

SHOAH

Η Αναθεωρητική Εκδοχή της
Τελικής Λύσης του Εβραϊκού Ζητήματος

Ιούλιος 2014

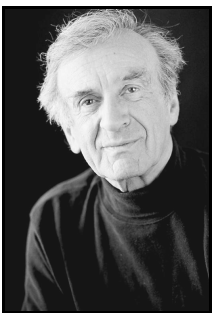
Στην μνήμη του Πωλ Ρασινιέ

«Το Ολοκαύτωμα υπήρξε η πιο ακραία θηριωδία στην ανθρώπινη ιστορία και χάνουμε την ανθρωπιά μας εάν είμαστε πρόθυμοι να εισέλθουμε στην αρένα της συζήτησης με εκείνους που επιδιώκουν να αρνηθούν ή να υποτιμήσουν τα ναζιστικά εγκλήματα.»

Νόαμ Τσόμσκι

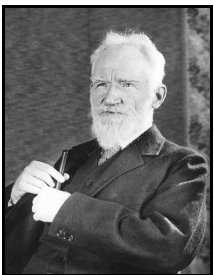
«Κάποια πράγματα συμβαίνουν αλλά δεν είναι αλήθεια· άλλα είναι – αν και δεν συνέβησαν ποτέ.»

Έλι Βίτζελ

«Η επιστήμη αυτοκτονεί όταν υιοθετεί ένα δόγμα.»

Τόμας Χάξλεϋ

«Όλες οι μεγάλες αλήθειες ξεκινούν ως βλασφημίες.»

Τζωρτζ Μπέρναρντ Σω

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	11
1. Οι αναθεωρητές.....	11
2. Το Ολοκαύτωμα.....	12
3. Δύο μύθοι.....	13
Κεφάλαιο 1: Αληθινά Ψέμματα.....	15
1. Ενέσεις.....	15
2. Ηλεκτροπληξίες.....	16
3. Ατμοσφαιρική πίεση.....	16
4. Καύσεις.....	16
5. Μαχαίρια και οξύ.....	17
6. Πνιγμοί.....	17
7. Ασφυξία.....	17
8. Ατμοί.....	18
9. Ασβέστης.....	18
10. Χλωρίνη.....	18
Κεφάλαιο 2: Προσοχή! Πλαστογραφία!.....	20
Κεφάλαιο 3: Η Προετοιμασία.....	28
1. Διαταγές και σχέδιο.....	28
2. Η Τελική Λύση	30
3. Η συνθηματική γλώσσα.....	34
4. Η διάσκεψη στο Βάνζε.....	39
5. Τα 6.000.000.....	41
Κεφάλαιο 4: Η Εξόντωση των Εβραίων.....	49
1. Περί όρων.....	49
2. Η προφητεία του Χίτλερ.....	50
3. Η ομιλία του Χίμλερ στο Πόζεν.....	51
4. Το ημερολόγιο του Γκέμπελς.....	54
5. Η ομολογία του Ρούντολφ Ες.....	59
6. Η ομιλία του Χανς Φρανκ.....	62
Κεφάλαιο 5: Η Δίκη της Νυρεμβέργης.....	65
1. Δικαιοσύνη ή εκδίκηση;.....	65
2. Το καταστατικό του δικαστηρίου.....	66
3. Η ακροαματική διαδικασία.....	68
4. Η μεταχείριση κατηγορουμένων και μαρτύρων.....	70
5. Οι κατηγορίες.....	72

Κεφάλαιο 6: Οι Θάλαμοι Αερίων.....95

1. Το όπλο του εγκλήματος.....	95
2. Οι διαλογές.....	96
3. Ο καθαρισμός.....	98
4. Το κυάνιο και η δράση του.....	100
5. Η απολύμανση με Zyklon B.....	101
6. Θάλαμοι αερίων για απολυμάνσεις.....	105
7. Θάλαμοι αερίων για εκτελέσεις.....	106
7.1 Προδιαγραφές.....	106
7.2 Λειτουργία.....	107
7.3 Κατασκευή.....	109
8. Προπαγάνδα, τότε και τώρα.....	111
9. Πώς και γιατί θάλαμοι αερίων;.....	114

Κεφάλαιο 7: Τα Κέντρα Θανάτωσης.....116

1. Το Κέλμο και τα φορτηγά αερίων.....	116
1.1 Η λειτουργία.....	118
1.2 Το πρόβλημα των κινητήρων Diesel.....	118
1.3 Το αεροστεγές αμάξωμα.....	119
1.4 Τα ειδικά οχήματα.....	120
1.5 Οι φωτογραφίες.....	121
1.6 Η Επιστολή Μπέκερ.....	122
1.7 Το Μνημόνιο Τζαστ.....	125
1.8 Οι μαρτυρίες.....	131
2. Μπέλζεκ.....	134
2.1 Η τοποθεσία.....	134
2.2 Η μέθοδος θανάτωσης.....	135
2.3 Η Έκθεση Γκέρσταϊν.....	136
2.4 Η κατάθεση του Ρέντερ.....	138
3. Σόμπιμπορ.....	140
3.1 Η πρώτη εκτέλεση.....	140
3.2 Οι θάλαμοι αερίων.....	141
3.3 Η διαταγή του Χίμλερ.....	143
3.4 Η εξέγερση.....	144
4. Τρεμπλίνκα.....	146
4.1 Η έκθεση της 15ης Νοεμβρίου 1942.....	146
4.2 Αναζητώντας το όπλο του εγκλήματος.....	148
4.3 Το χρονολόγιο θανάτου.....	149
4.4 Θάλαμοι και θανατώσεις.....	150
4.5 Συμπεράσματα.....	151
5. Μαϊντάνεκ.....	153
5.1 Η κατασκευή των θαλάμων.....	155
5.2 Οι θάλαμοι I-III.....	156
5.3 Ο θάλαμος IV.....	159
5.4 Οι θάλαμοι V-VI.....	159
5.5 Ο θάλαμος VII.....	159

6. Άουσβιτς.....	161
6.1 Η πρώτη εκτέλεση στην Πτέρυγα 11.....	161
6.2 Κρεματόριο I.....	164
6.3 Τα Bunkers	169
6.4 Κρεματόρια II-III.....	174
6.5 Κρεματόρια IV-V.....	190
6.6 Οι χημικές αναλύσεις.....	193
7. Το ανατολικό μέτωπο.....	195
8. Συνοψίζοντας.....	198
 Κεφάλαιο 8: Η Εξάλειψη των Ιχνών	200
1. Τα Κρεματόρια του Άουσβιτς.....	201
1.1 Χωρητικότητα και απόδοση.....	202
1.2 Καύσιμα.....	204
1.3 Αντοχή.....	205
1.4 Ιστοριογραφία και μάρτυρες.....	205
2. Υπαίθριες αποτεφρώσεις.....	209
2.1 Η Ουγγρική Επιχείρηση.....	213
2.2 Επιχείρηση Ράινχαρντ.....	219
3. Οι μαζικοί τάφοι.....	223
3.1 Οι έρευνες του 1944-1947.....	223
3.2 Οι σύγχρονες έρευνες.....	226
 Κεφάλαιο 9: Μαρτυριών Έλεγχος.....	231
1. Οι μαρτυρίες ως αποδεικτικό στοιχείο.....	231
2. Βασικοί μάρτυρες.....	234
2.1 Φίλιπ Μύλερ.....	234
2.2 Ρούντολφ Βέρμπα.....	237
2.3 Χένρυκ Τόμπερ.....	239
2.4 Ντέιβιντ Ολέρ.....	242
2.5 Γιάνκελ Γέρνικ.....	244
2.6 Μίκλος Νίζλι.....	247
3. Δευτερεύοντες μάρτυρες.....	248
 Επίλογος	
1. Πού πήγαν;.....	256
2. Επισκόπηση.....	258
 Βιβλιογραφία.....	265

Εισαγωγή

*«Αν ελευθερία σημαίνει κάτι, είναι το δικαίωμα να λες
στους ανθρώπους αυτό που δεν θέλουν ν' ακούσουν.»*
Τζωρτζ Όργουελ

1. Οι αναθεωρητές

Σύμφωνα με την επίσημη ιστορία κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο το εθνικοσοσιαλιστικό καθεστώς του Γ' Ράιχ, σε εφαρμογή της λεγόμενης Τελικής Λύσης του Εβραϊκού Ζητήματος, εξόντωσε περίπου 6.000.000 ανθρώπους ιουδαϊκού θρησκευματος στα στρατόπεδα συγκέντρωσης αλλά και αλλού, με χρήση δηλητηριωδών αερίων και μαζικών τυφεκισμών. Επρόκειτο για μια προμελετημένη και συστηματική εξόντωση με εργοστασιακούς ρυθμούς και μεθόδους. Αυτό το γεγονός έγινε γνωστό ως Ολοκαύτωμα ή Shoah. Σύμφωνα με κάποιους ιστορικούς είναι το πιο καλά τεκμηριωμένο γεγονός στην ιστορία. Αμέτρητα βιβλία, μουσεία, ταινίες, ντοκιμαντέρ, ημέρες μνήμης, μνημεία, ομιλίες, άρθρα έχουν αφιερωθεί σ' αυτό, ώστε πράγματι φαίνεται για κάτι αδιαμφισβήτητο.

Παρ' όλα αυτά, αμέσως μετά τον πόλεμο εμφανίστηκαν κάποιες επικριτικές φωνές. Και η πρώτη δεν ανήκε σε κάποιον ναζί. Ανήκε σ' έναν αντίπαλο των ναζί, δεδηλωμένο ειρηνιστή και μέλος της γαλλικής αντίστασης, τον Γάλλο σοσιαλιστή Πωλ Ρασινιέ. Μέρος της δράσης του ήταν και η φυγάδευση Εβραίων προσφύγων στην Ελβετία. Για τις δραστηριότητές του συνελήφθη το 1943 στο σχολείο όπου δίδασκε ιστορία και γεωγραφία. Εστάλη στο στρατόπεδο Μπούχενβαλντ και κατόπιν στο Ντόρα όπου παρέμεινε μέχρι την λήξη του πολέμου. Η κράτησή του είχε ως αποτέλεσμα ανήκεστες βλάβες στην υγεία του. Μετά τον πόλεμο επέστρεψε στην Γαλλία σε φορείο και θεωρήθηκε τελειώς ανάπηρος. Παρασημοφορήθηκε και εξελέγη βουλευτής αλλά αποσύρθηκε μετά από έναν χρόνο. Πέθανε το 1967 αφήνοντας πίσω του σπουδαίο συγγραφικό έργο.

Για ποιο λόγο όμως ένας τέτοιος άνθρωπος θα αμφισβητούσε τα εγκλήματα των ναζί; Ήθελε να «στρέψει και το άλλο μάγουλο»; Όχι. Ο Ρασινιέ ανήκε σ' εκείνους που θέτουν την αλήθεια υπεράνω της ιδεολογίας. Επιστρέφοντας στην Γαλλία δεν τον ενδιέφερε η φήμη ή

να σταδιοδρομήσει ως αντιστασιακός. Όταν λοιπόν έληξε ο πόλεμος πρόσεξε ότι είχε δημιουργηθεί μια στρεβλή εικόνα των στρατοπέδων. Περίεργες ιστορίες κυκλοφορούσαν, ιστορίες που εκ πείρας γνώριζε ότι δεν ήταν αλήθεια. Ο Ρασινιέ συνειδητοποίησε ότι δεν μπορούσε να παραμένει σιωπηλός. Με τόλμη λοιπόν και χαρακτηριστική ειλικρίνεια, χωρίς να αποκρύπτει τις δύσκολες συνθήκες που βίωσε, αντιτάχθηκε στους πολυάριθμους μύθους που κυκλοφορούσαν για τα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης, και παρέμεινε σ' αυτόν τον δρόμο μέχρι τον θάνατό του. Τις έρευνες του Ρασινιέ συνέχισαν καθηγητές και μελετητές από διάφορες χώρες, οι λεγόμενοι ρεβιζιονιστές ή αναθεωρητές.

Όπως ήταν επόμενο, στον μεταπολεμικό κόσμο όπου ο ναζισμός είχε στιγματιστεί ως το απόλυτο κακό, τέτοιες απόψεις δεν έτυχαν καλής υποδοχής. Οι αναθεωρητές χαρακτηρίστηκαν νεοναζί, αντισημίτες, συνωμοσιολόγοι κλπ. Αυτό όμως δεν ήταν αρκετό και σύντομα οι αναθεωρητικές απόψεις τέθηκαν εκτός νόμου σε αρκετές (υποτίθεται δημοκρατικές) χώρες της Ευρώπης. Μετά τον λυσσώδη αγώνα κατά του ναζισμού, κάποιοι διώκονται ανηλεώς για τις ιδέες τους με πρόσχημα και φυλακίσαι ενώ τα βιβλία τους κατάσχονται και καίγονται. Η απορία εύλογος: Γιατί μπορεί να συζητηθεί/αμφισβητηθεί οποιοδήποτε ιστορικό θέμα αλλά όχι αυτό;

Οι περισσότεροι έχουν την εντύπωση ότι η Ιερά Εξέταση και ο σκοταδισμός του Μεσαίωνα ανήκουν στο παρελθόν. Σήμερα υπάρχει ακαδημαϊκή ελευθερία και ελευθερία σκέψης και έκφρασης. Οποιαδήποτε άποψη επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή. Είναι όμως έτσι; Ή μήπως κάποιες απόψεις εκτός από «τεκμηριωμένες» πρέπει να είναι και **πολιτικός ορθός**;

2. Το Ολοκαύτωμα

Προκειμένου να εξετάσουμε το θέμα πρέπει να παρουσιαστούν οι βασικές πτυχές της επίσημης εκδοχής. Η εξόντωση των Εβραίων από τους ναζί η οποία ονομάστηκε Ολοκαύτωμα αποτελείται από τρία βασικά σκέλη:

1. Τον προμελετημένο σχεδιασμό μιας πλήρους γενοκτονίας σε βιομηχανική βάση.
2. Την εφαρμογή αυτού του σχεδίου με θαλάμους αερίων και κρεματόρια.
3. Τον τελικό αριθμό των περίπου 6.000.000 νεκρών.

Αυτό το σχέδιο υλοποιήθηκε κυρίως στα στρατόπεδα συγκέντρωσης (πέραν των στρατοπέδων υπήρξαν και μαζικοί τυφεκισμοί στο ανατολικό μέτωπο), τα οποία αν και αριθμούσαν εκατοντάδες, στρατόπεδα εξόντωσης ήταν μόνον 6, τα εξής:

- ◆ Άουσβιτς – Μπίρκεναου (Άουσβιτς II)
- ◆ Μαϊντάνεκ
- ◆ Μπέλζεκ
- ◆ Σόμπιμπορ
- ◆ Τρεμπλίνκα
- ◆ Κέλμνο

Συμπληρωματικά, τα ανωτέρω δεν βρίσκονταν στην Γερμανία αλλά στην Πολωνία.

3. Δύο μύθοι

Λόγω της εκτεταμένης άγνοιας αλλά και παραπληροφόρησης, το κοινό δεν γνωρίζει τι λένε και για ποιο λόγο οι αναθεωρητές. Αυτά θα διασαφηνιστούν παρακάτω, αλλά προς το παρόν πρέπει να ξεκαθαριστούν εν συντομία δύο βασικές παρανοήσεις.

Μύθος 1: Οι αναθεωρητές είναι νεοναζί ή/και αντισημίτες.

Κατ' αρχάς αυτό στην επιστήμη της λογικής λέγεται σόφισμα *ad hominem* δηλαδή επίθεση στο πρόσωπο. Πρόκειται για απόρριψη ενός ισχυρισμού ή επιχειρήματος με κριτήριο κάποιο χαρακτηριστικό του ατόμου που το διατυπώνει, χωρίς να εξεταστεί το ίδιο το επιχείρημα. Μια δημοφιλής τακτική και εν προκειμένω εξαιρετικά αποτελεσματική, δεδομένης της εξαιρετικά αρνητικής χροιάς της λέξεως ναζί.

Πρώτον, όπως φαίνεται από την περίπτωση του Ρασινιέ, κάτι τέτοιο απλά δεν ισχύει. Δεύτερον, οι αναθεωρητές δεν θίγουν πολιτικά θέματα στις μελέτες τους, περιοριζόμενοι μόνον στα ιστορικά. Οι όροι αυτοί χρησιμοποιούνται απλώς για να δυσφημίσουν και να μειώσουν κάποιον, ώστε οι άλλοι να μην του δώσουν σημασία.

Μύθος 2: Οι αναθεωρητές πιστεύουν ότι το Ολοκαύτωμα δεν έγινε ποτέ.

Μια γενικόλογη διατύπωση ώστε να φανεί ότι οι αναθεωρητές είναι κάποιοι ακραίοι γραφικοί οι οποίοι πιστεύουν ότι δεν υπήρξαν στρατόπεδα συγκέντρωσης ή δίωξη των Εβραίων ή ίσως και θάνατοι Εβραίων. Άρα αν δεν είναι νεοναζί πρέπει να είναι διαταραγμένοι. Ούτε όμως αυτός ο ισχυρισμός έχει κάποια βάση. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι Εβραίοι της Ευρώπης υπέστησαν μια καταστροφή (Shoah) κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στα χέρια των ναζί, μέσω περιοριστικών μέτρων, δημεύσεων, μαζικών απελάσεων, καταναγκαστικής εργασίας και εκτοπισμών, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την εκρίζωση των εβραϊκών κοινοτήτων και την απώλεια πολλών χιλιάδων ζωών. Αυτό που αμφισβητούν οι αναθεωρητές είναι τον τρόπο και την έκταση αυτής της καταστροφής. Συνοπτικά η θέση τους είναι η εξής:

1. Το Γ΄ Ράιχ ήταν πράγματι σφόδρα αντισημιτικό και ήθελε να απομακρύνει όλους τους Εβραίους από την Ευρώπη. Η Τελική Λύση ήταν σχέδιο εθνοκάθαρσης και όχι φυσικής εξόντωσης.

2. Στα στρατόπεδα πράγματι λειτουργήσαν θάλαμοι αερίων. Ο σκοπός τους όμως ήταν οι απολυμάνσεις όχι οι θανατώσεις κρατουμένων. Ομοίως υγειονομικοί ήταν οι λόγοι που χτίστηκαν κρεματόρια.

3. Ο αριθμός των 6.000.000 νεκρών είναι μια αστήρικτη και ανεύθυνη υπερβολή.

Προέκταση αυτού του μύθου είναι ότι οι αναθεωρητές είναι «αρνητές» του Ολοκαυτώματος. Αυτός ο όρος δεν είναι καν επιστημονικός αλλά θεολογικός με στόχο έναν μεσαιωνικού τύπου στιγματισμό (αρνητές-ομολογητές). Για παράδειγμα το 1963 η εγκυκλοπαίδεια Μπριτάνικα έγραφε για το Μαουτχάουζεν:

«Στο Μαουτχάουζεν, ένα εκ των στρατοπέδων εξόντωσης στην Αυστρία, σχεδόν 2.000.000 άνθρωποι, κυρίως Εβραίοι, εξοντώθηκαν μεταξύ 1941 και 1945.» (τ. 10, σ. 288)

Σήμερα όμως το Μαουτχάουζεν δεν ανήκει στα στρατόπεδα εξόντωσης ενώ οι νεκροί σύμφωνα με το Μουσείο του Ολοκαυτώματος¹ υπολογίζονται στις 95.000 (τουλάχιστον), εκ των οποίων μόλις 14.000 Εβραίοι. Αυτό λέγεται αναθεώρηση και είναι αναπόσπαστο κομμάτι της επιστήμης. Εξυπακούεται ότι αν αυτά τα έλεγε κάποιος το 1963 μάλλον θα τον αποκαλούσαν αρνητή ή θα τον στόλιζαν με άλλα πιο κοσμητικά επίθετα. Η τότε «άρνηση» όμως είναι γεγονός σήμερα. Και το ερώτημα φυσικά είναι: Άραγε υπάρχουν και άλλα που πρέπει να αναθεωρηθούν;

Σ' αυτό θα προσπαθήσουμε ν' απαντήσουμε στις επόμενες σελίδες παρουσιάζοντας τα γεγονότα της επίσημης ιστορίας και τις θέσεις των αναθεωρητών, μακριά από ιδεολογίες, άναρθρες κραυγές και παπικά αναθέματα. Αυτό το θέμα είναι ίσως το τελευταίο ταμπού του δυτικού κόσμου, ένα θέμα όπου η συναισθηματική φόρτιση είναι κυρίαρχη και η κριτική σκέψη θεωρείται τουλάχιστον βέβηλη. Παρά τους φιλιππικούς λόγους κατά των φασιστικών καθεστώτων και τα πύρινα κηρύγματα υπέρ της ελεύθερης έκφρασης, όταν η συζήτηση έρχεται στην δίωξη των Εβραίων από τους ναζί, το κλίμα αλλάζει απότομα αν διατυπωθούν ενοχλητικές απόψεις ή έστω ερωτήσεις. Βλέμματα σκοτεινιάζουν, ύβρεις εκτοξεύονται προς πάσα κατεύθυνση, και σε κάποιες χώρες αναλαμβάνει δράση ο ίδιος ο εισαγγελέας. Το ρητό «οι περισσότεροι θα προτιμούσαν να πεθάνουν παρά να σκεφτούν» φαίνεται να βρίσκει την απόλυτη εφαρμογή του σε αυτήν την περίπτωση.

Αυτή η μελέτη απευθύνεται σ' εκείνους που δεν ακολουθούν αυτό το ρητό και πιστεύουν ότι κανένα ιστορικό γεγονός δεν πρέπει να είναι υπεράνω κριτικής. Εν προκειμένω, το ιστορικό γεγονός είναι μια εγκληματική πράξη. Και κάθε εγκληματική πράξη (πρέπει να) υποβάλλεται σε λεπτομερή εγκληματολογική έρευνα. Όσο μάλιστα μεγαλύτερη είναι, τόσο πιο εκτενής πρέπει να είναι και η έρευνα. Απαραίτητο είναι να καθορίζονται με σαφήνεια τα γεγονότα που την συνθέτουν, ο χρόνος και ο τόπος που έγινε, και τα διαθέσιμα στοιχεία που την αποδεικνύουν. Πρέπει να τονιστεί ότι σε μια τέτοια έρευνα η εθνικότητα τόσο των δραστών όσο και των θυμάτων είναι **παντελώς αδιάφορη**. Μόνο τα στοιχεία μετράνε και μόνον αυτά πρέπει να εξετάζονται. Στο έγκλημα που θα μας απασχολήσει υπάρχουν δύο στρατόπεδα: Οι ορθόδοξοι ιστορικοί και οι αναθεωρητές ιστορικοί. Η άποψη των πρώτων κυριαρχεί, με αμέτρητα βιβλία, ταινίες, αφιερώματα, ημέρες μνήμης κτλ. Ένα χαρακτηριστικό τους σύνθημα είναι και το «Never Forget». Αν όμως δεν πρέπει να ξεχάσουμε τι έγινε, καλό θα ήταν να ξέρουμε και τι έγινε. Οι ιστορικοί μάς διαβεβαιώνουν ότι ξέρουν και ότι όλα τα στοιχεία είναι υπέρ τους. Το κοινό πιστεύει επίσης ότι ξέρει (ακόμη και αν δεν τους έχει διαβάσει) και ότι οι «αρνητές» είναι απλώς μερικοί περιθωριακοί νοσταλγοί του καθεστώτος. Είναι όμως έτσι;

Για να το διαπιστώσουμε πρέπει να παρουσιαστεί όσο το δυνατόν πιο ψύχραιμα και η άλλη άποψη. Και αυτός είναι ο σκοπός αυτού του βιβλίου. Ο αναγνώστης κατόπιν θα αποφασίσει ποια από τις δύο πλευρές είναι πιο κοντά στην αλήθεια. Διότι όσο και να θέλουν να μας πείσουν κάποιοι, ουδείς κατέχει την απόλυτη αλήθεια.

---

1. <http://www.ushmm.org/wlc/en/article.php?ModuleId=10005196>

Κεφάλαιο 1

Αληθινά Ψέμματα

«Έχει λεχθεί ότι η πρώτη απώλεια στον πόλεμο είναι η αλήθεια.»
Philip Snowden

Προτού ξεκινήσουμε με το κυρίως θέμα πρέπει πρώτα να έχουμε υπ' όψιν κάποια πράγματα. Σε όλα τα σχετικά βιβλία ιστορίας διαβάζουμε για τους θαλάμους αερίων και τα κρεματόρια των ναζί. Σ' αυτά θανατώνονταν οι «κατώτερες φυλές». Μόνον σε αυτά; Όχι. Πλην των θαλάμων αερίων, πολλές άλλες μέθοδοι εξόντωσης ήταν γνωστές, μέθοδοι που πλέον έχουν εξαφανιστεί από τα ιστορικά βιβλία ή αναφέρονται ως «λάθη» και «φήμες». Αυτές οι μέθοδοι θα παρουσιαστούν εδώ διότι είναι απαραίτητες για μια πλήρη εικόνα του θέματος.

1. Ενέσεις

Στις 25 Νοεμβρίου 1942 δημοσιεύεται σε πλήθος εφημερίδων ανακοίνωση του Stephen Wise, προέδρου του παγκοσμίου εβραϊκού κογκρέσου, σύμφωνα με την οποία έγγραφο που διέθετε απεδείκνυν ότι ο Χίτλερ είχε διατάξει την εξόντωση όλων των Εβραίων στην κατεχόμενη Ευρώπη και 2.000.000 Εβραίοι είχαν ήδη φονευτεί. Οι υπόλοιποι μεταφέρονταν στην Πολωνία όπου:

«Οι ναζί γιατροί τούς σκότωναν με ρυθμό “πάνω από 100 άντρες την ώρα ανά γιατρό” με ενέσεις αέρα στις φλέβες τους – “την απλούστερη και φτηνότερη μέθοδο” που μπορούσαν να βρουν.» (Mason City Globe Gazette, σ. 1)

Την επομένη ημέρα διαβάζουμε για ένα δεύτερο έγγραφο που έδωσε στην δημοσιότητα ο Wise, σύμφωνα με το οποίο οι θάλαμοι αερίων είχαν... εγκαταλειφθεί.

«Όσον αφορά την διαδικασία της θανάτωσης, ο πληροφοριοδότης ανέφερε ότι οι ναζί είχαν ξεκινήσει να εφαρμόζουν μια νέα διαδικασία. Η θανάτωση σε ειδικά δωμάτια αερίου αντικαταστάθηκε από μία άλλη μέθοδο η οποία συνίστατο στην έγχυση αέρα από γιατρούς στις φλέβες του ανθρωπίνου σώματος. [...] Η διαδικασία εφαρμόζεται ακόμη και πριν πλησιάσουν τα γερμανικά σύνορα έτσι ώστε στην Γερμανία φθάνουν μόνο πτώματα. Λέγεται ότι ένας γιατρός δύναται να κάνει 100 τέτοιες ενέσεις εντός μιας ώρας.» (PM, σ. 12)

2. Ηλεκτροπληξίες

Στις 2 Φεβρουαρίου 1945, λίγες μέρες μετά την απελευθέρωση του Άουσβιτς, διάφορες εφημερίδες δημοσιεύουν την μαρτυρία ενός Ρώσου Εβραίου που είχε ερευνήσει τα στρατόπεδα, ο οποίος πλην των θαλάμων αερίων προσθέτει και τα εξής:

«Ίσως η πιο περίτεχνη συσκευή ήταν ένας ηλεκτρικός ιμάντας επί του οποίου εκατοντάδες άτομα μπορούσαν να ηλεκτροπληγούν ταυτόχρονα, και κατόπιν μεταφέρονταν με τον ιμάντα απ' ευθείας στους φούρνους. "Καίγονταν σχεδόν ακαριαία, παράγοντας λίπασμα για τα κοτινά χωράφια", είπε ο Πολεβόι.» (Youngstown Vindicator, σ. 4)

Μια παραλλαγή αυτής της μεθόδου ανέφερε η έκθεση ενός Πολωνού ο οποίος είχε πάρει τις πληροφορίες του από απελευθερωθέντες του Άουσβιτς:

*«Ηλεκτρικοί θάλαμοι. Αυτοί οι θάλαμοι είχαν μεταλλικούς τοίχους, έφερναν μέσα τα θύματα και μετά διοχέτευαν ρεύμα υψηλής τάσης.» (M. Gilbert, **Auschwitz and the Allies**, σ. 130)*

Κάτι ανάλογο κυκλοφορούσε για το Μπέλζεκ (αξιοπρόσεκτη η λεπτομερής περιγραφή):

*«Όταν τρένα γεμάτα με γυμνούς Εβραίους έφταναν τους οδηγούσαν σε μια μεγάλη αίθουσα η οποία χωρούσε αρκετές χιλιάδες άτομα. Η αίθουσα αυτή δεν είχε παράθυρα και το δάπεδο ήταν μεταλλικό. Μόλις ήταν όλοι μέσα, το δάπεδο της αίθουσας βυθιζόταν σαν ανελκυστήρας σε μια μεγάλη δεξαμενή νερού που βρισκόταν από κάτω μέχρι το νερό να φτάνει στην μέση των Εβραίων. Ακολούθως ισχυρό ηλεκτρικό ρεύμα διαπερνούσε το μεταλλικό δάπεδο και σε μερικά δευτερόλεπτα όλοι οι Εβραίοι, χιλιάδες σε μια στιγμή, ήταν νεκροί. Κατόπιν το μεταλλικό δάπεδο ανέβαινε και πάλι και το νερό στράγγιζε. Τα πτώματα των φονευθέντων Εβραίων ήταν τώρα σε όλο το πάτωμα. Εν συνεχεία ενεργοποιούσαν ένα διαφορετικό ρεύμα και το μεταλλικό δάπεδο γινόταν γρήγορα καυτό, έτσι ώστε τα πτώματα αποτεφρώνονταν όπως σ' ένα κρεματόριο κι έμενε μόνο στάχτη.» (S. Szende, **The Promise Hitler Kept**, σ. 161)*

3. Ατμοσφαιρική πίεση

Επιστρέφοντας στον Μάρτιν Γκίλμπερτ, η έκθεση του Πολωνού για το Άουσβιτς παρουσιάζει και την εξής μέθοδο:

«Το λεγόμενο σύστημα Hammerluft. Πρόκειται για ένα αέρινο σφυρί. Αυτοί ήταν ειδικοί θάλαμοι όπου το σφυρί έπεφτε απ' την οροφή και μέσω μιας ειδικής εγκατάστασης τα θύματα θανατώνονταν από την ατμοσφαιρική πίεση.» (ως ανωτ.)

4. Καύσεις

Η καύση ζωντανών ανθρώπων είναι η πιο γνωστή μέθοδος μετά τους θαλάμους αερίων και αυτή που καθιέρωσε τον όρο Ολοκαύτωμα. Ιδού μια περιγραφή:

«800 με 900 γιάρδες από εκεί που βρίσκονταν οι φούρνοι, οι κρατούμενοι στριμώχνονταν σε μικρά βαγονέτα που έτρεχαν πάνω σε ράγες. Στο Άουσβιτς αυτά τα βαγονέτα είχαν διάφορες διαστάσεις και χωρούσαν μέχρι 15 άτομα. Μόλις γέμιζε ένα, ετίθετο σε κίνηση σ' ένα κεκλι-

μένο επίπεδο κινούμενο ολοταχώς σ' έναν διάδρομο. Στο τέλος του διαδρόμου υπήρχε ένας τοίχος, και στον τοίχο ήταν η πόρτα του φούρνου. Μόλις το βαγονέτο έφτανε στον τοίχο, η πόρτα άνοιγε αυτόματα και το βαγονέτο έκλινε προς τα εμπρός, ρίχνοντας τους ανθρώπους ζωντανούς στον φούρνο. Ακριβώς πίσω του ερχόταν άλλο γεμάτο βαγονέτο, και ούτω καθεξής.» (E. Aronanu, **Inside the Concentration Camps**, σ. 132)

Κάτι παρόμοιο γράφει και ο Έλι Βίτσελ, ο πιο διάσημος επιζήσας του Ολοκαυτώματος, ο οποίος όμως στην αυτοβιογραφία του δεν λέει τίποτα για θαλάμους αερίων. Αντιθέτως:

«Όχι μακριά από εμάς, φλόγες, τεράστιες φλόγες, ξεπηδούσαν από ένα χαντάκι. Κάτι έκαιγαν εκεί. Ένα φορτηγό πλησίασε και ξεφόρτωσε το φορτίο του: μικρά παιδιά. Μωρά! Ναι, το είδα αυτό, με τα ίδια μου τα μάτια... παιδιά να ρίχνονται στις φλόγες. [...] Λίγο πιο κάτω, υπήρχε ένας άλλος μεγαλύτερος λάκκος για τους ενήλικες.» (Night, σ. 32)

5. Μαχαίρια και οξύ

Μέθοδος που μας μεταφέρει ένας Ρωσοεβραίος ονόματι Βασίλ Γκρόσμαν για το στρατόπεδο της Τρεμπλίνκα.

«Υπήρχε ένας θάλαμος με κινούμενα μαχαίρια, σ' ένα υπόγειο, κάτω από ένα ατμόλουτρο. Τα σώματα κόβονταν σε κομμάτια και μετά καίγονταν. Υπήρχαν βουνά από στάχτες, 20 με 25 μέτρα ύψος. Αλλού οι Εβραίοι είχαν κυνηγηθεί σε μια λίμνη με οξύ. Οι κραυγές τους ήταν τόσο φρικτές ώστε οι ντόπιοι χωρικοί εγκατέλειψαν τα σπίτια τους.» (A Writer at War, σ. 267)

Υπ' όψιν ότι 20 μέτρα είναι το ύψος ενός πολυώροφου κτηρίου.

6. Πνιγμοί

Άλλο ένα περιστατικό από τον ίδιο συγγραφέα.

«Οι φασίστες τότε οδήγησαν πάνω από εκατό γυναίκες στον νερόμυλο της πόλης, στις όχθες του ποταμού Gniloyvat. Τις διέταξαν να γδυθούν και να κολυμπήσουν απέναντι: όποια έφτανε στην άλλη όχθη, είπαν, θα ζούσε. Οι περισσότερες πνίγηκαν αμέσως. Όσες έφτασαν στην απέναντι όχθη αναγκάστηκαν να γυρίσουν πίσω. Έτσι συνέχισαν από όχθη σε όχθη, μέχρι που πνίγηκαν όλες.» (The Black Book, σ. 358)

7. Ασφυξία

Σύμφωνα με το προηγούμενο βιβλίο, στην Τρεμπλίνκα φονεύτηκαν 3.000.000 άνθρωποι με τρεις μεθόδους. Η πρώτη ήταν ο θάλαμος αερίων. Η δεύτερη, η οποία αναφέρεται ως η πιο διαδεδομένη, είχε ως εξής:

«Η δεύτερη μέθοδος στην Τρεμπλίνκα, και η πιο διαδεδομένη, ήταν η αφαίρεση του αέρα από τους θαλάμους με μεγάλες ειδικές αντλίες.» (ως ανωτ. σ. 408)

Ενώ η τρίτη ήταν η παρακάτω.

8. Ατμοί

«Και τέλος, η τρίτη μέθοδος, όχι τόσο διαδεδομένη, ήταν εκτέλεση με ατμούς, βασισμένη επίσης στην στέρηση οξυγόνου: ο ατμός απομάκρυνε το οξυγόνο από τον θάλαμο.» (ως ανωτ.)

Αλλού αναφέρονται μόνον οι θάλαμοι ατμών στην Τρεμπλίνκα:

«Από έναν αυτόπτη ο οποίος ήταν στην Τρεμπλίνκα Β, γνωστή σ' όλη την Πολωνία ως το “σφαγείο”, ήρθε μια λεπτομερής περιγραφή μαζί μ' έναν χάρτη. [...] Μόλις γεμίσουν οι θάλαμοι, σφραγίζονται ερμητικά, και ο καυτός ατμός ελευθερώνεται από τους σωλήνες εξαερισμού.» (**Hitler's ten-year war on the Jews**, σ. 152)

9. Ασβέστης

Μια άλλη μέθοδος που εφαρμόστηκε στο Μπέλζεκ ήταν η χρήση αναθυμιάσεων ασβέστη στα λεγόμενα τρένα θανάτου, όπως ισχυρίζεται ο Πολωνός Γιαν Κάρσκι ο οποίος επίσης δεν γράφει λέξη για θαλάμους αερίων.

«Το δάπεδο του βαγονιού είχε καλυφθεί με μια παχιά, λευκή σκόνη. Ήταν ασβέστης. [...] Η υγρή σάρκα ερχόμενη σε επαφή με τον ασβέστη αφυδατώνεται ταχέως και καίγεται. Οι επιβάτες των βαγονιών κυριολεκτικά καίγονταν μέχρι θανάτου σύντομα, με την σάρκα να κατατρώγεται από τα οστά τους.» (**Story of a Secret State**, σ. 349)

Χρήση ασβέστη αναφέρεται και σε λάκκους:

«Στον πάτο του μεγαλύτερου λάκκου είδα ένα στρώμα ασβέστη, δεν ξέρω πόσο παχύ ήταν. Δεν υπήρχε ασβέστης στον μικρό λάκκο. [...] Κατόπιν διέταξαν τους γυμνούς ανθρώπους να κατεβούν στους δύο λάκκους και να πηδήξουν στον μεγάλο λάκκο. [...] Αυτό διήρκεσε μέχρι το μεσημέρι και τότε ήρθε ένα φορτηγό και σταμάτησε στο μονοπάτι δίπλα στο ξέφωτο. Πρόσεξα τέσσερα κιβώτια σαν δεξαμενές. Μετά οι Γερμανοί έστησαν έναν μικρό κινητήρα – ήταν μάλλον αντλία – τον συνέδεσαν με σωλήνες με μία από τις δεξαμενές και δύο από αυτούς έφεραν τους σωλήνες από τον κινητήρα στον λάκκο. Ξεκίνησαν τον κινητήρα και οι δύο άνδρες της Γκεστάπο άρχισαν να ρίχνουν ένα υγρό, σαν νερό, στους Εβραίους. [...] Προφανώς, λόγω του κορεσμού του ασβέστη, οι άνθρωποι στον λάκκο έβραζαν ζωντανοί. [...] Όλο αυτό κράτησε ίσως δύο ώρες, ίσως περισσότερο.» (T. Richmond, **Konin**, σ. 452-453)

10. Χλωρίνη

Για το στρατόπεδο Σόμπιμπορ, μια κρατούμενη δήλωσε τα εξής:

«Στην συνέχεια πήγαν στον στρατώνα όπου τα μαλλιά των γυναικών θα κόβονταν, και μετά στο “λουτρό”, δηλαδή στον θάλαμο αερίων. Πνίγονταν με χλωρίνη. Μετά από 15 λεπτά είχαν πάθει όλοι ασφυξία. Μέσω ενός μικρού παραθύρου, έλεγχαν αν ήταν όλοι νεκροί. Στην συνέχεια το πάτωμα άνοιγε αυτομάτως. Τα πτώματα έπεφταν σ' ένα βαγόνι ενός σιδηροδρόμου ο οποίος διέσχισε τον θάλαμο αερίων και μετέφερε τα πτώματα στον φούρνο. Πριν καούν, τα χρυσά τους δόντια αφαιρούνταν.» (C. Mattogno, **Belzec**, σ. 10)

Και βέβαια από τόσες μεθόδους δεν θα μπορούσε να απουσιάζει ο τυφεκισμός. Ενίοτε όμως παρουσιάζονταν κάποια «περίεργα» φαινόμενα. Σύμφωνα με τον Έλι Βίζελ, ένας μάρτυρας του είπε ότι:

«... επί μήνες μετά την σφαγή, το έδαφος δεν σταματούσε να τρέμει και ενίοτε, πίδακες αίματος ξεπετάγονταν από την γη.» (Against Silence, τ. 2, σ. 242)

Μάλιστα ο Άιχμαν στην δίκη του κατέθεσε ότι είδε ο ίδιος ένα τέτοιο θέαμα. Έχει ενδιαφέρον ότι για τα παραπάνω η αντίδραση του αμερικανικού κοινού σύμφωνα με τον Άρθουρ Κόεστλερ, Εβραίο εξ Ουγγαρίας, είχε ως εξής (άρθρο που πρωτοδημοσιεύτηκε στις 9 Ιανουαρίου 1944 στους *New York Times* και στο οποίο απουσιάζουν και πάλι οι θάλαμοι αερίων):

«Προς το παρόν έχουμε μια μανία να σας πούμε για τις δολοφονίες, με καντό ατμό, μαζικές ηλεκτροπληξίες και ταφές ζώντων του συνολικού εβραϊκού πληθυσμού της Ευρώπης. Μέχρι στιγμής τρία εκατομμύρια έχουν πεθάνει. Είναι η μεγαλύτερη μαζική δολοφονία στην καταγεγραμμένη ιστορία. [...] Τα γεγονότα έχουν δημοσιευθεί σε φυλλάδια, βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά και όλα τα σχετικά. Αλλά τις προάλλες συνάντησα έναν από τους πιο γνωστούς Αμερικανούς δημοσιογράφους εδώ. Μου είπε ότι κατά την διάρκεια πρόσφατης δημοσκόπησης οι 9 στους 10 μέσους Αμερικανούς πολίτες, όταν ρωτήθηκαν αν πιστεύουν ότι οι ναζί διαπράττουν φρικαλεότητες, απάντησαν ότι ήταν όλα προπαγανδιστικά ψέμματα, και ότι δεν πιστεύουν λέξη.» (The Yogi and the Commissar, σ. 90)

Δεν πρέπει να παραλείψουμε τους θαλάμους αερίων στα στρατόπεδα της Γερμανίας όπως το Νταχάου ή το Μπούχενβαλντ (υπενθυμίζεται ότι τα στρατόπεδα θανάτου ήταν στην Πολωνία), τους οποίους επίσης είδαν ή γλύτωσαν κάποιοι «αυτόπτες». Όλα αυτά έχουν εξαφανιστεί από τα ιστορικά βιβλία παρά το πλήθος των μαρτυριών. Πρωτύν λοιπόν οι αναθεωρητές: Αν όλες αυτές οι λεπτομερείς μαρτυρίες, εκθέσεις, ομολογίες για τα παραπάνω ήταν αναληθείς, τότε για ποιο λόγο οι μαρτυρίες, εκθέσεις, ομολογίες για τους θαλάμους αερίων στην Πολωνία είναι περισσότερο αξιόπιστες;

Η μόνη απάντηση των ιστορικών είναι να τηρούν σιγή. Οι περισσότεροι αποφεύγουν συστηματικά να αναφέρουν αυτές τις μεθόδους ακριβώς για να αποφύγουν μια τέτοια ερώτηση. Αν τύχει και τις παρουσιάσουν κάπου, τις προσπερνούν γρήγορα. Έτσι ο Γκιτζάκ Αράντ (**Belzec, Sobibor, Treblinka**, σ. 350-352) παραθέτει κάποιες εκθέσεις που αναφέρουν την ηλεκτροπληξία και την αφαίρεση του αέρα χωρίς να κάνει κάποιο σχόλιο. Ενώ ο Γκίλμπερτ που παρουσιάζει την έκθεση με το αέρινο σφυρί και τους ηλεκτρικούς θαλάμους, αν και αναγκάζεται να παραδεχθεί ότι η έκθεση είχε «αρκετά λάθη», υποστηρίζει ότι παρ' όλα αυτά το μήνυμά της ήταν σωστό: Οι Εβραίοι φονεύονταν μαζικά στο Άουσβιτς. Και συνεχίζει σαν να μην συμβαίνει τίποτα. Τώρα το κατά πόσο πείθει μια τέτοια απάντηση είναι στην κρίση του καθενός.

Κεφάλαιο 2

Προσοχή! Πλαστογραφία!

«Αν κάποιος θέλει να γράψει ιστορία, μόνο στην αλήθεια οφείλει να θυσιάζει και ν' αδιαφορεί παντελώς για όλα τα άλλα. Σε γενικές γραμμές ένας είναι ο σωστός πήχυς και το μέτρο ακριβείας: Να μην αποσκοπεί σ' αυτούς που τον ακούνε τώρα αλλά σ' εκείνους που θα διαβάσουν στο μέλλον τα συγγράμματά του. Διότι αν υπηρετεί τις σκοπιμότητες της παρούσης στιγμής, εύλογα θα συγκαταλεχθεί στους κόλακες, τους οποίους από παλιά η ιστορία είχε αποστραφεί ευθύς εξ αρχής, όπως η γυμναστική αποστρέφεται τον καλλωπισμό.»

Λουκιανός

Καθοριστικό ρόλο στην τεκμηρίωση των ναζιστικών εγκλημάτων έπαιξαν φυσικά και οι φωτογραφίες, ειδικά εκείνες που δείχνουν σκελετωμένους, νεκρούς ή ζωντανούς. Αυτό όμως που δεν φαίνεται αμέσως είναι ότι, αφ' ενός αυτές οι φωτογραφίες δεν είναι από τα στρατόπεδα εξόντωσης, αφ' ετέρου οι εικονιζόμενοι είναι θύματα των χαοτικών συνθηκών (υπερπλήρωση στρατοπέδων, πείνα, ασθένειες, κτλ) που κατέκλυσαν τα στρατόπεδα τους τελευταίους μήνες του πολέμου λόγω της πλήρους κατάρρευσης της γερμανικής μηχανής.

Πέραν αυτών υπάρχουν και φωτογραφίες που έχουν αποδειχθεί πλαστές, κάτι που δημιουργεί απορίες. Αν οι κατηγορίες εναντίον κάποιου είναι βάσιμες για ποιο λόγο να πλαστογραφηθεί το οποιοδήποτε στοιχείο;

Όσον αφορά τις πλαστές φωτογραφίες, οι επεμβάσεις γίνονται βασικά σε δύο σημεία:

1. Στην εικόνα. Σ' αυτήν την περίπτωση η φωτογραφία είναι απλώς πλαστή είτε εξ ολοκλήρου είτε εν μέρει. Στο πρώτο ενδεχόμενο η φωτογραφία δεν ανταποκρίνεται καν σε κάποιο πραγματικό περιστατικό. Στο δεύτερο έχει παραποιηθεί μια γνήσια φωτογραφία για να δώσει την κατάλληλη εντύπωση.
2. Στην περιγραφή. Σε τέτοιες περιπτώσεις η φωτογραφία είναι γνήσια αλλά δείχνει άλλα απ' αυτά που λέει η περιγραφή. Ο χρόνος, ο τόπος, οι εικονιζόμενοι, αλλάζουν κατά περίπτωση, ή γράφονται πράγματα που ουδώς φαίνονται ή αποδεικνύονται από την φωτογραφία.

Ας δούμε μερικά παραδείγματα των ανωτέρω.

Αριστερά ο δικτάτορας θαυμάζει τα έργα του. Ή τουλάχιστον αυτό ήθελε να πιστέψουμε αυτός που ξεσήκωσε το εξώφυλλο του περιοδικού δεξιά.

Οι κρατούμενοι αριστερά (Ρώσοι στο Μαουτχάουζεν), αν και εξασθλιωμένοι, είναι ζωντανοί. Έτσι μια μικρή προσθήκη δεξιά ήταν απαραίτητη για το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η φωτογραφία αριστερά όπου φαίνεται ο καπνός από τα κρεματόρια του Άουσβιτς, είχε αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του κέντρου Βίζενταλ. Μόνο που ο καπνός ήταν εκ των υστέρων προσθήκη των διαχειριστών της σελίδας.

Αριστερά, η συναγωγή του Βερολίνου καίγεται κατά την περιβόητη «Νύχτα των Κρυστάλλων» το 1938. Επρόκειτο όμως για παραποίηση μιας φωτογραφίας του 1948.

Υποδήματα δολοφονημένων κρατουμένων στο Άουσβιτς (αριστερά) και στο Μαϊντάνεκ (δεξιά). Πρόκειται βεβαίως για παραλλαγές της ίδιας φωτογραφίας. Τέτοιες εικόνες εντυπωσιάζουν τον μέσο αναγνώστη ο οποίος δεν ξέρει ότι λόγω έλλειψης πρώτων υλών, όλα αυτά συλλέγονταν για να ανακυκλωθούν, όχι επειδή φονεύονταν οι ιδιοκτήτες τους.

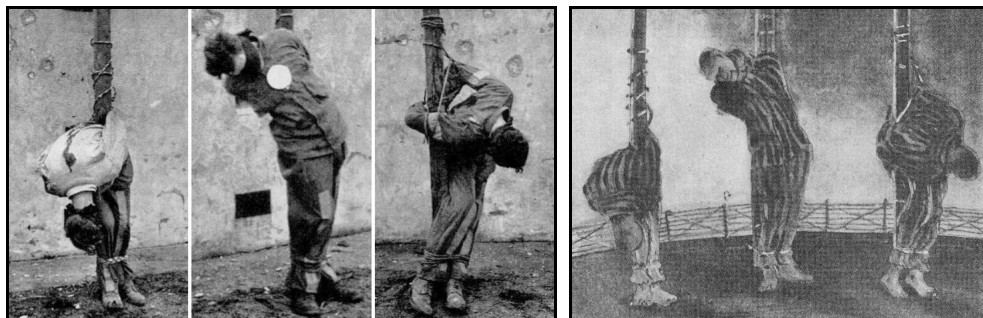
Κρεμασμένοι στο Μπούχενβαλντ με... αόρατο σχοινί και λυγισμένα γόνατα (αδύνατον σε τέτοια θέση) σε δύο παραλλαγές άλλης μιας άτσαλης πλαστογραφίας, παραγωγής 1958 από τα στούντιο DEFA (G. Rudolf, **Dissecting the Holocaust**, σ. 251).

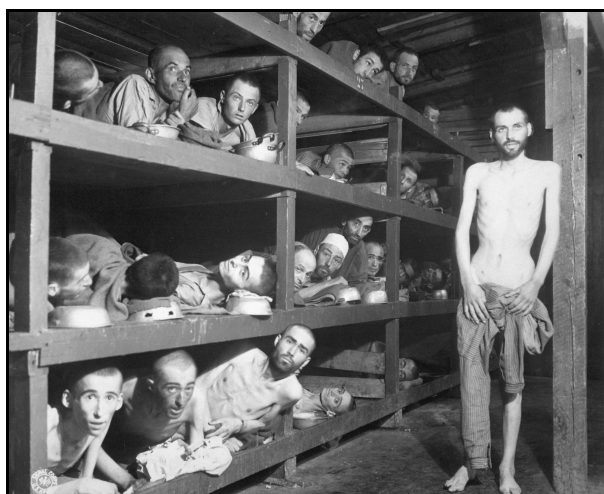
Η ανωτέρω σύμφωνα με το περιοδικό *Life* (Μάιος 1945) δείχνει νεκρούς εργάτες στο Νορντχάουζεν από εξάντληση, πείνα και ξυλοδαρμούς. Όπως αποκαλύφθηκε αργότερα αυτοί οι εργάτες ήταν θύματα συμμαχικού βομβαρδισμού (ως ανωτ. σ. 247).

Θύματα τύφου στο Μπέργκεν-Μπέλσεν παρουσιάζονται ως θύματα του Άουσβιτς (περιοδικό *Quick*, 1979). Όπως επισημάνθηκε, αυτοί οι νεκροί δεν ήταν αποτέλεσμα κάποιας πολιτικής των ναζί, αλλά των συμμαχικών βομβαρδισμών προς το τέλος του πολέμου οι οποίοι απέκοψαν την προμήθεια των στρατοπέδων με τρόφιμα και φάρμακα. Αξιοσημείωτο ότι δεν φαίνεται να υπάρχουν παρόμοιες φωτογραφίες από τα στρατόπεδα εξόντωσης.

Μια πλαστογραφία του ίδιου του Βίζενταλ. Τρεις εκτελεσθέντες Γερμανοί (περιοδικό *Life*, Ιούνιος 1945) μετατρέπονται σε τρεις εκτελεσθέντες Εβραίους στο Μαντχάουζεν.

Αριστερά, κρατούμενοι στο Μπούχενβαλντ μετά την απελευθέρωση. Όμως ο όρθιος κρατούμενος είναι μεταγενέστερη προσθήκη. Αρχικά δεν υπήρχε, όπως φαίνεται στο εξώφυλλο του βιβλίου *By Bread Alone* δεξιά. Γι' αυτόν, η επίσημη εκδοχή έχει ως εξής:

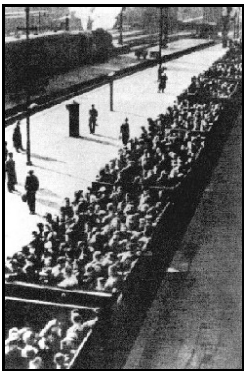
«Πέντε μέρες μετά την απελευθέρωση του Μπούχενβαλντ ο στρατιώτης Χάρν Μίλερ του σώματος διαβιβάσεων των ΗΠΑ πήκε στην πτέρυγα 56. Αποφάσισε να τραβήξει μια φωτογραφία που να δείχνει τους πολλούς αδυνατισμένους και γυμνούς κρατουμένους [...] καθώς ήταν στριμωγμένοι στις κουκέτες τους. Για ν' αυξήσει την δραματική επίδραση ο Μίλερ ζήτησε έναν εξ' αυτών να σηκωθεί, να έρθει μπροστά και ν' ακουμπήσει σ' έναν στύλο. Αυτός ο κρατούμενος ήταν ο Σάιμον Τόνκμαν.» (D. Koker, *At the Edge of the Abyss*, σ. 328)

Πράγματι ο λόγος ήταν η δραματική επίδραση. Αλλά ο «Σάιμον Τόνκμαν» προστέθηκε αργότερα, ίσως επειδή οι κρατούμενοι δεν ήταν τόσο στριμωγμένοι και υπήρχαν άδειες κουκέτες τις οποίες έκρυψε ο Τόνκμαν. Στο θέμα της δραματικής επίδρασης ανήκει επίσης και η περίπτωση «στημένων» φωτογραφιών, όπως οι επόμενες από το Μπούχενβαλντ στις οποίες φαίνεται όλη η διαδικασία.

Με αυτούς τους σωρούς που (μερικούς τουλάχιστον) είχαν στήσει οι ίδιοι οι Αμερικανοί γράφτηκε η επίσημη ιστορία:

*«Εντός ημερών από την απελευθέρωση του Νταχάου, η διμοιρία του Κόζι Άτκινς έλεγξε το στρατόπεδο και κλονίστηκαν από τους φρικιαστικούς σωρούς στοιβαγμένων πτωμάτων έτοιμων να ριχτούν στους φούρνους. Γι' αυτούς που αρνούνται να πιστέψουν την ύπαρξη και τις θηριωδίες των γερμανικών στρατοπέδων συγκέντρωσης, ο Κόζι δήλωσε: Θα ήθελα να έχουν δει αυτό!» (M. Culpepper, **Never Will We Forget**, σ. 126)*

Η φωτογραφία αριστερά έχει παρουσιαστεί ως μεταφορές Εβραίων σε γκέτο και στρατόπεδα εξόντωσης. Πρόκειται όμως για Γερμανούς πρόσφυγες στον σταθμό του Αμβούργου το 1946 (**Dissecting the Holocaust**, σ. 249).

Αυτές οι φωτογραφίες προέρχονται από το *Auschwitz Album* (P. Hellman, 1981), μια συλλογή 188 φωτογραφιών από τις αφίξεις Ούγγρων Εβραίων στο Μπίρκεναου το 1944. Υποτίθεται ότι οι εικονιζόμενοι (ή όσοι κριθούν ακατάλληλοι) θα καταλήξουν σύντομα στους θαλάμους αερίων αν και κάτι τέτοιο δεν προκύπτει από τις φωτογραφίες. Έχουν μάλιστα μεγάλο ενδιαφέρον διότι δεν παρουσιάζουν τίποτα το ύποπτο ενώ κανονικά η λήψη τους θα έπρεπε να απαγορεύεται αυστηρά.

Επίσης, το ίδιο θα μπορούσε να πει κάποιος και για τους εικονιζομένους στις παρακάτω φωτογραφίες:

Μόνο που αυτές οι φωτογραφίες είναι από την απελευθέρωση. Άνθρωποι παρόμοιοι με αυτούς που πήγαιναν στους θαλάμους αερίων στις προηγούμενες φωτογραφίες, εμφανίζονται κατά την κατάληψη του στρατοπέδου από τους Σοβιετικούς, ολοζώντανοι και υγιείς (;;;).

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα φαινόμενα απατούν και τα βεβαιωμένα συμπεράσματα δεν είναι σωστά. Και όταν επίσημοι φορείς όπως το ίδρυμα Βίζενταλ δεν διστάζουν να παραποιήσουν στοιχεία για να στηρίξουν την θέση τους, μοιραία εγείρονται πολύ βασανιστικά ερωτήματα ως προς την αξιοπιστία τους αλλά και την εγκυρότητα της θέσης τους.

Κεφάλαιο 3

Η Προετοιμασία

«Οι πολλοί δεν θέλουν να κοπιάζουν στην αναζήτηση της αλήθειας
και προτιμούν περισσότερο τα έτοιμα.»
Θουκυδίδης

1. Διαταγές και σχέδιο

Κάθε επιχείρηση ή εγχείρημα ξεκινάει με μια διαταγή ενός ανωτέρου ή εντολή ενός προϊσταμένου και οργανώνεται/συντονίζεται από κάποιο αρμόδιο τμήμα. Με το Ολοκαύτωμα όμως συναντάμε κάτι παράδοξο. Μετά την ήττα της Γερμανίας τόνοι εγγράφων έπεσαν στα χέρια των συμμάχων:

*«Αυτό ήταν η κατάσχεση των περισσότερων εκ των απορρήτων αρχείων της γερμανικής κυβέρνησης και όλων των τμημάτων της, συμπεριλαμβανομένου του Υπουργείου Εξωτερικών, του στρατού και του ναυτικού, του εθνικοσοσιαλιστικού κόμματος και της μυστικής αστυνομίας του Χάινριχ Χίμλερ. [...] Η ταχεία κατάρρευση του Τρίτου Ράιχ την άνοιξη του 1945 είχε ως αποτέλεσμα όχι μόνον την παράδοση ενός τεραστίου όγκου μυστικών εγγράφων αλλά και άλλου ανεκτίμητου υλικού, όπως προσωπικά ημερολόγια, άκρως απόρρητες ομιλίες, εκθέσεις συνεδρίων και αλληλογραφία, ακόμη και καταγραφές παγιδευμένων τηλεφωνικών συνομιλιών ναζιστών ηγετών από ένα ειδικό γραφείο το οποίο ίδρυσε ο Χέρμαν Γκαίρινγκ στο Υπουργείο Αεροπορίας. [...] Εκατοντάδες χιλιάδες κατασχεθέντα ναζιστικά έγγραφα μαζεύτηκαν βιαστικά στην Νυρεμβέργη ως στοιχεία στην δίκη των βασικών ναζιστών εγκληματιών πολέμου.» (W. Shirer, *The Rise and Fall of the Third Reich*, σ. ix-x)*

Σε αυτό το υλικό όμως δεν βρέθηκαν οι διαταγές για την φυσική εξόντωση οποιουδήποτε:

«Αυτό που έγινε γνωστό στους υψηλούς ναζιστικούς κύκλους ως η “Διαταγή του Φύρερ για την Τελική Λύση” κατά τα φαινόμενα δεν έφτασε ποτέ στα χαρτιά – τουλάχιστον δεν έχει βρεθεί μέχρι σήμερα αντίγραφό της στα κατασχεθέντα ναζιστικά έγγραφα.» (ως ανωτ. σ. 964)

Από την άλλη ο Ραούλ Χίλμπεργκ, ο πλέον έγκυρος επί του Ολοκαυτώματος, μας ενημερώνει ότι δεν υπήρξε καν προϋπολογισμός ή οργάνωση για το όλο εγχείρημα:

«Σε τελική ανάλυση, η καταστροφή των Εβραίων δεν ήταν τόσο προϊόν νόμων και διαταγών όσο ζήτημα πνεύματος, κοινής κατανόησης, συμφωνίας και συγχρονισμού. [...] Η μηχανή της καταστροφής ήταν μια εκτεταμένη, ποικίλη και, πάνω απ' όλα, αποκεντρωμένη συσκευή. [...] Δεν δημιουργήθηκε ειδική υπηρεσία ούτε καταστρώθηκε ειδικός προϋπολογισμός για να καταστραφούν οι Εβραίοι της Ευρώπης. Κάθε οργάνωση έπρεπε να παίζει έναν συγκεκριμένο ρόλο στην διαδικασία, και κάθε μία έπρεπε να βρει τα μέσα για να φέρει σε πέρας το έργο της.» (*The Destruction of the European Jews*, σ. 52, 59)

Σε συνέντευξή του συνοψίζει τα παραπάνω ως εξής:

«Αυτό που ξεκίνησε το 1941 ήταν μια διαδικασία καταστροφής η οποία δεν είχε προγραμματιστεί εκ των προτέρων, δεν υπήρχε κεντρική οργάνωση από κάποια υπηρεσία. Δεν υπήρχε σχέδιο, ούτε προϋπολογισμός για καταστρεπτικά μέτρα. Είχαν ληφθεί βήμα προς βήμα, ένα βήμα την φορά. Αυτό δηλαδή που προέκυψε δεν ήταν τόσο η εκτέλεση ενός σχεδίου, αλλά μια απίστευτη συνάντηση νοών, μια ομόφωνη ανάγνωση μυαλών από μια εξαπλωμένη γραφειοκρατία.» (*Newsday*, 23/2/1983)

Δηλαδή μια κολοσσιαία τριετής επιχείρηση η οποία εξαπλώθηκε σε μια ολόκληρη ήπειρο και ενέπλεξε εκατομμύρια ανθρώπων, έγινε χωρίς διαταγές, οργάνωση, προϋπολογισμό, σχέδιο, αλλά με... τηλεπάθεια; Και μάλιστα από το γραφειοκρατικό Γ' Ράιχ; Και εν μέσω παγκοσμίου πολέμου; Σε οποιοδήποτε άλλο θέμα μια τέτοια θέση θα χαρακτηριζόταν μάλλον συνωμοσιολογική. Αλλά εδώ παραδόξως πρέπει να την δεχτούμε ως έγκυρη. Όσο για το πότε δόθηκε η «διαταγή», η χρονολογία κινείται σ' ένα διάστημα... δύο ετών. Κάποιοι ιστορικοί την τοποθετούν το φθινόπωρο του 1941, ενώ άλλοι όπως η Λούσυ Νταβίντοβιτς την σπρώχνουν πιο πίσω:

«Αν και στα άφθονα έγγραφα της γερμανικής δικτατορίας δεν βρέθηκε κάποια γραπτή διαταγή του Χίτλερ για την δολοφονία των Εβραίων, φαίνεται [...] ότι η απόφαση για την πρακτική εφαρμογή του σχεδίου να σκοτώσει τους Εβραίους ελήφθη μάλλον μετά τις 18 Δεκεμβρίου 1940 – όταν ο Χίτλερ έδωσε την πρώτη εντολή για την Επιχείρηση Μπαρμπαρόσα – και πριν την 1η Μαρτίου 1941.» (*The War Against the Jews*, σ. 121)

Ενώ ο Λέον Πολιάκωφ φτάνει μέχρι το 1939:

«Το πρόγραμμα του Εθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος ζητούσε την εξάλειψη των Εβραίων από την γερμανική κοινότητα: μεταξύ του 1933 και του 1939, μεθοδικά, εκφοβήθηκαν, λεηλατήθηκαν, αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν· η απόφαση να τους σκοτώσουν μέχρι τον τελευταίο χρονολογείται επίσης από την αρχή του πολέμου.» (*Auschwitz*, σ. 12)

Συνοπτικά, σύμφωνα με την **επίσημη** ιστορία, για την φυσική εξόντωση εκατομμυρίων ανθρώπων σε βιομηχανική κλίμακα κατά μήκος μιας ολόκληρης ηπείρου, δεν υπήρξε κεντρικός σχεδιασμός, αρμόδια υπηρεσία, προϋπολογισμός και γραπτές διαταγές, παρά μόνον μια «απίστευτη συνάντηση νοών». Η όποια εντολή (αν υπήρξε) ήταν προφορική, χωρίς να ξέρουμε πότε, πού και με ποιο τρόπο δόθηκε, δηλαδή ρητώς, ή με διαδοχικές οδηγίες, ή μ' ένα νεύμα του Χίτλερ ή με... γλώσσα κωφών.

Όχι και τόσο καλή αρχή για το «πιο καλά τεκμηριωμένο γεγονός στην ιστορία».

2. Η Τελική Λύση

Τι ήταν η περιβόητη Τελική Λύση; Η επίσημη ιστορία δέχεται ότι ο αρχικός σκοπός των ναζί ήταν η πλήρης απομάκρυνση των Εβραίων από την Γερμανία. Όπως σημειώνει έκθεση του Υπουργείου Εξωτερικών της 25ης Ιανουαρίου 1939 με τίτλο «Το Εβραϊκό Ζήτημα ως παράγοντας στην εξωτερική πολιτική το έτος 1938»:

Τελικός στόχος της γερμανικής πολιτικής όσον αφορά τους Εβραίους είναι η μετανάστευση όλων των Εβραίων που ζουν στην επικράτεια του Ράιχ.

(International Military Tribunal, Red Series, τ. 6, σ. 89)

Στις 24 Ιανουαρίου 1939 ο Γκαίρινγκ θέσπισε ένα αρμόδιο γραφείο για την εβραϊκή μετανάστευση ορίζοντας ως υπεύθυνο τον Ράινχαρντ Χάυντριχ. Η εντολή του Γκαίρινγκ ήταν ότι η μετανάστευση των Εβραίων από την Γερμανία έπρεπε να προχωρήσει με κάθε μέσο (Nuremberg Military Tribunal, τ. 13, σ. 129). Οι ταχείες κατακτήσεις όμως το 1940 έφεραν έναν τεράστιο αριθμό Εβραίων στα χέρια των Γερμανών. Ο Χάυντριχ ενημέρωσε τον Υπουργό Εξωτερικών Ρίμπεντροπ ότι πλέον το εβραϊκό πρόβλημα δεν μπορούσε να επιλυθεί μέσω μετανάστευσης και ως εκ τούτου ήταν απαραίτητη μια εδαφική τελική λύση. Το αποτέλεσμα ήταν το σχέδιο Μαδαγασκάρη. Στις 3 Ιουλίου 1940 ο Φραντς Ράντεμαχερ, υπεύθυνος στο Υπουργείο Εξωτερικών, συνέταξε μια έκθεση στην οποία σημειώνει:

Η επικείμενη νίκη δίνει στην Γερμανία την δυνατότητα και, κατά την γνώμη μου, την υποχρέωση για την επίλυση του εβραϊκού ζητήματος στην Ευρώπη [die Judenfrage in Europa]. Η επιθυμητή λύση – Όλοι οι Εβραίοι εκτός Ευρώπης. [...] Η συνθήκη ειρήνης με την Γαλλία περιέχει μια ρήτρα σύμφωνα με την οποία η Γαλλία πρέπει να θέσει το νησί της Μαδαγασκάρης στην διάθεσή μας για την λύση του εβραϊκού ζητήματος, και οι περίπου 25.000 Γάλλοι που κατοικούν εκεί θα εκκενωθούν και θα αποζημιωθούν.

(NMT, τ. 13, σ. 154-155)

Αυτή ήταν η εδαφική τελική λύση του Χάυντριχ. Ο Γενικός Κυβερνήτης της Πολωνίας Χανς Φρανκ, επεσήμανε σχετικά στις 12 Ιουλίου 1940:

Θα ήθελα να προσθέσω ότι σχεδιάζεται η απέλαση ολόκληρης της εβραϊκής φυλής από το Ράιχ, την Γενική Κυβέρνηση, και το Προτεκτοράτο, το συντομότερο δυνατόν μετά την σύναψη ειρήνης, σε μια αφρικανική ή αμερικανική αποικία. Η Μαδαγασκάρη η οποία θα πρέπει να παραχωρηθεί από την Γαλλία γι' αυτόν τον σκοπό, είναι υπό εξέταση.

(IMT, Blue Series, τ. 29, σ. 378)

Στις 31 Ιουλίου 1941 ο Γκαίρινγκ έστειλε στον Χάυντριχ την ακόλουθη εντολή:

Ως συμπλήρωμα στο έργο που σας ανατέθηκε με το διάταγμα της 24ης Ιανουαρίου 1939, δηλαδή την επίλυση του εβραϊκού ζητήματος μέσω μετανάστευσης και εκκένωσης με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο για τις τότε συνθήκες, δια του παρόντος σας αναθέτω όλες τις προετοιμασίες όσον αφορά τα οργανωτικά, πρακτικά και οικονομικά θέματα για μια συνολική λύση του εβραϊκού ζητήματος [für eine Gesamtlösung der Judenfrage] στα ευρωπαϊκά εδάφη υπό γερμανική επιρροή. [...] Επίσης σας αναθέτω να μου υποβάλετε το συντομώτερο δυνατόν ένα προσχέδιο με τα οργανωτικά, πρακτικά και οικονομικά μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί [organisatorischen, sachlichen, und materialien Voraussetzungen] για την εκτέλεση της επιδιωκόμενης τελικής λύσης του εβραϊκού ζητήματος [angestrebten Endlösung der Judenfrage].

(NMT, τ. 13, σ. 169)

Αυτή η εντολή όπως σημειώνει ο Γκαίρινγκ ήταν συμπλήρωμα του διατάγματος του 1939 σύμφωνα με το οποίο έπρεπε να προχωρήσει η μετανάστευση των Εβραίων με κάθε τρόπο. Πλέον όμως ο απώτερος στόχος ήταν η εκτόπισή τους στην Μαδαγασκάρη. Και επειδή περιελάμβανε όλους τους Εβραίους στην κατεχόμενη Ευρώπη, η λύση αναφέρεται ως συνολική (*Gesamtlösung*).

Με τις κατακτήσεις όμως της Γερμανίας στα ανατολικά προέκυψε ένα νέο ενδεχόμενο και το σχέδιο Μαδαγασκάρη εγκαταλείφθηκε. Ο Ράντεμαχερ σε επιστολή του προς τον διπλωμάτη Χάραλντ Μπίλφελντ στις 10 Φεβρουαρίου 1942 γράφει:

«Τον Αύγουστο του 1940 σας έδωσα για τα αρχεία σας το σχέδιο για την τελική λύση του Εβραϊκού Προβλήματος, το οποίο εκπονήθηκε απ' το γραφείο μου, σύμφωνα με το οποίο η Γαλλία με την Συνθήκη Ειρήνης θα παρέδιδε την Μαδαγασκάρη γι' αυτόν τον σκοπό, ενώ το Κεντρικό Γραφείο Ασφαλείας του Ράιχ θα αναλάμβανε την εκτέλεση του εγχειρήματος. Σύμφωνα με το σχέδιο, ο Gruppenführer Χάυντριχ διετάχθη από τον Φύρερ να φέρει σε πέρας την λύση του Εβραϊκού Προβλήματος στην Ευρώπη. Εν τω μεταξύ, ο πόλεμος κατά της Σοβιετικής Ένωσης μάς προσέφερε την δυνατότητα άλλων περιοχών για την τελική λύση. Ο Φύρερ αποφάσισε συνεπώς ότι οι Εβραίοι δεν θα απελαθούν στην Μαδαγασκάρη, αλλά στην Ανατολή. Ως εκ τούτου δεν είναι πλέον απαραίτητο να εξετάζεται η Μαδαγασκάρη για την τελική λύση.» (H. Strauss, *Jewish Immigrants of the Nazi Period in the USA*, σ. 647)

Τα παραπάνω συνοψίζονται σ' ένα μνημόνιο του διπλωμάτη Μάρτιν Λούθερ με ημερομηνία 21 Αυγούστου 1942 (πολύ μετά την υποτιθέμενη έναρξη των εξοντώσεων):

Η αρχή της εβραϊκής πολιτικής της Γερμανίας μετά την κατάληψη της εξουσίας συνίστατο στην με κάθε μέσο προώθηση της εβραϊκής μετανάστευσης. [...] Ο σημερινός πόλεμος δίνει στην Γερμανία την ευκαιρία αλλά και το καθήκον της επίλυσης του εβραϊκού προβλήματος στην Ευρώπη. Λαμβάνοντας υπ' όψιν την ευνοϊκή τροπή του πολέμου κατά της Γαλλίας, το γραφείο D III πρότεινε τον Ιούλιο του 1940 ως λύση την απομάκρυνση όλων των Εβραίων από την Ευρώπη και την απαίτηση της Μαδαγασκά-

ρης από την Γαλλία ως έδαφος για την υποδοχή των Εβραίων. Ο Υπουργός Εξωτερικών του Ράιχ έχει ουσιαστικά συμφωνήσει για την έναρξη των προκαταρκτικών ενεργειών για την απέλαση των Εβραίων από την Ευρώπη. [...]

Το γεγονός ότι ο Φύρερ σκοπεύει να εκκενώσει όλους τους Εβραίους από την Ευρώπη μου γνωστοποιήθηκε ήδη από τον Αύγουστο του 1940 από τον Πρέσβη Abetz μετά από συνέντευξη με τον Φύρερ. [...]

Στην επιστολή της 24ης Ιουνίου 1940 [...] ο Αντιστράτηγος Χάυντριχ ενημέρωσε τον Υπουργό Εξωτερικών του Ράιχ ότι το όλο πρόβλημα των περίπου 3,25 εκατομμυρίων Εβραίων στις περιοχές υπό γερμανικό έλεγχο δεν μπορεί πλέον να λυθεί μέσω μετανάστευσης – μια εδαφική τελική λύση ήταν απαραίτητη. Αναγνωρίζοντας το ανωτέρω, ο Στρατάρχης Γκαίρινγκ στις 31 Ιουλίου 1941, ανέθεσε στον Αντιστράτηγο Χάυντριχ να αναλάβει, μαζί με τους ενδιαφερόμενους γερμανικούς οργανισμούς ελέγχου, όλες τις απαραίτητες προετοιμασίες για μια συνολική λύση του εβραϊκού προβλήματος στην γερμανική σφαίρα επιρροής στην Ευρώπη. [...] Βάσει των οδηγιών αυτών, ο Αντιστράτηγος Χάυντριχ κανόνισε μια διάσκεψη όλων των ενδιαφερομένων γερμανικών υπηρεσιών για την 20η Ιανουαρίου 1942, κατά την οποία ήταν παρόντες οι υφυπουργοί από τα άλλα υπουργεία και εγώ από το Υπουργείο Εξωτερικών. Στην διάσκεψη ο Στρατηγός Χάυντριχ εξήγησε ότι η ανάθεση του Στρατάρχη Γκαίρινγκ είχε γίνει με εντολή του Φύρερ και ότι ο Φύρερ αντί για την μετανάστευση είχε τώρα εγκρίνει την εκκένωση των Εβραίων προς την Ανατολή ως λύση. [...] Βάσει της εντολής του Φύρερ που προαναφέρθηκε ξεκίνησε η εκκένωση των Εβραίων από την Γερμανία. [...]

Σε μια ακρόαση από τον Υπουργό Εξωτερικών του Ράιχ στις 26 Νοεμβρίου 1941, ο Βούλγαρος Υπουργός Εξωτερικών Ποπώφ έθιξε το πρόβλημα της ανάλογης αντιμετώπισης των Εβραίων με ευρωπαϊκή ιθαγένεια και επεσήμανε τις δυσκολίες που είχαν οι Βούλγαροι να εφαρμόσουν τους εβραϊκούς τους νόμους στους Εβραίους ξένης ιθαγένειας. Ο Υπουργός Εξωτερικών του Ράιχ απάντησε ότι αυτή η ερώτηση του κ. Ποπώφ δεν ήταν αδιάφορη. Ακόμη και τώρα μπορούσε να του πει μόνον ένα πράγμα, ότι στο τέλος αυτού του πολέμου όλοι οι Εβραίοι θα πρέπει να εγκαταλείψουν την Ευρώπη. Αυτή ήταν μια αμετάβλητη απόφαση του Φύρερ, αλλά και ο μόνος τρόπος να διευθετηθεί αυτό το πρόβλημα, καθώς μόνον μια σφαιρική και ολοκληρωμένη λύση μπορούσε να εφαρμοστεί και μεμονωμένα μέτρα δεν θα βοηθούσαν πολύ. [...]

Οι προβλεπόμενες απελάσεις αποτελούν ένα βήμα εμπρός στον δρόμο της συνολικής λύσης και είναι σε σχέση με άλλες χώρες (Ουγγαρία) πολύ σημαντικές. Η απέλαση στην Γενική Κυβέρνηση είναι προσωρινό μέτρο. Οι Εβραίοι θα μεταφερθούν στα κατεχόμενα ανατολικά εδάφη μόλις είναι έτοιμες οι τεχνικές προϋποθέσεις γι' αυτό.

(ως ανωτ. σ. 243-249)

Η διάσκεψη της 20ης Ιανουαρίου 1942 είναι η περιβόητη διάσκεψη στο Βάνζε η οποία θα σχολιαστεί παρακάτω. Εδώ απλώς επισημαίνεται ότι δεν υπάρχει καμία αναφορά σε εξοντώσεις. Στις 9 Οκτωβρίου 1942 αποστέλλεται μια εγκύκλιος στα στελέχη του κόμματος, αναφορικά με τα μέτρα κατά των Εβραίων. Εκεί επισημαίνεται:

Μια πλήρης μετακίνηση ή αποχώρηση των εκατομμυρίων Εβραίων οι οποίοι κατοικούν στον ευρωπαϊκό οικονομικό χώρο είναι συνεπώς επιτακτική ανάγκη στον αγώνα για την ασφάλεια της ύπαρξης του γερμανικού λαού. Ξεκινώντας με την επικράτεια του Ράιχ και προχωρώντας προς τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες οι οποίες περιλαμβάνονται στην τελική λύση, οι Εβραίοι τώρα απελαύνονται σε μεγάλα στρατόπεδα που έχουν ήδη ιδρυθεί ή θα ιδρυθούν στην Ανατολή, όπου θα χρησιμοποιηθούν είτε για εργασία είτε θα μεταφερθούν ακόμη πιο ανατολικά. Οι γηραιοί Εβραίοι, καθώς και οι Εβραίοι με στρατιωτικά παράσημα (Σιδηρούς Σταυρός Α΄ Τάξεως, Χρυσό Μετάλλιο Ανδρείας, κλπ), αυτήν την στιγμή εγκαθίστανται στην πόλη του Τερεζίενσταντ η οποία βρίσκεται στο Προτεκτοράτο της Βοημίας και της Μοραβίας.

(IMT, Red Series, τ. 5, σ. 946)

Πλην όμως της Τελικής Λύσης υπήρχε και το ζήτημα του εργατικού δυναμικού. Στις 25 Ιανουαρίου 1942 ο Χίμλερ γράφει στον επιθεωρητή των στρατοπέδων Ρίτσαρντ Γκλουκς:

Δεδομένου ότι δεν αναμένονται άλλοι Ρώσοι αιχμάλωτοι πολέμου στο εγγύς μέλλον, θα στείλω στα στρατόπεδα έναν μεγάλο αριθμό Εβραίων οι οποίοι θα εκδιωχθούν από την Γερμανία. Λάβε τα απαραίτητα μέτρα για την παραλαβή 150.000 αρρένων Εβραίων και μέχρι 50.000 θηλέων στα στρατόπεδα συγκέντρωσης τις επόμενες εβδομάδες. Τα στρατόπεδα θα πρέπει να αναλάβουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα και θέματα τις επόμενες εβδομάδες. Ο SS Gruppenführer Πόολ θα σε ενημερώσει για τις λεπτομέρειες.

(NMT, τ. 5, σ. 365)

Στις 30 Απριλίου 1942 ο Όσβαλντ Πόολ στέλνει την παρακάτω έκθεση στον Χίμλερ:

Ο πόλεμος έχει επιφέρει μια σημαντική αλλαγή στην δομή των στρατοπέδων συγκέντρωσης και έχει αλλάξει τους σκοπούς τους όσον αφορά την απασχόληση των κρατουμένων. Η φύλαξη των κρατουμένων για λόγους αποκλειστικά ασφάλειας, εκπαίδευσης, ή πρόληψης δεν είναι πλέον το κύριο μέλημα. Η κινητοποίηση όλων των κρατουμένων καταλλήλων για εργασία, για τους σκοπούς του πολέμου σήμερα, και για τους σκοπούς της οικοδόμησης στην επικείμενη ειρήνη, έρχεται στο προσκήνιο όλο και περισσότερο. Από αυτήν την γνώση προκύπτουν ορισμένα αναγκαία μέτρα με στόχο να μετατραπούν τα στρατόπεδα συγκέντρωσης σε οργανισμούς πιο κατάλληλους για οικονομικά έργα, ενώ στο παρελθόν είχαν απλώς πολιτικό ενδιαφέρον. Για τον λόγο αυτό συγκέντρωσα όλους τους αρχηγούς της πρώην επιθεώρησης των στρατοπέδων συγκέντρωσης, όλους τους διοικητές των στρατοπέδων, και όλους τους διευθυντές και επόπτες των έργων στις 23 και 24 Απριλίου 1942, εξηγώντας τους αυτήν την νέα εξέλιξη. Στην διαταγή που επισυνάπτεται έχω συλλέξει τα απαραίτητα που πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή το συντομότερο δυνατόν, ώστε να μην καθυστερήσει η έναρξη των εργασιών για τους σκοπούς της εξοπλιστικής βιομηχανίας.

(IMT, Red Series, τ. 8, σ. 200)

Όπως λοιπόν επισημαίνεται, οι κατάλληλοι προς εργασία θα ήταν απαραίτητοι και **μετά** τον πόλεμο για τις ανάγκες ανοικοδόμησης. Επίσης αξιοσημείωτο είναι ότι η ιδιαίτερως υψηλή θνησιμότητα λόγω των δυσμενών συνθηκών ανάγκασε τον Χίμλερ να διατάξει την λήψη μέτρων (πολύ περίεργο για κάποιους που εφήρμοζαν την τακτική της εξόντωσης μέσω εργασίας). Στις 28 Δεκεμβρίου 1942 εστάλησαν από το Κεντρικό Γραφείο οι παρακάτω οδηγίες:

Εσωκλείεται μια συλλογή των τωρινών αφίξεων και αναχωρήσεων σε όλα τα στρατόπεδα συγκέντρωσης προς ενημέρωσή σας. Αποκαλύπτει ότι από τις 136.000 αφίξεις περίπου 70.000 πέθαναν. Με τόσο υψηλή θνησιμότητα, ο αριθμός των κρατουμένων δεν πρόκειται ποτέ να φτάσει τους αριθμούς που διέταξε ο Reichsfuehrer των SS. Οι γιατροί των στρατοπέδων πρέπει να χρησιμοποιήσουν όλα τα μέσα στην διάθεσή τους για να μειωθεί ουσιαστικά αυτή η θνησιμότητα στα διάφορα στρατόπεδα. [...] Οι γιατροί των στρατοπέδων πρέπει να παρακολουθούν πιο συχνά απ' ό,τι στο παρελθόν το φαγητό των κρατουμένων και, με την έγκριση της διαχείρισης, να υποβάλλουν προτάσεις βελτίωσης στους διοικητές των στρατοπέδων. Αυτά όμως, δεν πρέπει να εμφανίζονται μόνον στα χαρτιά, αλλά να ελέγχονται τακτικά από τους γιατρούς των στρατοπέδων. Περαιτέρω, οι γιατροί πρέπει να μεριμνήσουν ώστε οι συνθήκες εργασίας στα διάφορα εργοτάξια να βελτιωθούν όσο το δυνατόν περισσότερο. Για τον σκοπό αυτό είναι απαραίτητο οι γιατροί να επιθεωρούν τα εργοτάξια και να πείθονται για τις συνθήκες εργασίας. Ο SS Reichsfuehrer διέταξε ότι το ποσοστό θνησιμότητας πρέπει οπωσδήποτε να μειωθεί. Για τον λόγο αυτό διατάσσονται τα παραπάνω και μια μηνιαία έκθεση για το θέμα θα υποβάλλεται στον προϊστάμενο του τμήματος D III. Η πρώτη έκθεση θα υποβληθεί την 1η Φεβρουαρίου 1943.

(ως ανωτ. τ. 4, σ. 833-834)

Τέλος, ο Γκλουκς στις 20 Ιανουαρίου 1943 επανέλαβε την διαταγή του Χίμλερ με επιστολή² προς τους διοικητές των στρατοπέδων, επισημαίνοντας ότι ο εκάστοτε διοικητής θα είναι προσωπικά υπεύθυνος να εξαντλήσει κάθε δυνατότητα προκειμένου να διατηρηθεί η σωματική ευρωστία των κρατουμένων.

3. Η συνθηματική γλώσσα

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι η Τελική Λύση του Εβραϊκού Ζητήματος αφορούσε αποκλειστικά την εκδίωξη του εβραϊκού πληθυσμού από την Γερμανία και κατ' επέκταση την Ευρώπη. Ειδικά το μνημόνιο του Λούθερ (21 Αυγούστου 1942) πολύ μετά την υποτιθέμενη έναρξη των εξοντώσεων, το διασαφηνίζει απολύτως. Τότε πόθεν προκύπτει ότι η Τελική Λύση σήμαινε φυσική εξόντωση; Εδώ οι ιστορικοί απαντούν ως εξής: Αφ' ενός παρουσιάζουν κάποιες δηλώσεις υψηλόβαθμων ναζί (βλ. Κεφ. 4) οι οποίες κατ' αυτούς δηλώνουν την πρόθεση εξόντωσης, αφ' ετέρου ισχυρίζονται ότι οι ναζί χρησιμοποιούσαν μια «συνθηματική γλώσσα» (δύο αντιφατικοί ισχυρισμοί). Δηλαδή λέξεις όπως μετανάστευση, εκκένωση κλπ, ακόμη και στις πιο προσωπικές συνομιλίες, ήταν ευφημισμοί οι οποίοι σήμαιναν εξόντωση.

2. NMT, τ. 5, σ. 372.

Μια τέτοια θέση όμως είναι τελείως αβάσιμη. Δεν υπάρχει κανένα απολύτως στοιχείο ότι υπήρξε κάτι τέτοιο ούτε είναι γνωστό πώς θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην πράξη. Κατ' αρχάς είναι αναντίρρητο ότι μέχρι το 1941 αυτοί οι όροι ήταν κυριολεκτικοί. Χωρίς κάποια επίσημη διευκρίνιση, πώς θα ήξεραν τα αρμόδια κλιμάκια ότι ξαφνικά άλλαξαν νόημα και σήμαιναν κάτι τελείως διαφορετικό όπως η μαζική εξόντωση; Έστω ένας ταμίας σε μια τράπεζα ο οποίος κάθε μέρα με το πέρας των συναλλαγών κάνει καταμέτρηση χρημάτων όπως προβλέπει ο κανονισμός. Μια μέρα έρχεται ο διευθυντής και του λέει ότι χθες ο ιδιοκτήτης της τράπεζας σε μια κατ' ιδίαν συνάντηση του είπε κρυφά ότι ο κανονισμός άλλαξε και πλέον καταμέτρηση σημαίνει πυρπόληση. Τι θα πρέπει να κάνει ο ταμίας; Ν' ανοίξει το χρηματοκιβώτιο και να τα κάνει όλα παρανάλωμα; Στο δε Γ' Ράιχ τα πράγματα ήταν πολύ πιο σοβαρά· οι διαταγές έπρεπε να τηρούνται απαρέγκλιτα. Δεν ήταν δυνατόν κάποιος διοικητής να αγνοήσει τις γραπτές διαταγές στα χέρια του και να αρχίσει να σκοτώνει αδιακρίτως, και μάλιστα πολύτιμο εργατικό δυναμικό, χωρίς να κινδυνεύσει να βρεθεί στο εκτελεστικό απόσπασμα. Η θέση λοιπόν της «συνθηματικής γλώσσας» είναι τελείως αβάσιμη, παράλογη, και πραγματικά θα χρειαζόταν την ανάγνωση μυαλών του Χίμπεργκ για να λειτουργήσει.

Πέραν αυτών, στην δίκη της Νυρεμβέργης, σημαίνοντες ναζί αρνήθηκαν σαφώς μια τέτοια ερμηνεία. Ο Στρατάρχης Κάιτελ κατέθεσε:

Δρ. Λάτερνσερ: Γνωρίζετε αν οι ανώτεροι στρατιωτικοί διοικητές ενημερώθηκαν κάποια στιγμή για την πρόθεση του Χίτλερ ή του Χίμλερ να σκοτώσει τους Εβραίους;

Κάιτελ: Κατά την γνώμη μου, δεν ισχύει αυτό, δεδομένου ότι ούτε εγώ ενημερώθηκα προσωπικά. [...]

Δρ. Χορν: Σχετικώς με την κατάθεση του Στρατηγού Λαχάουζεν, θέλω να σας κάνω μια ερώτηση. Κατά την πολωνική εκστρατεία, υπήρξε οδηγία ή διαταγή του Χίτλερ να εξοντώσει τους Εβραίους στην πολωνική Ουκρανία;

Κάιτελ: Δεν μπορώ να θυμηθώ τίποτα τέτοιο. Ξέρω μόνον ότι κατά την διάρκεια της κατοχής της Πολωνίας – δηλαδή μετά την κατάληψη – το πρόβλημα των Πολωνών Εβραίων έπαιξε έναν ρόλο. Σε αυτό το πλαίσιο υπέβαλα μια ερώτηση στον Χίτλερ στην οποία, πιστεύω, απάντησε ότι η περιοχή ήταν κατάλληλη για να εγκατασταθούν εκεί. Δεν ξέρω ή δεν θυμάμαι κάτι άλλο.

(IMT, Blue Series, τ. 10, σ. 594-598)

Ο Επίτροπος Άρθουρ Ίγκουαρτ:

Ίγκουαρτ: Ναι, είχα την εντύπωση ότι στα κατεχόμενα εδάφη ο Χάυντριχ θα αποπεράτωνε την εκκένωση, και τότε δεν ήμουν σίγουρος αν αυτή θα ήταν μια τελική εκκένωση – η οποία, όμως, ήταν εφικτή. Το πιο ακραίο ενδεχόμενο ήταν ότι οι Εβραίοι θα μαζεύονταν σε στρατόπεδα και μετά το τέλος του πολέμου θα εγκαθίσταντο κάπου.

Δρ. Χάινσελ: Με συγχωρείτε, μάρτυς, το πιο ακραίο ενδεχόμενο ήταν σίγουρα ότι οι Εβραίοι θα καταστρέφονταν, έτσι δεν είναι;

Ίνκουαρτ: Μιλάω για το πιο ακραίο ενδεχόμενο που σκεφτόμουν τότε. [...]

Δρ. Χάινσελ: Πριν το 1943 συζητήσατε αυτά τα προβλήματα με τον Χίτλερ;

Ίνκουαρτ: Ήμουν απλώς παρών όταν ο Χίτλερ μιλούσε για τα προβλήματα αυτά. Ήταν πάντοτε στην εξής γραμμή, να εξαλειφθούν οι Εβραίοι από τον γερμανικό πληθυσμό και να σταλούν κάπου στο εξωτερικό.

Δρ. Χάινσελ: Αλλά δεν υπήρξε καθόλου λόγος για καταστροφή των Εβραίων;

Ίνκουαρτ: Ποτέ.

(τ. 16, σ. 19-20)

Ο επί κεφαλής της Καγκελαρίας του Ράιχ Χανς Λάμερς:

Δρ. Τόμα: Μόνο μια ερώτηση ακόμα. Ξέρετε κάτι για την απόφαση του Χίτλερ να λύσει το εβραϊκό ζήτημα με την τελική λύση, ήτοι την εξόντωση των Εβραίων;

Λάμερς: Ναι, ξέρω πολλά γι' αυτό. Η τελική λύση του εβραϊκού ζητήματος μου γνωστοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1942. Αυτό ήταν όταν άκουσα ότι ο Φύρερ, υποτίθεται μέσω του Γκαίρινγκ, είχε δώσει εντολή στον SS Obergruppenführer Χάυντριχ να λύσει το εβραϊκό ζήτημα. Δεν ήξερα το ακριβές περιεχόμενο της διαταγής και δεδομένου ότι δεν ήταν στην δικαιοδοσία μου, αρχικά πήρα αρνητική στάση, αλλά εν συνεχεία, επειδή ήθελα να μάθω, έπρεπε φυσικά να επικοινωνήσω με τον Χίμλερ. Τον ρώτησα τι πραγματικά σήμαινε η τελική λύση του εβραϊκού ζητήματος. Ο Χίμλερ απάντησε ότι είχε λάβει διαταγή από τον Φύρερ να επιφέρει την τελική λύση του εβραϊκού προβλήματος [...] και ότι το βασικό σημείο της διαταγής ήταν ότι οι Εβραίοι έπρεπε να εκκενωθούν από την Γερμανία. [...] Το ότι εν τω μεταξύ είχαν γίνει κάποιες εκκενώσεις το είχα μάθει. Εκείνο τον καιρό, σε κάθε περίπτωση, δεν ήταν γνωστό το παραμικρό για την δολοφονία των Εβραίων· εάν προέκυπταν χονδροειδείς μεμονωμένες περιπτώσεις, πάντοτε απευθυνόμουν στον Χίμλερ και πάντοτε ήταν πολύ πρόθυμος να διευθετήσει αυτές τις μεμονωμένες περιπτώσεις.

Τελικά όμως το 1943, εμφανίστηκαν φήμες ότι οι Εβραίοι φονεύονταν. Δεν είχα αρμοδιότητα σ' αυτόν τον τομέα· απλώς έλαμβανα κατά καιρούς καταγγελίες και με βάση αυτές ερευνούσα τις φήμες. Όμως, όσο μπορούσα να διαπιστώσω, σε κάθε περίπτωση, αυτές οι φήμες πάντοτε αποδεικνύονταν μόνο φήμες. Όλοι έλεγαν ότι το είχαν ακούσει από κάποιον άλλο και κανείς δεν ήθελε να κάνει μια σαφή δήλωση. [...] Αυτό μ' έκανε να ερευνήσω ξανά το θέμα. Πρώτον [...] απευθύνθηκα και πάλι στον Χίμλερ. Ο Χίμλερ αρνήθηκε οποιοσδήποτε νόμιμες δολοφονίες και μου είπε, αναφορικά με την διαταγή του Φύρερ, ότι ήταν καθήκον του να εκκενώσει τους Εβραίους και ότι κατά την διάρ-

κεια τέτοιων εκκενώσεων, στις οποίες συμμετείχαν επίσης γέροντες και άρρωστοι, φυσικά υπήρχαν περιπτώσεις θανάτου, υπήρχαν ατυχήματα, υπήρχαν επιθέσεις από εχθρικά αεροσκάφη. Πρόσθεσε επίσης, ότι υπήρχαν εξεγέρσεις, που φυσικά έπρεπε να καταστείλει αυστηρώς και με αιματοχυσία, ως προειδοποίηση. Για τα υπόλοιπα, είπε ότι αυτοί οι άνθρωποι στεγάζονταν σε στρατόπεδα στην Ανατολή. Έβγαλε πολλές φωτογραφίες και άλμπουμ και μου έδειξε την δουλειά που έκαναν σε αυτά τα στρατόπεδα οι Εβραίοι και το πώς εργάζονταν για τις ανάγκες του πολέμου, τα εργαστήρια υποδηματοποιών, ραφτών κλπ. Μου είπε: «Αυτή είναι η διαταγή του Φύρερ· αν πιστεύεις ότι πρέπει ν' αναλάβεις δράση εναντίον της, πες τότε στον Φύρερ και σ' εμένα τα ονόματα αυτών που σου υπέβαλαν αυτές τις εκθέσεις».

Φυσικά, δεν μπορούσα να του πω τα ονόματα, πρώτον επειδή δεν ήθελαν να κατονομαστούν, και δεύτερον, ήξεραν αυτά τα πράγματα μόνον από φήμες, έτσι όπως είπα, δεν μπορούσα να του δώσω τίποτα συγκεκριμένο. Παρ' όλα αυτά, ανέφερα γι' άλλη μια φορά αυτό το θέμα στον Φύρερ, και μου έδωσε την ίδια ακριβώς απάντηση που μου είχε δώσει ο Χίμλερ. Είπε, «Θ' αποφασίσω αργότερα πού θα πάνε αυτοί οι Εβραίοι και για την ώρα φροντίζονται εκεί». [...]

Δρ. Τόμα: Αλλά, μάρτυς, παρακαλώ να είστε αρκετά σύντομος. Σας θέτω τώρα το ερώτημα: Σας είπε ποτέ ο Χίμλερ ότι η τελική λύση του εβραϊκού προβλήματος θα γινόταν μέσω της εξόντωσης των Εβραίων;

Λάμερς: Δεν αναφέρθηκε ποτέ αυτό. Μίλησε μόνο για εκκένωση.

Δρ. Τόμα: Μόνο για εκκένωση;

Λάμερς: Ναι, μόνο για εκκένωση.

Δρ. Τόμα: Πότε μάθατε ότι αυτά τα 5 εκατομμύρια Εβραίων εξοντώθηκαν;

Λάμερς: Αυτό το άκουσα εδώ πριν λίγο.

(τ. 11, σ. 50-53)

Ταγ/χης Τζόουνς: Ως επί κεφαλής της Καγκελαρίας του Ράιχ, ο άνθρωπος που ήξερε όλα τα μυστικά του Τρίτου Ράιχ, λέτε σ' αυτό το δικαστήριο ότι δεν είχατε καμμία γνώση του φόνου εκατομμυρίων και εκατομμυρίων που δολοφονήθηκαν υπό το ναζιστικό καθεστώς;

Λάμερς: Θέλω να πω ότι δεν ήξερα τίποτα γι' αυτό μέχρι την στιγμή της κατάρρευσης, δηλαδή, τέλη Απριλίου 1945 ή αρχές Μαΐου, όταν άκουσα τέτοιες εκθέσεις από ξένους σταθμούς. Δεν τις πίστεψα τότε, και μόνον αργότερα βρήκα περαιτέρω υλικό εδώ, στις εφημερίδες. Αν μιλάμε τώρα για την εξάλειψη μιας επιβλαβούς επιρροής, αυτό απέχει πολύ απ' το να σημαίνει αφανισμό. Ο Φύρερ δεν είπε λέξη για φόνο· δεν αναφέρθηκε ποτέ ένα τέτοιο σχέδιο.

(ως ανωτ. σ. 115-116)

Ο Επιτελάρχης της Βέρμαχτ Άλφρεντ Γιοντλ:

Αρ. Έξνερ: Καθώς μιλάμε για τους Εβραίους, θα πείτε στο Δικαστήριο τι ξέρατε για την εξόντωση των Εβραίων; Σας υπενθυμίζω ότι έχετε ορκιστεί.

Γιοντλ: Ξέρω πόσο απίθανες ακούγονται αυτές οι εξηγήσεις, αλλά πολύ συχνά το απίθανο είναι αληθές και το πιθανό αναληθές. Μπορώ μόνο να πω με πλήρη συναίσθηση της ευθύνης μου, ότι ουδέποτε άκουσα, είτε από νύξη είτε από γραπτό ή προφορικό λόγο, για εξόντωση των Εβραίων. Σε μία μόνο περίπτωση είχα αμφιβολίες, και αυτό όταν ο Χίμλερ μίλησε για την εξέγερση στο εβραϊκό γκέτο. Δεν πολυπίστευα σε αυτήν την ηρωική μάχη· αλλά ο Χίμλερ παρουσίασε αμέσως φωτογραφίες οι οποίες έδειχναν τις συμπαγείς κρυψώνες που είχαν χτιστεί εκεί, και είπε, «Όχι μόνον οι Εβραίοι αλλά και Πολωνοί εθνικιστές έχουν βρει καταφύγιο εκεί και προβάλλουν σθεναρή αντίσταση». Και με αυτό μου απομάκρυνε τις υποψίες. [...] Δεν είχα ποτέ προσωπική πληροφόρηση για την εξόντωση των Εβραίων· και στον λόγο μου, με την ίδια βεβαιότητα που κάθομαι εδώ, όλα αυτά τα άκουσα για πρώτη φορά μετά το τέλος του πολέμου.

(τ. 15, σ. 332-333)

Επίσης ο Ρίμπεντροπ στα απομνημονεύματά του γράφει σχετικά:

«Τον χειμώνα του 1938-1939 έκανα κατ'επανάληψη μάταια διαβήματα προς τον Φύρερ υπέρ της πλήρους επιστροφής στην κατάσταση πριν τις ακρότητες. Του υπέβαλα ένα σχέδιο το οποίο προέβλεπε την εθελοντική μετανάστευση των Εβραίων με την άδεια να πάρουν μαζί τους μέρος της περιουσίας τους. Πράγματι, πολλοί Εβραίοι μετανάστευσαν τότε, αν και άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, έκαναν την μετανάστευση των Γερμανών Εβραίων πολύ δύσκολη. [...] Μετά την νίκη επί της Πολωνίας και της Γαλλίας ο Χίτλερ έδωσε δικαιοδοσία στον Χίμλερ επί των Εβραίων στην κατεχόμενη Ευρώπη. Ενημερώθηκα καθυστερημένα και ανεπαρκώς για τις ενέργειές του για την επανεγκατάσταση στην Ανατολή, πρώτα των Γερμανών Εβραίων και εν συνεχεία των Εβραίων στα κατεχόμενα εδάφη. Μέχρι το 1944, το στρατόπεδο Τερεζίν (Τερεζίενσταντ) για παράδειγμα, ήταν ακόμη ανοιχτό για επιθεώρηση από αντιπροσώπους του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού. [...] Το 1944, ο Χίτλερ μίλησε ακόμη περισσότερο για την σύγκρουσή του με τον Ιουδαϊσμό και έγινε φανατικά ισχυρογνώμων. Αλλά ποτέ, μέχρι τις 22 Απριλίου 1945, όταν τον είδα για τελευταία φορά στην Καγκελαρία του Ράιχ, δεν ανέφερε την δολοφονία των Εβραίων. Γι' αυτό ακόμη και σήμερα δεν μπορώ να πιστέψω ότι ο Φύρερ διέταξε αυτές τις δολοφονίες· πιστεύω ότι ο Χίμλερ του παρουσίασε τετελεσμένα γεγονότα.» (The Ribbentrop Memoirs, σ. 176-179)

Τον ισχυρισμό περί γλωσσικού καμουφλάζ απορρίπτει και ο ορθόδοξος Ζαν Κλωντ Πρεσσάκ (**Technique and Operation of the Gas Chambers**, σ. 556), ενώ κάτι τέτοιο θέτει και ένα άλλο ζήτημα. Αν οι Γερμανοί ήταν τόσο μυστικοπαθείς ώστε να χρησιμοποιούν ευφημισμούς ακόμα και στις μεταξύ τους συνομιλίες, τότε θα έπρεπε να είχαν λάβει κάποια στοιχειώδη μέτρα ασφαλείας και για τους χώρους που σκόπευαν να διαπράξουν ένα τόσο φοβερό έγκλημα. Έτσι θα περιμέναμε τα στρατόπεδα εξόντωσης να βρίσκονται όσο το δυνατόν πιο μακριά από κατοικημένες περιοχές και να περιβάλλονται από πανύψηλους πέτρινους τοίχους, ώστε τόσο η απόδραση όσο και η έξωθεν παρατήρηση να αποτρέπονται. Κι

όμως τίποτα από αυτά δεν συνέβαινε. Τα στρατόπεδα βρίσκονταν κοντά σε πόλεις, χωριά, σιδηροδρομικούς σταθμούς, αγροκτήματα τα οποία έφταναν μέχρι τον (συρμάτινο) φράχτη των στρατοπέδων κτλ. Ειδικά το Άουσβιτς ήταν ολόκληρη βιομηχανική ζώνη και κάθε μέρα εργάτες-πολίτες μαινόβγαιναν στο στρατόπεδο και είχαν τακτική επαφή με τους κρατούμενους. Ενώ για την Τρεμπλίνκα, ένας επιζών ονόματι Ρίτσαρντ Γκλάζαρ δήλωσε χαρακτηριστικά:

«Μυστικότητα; Θεέ και Κύριε, δεν υπήρχε μυστικότητα στην Τρεμπλίνκα: όλοι οι Πολωνοί από εκεί μέχρι την Βαρσοβία πρέπει να την ήξεραν, και ζούσαν από τα έσοδα. Όλοι οι αγρότες έρχονταν για συναλλαγές, οι πόρνες της Βαρσοβίας είχαν δοσοληψίες με τους Ουκρανούς – γι' αυτούς ήταν ένα τσίρκο.» (G. Sereny, **Into That Darkness**, σ. 193)

Εν ολίγοις, τα στρατόπεδα δεν ήταν καθόλου μυστικά αλλά «διάφανα». Αυτό καθιστά την οποιαδήποτε συστηματική γλώσσα άχρηστη, αφού εξοντώσεις τέτοιας έκτασης θα είχαν γίνει αμέσως γνωστές. Και από τα παραπάνω συμπεραίνουμε το ένα από τα δύο ενδεχόμενα:

Είτε οι ναζί ήταν αθεράπευτα μυστικοπαθείς και κατάφεραν να διαπράξουν ένα άνευ προηγουμένου κολοσσιαίο υπερτέλειο έγκλημα το οποίο δεν άφησε ίχνος γραπτής απόδειξης, το αγνούσαν ακόμη και οι στενότεροι συνεργάτες και αξιωματικοί τους και ταυτοχρόνως το έκαναν μπροστά στα μάτια όλου του κόσμου, είτε κάτι δεν πάει καλά με την επίσημη εκδοχή.

4. Η διάσκεψη στο Βάνζε

Στις 20 Ιανουαρίου 1942 πραγματοποιήθηκε μια διάσκεψη κορυφής στο Βάνζε όπου συζητήθηκε η Τελική Λύση. Τα πρακτικά (αν και όχι πλήρη) είναι γνωστά ως Πρωτόκολλο Βάνζε. Εκεί υποτίθεται οριστικοποιήθηκε η εξόντωση των Εβραίων. Οι ιστορικοί όμως κατά κανόνα δεν παρουσιάζουν αυτούσια αποσπάσματα, περιοριζόμενοι μόνον σε γενικές αναφορές. Ας ανατρέξουμε λοιπόν στο πρωτόκολλο³ για να δούμε τι ακριβώς λέει.

Με διαταγή του Στρατάρχη, συστάθηκε ένα Κεντρικό Γραφείο για την Εβραϊκή Μετανάστευση τον Ιανουάριο του 1939 με επί κεφαλής τον Αρχηγό της Αστυνομίας Ασφαλείας και της Υπηρεσίας Ασφαλείας. Τα πιο σημαντικά του καθήκοντα ήταν:

- α) Να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ρυθμίσεις για την προετοιμασία μιας αυξημένης μετανάστευσης των Εβραίων.
- β) Να κατευθύνει την ροή της μετανάστευσης.
- γ) Να επιταχύνει την διαδικασία της μετανάστευσης σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση.

Στόχος όλων αυτών ήταν η εκκαθάριση του γερμανικού ζωτικού χώρου από τους Εβραίους με νόμιμο τρόπο. [...] Παρά τις δυσκολίες αυτές, 537.000 Εβραίοι απομακρύνθηκαν από την χώρα μεταξύ της κατάληψης της εξουσίας και της προθεσμίας της 31ης Οκτωβρίου 1941.

3. <http://avalon.law.yale.edu/imt/wannsee.asp>

Οι διάφορες δυσκολίες όμως που προέκυψαν από την μετανάστευση (οικονομικές π.χ.) οδήγησαν σε αλλαγή πολιτικής:

Εν τω μεταξύ ο Reichsfuehrer-SS και επί κεφαλής της Γερμανικής Αστυνομίας απαγόρευσε την μετανάστευση των Εβραίων λόγω των κινδύνων της μετανάστευσης εν καιρώ πολέμου και λόγω των δυνατοτήτων της Ανατολής. Μια άλλη πιθανή λύση του προβλήματος έχει πλέον πάρει την θέση της μετανάστευσης, δηλαδή η εκκένωση των Εβραίων προς την Ανατολή, υπό την προϋπόθεση ότι ο Φύρερ θα δώσει την κατάλληλη εκ των προτέρων έγκριση. Αυτές οι ενέργειες όμως, πρέπει να θεωρηθούν προσωρινές, αλλά ήδη αποκομίζεται πρακτική εμπειρία η οποία είναι υψίστης σημασίας για την μελλοντική τελική λύση του εβραϊκού ζητήματος.

Φυσικά αν η εκκένωση στα ανατολικά ήταν κάποιος ευφημισμός ο οποίος σήμαινε φυσική εξόντωση, δεν θα μπορούσε να θεωρείται προσωρινή λύση, ενώ κάτι τέτοιο σαφώς δεν συμφωνεί και με το παρακάτω:

Δεν υπάρχει σκοπός να εκκενωθούν οι Εβραίοι άνω των 65 ετών, αλλά να σταλούν σ' ένα γκέτο ηλικιωμένων – Το Τερεζίενσταντ εξετάζεται για τον σκοπό αυτό.

Εκτός από αυτές τις ηλικιακές ομάδες – από τους περίπου 280.000 Εβραίους στην κυρίως Γερμανία και την Αυστρία στις 31 Οκτωβρίου 1941, περίπου το 30% είναι άνω των 65 ετών – σοβαρά τραυματισμένοι βετεράνοι και Εβραίοι με πολεμικά παράσημα (Σιδηρούς Σταυρός Ι) θα γίνουν δεκτοί στα γκέτο ηλικιωμένων.

Όλο το πρωτόκολλο αφορά μεταναστεύσεις και εκκενώσεις. Καμμία απολύτως αναφορά σε στρατόπεδα θανάτου, ή πότε και πώς θα υλοποιηθεί η εξόντωση κλπ. Τότε πού στηρίζονται οι ιστορικοί; Μόνον στο εξής:

Με την σωστή καθοδήγηση, κατά την διάρκεια της τελικής λύσης οι Εβραίοι θα διατεθούν για την κατάλληλη εργασία στην Ανατολή. Οι αρτιμελείς Εβραίοι, χωρισμένοι κατά φύλο, θα σταλούν σε μεγάλες φάλαγγες σε αυτές τις περιοχές για να εργαστούν στην οδοποιία, όπου αναμφίβολα ένα μεγάλο μέρος θα εξαλειφθεί από φυσικά αίτια. Το υπόλοιπο που πιθανώς θα μείνει, δεδομένου ότι θα αποτελείται αδιαμφισβήτητα από το πιο ανθεκτικό τμήμα, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί αναλόγως, διότι είναι προϊόν της φυσικής επιλογής και θα μπορούσε, αν αφεθεί ελεύθερο, να αποτελέσει τον σπόρο μιας νέας εβραϊκής αναγέννησης (βλέπε την εμπειρία της ιστορίας).

Κατ' αρχάς αυτό το απόσπασμα αφορά **μόνον** τους κατάλληλους προς εργασία Εβραίους. Δεν προβλέπει κάτι για τους υπόλοιπους. Πρώτα επισημαίνεται ότι οι δύσκολες συνθήκες θα οδηγήσουν στον θάνατο πολλούς. Ακολουθώς λέει ότι το μέρος που θα απομείνει θα πρέπει να «αντιμετωπιστεί αναλόγως». Εδώ φυσικά οι ιστορικοί ανακαλύπτουν ευφημι-

σμούς οι οποίοι υποκρύπτουν εξοντώσεις. Η φράση όμως «αν αφεθεί ελεύθερο» καθιστά μια τέτοια ερμηνεία τελείως αβάσιμη. Δεν έχει κανένα νόημα να ειπωθεί κάτι τέτοιο για άτομα που θα θανατωθούν. Αυτό που λέει το κείμενο είναι ότι οι συγκεκριμένοι Εβραίοι θα πρέπει να κρατηθούν αιχμάλωτοι και να μην απελευθερωθούν. Αυτό πρέπει να αντελήφθησαν και οι συντάκτες του NMT οπότε στην εν λόγω παράγραφο (τ. 13, σ. 213), διέγραψαν την φράση «αν αφεθεί ελεύθερο». Είναι σαφές ότι το σύνολο του πρωτοκόλλου δεν στηρίζει την επίσημη εκδοχή.

Τι έγινε όμως μετά την διάσκεψη; Ήδη έχει αναφερθεί η επιστολή Ράντεμαχερ (Φεβρουάριος '42) η οποία επισημαίνει την αντικατάσταση του σχεδίου Μαδαγασκάρη με την εκκένωση στα ανατολικά, όπως και το μνημόνιο του Λούθερ (Αύγουστος '42) το οποίο δηλώνει ρητώς ότι η **αμετάβλητη** απόφαση του Χίτλερ ήταν η απομάκρυνση όλων των Εβραίων από την Ευρώπη μετά το τέλος του πολέμου. Στις 27 Ιανουαρίου 1942, μια εβδομάδα μετά την διάσκεψη, ο Χίτλερ δήλωσε (**Hitler's Table Talk**, σ. 260):

«Οι Εβραίοι πρέπει να τα μαζέψουν και να εξαφανιστούν από την Ευρώπη. Ας πάνε στην Ρωσία. Όσον αφορά τους Εβραίους δεν έχω κανένα αίσθημα οίκτου.»

Τέλος, στο Πράσινο Χαρτοφυλάκιο, ένα έγγραφο με ημερομηνία 1 Σεπτεμβρίου 1942, υπάρχει ένα τμήμα με τίτλο «Οδηγίες για τον χειρισμό του Εβραϊκού Ζητήματος» και το οποίο ξεκινάει με τα εξής:

Όλα τα μέτρα για το εβραϊκό ζήτημα στα κατεχόμενα ανατολικά εδάφη πρέπει να εκτελεστούν με την προοπτική ότι το εβραϊκό πρόβλημα θα λυθεί γενικώς για όλη την Ευρώπη μετά τον πόλεμο. Για τον λόγο αυτό πρέπει να εφαρμοστούν ως προπαρασκευαστικά περιστασιακά μέτρα και πρέπει να εναρμονίζονται με τις αποφάσεις που επηρεάζουν αυτήν την περιοχή. Απ' την άλλη, η εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τον χειρισμό του εβραϊκού ζητήματος στα κατεχόμενα ανατολικά εδάφη μπορεί να δείξει τον δρόμο για την λύση του όλου προβλήματος, δεδομένου ότι οι Εβραίοι σ' αυτές τις περιοχές, μαζί με τους Εβραίους της Γενικής Κυβερνήσεως, αποτελούν το ισχυρότερο τμήμα του Ευρωπαϊκού Ιουδαισμού. Μέτρα καθαρής παρενόχλησης, πρέπει να αποφευχθούν υπό οποιεσδήποτε συνθήκες ως ανάξια ενός Γερμανού.

(IMT, Blue Series, τ. 36, σ. 348)

Εν κατακλείδι, η διάσκεψη στο Βάνζε είχε ως σκοπό να συζητηθεί η εκκένωση στα ανατολικά όπως και τα προβλήματα που θα προέκυπταν.

5. Τα 6.000.000

Σύμφωνα με την επίσημη ιστορία η Τελική Λύση είχε ως αποτέλεσμα 5-6 εκατομμύρια νεκρούς Εβραίους. Πού στηρίχθηκε όμως αυτός ο αριθμός; Όχι σε δημογραφικά στοιχεία αλλά μόνον σε δύο καταθέσεις: Του Βίλχελμ Χετλ και του Ντίτερ Βισλιτσένι, οι οποίοι απέδωσαν τις πληροφορίες τους στον Αδόλφο Άιχμαν. Σύμφωνα με τον Χετλ, ο Άιχμαν του είχα πει ότι 4 εκατομμύρια είχαν φονευτεί στα στρατόπεδα και άλλα 2 εκατομμύρια αλλού. Ο Άιχμαν τότε ήταν εξαφανισμένος και ίσως να τον θεωρούσαν νεκρό οπότε μπορούσαν να

βάλουν στο στόμα του οτιδήποτε. Ο αριθμός όμως των 6.000.000 έχει πολύ παλιά ιστορία. Ανατρέχοντας στις εφημερίδες από τις αρχές του 20ου αιώνα μέχρι την λήξη του πολέμου βρίσκουμε πλήθος άρθρων με τον επίμαχο αριθμό (πάνω από 200!). Παραδείγματα:

1904: «Το πρόβλημα δεν σχετίζεται με τους Αμερικανούς Εβραίους αλλά με τα 6.000.000 στην Ρωσία. Η ρωσική κυβέρνηση συμφώνησε να φύγουν οι Ρώσοι Εβραίοι, το οποίο είναι μια παραχώρηση, αν και όχι σπουδαία.» (New York Times, 29/1)

1906: «Τρομακτικές εκθέσεις για την κατάσταση και το μέλλον των 6.000.000 Εβραίων της Ρωσίας παρουσιάστηκαν στις 12 Μαρτίου στο Βερολίνο [...] η μελετημένη πολιτική της ρωσικής κυβέρνησης για την “λύση” του εβραϊκού ζητήματος είναι συστηματική και δολοφονική εξόντωση.» (NYT, 25/3)

1908: «... φτώχεια, πείνα και ασθένειες είναι τα δεινά που ταλανίζουν σήμερα τα 6 εκατομμύρια Εβραίων σ’ αυτήν την χώρα και την Ρουμανία.» (Deseret Evening News, 17/3)

1911: «Τα 6.000.000 Εβραίων της Ρωσίας καταπιέζονται και διώκονται με την δέουσα νομική διαδικασία.» (NYT, 31/10)

1915: «...περισσότεροι από 6.000.000 Εβραίοι βρίσκονται στην καρδιά της ζώνης πολέμου: Εβραίοι των οποίων οι ζωές κινδυνεύουν και οι οποίοι σήμερα υπόκεινται σε κάθε είδους βάσανα και λύπες.» (NYT, 14/1)

1915: «Η εξόντωση των έξι εκατομμυρίων Εβραίων συγκεντρωμένων στις ρωσικές περιοχές συνεχίζεται με καλά καθορισμένο και συστηματικό τρόπο.» (The Jewish Criterion, 25/6)

1916: «Σχεδόν έξι εκατομμύρια Εβραίοι έχουν καταστραφεί στην μεγαλύτερη ηθική και υλική εξαθλίωση· εκατομμύρια εξ αυτών είναι πρόσφυγες, εξαρτώμενοι από την καλή θέληση των αδελφών τους.» (NYT, 28/2)

1918: «6.000.000 Εβραίοι χρειάζονται βοήθεια.» (NYT, 18/10)

1919: «Σε καμμία άλλη στιγμή στην ιστορία του εβραϊκού λαού δεν υπήρχε τόσο μεγάλη ανάγκη όσο σήμερα. Έξι εκατομμύρια από τους αδελφούς και τις αδελφές μας λιμοκτονούν. Όλη η φυλή απειλείται με εξαφάνιση.» (San Antonio Express, 9/4)

1920: «... ο τύφος απειλεί 6.000.000 Εβραίους της Ευρώπης.» (NYT, 12/4)

1931: «...έξι εκατομμύρια Εβραίοι στην ανατολική Ευρώπη αντιμετωπίζουν την πείνα, και άλλα ακόμη χειρότερα, κατά τον επερχόμενο χειμώνα.» (The Montreal Gazette, 28/12)

1938: «Ο δικαστής Λιούις κάλεσε τα αμερικανικά μέλη της φυλής να εκκινήσουν ηθικές και οικονομικές δυνάμεις προς την κατεύθυνση της εκκένωσης περίπου 6.000.000 Εβραίων στην Παλαιστίνη.» (Democrat and Chronicle, 16/6)

Τι συμβαίνει εδώ; Απλές συμπτώσεις; Η ιστορία επαναλαμβάνεται; Ή κάτι άλλο; Επίσης ο επίμαχος αριθμός δεν είναι ο μόνος που εμφανίζεται πριν τον πόλεμο. Το 1936 δημοσιεύεται το εξής:

«Ουάσινγκτον, 30 Μαΐου – Ένα υπόμνημα προς τον πρωθυπουργό Στάνλεϋ Μπάλντουιν το οποίο εκφράζει την ελπίδα ότι η Μεγάλη Βρετανία θα θέσει πορεία προς την ίδρυση ενός ελεύθερου εβραϊκού έθνους στην Παλαιστίνη τέτοιου ώστε να παρέχει καταφύγιο για εκατομμύρια διωκόμενους Εβραίους στην ανατολική Ευρώπη και Γερμανία παρουσιάστηκε στον Σερ Ρόναλντ Λίντσεϋ, τον Βρετανό Πρέσβη [...] Το υπόμνημα, εκφράζοντας την γνώμη ανοιχτόμυλων χριστιανών ηγετών στις ΗΠΑ, υποστηρίζει μια μεγαλύτερη εβραϊκή μετανάστευση στην Παλαιστίνη, τόνιζε τα αφόρητα βάσανα των εκατομμυρίων Εβραίων στο Ευρωπαϊκό Ολοκαύτωμα.» (NYT, 31/5)

Πάμε τώρα στον Σεπτέμβριο του 1939 (έναρξη του πολέμου) οπότε δημοσιεύονται τα εξής:

«... ο κύριος Χανς Ζίγκλερ, υψηλόβαθμος αξιωματούχος στο Υπουργείο Προπαγάνδας, τόνισε, σύμφωνα μ' ένα μήνυμα του Εβραϊκού Τηλεγραφικού Πρακτορείου, στο βιβλίο του *Juden und der Weltkrieg*, ότι ένα από τα αξιόλογα αποτελέσματα του επερχομένου παγκοσμίου πολέμου θα είναι ο αφανισμός των έξι εκατομμυρίων Εβραίων στην ανατολική και κεντρική Ευρώπη.» (Contemporary Jewish Record, τόμος 2, τεύχος 5, σ. 3)

Όμως το βιβλίο του Χανς Ζίγκλερ που αναφέρεται παραπάνω... δεν υπάρχει! Ουδέποτε έγραψε ο Ζίγκλερ κάτι τέτοιο, ούτε είπε ποτέ για 6.000.000 Εβραίους. Όπως φαίνεται, αυτά ήταν μόνον στην φαντασία του αρθρογράφου. Το επόμενο άρθρο έρχεται το 1940:

«Ο Δρ Ναούμ Γκόλντμαν, πρόεδρος της διοικητικής επιτροπής του Παγκοσμίου Εβραϊκού Κογκρέσου, είπε σήμερα ότι αν κερδίσουν οι ναζί, 6.000.000 Εβραίοι είναι καταδικασμένοι σε καταστροφή.» (Palm Beach Post, 25/6)

Οι «προβλέψεις» περί 6.000.000 συνεχίζονται καθ' όλη την διάρκεια του πολέμου. Τον Δεκέμβριο του 1942 διαβάζουμε:

«Ο ραβίνος Ισραήλ Γκολντστάιν δήλωσε: Αυθεντικές εκθέσεις δείχνουν ότι 2.000.000 Εβραίοι έχουν ήδη φονευτεί με σατανική βαρβαρότητα, και υπάρχουν σχέδια για την πλήρη εξόντωση όσων Εβραίων μπορούν να πιάσουν στα χέρια τους οι ναζί. Η σφαγή του ενός τρίτου του εβραϊκού πληθυσμού στην σφαίρα επιρροής του Χίτλερ και η απειλούμενη σφαγή όλων είναι ένα ολοκαύτωμα χωρίς σύγκριση.» (NYT, 13/12)

Λίγες μέρες μετά:

«Αρχές Δεκεμβρίου του 1942 το Στέιτ Ντιπάρτμεντ στην Ουάσινγκτον έδωσε κάποια στοιχεία που δείχνουν ότι οι Εβραίοι οι οποίοι εκτοπίστηκαν και πέθαναν από το 1939 στην υπό τον Άξονα Ευρώπη φτάνουν τον τρομακτικό αριθμό των 2.000.000 και ότι 5.000.000 κινδυνεύουν με εξόντωση.» (NYT, 20/12)

Τα Χριστούγεννα του ίδιου έτους ο Βίκτωρ Γκολάντς, Βρετανός Εβραίος, γράφει:

«Από τα περίπου έξι εκατομμύρια Εβραίους που ζούσαν κατά το ξέσπασμα του πολέμου στην κατεχόμενη τώρα Ευρώπη, ένα μεγάλο μέρος – ένα με δύο εκατομμύρια – έχουν σκοπίμως φονευτεί από τους ναζί και τα υποχείριά τους. [...] Αυτή η πολιτική, η οποία επιδιώκεται από το ξέσπασμα του πολέμου, έχει επιταχυνθεί πολύ τους τελευταίους μήνες. Τώρα φτάνει στο αποκορύφωμά της. Εκτός και αν γίνει κάτι δραστικό, σε λίγους μήνες αυτά τα έξι εκατομμύρια Εβραίοι θα είναι όλοι νεκροί...» (The Massacre of a People, σ. 22)

Το 1943 εμφανίζονται πολλά παρόμοια άρθρα. Δύο εξ αυτών είχαν ως εξής:

«Οι Επίσκοποι Βρετανίας και Ουαλίας είναι βαθιά ενοχλημένοι από την κοινοβουλευτική διακήρυξη η οποία περιγράφει την βάρβαρη και απάνθρωπη μεταχείριση των Εβραίων ως μέρος του σχεδίου του Χίτλερ να εξοντώσει έξι εκατομμύρια Εβραίους στην κατεχόμενη Ευρώπη.» (The Canberra Times, 25/1)

«...ένα δραματικό μαζικό μνημόσυνο για τα 2.000.000 νεκρών Εβραίων στην Ευρώπη. [...] Δεν θα έχουν μείνει Εβραίοι στην Ευρώπη όταν έλθει η ειρήνη. Τα τέσσερα εκατομμύρια που απέμειναν να φονευτούν φονεύονται, σύμφωνα με το σχέδιο.» (NYT, 10/3)

Το 1944 αυξάνονται οι ανακοινώσεις περί 6.000.000. Τον Ιανουάριο διαβάζουμε:

«Μόνον μερικοί Πολωνοί Εβραίοι επέζησαν της εξόντωσης. Τώρα είτε βρίσκονταν στα δάση με τους παρτιζάνους, είτε ζούσαν ως κρυπτοεβραίοι. Ο αριθμός των νεκρών ήταν έξι εκατομμύρια, δήλωσαν.» (Palestine Post, 23/1)

Τον Νοέμβριο, πλην του αριθμού των νεκρών, δημοσιεύονται περισσότερες λεπτομέρειες:

«... 5 με 6 εκατομμύρια Εβραίοι από Ρωσία, Πολωνία και δυτική Ευρώπη φονεύτηκαν και μισό εκατομμύριο ακόμα αντιμετωπίζουν πιθανό θάνατο τώρα στην Ουγγαρία. Το “μαύρο βιβλίο” θα δείξει ότι η συστηματική εξόντωση των Εβραίων ξεκίνησε το 1939 και υλοποιήθηκε σε οκτώ κύρια μέρη με τις μεθόδους θανάτωσης να περιλαμβάνουν ασφυξία σε θαλάμους αερίων, ηλεκτροπληξία, τυφεκισμούς, εμβόλια με βακτήρια, και θαλάμους με μονοξείδιο του άνθρακα.» (Youngstown Vindicator, 27/11)

Οι ανακοινώσεις συνεχίζονται το 1945, μήνες πριν την λήξη του πολέμου. Παραδείγματα:

«Ο εβραϊκός πληθυσμός της Ευρώπης μειώθηκε από 9,5 εκατομμύρια το 1939 σε 3,5 εκατομμύρια, εκτίμησε χθες ο Jacob Lestchinsky [...] σε ομιλία του κατά την 19η ετήσια διάσκεψη του Επιστημονικού Ινστιτούτου Γίντις.» (NYT, 8/1)

Τον Μάρτιο του 1945, ο Τζόσεφ Θον, εκπρόσωπος των Πολωνών Εβραίων στην Αμερική, δηλώνει:

«Ο γερμανικός λαός δολοφόνησε εν ψυχρώ πάνω από 6.000.000 Ευρωπαίους Εβραίους, ανάμεσά τους πάνω από 3.000.000 Πολωνούς Εβραίους. [...] Κατηγορώ όλο τον γερμανικό λαό ότι την περίοδο 1939-1945 δολοφόνησε πάνω από 15.000.000 ανθρώπους, ανάμεσα στους οποίους ήταν 6.000.000 Εβραίοι.» (Punishment of war criminals, σ. 77, 80)

Τον Αύγουστο δημοσιεύεται η εξής ανακοίνωση της Εβραϊκής Επιτροπής στην Πολωνία:

«Αυτή η επιτροπή συγκεντρώνει όλο το υλικό, τα έγγραφα και τις φωτογραφίες που δείχνουν το μαρτύριο των Πολωνών Εβραίων και των Εβραίων όλης της Ευρώπης. Αυτά αποδεικνύουν ότι οι Γερμανοί δολοφόνησαν έξι εκατομμύρια Ευρωπαίους Εβραίους στην Πολωνία.» (The Canadian Jewish Chronicle, 3/8)

Λίγο μετά την λήξη του πολέμου, μια από τις πρώτες ανακοινώσεις ήταν από τον ραββίνο Λούις Νιούμαν:

«Έξι εκατομμύρια Εβραίοι πέθαναν ως μάρτυρες και το αίμα τους φωνάζει απ' το έδαφος. Το ελάχιστο που μπορούν να κάνουν η Αμερική και η Βρετανία είναι να ανοίξουν τις πόρτες της Παλαιστίνης στην εβραϊκή μετανάστευση για να μπορέσουν οι άστεγοι και περιπλανώμενοι να βρουν ασφάλεια και ειρήνη.» (NYT, 17/9)

Είναι σαφές λοιπόν ότι ο αριθμός των νεκρών δεν προήλθε από τον Χετλ ή τον Άιχμαν. Κάποιοι κύκλοι περίμεναν πολύ καιρό πριν την απόλεια 5-6 εκατομμυρίων, κάτι για το οποίο οι ιστορικοί δεν μας διαφωτίζουν. Γιατί όμως 6 εκατομμύρια; Υπάρχει η άποψη ότι ο αριθμός αυτός έχει καββαλιστική προέλευση γι' αυτό και εμφανίζεται τόσο συχνά. Ο ραββίνος Μπέντζαμιν Μπλεχ εξηγεί:

«Η εβραϊκή λέξη για το “θα επιστρέψετε” (TaShuVU), φαίνεται να έχει γραφτεί λάθος. Ορθογραφικά χρειάζεται άλλο ένα (van). Θα έπρεπε να γραφτεί (TaShUVU). Γιατί λείπει το γράμμα (van), που σημαίνει έξι; Το [TaShuVU] χωρίς το van είναι μια πρόβλεψη για τον εβραϊκό λαό της τελικής του επιστροφής στην εθνική του πατρίδα. Το TaShuVU σε αριθμούς αθροίζει το 708: tan = 400, shin = 300, vei = 2, vey = 6. Όταν γράφουμε το έτος, αγνοούμε τις χιλιετίες. Το 1948 στο κοσμικό ημερολόγιο, είδαμε το θαύμα της εβραϊκής επιστροφής στο Ισραήλ. Στο εβραϊκό ημερολόγιο ήταν το έτος 5708. Αυτό ήταν το έτος που προβλέπεται από την ελλιπή λέξη (TaShuVi), θα επιστρέψετε. Επιστρέψαμε, μείον 6 – ένα σημαντικό μέρος 6 εκατομμυρίων ανθρώπων μας που χάθηκαν στο Ολοκαύτωμα. Ωστόσο, η εκπλήρωση της προφητείας της επιστροφής σε αυτό ακριβώς το έτος όπως προκύπτει από την γεματρία του (TaShuVU) μας δίνει σταθερή ελπίδα ότι τα λόγια των Προφητών για την Τελική Λύτρωση θα βγουν επίσης αληθινά.» (The Secrets of Hebrew Words, σ. 214)

Σύμφωνα με τα παραπάνω, από την προφητεία «θα επιστρέψετε» έλειπε ένα 6 οπότε η ερμηνεία της προφητείας είναι «θα επιστρέψετε μείον 6». Αυτός ήταν ο απόηχος των 6 εκατομμυρίων τα οποία έπρεπε να χαθούν πριν μπορέσει ο λαός του Ισραήλ να επιστρέψει στα πάτρια εδάφη.

Βέβαια πέρα από τις προφητείες υπάρχουν και τα στοιχεία. Μήπως μετά τον πόλεμο ξεκαθάρισε το τοπίο; Κάθε άλλο. Ανατρέχουμε σε τρία ορθόδοξα έργα, το *The Destruction of the European Jews* του Χίλμπεργκ (σ. 1320), το *The War Against the Jews* της Λ. Νταβίντοβιτς (σ. 149) και το *The book of Jewish knowledge* του Νέιθαν Ωζαμπελ (σ. 316) και έχουμε την ακόλουθη εικόνα ως προς τον αριθμό των νεκρών:

Τοποθεσία	Χίλμπεργκ	Νταβίντοβιτς	Ωζαμπελ
Άουσβιτς	1.000.000	2.000.000	4.000.000
Μαϊντάνεκ	50.000	1.380.000	750.000
Κέλμνο	150.000	340.000	1.135.000
Τρεμπλίνκα	800.000	800.000	-
Σόμπιμπορ	150.000	250.000	-
Μπέλζεκ	434.508	600.000	-
Άλλού	2.515.000	563.000	-
Σύνολο	5.100.000	5.933.000	5.885.000

Παρατηρούμε ότι ενώ όλοι συμφωνούν στο σύνολο των 5-6 εκατομμυρίων νεκρών, διαφωνούν στις επί μέρους λεπτομέρειες με τις αποκλίσεις να είναι απλώς αγεφύρωτες. Και ο λόγος είναι ότι όλοι ήξεραν εκ των προτέρων πόσους νεκρούς έπρεπε να βρουν αλλά κανένας δεν χρησιμοποίησε αδιάβλητα στοιχεία (παρόμοιες αποκλίσεις παρατηρούνται στις στατιστικές νεκρών ανά χώρα). Οι δε μεγαλύτερες αποκλίσεις παρατηρούνται στο Άουσβιτς:

«Αυτό σημαίνει ότι αν συμπεριλάβουμε το 1941, το εργοστάσιο θανάτου του Άουσβιτς κατάπιε πάνω από 5.000.000 άτομα, και σύμφωνα με κάποιους απολογισμούς 7.000.000. Ο αριθμός αυτός δίνεται, για παράδειγμα, από τον Δρ Jacob Wolman του Lodz, τον Δρ Arthur Meyer, πρώην Αναπληρωτή Σοσιαλδημοκράτη στο Ράιχσταγκ, και από άλλους που ήταν κρατούμενοι στο Άουσβιτς.» (F. Friedman, **This was Oswiecim**, σ. 14)

Πράγματι μερικοί κρατούμενοι δήλωσαν:

«Συνολικά, τουλάχιστον 7 εκατομμύρια άνθρωποι φονεύθηκαν μόνον στο Άουσβιτς. [...] Ο αριθμός των 8 εκατομμυρίων ανθρώπων που εξοντώθηκαν σε αυτό το στρατόπεδο δεν φαίνεται σε καμία περίπτωση να είναι υπερβολή. Τρία εκατομμύρια στο Μαϊντάνεκ, το στρατόπεδο στο Λούμπλιν.» (E. Aroneanu, **Inside the Concentration Camps**, σ. 144)

Ο αριθμός των (τουλάχιστον) 7.000.000 νεκρών στο Άουσβιτς εμφανίζεται μέχρι το 1981:

«Εκτιμάται ότι οι φούρνοι “επεξεργάστηκαν” μέχρι και επτά εκατομμύρια ανθρώπους. Ο αριθμός δεν περιλαμβάνει αυτούς που σκοτώθηκαν με άλλους τρόπους – πείνα, ασθένειες, και άλλα δεινά.» (A. Eisenberg, **Witness to the Holocaust**, σ. 216)

Υπάρχουν και άλλοι⁴ οι οποίοι πηγαίνουν ένα βήμα παραπέρα και εν έτει 2004 δεν διστάζουν να γράψουν ότι:

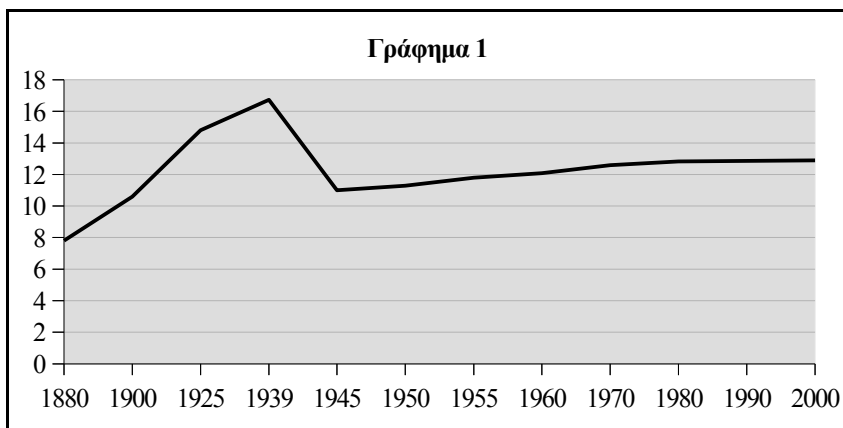
«Πάνω από 12.000.000 Εβραίοι φονεύθηκαν από τους ναζί.»

Αφήνοντας κατά μέρος τέτοιες ανεύθυνες δηλώσεις, ας ρίξουμε μια ματιά στον παγκόσμιο εβραϊκό πληθυσμό τις τελευταίες δεκαετίες⁵ όπου βρίσκουμε τα εξής:

1880	7.800.000	1955	11.800.000
1900	10.600.000	1960	12.079.000
1925	14.800.000	1970	12.585.000
1939	16.728.000	1980	12.819.000
1945	11.000.000	1990	12.868.000
1950	11.297.000	2000	12.900.000

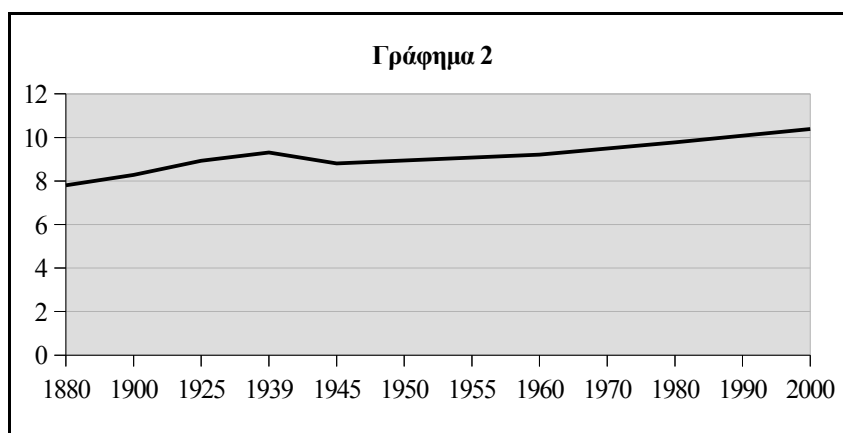
Από εδώ προκύπτουν 5.728.000 νεκροί. Εκ πρώτης όψεως δεν φαίνεται κάτι παράδοξο. Αν όμως βάλουμε τα παραπάνω στους άξονες έχουμε το ακόλουθο γράφημα:

4. Houser/Domokos, *Gaining Power and Control Through Diversity and Group Affiliation*, σ. 60.
5. <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Judaism/jewpop.html>

Παρατηρούμε τα εξής: Μετά τον πόλεμο ο εβραϊκός πληθυσμός αυξάνεται με ρυθμό 0,29% ετησίως, δηλαδή περίπου το 1/6 του παγκοσμίου ρυθμού (1,77%). Πριν τον πόλεμο όμως (όταν ο αντίστοιχος παγκόσμιος ρυθμός ήταν 0,85%) παρατηρείται μια εκρηκτική άνοδος της τάξεως του 1,3% ετησίως, **μεγαλύτερη της παγκόσμιας** και σχεδόν **πενταπλάσια** της μεταπολεμικής, και μάλιστα σε μια περίοδο που οι Εβραίοι σύμφωνα με τα δημοσιεύματα παραπάνω, μαστίζονταν από διώξεις, πείνα, εξαθλίωση, εξοντώσεις. Πώς γίνεται αυτό; Τα πράγματα είναι ακόμη χειρότερα με τα στοιχεία του *World Almanac* (1893, σ. 201) σύμφωνα με το οποίο ο εβραϊκός πληθυσμός ήταν 7.056.000 και θα έπρεπε να αυξάνεται με ρυθμό 1,9% για να φτάσει τα 16,7 εκατομμύρια το 1939. Φαίνεται ότι κάτι δεν πάει καθόλου καλά με τους προπολεμικούς αριθμούς.

Εάν τώρα ξεκινήσουμε απ' το 1880 με ετήσια αύξηση 0,3% και με τις απώλειες του πολέμου στις 500.000, η αναθεωρητική εκδοχή έχει ως εξής:

Τώρα ποιο από τα δύο σενάρια φαίνεται πιο πιθανό; Παρενθετικά, στο θέμα των αριθμών ο καθηγητής Νόρμαν Φινκελστάιν, γιος επιζώντων και ουδόλως αναθεωρητής, επισημαίνει:

«Παίζοντας μ' αυτούς τους αριθμούς η βιομηχανία του Ολοκαυτώματος, αν και ακούσια, εξωραΐζει τον Ναζισμό. Ο Ραούλ Χίλμπεργκ, ο κορυφαίος ειδικός στο Ολοκαύτωμα, τοποθε-

τεί τον αριθμό των δολοφονηθέντων Εβραίων στα 5,1 εκατομμύρια. Όμως αν 135.000 Εβραίοι πρώην σκλάβοι εργάτες είναι ζωντανοί σήμερα, περίπου 600.000 πρέπει να επέζησαν του πολέμου. Αυτό είναι τουλάχιστον μισό εκατομμύριο περισσότερο από τις συνήθεις εκτιμήσεις. Θα πρέπει τότε να αφαιρεθεί αυτό το μισό εκατομμύριο από τα 5,1 εκατομμύρια. Όχι μόνον ο αριθμός των “6 Εκατομμυρίων” γίνεται πιο αστήρικτος, αλλά οι αριθμοί της βιομηχανίας του Ολοκαυτώματος πλησιάζουν γρήγορα εκείνους των αρνητών του Ολοκαυτώματος. Υπ’ όψιν ότι ο Χάινριχ Χίμλερ τοποθέτησε τον συνολικό πληθυσμό των στρατοπέδων τον Ιανουάριο του 1945 λίγο πάνω από 700.000, και ότι, κατά τον Friedlander, περίπου το 1/3 αυτού του αριθμού σκοτώθηκε μέχρι τον Μάιο. Ωστόσο, αν οι Εβραίοι αποτελούσαν μόνον το 20% των επιζώντων και, όπως η βιομηχανία του Ολοκαυτώματος υποδηλώνει, 600.000 Εβραίοι κρατούμενοι επέζησαν του πολέμου, τότε 3 εκατομμύρια κρατούμενοι συνολικώς πρέπει να επέζησαν. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της βιομηχανίας του Ολοκαυτώματος, οι συνθήκες στα στρατόπεδα συγκέντρωσης δεν ήταν καθόλου σκληρές· πραγματικά, θα πρέπει κάποιος να υποθέσει μια εξαιρετικά υψηλή γονιμότητα και εξαιρετικά χαμηλή θνησιμότητα. [...] Αλλά αν, όπως η βιομηχανία του Ολοκαυτώματος υπαινίσσεται, πολλές εκατοντάδες χιλιάδες Εβραίοι επέζησαν, η Τελική Λύση δεν πρέπει να ήταν τόσο αποτελεσματική τελικά. Πρέπει να ήταν ένα ανοργάνωτο συμβάν.» (**The Holocaust Industry**, σ. 127)

Τα παραπάνω δείχνουν ότι ο αριθμός των 6.000.000 δεν είναι τόσο εξακριβωμένος όσο θα ήθελαν να πιστεύουμε, ενώ το ιδιαίτερος ύποπτο παρελθόν του εξηγεί και την απροθυμία των ιστορικών να μπουν σε περισσότερες λεπτομέρειες. Οι αμφιβολίες των αναθεωρητών φαίνεται να είναι βάσιμες.

Η πιο συνηθισμένη αντίδραση εδώ είναι φυσικά ότι δεν έχει σημασία πόσοι πέθαναν. Ο ορθολογισμός δίνει την θέση του στο συναίσθημα. Αν δεν έχει σημασία, τότε να ισχυριστούμε για παράδειγμα ότι στο Δίστομο οι Γερμανοί σκότωσαν 20.000 αμάχους. Και από πάνω να απαγορεύσουμε με πρόστιμα και φυλάκιση οποιαδήποτε αμφισβήτηση. Ακούγεται λογικό; Η ιστορία κάποια στιγμή πρέπει να γράφεται με ακρίβεια και αντικειμενικότητα, όπως ακριβώς μια κάμερα καταγράφει αυτά ακριβώς που βλέπει χωρίς να αλλοιώνει τίποτα. Πρακτικά βέβαια αυτό δεν είναι δυνατό διότι τα γεγονότα του παρελθόντος έχουν χαθεί οριστικά. Για να υπάρξει όμως μια όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προσέγγιση της αλήθειας είναι απαραίτητα όσα στοιχεία είναι διαθέσιμα. Αν κάποια στοιχεία κρίνονται ανεπιθύμητα και καταπνίγονται, τότε δεν μιλάμε πλέον για ιστορία αλλά για δόγματα. Και αν όσοι τα αναδεικνύουν τιμωρούνται, τότε σίγουρα η ανθρωπότητα δεν έχει κάνει μεγάλη πρόοδο μετά την Ιερά Εξέταση.

Κεφάλαιο 4

Η Εξόντωση των Εβραίων

«Μια από τις πιο εμφανείς διαφορές μεταξύ μιας γάτας και ενός ψέμματος
είναι ότι η γάτα έχει μόνον εννιά ζωές.»
Μαρκ Τουαίην

1. Περί όρων

Αν κάνουμε την ερώτηση «Πώς ξέρουμε ότι οι ναζί σχεδίαζαν την γενοκτονία των Εβραίων» οι ιστορικοί θα παρουσιάσουν κάποιες δηλώσεις υψηλόβαθμων αξιωματούχων, στις οποίες κατ' αυτούς δηλώνεται η πρόθεση εξόντωσής τους (διαψεύδοντας έτσι τα περί συνθηματικής γλώσσας). Σε αυτές εμφανίζονται οι όροι *vernichtung/vernichten* (αφανισμός/αφανίζω) και *ausrottung/ausrotten* (εξόντωση/εξοντώνω). Ο πιο σημαντικός είναι ο δεύτερος και υποστηρίζεται ότι έχει αποκλειστικά την έννοια της φυσικής εξόντωσης, ήτοι του φόνου. Όμως η εν λόγω λέξη δεν είναι μονοσήμαντη και δεν σημαίνει αποκλειστικά «σκοτώνω» όπως π.χ. η λέξη *töten*. Έχει και την σημασία του «ξεριζώνω» κάτι που διαπιστώνουμε ανατρέχοντας τόσο σε παλαιά όσο και σε νεότερα λεξικά. Έτσι στο *A compleat English-German, German-English dictionary* βρίσκουμε τα εξής (1802, σ. 429, 599):

- **to out-root**, ausrotten

- **to out-weed**, ausrotten

- **to stub**, ausrotten

Και στο λεξικό *Langenscheidt* (1993, σ. 1213):

- **pull out by the root**, mit der Wurzel ausreißen *od. (fig.)* ausrotten

- **root out**, *fig.* (mit der Wurzel) ausrotten

Το *ausrotten* λοιπόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί και μεταφορικά χωρίς κάποια δολοφονική έννοια. Έχοντας υπ' όψιν τα ανωτέρω ας δούμε τις σχετικές δηλώσεις.

2. Η προφητεία του Χίτλερ

Μια γνωστή δήλωση είναι η ομιλία του Χίτλερ στις 30 Ιανουαρίου 1939 στο Ράιχσταγκ, η λεγόμενη προφητεία (G. Rudolf, **Lectures on the Holocaust**, σ. 283):

«Γι' άλλη μια φορά θα γίνω προφήτης: Εάν οι διεθνείς Εβραίοι χρηματοδότες καταφέρουν, εντός και εκτός Ευρώπης, να ρίξουν τους λαούς σ' έναν ακόμη παγκόσμιο πόλεμο, το αποτέλεσμα δεν θα είναι η Μπολσεβικοποίηση της Γης, και ως εκ τούτου, η νίκη του Ιουδαϊσμού, αλλά ο αφανισμός (vernichtung) της εβραϊκής φυλής από την Ευρώπη.»

Εάν ο Χίτλερ μιλούσε κυριολεκτικά, και ο αφανισμός της εβραϊκής φυλής αφορούσε την φυσική της εξόντωση, τότε έχοντας διακηρύξει κάτι τέτοιο δημοσίως, δεν θα είχε κανένα πρόβλημα να υπογράψει αργότερα και την σχετική διαταγή που ακόμη δεν έχει βρεθεί, ούτε θα υπήρχε λόγος η Τελική Λύση να είναι απολύτως μυστική όπως θέλει η επίσημη εκδοχή. Τι είδους όμως αφανισμό επεδίωκε ο Χίτλερ; Αμέσως μετά συνέχισε ως εξής:

«Έτσι, οι μέρες που τα μη εβραϊκά έθνη δεν είχαν προπαγάνδα τέλειωσαν. Η Εθνικοσοσιαλιστική Γερμανία και η Φασιστική Ιταλία έχουν ιδρύματα τα οποία, αν χρειαστεί, μπορούν να διαφωτίσουν τον κόσμο ως προς την φύση αυτού του προβλήματος το οποίο πολλά έθνη ενστικτωδώς γνωρίζουν, αν και δεν το έχουν μελετήσει με προσοχή. [...] Σε περίπτωση που αυτός ο λαός καταφέρει ξανά να σπρώξει εκατομμύρια από τα άλλα έθνη σε μια σύγκρουση που δεν έχει νόημα και υπηρετεί αποκλειστικά τα εβραϊκά συμφέροντα, τότε θα αποκαλυφθεί η αποτελεσματικότητα ενός διαφωτισμού ο οποίος στην Γερμανία ξερίζωσε τελείως τους Εβραίους εντός ολίγων ετών.» (ως ανωτ. σ. 284)

Και σε επόμενη ομιλία στις 30 Ιανουαρίου 1941 (η ημερομηνία 1η Σεπτεμβρίου που αναφέρεται είναι λάθος):

«Θα ήθελα να επαναλάβω την προειδοποίηση που έκανα παλαιότερα στο Ράιχσταγκ, στις 1 Σεπτεμβρίου του 1939: δηλαδή ότι αν ο Ιουδαϊσμός παρασύρει τον κόσμο σ' έναν γενικό πόλεμο, ο ρόλος του Ιουδαϊσμού στην Ευρώπη θα τελειώσει.» (ως ανωτ. σ. 285)

Μήπως λοιπόν ο αφανισμός της εβραϊκής φυλής στην ομιλία του 1939 αφορούσε το τέλος του ρόλου του Ιουδαϊσμού στην Ευρώπη, ήτοι τον ξεριζωμό του; Ίδου τι είπε ο Χίτλερ στις 30 Ιανουαρίου 1942 (Rudolf/Mattogno, **Auschwitz Lies**, σ. 252):

«Καταλαβαίνουμε ότι αυτός ο πόλεμος μπορεί να τελειώσει μόνον ως εξής: είτε οι Άριοι θα εξοντωθούν (ausgerottet) είτε ο Ιουδαϊσμός θα εξαφανιστεί (verschwindet) από την Ευρώπη. Στις 1 Σεπτεμβρίου του 1939, είχα πει στο γερμανικό Ράιχσταγκ – και αποφεύγω τις επικίνδυνες προφητείες – ότι αυτός ο πόλεμος δεν θα τελειώσει όπως νομίζουν οι Εβραίοι, δηλαδή με την εξόντωση (ausgerottet) των Αρίων της Ευρώπης, αλλά το αποτέλεσμα του πολέμου θα είναι ο αφανισμός του Ιουδαϊσμού (die Vernichtung des Judentums).»

Άραγε ο Χίτλερ πίστευε ότι σε περίπτωση ήττας το αποτέλεσμα θα ήταν η φυσική εξόντωση όλων των Αρίων όχι μόνον της Γερμανίας αλλά και της Ευρώπης; Ή μήπως ο αφανισμός του Ιουδαϊσμού αφορούσε την πολιτική του εξόντωση; Πράγματι αυτή πρέπει να είναι η σωστή ερμηνεία όπως παρατηρεί ο ιστορικός Τζόσεφ Μπίλγκ⁶ (ως ανωτ. σ. 254):

6. *La solution finale de la question juive*, 1977, σ. 51.

«Ο όρος “Vernichtung” (αφανισμός, καταστροφή) αναφερόταν στην απολύτως αρνητική στάση απέναντι σε μια εβραϊκή παρουσία στο Ράιχ. [...] Ο εν λόγω όρος δεν σημαίνει ότι κάποιος είχε ήδη φτάσει στο στάδιο της εξόντωσης ούτε σημαίνει ότι υπήρχε εσκεμμένη πρόθεση να φτάσει εκεί. Λίγες ημέρες πριν από την ομιλία, ο Χίτλερ δέχθηκε τον Υπουργό Εξωτερικών της Τσεχοσλοβακίας. Επέπληξε τον καλεσμένο του για την έλλειψη ενέργειας από την κυβέρνηση της Πράγας στις προσπάθειές της για την επίτευξη συμφωνίας με το Ράιχ και συνέστησε σε αυτόν, συγκεκριμένα, δραστικά μέτρα εναντίον των Εβραίων. Σε αυτό το πλαίσιο, δήλωσε για παράδειγμα: “Εδώ πέρα αφανίζονται” (bei uns werden sie vernichtet). Μπορούμε να πιστέψουμε ότι, σε μια διπλωματική συζήτηση, η οποία θα καταγραφόταν στα αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών, ο Χίτλερ θα υπαινισσόταν μια σφαγή στο Τρίτο Ράιχ – κάτι που, άλλωστε, ήταν εσφαλμένο εκείνη την χρονική στιγμή; Δύο χρόνια αργότερα, στις 30 Ιανουαρίου 1941, ο Χίτλερ επέστρεψε στην “προφητεία” του 1939. Αλλά αυτήν την φορά, εξήγησε το νόημα ως εξής: “... και δεν θέλω να ξεχάσω την υπόδειξη που έκανα παλαιότερα στο Ράιχσταγκ, ότι δηλαδή, εάν ο υπόλοιπος κόσμος (die Andere Welt) οδηγηθεί σε πόλεμο, ο ρόλος του Ιουδαϊσμού θα τελειώσει ολοκληρωτικά στην Ευρώπη...” Στην συζήτηση με τον υπουργό της Τσεχοσλοβακίας, ο Χίτλερ αναφέρθηκε στην Αγγλία και τις Ηνωμένες Πολιτείες οι οποίες, κατά την γνώμη του, θα μπορούσαν να προσφέρουν περιοχές κατάλληλες για τους Εβραίους εποίκους. [...] Έτσι επισημάναμε ότι, στις 30 Ιανουαρίου του 1941, ο Χίτλερ δεν έκανε τίποτα άλλο απ’ το να ανακοινώσει την εκκαθάριση του ρόλου των Εβραίων στην Ευρώπη.»

Ο Χίτλερ λοιπόν, με την δημοφιλή τότε σκληρή αντισημιτική ρητορική, προανήγγειλε τον ξεριζωμό (*ausrottung*) του Ιουδαϊσμού από την Ευρώπη. Αυτό πρωτίστως σήμαινε την εξάλειψη της επιρροής του στην πολιτική, την οικονομία, και εν γένει την δημόσια ζωή. Αργότερα αφορούσε και την απομάκρυνση των Εβραίων από την Ευρώπη.

3. Η ομιλία του Χίμλερ στο Πόζεν

Στις 4 Οκτωβρίου 1943 πραγματοποιήθηκε μια ομιλία στο Πόζεν όπου ο Χίμλερ μίλησε για διάφορα θέματα, μεταξύ των οποίων ήταν και η εκκαθάριση των Εβραίων. Το επίμαχο απόσπασμα έχει ως εξής:

Θα ήθελα επίσης να σας μιλήσω, ανοιχτά, για ένα πολύ σοβαρό θέμα. Μεταξύ μας θα πρέπει να σχολιαστεί ανοιχτά, αλλά δεν θα μιλήσουμε ποτέ γι’ αυτό δημοσίως. [...] Ενωθώ την εκκαθάριση των Εβραίων, την εξόντωση (*ausrottung*) της εβραϊκής φυλής. Είναι ένα από εκείνα τα πράγματα για τα οποία είναι εύκολο να μιλήσουμε – «Η εβραϊκή φυλή εξοντώνεται (wird ausgerottet)», λέει ένα μέλος του κόμματος, «αυτό είναι αρκετά σαφές, είναι στο πρόγραμμά μας – εξάλειψη (*ausschaltung*) των Εβραίων, εξόντωση (*ausrottung*)· αυτό κάνουμε». Και τότε έρχονται, 80 εκατομμύρια άξιοι Γερμανοί, και ένας καστος έχει τον άξιο Εβραίο του. Φυσικά οι άλλοι είναι παράσιτα αλλά αυτός είναι Εβραίος 1ης τάξεως. Ουδείς εξ αυτών που τα λένε αυτά το έχει δει, ουδείς το έχει ζήσει. Οι περισσότεροι από εσάς ξέρετε τι σημαίνει όταν 100 πτώματα βρίσκονται δίπλα-δίπλα, ή 500 ή 1000. Το ότι το περάσαμε αυτό και ταυτοχρόνως – πλην των εξαιρέσεων που προκαλεί η ανθρώπινη αδυναμία – παραμείναμε άξιοι, αυτό είναι που μας έκανε σκληρούς. Αυτή είναι μια σελίδα δόξας στην ιστορία μας, η οποία δεν έχει γραφτεί ποτέ και δεν πρόκειται ποτέ να γραφτεί, διότι γνωρίζουμε πόσο δύσκολο θα ήταν για εμάς αν

– με τους βομβαρδισμούς, τις σκοτούρες και τις στερήσεις του πολέμου – εξακολουθούσαμε να έχουμε τους Εβραίους σήμερα σε κάθε πόλη, ως μυστικούς δολιοφθορείς, υπονομευτές και ταραξίες. Μάλλον θα είχαμε φτάσει στην κατάσταση του 1916-1917 όταν οι Εβραίοι ήταν ακόμη στον γερμανικό εθνικό κορμό. [...] Πήραμε τον πλούτο που είχαν. Εξέδωσα μια αυστηρή διαταγή, την οποία εξετέλεσε ο SS-Obergruppenführer Πόολ, ότι ο πλούτος αυτός θα πρέπει, όπως είναι αυτονόητο, να παραδοθεί στο Ράιχ χωρίς επιφύλαξη. Δεν κρατήσαμε τίποτα για τον εαυτό μας. [...] Είχαμε το ηθικό δικαίωμα, είχαμε το καθήκον προς τον λαό μας, να καταστρέψουμε αυτούς τους ανθρώπους που ήθελαν να μας καταστρέψουν.

(IMT, Red Series, τ. 4, σ. 563-564)

Κατ' αρχάς στο γερμανικό κείμενο λέει εκκένωση (*Judenevakuierung*), όχι εκκαθάριση. Για τους ιστορικούς αυτό σημαίνει ότι εκκένωση σήμαινε εξόντωση. Όπως όμως γράφει παρακάτω, η «εξόντωση» ήταν μέρος του προγράμματος των ναζί (αυτή η γραμμή παραλείπεται συνήθως από τους ιστορικούς). Αλλά το πρόγραμμα του NSDAP δεν γράφει πουθενά για φυσική εξόντωση. Το σημείο 4 λέει (G. Feder, **The Programme of the NSDAP**, σ. 18):

«Ουδείς πλην των μελών του έθνους μπορεί να είναι πολίτης του Κράτους. Ουδείς πλην εκείνων με γερμανικό αίμα, ασχέτως πίστωσης, μπορεί να είναι μέλος του έθνους. Άρα ουδείς Εβραίος μπορεί να είναι μέλος του έθνους.»

Οπότε είτε η εξόντωση (*ausrottung*) σημαίνει εκρίζωση και άρα εκτόπιση, είτε αυτή η φράση είναι μια αδέξια παρεμβολή και καθιστά άχρηστη την ομιλία ως στοιχείο. Όσο για τα πτώματα που αναφέρονται παρακάτω δεν είναι πτώματα Εβραίων. Ο Χίμλερ μιλάει για τους Γερμανούς οι οποίοι δεν καταλάβαιναν την ανάγκη των αντισιμητικών μέτρων, διότι δεν είχαν δει εκατοντάδες πτώματα δίπλα-δίπλα όπως το ακροατήριο του Χίμλερ το οποίο αποτελείτο από ναζί αξιωματικούς εξοικειωμένους με τέτοιες σκηνές. Επρόκειτο για θύματα του πολέμου τα οποία επέβαλαν την λήψη σκληρών μέτρων.

Η καταστροφή στην τελευταία πρόταση αφορά την διάλυση των εβραϊκών κοινοτήτων όχι την εξόντωση των μελών τους. Υπάρχει η ένσταση ότι στο γερμανικό κείμενο το ρήμα είναι *umbringen* (σκοτώνω). Έτσι όμως δεν βγαίνει κανένα νόημα. Η πρόταση είναι στον αόριστο (είχαμε το καθήκον) κάτι που δεν μπορεί να ισχύει αφού βρισκόμαστε στο 1943, πολύ πριν την λήξη των εχθροπραξιών, ενώ κάτι τέτοιο υποδηλώνει ότι και οι Εβραίοι ήθελαν να σκοτώσουν τους Γερμανούς, κάτι που προφανώς δεν ισχύει. Γι' αυτό οι Αμερικανοί χρησιμοποίησαν στην μετάφραση το ρήμα *destroy*.

Οπότε μένει το ερώτημα: Τα είπε όντως αυτά ο Χίμλερ;

Δεν υπάρχουν πρακτικά, αλλά μια ηχογράφιση σ' έναν ξεπερασμένο για την εποχή δίσκο. Η καταγραφή κατατέθηκε στην Νυρεμβέργη ως έγγραφο 1919-PS. Πόσο πιθανόν είναι όμως να ηχογραφήθηκε μια ομιλία για ένα θέμα το οποίο δεν έπρεπε ποτέ να συζητηθεί δημοσίως; Περαιτέρω ο Γκότλομπ Μπέργκερ, αξιωματικός του Χίμλερ, αφού βεβαίωσε ότι η τελική λύση αφορούσε την εκκένωση και όχι την εξόντωση των Εβραίων, κατέθεσε στην Δίκη των Διπλωματών:

Ναι. Ήμουν στο Πόξεν. Η ομιλία ήταν ατελείωτη. Δεν μπορώ πλέον να πω με βεβαιότητα σήμερα αν ένα συγκεκριμένο πράγμα ειπώθηκε με συγκεκριμένο τρόπο, διότι όλο εκείνο το διάστημα υπέφερα ακόμη από έναν τραυματισμό που προκλήθηκε από θραύσμα βόμβας. [...] Μπορώ να πω με βεβαιότητα ότι δεν μίλησε για την εξόντωση των Εβραίων, επειδή ο λόγος αυτής της συνάντησης ήταν να ισοσταθμίσει και να προσαρμόσει αυτές τις τεράστιες εντάσεις μεταξύ των Waffen SS και της Αστυνομίας.

(NMT, τ. 13, σ. 475)

Ακολούθως έβαλαν να παίζει ο δίσκος με την ομιλία:

Μπέργκερ: Αυτή δεν είναι η φωνή του Χάινριχ Χίμλερ. Όχι τουλάχιστον το μέρος που έχει παίζει μέχρι τώρα. Από αυτό δεν μπορείς να πεις αν η φωνή είναι του Χίμλερ.

Πήτερσεν: Θέλετε να βάλουμε να παίζει ξανά η εγγραφή μάρτυς; Μπορείτε να αποφασίσετε με την ησυχία σας.

Μπέργκερ: Δεν έχω ξανακούσει την φωνή του Χίμλερ σε γραμμόφωνο. Αλλά αυτός ο ηχηρός τόνος έλειπε απ' την φωνή του. Αλλά ίσως μπορούμε ν' ακούσουμε λίγο περισσότερο. [...]

Πήτερσεν: Ξαναπαίξτε το λοιπόν. [...] Επαναλαμβάνω την ερώτηση στον μάρτυρα. Είναι αυτή η φωνή του Χ. Χίμλερ;

Μπέργκερ: Μπορεί να είναι η φωνή του Χ. Χίμλερ. [...]

Δικαστής Πάουερς: Λοιπόν, νομίζω ότι υπάρχουν αρκετές αποδείξεις εδώ, εκ πρώτης όψεως, ότι η φωνή είναι η φωνή του Χίμλερ για να δικαιολογήσει την εισαγωγή του εγγράφου στα αποδεικτικά στοιχεία. Δεν υπάρχουν στοιχεία όμως ότι εδόθη στο Πόξεν ή οπουδήποτε αλλού. Οι δίσκοι θα εισαχθούν στα στοιχεία ως ένδειξη της γενικής στάσης του Χίμλερ.

(ως ανωτ. σ. 483-487)

Και ενώ βεβαίως οι ιστορικοί επικαλούνται συχνά την εν λόγω ομιλία, δεν κάνουν το ίδιο και με την ομιλία της 23ης Νοεμβρίου 1942 στο Bad Tölz:

«Ο Εβραίος εκκενώνεται από την Γερμανία· τώρα ζει στα ανατολικά και δουλεύει στους δρόμους, τους σιδηροδρόμους μας κλπ. Η διαδικασία αυτή έχει εφαρμοστεί συνεκτικά, αλλά χωρίς σκληρότητα.» (Rudolf/Mattogno, **Auschwitz Lies**, σ. 263)

Το «χωρίς σκληρότητα» σηκώνει σίγουρα αρκετή συζήτηση αλλά είναι σαφές ότι η ομιλία στο Πόξεν είναι αδύναμο στοιχείο υπέρ της επίσημης εκδοχής, ειδικά υπό το φως όλων των υπολοίπων εγγράφων που τεκμηριώνουν την δράση και τους σκοπούς του Γ' Ράιχ.

4. Το ημερολόγιο του Γκέμπελς

Γιόζεφ Γκέμπελς. Κορυφαίος ναζί, Υπουργός Προπαγάνδας του Ράιχ και θερμοκέφαλος αντισημίτης. Από το 1923 μέχρι τον θάνατό του τηρούσε ένα λεπτομερές προσωπικό ημερολόγιο το οποίο δεν προοριζόταν να δημοσιοποιηθεί ποτέ. Είναι σαφές ότι ένα τέτοιο έργο μπορεί να ρίξει αρκετό φως στην ναζιστική πολιτική όσον αφορά το εβραϊκό ζήτημα. Παραδόξως όμως, στα ιστορικά βιβλία συναντάμε μετά βίας 2-3 εγγραφές από το ημερολόγιο (και αυτές κουτσουρεμένες). Αυτό δίνει την εντύπωση ότι το θέμα δεν απασχολούσε ιδιαίτερος τον Γκέμπελς, ενώ η πραγματικότητα είναι ότι οι σχετικές εγγραφές είναι δεκάδες. Προκειμένου να έχουμε μια συνολική εικόνα, παρακάτω θα παρουσιαστούν οι κυριότερες εξ αυτών.

Η πρώτη εγγραφή το 1939 έχει ως εξής (F. Taylor, **The Goebbels Diaries 1939-1941**):

26 Ιανουαρίου 1939

«Η εξάλειψη της εβραϊκής επιρροής στο Πολιτιστικό Επιμελητήριο του Ράιχ συνεχίζεται. Τώρα όμως έχουν προκύψει σημαντικές οικονομικές δυσκολίες. Θα τις ξεπεράσουμε.» (σ. 6)

Τίποτα ιδιαίτερο εδώ. Έχει ήδη επισημανθεί η πρόθεση των ναζί να εξαλείψουν την εβραϊκή επιρροή στην δημόσια ζωή.

5 Δεκεμβρίου 1939

«Με τον Φύρερ. [...] Του λέω για το ταξίδι μου. Ακούει τα πάντα πολύ προσεκτικά και συμφωνεί πλήρως με την γνώμη μου για το εβραϊκό και πολωνικό ζήτημα. Πρέπει να εκκαθαρίσουμε τον εβραϊκό κίνδυνο. Αλλά θα επιστρέψει σε μερικές γενιές.» (σ. 60)

Πώς θα εκκαθαριστεί αυτός ο κίνδυνος; Και γιατί θα επιστρέψει; Για να δούμε παρακάτω.

19 Δεκεμβρίου 1939

«Οι Εβραίοι προσπαθούν πάλι να διεισδύσουν στην πολιτιστική ζωή. Ιδιαίτερος οι ημι-Εβραίοι. Όταν υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις, έχουν κάποιο λόγο με το μέρος τους. Παρ' όλα αυτά, απορρίπτω όλα τα αιτήματα σ' αυτόν τον τομέα. [...]

Οι σκέψεις μου για το εβραϊκό ζήτημα εν καιρώ πολέμου έχουν την έγκριση του Φύρερ. Σκοπεύει να διώξει όλους τους ημι-Εβραίους από την Βέρμαχτ. Αλλιώς θα υπάρχουν συνεχώς "περιστατικά".» (σ. 69)

17 Αυγούστου 1940

«Αργότερα σκοπεύουμε να στείλουμε τους Εβραίους στην Μαδαγασκάρη. Εκεί μπορούν να ιδρύσουν το δικό τους κράτος.» (σ. 125)

5 Νοεμβρίου 1940

«Με τον Φύρερ. Ο Έππ έχει ερωτήσεις για αποικιακά θέματα. Ο Κοχ και ο Φόρστερ συζη-

τούν για την Ανατολή. Ο Φύρερ γελά και τους συμφιλιώνει ζανά. Όλοι τους θέλουν να ξεφορτώσουν τα σκουπίδια τους στην Γενική Κυβέρνηση. Εβραίους, αρρώστους, τεμπέληδες κλπ. Ο Φρανκ αντιστέκεται. Όχι τελείως λανθασμένα. Θέλει να κάνει την Πολωνία χώρα πρότυπο. Αυτό παραπάει. Δεν μπορεί και δεν πρέπει να το κάνει. Όσον μας αφορά, λέει ο Φύρερ, η Πολωνία θα είναι μια τεράστια αποθήκη εργατικού δυναμικού. Εκεί μπορούμε να βρούμε άτομα για τις ταπεινές δουλειές, όπου υπάρχει μεγάλη έλλειψη. Εξ άλλου, πρέπει να τους βρούμε από κάπου. Ο Φρανκ διστάζει, αλλά δεν έχει επιλογή. Και αργότερα επίσης θα διώξουμε τους Εβραίους.» (σ. 165)

18 Μαρτίου 1941

«Η Βιέννη σύντομα θα έχει μείνει ελεύθερη από Εβραίους. Τώρα είναι σειρά του Βερολίνου. Ήδη συζητώ το θέμα με τον Φύρερ και τον Δρ Φρανκ. Βάζει τους Εβραίους να δουλεύουν και είναι όντως υπάκουοι. Αργότερα θα πρέπει να φύγουν όλοι από την Ευρώπη.» (σ. 272)

20 Ιουνίου 1941

«Ο Δρ Φρανκ μιλά για την Γενική Κυβέρνηση. Ανυπομονούν να διώξουν τους Εβραίους. Ο Ιουδαϊσμός στην Πολωνία οδεύει βαθμιαία στα σκυλιά. Μια δίκαιη τιμωρία για την αναστάτωση που προκάλεσε στα έθνη και την υποκίνηση του πολέμου. Ο Φύρερ φυσικά προφήτευσε αυτήν την μοίρα για τους Εβραίους.» (σ. 420)

Στις παραπάνω εγγραφές που καλύπτουν την περίοδο 1939-1941 βρίσκουμε συνεχόμενες και σαφείς αναφορές σε απομάκρυνση και τίποτα για μαζικές δολοφονίες, σε συμφωνία με τις διαταγές που παρουσιάστηκαν στο Κεφάλαιο 3. Στην τελευταία εγγραφή ο Γκέμπελς μνημονεύει την προφητεία του 1939, στην οποία ο Χίτλερ επανήλθε στις 25 Οκτωβρίου 1941 δηλώνοντας επί λέξει:

«Από το βήμα του Ράιχσταγκ προφήτευσα στον Ιουδαϊσμό ότι, σε περίπτωση που ο πόλεμος αποδειχτεί αναπόφευκτος, ο Εβραίος θα εξαφανιστεί από την Ευρώπη. Αυτή η φυλή εγκληματιών έχει στην συνειδήσή της τα 2 εκατομμύρια νεκρούς του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, και τώρα ήδη εκατοντάδες χιλιάδες περισσότερους. Και μην μου πει κανένας ότι δεν μπορούμε να τους στείλουμε στα ελώδη μέρη της Ρωσίας! Ποιος νοιάζεται για τα στρατεύματά μας; Δεν είναι κακή ιδέα, παρεμπιπτόντως, ότι οι φήμες μάς αποδίδουν ένα σχέδιο να εξοντώσουμε τους Εβραίους. Ο τρόμος είναι σωτήριο πράγμα.» (Hitler's Table Talk, σ. 87)

Ο Χίτλερ λοιπόν παραμένει σταθερός σε ό,τι είχε δηλώσει ενώ γνωρίζει για τις φήμες που κυκλοφορούν περί εξόντωσης των Εβραίων και δεν ενοχλείται. Αυτό σίγουρα δεν δείχνει κάποιον εμμονικό με την μυστικότητα όπως ισχυρίζονται οι ιστορικοί. Παρενθετικά, ο Λώρενς Ρης (**Λουσβιτς: Οι Ναζί και η Τελική Λύση**, 2013) μεταφέρει την παραπάνω δήλωση ως εξής:

«Κανείς δεν μπορεί να μου πει να μην τους στείλουμε στο βούρκο! Ποιος θα νοιαστεί για το λαό μας; Είναι καλό να κάνουμε πέρα το φόβο της εξόντωσης των Εβραίων.» (σ. 101)

Η πρώτη πρόταση είναι ελαφρώς αλλαγμένη ώστε να ακούγεται πιο απειλητική, αλλά η ουσία είναι η τελευταία πρόταση η οποία απλώς δεν υπάρχει. Ίσως γι' αυτό στην υποσημείωση (σ. 337) ο Ρης δίνει την πηγή αλλά όχι την σελίδα, κάτι που κάνει στις άλλες υποσημειώσεις.

Προχωρώντας στο 1942, σύμφωνα με την επίσημη ιστορία είχε πλέον δοθεί η διαταγή και οι εξοντώσεις είχαν ξεκινήσει. Ο Γκέμπελς γράφει (L. Lochner, **The Goebbels Diaries**):

5 Φεβρουαρίου 1942

«Το εβραϊκό πρόβλημα μας προκαλεί πάλι πονοκεφάλους· τώρα όμως όχι επειδή το τραβήξαμε πολύ αλλά επειδή δεν το τραβήξαμε αρκετά. Σε μεγάλο τμήμα του γερμανικού λαού κερδίζει έδαφος η άποψη ότι το εβραϊκό ζήτημα δεν μπορεί να θεωρηθεί λυμένο μέχρι όλοι οι Εβραίοι να φύγουν απ' το Ράιχ.» (σ. 83)

14 Φεβρουαρίου 1942

«Ο Μπολσεβικισμός είναι δόγμα του διαβόλου, και όποιος έχει υποφέρει μία φορά από αυτήν την μάστιγα δεν θέλει να έχει ξανά σχέση μαζί του. Τα δεινά του ρωσικού λαού υπό τον Μπολσεβικισμό είναι απερίγραπτα. Αυτή η εβραϊκή τρομοκρατία πρέπει να εκριζωθεί (ausgerottet) απ' όλη την Ευρώπη. Αυτό είναι το ιστορικό μας καθήκον. Ο παγκόσμιος Ιουδαϊσμός θα υποστεί μια μεγάλη καταστροφή ταυτόχρονα με τον Μπολσεβικισμό. Ο Φύρερ εξέφρασε γι' άλλη μια φορά την απόφασή του να εκκαθαρίσει (aufzuräumen) τους Εβραίους στην Ευρώπη ανελέητα. Δεν μπορεί να υπάρξει λεπτός συναισθηματισμός περί αυτού. Οι Εβραίοι αξίζουν την καταστροφή που τους βρήκε. Η καταστροφή τους (vernichtung) θα πάει χέρι χέρι με την καταστροφή των εχθρών μας.» (σ. 101)

Φυσικά η καταστροφή των εχθρών σήμαινε την ολοκληρωτική τους ήττα όχι την ολική τους εξόντωση.

6 Μαρτίου 1942

«Οι Εβραίοι μένουν πάντοτε ίδιοι. Πρέπει είτε να τους στιγματίσεις μ' ένα κίτρινο αστέρι, ή να τους βάλεις σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, ή να τους τυφεκίσεις, ή διαφορετικά να τους αφήσεις να κορέσουν την δημόσια ζωή με διαφθορά, ειδικά εν μέσω πολέμου. Δεν υπάρχει μέση οδός.» (σ. 132)

Πρώτον είναι σαφές ότι ο Γκέμπελς δεν μασάει τα λόγια του ούτε χρησιμοποιεί «κώδικες». Δεύτερον, ακόμη και κατά την προσωπική του άποψη (δεν μιλάει για την κυβερνητική πολιτική) ο φόνος είναι μία επιλογή αλλά μόνον σε ορισμένες περιπτώσεις. Αυτό απέχει αρκετά από την ολική εξόντωση.

7 Μαρτίου 1942

«Διάβασα μια λεπτομερή έκθεση της SD και της αστυνομίας για την τελική λύση του εβραϊκού ζητήματος. [...] Το εβραϊκό ζήτημα πρέπει να επιλυθεί σ' ένα πανευρωπαϊκό πλαίσιο. Υπάρχουν ακόμα 11.000.000 Εβραίοι στην Ευρώπη. Αρχικά θα πρέπει να μαζευτούν αργότερα στην Ανατολή· πιθανώς μπορεί να τους δοθεί ένα νησί όπως η Μαδαγασκάρη μετά τον πόλεμο. Σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπάρξει ειρήνη στην Ευρώπη μέχρι να εξαλειφθούν (ausgeschaltet) και οι τελευταίοι Εβραίοι από την ήπειρο. Αυτό, βέβαια, δημιουργεί έναν μεγάλο αριθμό εξαιρετικά ευαίσθητων ζητημάτων. Τι γίνεται με τους συγγενείς των Εβραίων; Με τα πεθερικά των Εβραίων; Με άτομα παντρεμένα με Εβραίους; Προφανώς έχουμε ακόμα πάρα πολλά να κάνουμε και αναμφίβολα θα προκύψουν πολλές προσωπικές τραγωδίες στο πλαίσιο της λύσης αυτού του προβλήματος. Αλλά αυτό είναι αναπόφευκτο. Η κατάσταση είναι

πλέον ώριμη για μια οριστική διευθέτηση του εβραϊκού ζητήματος. Οι επόμενες γενιές δεν θα έχουν πλέον την θέληση ή την ενστικτώδη εγγήγορση. Γι' αυτό κάνουμε μια καλή δουλειά προχωρώντας ριζικά και με συνέπεια. Το έργο που αναλαμβάνουμε σήμερα θα είναι ένα πλεονέκτημα κι ένα δώρο για τους απογόνους μας.» (σ. 134)

Ο Γκέμπελς δεν φαίνεται να γνωρίζει για την απόφαση που έχει ληφθεί λίγους μήνες πριν περί ολικής εξόντωσης και συνεχίζει να γράφει για απομάκρυνση των Εβραίων μετά τον πόλεμο.

16 Μαρτίου 1942

«Διάβασα μια έκθεση της SD για την κατάσταση στην κατεχόμενη Ανατολή. Η δράση των παρτιζάνων έχει αυξηθεί σημαντικά τις τελευταίες εβδομάδες. Διεξάγουν έναν καλά οργανωμένο ανταρτοπόλεμο. Είναι πολύ δύσκολο να τους πιάσουμε επειδή χρησιμοποιούν τέτοιες τρομοκρατικές μεθόδους στις περιοχές που κατέχουμε ώστε πλέον ο πληθυσμός φοβάται να συνεργαστεί μαζί μας. Η εμπροσθοφυλακή όλης αυτής της δραστηριότητας είναι οι πολιτικοί κομισάριοι και ιδιαιτέρως οι Εβραίοι. Αποδείχτηκε λοιπόν και πάλι αναγκαίο να τυφεκιστούν περισσότεροι Εβραίοι. Δεν θα υπάρξει ειρήνη στις περιοχές αυτές όσο οι Εβραίοι δραστηριοποιούνται εκεί. Ο συναισθηματισμός δεν έχει θέση εδώ. Είτε θα πρέπει να αποκηρύξουμε τις ζωές των στρατιωτών μας, είτε θα αποτρέψουμε χωρίς συμβιβασμούς την περαιτέρω προπαγάνδα από εγκληματικά και χαοτικά στοιχεία στην ενδοχώρα.» (σ. 146)

Οι παρτιζάνοι ήταν σώματα ανταρτών τα οποία προκαλούσαν μεγάλες απώλειες στους Γερμανούς. Κάποια σώματα αποτελούνταν σχεδόν εξ ολοκλήρου από Εβραίους. Οι Γερμανοί απαντούσαν με σκληρά αντίποινα και οι Εβραίοι ήταν φυσικά ο πρώτος στόχος.

20 Μαρτίου 1942

«Τελικά μιλήσαμε για το εβραϊκό ζήτημα. Ο Φύρερ είναι ασυμβίβαστος όσο ποτέ. Οι Εβραίοι πρέπει να φύγουν από την Ευρώπη, με τις πιο κτηνώδεις μεθόδους αν χρειαστεί.» (σ. 159)

27 Μαρτίου 1942

«Ξεκινώντας με το Λούμπλιν, οι Εβραίοι στην Γενική Κυβέρνηση εκκενώνονται τώρα ανατολικά. Η διαδικασία είναι αρκετά βάρβαρη και δεν θα περιγραφεί περισσότερο εδώ. Δεν θα μείνει πολύ απ' τους Εβραίους. Συνολικά μπορεί να ειπωθεί ότι περίπου το 60% εξ αυτών θα εκκαθαριστεί (liquidiert) ενώ μόνον ένα 40% μπορεί να χρησιμοποιηθεί για καταναγκαστική εργασία.» (σ. 170)

Αυτή η εγγραφή εμφανίζεται συχνά υπέρ της επίσημης εκδοχής. Η εκκαθάριση όμως δεν ήταν τίποτα άλλο παρά η εκτόπιση στα ανατολικά (οπωσδήποτε βάρβαρη διαδικασία). Η λέξη *liquidiert* σημαίνει κυριολεκτικά «ρευστοποίηση» και έτσι περιγράφεται η διάλυση των εβραϊκών κοινοτήτων. Ξερίζωμα (*ausrottung*), «ρευστοποίηση» και απομάκρυνση.

27 Απριλίου 1942

«Μίλησα και πάλι λεπτομερώς με τον Φύρερ για το εβραϊκό ζήτημα. Η στάση του είναι αδυσώπητη. Θέλει, σε κάθε περίπτωση, να διώξει τους Εβραίους από την Ευρώπη. Αυτό είναι σωστό.» (σ. 217)

11 Μαΐου 1942

«Ο Schach μου αναφέρθηκε για ερωτήσεις σχετικά με την περιφέρεια του Βερολίνου. Πρέπει πάλι να ασχοληθούμε με το εβραϊκό πρόβλημα. Υπάρχουν ακόμη 40.000 Εβραίοι στο Βερολίνο και παρά τα βαριά χτυπήματα εξακολουθούν να είναι θρασείς και επιθετικοί. Είναι εξαιρετικά δύσκολο να τους σπρώξουμε στην Ανατολή διότι ένα μεγάλο μέρος τους εργάζεται στην βιομηχανία πυρομαχικών, και επειδή οι Εβραίοι πρέπει να εκκενωθούν μόνον κατά οικογένειες.» (σ. 240)

14 Δεκεμβρίου 1942

«Οι Εβραίοι ραβίνοι στο Λονδίνο πραγματοποίησαν μια μεγάλη συγκέντρωση διαμαρτυρίας. Το θέμα ήταν “Αγγλία, Ξύπνα”. Είναι απλώς τόσο αστείο που οι Εβραίοι είναι τώρα αναγκασμένοι, μετά από δεκαπέντε χρόνια, να κλέψουν τα συνθήματά μας και να καλέσουν τους φιλοσημίτες να μας πολεμήσουν, χρησιμοποιώντας την ίδια πολεμική κραυγή με την οποία κάποτε καλέσαμε τους αντισημίτες να πολεμήσουν τον Ιουδαϊσμό. Αλλά αυτά δεν θα ωφεληθούν σε τίποτα τους Εβραίους. Η εβραϊκή φυλή προετοίμασε αυτόν τον πόλεμο· είναι ο πνευματικός δημιουργός όλης της ατυχίας που έχει πέσει στην ανθρωπότητα. Ο Ιουδαϊσμός πρέπει να πληρώσει για το έγκλημά του, όπως ο Φύρερ προφήτεψε στην ομιλία του στο Ράιχσταγκ· δηλαδή, με την εξάλειψη (auslöschung) της εβραϊκής φυλής από την Ευρώπη και ενδεχομένως από ολόκληρο τον κόσμο.» (σ. 276)

Φοβερή δήλωση. Αυτή φαίνεται όντως να αναφέρεται κυριολεκτικά σε γενοκτονία. Μπορεί όμως να πρόκειται απλώς για μια μεγαλοστομία της στιγμής δεδομένου ότι όπως επισημάνθηκε, η προφητεία του Χίτλερ αναφερόταν στην εκτόπιση των Εβραίων και αφορούσε μόνον την Ευρώπη, όχι όλο τον κόσμο. Αξιοσημείωτο ότι οι ιστορικοί παραβλέπουν αυτήν την φαινομενικά κατηγορηματική εγγραφή.

18 Δεκεμβρίου 1942

«Το εβραϊκό ζήτημα παίζει πολύ στα εχθρικά αλλά και στα ουδέτερα πρακτορεία ειδήσεων. Οι Σουηδοί διαμαρτύρονται υποκριτικά για το πώς μεταχειριζόμαστε τους Πολωνούς Εβραίους, αλλά δεν είναι καθόλου διατεθειμένοι να τους δεχθούν στην χώρα τους. Οι μεγάλες εφημερίδες της Στοκχόλμης προειδοποιούν ρητώς κατά της αναγκαστικής εισδοχής των Εβραίων του γκέτο της Βαρσοβίας. Μάλλον θα ήταν καλό αν οι Σουηδοί δέχονταν αρκετές χιλιάδες τέτοιους Εβραίους στην χώρα τους. Αυτό θα τους έδινε ένα πρακτικό μάθημα για το εβραϊκό ζήτημα. Κατά πάσα πιθανότητα θα καταλάβαιναν τα μέτρα μας πολύ καλύτερα απ’ ό, τι φαίνεται να συμβαίνει σήμερα.» (σ. 283)

2 Μαρτίου 1943

«Αυτήν την στιγμή ωθούμε σίγουρα τους Εβραίους εκτός Βερολίνου. Μαζεύτηκαν ξαφνικά το περασμένο Σάββατο, και θα μεταφερθούν στην Ανατολή όσο το δυνατόν πιο γρήγορα. Δυστυχώς οι καλλίτεροι κύκλοι μας, ιδίως οι διανοούμενοι, γι’ άλλη μια φορά δεν κατάφεραν να κατανοήσουν την πολιτική μας για τους Εβραίους και σε ορισμένες περιπτώσεις πήραν ακόμη και το μέρος τους. Ως εκ τούτου τα σχέδιά μας διέρρευσαν πρόωρα, έτσι πολλοί Εβραίοι ξέφυγαν μέσα απ’ τα χέρια μας. Αλλά θα τους πιάσουμε. Σίγουρα δεν θα ησυχάσω μέχρι τουλάχιστον η πρωτεύουσα του Ράιχ να μείνει ελεύθερη από Εβραίους.» (σ. 294)

15 Μαρτίου 1943

*«Τόνισα και πάλι στον Φύρερ ότι κρίνω απαραίτητο να εκδιωχθούν οι Εβραίοι απ' όλο το Ράιχ όσο γίνεται πιο γρήγορα. Το ενέκρινε, και με διέταξε να μην σταματήσω ή διακόψω μέ-
χρι να μην μείνει Εβραίος πουθενά στην Γερμανία.» (σ. 337)*

20 Μαρτίου 1943

«Ο Φύρερ είναι ικανοποιημένος με την έκθεσή μου ότι οι Εβραίοι έχουν ως επί το πλείστον εκκενωθεί από το Βερολίνο. Έχει δίκιο όταν λέει ότι ο πόλεμος κατέστησε δυνατή για εμάς την λύση μιας ολόκληρης σειράς προβλημάτων τα οποία δεν θα μπορούσαν ποτέ να λυθούν υπό κανονικές συνθήκες. Οι Εβραίοι θα είναι σίγουρα οι χαμένοι σε αυτόν τον πόλεμο, ό,τι και να γίνει.» (σ. 353)

8 Μαΐου 1943

«Αν αληθεύει σήμερα ότι ο Μπολσεβικισμός της Ανατολής είναι κυρίως υπό εβραϊκή ηγεσία και ότι οι Εβραίοι είναι επίσης η κυρίαρχη επιρροή στις δυτικές πλουτοκρατίες, τότε η αντι-σημιτική μας προπαγάνδα πρέπει να ξεκινήσει από αυτό το σημείο. Οι Εβραίοι επομένως πρέπει να πεταχτούν έξω απ' την Ευρώπη.» (σ. 403)

Βλέποντας αυτές τις εγγραφές με χρονολογική σειρά γίνεται αντιληπτό γιατί οι ιστορικοί είναι τόσο φειδωλοί όταν επικαλούνται το ημερολόγιο. Η συνολική εικόνα ελάχιστα βοηθάει την επίσημη εκδοχή, ενώ υπάρχουν πολλά σημεία που χρήζουν εξήγησης. Όχι μόνον ο Γκέμπελς δεν φαίνεται να γνωρίζει τίποτα για στρατόπεδα θανάτου και θαλάμους αερίων αλλά σε όλες τις συναντήσεις με τον Χίτλερ διατυπώνεται το ίδιο πράγμα: η εκδίωξη των Εβραίων από την Ευρώπη. Είτε λοιπόν επί χρόνια έγραφε ψέμματα στο ίδιο του το ημερολόγιο, είτε κατέγραφε την πραγματικότητα όπως την ήξερε. Και κάποια μαζική και συστηματική θανάτωση δεν φαίνεται να αποτελούσε μέρος αυτής της πραγματικότητας.

5. Η ομολογία του Ρούντολφ Ες

Σε όλη του την ζωή ο Gary Gauger, αγρότης στο Ιλινόις, πίστευε ότι η αστυνομία έπιανε τους κακούς, ο εισαγγελέας συγκέντρωνε τα στοιχεία και τα δικαστήρια έστελναν τους ενόχους στην φυλακή. Όλα αυτά άλλαξαν στις 8 Απριλίου 1993 όταν οι ηλικιωμένοι γονείς του βρέθηκαν δολοφονημένοι. Ο Γκάρντ είπε στην αστυνομία ότι κοιμόταν την ώρα του φόνου αλλά παρ' όλα αυτά τον συνέλαβαν. Μετά από 20 ώρες ανάκρισης, όπου μεταξύ άλλων οι αστυνομικοί τού είπαν ότι είχαν βρει ματωμένα ρούχα στο δωμάτιό του και ότι είχε αποτύχει στον ανιχνευτή ψεύδους, ο Γκάρντ λύγισε και ομολόγησε. Καταδικάστηκε εις θάνατον, αν και δεν υπήρχαν αποδείξεις πέραν της ομολογίας του. Παρέμεινε τρία χρόνια στην φυλακή (η ποινή του είχε εν τω μεταξύ μειωθεί σε ισόβια), οπότε αφέθηκε ελεύθερος όταν το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι η κράτησή του μετά τους φόνους δεν ήταν σύννομη και οι δηλώσεις του δεν έπρεπε να γίνουν δεκτές στην δίκη. Τελικά το 1997 βρέθηκαν οι πραγματικοί ένοχοι και ο Γκάρντ απαλλάχτηκε οριστικά το 2002.

Ο Γκάρντ δεν είχε ποινικό μητρώο. Δεν ήταν εγκληματίας πολέμου. Δεν ζούσε σε αυταρχικό καθεστώς. Αλλά οι αστυνομικοί τον έπεισαν ότι ήταν ένοχος. Ο Γκάρντ δεν είχε τίποτα να κρύψει και δεν μπορούσε να φανταστεί ότι θα του έλεγαν ψέμματα. Και αυτή είναι μία από

πολυάριθμες παρόμοιες περιπτώσεις όπου αθώοι ομολόγησαν εγκλήματα που ουδέποτε διέπραξαν. Συμβαίνει. Το μόνο που χρειάζεται είναι η απομόνωση του ανακρινομένου και η εντατική ψυχολογική πίεση για μεγάλο χρονικό διάστημα. Και όταν κάποιος (ανάξιος) εκπρόσωπος του νόμου δεν διστάζουν να στείλουν στην φυλακή έναν απλό αγρότη, αρχίζει να γίνεται αντιληπτό τι έγινε όταν οι ναζί έπεσαν στα χέρια των Συμμάχων (περισσότερα στο Κεφ. 5).

Βασικός στύλος της επίσημης εκδοχής αποτελεί η ομολογία του διοικητή του Άουσβιτς Ρούντολφ Ες. Σε γενικές γραμμές, οι ομολογίες σε μια εγκληματολογική έρευνα δεν έχουν αξία αν δεν συνοδεύονται από απτές αποδείξεις, ενώ για να γίνουν αποδεκτές πρέπει να είναι αξιόπιστες, όπως πρέπει να είναι κάθε μαρτυρία. Πρέπει λοιπόν να εξεταστεί πώς ελήφθη η εν λόγω ομολογία και τι λέει.

Στις 11 Μαρτίου 1946 έξι Βρετανοί με επί κεφαλής τον λοχία Μπέρναρντ Κλαρκ εισέβαλαν στην οικία της συζύγου του Ες. Την απείλησαν ότι αν δεν τους έλεγε πού κρύβεται ο Ες θα την παραδώσουν στους Ρώσους ενώ ο γιος της θα κατέληγε στην Σιβηρία. Εκείνη φοβισμένη τους αποκάλυψε σε ποιο αγρόκτημα θα τον βρουν. Η ομάδα των Βρετανών έφυγε αμέσως για εκεί, πιάνοντας τον Ες στον ύπνο:

*«Ο Κλαρκ φώναζε “Πώς σε λένε;”. Με κάθε απάντηση “Φραντς Λανγκ”, το χέρι του Κλαρκ έσκαγε στο πρόσωπο του κρατουμένου του. Την τέταρτη φορά ο Ες λύγισε και παραδέχτηκε ποιος ήταν. Η παραδοχή εξαπέλυσε ξαφνικά την απέχθεια των Εβραίων λοχίων στην ομάδα σύλληψης, των οποίων οι γονείς είχαν πεθάνει στο Άουσβιτς μετά από διαταγή που υπέγραψε ο Ες. [...] Τον έσυραν γυμνό σ’ ένα από τα τραπέζια σφαγής, όπου φάνηκε στον Κλαρκ ότι τα χτυπήματα και τα ουρλιαχτά ήταν ατελείωτα. Τελικά ο γιατρός τον παρακάλεσε: “Πες τους να σταματήσουν, εκτός κι αν θέλεις να γυρίσεις μ’ ένα πτώμα”. Μια κουβέρτα ρίχτηκε πάνω στον Ες και σύρθηκε στο αυτοκίνητο του Κλαρκ, όπου ο λοχίας έχυσε μια μεγάλη ποσότητα ούισκι στο λαρύγγι του. Μετά, ο Ες προσπάθησε να κοιμηθεί. Ο Κλαρκ ώθησε το υπηρεσιακό του ραβδί κάτω από τα βλέφαρά του και διέταξε στα γερμανικά: “Ανοιχτά τα γουρουνίσια μάτια σου χοίρε”. Την πρώτη φορά ο Ες έσπευσε να προβάλει την συχνά επαναλαμβανόμενη δικαιολογία του: “Πήρα τις διαταγές μου από τον Χίμλερ. Είμαι στρατιώτης όπως εσύ και έπρεπε να υπακούω στις διαταγές”. Η ομάδα γύρισε στο Χάιντε περίπου στις τρεις το πρωί. Έπεφτε ακόμη χιόνι, αλλά τράβηξαν την κουβέρτα απ’ τον Ες και τον ανάγκασαν να περπατήσει τελείως γυμνός από την αυλή της φυλακής μέχρι το κελί του. Χρειάστηκαν τρεις μέρες για να του πάρουν μια συνεκτική δήλωση. Αλλά μόλις άρχισε να μιλάει, δεν τον σταματούσε τίποτα.» (R. Butler, **Legions of Death**, σ. 237)*

Ο Ες περιγράφει τα παραπάνω και ό,τι ακολούθησε ως εξής:

«Συνελήφθην στις 11 Μαρτίου 1946 (11 μ.μ.). Η φιάλη μου με το δηλητήριο είχε σπάσει δύο μέρες πριν. Όταν ξύπνησα, νόμιζα στην αρχή ότι δεχόμουν επίθεση από ληστές, διότι πολλές ληστείες γίνονταν τότε. Έτσι κατάφεραν να με συλλάβουν. Με κακοποίησε η Αστυνομία Ασφαλείας. [...] Στην πρώτη μου ανάκριση, στοιχεία ελήφθησαν χτυπώντας με. Δεν ξέρω τι έλεγε το χαρτί, αν και το υπέγραψα. Το αλκοόλ και το μαστίγιο ήταν πολύ για μένα. Το μαστίγιο ήταν δικό μου και κατά τύχη είχε βρεθεί στις αποσκευές της συζύγου μου. Είχε μετά βίας αγγίζει το αλόγό μου, πόσω μάλλον τους κρατουμένους. Παρ’ όλα αυτά, ένας από τους ανακριτές μου ήταν πεπεισμένος ότι το χρησιμοποιούσα διαρκώς για να μαστιγώνω τους κρατουμένους.»

Μετά από μερικές μέρες μεταφέρθηκα στο Μίντεν, το βασικό ανακριτικό κέντρο στην βρετανική ζώνη. Εκεί υπέστην περαιτέρω σκληρή μεταχείριση στα χέρια του Άγγλου Εισαγγελέα, ενός ταγματάρχη. Οι συνθήκες στην φυλακή ήταν ίδιες μ' αυτήν την συμπεριφορά. Μετά από τρεις εβδομάδες, προς έκπληξή μου, με ξύρισαν και με κούρεψαν και μου επέτρεψαν να πλυθώ. Μέχρι τότε οι χειροπέδες μου δεν είχαν βγει από την σύλλησή μου.

Την επομένη μέρα με πήγαν με φορτηγό στην Νυρεμβέργη [...] Η φυλάκισή μου από το Διεθνές Στρατιωτικό Δικαστήριο ήταν μια ανάπαυση συγκριτικά με ό,τι είχα περάσει πριν. [...] Αν και οι συνθήκες στην φυλακή ήταν, από κάθε άποψη, καλές – διάβαζα όποτε είχα χρόνο, και υπήρχε μια πλήρης βιβλιοθήκη διαθέσιμη – οι ανακρίσεις ήταν εξαιρετικά δυσάρεστες, όχι τόσο σωματικά, αλλά πολύ περισσότερο λόγω της ισχυρής ψυχολογικής τους επίδρασης. Δεν μπορώ να κατηγορήσω πραγματικά τους ανακριτές – ήταν όλοι Εβραίοι.

Ψυχολογικά ήμουν σχεδόν κομμάτια. Ήθελαν να ξέρουν τα πάντα για τα πάντα, και αυτό γινόταν επίσης από Εβραίους. Δεν μου άφησαν την παραμικρή αμφιβολία για την τύχη που με περιμένε.» (**Commandant of Auschwitz**, σ. 196-197)

Τα βασανιστήρια που υπέστη ο Ες και η σαφής δήλωση ότι δεν ήξερε καν τι υπέγραψε δημιουργούν ήδη σοβαρές αμφιβολίες για την αξιοπιστία της ομολογίας του. Προσπαθώντας ν' απαντήσει, ο Ρης λέει ότι ο Ες δεν βασανίστηκε αργότερα στην Νυρεμβέργη (αν και όπως λέει ο ίδιος ο Ες οι ανακρίσεις ήταν «εξαιρετικά δυσάρεστες»). Αλλά ήδη ο ιστορικός Μάρτιν Μπρόζατ υποσημειώνει στην βιογραφία (σ. 196) ότι το έγγραφο που υπέγραψε ο Ες στις 14 Μαρτίου 1946 (NO-1210) δεν διαφέρει ουσιαστικά απ' όσα είπε ή έγραψε αργότερα στην Νυρεμβέργη ή στην Κρακοβία. Συνεπώς η πρώτη και βασική ομολογία του γράφτηκε απ' τους δεσμοφύλακές του. Στις 5 Απριλίου 1946 ο Ες υπέγραψε άλλη μια κατάθεση (έγγραφο 3868-PS) αυτήν την φορά στα αγγλικά, η οποία είναι μια σύνοψη της προηγούμενης (IMT, Red Series, τ. 6, σ. 787-790). Σε αυτήν, χρήζουν προσοχής τα παρακάτω:

1. Ως προς τον αριθμό των νεκρών, επί διοικήσεώς του (1 Μαΐου 1940 – 1 Δεκεμβρίου 1943) φονεύτηκαν 2,5 εκατομμύρια με αέρια και τουλάχιστον μισό εκατομμύριο πέθαναν από πείνα και ασθένειες, ήτοι 3 εκατομμύρια νεκροί συνολικά. Την δήλωση αυτή επιβεβαίωσε όταν κατέθεσε στην Νυρεμβέργη. Αυτό σημαίνει ότι μαζί με το υπόλοιπο διάστημα μέχρι την λήξη του πολέμου πλησιάζουμε στα 4.000.000 νεκρούς, δηλαδή τον αριθμό της σοβιετικής προπαγάνδας για το Άουσβιτς. Η δε ετυμηγορία της δίκης του το 1947 αναφέρει ότι οι νεκροί ήταν τουλάχιστον 2,5 εκατομμύρια, κυρίως Εβραίοι.

Παρενθετικά, ο Ες πολλαπλασιάζει επί δέκα και πλέον φορές τον εβραϊκό πληθυσμό σε κάποιες χώρες: 3 εκατομμύρια στην Ουγγαρία, 4 εκατομμύρια στην Ρουμανία, 2,5 εκατομμύρια στην Βουλγαρία (**Commandant of Auschwitz**, σ. 225-226).

2. Η διαταγή για την εξόντωση των Εβραίων εδόθη τον Ιούνιο του 1941 (αυτήν την ημερομηνία επιβεβαιώνει και στην βιογραφία του) και οι εκτελέσεις ξεκίνησαν το ίδιο καλοκαίρι. Εκείνη την περίοδο υπήρχαν ήδη τρία στρατόπεδα εξόντωσης: Μπέλζεκ, Τρεμπλίνκα, Γόλζεκ.

Στρατόπεδο Γόλζεκ δεν υπήρξε ποτέ, έτσι ο Λώρενς Ρης κάνει μια κουτοπονηριά γράφοντας (2013, σ. 82) ότι τα στρατόπεδα που ανέφερε ο Ες ήταν τα Μπέλζεκ, Τρεμπλίνκα, Σόμπιμπορ, αντικαθιστώντας έτσι το ανύπαρκτο Γόλζεκ με το Σόμπιμπορ. Όσο για τα άλλα δύο, άνοιξαν έναν ολόκληρο χρόνο αργότερα.

3. Όπως είναι επόμενο, η λανθασμένη ημερομηνία δημιουργεί χρονολογικά προβλήματα. Ο Ρης γράφει:

«Η πιο πιθανή εξήγηση για τη δήλωση του Ες είναι ότι απλώς δε θυμόταν καλά την ημερομηνία. Η συζήτηση που είχε με τον Χίμμελνερ μπορεί όντως να πραγματοποιήθηκε, όχι όμως το 1941, αλλά την επόμενη χρονιά.» (ως ανωτ. σ. 83)

Μόνο που ο Ρης δεν λέει ότι η ιστορία έχει και συνέχεια. Ο Ες επισκέπτεται την Τρεμπλίνκα για να δει πώς γίνονται οι εκτελέσεις. Κρίνει ότι η μέθοδος με το μονοξείδιο του άνθρακα είναι αναποτελεσματική και αποφασίζει να χρησιμοποιήσει Zyklon B, ένα φυτοφάρμακο για απολυμάνσεις. Απορίας άξιον γιατί δεν συμβουλευεται κάποιον ειδικό (λες και δεν διέθεταν οι Γερμανοί κορυφαίους χημικούς και σχετική βιβλιογραφία), αντί να πηγαίνει σε ανύπαρκτα στρατόπεδα. Περαιτέρω ο διοικητής (που δεν κατονομάζεται) τον ενημερώνει ότι φόνευσε 80.000 Εβραίους σε έξι μήνες, το οποίο όχι μόνο δεν συμφωνεί με την επίσημη εκδοχή (οι εκτελεσθέντες σ' αυτό το διάστημα ήταν σχεδόν δεκαπλάσιοι) αλλά δεδομένου ότι η Τρεμπλίνκα άνοιξε τον Ιούλιο του '42, αυτό τοποθετεί την επίσκεψη του Ες τον Ιανουάριο του '43, οπότε και αποφασίζει να χρησιμοποιήσει Zyklon B για τις εκτελέσεις που κατά την επίσημη εκδοχή ξεκίνησαν πειραματικά τον Σεπτέμβριο του... '41.

Αυτές αλλά και οι υπόλοιπες λεπτομέρειες που δίνει ο Ες για την επίσκεψη στην Τρεμπλίνκα είναι τόσο ασυμβίβαστες με την επίσημη ιστορία που είναι αδύνατον να συμφωνήσει μια λεπτομέρεια χωρίς να αντιφάσκει κάποια άλλη.

4. Η κατάθεση τελειώνει με την φράση «καταλαβαίνω τα αγγλικά όπως είναι γραμμένα ανωτέρω». Ήξερε ο Ες αγγλικά; Στην βιογραφία του (1974, σ. 59) λέει ότι τα έμαθε σ' έναν χρόνο όταν ήταν φυλακισμένος στο Μπράντενμπουργκ. Φαίνεται όμως να τα ξέχασε λίγα χρόνια αργότερα. Σε μια κατάθεση στις 20 Μαρτίου 1946 (IMT, Blue Series, τ. 35, σ. 491) ο ανακριτής βεβαιώνει ότι την μετέφρασε από τα αγγλικά στα γερμανικά και ότι ο Ες συμφωνεί. Περαιτέρω, στην Νυρεμβέργη ο Ες φορούσε ακουστικά για ν' ακούει τον μεταφραστή, ενώ οι απαντήσεις του ήταν όλες στα γερμανικά.

Με αυτά κατά νου βλέπουμε ότι η αξιοπιστία της εν λόγω ομολογίας δεν είναι αυτή που θα ήθελαν να πιστεύουμε. Περισσότερα στα επόμενα κεφάλαια.

6. Η ομιλία του Χανς Φρανκ

Ένα ακόμη τεκμήριο που προσκομίζεται υπέρ της φυσικής εξόντωσης είναι μια ομιλία του Γενικού Κυβερνήτη Χανς Φρανκ στις 16 Δεκεμβρίου 1941. Σύμφωνα με τον Λώρενς Ρης, ο Φρανκ δήλωσε τα εξής (2013, σ. 103):

«Σαν παλιός εθνικοσοσιαλιστής οφείλω να δηλώσω ότι, αν η εβραϊκή φυλή επιβιώσει του πολέμου στην Ευρώπη, την ώρα που εμείς θυσιάζουμε το καλύτερο αίμα μας για την άμυνά της, τότε αυτός ο πόλεμος θα έχει πετύχει μονάχα κατά το ήμισυ. Όσον αφορά τους Εβραίους λοιπόν, το μόνο που περιμένω είναι η εξαφάνισή τους [...] Πρέπει να εξοντώνουμε τους Εβραίους, όπου τους βρούμε.»

Στυγνή δήλωση (η συνθηματική γλώσσα τι έγινε;). Αλλά ας δούμε ολόκληρη την ομιλία για να δούμε αν είναι έτσι όπως την παρουσιάζει ο κύριος Ρης.

Όσον αφορά τους Εβραίους, θέλω να σας πω ειλικρινά, ότι πρέπει να τους τελειώσουμε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Ο Φύρερ είπε κάποτε: εάν ο ενωμένος Ιουδαϊσμός καταφέρει πάλι να προκαλέσει έναν παγκόσμιο πόλεμο, το αίμα όχι μόνο των εθνών, τα οποία σπρώχτηκαν στον πόλεμο από αυτούς, θα χυθεί, αλλά ο Εβραίος θα βρει το τέλος του στην Ευρώπη. Ξέρω ότι πολλά από τα μέτρα που εφαρμόζονται εναντίον των Εβραίων στο Ράιχ, προς το παρόν, επικρίνονται. Γίνεται εκούσια προσπάθεια, όπως είναι προφανές από τις περί ηθικού εκθέσεις, να γίνεται λόγος για σκληρότητα, δριμύτητα, κλπ. Πριν συνεχίσω, θέλω να σας παρακαλέσω να συμφωνήσετε μαζί μου στο ακόλουθο: Θα έχουμε κυρίως οίκτο μόνο για τον γερμανικό λαό, και για κανέναν άλλο στον κόσμο. Ούτε οι άλλοι μας έδειξαν οίκτο. Ως παλιός Εθνικοσοσιαλιστής, πρέπει να πω: Αυτός ο πόλεμος θα είναι μόνον μερική επιτυχία αν η εβραϊκή κοινότητα επιβιώσει, ενώ εμείς θα έχουμε χύσει το καλλίτερο αίμα μας για να σώσουμε την Ευρώπη. Η στάση μου απέναντι στους Εβραίους, επομένως, θα βασίζεται μόνο στην προσδοκία ότι πρέπει να εξαφανιστούν. Πρέπει να φύγουν. Ξεκίνησα διαπραγματεύσεις για ν' απελαθούν ανατολικά. Μια μεγάλη συζήτηση γι' αυτό το ζήτημα θα γίνει στο Βερολίνο τον Ιανουάριο, στην οποία θα στείλω τον Υφυπουργό Δρ Μπούχλερ. Η συζήτηση θα διεξαχθεί στο Κεντρικό Γραφείο Ασφαλείας του Ράιχ με τον Στρατηγό Χάυντριχ. Σε κάθε περίπτωση, θα ξεκινήσει μια μεγάλη μετανάστευση των Εβραίων.

Αλλά τι πρέπει να γίνει με τους Εβραίους; Πιστεύετε ότι θα εγκατασταθούν στο Όσλαντ, στα χωριά; Στο Βερολίνο μάς είπαν: Γιατί τόση φασαρία; Δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα μ' αυτούς είτε στο Όσλαντ είτε στο Κομισαριάτο του Ράιχ. Οπότε, καθάρισέ τους μόνος σου. Κύριοι, πρέπει να σας ζητήσω να ελευθερωθείτε από κάθε συναίσθημα οίκτου. Πρέπει ν' αφανίσουμε τους Εβραίους όπου τους βρούμε και όπου είναι δυνατόν, προκειμένου να διατηρήσουμε την δομή του Ράιχ ως σύνολο. Αυτό φυσικά, θα επιτευχθεί και με άλλες μεθόδους, εκείνες που επεσήμανε ο επί κεφαλής του γραφείου Δρ Χάμμελ. Ούτε μπορούν οι δικαστές των Ειδικών Δικαστηρίων ν' αναλάβουν την ευθύνη, λόγω των περιορισμών της νομικής διαδικασίας. Τέτοιες παρωχημένες απόψεις δεν μπορούν να εφαρμοστούν σε τέτοια γιγαντιαία και μοναδικά γεγονότα. Πρέπει να βρούμε σε κάθε περίπτωση, έναν τρόπο που οδηγεί στον στόχο, και οι σκέψεις μου είναι προς αυτήν την κατεύθυνση.

Οι Εβραίοι συμβολίζουν επίσης για μας εξαιρετικά κακοήθεις αδηφάγους. Τώρα έχουμε περίπου 2.500.000 απ' αυτούς στην γενική κυβέρνηση, μαζί με τις εβραϊκές μίξεις και ό,τι τις συνοδεύει, ίσως 3.500.000 Εβραίους. Δεν μπορούμε να πυροβολήσουμε ή να δηλητηριάσουμε αυτά τα 3.500.000 Εβραίους, αλλά παρ' όλα αυτά θα μπορέσουμε να λάβουμε μέτρα, τα οποία θα οδηγήσουν, κατά κάποιον τρόπο, στον αφανισμό τους, και αυτό σε σύνδεση με τα γιγαντιαία μέτρα που θα καθοριστούν σε συζητήσεις με το Ράιχ. Η γενική κυβέρνηση πρέπει να μείνει ελεύθερη από Εβραίους, όπως το Ράιχ. Το πού και πώς θα επιτευχθεί αυτό, είναι θέμα των γραφείων που θα ορίσουμε και δημιουργήσουμε εδώ. Οι δραστηριότητές τους θα τεθούν υπ' όψιν σας εν ευθέτω χρόνω.

(IMT, Red Series, τ. 4, σ. 891-892)

Σκληρή φρασεολογία όντως, όμως ο Φρανκ δεν είπε για εξόντωση αλλά για αφανισμό των Εβραίων, ο οποίος θα επιτυγχανόταν μέσω απελάσεων και μεταναστεύσεων, διότι δεν μπορούσαν ούτε να τους πυροβολήσουν ούτε να τους δηλητηριάσουν. Αυτά φυσικά δεν στηρί-

ζουν την επίσημη εκδοχή οπότε ο Ρης τα παραλείπει. Επίσης ο Φρανκ επισημαίνει ότι η γενική κυβέρνηση πρέπει να μείνει ελεύθερη από Εβραίους (*judenfrei*) όπως και το Ράιχ. Κατά το πρωτόκολλο Βάνζε, εκείνη την περίοδο το Ράιχ είχε εν μέρει μείνει *judenfrei* μέσω της μετανάστευσης 537.000 Εβραίων.

Όσο για τον Δρ Μπούχλερ τον οποίο θα έστελνε ο Φρανκ στο Βερολίνο (δηλαδή στην διάσκεψη του Βάνζε), στην δίκη της Νυρεμβέργης κατέθεσε:

Λόγω των ειδικών προβλημάτων της Γενικής Κυβέρνησης ζήτησα από τον Χάυντριχ μια προσωπική συνέντευξη και με δέχτηκε. Με την ευκαιρία αυτή, μεταξύ πολλών άλλων, περιέγραψα ιδίως τις καταστροφικές συνθήκες που είχαν προκύψει από την αυθαίρετη μεταφορά Εβραίων στην Γενική Κυβέρνηση. Εκείνος απάντησε ότι γι' αυτόν τον λόγο είχε καλέσει τον Γενικό Κυβερνήτη στην διάσκεψη. Ο Reichsfuehrer SS, όπως είπε, είχε λάβει διαταγή από τον Φύρερ να μαζέψει όλους τους Εβραίους της Ευρώπης και να τους εγκαταστήσει στην Βορειοανατολική Ευρώπη, στην Ρωσία. Τον ρώτησα αν αυτό σήμαινε ότι η περαιτέρω άφιξη των Εβραίων στην Γενική Κυβέρνηση θα σταματούσε, και αν οι εκατοντάδες χιλιάδες Εβραίοι που είχαν μεταφερθεί στην Γενική Κυβέρνηση χωρίς την άδεια του Γενικού Κυβερνήτη θα απομακρύνονταν. Ο Χάυντριχ μου υποσχέθηκε και τα δύο. Ο Χάυντριχ είπε περαιτέρω ότι ο Φύρερ είχε δώσει εντολή το Τερεζιενσταντ, μια πόλη στο προτεκτοράτο, να γίνει καταυλισμός στον οποίο ηλικομενοί και άρρωστοι Εβραίοι, και αδύναμοι Εβραίοι που δεν μπορούσαν να αντέξουν τις δυσκολίες της επανεγκατάστασης, θα φιλοξενηθούν στο μέλλον. Αυτές οι πληροφορίες με έπεισαν ότι η επανεγκατάσταση των Εβραίων, αν όχι για χάρη των Εβραίων, για χάρη της φήμης και του κύρους του γερμανικού λαού, θα διεξαγόταν με ανθρωπινό τρόπο. Ακολούθως η απομάκρυνση των Εβραίων από την Γενική Κυβέρνηση πραγματοποιήθηκε αποκλειστικά από την Αστυνομία.

(IMT, Blue Series, τ. 12, σ. 69)

Ο Μπούχλερ επιβεβαιώνει ότι στο Βάνζε επρόκειτο να συζητηθεί η απομάκρυνση των Εβραίων όπως δήλωσε και ο Φρανκ. Ο αφανισμός λοιπόν θα επιτυγχανόταν μέσω εκτόπισης, όχι φυσικής εξόντωσης. Ο Φρανκ απλώς χρησιμοποίησε την ίδια σκληρή γλώσσα με τον Χίτλερ όταν αναφέρθηκε στο εβραϊκό πρόβλημα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι όταν ρωτήθηκε ο Φρανκ στην Νυρεμβέργη αν συμμετείχε στον αφανισμό των Εβραίων (ως ανωτ. σ. 13), αφού δήλωσε κατηγορηματικά ότι ουδέποτε εγκατέστησε ή προώθησε κάποιο στρατόπεδο εξόντωσης, απάντησε ότι θεωρεί καθήκον του να απαντήσει «ναι», διότι είχε ακούσει την κατάσταση του... Ες!

Εν κατακλείδι, από τα παραπάνω είναι σαφές η προσπάθεια των ιστορικών να βάλουν στο στόμα των ναζί την φράση «θα σκοτώσουμε τους Εβραίους». Ακόμη όμως και αν είναι έτσι και δεχτούμε και τα περί συνθηματικής γλώσσας κλπ, θα έχουμε στην καλλίτερη περίπτωση την απόδειξη της **πρόθεσης**, όχι του ίδιου του γεγονότος. Ακόμη και με δεδομένη την πρόθεση, υπάρχει μεγάλη διαφορά από την διάπραξη του εγκλήματος με τον τρόπο που περιγράφεται και στον φερόμενο χώρο και χρόνο που υποτίθεται ότι έγινε. Όπως θα δούμε παρακάτω, για το ίδιο το έγκλημα χρειάζονται άλλες αποδείξεις.

Κεφάλαιο 5

Η Δίκη της Νυρεμβέργης

«Η μεγαλύτερη αδικία είναι αυτή που γίνεται εν ονόματι του νόμου.»
Roger L' Estrange

1. Δικαιοσύνη ή εκδίκηση;

Την λήξη του πολέμου σφράγισε η περιβόητη δίκη της Νυρεμβέργης όπου οι ναζί, σύμφωνα με το άρθρο 6 του καταστατικού του δικαστηρίου, δικάστηκαν και καταδικάστηκαν για τα παρακάτω:

A. Εγκλήματα κατά της ειρήνης.

B. Εγκλήματα πολέμου.

Γ. Εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

Τι έγινε λοιπόν στην Νυρεμβέργη; Ήταν μια δίκαιη δίκη; Οι δικαστές ήταν αμερόληπτοι; Εξετάστηκαν ενδελεχώς όλα τα στοιχεία; Τηρήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες; Εφαρμόστηκε το «αθώς μέχρι αποδείξεως του εναντίου»; Αποδείχτηκε πέραν πάσης αμφιβολίας η ενοχή των κατηγορουμένων; Δυστυχώς η απάντηση στα ανωτέρω είναι κάθε άλλο παρά καταφατική. Για παράδειγμα είναι ευνόητο ότι για μια δίκαιη δίκη είναι απαραίτητη η παρουσία ενός αμερόληπτου δικαστή. Όταν όμως ο νικητής δικάζει τον ηττημένο, η αμεροληψία είναι εκτός συζήτησης. Πράγματι, οι διαδικασίες στην Νυρεμβέργη είχαν ήδη επικριθεί από τότε:

«Ο Τζάκσον διευθύνει την υψηλόβαθμη ομάδα λιντσαρίσματός του στην Νυρεμβέργη. Αδιαφορώ τι θα κάνει στους ναζί, αλλά σιχαίνομαι το πρόσχημα ότι προεδρεύει ενός δικαστηρίου και ενεργεί σύμφωνα με το κοινό δίκαιο. Αυτό παραείναι υποκριτική απάτη για τις παλαιομοδίτικες ιδέες μου.» (A. Mason, **Pillar of the Law**, σ. 716)

Τάδε έφη ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου των ΗΠΑ Χάρλαν Φισκ Στόουν. Ο δε Άγγλος καθηγητής θεολογίας στο Κέμπριτζ Ουίλιαμ Ραλφ Ίνγκε γράφει:

«Δεν μου άρεσαν οι Δίκες της Νυρεμβέργης για τρεις λόγους: Πρώτον, οι δίκες των ηττημένων από τους νικητές δεν είναι ικανοποιητικές και είναι γενικά άδικες. Δεύτερον, η εκτέλεση των πολιτικών και στρατιωτικών ηγετών της ηττημένης πλευράς από τους νικητές θέτει ένα άκρως επικίνδυνο προηγούμενο. Οι Γερμανοί ήταν σίγουρα ένοχοι για “εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας”· αλλά ο πόλεμος δεν είναι ανθρωπιστική επιχείρηση και θα είναι πάντοτε δυνατό για τους νικητές να βρουν με οποιονδήποτε τρόπο αρκετά παραδείγματα φρικαλεοτήτων που να δικαιολογούν εκδικητικές τιμωρίες. Μετά τον επόμενο πόλεμο, αν γίνει, δίκες και απαγχονισμοί θα ακολουθήσουν ως κάτι το αυτονόητο. Μπορούμε να προχωρήσουμε περαιτέρω. Μια κατηγορία κατά των Γερμανών ηγετών δεν ήταν ότι πολέμησαν απάνθρωπα, αλλά ότι διεξήγαγαν επιθετικό πόλεμο. Το έκαναν· [...] Αλλά μήπως δεν έχουμε ακούσει για άλλα έθνη τα οποία απέκτησαν εκτεταμένες αυτοκρατορίες χωρίς να ρωτήσουν τι ήθελαν οι κάτοικοι; Τρίτον, είς εκ των κριτών – η Ρωσία – θα έπρεπε σίγουρα να κάθεται στο εδώλιο και όχι στα έδρανα.» (F. Veale, *Advance to Barbarism*, σ. 7)

Ενώ ο Αμερικανός Γερουσιαστής Ρόμπερτ Ταφτ θα δήλωνε (ως ανωτ. σ. 240):

«Είναι εντελώς ξένο προς την αμερικανική νομική παράδοση η δίωξη ανδρών για εγκληματικές πράξεις που δεν είχαν δηλωθεί ως τέτοιες παρά πολύ μετά το γεγονός. Οι Δίκες της Νυρεμβέργης θα παραμείνουν ες αεί μια κηλίδα στον θυρέο της αμερικανικής νομολογίας.»

Η Αγγλίδα ακαδημαϊκός Φρέντα Άτλεϋ ξεκινάει την κριτική της με τα παρακάτω:

«Η βάση της δημοκρατίας είναι κυβέρνηση νόμων όχι ανδρών και αυτό σημαίνει ότι ο νόμος είναι γνωστός και ισχύει για όλους. Αλλά στην Νυρεμβέργη όχι μόνον εφαρμόσαμε *ex post facto* δίκαιο, αλλά δηλώσαμε επίσης ότι αυτό ίσχυε μόνον για τους Γερμανούς. Σύμφωνα με τις αποφάσεις των αμερικανικών δικαστηρίων στην Νυρεμβέργη η βούληση των κατακτητών είναι απόλυτη, και ο ηττημένος δεν έχει το δικαίωμα να προσφύγει στο διεθνές δίκαιο, το αμερικανικό δίκαιο, ή οποιοδήποτε άλλο δίκαιο εναντίον της. Αντί να διδάξουμε τους Γερμανούς ότι “το έγκλημα δεν πληρώνει”, ασπαστήκαμε την θεωρία ότι οι νικητές δικαιούνται να κάνουν ό,τι θέλουν στον ηττημένο αφού τελειώσει ο πόλεμος. Κατά την λογική των αποφάσεων μας στην Νυρεμβέργη, οι Γερμανοί τιμωρούνται όχι για την διάπραξη εγκλημάτων πολέμου, αλλά επειδή έχασαν τον πόλεμο.» (*The High Cost of Vengeance*, σ. 162)

Ας δούμε λοιπόν κάποια πράγματα για την εν λόγω δίκη για να καταλάβουμε τα αίτια των ανωτέρω δηλώσεων. Οι νομικοί θα τα βρουν σίγουρα πολύ ενδιαφέροντα.

2. Το καταστατικό του δικαστηρίου

Η δίκη χαρακτηρίστηκε από πληθώρα «νομικών παραδόξων» τα οποία ξεκινούν από το καταστατικό του δικαστηρίου. Αποτελείται από 30 άρθρα (IMT, Blue Series, τ. 1, σ. 10-16) εκ των οποίων τα παρακάτω χρήζουν περισσότερης προσοχής.

Άρθρο 18 (α, β): Το δικαστήριο θα περιορίσει την δίκη αυστηρά σε μια ταχεία ακρόαση των υποθέσεων που προκύπτουν από τις κατηγορίες, θα λάβει αυστηρά μέτρα για να αποτρέψει κάθε ενέργεια που θα προκαλέσει εύλογη καθυστέρηση, και θα αποκλείσει άσχετα θέματα και δηλώσεις οποιουδήποτε είδους.

Αυτό πρακτικά σήμαινε ότι το δικαστήριο μπορούσε ν’ απορρίψει οποιοδήποτε στοιχείο

της υπεράσπισης με την δικαιολογία ότι ήταν εκτός θέματος ή θα προκαλούσε καθυστερήσεις, όπως η εξέταση πολλών μαρτύρων ή η προσκόμιση στοιχείων που απεδείκνυν ότι οι Σύμμαχοι ήταν ένοχοι γι' αυτά που τώρα κατηγορούσαν τους Γερμανούς.

Άρθρο 19: Το δικαστήριο δεν θα δεσμευτεί από τεχνικούς κανόνες αποδείξεων. Θα υιοθετήσει και θα εφαρμόσει στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, γρήγορες και μη τεχνικές διαδικασίες, και θα δεχθεί οποιοδήποτε στοιχείο που θα κρίνει ότι έχει αποδεικτική αξία.

Με άλλα λόγια, στοιχεία όπως μαρτυρίες, ισχυρισμοί, ανεξακρίβωτα δημοσιεύματα, φήμες, κτλ είχαν απόλυτη προτεραιότητα έναντι των απτών αποδείξεων αντί για το αντίθετο.

Άρθρο 20: Το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει να ενημερωθεί ως προς το είδος του όποιου στοιχείου πριν την κατάθεσή του έτσι ώστε να αποφανθεί για την συνάφειά του.

Αυτό συνδέεται με τα δύο προηγούμενα άρθρα και πρακτικά σήμαινε ότι ένα ανεπιθύμητο στοιχείο μπορούσε να απορριφθεί ως άσχετο αν δεν βοηθούσε στην καταδίκη των κατηγορουμένων.

Άρθρο 21: Το δικαστήριο δεν θα απαιτήσει αποδείξεις πασίγνωστων γεγονότων, αλλά θα λάβει δικαστική ειδοποίηση αυτών. Θα λάβει επίσης δικαστική ειδοποίηση των επισήμων κυβερνητικών εγγράφων και εκθέσεων των Ηνωμένων Εθνών, συμπεριλαμβανομένων των πράξεων και εγγράφων των επιτροπών που έχουν συσταθεί σε διάφορες συμμαχικές χώρες για την διερεύνηση εγκλημάτων πολέμου, και των αρχείων και των πορισμάτων των στρατιωτικών ή άλλων Δικαστηρίων οποιοδήποτε εκ των Ηνωμένων Εθνών.

Δικαστική ειδοποίηση σήμαινε ότι θα θεωρηθεί ως δεδομένο. Έτσι οι αποφάσεις σοβιετικών «δικαστηρίων» (όπως και αν είχαν ληφθεί) γίνονταν αμέσως αποδεκτές, ενώ μπορούσε να θεωρηθεί κάτι ως αληθές επειδή είχε δημοσιευτεί στις εφημερίδες. Και από την στιγμή που γινόταν κάτι τέτοιο, ο κατηγορούμενος δεν μπορούσε να κάνει τίποτα. Αλλά το συγκεκριμένο όπως επισημαίνει ο Veale (1968, σ. 241), αποδείχτηκε δίκικο μαχαίρι:

«Σε αρκετές περιπτώσεις το Άρθρο 21 επέφερε σοβαρή αμηχανία στο Δικαστήριο. Έτσι, όσον αφορά την εισβολή στην ουδέτερη Νορβηγία, ο κ. Τσώρτσιλ είχε πει στην Βουλή των Κοινοτήτων στις 11 Απριλίου 1940 ότι η Βρετανία είχε παραβεί την νορβηγική ουδετερότητα πριν την γερμανική εισβολή, και η ομιλία του είχε δημοσιοποιηθεί πλήρως στον Τύπο. Μέχρι τις Δίκες της Νυρεμβέργης το 1945, η αλήθεια είχε γίνει κοινή γνώση. Το Δικαστήριο όμως, επέμεινε στην δικαστική άγνοια γι' αυτά που θα μπορούσε να έχει διαβάσει στο Hansard.»⁷

Για τον σκοπό του δικαστηρίου, ο Δικαστής Τζάκσον θα δήλωνε χαρακτηριστικά:

Κατά την ερμηνεία του Χάρτη, ωστόσο, δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε τον μοναδικό και αναδύόμενο χαρακτήρα του σώματος αυτού ως Διεθνούς Στρατιωτικού Δικαστηρίου. Δεν αποτελεί μέρος του συνταγματικού μηχανισμού της εσωτερικής δικαιοσύνης οποιουδήποτε από τα υπογράφοντα κράτη. Η Γερμανία έχει παραδοθεί άνευ όρων, αλλά δεν έχει υπογραφεί ή συμφωνηθεί καμία συνθήκη ειρήνης. Οι Σύμμαχοι εξακολου-

7. Τα πρακτικά του βρετανικού κοινοβουλίου.

θούν να είναι τεχνικώς σε εμπόλεμη κατάσταση με την Γερμανία, αν και τα πολιτικά και στρατιωτικά όργανα του εχθρού έχουν καταρρεύσει. Ως στρατιωτικό δικαστήριο, το Δικαστήριο αυτό είναι μια συνέχεια της πολεμικής προσπάθειας των συμμαχικών εθνών. Ως Διεθνές Δικαστήριο, δεν δεσμεύεται από τις διαδικαστικές και ουσιαστικές λεπτότητες των αντιστοίχων δικαστικών ή συνταγματικών συστημάτων μας, ούτε οι αποφάσεις του θα εισάγουν προηγούμενα στο εσωτερικό σύστημα αστικής δικαιοσύνης οποιασδήποτε χώρας.

(IMT, τ. 19, σ. 398)

Το δικαστήριο λοιπόν ήταν συνέχεια της πολεμικής προσπάθειας των Συμμάχων κατά της Γερμανίας, παρά την κατάρρευσή της. Και σ' αυτήν την προσπάθεια η αλήθεια δεν είχε σημασία. Και αυτό φάνηκε στα παράδοξα όπως συνεχίστηκαν στην ακροαματική διαδικασία.

3. Η ακροαματική διαδικασία

Μερικές από τις παρατυπίες κατά την ακροαματική διαδικασία είχαν ως εξής (Ι. Παπαφλωράτος, **Νυρεμβέργη 1945**, σ. 39-41):

1. Η εναρκτήρια αγόρευση των κατηγορών δεν συνοδεύτηκε από την αντίστοιχη των συνηγόρων. Στο δε τέλος της διαδικασίας οι συνήγοροι edικαιούνται μιας σύντομης τοποθέτησης ενώ οι κατηγοροί προέβησαν σε μακροσκελείς αγορεύσεις.
2. Δεν ελήφθη υπ' όψιν το επιχείρημα περί υπακοής σε ανωτέρους.
3. Το δικαστήριο ζήτησε από τους συνηγόρους υπερασπίσεως να υποβάλουν εκ των προτέρων όλα τους τα στοιχεία αναφέροντας τι ανέμεναν να αποδειχθεί εξ αυτών.
4. Παραβιάστηκε ο κανόνας περί της ακωλύτου κλήσεως των μαρτύρων υπερασπίσεως με περιορισμό στον αριθμό τους ή απαγόρευση κλήτευσης ορισμένων.
5. Κατηγορούμενοι και συνήγοροι είχαν περιορισμένη πρόσβαση στα έγγραφα που ζητούσαν, τα οποία συχνά ήταν παραποιημένα και ελλιπή.
6. Δεν επιτράπη στους κατηγορουμένους η χρήση αρχείων τρίτων χωρών.
7. Το καταστατικό προέβλεπε ότι η απόφαση θα ήταν οριστική και μη υποκείμενη σε επανεξέταση.

Επίσης οι συνήγοροι δεν ηδύναντο να εξετάσουν όσο ήθελαν έναν μάρτυρα, δεν ενημερώνονταν για το θέμα της αυριανής συνεδρίασης, ούτε για το ποιος μάρτυρας θα κληθεί. Όσο για τα έγγραφα επικρατούσε πραγματικό χάος. Όπως επισημάνθηκε στο Κεφάλαιο 3, στα χέρια των Συμμάχων έπεσαν εκατοντάδες χιλιάδες έγγραφα, ανάμεσά τους 60.000 έγγραφα από τα αρχεία του Γερμανικού Ναυτικού και 485 τόνοι εγγράφων του Υπουργείου Εξωτερικών. Στις 8 Αυγούστου 1945 οι Σύμμαχοι κατέληξαν σε μια συμφωνία για το καταστατικό του δικαστηρίου (Χάρτης του Λονδίνου) και η δίκη ξεκίνησε τον Νοέμβριο.

Ήταν όμως δυνατόν σε αυτό το μικρό διάστημα η κατηγορούσα αρχή να μελέτησε επαρκώς όλο αυτό το υλικό και να στοιχειοθετήσει μια βάσιμη κατηγορία; Σαφώς όχι. Αυτό που έκανε ήταν να διαλέξει στα γρήγορα όποια έγγραφα θεώρησε ενοχοποιητικά, παραβλέποντας τα υπόλοιπα. Ομοίως η υπεράσπιση δεν είχε την δυνατότητα να βρει εγκαίρως στοιχεία για να αντικρούσει τις κατηγορίες. Κάποιες φορές οι συνήγοροι ελάμβαναν έγγραφα στα αγγλικά και όχι τα πρωτότυπα στα γερμανικά, τα οποία συχνά ήταν πολυσέλιδα και οι κατήγοροι τα παρουσίαζαν την τελευταία στιγμή, οπότε οι συνήγοροι δεν προλάβαιναν καν να τα διαβάσουν, ενώ άλλες φορές ελάμβαναν την γερμανική μετάφραση μετά από εβδομάδες, χωρίς να ξέρουν στο ενδιάμεσο διάστημα τι περιείχαν. Άλλες φορές η αρίθμηση ήταν λάθος, υπήρχαν φράσεις ξένες προς την γερμανική γλώσσα ή δεν υπήρχαν υπογραφές και σφραγίδες, ενώ πολλά έγγραφα των Σοβιετικών ήταν «ακριβή» φωτοαντίγραφα των αρχικών (όπως βεβαίωναν οι... ίδιοι). Υπήρξε μέχρι και περίπτωση που οι κατήγοροι δεν ήξεραν ποιο είναι το γνήσιο έγγραφο και ποιο το αντίγραφο! Μετά από τα ανωτέρω δεν είναι παράξενο ότι:

«Μια απόφαση βασισμένη σε προσεκτικώς επιλεγμένα περιστατικά δεν θα πετύχαινε τον σκοπό που έπρεπε να υπηρετήσει η δίκη, δηλαδή να λειτουργήσει ως υποκατάστατο του Άρθρου 231 της Συνθήκης των Βερσαλλιών καθιστώντας ες αεί την Γερμανία ένοχη για τον πόλεμο. Καθώς προχωρούσε η δίκη θα γινόταν σύντομα σαφές σε όλους ότι επρόκειτο απλώς για μια αλλόκοτη φάρσα, για να χρησιμοποιήσουμε την περιγραφή του ιστορικού της Οξφόρδης, Δρ Άλαν Τέιλορ, είκοσι χρόνια μετά.» (Veale, σ. 32)

Ο Τέιλορ μάλιστα γράφει τα εξής:

«Αν τα αποδεικτικά στοιχεία ήταν επαρκώς αντιφατικά, οι μελετητές σύντομα θα αμφισβητούσαν την λαϊκή ετυμολογία, παρά την γενική αποδοχή της. Αυτό δεν συνέβη· και για δύο φαινομενικά αντιφατικούς λόγους – υπάρχουν ταυτοχρόνως πολλά στοιχεία και πολύ λίγα. Τα πολλά στοιχεία είναι αυτά που συλλέχθηκαν για τις δίκες των εγκληματιών πολέμου στην Νυρεμβέργη. Αν και αυτά τα έγγραφα φαίνονται επιβλητικά στους ατελείωτους τόμους τους, είναι επικίνδυνο υλικό για έναν ιστορικό. Συλλέχθηκαν βιαστικά και σχεδόν τυχαία, ως βάση για συνόψεις δικηγόρων. Δεν θα προχωρούσαν έτσι οι ιστορικοί. Ο δικηγόρος στοχεύει να στήσει μια υπόθεση· ο ιστορικός επιθυμεί να κατανοήσει μια κατάσταση. Τα στοιχεία που πείθουν τους δικηγόρους συχνά αποτυγχάνουν να ικανοποιήσουν εμάς· οι μέθοδοί μας φαίνονται μεμονωμένα ανακριβείς σ' εκείνους. Αλλά ακόμη και οι δικηγόροι θα πρέπει να έχουν πλέον ενδοιασμούς για τα στοιχεία στην Νυρεμβέργη. Τα έγγραφα επιλέχθηκαν όχι μόνον για ν' αποδείξουν την πολεμική ενοχή των δικαζομένων, αλλά και για ν' αποκρύψουν εκείνη των κατηγορών. Εάν οποιαδήποτε από τις τέσσερις Δυνάμεις που συνέστησαν το δικαστήριο της Νυρεμβέργης χειριζόταν μόνη της την υπόθεση, θα πέταγε την λάσπη ευρύτερα. Οι Δυτικές Δυνάμεις θα προσκόμιζαν το Σύμφωνο Ναζι-Σοβιετικών· η Σοβιετική Ένωση θα ανταπέδιδε με την διάσκεψη του Μονάχου και πιο σκοτεινές συναλλαγές. Δεδομένου του τετραμελούς δικαστηρίου, η μόνη δυνατή οδός ήταν να θεωρηθεί ένοχη η Γερμανία εκ των προτέρων. Η ετυμολογία προηγήθηκε του δικαστηρίου· και τα έγγραφα προσκομίστηκαν για να στηρίξουν ένα προκαθορισμένο συμπέρασμα. Φυσικά, τα έγγραφα είναι γνήσια. Αλλά είναι “φορτωμένα”· και όποιος βασίζεται σ' αυτά το βρίσκει σχεδόν αδύνατο να ξεφύγει από το φορτίο με το οποίο βαρύνονται.» (The Origins of The Second World War, σ. 13-14)

Για να δούμε τώρα μερικές ακόμα πτυχές αυτής της (κατά Τέιλορ) φάρσας.

4. Η μεταχείριση κατηγορουμένων και μαρτύρων

Το ότι οι Γερμανοί δεν θα καλοπερνούσαν στα χέρια των Συμμάχων ήταν μάλλον αναμενόμενο και ως ένα σημείο αποδεκτό. Από αυτό όμως μέχρι την μεταχείριση που επεφύλασσαν τελικά οι Σύμμαχοι στους ηττημένους υπάρχει αρκετή απόσταση. Για παράδειγμα τον Γιούλιους Στράιχερ, εκδότη μιας αντισημιτικής φυλλάδας, αφού τον φυλάκισαν, τον ανάγκαζαν να στέκεται 2-3 φορές ημερησίως στον τοίχο με τα χέρια υψωμένα. Ακολούθως τον χτυπούσαν στα γεννητικά όργανα, τον έκαιγαν με τσιγάρα, έφτυναν στο στόμα του, τον ανάγκαζαν να πίνει νερό απ' το ουρητήριο, ακόμη και να γλείφει τα πόδια των δεσμοφυλάκων (αυτά τουλάχιστον σταμάτησαν μετά την μεταφορά του στο Βισμπάντεν). Περαιτέρω:

«Το ημερήσιο πρόγραμμα των κατηγορουμένων διανθιζόταν από πάσης φύσεως καψόνια, πολλά εκ των οποίων έθεταν σε άμεσο κίνδυνο ακόμα και την υγεία των κρατουμένων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούσε ο Γκαίρινγκ, του οποίου η εύθραυστη υγεία ήταν σε όλους γνωστή. Και όμως, την 21η Αυγούστου 1945, οι Αμερικανοί τον υπεχρέωσαν να ανεβεί τρεις ορόφους με τα πόδια για να οδηγηθεί ενώπιον του ανακριτή. Το αποτέλεσμα ήταν να του δημιουργήσουν σοβαρό αναπνευστικό πρόβλημα και φρικτούς πόνους στα πόδια, ενώ το βράδυ υπέστη καρδιακή προσβολή. [...] Δυστυχώς η προαναφερθείσα αντιμετώπιση του Γκαίρινγκ από τους Συμμάχους δεν ήταν η εξαίρεση αλλά ο κανόνας. Ο Στρατάρχης Βέρνερ φον Μπλόμπεργκ απεβίωσε μέσα σε φρικτούς πόνους από καρκίνο, καθώς οι Σύμμαχοι ηρνούντο να του χορηγήσουν φάρμακα, ενώ στον μεγαλοτραπεζίτη Σαχτ απηγορεύθη να κοιμάται στο πλάι! Στο πλαίσιο του ψυχολογικού πολέμου, οι επιστολές των κατηγορουμένων προς τους οικείους τους σπανίως παρεδίδοντο εις αυτούς, ενώ και οι ίδιοι οι υπόδοικοι ουδέποτε παρελάμβαναν τις επιστολές που απευθύνοντο προς αυτούς. [...] Σημειωτέον ότι οι Σύμμαχοι ασκούσαν ψυχολογικό πόλεμο στους κατηγορουμένους καθ' όλη την διάρκεια της κρατήσεώς τους. Ο πόλεμος αυτός συνίστατο, μεταξύ άλλων, στην παροχή ελαχίστου και κακής ποιότητος φαγητού, στον εγκλεισμό στην απομόνωση, στην έλλειψη ασκήσεως και τον περιορισμό του προαυλισμού, στην απαγόρευση επικοινωνίας των κρατουμένων με τους συγγενείς τους ή ακόμη και στην απαγόρευση του ξυρίσματος!» (Νυρεμβέργη 1945, σ. 52, 57)

Αλλά και για τους μάρτυρες υπήρχε ειδική αντιμετώπιση:

«Τέλος, αξιοσημείωτη ήταν η διαφορετική αντιμετώπιση της οποίας ετύγχαναν οι μάρτυρες κατηγορίας με αυτούς της υπερασπίσεως. Εις τους μεν πρώτους παρήχετο άνετο κατάλυμα, ικανοποιητική διατροφή και ευμενής αντιμετώπιση των αιτημάτων τους. Αντιθέτως, οι μάρτυρες υπερασπίσεως εκινδύνευαν ανά πάσα στιγμή να συλληφθούν και να κατηγορηθούν και οι ίδιοι για κάποιο αδίκημα.» (ως ανωτ. σ. 56)

Και όχι μόνο κινδύνευαν αλλά έπεφταν και αυτοί θύματα των ψυχολογικών επιχειρήσεων:

«Το πιο σοβαρό εμπόδιο που έπρεπε να ξεπεράσει η υπεράσπιση ήταν να εντοπίσει μάρτυρες, να επικοινωνήσει μαζί τους, και να τους παρακινήσει να καταθέσουν στην Νυρεμβέργη. Η κατηγορούσα αρχή είχε όλες τις στρατιωτικές κυβερνητικές πληροφορίες και διευκολύνσεις στην διάθεσή της για τον εντοπισμό μαρτύρων, καθώς και το δικαίωμα να τους φυλακίζει, να τους ανακρίνει ασταμάτητα και να ασκεί φοβερές πιέσεις προκειμένου να καταθέσουν όπως ήθελε η κατηγορούσα αρχή. [...] Στην Νυρεμβέργη οι πιέσεις που ασκούσε στους μάρτυρες η κατηγορούσα αρχή ήταν ψυχικές παρά σωματικές. Συχνά ήταν δυνατόν να πάρει την απαιτούμενη μαρτυρία από έναν μάρτυρα κρατώντας τον στην φυλακή για δύο ή τρία χρόνια σε

τρομερή αγωνία για την τύχη της οικογένειάς του, αφήνοντάς τον χωρίς πόρους, ή απειλώοντας τον να προσαχθεί ο ίδιος ως εγκληματίας πολέμου εάν δεν κατέθετε κατά του κατηγορουμένου.» (Uitley, σ. 170, 172)

Και φυσικά δεν υπήρξαν μόνον ψυχολογικές επιχειρήσεις. Μετά την κατάληψη του Μπέργκεν-Μπέλσεν από τους Βρετανούς, ένας δημοσιογράφος ονόματι Άλαν Μούρχεντ επισκέφτηκε το στρατόπεδο και είδε τους φυλακισμένους αξιωματικούς. Γράφει σχετικά:

«Καθώς πλησιάζαμε τα κελιά των SS η φωνή του λοχία αγρίεψε. “Είχαμε μια ανάκριση το πρωί”, είπε ο λοχαγός. “Φοβάμαι ότι δεν είναι ωραίο θέαμα.”

“Ποιος κάνει την ανάκριση;”

“Ένας Γάλλος. Πιστεύω ότι εστάλη εδώ ειδικά από την μυστική γαλλική οργάνωση για να κάνει την δουλειά.”

Ο λοχίας άνοιξε την πρώτη πόρτα και την πέταξε πίσω μ’ έναν κρότο σαν βροντή. [...] “Σηκωθείτε”, φώναξε. “Σηκωθείτε· σηκωθείτε βρωμομπάσταρδοι.” Υπήρχαν μισή ντουζίνα άνδρες ξαπλωμένοι ή μισοξαπλωμένοι στο πάτωμα. Ένας ή δύο μπόρεσαν να σηκωθούν αμέσως. Αυτός που ήταν πιο κοντά μου, με ποικύμισο και πρόσωπο ραντισμένα με αίμα, έκανε δύο απόπειρες προτού ορθοποδήσει και εν συνεχεία σταθεί. [...] “Σηκωθείτε”, φώναξε ο λοχίας. Είχαν όλοι σηκωθεί τώρα, αλλά στηρίζονταν στον τοίχο. “Φύγετε απ’ τον τοίχο.” Απομακρύνθηκαν προς τα ανοιχτά και στέκονταν εκεί ταλαντευόμενοι [...] Τα ίδια και στο επόμενο κελί και στο επόμενο, όπου οι άνδρες, οι οποίοι ήταν ματωμένοι και πολύ βρώμικοι, βόγγούσαν κάτι στα γερμανικά.

“Καλλίτερα να δεις τον γιατρό”, είπε ο λοχαγός. “Είναι ωραίο δείγμα. Εφήμερα ορισμένα από τα βασανιστήρια εδώ. Ένα κόλπο του ήταν να κάνει ενέσεις κρεόσωτου και βενζίνης στις φλέβες των κρατουμένων. Συνήθιζε να τριγυρνάει στις καλύβες και να λέει: Πολλοί άνθρωποι εδώ. Πάρα πολλοί. Μετά συνήθιζε να πυροβολεί με το περίστροφό του στην καλύβα. Ο γιατρός μόλις τέλειωσε την ανάκριση.” [...]

“Έλα. Σήκω.” φώναζε ο λοχίας. Ο άνδρας βρισκόταν μέσα στο αίμα του στο πάτωμα. [...] Μια ακόμη προσπάθεια και ήταν όρθιος. Άνοιξε διάπλατα τα χέρια του προς το μέρος μας. “Γιατί δεν με σκοτώνετε;” ψιθύρισε. “Γιατί δεν με σκοτώνετε; Δεν αντέχω άλλο.” Οι ίδιες φράσεις έβγαιναν απ’ τα χείλη του ξανά και ξανά. “Όλο το πρωί αυτό λέει ο βρωμομπάσταρδος”, είπε ο λοχίας.» (Eclipse, σ. 262-263)

Μετά την δίκη της Νυρεμβέργης διεξήχθησαν και άλλες δευτερεύουσες δίκες από τους Αμερικανούς και τους Βρετανούς. Για να αποσπαστούν οι ομολογίες χρησιμοποιήθηκαν όλων των ειδών τα τεχνάσματα και βασανιστήρια. Βάναυσοι ξυλοδαρμοί, σπασμένα δόντια και σαγόνια, απομόνωση, αναμμένα σπέρτα κάτω από τα νύχια, στέρηση τροφής, κατεστραμμένα γεννητικά όργανα. Σε μια περίπτωση ένας ανακριτής μεταμφιεσμένος σε Καθολικό ιερέα άκουσε την εξομολόγηση του κατηγορουμένου και μετά τον συμβούλεψε να υπογράψει ό,τι του ζητήσουν οι ανακριτές, ακόμη κι αν είναι ψευδές, υποσχόμενος αθώωση. Αλλού ο κατηγορούμενος οδηγείτο σ’ ένα σκοτεινό δωμάτιο όπου γινόταν μια στημένη δίκη και μεταμφιεσμένοι ανακριτές τον καταδίκάζαν σε θάνατο. Μετά υπόσχονταν απαλλαγή αν υπέγραφε την ομολογία που ήθελαν. Όσο για τις «κανονικές» δίκες:

«Η πλειοψηφία των κατηγορουμένων στις δίκες του Νταχάου δεν είχαν μόνο βασανιστεί· ό-
ταν τελικά προσήχθησαν σε δίκη εξασθενημένοι από τους ξυλοδαρμούς και την πείνα, συνή-
θως δεν τους έδιναν την δυνατότητα να υπερασπιστούν τον εαυτό τους. Δεν ενημερώνονταν
για τις κατηγορίες εναντίον τους παρά μόνον λίγες ώρες, ή στην καλλίτερη λίγες μέρες, πριν
από τις δίκες τους και δεν μπορούσαν να καλέσουν μάρτυρες για την υπεράσπισή τους. Με ε-
λάχιστες εξαιρέσεις, δεν είχαν Γερμανό δικηγόρο να τους υπερασπιστεί, είτε επειδή δεν μπο-
ρούσαν να τον πληρώσουν, είτε επειδή οι αμερικανικές αρχές δεν το επέτρεπαν. Όταν γινόταν
δεκτός ένας Γερμανός δικηγόρος, έπρεπε να ενεργεί υπό τις διαταγές του Αμερικανού αξιω-
ματικού που είχε οριστεί για την υπεράσπιση, και δεν επιτρεπόταν καν να μιλήσει με τον πε-
λάτη του παρά μόνον κατά τις μικρές διακοπές της δίκης. Στις υποθέσεις των στρατοπέδων
συγκέντρωσης, τα κατηγορητήρια δεν μπόρεσαν καν να υποδείξουν το συγκεκριμένο έγκλημα
για το οποίο κατηγορείτο ο κρατούμενος, ή τον χρόνο και τον τόπο όπου είχε διαπραχθεί.»

Γράφοντας αυτά η Άτλεϋ (1949, σ. 197) δικαίως αναρωτιέται:

«Πόσοι εκ των ανδρών που κρέμασε η Αμερική, και κρεμάει τώρα κάθε εβδομάδα, ήταν α-
θώοι, δεν θα μαθευτεί ποτέ. Μόνο ένα πράγμα είναι σίγουρο: ουδέποτε είχαν μια δίκαιη δίκη
και η ανάκριση, η καταδίκη και η εκτέλεσή τους αποτελούν όνειδος για την δημοκρατική δι-
καιοσύνη. Μερικοί αναγνώστες θα είναι διατεθειμένοι να στρέψουν το κεφάλι και να πουν ό-
τι όλα αυτά δεν τους αφορούν, χωρίς να συνειδητοποιούν ότι εμπλέκονται η τιμή και η αξιο-
πρέπεια των Ηνωμένων Πολιτειών. Άλλοι μπορεί να πουν ότι, τελικά, δεν έχει μεγάλη σημα-
σία διότι οι απαγχονισθέντες ήταν όλοι ναζί ή μόνον Γερμανοί. Αλλά πώς μπορεί να σωθεί το
είδος του κόσμου για το οποίο οι Αμερικανοί έχασαν την ζωή τους προκειμένου να το διαφυ-
λάξουν, αν εμείς οι ίδιοι καταστρέψουμε την πίστη στην δικαιοσύνη η οποία είναι το θεμέλιο
της δημοκρατίας;» (σ. 189)

Υπό αυτές λοιπόν τις συνθήκες έγιναν οι δίκες των εγκληματιών πολέμου. Και μέχρι τώρα
είναι σαφές ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο να υποστηρίξει κάποιος ότι είναι δυνατή η απόδο-
ση δικαιοσύνης με τις παραπάνω διαδικασίες.

5. Οι κατηγορίες

Το πιο ουσιαστικό ζήτημα σε μια δίκη είναι φυσικά οι αποδείξεις. Υπάρχει η γενική εντύ-
πωση ότι στην Νυρεμβέργη οι αποδείξεις ήταν ακλόνητες και τα εγκλήματα των Γερμανών
αποδείχτηκαν πέραν πάσης αμφιβολίας. Το οξύμωρο είναι ότι για να κλονιστεί αυτή η πε-
ποιήτηση αρκεί μια ανάγνωση των... πρακτικών. Αν λοιπόν αποδείχτηκε ότι οι ναζί θανάτω-
ναν αμάχους σε θαλάμους αερίων μήπως αποδείχτηκε και ότι...

Περίπου 1.500.000 εξοντώθηκαν στο Μαϊντάνεκ και περίπου 4.000.000 εξοντώθηκαν
στο Άουσβιτς, ανάμεσα στους οποίους υπήρχαν πολίτες της Πολωνίας, της ΕΣΣΔ, των
ΗΠΑ, της Μεγάλης Βρετανίας, της Τσεχοσλοβακίας, της Γαλλίας και άλλων χωρών.

(IMT, τ. 1, σ. 47)

Οι νεκροί σήμερα ανέρχονται στις 78.000 για το Μαϊντάνεκ και 1.100.000 για το Άουσβιτς.

Τον Μάρτιο του 1942 οι Γερμανοί ξεκίνησαν την ανέγερση ενός άλλου στρατοπέδου, της Τρεμπλίνκα Β κοντά στην Τρεμπλίνκα Α, το οποίο προοριζόταν να γίνει ένας τόπος μαρτυρίου για τους Εβραίους. [...] Τέλη Απριλίου του 1942 ολοκληρώθηκε η ανέγερση των πρώτων θαλάμων στους οποίους θα πραγματοποιούνταν αυτές οι γενικές σφαγές μέσω ατμού. [...] Αφού γέμιζαν πλήρως, οι θάλαμοι κλείνονταν ερμητικά και ο ατμός εισερχόταν μέσα. Σε λίγα λεπτά όλα είχαν τελειώσει.

(τ. 3, σ. 567-568)

Αυτά καταγράφονται στο έγγραφο 3311-PS, μια επίσημη έκθεση της πολωνικής κυβέρνησης για τα γερμανικά εγκλήματα στην Πολωνία, και στο οποίο οι θάλαμοι ατμών περιγράφονται λεπτομερώς (αριθμός των θαλάμων, θέση του βραστήρα, σωληνώσεις κλπ). Διαβάστηκαν στο δικαστήριο τον Δεκέμβριο του 1945 και ήδη την επόμενη χρονιά είχαν ξεχαστεί.

Πολλές εκτελέσεις με αέρια ή τυφεκισμούς ή ενέσεις έγιναν στο στρατόπεδο. Ο θάλαμος αερίων ολοκληρώθηκε το 1944, και εκλήθη από τον Δρ Ράσχερ να εξετάσω τα πρώτα θύματα. Από τα οκτώ ή εννέα άτομα στον θάλαμο τρεις ήταν ακόμα ζωντανοί, και οι υπόλοιποι φαίνονταν νεκροί. [...] Οι ψυχικά ασθενείς στέλνονταν στον θάλαμο αερίων όπου φονεύονταν δια ενέσεων ή τυφεκισμού. [...] Είδα ανθρώπους να ωθούνται σε φούρνους ενώ ανέπνεαν ακόμη και έκαναν θορύβους, αν όμως ήταν πολύ ζωντανοί συνήθως τους χτυπούσαν πρώτα στο κεφάλι.

(τ. 5, σ. 172-173)

Τα ανωτέρω είναι από την κατάθεση ενός Τσεχοσλοβάκου γιατρού ονόματι Φραντς Μπλάχα για το στρατόπεδο του Νταχάου, στο οποίο δεν λειτούργησε ποτέ θάλαμος αερίων όπως παραδέχτηκαν αργότερα οι ιστορικοί, ούτε κήκαν ποτέ ζωντανοί άνθρωποι. Αλλά όπως επισημάνθηκε, το δικαστήριο δεν περιοριζόταν από «τεχνικούς κανόνες αποδείξεων». Ο Μπλάχα επανέλαβε και τις ιστορίες χρήσης ανθρώπινου δέρματος για κατασκευή σελών, τσαντών, γαντιών κλπ.

Όλα είχαν σχεδιαστεί μέχρι την παραμικρή λεπτομέρεια. Το 1944, στο Μπούχενβαλντ, είχαν στρώσει μια σιδηροδρομική τροχιά ώστε οι εκτοπισθέντες να πηγαίνουν κατ' ευθείαν στον θάλαμο αερίων. Σε μερικούς το πάτωμα έκλινε και έστελνε αμέσως τα πτώματα στο δωμάτιο με τον φούρνο αποτέφρωσης.

(τ. 37, σ. 148)

Ούτε στο Μπούχενβαλντ (όπου ήταν ο Ρασινιέ) υπήρξε θάλαμος αερίων αλλά αυτό δεν εμπόδισε την κυκλοφορία αρκετών βιβλίων στα οποία κάποιοι «αυτόπτες» περιέγραφαν τις σχετικές εκτελέσεις.

Τζάκσον: Τώρα, έχω ορισμένες πληροφορίες, οι οποίες ήρθαν στα χέρια μου, για ένα πείραμα κοντά στο Άουσβιτς και θα ήθελα να ρωτήσω αν έχετε ακούσει ή ξέρετε κάτι γι' αυτό. Σκοπός του πειράματος ήταν να βρεθεί ένας γρήγορος και πλήρης τρόπος καταστροφής ανθρώπων χωρίς την καθυστέρηση και την ταλαιπωρία των πυροβολισμών των αερίων και των καύσεων, όπως γινόταν, και αυτό είναι το πείραμα, όπως έχω ενημερωθεί. Ένα χωριό, ένα μικρό χωριό ανηγέρθη προσωρινά, με προσωρινές κατασκευές, και σε αυτό έβαλαν περίπου 20.000 Εβραίους. Με την βοήθεια αυτού του νέου όπλου καταστροφής, αυτοί οι 20.000 άνθρωποι εξαλείφθηκαν σχεδόν ακαριαία, και με τέτοιο τρόπο ώστε δεν έμεινε ίχνος τους: [...] Ξέρετε γι' αυτό το πείραμα;

Σπέρ: Όχι, και το θεωρώ εντελώς απίθανο. Αν ετοιμάζαμε ένα τέτοιο όπλο θα το ήξερα. Αλλά δεν είχαμε τέτοιο όπλο. Είναι σαφές ότι στον χημικό πόλεμο έγιναν προσπάθειες και απ' τις δύο πλευρές να ερευνηθούν όλα τα όπλα που θα μπορούσε κάποιος να σκεφτεί, γιατί κανείς δεν ήξερε ποια πλευρά θα ξεκινούσε πρώτη τον χημικό πόλεμο.

(τ. 16, σ. 529-530)

Μάλλον δεν θα μάθουμε ποτέ τι είδους πληροφορίες είχε στα χέρια του ο Τζάκσον. Το σίγουρο είναι ότι οι Αμερικανοί, αφού εξαύλωσαν την Χιροσίμα και το Ναγκασάκι, κατηγορούσαν μετά τους Γερμανούς, πατώντας στα χνάρια των Σοβιετικών με το Κατύν.

Αρχικά οι Γερμανοί μετέφεραν τους Πολωνούς στον τόπο εκτέλεσης με καλυμμένα φορτηγά. Ήταν ντυμένοι με πολιτικά ρούχα και μερικές φορές τα χέρια τους ήταν δεμένα πίσω απ' την πλάτη τους. Ωστόσο, επειδή τα θύματα που πήγαιναν έτσι στον τόπο εκτέλεσης συνήθως φώναζαν, «Κάτω ο Χίτλερ», «Ζήτω η Πολωνία», «Κάτω οι Γερμανοί», και τέτοια παρόμοια, οι Γερμανοί πήραν μέτρα για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο τέτοιων ταραχών και άρχισαν να γεμίζουν το στόμα τους με τσιμέντο, ή να σφραγίζουν τα χείλη τους με αυτοκόλλητη ταινία. Τα θύματα μεταφέρονταν από το Πάβιακ ντυμένα με πουκάμισα, ή με ρούχα από χαρτί.

(τ. 7, σ. 474-475)

...

Ο Ραντόμσκυ και ο Ρίντερ χρησιμοποιούσαν όλα τα είδη τεχνασμάτων για την εξόντωση των Σοβιετικών πολιτών. Για παράδειγμα, επινόησαν την ακόλουθη μέθοδο: Αρκετοί Σοβιετικοί αιχμάλωτοι αναγκάζονταν ν' ανεβούν σ' ένα δέντρο και άλλοι έπρεπε να το πριονίσουν. Οι κρατούμενοι έπεφταν μαζί με το δέντρο και σκοτώνονταν.

(τ. 7, σ. 582)

!!

Σε αυτό το μικρό δωμάτιο υπήρχε μια σχισμή στο τοίχωμα, μήκους περίπου 50 εκατοστών. Ο αιχμάλωτος πολέμου στεκόταν με το πίσω μέρος του κεφαλιού του στην σχισμή και ένας ελεύθερος σκοπευτής τον πυροβολούσε πίσω από την σχισμή. Στην πράξη αυτό δεν αποδείχτηκε ικανοποιητικό διότι ο σκοπευτής συχνά αστοχούσε. Μετά από 8 ημέρες κανονίστηκε κάτι νέο. Ο κρατούμενος, όπως πριν, στεκόταν στον τοίχο· ακολούθως μια σιδερένια πλάκα κατέβαινε αργά στο κεφάλι του. Ο κρατούμενος είχε την εντύπωση ότι μετρούσαν το ύψος του. Η σιδερένια πλάκα περιείχε ένα έμβολο που εκτινασσόταν έξω ξαφνικά και τσεκούρωνε τον κρατούμενο μ' ένα χτύπημα στον αυχένα. Έπεφτε νεκρός.

(τ. 7, σ. 377)

Τα ανωτέρω αποδίδονται στο Ζάξενχαουζεν. Ουδείς έχει δει ή έχει ακούσει γι' αυτόν τον μηχανισμό.

Κατασκευάστηκαν επίσης κινητά κρεματόρια. Ένα μέλος των SS, ο Πωλ Βάλντμαν, μαρτυρεί την ύπαρξή τους. Ήταν ένας από τους συμμετέχοντες στο έγκλημα που διέπραξαν οι Γερμανοί φασίστες, όταν μια φορά 840.000 Ρώσοι αιχμάλωτοι πολέμου αφανίστηκαν στο Ζάξενχαουζεν. Το πειστήριο USSR-52 (αριθμός εγγράφου USSR-52) για το Άουσβιτς έχει ήδη παρουσιαστεί στο Δικαστήριο. Παραθέτω το συγκεκριμένο απόσπασμα από την μαρτυρία ενός SS, του Βάλντμαν, το οποίο αναφέρει την μαζική εκτέλεση στο Ζάξενχαουζεν:

«Οι αιχμάλωτοι πολέμου που δολοφονήθηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο αποτεφρώθηκαν σε τέσσερα κινητά κρεματόρια, τα οποία μεταφέρονταν σε ρυμουλκούμενα αμάξια.»

(τ. 7, σ. 586)

Τέτοια κρεματόρια υπήρξαν και αποτέφρωναν ένα σώμα ανά καύση. Αλλά τέσσερα τέτοια, ακόμη και αν αποτέφρωναν 10 νεκρούς ανά ώρα, θα χρειάζονταν περίπου 10 χρόνια ακατάπαυστης λειτουργίας για να αποτεφρώσουν 840.000 νεκρούς.

Στην ίδια έκθεση, στην τελευταία παράγραφο της σελίδας 136 του βιβλίου ντοκουμέντων, διαβάζουμε ότι το στρατόπεδο Μπέλσεν θεμελιώθηκε το 1940· αλλά το 1942 χτίστηκαν οι ειδικές ηλεκτρικές συσκευές για μαζική εξόντωση ανθρώπων. Με το πρόσχημα ότι πήγαιναν στο λουτρό, οι καταδικασμένοι γδύνονταν και μετά οδηγούνταν στο κτήριο όπου το πάτωμα ηλεκτριζόταν μ' έναν ιδιαίτερο τρόπο· εκεί σκοτώνονταν.

(τ. 7, σ. 576-577)

Αυτά είναι από το έγγραφο USSR-93, το οποίο μπερδεύει το Μπέργκεν-Μπέλσεν με το Μπέλζεκ, και κατά το Άρθρο 21 συνιστούσε «αδιάψευστη απόδειξη» (τ. 8, σ. 7).

Αφού εξετάζονταν οι κρατούμενοι με τατουάζ [...] φονεύονταν με ενέσεις. [...] Κατόπιν τα πτώματα παραδίδονταν στο παθολογικό τμήμα, όπου τα επιθυμητά κομμάτια δέρματος αφαιρούνταν από τα σώματα και επεξεργάζονταν. Τα τελικά προϊόντα παραδίδονταν στην σύζυγο του SS Standartenfuehrer Κοχ, η οποία τα διαμόρφωνε σε φωτιστικά και άλλα διακοσμητικά οικιακά είδη.

(τ. 3, σ. 515)

Όλα αυτά τα «προϊόντα» αφορούσαν το Μπούχενβαλντ και σήμερα έχουν εξαφανιστεί.

Τον Αύγουστο του 1942 οι κρατούμενοι διετάχθησαν από τους Γερμανούς να αφαιρέσουν όλες τις τρίχες από τις μασχάλες και τα γεννητικά τους όργανα, διαφορετικά θα τυφεκίζονταν. Κανένας κρατούμενος δεν έλαβε ένα ξυράφι από τους Γερμανούς, αν και οι Γερμανοί γνώριζαν καλώς ότι δεν είχαν καθόλου. Οι κρατούμενοι πέρασαν όλη την νύχτα βγάζοντας τις τρίχες με τα χέρια τους και βοηθώντας ο ένας τον άλλο. Ωστόσο, το πρωί οι φρουροί σκότωσαν 4 κρατουμένους και τραυμάτισαν 3 με τα τυφέκια. [...] Πολλοί κρατούμενοι φονεύτηκαν με τον ακόλουθο τρόπο: Θάβονταν μέχρι την μέση στο χιόνι και έχυναν νερό επάνω τους έτσι ώστε να γίνονται παγωμένα αγάλματα.

(τ. 7, σ. 433)

!!!!

Άνδρες αρπάζονταν από τα πόδια και σχίζονταν στα δύο. Βρέφη 1 μηνός έως 3 ετών ρίχνονταν σε κουβάδες με νερό και αφήνονταν να πνιγούν. Ένας άνδρας δενόταν σ' έναν πάσσαλο βλέποντας τον ήλιο και παρέμενε εκεί μέχρι που πέθαινε από ηλίαση.

(τ. 7, σ. 449)

Στην Νυρεμβέργη δεν φαίνεται να γνώριζαν ότι ακόμα και οι τερατολογίες έχουν όρια.

Έχει καταδειχθεί ότι προτού υποχωρήσουν από την πόλη του Geozgievsk στις 9 και 10 Ιανουαρίου αυτού του έτους, με διαταγή του επί κεφαλής ιατρού των γερμανικών νοσοκομείων της πόλης, Βαρόνιου Φον Χάιμαν, οι Γερμανοί στρατιώτες πούλησαν αλκοόλ και σόδα στην αγορά, τα οποία αποδείχτηκαν μεθανόλη και οξάλικο οξύ. Το αποτέλεσμα ήταν μαζική δηλητηρίαση των κατοίκων αυτής της πόλης.

(τ. 7, σ. 570)

!!!

Ο διοικητής και των δύο στρατοπέδων, από τον Ιούνιο του 1942 έως το τέλος Μαρτίου του 1943 ήταν ο SS Sturmbannfuehrer Ντολπς. [...] Οι κρατούμενοι στο στρατόπεδο στο Osen συνήθιζαν να κοιμούνται με τα πουκάμισα τους χωρίς εσώρουχα, χωρίς καμμία απολύτως κάλυψη, πάνω στις σανίδες. Ο Ντολπς επισκεπτόταν προσωπικά τις καλύβες για επιθεώρηση. Όσοι κρατούμενοι κοιμούνταν με τα εσώρουχά τους σκοτώνονταν επί τόπου από τον Ντολπς με το οπλοπολυβόλο του. Με τον ίδιο τρόπο σκότωνε όσους εμφανίζονταν στην παρέλαση, την οποία επιθεωρούσε προσωπικά, με λερωμένα εσώρουχα.

(τ. 7, σ. 434-435)

!;!;

Τον Φεβρουάριο του 1944 ο Καθηγητής Σπάννερ μου έδωσε την συνταγή για την παρασκευή σαπουνιού από ανθρώπινο λίπος. Σύμφωνα με την συνταγή 5 κιλά ανθρώπινου λίπους αναμιγνύονται με 10 λίτρα νερού και 500 ή 1.000 γραμμάρια καυστικής σόδας. Όλα αυτά βράζονται 2 ή 3 ώρες και εν συνεχεία ψύχονται. Το σαπούνι επιπλέει στην επιφάνεια, ενώ το νερό και άλλα ιζήματα παραμένουν στον πάτο. Στο μίγμα προστίθεται λίγο αλάτι και σόδα. Μετά προστίθεται καθαρό νερό, και το μίγμα βράζεται και πάλι για 2 ή 3 ώρες. Αφού ψυχθεί, το σαπούνι χύνεται σε καλούπια.

(τ. 7, σ. 598)

Ίσως η πιο γνωστή κατηγορία κατά των Γερμανών, η οποία έχει αποδειχθεί πολύ επίμονος μύθος.

Θα ήθελα τώρα να αναφερθώ στις κτηνωδίες που διεπράχθησαν από τους Χιτλερικούς προς τα μέλη των στρατών της Τσεχοσλοβακίας, της Πολωνίας και της Γιουγκοσλαβίας. Βρίσκουμε, στο κατηγορητήριο, ότι μία από τις πιο σημαντικές εγκληματικές πράξεις για τις οποίες οι βασικοί εγκληματίες πολέμου είναι υπεύθυνοι ήταν η μαζική εκτέλεση των Πολωνών αιχμαλώτων πολέμου, οι οποίοι τυφεκίστηκαν στο δάσος του Κατύν κοντά στο Σμολένσκ από τους Γερμανούς φασίστες εισβολείς. Υποβάλλω στο Δικαστήριο, ως απόδειξη αυτού, επίσημα έγγραφα της ειδικής επιτροπής για την δημιουργία και την διερεύνηση των συνθηκών των εκτελέσεων. Η επιτροπή ενήργησε σύμφωνα με την οδηγία της Έκτακτης Κρατικής Επιτροπής της Σοβιετικής Ένωσης.

(τ. 7, σ. 425)

Ακολούθως ο συνταγματάρχης Ποκρόφσκι παρουσίασε μέρος των πορισμάτων της επιτροπής η οποία χρέωνε το έγκλημα στους Γερμανούς. Δεκαετίες αργότερα το Κρεμλίνο θα παραδεχτεί ότι δράστες ήταν οι ίδιοι οι Σοβιετικοί.

Πρέπει δε να σημειωθεί ότι κατά κανόνα τα ανωτέρω απλώς διαβάζονταν από αναρίθμητες εκθέσεις που είχαν γράψει οι ίδιοι οι Σοβιετικοί, ή από καταθέσεις μαρτύρων οι οποίοι δεν παρουσιάζονταν καν στο δικαστήριο, έτσι ακόμη και η ύπαρξή τους είναι αβέβαιη. Όσοι δε παρουσιάζονταν, γίνονταν αμέσως πιστευτοί. Κάποια Σεβερίνα Σμαγκλέβσκαγια, η οποία κατά δήλωσή της ήταν στο Άουσβιτς (με μόνη απόδειξη το τατουάζ στο χέρι της), κατέθεσε τα εξής:

Σμυρνώφ: Πείτε μου μάρτυς, είδατε η ίδια τα παιδιά να μεταφέρονται σε θαλάμους αερίων;

Σμαγκλέβσκαγια: Δούλευα πολύ κοντά στην σιδηροδρομική γραμμή που οδηγούσε στο κρεματόριο. Μερικές φορές το πρωί περνούσα κοντά απ' το κτήριο που χρησιμοποιούσαν οι Γερμανοί ως αποχωρητήριο, και από εκεί μπορούσα να παρακολουθώ κρυφά την μεταφορά. Είδα πολλά παιδιά μεταξύ των Εβραίων που έρχονταν στο στρατόπεδο συγκέντρωσης. Ενίοτε μια οικογένεια είχε πολλά παιδιά. Το Δικαστήριο γνωρίζει μάλλον ότι μπροστά από το κρεματόριο διαχωρίζονταν όλοι.

Σμυρνώφ: Η διαλογή γινόταν από τους γιατρούς;

Σμαγκλέβσκαγια: Όχι πάντοτε από τους γιατρούς· μερικές φορές από τους SS.

Σμυρνώφ: Και γιατρούς μαζί τους;

Σμαγκλέβσκαγια: Ναι, μερικές φορές και από γιατρούς. Κατά την διάρκεια μιας τέτοιας διαλογής, οι πιο νεαρές και υγιείς Εβραίες σε πολύ μικρούς αριθμούς εισέρχονταν στο στρατόπεδο. Οι γυναίκες με παιδιά στην αγκαλιά τους ή στις άμαξες, ή όσες είχαν μεγαλύτερα παιδιά, στέλνονταν στο κρεματόριο μαζί με τα παιδιά τους. Τα παιδιά χωρίζονταν από τους γονείς τους μπροστά απ' το κρεματόριο και οδηγούνταν ξεχωριστά στους θαλάμους αερίων. Εκείνο τον καιρό, όταν ο μεγαλύτερος αριθμός Εβραίων εξοντώθηκαν στους θαλάμους αερίων, εξεδόθη διαταγή να ρίχνονται ζωντανά τα παιδιά στους κλιβάνους ή στους πύρινους λάκκους χωρίς να αποπνιγούν πριν με αέριο.

Σμυρνώφ: Πώς να το καταλάβουμε αυτό; Ρίχνονταν ζωντανά στους φούρνους ή τα σκότωναν με άλλο τρόπο πριν τα κάψουν;

Σμαγκλέβσκαγια: Τα παιδιά ρίχνονταν ζωντανά. Οι κραυγές τους ακούγονταν σ' όλο το στρατόπεδο. Είναι δύσκολο να πει κανείς πόσα ήταν.

(τ. 8, σ. 319)

Τότε ουδείς αμφισβήτησε τα ανωτέρω. Σήμερα ουδείς ιστορικός τα δέχεται. Και συνεχίζεται η δίκη χωρίς να επιτρέπεται να αμφισβητηθούν τα στοιχεία των Συμμάχων. Σ' ένα αίτημα του Ες⁸ και του Φρανκ να υποβάλουν ερωτήσεις στον στρατηγό Ντόνοβαν, ο Σερ Ντίβιντ Μάξγουελ δήλωσε το εξής καταπληκτικό:

8. Του υπουργού, όχι του διοικητή του Άουσβιτς.

Η ένσταση της Εισαγγελίας είναι η ίδια μ' εκείνη που υπέβαλα σ' εκείνη την περίπτωση, ότι όταν αντεξετάζεις έναν μάρτυρα ως προς την αξιοπιστία του δεσμεύεσαι από την απάντησή του, και δεν πρέπει, κατά την γνώμη της Εισαγγελίας, να προσκομίσεις στοιχεία που τον διαψεύδουν.

(τ. 15, σ. 289)

Και αμέσως μετά ο Στρατηγός Ρουντένκο:

Μέλη του Δικαστηρίου, η Σοβιετική Εισαγγελία έχει επανειλημμένα εκφράσει την άποψή της όσον αφορά την αίτηση του συνηγόρου υπεράσπισης να καλέσει μάρτυρες για τους μαζικούς τυφεκισμούς Πολωνών αξιωματικών από τους φασίστες εγκληματίες στο δάσος του Κατύν. Η θέση μας είναι ότι αυτό το επεισόδιο της εγκληματικής δραστηριότητας των χιτλερικών έχει τεκμηριωθεί πλήρως από τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν από την Σοβιετική Εισαγγελία. [...] Αυτό το έγγραφο παρουσιάστηκε από την Σοβιετική Εισαγγελία υπό τον αριθμό USSR-54 στις 14 Φεβρουαρίου 1946 και έγινε δεκτό από το Δικαστήριο· και όπως προβλέπεται στο Άρθρο 21 του Καταστατικού, δεν υπόκειται σε επιχείριμα.

Τώρα η Υπεράσπιση υποβάλλει πάλι αίτημα για κλήση τριών συμπληρωματικών μαρτύρων. [...] Ενιστάμεθα στην κλήση αυτών των μαρτύρων για τους εξής λόγους:

Η κλήση του ψυχιάτρου Στόκερτ ως μάρτυρα πρέπει να θεωρηθεί τελείως άσκοπη διότι το Δικαστήριο δεν μπορεί να ενδιαφέρεται για το πώς έβγαλε το συμπέρασμά της η Επιτροπή – ένα συμπέρασμα που δημοσιεύτηκε σε Χιτλερικό *Λευκό Βιβλίο*. Ασχέτως του πώς βγήκε αυτό το συμπέρασμα, το γεγονός του μαζικού τυφεκισμού των Πολωνών από τους Γερμανούς στο δάσος Κατύν έχει απερίφραστα αποδειχθεί από την Σοβιετική Έκτακτη Κρατική Επιτροπή.

(σ. 289-290)

Όταν λοιπόν το έγγραφο δεν υπόκειται σε επιχείριμα και δεν έχει σημασία πώς βγήκε το συμπέρασμα, γίνεται αντιληπτό ότι ο χαρακτηρισμός «φάρσα» για την δίκη είναι μάλλον ανεπαρκής. Κάτι άλλο όσον αφορά τα ανωτέρω. Στην επιτροπή που υπογράφει το έγγραφο USSR-54 για το Κατύν (IMT, τ. 39, σ. 291) εμφανίζονται τα ονόματα Ν. Ν. Burdenko και Mythropolitos (Μητροπολίτης) Nikolai. Μερικές σελίδες πριν (σ. 241) υπάρχει το έγγραφο για το Άουσβιτς (USSR-8) στου οποίου την επιτροπή (σ. 261) βρίσκουμε τα ονόματα Mythropolitos Nikolaus και Ν. Burdenko. Πρόκειται για τους Ρώσους Νικολάι Λομάκιν και Νικολάι Νίλοβιτς Μπουρντένκο. Άραγε αυτοί οι κύριοι είπαν ψέμματα για το Κατύν και αλήθεια για το Άουσβιτς;;

Οι μέθοδοι του δικαστηρίου φαίνονται και από την κατάθεση του Γερμανού δικαστικού Κόνραντ Μόργκεν, όταν αμφισβήτησε την κατάθεση του Μπλάχα για το Νταχάου που παρουσιάστηκε προηγουμένως. Τότε ειπώθηκαν τα εξής (τ. 20, σ. 511-512):

Πέλκμαν: Το Νταχάου περιγράφηκε εδώ ως αμιγώς στρατόπεδο εξόντωσης από την Εισαγγελία και ορισμένους μάρτυρες. Είναι αλήθεια αυτό;

Μόργκεν: Πιστεύω ότι από την έρευνά μου μεταξύ Μαΐου-Ιουλίου 1944 γνωρίζω το Νταχάου αρκετά καλά. Πρέπει να πω ότι είχα την αντίθετη εντύπωση. Το Νταχάου θεωρείτο πάντοτε ένα πολύ καλό στρατόπεδο, οι κρατούμενοι το θεωρούσαν στρατόπεδο ανάπαυσης, και πράγματι αυτήν την εντύπωση έλαβα.

Πέλκμαν: Είδατε τις εσωτερικές ρυθμίσεις, το νοσοκομείο, κλπ;

Μόργκεν: Εξέτασα όλες αυτές τις εγκαταστάσεις με προσοχή, και πρέπει να πω ότι το νοσοκομείο ήταν σε άριστη κατάσταση. [...] Μεταξύ των ιδίων των κρατουμένων υπήρχαν κορυφαίοι ιατροί ειδικοί.

Πέλκμαν: Πολύ καλά. Θέλετε να πείτε ότι οι συνθήκες ήταν καλές. Αλλά έτσι διαψεύδετε την κατάθεση του μάρτυρος, Δρ Μπλάχα, η οποία απετέλεσε στοιχείο εδώ. Ξέρετε την κατάθεσή του;

Μόργκεν: Έχω διαβάσει την μαρτυρία του Δρ Μπλάχα στον Τύπο, και εδώ είχα την ευκαιρία να δω τα πρακτικά της Δίκης. Οφείλω να πω ότι μένω έκπληκτος με αυτήν την μαρτυρία. Θεωρώ ότι ο Μπλάχα, με τις γνώσεις του, δεν μπορεί να κάνει τέτοιες δηλώσεις. Δεν είναι αλήθεια ότι ο κρατούμενος στρατοπέδου συγκέντρωσης μπορεί να μετακινείται ελεύθερα και να έχει πρόσβαση σε διάφορα τμήματα και εγκαταστάσεις.

Πρόεδρος: Το Δικαστήριο νομίζει ότι μπορεί να πει ότι διαφωνεί με τα στοιχεία του Μπλάχα, αλλά όχι ότι ο Μπλάχα δεν είπε την αλήθεια. Διαφωνεί, το είπε. Πιστεύουμε ότι μπορείτε να προχωρήσετε. Πόσο επί πλέον χρόνο προβλέπετε ότι θα χρειαστείτε;

Πέλκμαν: Πέντε λεπτά Εξοχώτατε. Ήσασταν έτοιμος να πείτε, μάρτυς, γιατί δεν συμφωνείτε με την κατάθεση του Μπλάχα;

Μόργκεν: Είπα ...

Πρόεδρος: Έδωσε τα δικά του στοιχεία για το θέμα, και λέει ότι διαψεύδει τον Μπλάχα. Δεν θέλουμε περισσότερες λεπτομέρειες.

Πέλκμαν: Κύριε Πρόεδρε, αν κατάλαβα καλώς, ο μάρτυρας πρόκειται να δώσει πιο αξιόπιστη κατάθεση. Αν δεν πει ότι στο τάδε ή δείνα σημείο της μαρτυρίας του Μπλάχα έχει την τάδε ή δείνα ένσταση, ο Εισαγγελέας μπορεί να πει ότι δεν σχολίασε επ' αυτού. Αυτή είναι η προσπάθειά μου. Παρακαλώ η Εξοχώτητά σας να με καθοδηγήσει αν σφάλω.

Πρόεδρος: Έδωσε την περιγραφή του για το Νταχάου. Το Δικαστήριο έχει τα στοιχεία και την κατάθεση του Μπλάχα. Το Δικαστήριο μπορεί να εξακριβώσει από μόνο του αν τα στοιχεία είναι ασυνεπή. Αυτό αρκεί.

Διαψεύδει, οπότε δεν θέλουμε περισσότερες λεπτομέρειες. Τι είδους δίκη είναι αυτή;

Μπόεμ: Έχω ζητήσει επανειλημμένως να λάβω αντίγραφα από οτιδήποτε υποβάλλεται στα αγγλικά. Η κατηγορία κατά της SA παρουσιάστηκε στις 19 ή 18 Δεκεμβρίου, και ταυτοχρόνως παρουσιάστηκε ένα βιβλίο εγγράφων. Σήμερα έλαβα μερικές φωτοτυπίες, αλλά δεν έχω λάβει το μεγαλύτερο μέρος των φωτοτυπιών ή άλλων σχετικών μεταφράσεων. Αυτό δείχνει ότι δεν λαμβάνουμε τις γερμανικές μεταφράσεις αμέσως μετά την παρουσίαση. Ούτε είμαστε ποτέ σε θέση να διαβάσουμε την απομαγνητοφώνηση της διαδικασίας την επομένη μέρα ή την μεθεπόμενη. Τα πρακτικά της συνεδρίασης...

Πρόεδρος: Δεν ασχολούμαστε με την SA ή τις οργανώσεις την παρούσα στιγμή. Αν έχετε να κάνετε κάποια πρόταση, θα το κάνετε ευγενικά εγγράφως, και θα προχωρήσουμε τώρα με το μέρος της δίκης με το οποίο ασχολούμαστε.

Μπόεμ: Κύριε Πρόεδρε, θα μου επιτρέψετε μια ακόμα παρατήρηση; Τα πρακτικά της 17ης και 18ης Δεκεμβρίου 1945 τα έλαβα σήμερα.

Πρόεδρος: Εννοείτε την απομαγνητοφώνησή τους;

Μπόεμ: Έλαβα σήμερα την γερμανική απομαγνητοφώνηση της 18ης και της 19ης Δεκεμβρίου 1945. Βλέπετε, δεν λαμβάνουμε την απομαγνητοφώνηση την επομένη ημέρα ή λίγες μέρες μετά την συνεδρίαση. Την έλαβα εβδομάδες αργότερα, αφού την ζήτησα επανειλημμένως. Ζήτησα κατ' επανάληψη από τα αρμόδια γραφεία να μου δώσουν ένα αντίγραφο του βιβλίου εγγράφων στα γερμανικά, και ακόμη δεν έχω το λάβει.

Πρόεδρος: Λοιπόν, θα το δούμε. [...] Με ενημέρωσαν ότι ο λόγος για την καθυστέρηση στην περίπτωση που αναφέρατε ήταν ότι υπήρξε ένα λάθος στην σελιδοποίηση και ως εκ τούτου οι απομαγνητοφωνήσεις αυτών των σημειώσεων έπρεπε να αντιγραφούν ξανά. Αντιλαμβάνομαι ότι η καθυστέρηση συνήθως δεν είναι τόσο μεγάλη όσο αυτή η καθυστέρηση.

Μπόεμ: Αλλά δύσκολα πιστεύω ότι στην μετάφραση του βιβλίου εγγράφων η καθυστέρηση οφείλεται σε αυτούς τους λόγους. Αλλά ακόμα και αν η καθυστέρηση σ' αυτήν την περίπτωση είναι δικαιολογημένη, σημαίνει ότι την μία εβδομάδα μετά την άλλη παρεμποδίζομαι στην υπεράσπισή μου. Δεν ξέρω την προηγούμενη ημέρα τι πρόκειται να παρουσιαστεί, και δεν ξέρω μέχρι εβδομάδες μετά τι παρουσιάστηκε. Ως εκ τούτου, δεν είμαι σε θέση να μελετήσω τα στοιχεία από την σκοπιά ενός συνηγόρου υπεράσπισης. Δεν ξέρω καν τι περιέχεται στο βιβλίο εγγράφων. Είμαι συνεπώς προφανώς σε μειονεκτική θέση κατά την υπεράσπισή μου με κάθε τρόπο. Η Εισαγγελία συνεχίζει να λέει ότι θα φέρει τα έγγραφα στην ώρα τους. Αυτό προφανώς δεν ισχύει.

Πρόεδρος: Ίσως να υποβάλετε ευγενικά το παράπονό σας γραπτώς δίνοντας τις λεπτομέρειες. Το καταλάβατε αυτό;

Μπόεμ: Ναι.

Πρόεδρος: Πολύ καλά.

(τ. 5, σ. 25-26)

Αυτό είναι ένα μόνο δείγμα των προβλημάτων που αντιμετώπιζαν συνεχώς οι συνήγοροι υπεράσπισης. Άλλο πρόβλημα ήταν φυσικά τα έγγραφα:

Σμυρνόφ: Παραλείπω το επόμενο μέρος που περιγράφει πώς η γυναίκα έσωσε τον εαυτό της. Παραθέτω την τελευταία παράγραφο:

«Οι ιατρο-νομικοί ειδικοί ανακάλυψαν ότι υπήρχαν τραύματα από σφαίρες στον λαιμό αυτών των σωμάτων. Στον αχυρώνα και στις στοίβες των κορμών οι Γερμανοί τυφέκισαν και έκαψαν 6.500 άτομα.»

Παραλείπω τις επόμενες τρεις σελίδες του κειμένου και ακολούθως υποβάλλω στο Δικαστήριο τις αποδείξεις της οργάνωσης των Γερμανών φασιστών εισβολέων...

Πρόεδρος: Η μετάφραση που μας ήρθε λέει ότι 63 άνθρωποι σκοτώθηκαν. Η γραπτή μετάφραση λέει 6.500.

Σμυρνόφ: Η γραπτή μετάφραση είναι απολύτως σωστή, κύριε Πρόεδρε. Προς επιβεβαίωση αυτού, μπορεί να δει κάποιος το πρωτότυπο έγγραφο – την έκθεση της Έκτακτης Κρατικής Επιτροπής της Σοβιετικής Ένωσης. Αυτό ήταν ένα τεράστιο λάθος των διερμηνέων. Μείωσαν τον αριθμό των τυφεκισθέντων πάνω από 10.000 φορές.

(τ. 7, σ. 568)

Η μείωση είναι 100 φορές όχι 10.000, αλλά πώς έγινε ένα τέτοιο λάθος σε μια απλή μετάφραση; Και μήπως το 10.000 δεν ήταν διαιρέτης αλλά... πολλαπλασιαστής;

Δρ. Στάμερ: Οφείλω να υποβάλω ένσταση στην χρήση του εγγράφου αυτού, δεδομένου ότι δεν μπορώ να αναγνωρίσω ότι είναι γνήσιο. Δεν έχω δει ακόμα το πρωτότυπο, και οι αμφιβολίες για την γνησιότητά του οφείλονται στο γεγονός ότι χρησιμοποιούνται εκφράσεις οι οποίες είναι τελείως ασυνήθιστες στην γερμανική γλώσσα.

Γκαίρινγκ: Ήμουν έτοιμος να υποβάλω την ίδια ένσταση. Δεν είναι πρωτότυπο, αφού λέει στην κορυφή «αντίγραφο», και δεν υπάρχει πρωτότυπη υπογραφή, παρά μόνον οι δακτυλογραφημένες λέξεις «Sprenger, Gauleiter» στο κάτω μέρος.

Δρ. Στάμερ: Για παράδειγμα υπάρχει η έκφραση «Gerichtlichkeiten». Αυτή είναι μια έκφραση εντελώς ασυνήθιστη και άγνωστη στην γερμανική γλώσσα, και δεν μπορώ να φανταστώ ότι ένα επίσημο έγγραφο ενός Γκαουλάιτερ θα μπορούσε να περιέχει μια τέτοια λέξη.

Γκαίρινγκ: Μπορώ να σας επιστήσω την προσοχή σε ένα ακόμη σημείο που δείχνει ότι αυτό σαφώς δεν είναι πρωτότυπο έγγραφο. Αν είχε υπάρξει αύξηση στις μερίδες κρέατος ή λίπους, θα είχα ακούσει κάτι περί αυτού. Δεν ξέρω ούτε μια λέξη από αυτά τα δύο έγγραφα. Δεν έχει ούτε σφραγίδα, είναι όλο δακτυλογραφημένο, συμπεριλαμβανομένων των υπογραφών. Συνεπώς, δεν μπορώ να δεχτώ αυτό το έγγραφο. [...]

Μάξγουελ: Μάρτυς, θέλω να ασχοληθείτε με την πρόταση της παραγράφου 6. Τώρα, η παράγραφος αυτή σίγουρα απευθύνεται σε όλα τα διοικητικά επίπεδα μέχρι τον Kreis-leiter. [...] Λέτε στο Δικαστήριο ότι εσείς, που μέχρι το 1943 ήσασταν ο δεύτερος άνδρας του Ράιχ, δεν ξέρατε τίποτα για τα στρατόπεδα συγκέντρωσης;

Γκαίρινγκ: Πρώτον, θέλω να πω για μία ακόμη φορά ότι δεν αποδέχομαι αυτό το έγγραφο, κι ότι όλη του η διατύπωση μου είναι άγνωστη, και ότι αυτή η παράγραφος μου φαίνεται ασυνήθιστη. Δεν ήξερα τίποτα για το τι συνέβη και ποιες μέθοδοι χρησιμοποιήθηκαν αργότερα στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, όταν πλέον δεν ήμουν υπεύθυνος.

Μάξγουελ: Επιτρέψτε μου να σας θυμίσω τα στοιχεία που έχουν δοθεί ενώπιον του Δικαστηρίου, ότι όσον αφορά μόνον το Άουσβιτς, 4.000.000 άνθρωποι εξοντώθηκαν. Το θυμάστε αυτό;

Γκαίρινγκ: Αυτό το έχω ακούσει ως δήλωση εδώ, αλλά δεν το θεωρώ σε καμμία περίπτωση αποδεδειγμένο – τον αριθμό εννοώ.

Μάξγουελ: Αν δεν το θεωρείτε αποδεδειγμένο, επιτρέψτε μου να σας θυμίσω την κατάθεση του Χετλ, ο οποίος ήταν αναπληρωτής διευθυντής του Τμήματος Εξωτερικών, του Τμήματος Ασφαλείας του Amt IV του RSHA. Λέει ότι περίπου 4.000.000 Εβραίοι σκοτώθηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, ενώ άλλα 2.000.000 θανατώθηκαν με άλλους τρόπους. Υποθέστε ότι οι αριθμοί – ο ένας ρώσικος, ο άλλος γερμανικός – υποθέστε ότι είναι έστω κατά 50% σωστοί, υποθέστε ότι ήταν 2.000.000 και 1.000.000, λέτε σε αυτό το Δικαστήριο ότι ένας Υπουργός με την δική σας δύναμη στο Ράιχ θα μπορούσε να αγνοεί ότι συνέβαιναν αυτά;

Γκαίρινγκ: Αυτό υποστηρίζω, και ο λόγος γι' αυτό είναι ότι αυτά τα πράγματα κρατήθηκαν μυστικά από εμένα. Θα ήθελα να προσθέσω ότι κατά την γνώμη μου ούτε καν ο Φύρερ γνώριζε την έκταση του τι συνέβαινε. Αυτό εξηγείται επίσης από το γεγονός ότι ο Χίμλερ κρατούσε όλα αυτά τα θέματα πολύ μυστικά. Δεν λάβαμε ποτέ αριθμούς ή οποιοσδήποτε άλλες λεπτομέρειες.

(τ. 9, σ. 610-611)

Τι να τα κάνουμε λοιπόν τα έγγραφα όταν έχουμε την κατάθεση του Χετλ. Ως προς το έγγραφο που αναφέρεται στην αρχή:

Δρ. Σερβάτιους: Μάρτυς, ένα γράμμα υπεβλήθη εδώ ως Έγγραφο D-728, με υπογραφή ή μονογραφή του Γκαουλάιτερ Σπρένγκερ. Ήσασταν εδώ όταν υπεβλήθη και ξέρετε το έγγραφο. Έχω δύο ερωτήσεις επ' αυτού. Ξέρετε κάτι για μια λίστα, η οποία επρόκειτο να συνταχθεί, με τα ονόματα των πασχόντων από καρδιακές και πνευμονικές παθήσεις, οι οποίοι θα αφαιρούνταν από τον πληθυσμό;

Σίραχ: Όχι, δεν ξέρω τίποτα περί αυτού.

Δρ. Σερβάτιους: Ή ότι επρόκειτο να κάνετε προτάσεις γι' αυτό στον Φύρερ;

Σίραχ: Όχι.

Δρ. Σεργάτιους: Κατά την γνώμη μου το έγγραφο έχει επίσης ένα λάθος που έχει ήδη αναφερθεί εδώ, δηλαδή την λέξη «Herr» ως μορφή προσφώνησης. Το γράμμα απευθύνεται στους «Herren Ortsgruppenleiter» και υπάρχει επαναλαμβανόμενη αναφορά στους «Herren Kreisleiter και Ortsgruppenleiter» στο κείμενο. Σας ρωτάω τώρα αν η έκφραση «Herr» ήταν συνήθης στην γλώσσα του Κόμματος;

Σίραχ: Όχι, δεν έχω δει ποτέ έγγραφο του Κόμματος πλην αυτού, το οποίο θεωρώ άπατη, στο οποίο να χρησιμοποιείται ο όρος «Herr».

Δρ. Σεργάτιους: Είστε επομένως της άποψης ότι ο προσδιορισμός αποδεικνύει από μόνος του ότι το έγγραφο είναι πλαστό;

Σίραχ: Ναι.

(τ. 14, σ. 450-451)

Άλλο παράδειγμα:

Δρ. Τόμα: Αυτό το έγγραφο δεν προέρχεται από τον εναγόμενο Ρόζενμπεργκ. Δεν έχει ούτε ημερομηνία ούτε διεύθυνση, ούτε την υπογραφή του. Συνεπώς ενίσταμαι στον ισχυρισμό ότι το έγγραφο αυτό προέρχεται από τον εναγόμενο Ρόζενμπεργκ.

Πρόεδρος: Ένα λεπτό. Δεν νομίζω ότι ο εκπρόσωπος της Εισαγγελίας είπε αυτό, ότι το έγγραφο 212-PS προέρχεται από τον Ρόζενμπεργκ. Δεν το κατάλαβα έτσι.

Δρ. Τόμα: Κατάλαβα ότι είπε ότι ήταν μια οδηγία που εξέδωσε ο Υπουργός της Ανατολής· και αν δεν κάνω λάθος, είπε επίσης ότι ήταν Απρίλιος του 1941. Τότε δεν υπήρχε Υπουργείο Ανατολής. Ο Ρόζενμπεργκ έγινε Υπουργός Ανατολής τον Ιούλιο του 1941.

Πρόεδρος: Θα ρωτήσω τον εκπρόσωπο της Εισαγγελίας.

Ταγ/χης Γουόλς: Καταλαβαίνω, Κύριε, ότι το έγγραφο, το 212-PS, ελήφθη από τα κατασχθέντα αρχεία του Ρόζενμπεργκ.

Δρ. Τόμα: Αυτό είναι αλήθεια, βρέθηκε μεταξύ των εγγράφων του εναγομένου Ρόζενμπεργκ· ο εναγόμενος Ρόζενμπεργκ υποστηρίζει ωστόσο ότι δεν έχει δει ποτέ του αυτό το έγγραφο, ότι δεν ξέρει τίποτα γι' αυτό, και ότι δεν πέρασε ποτέ από τα χέρια του.

(τ. 3, σ. 540)

Τώρα ένα παράδειγμα του είδους των στοιχείων που προσκομίζονταν:

Το Άρθρο 21 είναι απολύτως σαφές και ορίζει ότι το δικαστήριο θα λάβει δικαστική ειδοποίηση των διαφόρων εγγράφων που υπάρχουν, και αναφέρεται ρητώς στα αρχεία και τα πορίσματα των στρατιωτικών ή άλλων δικαστηρίων οποιουδήποτε των Ηνωμένων Εθνών. Αυτά είναι τα πρακτικά και τα πορίσματα ενός Σοβιετικού στρατιωτικού δικαστηρίου. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο οφείλει κατά τους ρητούς όρους του Άρθρου 21 να λάβει δικαστική ειδοποίηση αυτών. Αυτό δεν εμποδίζει τους δικηγόρους των κατηγορουμένων, όταν αγορεύσουν κατά την υπέρσπασή τους, να ασκήσουν κριτική στα στοιχεία επί των οποίων βασίζονται αυτά τα πρακτικά και τα πορίσματα· αλλά να ειπωθεί ότι δεν πρέπει να γίνουν δεκτά μου φαίνεται, σε κάθε περίπτωση, και πιστεύω και στα άλλα μέλη του Δικαστηρίου, ότι είναι τελείως αβάσιμο ως ένσταση.

(τ. 7, σ. 463)

Άρθρο 21. Πορίσματα «σοβιετικού δικαστηρίου». Και τα παράδοξα συνεχίζονται.

Συντ/χης Άμεν: Θα απαντήσετε κατηγορούμενε; Αρνείστε αυτό το έγγραφο όπως αρνηθήκατε κάθε άλλο έγγραφο που σας έδειξαν σήμερα, σωστά;

Κάλτενμπρουνερ: Δήλωσα ήδη χθες, και είπα επίσης στον δικηγόρο μου, ότι τα έγγραφα αυτά ουδέποτε υπεβλήθησαν σε μένα. [...]

Πρόεδρος: Δεν καταλαβαίνω. Λέτε ότι η υπογραφή στο έγγραφο δεν είναι δική σας, ή ότι μπορεί να υπογράψατε χωρίς να δείτε το διάταγμα; Τι απ' τα δύο λέτε;

Κάλτενμπρουνερ: Εξοχώτατε, αυτό το έγγραφο και αυτό το διάταγμα ουδέποτε μου υπεβλήθησαν. Το να υπογράψω ένα τέτοιο έγγραφο θα ήταν εντελώς αντίθετο με την ενδότερη στάση μου προς το όλο πρόβλημα. [...]

Πρόεδρος: Δεν σας ρωτάω ποια είναι η ενδότερη στάση σας. Σας ρωτάω αν το όνομα που έχει είναι γραμμένο με το χέρι σας.

Κάλτενμπρουνερ: Όχι.

Πρόεδρος: Το Δικαστήριο θα ήθελε να δει το έγγραφο.

Συντ/χης Άμεν: Είναι δακτυλογραφημένη υπογραφή Εξοχώτατε.

Πρόεδρος: Ναι· ας δούμε το έγγραφο. Κατηγορούμενε, ποιος είναι ο Ρόουζ;

Κάλτενμπρουνερ: Δεν ξέρω Εξοχώτατε.

(τ. 11, σ. 364)

Πάλι δακτυλογραφημένη υπογραφή;

Δρ. Σέιντλ: Τώρα μια τελευταία ερώτηση. Η Εισαγγελία υπέβαλε το έγγραφο 661-PS. [...] Θα μου πείτε παρακαλώ αν βρέθηκε ποτέ αυτό το έγγραφο στα χέρια σας;

Φρανκ: Από ποιον έρχεται;

Δρ. Σέιντλ: Αυτό είναι το αξιοσημείωτο· ο Αριθμός Πειστηρίου είναι USA-300.

Φρανκ: Λέει πουθενά ποιος το συνέταξε ή κάτι τέτοιο;

Δρ. Σέιντλ: Το έγγραφο δεν έχει συντάκτη· ούτε φαίνεται με τίνος εντολή γράφτηκε.

Φρανκ: Μπορώ να πω απλώς ότι δεν έχω δει ποτέ το έγγραφο· ότι ουδέποτε έδωσα εντολή να γραφτεί· οπότε δεν μπορώ να πω πραγματικά τίποτα γι' αυτό.

Δρ. Σέιντλ: Εδώ λέει ότι βρέθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης στο Κάσσελ. Υπήρχε Υπουργείο Δικαιοσύνης στο Κάσσελ το 1940;

Φρανκ: Υπουργείο Δικαιοσύνης στο Κάσσελ;

Δρ. Σέιντλ: Ναι.

Φρανκ: Αυτό δεν υπάρχει από το 1866.

Δρ. Σέιντλ: Δεν έχω άλλες ερωτήσεις.

(τ. 12, σ. 45)

Τι έγγραφο ήταν αυτό χωρίς συντάκτη, εντολέα, ή υπουργείο;

Το τρίτο είδος στοιχείων ήταν ό,τι μπορεί να ονομαστεί η κοινή γνώση του στρατοπέδου, δηλαδή στοιχεία για πράγματα που έγιναν στο στρατόπεδο όχι δημοσίως, αλλά τα οποία, παρ' όλα αυτά, γνώριζαν όλοι οι κρατούμενοι. [...] Αυτοί οι κρατούμενοι, από το έθιμο και την εμπειρία, από τις συζητήσεις με τους φρουρούς και αναμεταξύ τους, και από ένα πολύ απλό και σχεδόν μαθηματικό είδος έμμεσων στοιχείων, έχουν ακριβή γνώση ορισμένων πραγμάτων που δεν είδαν όντως με τα μάτια τους. Οι κρατούμενοι στα στρατόπεδα μιλάνε γι' αυτά σαν να τα είχαν πραγματικά δει.

(τ. 37, σ. 611)

Αυτά γράφει μια έκθεση προς το Κογκρέσο σχετικά με τα στρατόπεδα Νταχάου, Μπούχενβαλντ και Νορντχάουζεν, παρουσιάζοντας τα στοιχεία της επιτροπής η οποία επιθεώρησε τα στρατόπεδα. Αυτό φυσικά που η έκθεση ονομάζει έμμεσα στοιχεία (*circumstantial evidence*) στην γλώσσα των στρατοπέδων λέγεται «ράδιο αρβύλα». Όσο για τους κρατουμένους που είχαν «ακριβή γνώση» για πράγματα που «δεν είχαν δει», θα γίνει λόγος αργότερα.

Τζάκσον: Η Φωτογραφία «Α» δείχνει ένα σιδερένιο ντουλάπι ειδικά κατασκευασμένο από την εταιρεία του Κρουπ για να βασανίζει Ρώσους πολίτες εργάτες σε βαθμό που δεν είναι δυνατόν να περιγραφεί με λόγια. Άνδρες και γυναίκες συχνά κλειδώνονταν σ' ένα διαμέρισμα του ντουλαπιού, στο οποίο δύσκολα θα μπορούσε να σταθεί όρθιος ο-ποιοσδήποτε για μεγάλο χρονικό διάστημα. Οι διαστάσεις αυτού του διαμερίσματος εί-ναι: Ύψος 1,52 μ.· πλάτος και βάθος 40-50 εκατοστά έκαστο. Συχνά ακόμη και δύο ά-τομα σπρώχνονταν και πιέζονταν σ' ένα διαμέρισμα. [...] Στο πάνω μέρος του ντουλα-πιού, υπάρχουν μερικές οπές σαν κόσκινο μέσω των οποίων έχυναν κρύο νερό στα ατυ-χή θύματα κατά τον παγωμένο χειμώνα. [...]

Σπέρ: Εξακολουθώ να πιστεύω ότι αυτά τα ντουλάπια ήταν ντουλάπια για ρούχα, και αυτή είναι μια από τις πολλές καλύψεις που ήταν απαραίτητες για ν' αλλάζουν ρούχα οι εργάτες πριν και μετά την εργασία τους. Οποιοσδήποτε ειδικός στην Γερμανία μπορεί να σας πει ότι αυτά είναι ντουλάπες και όχι κάποια ειδικά ερμάρια, επειδή παράγονται μαζικά· αυτό επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι υπάρχουν αεραγωγοί στο πάνω μέ-ρος, διότι κάθε ντουλάπα έχει αυτές τις τρύπες εξαερισμού πάνω και κάτω.

(τ. 16, σ. 556-561)

Οποιοδήποτε αντικείμενο μετατρέποταν σε όργανο βασανισμού χάρη σε μια κατάθεση ε-νός μάρτυρα, η οποία απλώς διαβαζόταν στο δικαστήριο, χωρίς να βεβαιώνει κανένας την αξιοπιστία ή ακόμα και την ύπαρξή του.

Χέρτζογκ: Θα ήθελα να σας ρωτήσω κατηγορούμενε Ζάουκελ, εάν επιβεβαιώνετε τις δηλώσεις που κάνατε ενόρκως, εθελοντικά και χωρίς εξαναγκασμό, στις 4 Σεπτεμβρίου του 1945, και οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με τις χθεσινές και αυτές που μου είπατε μόλις τώρα.

Ζάουκελ: Επιβεβαιώνω ότι η υπογραφή μου είναι στο παρόν έγγραφο. Ζητώ την άδεια του Δικαστηρίου να δηλώσω πώς προέκυψε η υπογραφή. Το έγγραφο αυτό παρουσιά-στηκε σε μένα στην τελική του μορφή. Ζήτησα να μου επιτραπεί να το διαβάσω και να το μελετήσω στο κελί μου στο Ομπερούρσελ και να αποφασίσω αν μπορούσα να το υ-πογράψω. Μου το αρνήθηκαν. Κατά την συνομιλία εκλήθη ένας αξιωματικός ο οποίος, μου είπαν, ανήκε στον πολωνικό ή ρωσικό στρατό· και μου ξεκαθάρισαν ότι αν καθυ-στερούσα πολύ να υπογράψω αυτό το έγγραφο θα με παρέδιδαν στις ρωσικές αρχές. Εν συνεχεία, μήκε αυτός ο Πολωνός ή Ρώσος αξιωματικός και ρώτησε: «Πού είναι η οι-κογένεια του Ζάουκελ; Γνωρίζουμε τον Ζάουκελ, φυσικά θα τον πάρουμε μαζί μας· αλ-λά η οικογένειά του θα πρέπει να μεταφερθεί στην ρωσική επικράτεια». Είμαι πατέρας 10 παιδιών. Δεν κάθισα να το σκεφτώ· και αναλογιζόμενος την οικογένειά μου, υπέγρα-ψα αυτό το έγγραφο.

(τ. 15, σ. 64)

Οι γνωστές σοβιετικές τακτικές πειθούς.

Δρ. Στάμερ: Μάρτυς, στην κατάθεσή σας, ακριβώς πριν την διακοπή, διαβάσατε την μαρτυρία σας αν παρατήρησα σωστά. Θα μου πείτε αν ήταν έτσι;

Μπαζιλέφσκυ: Δεν διάβασα τίποτα. Έχω μόνο ένα σχέδιο της αίθουσας του δικαστηρίου στο χέρι μου.

Δρ. Στάμερ: Μου φάνηκε σαν να διαβάζατε τις απαντήσεις σας. Πώς εξηγείτε το γεγονός ότι ο διερμηνέας είχε ήδη την απάντησή σας στα χέρια του;

Μπαζιλέφσκυ: Δεν ξέρω πώς οι διερμηνείς θα μπορούσαν να έχουν τις απαντήσεις μου εκ των προτέρων. Η κατάθεσή μου ωστόσο, ήταν γνωστή στην Επιτροπή εκ των προτέρων – δηλαδή από την κατάθεσή μου κατά την προκαταρκτική εξέταση.

(τ. 17, σ. 328)

Σκονάκι;

Μ. Φωρ: Ζητώ να σας δείξουν το έγγραφο 2375-PS. [...] Θα ήθελα να διαβάσω μαζί σας την δεύτερη παράγραφο του εγγράφου. Είναι μια κατάθεση του Μίλντερ, ενός συνταγματάρχη της αστυνομίας στην Δανία.

«Ως διοικητής, ήμουν υφιστάμενος του Πληρεξουσίου του Ράιχ, Δρ Μπεστ. Επειδή ήμουν αντίθετος στον διωγμό των Εβραίων, για λόγους αρχής και για πρακτικούς λόγους, ζήτησα από τον Δρ Μπεστ να μου πει τους λόγους για τα μέτρα που διετάχθησαν. Ο Δρ Μπεστ μου είπε ότι ο Υπουργός Εξωτερικών του Ράιχ Ρίμπεντροπ, γνώριζε προφανώς την πρόθεση του Χίτλερ να εξολοθρεύσει τους Εβραίους στην Ευρώπη. Είχε παρουσιάσει στον Χίτλερ μια έκθεση σχετικά με το εβραϊκό πρόβλημα στην Δανία και πρότεινε να απελάσει τους Εβραίους από την Δανία. Ο Δρ Μπεστ δήλωσε περαιτέρω ότι ο Ρίμπεντροπ φοβόταν να θεωρηθεί υπεύθυνος αν οι Εβραίοι παρέμεναν στην Δανία. Ο Δρ Μπεστ ήταν πλέον υποχρεωμένος να εφαρμόσει τα μέτρα που πρότεινε στον Χίτλερ ο Ρίμπεντροπ. Από την συζήτηση με τον Δρ Μπεστ κατάλαβα ότι πρέπει να είχε μια συζήτηση ή μια τηλεφωνική συνομιλία με τον Ρίμπεντροπ.»

Το διαβάσατε αυτό, έτσι δεν είναι;

Ρίμπεντροπ: Αυτά που γράφει το έγγραφο είναι καθαρή φαντασία. Δεν είναι αλήθεια.

(τ. 10, σ. 397)

Δεν χρειάζεται να πιστέψουμε τον Ρίμπεντροπ. Αρκεί να ελέγξουμε το εν λόγω έγγραφο (IMT, Red Series, τ. 5, σ. 2) και θα διαπιστώσουμε ότι αυτή η παράγραφος **ΔΕΝ υπάρχει**. Μόνον η πρώτη πρόταση είναι ίδια. Μετά ο Μίλντερ λέει ότι έστειλε μια επιστολή στον Gruppenfuehrer Μύλερ ζητώντας του να σταματήσουν οι διώξεις των Εβραίων. Το όνομα του Ρίμπεντροπ ή η εξόντωση των Εβραίων δεν υπάρχουν πουθενά...

Υπάρχει επίσης η γενική εντύπωση ότι ουδείς αρνήθηκε τις κατηγορίες περί εξόντωσης των Εβραίων. Όπως επισημάνθηκε ήδη στο Κεφάλαιο 3 αυτό δεν ισχύει. Μερικά παραδείγματα ακόμα. Ο Χανς Λάμερς κατέθεσε αργότερα στην Δίκη των Διπλωματών:

Ε: Τι ήταν το πρόβλημα της τελικής λύσης όπως κατανοούσατε τον όρο τότε και τονίζω την κατανόηση του όρου τότε;

Α: Η λύση ήταν η εκκένωση των καθαρόαιμων Εβραίων, και δεύτερον, κάποιου είδους ρύθμιση για τους προνομιούχους Εβραίους και τους ημι-Εβραίους.

Ε: Μάρτυς, βάσει των πρακτικών των τριών διασκέψεων της 20ης Ιανουαρίου 1942, 6ης Μαρτίου 1942 και 27ης Οκτωβρίου 1942 προσκομισθέντων από την εισαγγελία, είστε ακόμη της άποψης ότι δεν συστάθηκε ποτέ πρόγραμμα για την εξόντωση των Εβραίων και ότι, όσον αφορά την συμπερίληψη ημι-Εβραίων και προνομιούχων Εβραίων στην εκκένωση ή σε άλλα μέτρα, δεν συστάθηκε κανένα πρόγραμμα;

Α: Ναι. Είμαι αυτής της άποψης. Τουλάχιστον αυτό το πρόγραμμα δεν υπέπεσε ποτέ στην αντίληψή μου. Το πρόγραμμα δεν μπορεί να συστάθηκε.

(NMT, τ. 13, σ. 420-421)

Ομοίως κατέθεσε ο Υπουργός Οικονομικών Σβερίν φον Κρόσιγκ και ο Υφυπουργός Εξωτερικών Ερνστ Βάιτσεκερ (ως ανωτ. σ. 406, 437). Εν συνεχεία ο Γιούλιους Στράιχερ:

Αντισ/χης Τζόουνς: Μόλις τελειώσαμε με το τεύχος της *Israelititsches Wochenblatt* της 27ης Αυγούστου, το φύλλο στο οποίο αναφερθήκατε. Σας παραπέμπω σ' άλλο ένα φύλλο της εν λόγω εφημερίδας. Ρίξτε μια ματιά στην σελίδα 37-B, η οποία είναι ένα τεύχος της 10ης Σεπτεμβρίου 1943:

«Στατιστικές που παρουσίασε η Επιτροπή έδειξαν ότι 5 εκατομμύρια από τα 8,5 εκατομμύρια Εβραίους της Ευρώπης πέθαναν ή απελάθηκαν... Περίπου 3 εκατομμύρια Εβραίοι έχασαν την ζωή τους μέσω καταναγκαστικής εργασίας και απέλασης.»

Το είχατε διαβάσει αυτό;

Στράιχερ: Δεν ξέρω, και πάλι δεν θα το πίστευα. Μέχρι σήμερα δεν πιστεύω ότι 5 εκατομμύρια σκοτώθηκαν. Το θεωρώ τεχνικώς αδύνατον ότι θα μπορούσε να συμβεί. Δεν το πιστεύω. Δεν έχω δει απόδειξη αυτού μέχρι τώρα.

Αντισ/χης Τζόουνς: Είναι αρκετά σαφές ότι υπήρχαν πολλά στοιχεία για εσάς, στην παρούσα *Israelititsches Wochenblatt* για την περίοδο που συζητάμε. Πλήθος στοιχείων, όπως προκύπτει τώρα, έτσι δεν είναι;

Στράιχερ: Ορίστε;

Αντισ/χης Τζόουνς: Θα συνεχίσουμε. Τώρα, θέλω να σας θέσω ένα ή δύο ακόμη άρθρα σας. Θυμάστε τι εισηγούμαι, ότι υποκινείτε τον γερμανικό λαό σε φόνο. Γνωρίζουμε τώρα ότι είχατε διαβάσει τουλάχιστον ένα άρθρο στην *Israelitisches Wochenblatt* όπου αναφέρεται ο φόνος. Απλά θέλω να δω τι δημοσιεύσατε στην δική σας εφημερίδα μετά από αυτήν την ημερομηνία. Ρίξτε μια ματιά στην σελίδα 47-A. Αυτό είναι ένα άρθρο σας στις 6 Ιανουαρίου 1944. [...]

«Μετά την εθνικοσοσιαλιστική εξέγερση στην Γερμανία, μια εξέλιξη ξεκίνησε επίσης στην Ευρώπη, από την οποία μπορεί κανείς να περιμένει ότι θα απελευθερώσει οριστικά αυτήν την ήπειρο από τον εβραϊκό αποσυνθέτη και εκμεταλλευτή των εθνών· και, πέρα και πάνω από αυτό, ότι το γερμανικό παράδειγμα, μετά την νικηφόρο λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, θα επιφέρει επίσης την καταστροφή του εβραϊκού παγκοσμίου βασανιστή και στις άλλες ηπείρους.»

Ποιο παράδειγμα έχετε το γερμανικό έθνος για τα άλλα έθνη του κόσμου; Ποιο παράδειγμα εννοείτε εκεί;

Στράιχερ: Το άρθρο αυτό επιβεβαιώνει ό,τι έχω πει μέχρι τώρα. Μίλησα για μια διεθνή λύση του εβραϊκού ζητήματος. Ήμουν πεπεισμένος ότι αν η Γερμανία κέρδιζε τον πόλεμο ή επικρατούσε του μπολσεβικισμού, τότε ο κόσμος θα συμφωνούσε ότι πρέπει να υπάρξει μια κατανόηση με τα άλλα έθνη για μια διεθνή λύση του εβραϊκού ζητήματος. Αν έγραφα εδώ για καταστροφή, δεν πρέπει να εκληφθεί ως καταστροφή μέσω μαζικών δολοφονιών· όπως είπα, αυτό είναι μια έκφραση· οφείλω να επισημάνω ότι δεν πιστεύω ότι ο Έριχ Κάουφμαν ήθελε πραγματικά να σκοτώσει τον γερμανικό λαό μέσω στείρωσης, αλλά το έγραψε, και ενίοτε γράφαμε με τον ίδιο τρόπο, επαναλαμβάνοντας αυτά που ακούγαμε στο άλλο στρατόπεδο.

Αντισ/χης Τζόουνς: Δεν μας είπατε ακόμα ποια είναι αυτή η διεθνής λύση που υποστηρίζετε μιλώντας για εξόντωση· αν δεν είναι δολοφονία, τι είναι; Ποια είναι η λύση;

Στράιχερ: Έχω ήδη πει ότι ίδρυσα την Αντισημιτική Ένωση, και μέσω αυτής της Ένωσης θέλαμε να δημιουργήσουμε κινήματα μεταξύ των εθνών τα οποία, πάνω και πέρα από τις κυβερνήσεις, να ενεργούν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργηθεί μια διεθνής δυνατότητα, όπως αυτή που εκπροσωπείται σήμερα εδώ σε αυτήν την Δίκη – έτσι το συνέλαβα, να σχηματιστεί ένα διεθνές συνεδριακό κέντρο το οποίο θα έλυνε το εβραϊκό ζήτημα με την δημιουργία ενός εβραϊκού κράτους και ως εκ τούτου να καταστρέψει την δύναμη των Εβραίων εντός των εθνών.

Αντισ/χης Τζόουνς: Αυτή είναι η απάντησή σας – ότι υποστηρίζατε ένα εβραϊκό κράτος; Σε αυτό καταλήγουν όλα αυτά; Ότι ήσασταν υπέρ μιας εβραϊκής εθνικής πατρίδας; Γι' αυτό μιλάτε σε όλα αυτά τα αποσπάσματα που διαβάσαμε; Αυτήν την λύση υποστηρίζετε;

Στράιχερ: Λοιπόν, δεν ξέρω τι θέλετε με αυτήν την ερώτηση. Φυσικά, αυτή είναι η λύση.

(IMT, Blue Series, τ. 12, σ. 374-375)

Ο Έρνστ Κάλτενμπρουερ:

Ε: Ο ένας μάρτυρας μετά τον άλλο, με μαρτυρίες και καταθέσεις, είπαν ότι οι δολοφονίες στους θαλάμους αερίων έγιναν κατά γενικές ή ειδικές διαταγές του Κάλτενμπρουερ.

Α: Δείξε μου έναν απ' αυτούς τους μάρτυρες ή οποιαδήποτε από αυτές τις διαταγές. Είναι εντελώς αδύνατον.

Ε: Η μαρτυρία ενός εκ των αξιωματούχων ήταν ότι οι περισσότερες διαταγές ξεκίνησαν απ' τον Χίμλερ, οι δολοφονίες δεν μπορούσαν να συμβούν χωρίς διαταγή του Χίτλερ ή γνώση του Χίμλερ, αλλά πρακτικά όλες οι διαταγές περνούσαν απ' τον Κάλτενμπρουερ.

Α: Τελείως αδύνατον.

(IMT, Red Series, Suppl. B, σ. 1299)

Και ο Χέρμαν Γκαίρινγκ:

Μάξγουελ: Παρακαλώ απαντήστε στην ερώτησή μου. Λέτε ακόμη ότι ούτε ο Χίτλερ, ούτε εσείς γνωρίζατε την πολιτική εξόντωσης των Εβραίων;

Γκαίρινγκ: Όσον αφορά τον Χίτλερ, είπα ότι δεν το νομίζω. Όσο για μένα, είπα ότι δεν ήξερα, έστω και κατά προσέγγιση, σε ποιο βαθμό γίνονταν αυτά τα πράγματα.

Μάξγουελ: Δεν ξέρατε σε ποιο βαθμό, αλλά ξέρατε ότι υπήρχε μια πολιτική που αποσκοπούσε στην εξόντωση των Εβραίων;

Γκαίρινγκ: Όχι, μια πολιτική μετανάστευσης, όχι εκκαθάρισης των Εβραίων. Ήξερα μόνον ότι είχαν υπάρξει μεμονωμένες περιπτώσεις τέτοιων πράξεων.

(IMT, Blue Series, τ. 9, σ. 619)

Θα πει κάποιος ότι όλοι τους λένε απλώς ψέμματα. Ίσως. Όμως οι δηλώσεις τους είναι κατηγορηματικές, συνεπείς και ταιριάζουν με όλα τα έγγραφα, είτε πρόκειται για διαταγές, είτε για ημερολόγια, είτε για απόρρητες συνομιλίες. Μήπως κάτι δεν πάει καλά;

Πάντως όσον αφορά την δίκη, όποιος διαβάσει τα πρακτικά, πολύ δύσκολα μπορεί να την χαρακτηρίσει κανονική νομική διαδικασία και ακόμη πιο δύσκολα μπορεί να βασιστεί στα στοιχεία της για να στηρίξει μια κατηγορία. Και αυτό διότι:

«Η δίκη ήταν πολιτική καθώς αντικειμενικός της σκοπός ήταν η τιμωρία των κατηγορουμένων και όχι η αναζήτηση της αληθείας.» (Νυρεμβέργη 1945, σ. 60)

Το ίδιο ισχύει για τις μετέπειτα δίκες. Ιδού ένα χαρακτηριστικό (κωμικοτραγικό) παράδειγμα σε μια από τις δίκες του Νταχάου:

«Ο Κιρσκιμπάουμ παρουσίασε κάποιον Αϊνστάιν για να αποδείξει ότι ο κατηγορούμενος Μένζελ είχε δολοφονήσει τον αδελφό του, αλλά ο κρατούμενος έδειξε τον αδελφό να κάθεται στα έδρανα των μαρτύρων. Ο Κιρσκιμπάουμ, βαθιά ντροπιασμένος, στράφηκε προς τον Αϊνστάιν και γρύλισε: Πώς θα στείλουμε αυτό το γουρούνι στην αγχόνη αν είσαι τόσο βλάκας ώστε να φέρεις τον αδελφό σου στο δικαστήριο;» (Uitley, σ. 195)

Πιο ξεκάθαρο δεν γίνεται. Τα γουρούνια στην αγχόνη. Με κάθε τρόπο. Είναι όμως αυτό δικαιοσύνη; Αυτοί πάντως που απάντησαν αρνητικά ήταν αρκετοί. Μάλιστα ένας εξ αυτών ήταν ο Τσαρλς Βένερστραμ (Wennerstrum), δικαστής σε μία από τις δίκες που ακολούθησαν εκείνη της Νυρεμβέργης. Εμφανώς αηδιασμένος από τις διαδικασίες που τηρήθηκαν έδωσε μια καταγινιστική συνέντευξη όπου δήλωσε:

«Αν ήξερα πριν από 7 μήνες αυτά που ξέρω σήμερα δεν θα είχα έρθει ποτέ εδώ. [...] Προφανώς ο νικητής κάθε πολέμου δεν είναι ο καλλίτερος κριτής της ενοχής εγκλημάτων πολέμου. [...] Η αρχική δίκη εγκλημάτων πολέμου διεξήχθη από Αμερικανούς, Ρώσους, Βρετανούς και Γάλλους, με μεγάλο μέρος χρόνου, προσπάθειας και κόστους αφιερωμένο στον εξωραϊσμό των Συμμάχων και στην επίρριψη όλων των ευθυνών για τον Β' ΠΠ στην Γερμανία. [...] Η εισαγγελία απέτυχε να τηρήσει την απόσταση της αντικειμενικότητας από την εκδικητικότητα και τις προσωπικές φιλοδοξίες για καταδίκες. Απέτυχε στην προσπάθεια να ορίσει προηγούμενα που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τον κόσμο να αποφύγει μελλοντικούς πολέμους. [...] Οι δίκες προορίζονταν να πείσουν τους Γερμανούς για την ενοχή των ηγετών τους. Απλώς έπεισαν τους Γερμανούς ότι οι ηγέτες τους έχασαν τον πόλεμο από σκληρούς κατακτητές. Τα περισσότερα στοιχεία στις δίκες ήταν έγγραφα, επιλεγμένα από τον μεγάλο όγκο κατασχεθέντων αρχείων. Η επιλογή έγινε από την εισαγγελία. Η υπεράσπιση είχε πρόσβαση μόνον στα έγγραφα που η εισαγγελία θεωρούσε σημαντικά για την υπόθεση. [...] Επίσης αποκρουστική για την αμερικανική έννοια της δικαιοσύνης ήταν η εξάρτηση της εισαγγελίας από αυτοενοχοποιητικές δηλώσεις των κατηγορουμένων όσο ήταν κρατούμενοι για πάνω από 2,5 χρόνια, και ανακρίνονταν συνεχώς χωρίς παρουσία συνηγόρου. [...] Η έλλειψη έφεσης με αφήνει με την αίσθηση ότι αρνηθήκαμε την δικαιοσύνη.» (Chicago Tribune, 23/2/1948)

Παρόμοιες δηλώσεις έκαναν και άλλοι Αμερικανοί. Ο βουλευτής Τζων Ράνκιν θα δήλωνε:

«Ως εκπρόσωπος του αμερικανικού λαού θέλω να πω ότι αυτό που γίνεται στην Νυρεμβέργη είναι καταισχύνει για τις ΗΠΑ.» (M. Turley, From Nuremberg to Nineveh, σ. 14)

Ο βουλευτής Λώρενς Σμιθ (ως ανωτ):

«Οι δίκες της Νυρεμβέργης είναι τόσο αποκρουστικές για τις αγγλοσαξονικές αρχές της δικαιοσύνης που θα πρέπει πάντοτε να ντρεπόμαστε γι' αυτήν την σελίδα στην ιστορία μας ... Η φάρσα της Νυρεμβέργης αντιπροσωπεύει μια πολιτική εκδίκησης στα χειρότερα της.»

Ο «Στύλος του Νόμου» Χάρλαν Φισκ Στόουν:

«Το ότι πρέπει να υπάρξει δίκαιη τιμωρία για τους περισσότερους κατηγορούμενους είναι αρκετά σαφές, αλλά δυσκολεύομαι πολύ να βρω μια σταθερή βάση σ' έναν νόμο ο οποίος τιμωρεί τους επί κεφαλής ενός κράτους ή τους υψηλόβαθμους αξιωματούχους για την διεξαγωγή

επιθετικού πολέμου, και αναρωτιέμαι πώς μερικοί απ' αυτούς που προεδρεύουν στις δίκες θα δικαιολογούσαν κάποιες πράξεις της δικής τους κυβέρνησης εάν βρίσκονταν στην θέση των κατηγορουμένων.» (Mason, σ. 716)

Ο Ανώτατος Δικαστής Ουίλιαμ Όρβιλ Ντάγκλας:

«Ασχέτως του πόσα βιβλία γραφούν ή συνόψεις ταξινομηθούν, ασχέτως του πόσο καλά το αναλύουν οι δικηγόροι, το έγκλημα για το οποίο δικάστηκαν οι ναζί δεν είχε επισημοποιηθεί ποτέ ως έγκλημα με την οριστικότητα που απαιτούν τα νομικά μας κριτήρια [...] ούτε είχε τεθεί εκτός νόμου με την θανατική ποινή από την διεθνή κοινότητα. Με τα δικά μας κριτήρια αυτό το έγκλημα προέκυψε από έναν αναδρομικό νόμο. Ο Γκαίρινγκ και οι άλλοι άξιζαν μια αυστηρή τιμωρία. Αλλά η ενοχή τους δεν δικαιολογεί το γεγονός ότι υποκαταστήσαμε την αρχή με την ισχύ.» (An Almanac of Liberty, σ. 96)

Ο Υποναύαρχος Ντάνιελ Γκάλερν:

«Το αυτοσύστατο δικαστήριο στην Νυρεμβέργη ήταν επισήμως γνωστό ως Διεθνές Στρατιωτικό Δικαστήριο. Αυτό το όνομα αποτελεί δυσφήμιση για το στρατιωτικό επάγγελμα. Το δικαστήριο δεν ήταν στρατιωτικό κατά καμμία έννοια. Οι μόνοι στρατιωτικοί μεταξύ των δικαστών ήταν οι Ρώσοι. [...] Οι μαζικοί φονιάδες στα στρατόπεδα θανάτου ενεργούσαν με την λογική ότι ο ισχυρός έχει δίκιο, και το ίδιο κάναμε κι εμείς όταν τους κρεμάσαμε. Στην Νυρεμβέργη, δικάστηκε η ανθρωπότητα και ο πολιτισμός μας, με άνδρες των οποίων τα χέρια ήταν ματωμένα στις θέσεις των δικαστών. Ένας δικαστής ήταν από την χώρα που διέπραξε την σφαγή στο Κατύν και παρουσίασε μια σειρά μαρτύρων για να ορκιστούν στην Νυρεμβέργη ότι οι Γερμανοί το είχαν κάνει. [...] Το πιο χτυπητό παράδειγμα της ξεδιάντροπης υποκρισίας στην Νυρεμβέργη ήταν η δίκη του Ναύαρχου Νταίνιτς. Τον δικάσαμε για τρεις κατηγορίες: (1) Συνωμοσία για διεξαγωγή επιθετικού πολέμου· (2) Διεξαγωγή επιθετικού πολέμου· και (3) Παραβίαση των νόμων πολέμου στην θάλασσα. Ακόμη και το φορτισμένο δικαστήριο της Νυρεμβέργης τον απήλλαξε για την πρώτη κατηγορία, αλλά τον καταδίκασε για τις άλλες δύο. Πώς, στο όνομα της κοινής λογικής, μπορεί ένας αξιωματικός να διεξάγει έναν οποιοδήποτε πόλεμο εκτός από επιθετικό χωρίς να είναι προδότης της πατρίδας του, δεν θα το μάθω ποτέ.» (Twenty Million Tons Under the Sea, σ. 330, 332)

Ο Γερουσιαστής Ταφτ:

«Θεωρώ ότι οι περισσότεροι Αμερικανοί βλέπουν με δυσφορία τις πολεμικές δίκες που μόλις τέλειωσαν στην Γερμανία και συνεχίζονται στην Ιαπωνία. Παραβιάζουν την θεμελιώδη αρχή του αμερικανικού νόμου ότι δεν μπορεί κάποιος να δικαστεί με *ex post facto* νομοθεσία. Ο απαγχονισμός των έντεκα ανδρών που καταδικάστηκαν στην Νυρεμβέργη θα είναι μια κηλίδα στο αμερικανικό μητρώο για την οποία θα μετανοιώνουμε για καιρό. Η δίκη των ηττημένων από τους νικητές δεν μπορεί να είναι αμερόληπτη όσο κι αν καλύπτεται με τις μορφές της δικαιοσύνης. Αμφιβάλλω για το αν ο απαγχονισμός εκείνων οι οποίοι, αν και απεχθείς, ήταν οι ηγέτες του γερμανικού λαού, θα αποθαρρύνει ποτέ την διεξαγωγή επιθετικού πολέμου, διότι ουδείς κάνει επιθετικό πόλεμο αν δεν περιμένει να νικήσει. Σε όλη αυτήν την κρίση υπάρχει το πνεύμα της εκδίκησης, και η εκδίκηση σπανίως είναι δικαιοσύνη. Σε αυτές τις δίκες αποδεχθήκαμε την ρωσική άποψη του σκοπού των δικών, κυβερνητική πολιτική και όχι δικαιοσύνη, η οποία έχει μικρή σχέση με την αγγλοσαξονική κληρονομιά μας. Καλύπτοντας την εκδίκηση με μορφή νομικής διαδικασίας, μπορούμε να δυσφημίσουμε την όλη ιδέα της δικαιοσύνης στην Ευρώπη για τα επόμενα χρόνια.» (The Papers of Robert A. Taft, τ. 3, σ. 200)

Ο τελευταίος λόγος στην Φρέντα Άτλεϋ (1949, σ. 181):

«Οι Δίκες της Νυρεμβέργης τέλειωσαν. Το μόνο που κατάφεραν είναι να γελοιοποιήσουν την αμερικανική δικαιοσύνη και να γεμίσουν τους Γερμανούς με μίσος και περιφρόνηση για την υποκρισία μας.»

Και μάλλον αυτήν την υποκρισία είχε κατά νου ο Νόαμ Τσόμσκι όταν το 1990 δήλωσε ότι αν εφαρμόζονταν οι νόμοι της Νυρεμβέργης, κάθε μεταπολεμικός Αμερικανός πρόεδρος θα είχε κρεμαστεί. Πάντως για την δίκη δύο πράγματα είναι βέβαια:

1. Ως προς την εξόντωση των Εβραίων, οι κατηγοροι δεν ήξεραν τον τόπο του εγκλήματος. Στην τελική του αγόρευση ο Σερ Χάρτλεϋ Σόουκρος κατονόμασε τα Άουσβιτς, Νταχάου, Τρεμπλίνκα, Μπούχενβαλντ, Μαουτχάουζεν, Μαϊντάνεκ και Οράνιενμπουργκ ως τα στρατόπεδα όπου πραγματοποιήθηκαν μαζικές δολοφονίες σε θαλάμους αερίων και φούρνους (IMT, τ. 19, σ. 434). Δεν μπόρεσαν επίσης να προσδιορίσουν ποιο ήταν το όπλο του εγκλήματος (θάλαμοι αερίων, ατμών, ηλεκτροπληξίας, όλα τα παραπάνω, άλλο).

2. Δεν μπορεί να χαρακτηριστεί νομική διαδικασία. Ήταν περισσότερο μια θεατρική παράσταση με σενάριο, σκηνοθεσία και ηθοποιούς. Μια θεατρική παράσταση με πολλές ομοιότητες με τις δίκες μαγισσών του Μεσαίωνα. Στις πραγματικές δίκες ο κατηγορούμενος δεν είναι υποχρεωμένος να αποδείξει την αθωότητά του. Η ευθύνη των αποδείξεων βαρύνει πάντοτε την κατηγορούσα αρχή. Οι αγορεύσεις των εισαγγελέων δεν είναι αποδείξεις. Οι κατηγορίες δεν είναι αποδείξεις. Οι «εκθέσεις» που έχουν γραφτεί από τους κατηγορούς δεν είναι αποδείξεις. Οι καταθέσεις μαρτύρων που κανείς δεν τους ξέρει ή έχει δει και απλώς διαβάζονται από τον εισαγγελέα δεν είναι αποδείξεις. Οι ανεξακρίβωτοι ισχυρισμοί δεν είναι αποδείξεις. Οι «ένορκες βεβαιώσεις» που έχουν εξαφανιστεί δεν είναι αποδείξεις. Ένα κομμάτι σαπουνι, ένα φωτιστικό και η φωτογραφία ενός ντουλαπιού δεν είναι αποδείξεις. Όπως επισημαίνει εύστοχα ο αναθεωρητής Άρθουρ Μπατζ (2003, σ. 22):

«Τα στοιχεία που μας παρουσιάζουν συγκεντρώθηκαν μετά τον πόλεμο, σε δίκες. Όλα σχεδόν είναι προφορικές μαρτυρίες και “ομολογίες”. Χωρίς τα στοιχεία αυτών των δικών δεν θα υπήρχαν σημαντικές αποδείξεις “εξόντωσης”. Πρέπει να σταματήσουμε και να το σκεφτούμε προσεκτικά. Χρειάστηκαν δίκες για να καθοριστεί ότι έγινε η μάχη του Βατερλώ; Οι βομβαρδισμοί του Αμβούργου, της Δρέσδης, της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι; Η σφαγή στην Καμπότζη;»

Και πρωτίστως σε μια κανονική δίκη ισχύει το *nullum crimen, nulla poena sine lege* (κανένα έγκλημα, καμμία ποινή άνευ νόμου), ενώ ο ύψιστος σκοπός είναι η ανεύρεση της ουσιαστικής πραγματικής αλήθειας. Ό,τι ακριβώς δεν τηρήθηκε στην Νυρεμβέργη.

Κεφάλαιο 6

Οι Θάλαμοι Αερίων

«Μην είσαι απολύτως σίγουρος για τίποτα. Μην θεωρείς άξια κόπου την δημιουργία μιας πίστης κρύβοντας στοιχεία, διότι τα στοιχεία θα έρθουν σίγουρα στο φως. Μην χρησιμοποιείς ισχύ για να καταπνίξεις απόψεις που θεωρείς ολέθριες, διότι αν το κάνεις οι απόψεις θα καταπνίξουν εσένα. Μην φοβάσαι να έχεις εκκεντρική άποψη, διότι κάθε αποδεκτή άποψη σήμερα ήταν κάποτε εκκεντρική. Να είσαι σχολαστικά ειλικρινής, ακόμα και αν η αλήθεια είναι δυσάρεστη, διότι είναι περισσότερο δυσάρεστο όταν προσπαθείς να την συγκαλύψεις.»

Μπέρτραντ Ράσελ

1. Το όπλο του εγκλήματος

Σε κάθε εγκληματολογική έρευνα, και δη στον φόνο, πρωτεύουσα σημασία έχει το όπλο του εγκλήματος. Έτσι αν βρεθεί κάποιος με μια σφαίρα στον κρόταφο, αμέσως αναζητείται η κάννη απ' όπου προήλθε αυτή η σφαίρα. Ή αν βρεθεί μαχαιρωμένος, αναζητείται το αιχμηρό αντικείμενο που προκάλεσε το θανατηφόρο πλήγμα. Στην προκειμένη περίπτωση το κυρίως όπλο είναι ο θάλαμος αερίων. Θα περιμέναμε λοιπόν ανοίγοντας ένα σχετικό βιβλίο να βρούμε σελίδες επί σελίδων με κονδύλια και διαταγές για την κατασκευή αυτών των θαλάμων, φωτογραφίες, σχεδιαγράμματα και σκαριφήματα που να παρουσιάζουν και να εξηγούν πώς λειτουργούσαν αυτά τα εργοστάσια θανάτου κτλ.

Όμως αν κάποιος ψάξει για τα παραπάνω θα εκπλαγεί. Οι εν λόγω πληροφορίες απλώς δεν είναι εκεί. Ούτε φωτογραφίες, ούτε σχέδια, ούτε έγγραφα⁹ (οι φωτογραφίες, όπου υπάρχουν, το πολύ να δείχνουν τα κτήρια στα οποία βρίσκονταν αυτοί οι θάλαμοι). Υπάρχουν βέβαια μαρτυρίες, αλλά αυτές είναι σύντομες και αποσπασματικές και δεν αρκούν για μια πλήρη και επιστημονική παρουσίαση, η δε αξιοπιστία τους όπως θα δούμε αργότερα είναι εξαιρετικά αμφίβολη. Τα απτά και αντικειμενικά στοιχεία λείπουν. Όσο περίεργο κι αν φαίνεται, το όπλο του εγκλήματος **απουσιάζει από την ιστορία**. Αυτή δεν είναι μικρή παράλειψη ειδικά όταν μιλάμε για ένα βιομηχανικής κλίμακας και μορφής γεγονός. Είναι περίπου σαν να ανοίγεις ένα βιβλίο θρησκευτικών και να μην υπάρχει πουθενά μια εικόνα της σταύρωσης, λες και επρόκειτο για μια ασήμαντη λεπτομέρεια. Φαίνεται σχεδόν να μην θέλουν οι ιστορικοί να δείξουν έναν θάλαμο αερίων.

---

9. Ο Πρεσσάκ προσπάθησε να καλύψει αυτό το κενό με μικρή επιτυχία.

Γιατί όμως αυτό; Για ποιο λόγο ο Βίζελ στο *Tous les fleuves vont à la mer* να γράψει ότι:

«Οι θάλαμοι αερίων καλλίτερα να μείνουν κλειδωμένοι μακριά από τα αδιάκριτα βλέμματα. Και στην δύναμη της φαντασίας.» (G. Rudolf, **Lectures on the Holocaust**, σ. 130)

Ενώ ο Κλωντ Λάνζμαν, σκηνοθέτης του ντοκιμαντέρ *Shoah* σε συνέντευξη στην *Le Monde* να δηλώσει:

«Στο *Shoah* δεν δαπανείται χρόνος σε αρχαιακό υλικό επειδή δεν είναι αυτός ο τρόπος που σκέφτομαι και λειτουργώ, και εκτός αυτού, δεν υπάρχει τέτοιο υλικό. Αν είχα βρει μια ταινία – μια μυστική ταινία, γιατί τα γυρίσματα απαγορεύονταν – των SS, η οποία έδειχνε 3.000 Εβραίους – άνδρες, γυναίκες και παιδιά – να πεθαίνουν μαζί, ασφυκτιώντας στους θαλάμους αερίων του Κρεματορίου 2 στο Άουσβιτς, όχι μόνο δεν θα την έδειχνα, αλλά θα την κατέστρεφα. Δεν μπορώ να πω γιατί.» (ως ανωτ. σ. 129)

Εκτός απ' το γεγονός ότι η αλλοίωση στοιχείων συνιστά αδίκημα, κάτι τέτοιο θα περιμέναμε από τον δράστη όχι απ' το θύμα. Για ποιο λόγο ο παθών θα κατέστρεφε ένα ακλόνητο πειστήριο εγκλήματος; Και μάλιστα του συγκεκριμένου εγκλήματος; Μια τέτοια συμπεριφορά του τύπου «κρύβε λόγια», μοιραία εγείρει πολλούς προβληματισμούς για την εγκληματολογική έρευνα.

2. Οι διαλογές

Σύμφωνα με την επίσημη ιστορία όταν έφταναν οι κρατούμενοι στα στρατόπεδα ακολουθούσε μια διαλογή κατά την οποία ξεχώριζαν τους καταλλήλους προς εργασία. Αυτοί γίνονταν δεκτοί στο στρατόπεδο ενώ οι υπόλοιποι (ηλικιωμένοι, παιδιά, άρρωστοι κλπ) θανατώνονταν. Είναι αναντίρρητο ότι υπήρξαν διαλογές, ήταν όμως αυτός ο σκοπός τους; Κατ' αρχάς ας δούμε την εμπειρία του Ρασινιέ:

«Είδα δύο ή τρεις Διαλογές στο Ντόρα· μάλιστα ξέφυγα μία από αυτές. [...] Στην Διαλογή που ξέφυγα στο Ντόρα ήταν ένας από τους συντρόφους μου που δεν είχε την ίδια τύχη. Τον είδα να αναχωρεί, και τον λυπήθηκα. Το 1946 πίστευα ακόμη ότι ήταν νεκρός και ότι είχε ασφυκτιήσει μαζί με ολόκληρη την πομπή της οποίας ήταν μέρος. Τον Σεπτέμβριο του ιδίου έτους, προς μεγάλη μου έκπληξη, εμφανίστηκε στο σπίτι μου για να με καλέσει να παραστάω σε κάποια επίσημη εκδήλωση. Όταν του είπα τους φόβους που είχα γι' αυτόν όλο αυτό το διάστημα, μου είπε ότι η εν λόγω πομπή είχε σταλεί στο Μπέργκεν-Μπέλσεν, ένα κέντρο ανάρρωσης για τους αρρώστους όλων των στρατοπέδων.» (**Debunking the genocide myth**, σ. 163)

Στα στρατόπεδα κατέφταναν χιλιάδες άνθρωποι και οι Γερμανοί έπρεπε να διαχειριστούν όλη αυτή την συρροή. Σε κάθε άφιξη έπρεπε να προσδιορίσουν ποιοι θα παραμείνουν και ποιοι θα σταλούν αλλού. Οι κρατούμενοι δεν ήξεραν πού πάνε όσοι φεύγουν, είχαν ακούσει όμως τις φήμες που κυκλοφορούσαν για τα στρατόπεδα και έτσι δεν ήταν δύσκολο να καταλήξουν στο συμπέρασμα που κατέληξε και ο Ρασινιέ. Τι γινόταν όμως με όσους παρέμεναν; Στην δίκη του αναθεωρητή Έρνστ Ζούντελ το 1985 στο Τορόντο, ο Άρνολντ Φρίντμαν, πρώην κρατούμενος στο Άουσβιτς, κατέθεσε (**Lectures on the Holocaust**, σ. 206):

«**Ε:** Εντάξει, γυρίστε ξανά την σελίδα. Βλέπουμε τις σελίδες 28 και 29. Είναι μια διαδικασία διαλογής;

A: Αν μπορώ να διευκρινίσω, στην 28 είναι μια διαδικασία διαλογής. Στην 29 είναι ανάκριση ενός ατόμου.

E: Μάλιστα. Εντάξει.

A: Και αν μπορώ να εξηγήσω, αν θέλετε να ξέρετε τι ήταν αυτή η ανάκριση, έψαχναν για επαγγελματίες, ακόμη και μεταξύ των ηλικιωμένων, πριν τους βάλουν στην άκρη. Ρωτούσαν αν υπάρχουν γιατροί ή ορισμένα άτομα που έψαχναν τότε, όπως μηχανικούς.

E: Μηχανικούς;

A: Και ούτω καθεξής.

E: Ήθελαν να χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητές τους υποθέτω. Σωστά;

A: Τότε δεν ήξερα τι ήθελαν, αλλά αυτό είναι, απλά σας εξηγώ την διαδικασία διαλογής όπως την ξέρω.

E: Οπότε προφανώς τους επέλεγαν για τις δεξιότητές τους για κάποιο λόγο.

A: Κατά καιρούς, ναι.»

Και αυτοί που κρίνονταν ανίκανοι να εργαστούν; Κατ' αρχάς όσοι κρατούμενοι γίνονταν δεκτοί καταγράφονταν λεπτομερώς και, όταν πέθαιναν, καταχωρίζονταν στα μητρώα θανάτου (*Sterbebücher*). Αυτά τα έγγραφα εξαφανίστηκαν μετά τον πόλεμο και επανεμφανίστηκαν την δεκαετία του 1990, αφού είχαν παραμείνει κρυμμένα στα σοβιετικά αρχεία επί 40 χρόνια. Τα μητρώα του Άουσβιτς αποκαλύπτουν ότι μέχρι το 1943, 68.751 κρατούμενοι (Εβραίοι και μη) έχασαν την ζωή τους. Αν η επίσημη εκδοχή είναι σωστή, σε αυτά τα έγγραφα δεν θα έπρεπε να βρούμε ηλικιωμένους ή μικρά παιδιά, δεδομένου ότι φονευόνταν αμέσως χωρίς να καταγραφούν. Όμως τελείως απροσδόκητα, στα μητρώα βρίσκουμε ανθρώπους 60, 70, 80 ετών αλλά και παιδιά κάτω των 15. Μερικά παραδείγματα όπου άπαντες είναι Εβραίοι (*The Journal of Historical Review*, τόμος 12, τεύχος 3, σ. 265-298):

Josef Buck. Απεβίωσε την 1η Αυγούστου 1941 σε ηλικία 65 ετών από αδυναμία γήρατος.

Chaim Richter. Απεβίωσε την 1η Μαρτίου 1942 σε ηλικία 81 ετών από αδυναμία γήρατος.

Samuel Mandel. Απεβίωσε στις 26 Μαρτίου 1942 σε ηλικία 74 ετών από γρίπη και καρδιακή ανεπάρκεια.

Josef Hoffmann. Απεβίωσε στις 22 Ιουνίου 1942 σε ηλικία 89 ετών από γηρατεία.

Abraham Stieber. Απεβίωσε στις 2 Ιουλίου 1942 σε ηλικία 79 ετών από γηρατεία.

Tibor Pollak. Απεβίωσε στις 26 Ιουλίου 1942 σε ηλικία 14 ετών από καρδιακή και κυκλοφορική ανεπάρκεια.

Peter Diessenberg. Απεβίωσε στις 27 Δεκεμβρίου 1943 σε ηλικία 1 έτους από βρογχίτιδα.

Το σύνολο των νεκρών κατά ηλικία μέχρι και το 1943 όπως προκύπτει από τα μητρώα του Άουσβιτς έχει ως εξής (**Lectures on the Holocaust**, σ. 208):

Ηλικία	Νεκροί
>90	2
80 - 90	73
70 - 80	482
60 - 70	2.083
50 - 60	8.040
40 - 50	15.512
30 - 40	18.430
20 - 30	14.830
10 - 20	6.715
0 - 10	2.584

Αυτά τα δεδομένα δεν συμφωνούν με την επίσημη εκδοχή. Και δεν είναι τα μόνα. Στις 5 Απριλίου 1944 ο Όσβαλντ Πόολ στέλνει ένα τηλεγράφημα στον Χίμλερ αναφορικά με τα μέτρα ασφαλείας στο Άουσβιτς (NMT, τ. 5, σ. 385). Εκεί μεταξύ άλλων επισημαίνει ότι από τους 67.000 συνολικά κρατούμενους στο Άουσβιτς (το οποίο ήταν σύμπλεγμα 3 στρατοπέδων), οι 18.000 νοσηλεύονται ή είναι ανάπηροι. Επίσης στο Μπίρκεναου (Άουσβιτς ΙΙ) από τους 36.000 κρατούμενους οι 15.000 είναι ανίκανοι προς εργασία. 18.000 νοσηλευόμενοι ή ανάπηροι στο μεγαλύτερο στρατόπεδο εξόντωσης όλων των εποχών, όπου είτε πέθαινες αμέσως είτε δούλευες μέχρι θανάτου; Δύσκολο. Και όπως θα δούμε παρακάτω, όσο προχωράει η έρευνα τόσο πληθαίνουν οι δυσκολίες.

3. Ο καθαρισμός

Ένα μόνιμο πρόβλημα στα στρατόπεδα (όπως και σε κάθε χώρο όπου συνωστίζονται πάρα πολλά άτομα) ήταν το ζήτημα της υγιεινής. Χιλιάδες άνθρωποι απ' όλα τα μέρη της Ευρώπης βρίσκονταν ξαφνικά κάτω από την ίδια στέγη. Ως εκ τούτου, πριν την τελική είσοδο στο στρατόπεδο έπρεπε να προηγηθεί μια διαδικασία καθαρισμού. Οι κρατούμενοι έπρεπε να παραδώσουν ρούχα και αντικείμενα για να απολυμανθούν και οι ίδιοι να λουστούν, να κουρευτούν και να βάλουν καθαρά ρούχα. Υπήρχαν και στρατόπεδα τα οποία ήταν απλώς ενδιάμεσοι σταθμοί και οι κρατούμενοι αναχωρούσαν μετά τον καθαρισμό. Λόγω όμως της εκτεταμένης παραφυλολογίας, πολλοί ήταν αρνητικοί απέναντι σε όλα αυτά. Γράφει χαρακτηριστικά ο Ρασινιέ (1978, σ. 90):

«Ήξερα κρατούμενους που δεν πήγαιναν ποτέ να λουστούν φοβούμενοι ότι από τους σωλήνες θα βγει αέριο αντί για νερό. Και, ακολούθως, κατά την εβδομαδιαία επιθεώρηση από τις νοσοκόμες της πτέρυγας, εύρισκαν ψείρες επάνω τους. Κατόπιν έπρεπε να περάσουν από μια απολυμαντική αγωγή που τους σκότωνε. Ήξερα επίσης κρατούμενους που δεν πήγαιναν ποτέ στο αναρρωτήριο. Φοβούνταν ότι θα τους χρησιμοποιήσουν ως κάποιου είδους πειραματό-ζωο στα ιατρικά πειράματα που οι φήμες έλεγαν ότι έκαναν οι SS ή ότι θα τους κάνουν δηλη-

τηριώδεις ενέσεις. Κατά συνέπεια, παρέμεναν μακριά ξανά και ξανά παρά τις συμβουλές, και ένα βράδυ ένας Kommando επέστρεφε με τα πτώματά τους στο στρατόπεδο.»

Το παρακάτω απόσπασμα περιγράφει με γλαφυρό τρόπο τι γινόταν κατά την διαδικασία ενός μαζικού καθαρισμού:

«Σ' έναν μεγάλο και μοναχικό αγρό, απέναντι από ένα ερημικό σπίτι σε μια μεγάλη αυλή, το τρένο μας επιτέλους σταμάτησε, και ο εισπράκτορας διέταξε τους επιβάτες να βιαστούν και να βγουν. [...] Εδώ πάρα πολλοί άνδρες και γυναίκες, ντυμένοι στα λευκά, μας παρέλαβαν, με τις γυναίκες να ασχολούνται με τις γυναίκες και τα κορίτσια των επιβατών, και οι άνδρες με τους άλλους. Αυτή ήταν άλλη μια σκηνή απίστευτης σύγχυσης, οι γονείς να χάνουν τα παιδιά τους, και τα παιδιά να κλαίνε· αποσκευές ρίχνονται μαζί σε μια γωνιά της αυλής, αδιαφορώντας για το περιεχόμενο. [...] Αυτοί οι Γερμανοί ντυμένοι στα λευκά να φωνάζουν εντολές, συνοδευόμενες πάντοτε από το “Γρήγορα! Γρήγορα!”, οι μπερδεμένοι επιβάτες να υπακούουν όλες τις διαταγές σαν ήρεμα παιδιά, αναρωτούμενοι πού και πού τι θα τους κάνουν. [...] Εδώ μας είχαν φέρει σ' έναν ερημικό τόπο όπου μόνο αυτό το σπίτι φαινόταν· μας πήραν τα πράγματά μας, μας χώρισαν από τους φίλους μας· ένας άνδρας ήρθε να μας ελέγξει, για να διαπιστώσει πλήρως την αξία μας· παράξενoi άνθρωποι να μας οδηγούν σαν άλογα ζώα, αβοήθητα και άνευ αντιρρήσεως· παιδιά που δεν μπορούσαμε να δούμε να κλαίνε με έναν τρόπο που υποδήλωνε τρομερά πράγματα· μας οδήγησαν σ' ένα μικρό δωμάτιο, όπου μια μεγάλη χύτρα έβραζε σε μια μικρή σόμπα· έβγαλαν τα ρούχα μας, έτριψαν το σώμα μας με μια γλοιώδη ουσία που θα μπορούσε να είναι οτιδήποτε κακό· μια καταϊόνηση ζεστού νερού πάνω μας χωρίς προειδοποίηση· ξανά όλοι μαζί σε ένα άλλο μικρό δωμάτιο όπου καθόμαστε, τυλιγμένοι με μάλλινες κουβέρτες μέχρι να φέρουν μεγάλες, χοντρές σακούλες, να αδειάσουν το περιεχόμενό τους, βλέπουμε μόνο ένα σύννεφο ατμού, και ακούμε την φωνή μιας γυναίκας να ντυθούμε, “Γρήγορα! Γρήγορα!” ή αλλιώς θα χάσουμε κάτι που δεν μπορούμε να ακούσουμε. Αναγκαζόμαστε να ξεχωρίσουμε τα ρούχα μας ανάμεσα στα άλλα, με τον ατμό να μας τυφλώνει· πνιγόμαστε, βήχουμε, παρακαλούμε τις γυναίκες να μας δώσουν χρόνο· επιμένουν, “Γρήγορα! Γρήγορα! θα χάσετε το τρένο!” Ω, ώστε στα αλήθεια δεν θα μας σκοτώσουν! Μας ετοιμάζουν μόνο για την συνέχεια του ταξιδιού μας, καθαρίζοντας μας από κάθε υποψία επικίνδυνης ασθένειας. Δόξα τω Θεώ!» (T. Dalton, **Debating the Holocaust**, σ. 119-120)

Ακούγεται γνώριμο αλλά πρόκειται για ένα περιστατικό του 1893 (από το βιβλίο *The Promised Land* της Mary Antin). Είναι σαφές ότι και το 1940, εν μέσω του πολέμου και του χάους των μαζικών εκτοπισμών (πολλοί μάλιστα δεν είχαν δει ποτέ λουτρό!), οι ανησυχίες και οι φόβοι θα ήταν παρόμοιοι. Μπορούμε να φανταστούμε την σκηνή:

Το τρένο φτάνει στο στρατόπεδο οπότε κατεβαίνουν όλοι φοβισμένοι και εξαντλημένοι από το ταξίδι, αναρωτούμενοι τι τους περιμένει. Στο βάθος βλέπουν τις τεράστιες καπνοδόχους των κρεματορίων και θυμούνται τις ιστορίες που έχουν ακούσει. Τους υποδέχονται κάποιοι ένστολοι που μιλάνε μια σκληρή ακαταλαβίστικη γλώσσα. Τους βάζουν στην σειρά, χωρίζοντας τους σε ομάδες. Κάποιοι χωρίζονται από τις οικογένειες τους. Βλέπουν τους συγγενείς ή τους φίλους τους να φεύγουν προς άγνωστη κατεύθυνση. Δεν θα τους ξαναδούν. Όσοι μένουν πίσω ζουν σε δύσκολες συνθήκες. Πολύωρη δουλειά, ελλιπής σίτιση, κακή διαβίωση, φόβος, ανασφάλεια, ασθένειες, θάνατοι. Εύκολα θα πιστέψουν τις διάφορες φήμες που κυκλοφορούν για πειράματα, εξοντώσεις κλπ. Μετά τον πόλεμο θα καταθέσουν τις εμπειρίες τους για όλα αυτά, ακόμη και αν δεν τα είδαν ποτέ με τα μάτια τους. Και τα υπόλοιπα είναι ιστορία.

4. Το κυάνιο και η δράση του

Όπως επισημάνθηκε, όλα τα αντικείμενα που έφταναν στα στρατόπεδα έπρεπε να απολυμανθούν. Η απολύμανση γινόταν εντός ειδικών θαλάμων είτε μέσω καυτού ατμού (από εκεί προέκυψε η παραφιλολογία περί θαλάμων ατμών) είτε μέσω του παρασιτοκτόνου Zyklon B, το οποίο ήταν κουτιά με γύψινους κόκκους εμποτισμένους με υδροκυάνιο. Το κυάνιο απελευθερωνόταν κατά την επαφή των κόκκων με τον ατμοσφαιρικό αέρα. Ο λόγος που επιλέχθηκε είναι ότι πρόκειται για ιδιαιτέρως ευκίνητο (εκτός από δραστικό) αέριο, με την δυνατότητα να εισχωρεί ακόμα και στις πιο μικρές ρωγμές καθιστώντας αδύνατη την διαφυγή εντόμων και παρασίτων. Επίσης είναι ιδιαιτέρως «επίμονο» αέριο, καθότι προσκολλάται στις επιφάνειες, ειδικά αν υπάρχει υγρασία, και απομακρύνεται πολύ δύσκολα. Μέχρι σήμερα έχουν υπάρξει αρκετά ατυχήματα κατά την διάρκεια απολυμάνσεων με κυάνιο, τα οποία καθιστούν σαφή την μεγάλη του επικινδυνότητα. Μερικά παραδείγματα:

*«Η J.M., μια διακοσμήτρια 21 ετών, δούλευε στο κελάρι του σπιτιού, του οποίου ο δεύτερος όροφος καθαριζόταν από ζωύφια με κυάνιο. Λόγω της ανεπαρκούς στεγανοποίησης κατά την απολύμανση, το αέριο διαπέρασε τους διαδρόμους, όπου δηλητηρίασε τον απολυμαντή, και έφτασε στο κελάρι μέσω αεραγωγών. Η δις Μ. ένοιωσε ξαφνικά μια έντονη φαγούρα στο λαιμό της την οποία ακολούθησε κεφαλαλγία και ζάλη. Οι δύο της συνάδελφοι παρατήρησαν τα ίδια συμπτώματα και έφυγαν όλοι απ' το κελάρι. Μετά από μισή ώρα, η δις Μ. επέστρεψε στο κελάρι όπου ξαφνικά κατέρρευσε κι έπεσε αναίσθητη. Η δις Μ. μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο μαζί με τον αναίσθητο απολυμαντή. Η δις Μ. ανένηψε και έλαβε εξιτήριο. Ο απολυμαντής, αντιθέτως, διαπιστώθηκε νεκρός αμά τη αφίξει.» (G. Rudolf, **The Rudolf Report**, σ. 15)*

Ένα άλλο ατύχημα συνέβη το 1999 όταν ένας εργοδότης έστειλε κάποιους εργάτες χωρίς την παραμικρή προστασία να καθαρίσουν μια δεξαμενή:

«Στις 7 Μαΐου, το δικαστήριο του Ποκατέλο στο Αϊντάχο, διαπίστωσε ότι ο Allan Elias διέταξε υπαλλήλους της Evergreen Resources, μιας εταιρείας παραγωγής λιπασμάτων της οποίας ήταν ιδιοκτήτης, να μπουν και να καθαρίσουν μια δεξαμενή χωρητικότητας 25.000 γαλονιών που περιείχε κυάνιο χωρίς να λάβει τις απαραίτητες προφυλάξεις για την προστασία των εργαζομένων του. Οι επιθεωρητές [...] είχαν επανειλημμένα προειδοποιήσει τον Elias για τους κινδύνους του κυανίου και του είχαν εξήγησει τις προφυλάξεις που πρέπει να λάβει πριν στείλει τους υπαλλήλους του στην δεξαμενή, όπως να ελέγξει για επικίνδυνα υλικά και να δώσει στους εργαζομένους προστατευτικό εξοπλισμό. Ο Scott Dominguez [...] προσεβλήθη από κυάνιο ενώ καθάριζε την δεξαμενή και υπέστη μόνιμη εγκεφαλική βλάβη ως αποτέλεσμα της δηλητηρίασης. [...] Μετά την πρώτη μέρα δουλειάς στην δεξαμενή, αρκετοί εργαζόμενοι συναντήθηκαν με τον Elias και του είπαν ότι η δουλειά στην δεξαμενή τους προκαλούσε πονόλαιμο, το οποίο είναι ένα πρώιμο σύμπτωμα έκθεσης σε κυάνιο. Οι εργαζόμενοι ζήτησαν από τον Elias να ελέγξει τον αέρα στην δεξαμενή για τοξικά αέρια και να τους φέρει προστατευτικό εξοπλισμό. [...] Ο Elias δεν έφερε προστατευτικό εξοπλισμό, και διέταξε τους εργαζομένους να επιστρέψουν στην δεξαμενή, διαβεβαιώνοντάς τους ψευδώς ότι θα τους πάρει τον εξοπλισμό που ζήτησαν. Αργότερα εκείνο το πρωί, ο Dominguez κατέρρευσε μέσα στην δεξαμενή. Και δεν μπορούσε να διασωθεί επί σχεδόν μια ώρα επειδή ο Elias δεν είχε δώσει στους εργαζομένους ούτε τον απαιτούμενο εξοπλισμό διάσωσης.» (ως ανωτ. σ. 18)

Πρέπει να σημειωθεί ότι το κυάνιο δεν εισέρχεται στον οργανισμό μόνον μέσω της αναπνοής. Αρκεί και η απλή επαφή με το δέρμα, από το οποίο απορροφάται και μάλιστα πιο

γρήγορα αν το άτομο είναι ιδρωμένο. Αν δε η συγκέντρωση κυανίου είναι υψηλή, ακόμα και μια μάσκα δεν εξασφαλίζει επαρκή προστασία. Το παρακάτω παράδειγμα είναι αποκαλυπτικό:

«Ο θάνατος εννέα ατόμων στις 21 Ιουνίου 1995, στο σπήλαιο του Montérolier [...] λέγεται ότι προκλήθηκε από την απελευθέρωση κυανίου προερχομένου από το δηλητηριώδες αέριο που χρησιμοποιήθηκε κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, τον λεγόμενο Βινσενίτη. Αυτό ανακοίνωσε την Τετάρτη ο πρώην καθηγητής Φυσικοχημείας Louis Soulie. [...] Σε συνέντευξη τύπου στο Buchy, είπε ότι ούτε τα παιδιά ούτε οι πυροσβέστες που έσπευσαν στην διάσωση – ένας εκ των οποίων φορούσε μάσκα – πέθαναν από δηλητηρίαση από μονοξείδιο του άνθρακα. [...] Σύμφωνα με τον καθηγητή, τα τρία παιδιά άναψαν μια φωτιά στο σπήλαιο και έρριξαν πάνω της μια βόμβα Βινσενίτη που βρήκαν στο σπήλαιο. Η βόμβα εξερράγη. Το αέριο προκάλεσε τον θάνατο των τριών παιδιών, τεσσάρων πυροσβεστών, του πατέρα ενός εκ των παιδιών και ενός ερασιτέχνη σπηλαιολόγου. Σύμφωνα με τον καθ. Soulie, οι θάνατοι των πυροσβεστών που αναζητούσαν τα παιδιά στο σπήλαιο, συμπεριλαμβανομένου του πυροσβέστη που φορούσε μάσκα, οφείλονται στο γεγονός ότι το κυάνιο διαλύεται στον ιδρώτα και διαπερνά το σώμα μέσω του δέρματος, όπου προκαλεί δηλητηρίαση.» (ως ανωτ. σ. 19)

5. Η απολύμανση με Zyklon B

Οι ιδιότητες του κυανίου και οι κίνδυνοι που μπορούσαν να προκύψουν κατά την χρήση του ήταν γνωστές στους Γερμανούς. Αυτό φαίνεται εύκολα από τις εντολές που έπρεπε να τηρηθούν κατά την απολύμανση και οι οποίες παρουσιάζονται στο έγγραφο NI-9912 μαζί με τις ιδιότητες του κυανίου (πρωσικό οξύ). Ακολουθούν μερικά αποσπάσματα από αυτό το έγγραφο (G. Rudolf, **Auschwitz: Plain Facts**, σ. 105-111) σχετικά με το κυάνιο και την διαδικασία «αερίωσης» (απολύμανσης) ενός χώρου.

Τοξικές επιδράσεις σε θερμόαιμα ζώα

Το πρωσικό οξύ δρα χωρίς προειδοποίηση, συνεπώς πρέπει να θεωρείται ιδιαίτερος τοξικό και ιδιαίτερος επικίνδυνος. Το πρωσικό οξύ είναι ένα από τα πιο ισχυρά δηλητήρια. 1 mg ανά χιλιόγραμμα βάρους αρκεί για να σκοτώσει έναν άνθρωπο. Γυναίκες και παιδιά είναι γενικά πιο ευάλωτοι από τους άνδρες. Πολύ μικρή ποσότητα πρωσικού οξέος δεν βλάπτει τον άνθρωπο, ακόμη και με διαρκή εισπνοή. Πτηνά και ψάρια είναι πολύ ευαίσθητα στο πρωσικό οξύ.

Συμπτώματα δηλητηρίασης

1. Ελαφρά δηλητηρίαση

Ζάλη, κεφαλαλγία, εμετός, δυσαρέσκεια, κλπ. Αυτά τα συμπτώματα εξαφανίζονται αν κάποιος βγει αμέσως στον καθαρό αέρα. Το αλκοόλ μειώνει την αντίσταση στο πρωσικό οξύ – μην πίνετε οινόπνευματώδη ποτά πριν την απολύμανση. Χορηγήστε 1 δισκίο Cardiazol ή Veriazol για να αποτρέψετε καρδιακές παθήσεις, εάν είναι απαραίτητο επαναλάβετε μετά από 2-3 ώρες.

2. Σοβαρή δηλητηρίαση

Το θύμα καταρρέει ξαφνικά και λιποθυμά. Πρώτες βοήθειες: καθαρός αέρας, αφαιρέστε την μάσκα, χαλαρώστε τα ρούχα, εφαρμόστε τεχνητή αναπνοή. Ενδομυϊκή με 0,01 g Lobelin. Απαγορεύονται οι ενέσεις καμφοράς.

3. Δηλητηρίαση από το δέρμα

Συμπτώματα όπως στο 1. Ίδια αγωγή.

Προσωπικό

Για κάθε απεντόμωση, χρησιμοποιείται μια ομάδα απεντόμωσης τουλάχιστον 2 ατόμων. Ο αρχηγός αερίωσης είναι υπεύθυνος για την αερίωση. Τα καθήκοντά του περιλαμβάνουν ιδίως την επιθεώρηση, τον αερισμό, την έγκριση του όλα καλώς και των μέτρων ασφαλείας. Ο αρχηγός πρέπει να ορίζει έναν αναπληρωτή σε περίπτωση απουσίας του. Οι εντολές του αρχηγού πρέπει να τηρούνται χωρίς δισταγμό. Ανειδίκευτο προσωπικό ή εκπαιδευμένο προσωπικό χωρίς πιστοποιητικό δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για αερίώσεις. Επίσης τέτοια άτομα δεν πρέπει να μπαίνουν σε δωμάτια γεμάτα με αέριο. Ο αρχηγός οφείλει να γνωρίζει πού βρίσκεται το προσωπικό του ανά πάσα στιγμή. Όλο το προσωπικό πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ανά πάσα στιγμή ότι έχει επίσημη άδεια να χρησιμοποιεί πρωσικό οξύ για την απολύμανση των παρασίων. Αυτές οι εντολές πρέπει να τηρούνται επακριβώς σε όλες τις περιπτώσεις.

Εξοπλισμός

Κάθε άνδρας θα πρέπει να έχει μαζί του ανά πάσα στιγμή:

1. Την δική του μάσκα.
2. Τουλάχιστον 2 ειδικά δέματα για χρήση κατά του πρωσικού οξέος Zyklon.
3. Το εγχειρίδιο «Πρώτες Βοήθειες για Θύματα Πρωσικού Οξέος».
4. Αντίγραφο της εντολής εργασίας.
5. Πιστοποιητικό έγκρισης.

Κάθε ομάδα απεντόμωσης θα πρέπει να έχει μαζί της ανά πάσα στιγμή:

1. Τουλάχιστον 3 επιπρόσθετα ειδικά δέματα.
2. 1 ανιχνευτή αερίου (*Gasrestnachweisgerät*).
3. 1 σύριγγα Lobelin.
4. Αμπούλες Lobelin 0,01 g.
5. (Cardiazol), δισκία Veriazol.
6. 1 λοστό ή σφυρί για να ανοίξει τα κουτιά του Zyklon.
7. Προειδοποιητικές αφίσες του καθορισμένου είδους.
8. Υλικό σφράγισης.
9. Φύλλα χαρτιού για να απλώσει το Zyklon.
10. Φακό.

Όλος ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και λειτουργικός. Βλάβες πρέπει να επισκευάζονται άμεσα.

Αερίωση κτηρίου

1. Ελέγξτε για να βεβαιωθείτε ότι όλοι έχουν εγκαταλείψει το κτήριο.
2. Ανοίξτε τις θήκες του Zyklop. Για κάθε όροφο, ετοιμάστε την απαραίτητη ποσότητα.
3. Μοιράστε τα κουτιά. Ένας άνδρας μπαίνει στο κτήριο, λαμβάνει και διανέμει τα κουτιά που του έφερε η ομάδα εργασίας (τα βάζει δίπλα στα φύλλα χαρτιού).
4. Διώξτε την ομάδα εργασίας.
5. Παρατάξτε την φρουρά· ο αρχηγός της ομάδας αερίωσης τούς δίνει τις διαταγές του.
6. Βεβαιωθείτε ότι η στεγανοποίηση και η εκκένωση είναι πλήρεις.
7. Φορέστε όλο τον εξοπλισμό προστασίας από αέρια.
8. Ανοίξτε τα δοχεία και χύστε το περιεχόμενο. Απλώστε το περιεχόμενο αραιά, ώστε το Zyklop να εξατμιστεί γρήγορα και να επιτευχθεί η απαιτούμενη συγκέντρωση του αερίου όσο το δυνατόν πιο γρήγορα. Η διαδικασία πρέπει να αρχίζει από τον υψηλότερο όροφο, το κελάρι πρέπει να φροντίζεται πριν τον πρώτο όροφο, εάν δεν έχει έξοδο. Στα δωμάτια που φροντίστηκαν αποφεύγεται η είσοδος, αν είναι δυνατόν. Η διαδικασία θα πρέπει να γίνεται αργά και μεθοδικά. Ειδικά στις σκάλες προχωρήστε αργά. Η διαδικασία θα πρέπει να διακόπτεται μόνο σε περίπτωση εκτάκτου ανάγκης.
9. Κλειδώστε και σφραγίστε τις πόρτες εισόδου (μην ξεχάσετε τις κλειδαρότρυπες) και δώστε τα κλειδιά στον αρχηγό της ομάδας.
10. Σε κάθε εξωτερική πόρτα βάλτε μια πινακίδα με την επιγραφή: «ΠΡΟΣΟΧΗ: Δηλητηριώδη αέρια – θανάσιμος κίνδυνος – απαγορεύεται η είσοδος». Αν είναι απαραίτητο, η πινακίδα θα πρέπει να είναι πολύγλωσση. Θα πρέπει να δείχνει καθαρά τουλάχιστον 1 νεκροκεφαλή.
11. Όλος ο εξοπλισμός προστασίας από αέρια, ο εξοπλισμός ανάνηψης και οι ανιχνευτές αερίου θα πρέπει να είναι διαθέσιμοι. Κάθε μέλος της ομάδας θα πρέπει να γνωρίζει πού μπορούν να βρεθούν.
12. Τουλάχιστον 1 μέλος της ομάδας πρέπει να παραμένει κοντά στο υπό απολύμανση κτήριο. Ο φρουρός θα πρέπει να γνωρίζει την θέση του.

Εξαερισμός

Ο εξαερισμός παρουσιάζει μεγάλο κίνδυνο για τους συμμετέχοντες αλλά και τους μη

συμμετέχοντες. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να γίνεται προσεκτικά και μάσκες θα πρέπει πάντοτε να φορούνται. Ο εξαερισμός θα πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε ο αέρας να καθαρίζεται στο συντομότερο δυνατό διάστημα, το αέριο να ρέει προς την μια πλευρά, όπου δεν υπάρχει κίνδυνος για μη συμμετέχοντες. Όταν ο εξαερισμός είναι δύσκολος, ένας άνδρας ειδικά εκπαιδευμένος θα πρέπει να παραμένει στο κτήριο για να παρακολουθεί την ροή του αερίου.

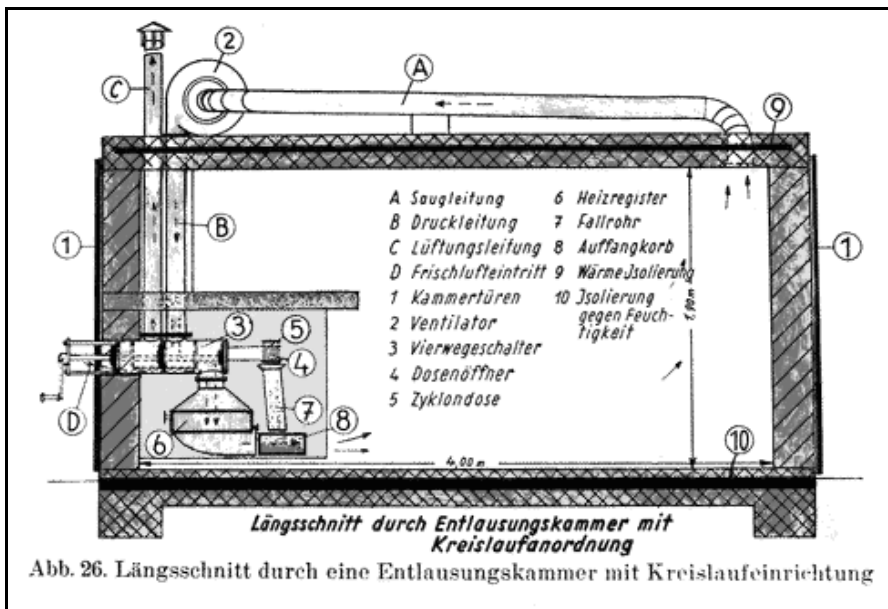
1. Βεβαιωθείτε ότι δεν υπάρχουν άτομα άσχετα με την αερίωση κοντά στο κτήριο.
2. Τοποθετήστε τους φρουρούς έτσι ώστε να παρατηρούν τις εισόδους του κτηρίου χωρίς να βρίσκονται στην ροή του αερίου.
3. Βάλτε μάσκες.
4. Μπείτε στο κτήριο, κλείστε τις πόρτες αλλά μην τις κλειδώσετε.
5. Πρώτα ανοίξτε τα παράθυρα στην πλευρά του κτηρίου μακριά από τον άνεμο. Αερίζετε έναν όροφο την φορά. Αρχίστε με τον πρώτο όροφο και περιμένετε τουλάχιστον 10 λεπτά μετά από κάθε όροφο.
6. Σε κάθε δωμάτιο του κτηρίου οι πόρτες των διαδρόμων, οι ενδιάμεσες πόρτες και τα παράθυρα πρέπει να ανοιχτούν. Εάν κάποια παράθυρα ανοίγουν δύσκολα, ανοίξτε τα αφού το μεγαλύτερο μέρος του αερίου έχει απομακρυνθεί.
7. Σανίδες και άλλα σφραγίσματα που δεν χειρίζονται εύκολα θα πρέπει να αφαιρούνται μόνον αφού το μεγαλύτερο μέρος του αερίου έχει απομακρυνθεί.
8. Όταν υπάρχει πάγος ή κίνδυνος παγετού, βεβαιωθείτε ότι τα συστήματα θέρμανσης και οι σωλήνες του νερού δεν θα παγώσουν.
9. Δωμάτια με πολύτιμο περιεχόμενο, όπως αποθήκες ρούχων μπορούν να κλείσουν μόλις ανοίξουν τα παράθυρα.
10. Βεβαιωθείτε ότι οι ανοικτές πόρτες και τα παράθυρα δεν κλείνουν μόνα τους.
11. Σφραγίσματα στις καμινάδες πρέπει να αφαιρούνται μετά το προσωρινό όλα καλώς.
12. Ο εξαερισμός πρέπει να διαρκεί τουλάχιστον 20 ώρες.
13. Ο φρουρός πρέπει να παραμένει κοντά στο κτήριο καθ' όλο τον εξαερισμό.

Από τα παραπάνω προκύπτουν τα εξής: Το προσωπικό που θα χειριστεί το Zyklon B πρέπει να είναι εκπαιδευμένο και πλήρως εφοδιασμένο με τον απαραίτητο εξοπλισμό. Λόγω της κοκκώδους μορφής του, το Zyklon πρέπει να σκορπιστεί αντί να αφεθεί συγκεντρωμένο σε ένα μόνο σημείο προκειμένου να ελευθερωθεί γρήγορα το αέριο. Ο εξαερισμός πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή ώστε να μην υπάρξει κανένας κίνδυνος είτε για το προσωπικό

είτε για άλλους, ενώ ο χώρος πρέπει να φυλάσσεται καθ' όλη την διάρκεια του εξαερισμού, ο οποίος πρέπει να διαρκεί τουλάχιστον 20 ώρες. Το έγγραφο τελειώνει με τις οδηγίες για το τελικό «Όλα Καλώς», όπου επισημαίνεται ότι η συγκέντρωση αερίου πρέπει να ελεγχθεί με τους ανιχνευτές και αν ο χώρος δεν έχει καθαρίσει επαρκώς, να συνεχιστεί ο εξαερισμός για μερικές ώρες ακόμα.

6. Θάλαμοι αερίων για απολύμανσεις

Τα ανωτέρω αφορούν την απολύμανση ενός τυχαίου κτηρίου. Για τον καθαρισμό αντικειμένων, ρουχισμού κλπ, οι Γερμανοί διέθεταν ειδικούς θαλάμους οι οποίοι λειτουργούσαν είτε με ατμούς είτε με Zyklon B. Το σχεδιάγραμμα ενός θαλάμου για καθαρισμό με Zyklon B έχει ως εξής (**The Rudolf Report**, σ. 59):

Πρέπει να επισημανθεί ότι στα γερμανικά έγγραφα (όπως και εδώ) εμφανίζεται ο όρος «θάλαμος αερίων» (*Gaskammer*). Εκείνη την εποχή αυτός ο όρος αφορούσε αποκλειστικά συστήματα απολύμανσης και δεν είχε κάτι το επιλήψιμο. Πώς λειτουργούσε όμως ένας τέτοιος θάλαμος; Εκτός από το αυτονόητο γεγονός ότι έπρεπε να είναι ερμητικά σφραγισμένος, για να γίνει μια απολύμανση ήταν απαραίτητη η ταχεία κυκλοφορία και ομοιόμορφη κατανομή του αερίου στον χώρο, έτσι αυτοί οι θάλαμοι διέθεταν ένα εσωτερικό σύστημα κυκλοφορίας του αέρα γι' αυτόν ακριβώς τον σκοπό. Και επειδή η εξάτμιση του κυανίου είναι μειωμένη σε χαμηλές θερμοκρασίες, το ρεύμα αέρα που ωθούσε το αέριο στον θάλαμο έπρεπε να είναι θερμό. Απαραίτητο φυσικά ήταν και ένα σύστημα εξαερισμού για να απομακρύνει το αέριο μετά τον καθαρισμό και, όπως και προηγουμένως, ο χώρος έπρεπε να ελεγχθεί κατόπιν για υπολείμματα αερίου πριν την είσοδο σε αυτόν.

Έχοντας πλέον μια πιο ξεκάθαρη εικόνα του ζητήματος, ας δούμε πώς γίνεται η εκτέλεση ενός ανθρώπου σε θάλαμο αερίων.

7. Θάλαμοι αερίων για εκτελέσεις

Οι περισσότεροι έχουν την εντύπωση ότι η εκτέλεση σε θάλαμο αερίων είναι απλή υπόθεση. Βάζουμε τον μελλοθάνατο στον θάλαμο, κλειδώνουμε την πόρτα, αφήνουμε το αέριο μέσα, και μετά τον θάνατο εξαερίζουμε τον χώρο και απομακρύνουμε το πτώμα. Αυτή η περιγραφή, αν και δεν είναι ανακριβής, δεν αποτυπώνει την πραγματικότητα. Η εκτέλεση με αέρια δεν είναι ούτε εύκολη, ούτε γρήγορη. Ο θάλαμος αερίων είναι ιδιαιτέρως πολύπλοκη κατασκευή με συγκεκριμένες προδιαγραφές και η διαδικασία της εκτέλεσης πρέπει να γίνεται βήμα-βήμα. Τα βήματα είναι αρκετά και το παραμικρό λάθος μπορεί να αποβεί μοιραίο. Για να γίνει αντιληπτή η πολυπλοκότητα των προβλημάτων που συνδέονται με τον θάλαμο αερίων πρέπει να παρουσιαστεί λεπτομερώς η λειτουργία του.

7.1 Προδιαγραφές

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία του θαλάμου και η εκτέλεση να είναι επιτυχής χωρίς να προκύψουν κίνδυνοι για το προσωπικό, πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις οι οποίες έχουν ως εξής:

*«Ο θάλαμος και όλες οι είσοδοι, είτε ηλεκτρικές είτε μηχανικές, πρέπει να σφραγίζονται για να αποτραπούν οι διαρροές. Η πόρτα πρέπει να είναι στουπωμένη με κάποιον είδους σφράγιση πίεσης όπως αυτά στις υδατοστεγείς πόρτες στην θάλασσα. Τα παράθυρα, αν υπάρχουν, θα πρέπει να είναι στουπωμένα και σφραγισμένα. Περαιτέρω, ο θάλαμος πρέπει να λειτουργεί σε πίεση μικρότερη από την εξωτερική πίεση του περιβάλλοντος [...] για να διασφαλιστεί ότι οποιαδήποτε διαρροή θα είναι προς τα μέσα. Επειδή το αέριο είναι εκρηκτικό, ο φωτισμός και το ηλεκτρολογικό υλικό στον θάλαμο πρέπει να είναι αντεκρηκτικά. Οποιοδήποτε μηχανικό υλικό πρέπει να εμποδίζεται από το να προκαλέσει σπινθήρα. [...] Το αέριο είτε θα παραχθεί, είτε θα παρασχεθεί από δεξαμενές ή από έναν αδρανή φορέα όπως το Zyklon B. [...] Εάν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί Zyklon B, χρειάζεται ένας κυκλοφορητής θερμού αέρα για να εξατμιστεί το αέριο (να βράσει) από τον αδρανή φορέα. Ο απλούστερος τρόπος είναι να παραχθεί το αέριο στον θάλαμο. [...] Πρέπει να έχουμε ένα σύστημα για την εξάτμιση του μίγματος αέρα και αερίου από τον θάλαμο και μια καπνοδόχο πάνω από το υψηλότερο αντικείμενο για να σκορπίσει το αέριο πριν μπορέσει να βλάψει κάποιον. Αυτό απαιτεί μία βαλβίδα εισαγωγής και μια βαλβίδα εξαγωγής, αμφότερες στουπωμένες, και έναν ανεμιστήρα εξάτμισης με επαρκή δυνατότητα ροής να καθαρίσει τον θάλαμο πολλές φορές σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ο εισαγόμενος αέρας πρέπει να θερμαίνεται σε θερμοκρασία μεγαλύτερη από 78,3 βαθμούς Φαρενάιτ (25,7 βαθμούς Κελσίου) για να εμποδιστεί η συμπύκνωση του υδροκυανικού οξέος στον θάλαμο. Πρέπει να προσθέσουμε μια ισχυρή βάση στον εισαγόμενο αέρα για να εξουδετερώσουμε οποιαδήποτε διαρροή προς τους χειριστές. Μετά την χρήση, πρέπει να έχουμε ένα σύστημα ή διαδικασία για να εξουδετερώσουμε το υδροκυανικό οξύ στο σώμα του εκτελεσθέντος και να καθαρίσουμε τον θάλαμο από αυτό. Αυτό απαιτεί το πλύσιμο του σώματος, καθώς και του θαλάμου, με μια ισχυρή βάση φορώντας προστατευτικές στολές και αντιασφυζιογόνες μάσκες ή παρόχους αέρα. Περαιτέρω, θα πρέπει να έχουμε κάποιον είδους δείκτη διαρροής αερίου, καθώς και ένα σύστημα εξαερισμού για την προστασία των χειριστών.» (F. Leuchter, **The Leuchter Reports**, σ. 194-195)*

Εδώ βλέπουμε αρκετά πράγματα που είδαμε και προηγούμενως στις απολυμάνσεις, αλλά με μερικές ακόμα λεπτομέρειες που δείχνουν τις δυσκολίες της όλης διαδικασίας. Αυτές όμως καθίστανται πιο σαφείς εξετάζοντας τον θάλαμο εν λειτουργία.

7.2 Λειτουργία

Έχοντας δει τις βασικές προδιαγραφές ενός θαλάμου αερίων για εκτελέσεις, περνάμε στην χρήση του:

«Η λειτουργία ενός θανατηφόρου θαλάμου αερίων είναι απλή στην θεωρία, αλλά περίπλοκη στην πράξη. Ουσιαστικά, ο εκτελούμενος σφραγίζεται σ' έναν θάλαμο του οποίου η πίεση είναι προς τα μέσα (εκκενώνεται) έτσι ώστε οποιαδήποτε διαρροή επικίνδυνου αερίου κυανίου να είναι προς τα μέσα. Μέσω ενός εξωτερικού ενεργοποιητή, σφαιρίδια κυανιούχου νατρίου (μπρικέτες) πέφτουν σε ζεστό, αραιό θειικό οξύ εντός του θαλάμου. Το αέριο κυάνιο (Zyklon B) παράγεται εντός του θαλάμου, λόγω της χημικής αντίδρασης του κυανιούχου νατρίου με το θειικό οξύ. Το απελευθερωθέν αέριο περιβάλλει τον εκτελούμενο και τερματίζει την ζωή του. Αφού παρέλθει επαρκής χρόνος, ο θάλαμος αερίζεται πλήρως, με αέρα άνω των 80 βαθμών Κελσίου, πολλές φορές, και το υποκείμενο απομακρύνεται μετά από κατάλληλη εξουδετέρωση με αμμωνία. Το πρωτικό οξύ, υπόλειμμα της χημικής αντίδρασης, πρέπει να πεταχτεί. Ο θάλαμος πρέπει να εξουδετερωθεί μέσω πλύσης με αμμωνία και καυστική σόδα ή χλωρίνη. Πρέπει να ληφθεί μέριμνα κατά τον χειρισμό του πτώματος, τον καθαρισμό του θαλάμου και της γεννήτριας αερίου, και την εκκένωση του αερίου ώστε ουδείς άλλος να σκοτωθεί πλην του εκτελεσθέντος. [...]

Με εντολή του Διευθυντή, η εκτέλεση ξεκινάει και ανοίγουν οι κουρτίνες των μαρτύρων. Ο πείρος ασφάλισης αφαιρείται από τον μοχλό της βαλβίδας αερίου και ο μοχλός της βαλβίδας αερίου (1) κατεβαίνει, ανοίγοντας την βαλβίδα γεννήτριας αερίου (10), η οποία ρίχνει τα σφαιρίδια κυανίου στο διάλυμα του οξέος ξεκινώντας την παραγωγή του αερίου. Οι οθόνες βεβαιώνουν ότι το κενό αντέχει και δεν ανιχνεύονται διαρροές. Μετά από αρκετά λεπτά, ο εκτελούμενος θα είναι νεκρός και ο γιατρός θα επιβεβαιώσει το γεγονός. Ο γιατρός θα περιμένει για αρκετά λεπτά ακόμα και θα ενημερώσει τον Διευθυντή ότι το υποκείμενο είναι νεκρό (συνολικός χρόνος συνήθως δέκα [10] λεπτά). Ο διευθυντής ακολούθως διατάζει να καθαριστεί ο θάλαμος από το αέριο και να κλείσουν οι κουρτίνες των μαρτύρων. [...] Μετά από τουλάχιστον δεκαπέντε λεπτά εξαερισμού, το διάλυμα φαινολοφθαλϋνης θα πρέπει να ελεγχθεί για το χαρακτηριστικό κόκκινο χρώμα του, το οποίο δείχνει ότι ο θάλαμος καθάρισε. Όταν ο θάλαμος είναι καθαρός, δύο χειριστές, φορώντας ολόσωμες χημικές στολές με αναπνευστήρες και λαστιχένια γάντια, ανοίγουν τον θάλαμο και το επιβεβαιώνουν με ανιχνευτές αερίου. [...] Οι χειριστές με τις χημικές στολές τινάζουν τα μαλλιά του εκτελεσθέντος για να εξαλείψουν τυχόν παγιδευμένο αέριο και κατόπιν ψεκάζουν τον εκτελεσθέντα και τον θάλαμο με αμμωνία. [...] Ο εκτελεσθείς τώρα γδύνεται και πλένεται με διάλυμα καυστικής σόδας ή αμμωνίας και απομακρύνεται από τον θάλαμο και ντύνεται με διαφορετικά ρούχα. Το σώμα του είναι πλέον έτοιμο για την απομάκρυνση από τον νεκροθάφτη, ο οποίος εφεξής εργάζεται με λαστιχένια γάντια. Τα ρούχα που φορούσε ο εκτελεσθείς κατά την εκτέλεση τοποθετούνται σε μια πλαστική σακούλα και σφραγίζονται, μετά από το οποίο απορρίπτονται, συνήθως μέσω καύσης.» (ως ανωτ. σ. 190-193)

Αυτή είναι η προβλεπόμενη διαδικασία για την εκτέλεση **ΕΝΟΣ** ατόμου. Είναι σαφής η επικινδυνότητα της συγκεκριμένης μεθόδου και η προσοχή που απαιτείται από την αρχή μέχρι το τέλος της εκτέλεσης, η οποία μπορεί να διαρκέσει αρκετή ώρα μέχρι να αποβιώσει ο εκτελούμενος. Ο βασικός λόγος είναι ότι οι μελλοθάνατοι συμβουλευούνται να πάρουν βαθειές εισπνοές ώστε να πεθάνουν γρήγορα, αλλά αντ' αυτού κρατούν την αναπνοή τους όσο μπορούν, παίρνοντας μικρές εισπνοές στο ενδιάμεσο ώστε να καθυστερήσουν το μοι-

ραίο. Από την εμπειρία προκύπτει ότι απαιτούνται περίπου 10 λεπτά μέχρι τον θάνατο. Για παράδειγμα μια εκτέλεση το 1976 στην Αμερική είχε ως εξής:

«Ο Χάουαρντ Μπρόντι, ένας δημοσιογράφος που είχε παραστεί σε τρεις εκτελέσεις, ήταν παρών όταν η Καλιφόρνια θανάτωσε τον Άαρντ Μίτσελ στον διθέσιο θάλαμο αερίων της. [...] Ο Μπρόντι είπε πώς “όταν τον έφτασε το αέριο το κεφάλι του έπεσε αμέσως στο στήθος του. Μετά το κεφάλι του σηκώθηκε και κύτταξε απ’ ευθείας στο παράθυρο που στεκόμουν. Επί σχεδόν επτά λεπτά καθόταν έτσι, με το στήθος του να σηκώνεται με δυσκολία, και σάλιο να αφρίζει στα χείλη του. Μάζεψε τους αντίχειρες στην γροθιά του και, τελικά, το κεφάλι του έπεσε πάλι.” Τα αρχεία της φυλακής δείχνουν ότι χρειάστηκαν δώδεκα λεπτά για να σταματήσει να χτυπάει η καρδιά του Μίτσελ.» (S. Trombley, **The Execution Protocol**, σ. 15)

Η εκτέλεση του Ντέιβιντ Λώσον το 1994 ήταν ακόμη πιο δύσκολη:

«Ο Λώσον άρχισε να φωνάζει καθώς οι εκτελεστές κάλυπταν το πρόσωπό του. Τα λόγια του δεν ήταν σαφή μέσα από τα διπλά τζάμια του θαλάμου αλλά φαινόταν να φωνάζει, “Είμαι άνθρωπος, είμαι άνθρωπος!” καθώς η αεροστεγής πόρτα του δωματίου έκλεισε. Συνέχισε να ουρλιάζει καθώς η ομίχλη του αερίου σηκώθηκε γύρω του. Πολλοί μάρτυρες είχαν τρομοκρατηθεί. “Μετά από περίπου τρία ή τέσσερα λεπτά”, είπε ένας μάρτυρας, “δεν μπορούσε να πει όλη την πρόταση, ‘είμαι άνθρωπος’, αλλά φώναζε ακόμα την λέξη ‘άνθρωπος!’ κάθε είκοσι δευτερόλεπτα περίπου. Αυτό έκανε για άλλα δύο έως τρία λεπτά. Τελικά, δεν μπορούσε να πει έστω και μέρος της λέξης, αλλά συνέχισε το γρύλισμα κάθε είκοσι δευτερόλεπτα για άλλο ένα ή ενάμιση λεπτό. Το σώμα του συνέχισε να τρέμει για άλλο ένα λεπτό περίπου, κατόπιν ήταν ακίνητος.” Χρειάστηκαν δώδεκα λεπτά για να πεθάνει ο Λώσον, αλλά φάνηκε πολύ περισσότερο. Για πολλούς από αυτούς που είδαν και άκουσαν, η εμπειρία θα διαρκούσε μια ζωή.» (S. Christianson, **The Last Gasp**, σ. 223)

Ο Γουόλτερ Λαγκράντ άντεξε ακόμη περισσότερο (ως ανωτ. σ. 229):

«Στις 3 Μαρτίου 1999, ο Γουόλτερ Λαγκράντ, ένας Γερμανοαμερικανός κατάδικος, έγινε το επόμενο άτομο στην ιστορία που θα θανατωνόταν σε αμερικανικό θάλαμο αερίων. [...] Δεκαοκτώ λεπτά αφού ρίχτηκαν τα σφαιρίδια κυανίου, ανακηρύχθηκε νεκρός.»

Είναι απολύτως ξεκάθαρο ότι αν δεν υπάρχει απόλυτη συνεργασία από τον εκτελούμενο, η εκτέλεση με αέρια δεν είναι ούτε εύκολη ούτε ανώδυνη, αλλά αντιθέτως μπορεί να χαρακτηριστεί αρκετά βάρβαρη έως απάνθρωπη. Συνοψίζοντας, η θανάτωση σε θάλαμο αερίων έχει ως εξής:

Ο εκτελούμενος δένεται και στο στήθος του τοποθετείται ένα μακρύ στηθοσκόπιο ώστε ο γιατρός εκτός θαλάμου να βεβαιώσει τον θάνατο. Το αέριο ελευθερώνεται με ειδικό μηχανισμό και ο εκτελούμενος θανατώνεται σε περίπου 10 λεπτά. Ο γιατρός περιμένει λίγα λεπτά ακόμη και κατόπιν ο θάλαμος εξαερίζεται με θερμό αέρα για τουλάχιστον 15 λεπτά. Αφού ο θάλαμος καθαρίσει, εργάτες με ολόσωμες στολές εισέρχονται, ελέγχουν πάλι τον χώρο με ανιχνευτές αερίου, αναταράζουν τα μαλλιά του νεκρού για τυχόν παγιδευμένο αέριο, και ψεκάζουν το σώμα αλλά και τον θάλαμο με αμμωνία για να εξουδετερωθεί το κυάνιο. Το σώμα πλένεται ξανά με αμμωνία αφού αφαιρεθούν τα ρούχα και παραδίδεται για ταφή. Ο θάλαμος πλένεται με καυστική σόδα και αφήνεται να στεγνώσει με ανοιχτό τον εξαερισμό. Ο εξαερισμός κλείνει την επομένη ημέρα αν ο χώρος έχει στεγνώσει πλήρως, οπότε ο θάλαμος είναι έτοιμος για χρήση.

7.3 Κατασκευή

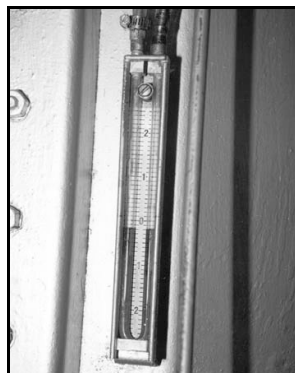
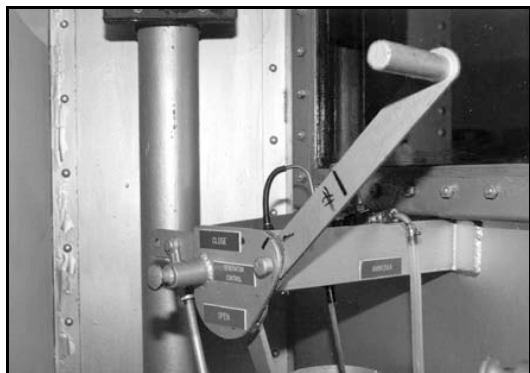
Επειδή ως γνωστόν μια εικόνα ισοδυναμεί με χίλιες λέξεις, μένει να δούμε με τι μοιάζει ένας θάλαμος αερίων και ποια τα επί μέρους τμήματά του. Έτσι θα έχουμε μια συνολική εικόνα του ζητήματος (**The Leuchter Reports**, σ. 205-212).

Αριστερά το «κτήριο του θανάτου». Ο θάλαμος αερίων (δεξιά) βρίσκεται μέσα. Συμπαγής, ατσάλινη, αεροστεγής κατασκευή.

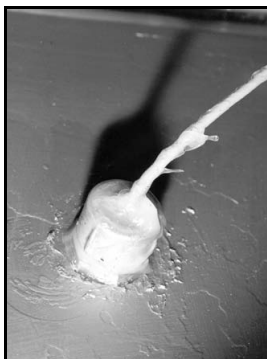
Προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο ανθρώπινος παράγοντας και να περιοριστούν οι κίνδυνοι για το προσωπικό όσο το δυνατόν περισσότερο, οι περισσότερες διαδικασίες είναι αυτοματοποιημένες. Αριστερά βλέπουμε τον μηχανισμό του αεραγωγού εισαγωγής καθαρού αέρα και δεξιά τον μοχλό που ανοιγοκλείνει την καμινάδα.

Αριστερά ο μοχλός που ρίχνει τα σφαιρίδια κυανίου στο διάλυμα. Δεξιά το βαρόμετρο για την μέτρηση της πίεσης εντός του θαλάμου.

Αριστερά το σύστημα εξαερισμού στην οροφή και δεξιά η καμινάδα απ' όπου απομακρύνεται το αέριο.

Τέλος, για να εντοπίζονται οι διαρροές, όλα τα υδραυλικά και οι συνδεσμολογίες πρέπει να καλύπτονται με βαζελίνη όπως βλέπουμε εδώ. Το ίδιο γίνεται και με το λαστιχένιο πλαίσιο γύρω από την πόρτα όταν ο θάλαμος βρίσκεται εν λειτουργία.

8. Προπαγάνδα, τότε και τώρα

Είδαμε προηγουμένως την μακρά ιστορία των 6.000.000 από τις αρχές του εικοστού αιώνα. Άραγε υπάρχει κάτι ανάλογο για τους θαλάμους αερίων; Όντως υπάρχει, αν και όχι με την ίδια συχνότητα. Στις 22 Μαρτίου 1916 η εφημερίδα *Daily Telegraph* ανακοινώνει ότι η Αυστρία και η Βουλγαρία φόνευσαν με αέρια 700.000 ανθρώπους στην Σερβία.

ATROCITIES IN SERBIA.

700,000 VICTIMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENT.

ROME, Monday (6 45 p.m.).

The Governments of the Allies have secured evidence and documents, which will shortly be published, proving that Austria and Bulgaria have been guilty of horrible crimes in Serbia, where the massacres committed were worse than those perpetrated by Turkey in Armenia.

The Italian Government has to-day published the testimony of two Italian prisoners who escaped from Austria through Serbia, and took refuge in Roumania. What these two prisoners saw and learned, however, was nothing compared with the evidence supplied by the Serbians themselves, and communicated by M. Pasic to the Italian Government and to the

Pope. According to reliable information, the victims of the Austrians and Bulgarians exceeded 700,000. Whole districts, with towns and villages, have been depopulated by massacres. Women, children, and old men were shut up in the churches by the Austrians, and either stabbed with the bayonet or suffocated by means of asphyxiating gas. In one church in Belgrade 3,000 women, children, and old men were thus suffocated.

Serbian refugees, not on oath, have stated that they were present at a distribution of bombs and machines for producing asphyxiating gas to the Bulgarians by the Germans and Austrians, who instructed the former how to utilize these instruments to exterminate the Serbian population. The Bulgarians used this method at Nish, Piro, Piszrend, and Negotin, the inhabitants of which places died of suffocation. Similar means were employed by the Austrians in several parts of Montenegro.

Αυτή η ιστορία σήμερα έχει ξεχαστεί ως απλή προπαγάνδα των Βρετανών. Ιδού όμως τι έγραφε η ίδια εφημερίδα στις 25 Ιουνίου 1942:

**GERMANS MURDER 700,000
JEWS IN POLAND**

TRAVELLING GAS CHAMBERS

DAILY TELEGRAPH REPORTER

More than 700,000 Polish Jews have been slaughtered by the Germans in the greatest massacre in the world's history. In addition, a system of starvation is being carried out in which the number of deaths, on the admission of the Germans themselves, bids fair to be almost as large.

The most gruesome details of mass killing, even to the use of poison gas, are revealed in a report sent secretly to Mr. S. Zygielboim, Jewish representative on the Polish National Council in London, by an active group in Poland. It is strongly felt that action should be taken to prevent Hitler from carrying out his threat that five minutes

Το 1942 οι 700.000 Σέρβοι είχαν γίνει 700.000 Εβραίοι. Αλλά σ' αυτήν την περίπτωση «ξέρουμε» ότι αυτά τα γεγονότα ήταν πραγματικά, αφού δράστες ήταν οι ναζί. Οπότε δεν θα περιμέναμε να ξανακούσουμε τέτοιες ιστορίες. Θα κάναμε όμως λάθος διότι το 1991, κατά τον Πόλεμο του Κόλπου, ανακοινώθηκε ότι το Ιράκ είχε... θαλάμους αερίων. Έτσι σε άρθρο του περιοδικού *Response* δημοσιεύτηκαν τα εξής:

RESPONSE

THE WIESENTHAL CENTER WORLD REPORT

SPRING, 1991
Vol. 12, No. 1
Circul. 381,065

EDITOR'S COLUMN

Dear Friends:

As you can see, this issue of *Response* is almost entirely devoted to the crisis and war in the Gulf, and all of its implications.

The scope of German involvement in Iraq's war machine (cover story), an exclusive expose on Saddam's friendly American bankers (BNL, page 5), and an extensive review of the worldwide fallout from the Gulf War – from Arab support for Saddam, to Europe's Jews galvanizing support for Israel – are presented.

The Center's successful interventions in Geneva (on Palestinian Red Crescent Holocaust denial, page 12) and in blocking the reprinting of the *Protocols of the Elders of Zion* in a leading Soviet publication (page 12) are also highlighted. Those of you in the medical field should take special note of the disturbing story on Baxter International (page 10).

The Center wishes to thank Dr. Moshe Dann, who has shared with us (page 4) the pain so many parents in Israel feel today as they try to reassure their children and themselves that "Yee' yeh Tov" – it will all work out for the good.

Lastly, we apologize for delaying the publishing of the list of our Fellows and Founders, as well as for the abbreviated presentation of other usual features.

Sincerely,

Abraham Cooper

Rabbi Abraham Cooper
Editor-in-Chief

Cover photo courtesy Reuters/Bettmann;
Inset photo, Simon Wiesenthal Center.

2 RESPONSE

DESERT STORM

Shocking Revelation: German Firms Produce Zyklon B in Iraq

T rue to the legacy of their Nazi-era predecessors, the German business community has sought to absolve itself of its share of blame in the current Middle East disaster. "We did not knowingly supply Iraq with weapons of mass destruction – we violated no law – we were just filling orders..."

The facts, as first exposed by the Wiesenthal Center's *Poison Gas Connection* report, belie

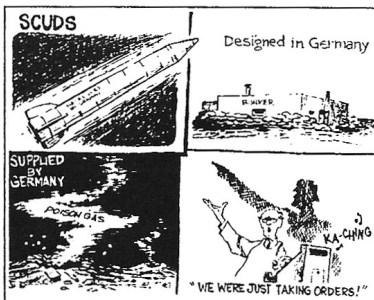
by the German company Rhema-Labortechnik (see cover photo of gas chamber prototype).

German Gas Chambers: Nightmare Revisited

Subcontracted by the notorious Karl Kolb company that provided Baghdad with much of its chemical needs in the '80s, the Hoffenheim-based Rhema Company built and installed two so-called "Inhalation Systems for Toxicological Research", i.e., gas chambers.

An eyewitness reported the gas chambers were tiled to look like operating rooms, with a separated observation room for each gas chamber with reinforced glass visibility. First experiments used dogs, then donkeys, and reportedly Iranian POWs. In 1983, German engineer Hans Doerflein asked his Iraqi counterparts, "What are you making here?" The answer: "We're making products against pests, against bedbugs, fleas, locusts, Persians, and Israelis..."

With such a record for the zealous pursuit of *deutschmarks*, is it any surprise that among the 700 firms suspected of breaking the U.N.-sponsored boycott imposed on Iraq after the invasion of Kuwait, are over 100 German firms? One company, the Cologne-based Strabag company, violated the embargo 70 times, and *Der Spiegel* reports that the Anlageng Bau Contor company had developed a

Courtesy Chicago Sun Times

the absurdity and moral bankruptcy of such self-deluding assertions. Last fall, the Center named 86 German firms who rushed in the 1980s to empower Saddam Hussein. Today, their technical know-how has enhanced the reach of Soviet-supplied Scud missiles, which rain down death and destruction on Israel; German expertise has provided Saddam with intermediate range rockets and the Third World's first Fuel Air Bomb; and German-supplied gas once again threatens innocent Jewish men, women and children. German ingenuity will also surely help to prolong the agony of war by having provided the "Butcher of Baghdad" with a futuristic bomb shelter located under his presidential palace.

Even more ominous is the report that Iraq has developed a new potent gas which actually contains Zyklon B – the chemical used by the Germans to murder millions of Jews during the Nazi Holocaust. The French newspaper, *Liberation*, and a German documentary entitled "Made in Germany: Saddam Hussein's Helpers," report that this gas, and the nerve gas, Tabun, were tested on Iranian POWs in gas chambers specially designed for the Iraqis

**"We're making products
against pests, against bedbugs,
fleas, locusts, Persians, and
Israelis..."**

complete missile (including Scuds) test facility for Iraq. Other companies from throughout Europe, the United States, South America and Asia are also being scrutinized. And recent charges in the Swiss Senate point to violations of the arms embargo by at least 11 Swiss firms.

«Ακόμη πιο δυσόιωνα είναι η έκθεση ότι το Ιράκ έχει αναπτύξει ένα νέο ισχυρό αέριο το οποίο στην πραγματικότητα περιέχει Zyklon B – το χημικό που χρησιμοποίησαν οι Γερμανοί για να δολοφονήσουν εκατομμύρια Εβραίους στο ναζιστικό Ολοκαύτωμα. [...] αυτό το αέριο, και το αέριο νεύρων, Tabun, δοκιμάστηκαν σε Ιρανούς αιχμαλώτους πολέμου σε θαλάμους αερίων ειδικά σχεδιασμένους για τους Ιρακινούς από την γερμανική εταιρεία.»

Οι θάλαμοι δοκιμάστηκαν σε Ιρανούς αλλά μπορούμε να μαντέψουμε για ποιους προορίζονταν αφού στις 21 Φεβρουαρίου 1991 η εφημερίδα *Jewish Press* γράφει με πηχυαίους τίτλους ότι «οι Ιρακινοί έχουν θαλάμους αερίων για όλους τους Εβραίους». Και φυσικά δεν πρέπει να λησμονούμε τα όπλα μαζικής καταστροφής του Σαντάμ το 2003 (ακόμα να τα βρουν). Αυτά τα λίγα παραδείγματα παρουσιάζονται για να καταστεί σαφές πώς χρησιμοποιείται η πολεμική προπαγάνδα για να πλήξει τον αντίπαλο και να στρέψει την κοινή γνώμη εναντίον του. Ως εκ τούτου δεν πρέπει να βιαζόμαστε στην εξαγωγή συμπερασμάτων. Ο Β' Παγκόσμιος δεν αποτελεί εξαίρεση και αυτό καθίσταται σαφές από το παρακάτω γράμμα του Βρετανικού Υπουργείου Πληροφοριών προς τον βρετανικό κλήρο και το BBC στις 29 Φεβρουαρίου 1944 (E. Rozek, **Allied Wartime Diplomacy**, σ. 209-210):

«Είναι συχνά καθήκον των καλών πολιτών και των ευσεβών Χριστιανών να κάνουν τα στραβά μάτια στις ιδιορρυθμίες εκείνων που σχετίζονται με εμάς. Αλλά έρχεται καιρός που αυτές οι ιδιορρυθμίες, αν και δημοσίως διαψεύδονται, πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν όταν καλούμαστε να ενεργήσουμε. Γνωρίζουμε τις μεθόδους ηγεσίας του Μπολσεβίκου δικτάτορα στην ίδια την Ρωσία από, για παράδειγμα, τα κείμενα και τις ομιλίες του ίδιου του Πρωθυπουργού τα τελευταία είκοσι χρόνια. Γνωρίζουμε πώς συμπεριφέρθηκε ο Κόκκινος Στρατός στην Πολωνία το 1920 και στην Φινλανδία, την Εσθονία, την Λετονία, την Γαλικία και την Βεσσαραβία προσφάτως.

Πρέπει, επομένως, να λάβουμε υπ' όψιν το πώς θα συμπεριφερθεί σίγουρα ο Κόκκινος Στρατός όταν κυριεύσει την Κεντρική Ευρώπη. Εκτός και εάν ληφθούν προφυλάξεις, ο αναπόφευκτος τρόμος που προφανώς θα επακολουθήσει θα έχει ως αποτέλεσμα μια υπερβολική πίεση στην κοινή γνώμη σε αυτήν την χώρα. Δεν μπορούμε να αναμορφώσουμε τους μπολσεβίκους αλλά μπορούμε να κάνουμε ό,τι μπορούμε για να σώσουμε αυτούς – και τους εαυτούς μας – από τις συνέπειες των πράξεών τους. Οι γνωστοποιήσεις του προηγούμενου τετάρτου του αιώνα θα καταστήσουν τις απλές αρνήσεις μη πειστικές. Η μόνη εναλλακτική λύση αντί της άρνησης είναι να αποσπαστεί η προσοχή του κοινού απ' το όλο θέμα.

Η εμπειρία έχει δείξει ότι ο καλλίτερος αντιπερισπασμός είναι η προπαγάνδα περί θηριωδιών κατά του εχθρού. Δυστυχώς το κοινό δεν είναι πλέον τόσο επιρρεπές όσο τον καιρό του “Εργοστασίου Πτωμάτων”, και των “Ακρωτηριασμένων Βελγικών Βρεφών”, και των “Εσταυρωμένων Καναδών”. Ως εκ τούτου ζητείται η συνεργασία σας στην απόσπαση της προσοχής της κοινής γνώμης από τις πράξεις του Κόκκινου Στρατού με την ολόψυχη στήριξή σας στις διάφορες κατηγορίες κατά των Γερμανών και των Ιαπώνων που έχουν ήδη διαδοθεί και θα διαδοθούν απ' το Υπουργείο. Η έκφραση της πίστης σας σε αυτές μπορεί να πείσει άλλους.»

Επ' αυτού αρκούν δύο παραδείγματα. Στις 6 Ιουλίου 1944 δημοσιεύεται το παρακάτω:

«Ο Βρετανός Υπουργός Πληροφοριών Μπρένταν Μπράκερ δήλωσε την Πέμπτη ότι οι Γερμανοί εγκαθιδρύουν “δημόσια σφαγεία” στην Ευρώπη στα οποία χιλιάδες Εβραίοι στέλνονται να θανατωθούν.» (Miami Daily News, σ. 1)

Και στις 10 Ιουλίου:

«Ο Αρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρυ απηύθυνε έκκληση μέσω του BBC στους Ούγγρους Χριστιανούς να βοηθήσουν στην διάσωση των Εβραίων, ακόμα και με κίνδυνο προσωπικής θυσίας.» (The Canberra Times, σ. 1)

9. Πώς και γιατί θάλαμοι αερίων;

Το τελευταίο ερώτημα είναι πώς κατέληξαν οι ναζί στον θάλαμο αερίων για την εφαρμογή της Τελικής Λύσης. Ο Χίμπεργκ γράφει τα εξής (2003, σ. 932):

«Το καλοκαίρι του 1941, όταν φαινόταν στον ορίζοντα η φυσική καταστροφή των Εβραίων σε όλη την ευρωπαϊκή ήπειρο, ο Χίμλερ συμβουλευτήκε τον Αρχίατρο των SS [...] Δρ Γκράβιτς, για τον βέλτιστο τρόπο εφαρμογής των μαζικών δολοφονιών. Ο Δρ Γκράβιτς συνέστησε την χρήση θαλάμων αερίων.»

Εδώ αρχίζουν τα παράδοξα. Ο Γκράβιτς, αν και συστήνει τον θάλαμο αερίων, ξεχνάει να προτείνει κι ένα κατάλληλο αέριο, οπότε ο Χίμλερ αναθέτει την δουλειά στον Άιχμαν. Ο Άιχμαν με την σειρά του πάει να βρει τον Ες αλλά μετά από μια σύντομη συζήτηση δεν καταλήγουν κάπου. Γράφει ο Ες (1974, σ. 207-208):

«Ο Άιχμαν αποφάσισε να προσπαθήσει να βρει ένα αέριο το οποίο ήταν άμεσα διαθέσιμο και δεν απαιτούσε ειδικές εγκαταστάσεις για την χρήση του, και να με ενημερώσει όταν το βρει. [...] Τέλη Νοεμβρίου έγινε μια διάσκεψη στο γραφείο του Άιχμαν στο Βερολίνο [...] όπου εκλήθην κι εγώ. [...] Δεν μπόρεσα να μάθω πότε θα ξεκινούσαμε, και ο Άιχμαν δεν είχε βρει ακόμη ένα κατάλληλο αέριο.»

Ενώ απουσιάζει ο Ες, ο υπαρχηγός του ο Φριτς, παίρνει την πρωτοβουλία να θανατώσει κάποιους Ρώσους αιχμαλώτους πολέμου με Zyklon B. Έτσι κατά την επόμενη επίσκεψη του Άιχμαν, ο Ες τον ενημερώνει για το πείραμα και αποφασίζουν να χρησιμοποιήσουν Zyklon B. Χωρίς τον Φριτς, ο Άιχμαν μπορεί ακόμα να έψαχνε.

Όμως τα παραπάνω δεν βγάζουν κανένα νόημα. Ο Χίμλερ αντί να συμβουλευτεί ειδικούς στο θέμα αναθέτει στον Άιχμαν να βρει το κατάλληλο αέριο ο οποίος μετά από 4 μήνες (!) δεν έχει βγάλει ακόμα άκρη. Τελικά το αέριο το βρίσκει ο Φριτς με δική του πρωτοβουλία και χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία. Τίποτα απ' αυτά δεν συνάδει με την γερμανική τεχνολογία της εποχής. Οι Γερμανοί είχαν τις γνώσεις και την εμπειρία στον τομέα του χημικού πολέμου ήδη από τον Α' Παγκόσμιο. Το πιο γνωστό τοξικό αέριο ήταν το φωσγένιο. Το Zyklon B, αν και επίσης πολύ τοξικό, δεν είχε σχεδιαστεί για ανθρωποκτονίες. Το χαρακτηριστικό του ήταν ότι απελευθέρωνε το αέριο πολύ αργά (χρειάζοταν 1-2 ώρες ή και περισσότερο για να αδειάσει, αναλόγως την θερμοκρασία του περιβάλλοντος) και δεν θα μπορούσε να πετύχει τις ταχύτατες θανατώσεις που θέλει η επίσημη ιστορία. Επίσης για να ενεργήσει όσο το δυνατόν πιο γρήγορα έπρεπε οι κόκκοι να σκορπιστούν ομοιόμορφα σε όλο τον χώρο, κάτι που δεν θα μπορούσε να γίνει ρίχνοντας ή αδειάζοντας το κουτί μέσα στον θάλαμο από κάποιο μικρό άνοιγμα, όπως υποτίθεται ότι γινόταν στις εκτελέσεις.

Πλην βεβαίως της τοξικότητας, υπάρχει και το ζήτημα της ευχρηστίας. Η χρήση Zyklon B απαιτεί πολλά μέτρα ασφαλείας λόγω των κινδύνων που εγκυμονεί, ως εκ τούτου καθιστά την διαδικασία πολύπλοκη και χρονοβόρα. Το μονοξείδιο του άνθρακα (CO) που προτιμήθηκε στα υπόλοιπα στρατόπεδα ήταν πιο ασφαλές, ευρέως διαθέσιμο, φτηνό και αποτελεσματικό. Αλλά ακόμα και εκεί όπως θα δούμε παρακάτω οι Γερμανοί δεν φαίνεται να έκαναν τις καλύτερες επιλογές. Το σίγουρο είναι ότι αυτοί οι ισχυρισμοί δεν είναι αληθοφανείς. Η Γερμανία ήταν πρωτοπόρος στην χημεία και η ηγεσία της ή όποιος αναλάμβανε την δουλειά, θα μπορούσε να βρει ένα κατάλληλο αέριο εντός ολίγων ημερών.

Αλλά υπάρχει και συνέχεια διότι ο Λώρενς Ρης δίνει μια τελείως διαφορετική εκδοχή. Μετά από έναν τυφεκισμό 100 ατόμων στο Μινσκ ακολουθούν τα εξής (2013, σ. 80-82):

«Οι διαμαρτυρίες και το θέαμα που αντίκρισε ο Χίμλερ με τα ίδια του τα μάτια τον έκαναν να διατάξει τη διεξαγωγή έρευνας για την επινόηση νέων εκτελεστικών μεθόδων που θα προκάλούσαν λιγότερα ψυχολογικά προβλήματα στους άντρες του. Μερικές βδομάδες αργότερα ένας Untersturmführer (ανθυπολοχαγός) των SS που εργαζόταν στο Τεχνικό Ινστιτούτο της Αστυνομίας Δίωξης Εγκλήματος, ο Albert Widmann, ταξίδεψε προς τα ανατολικά για να συναντήσει το διοικητή της Einsatzgruppe B Artur Nebe στο αρχηγείο του στο Μινσκ. [...] Όσο απίστευτο κι αν ακούγεται, μία από τις πρώτες μεθόδους που δοκίμασε ο Widmann στην προσπάθειά του να “βελτιώσει” τη διαδικασία εξόντωσης στη Σοβιετική Ένωση ήταν η ανατίναξη των θυμάτων του. Μερικοί ασθενείς με ειδικές ανάγκες εξαναγκάστηκαν να μπουν σ’ ένα καταφύγιο γεμάτο με εκρηκτικά. Ο Wilhelm Jaschke, ένας λοχαγός στο Einsatzkommando 8, υπήρξε μάρτυρας του τι ακριβώς επακολούθησε: “Το θέαμα ήταν φρικιαστικό. Η έκρηξη δεν ήταν αρκετά δυνατή. Όσοι τραυματίστηκαν βγήκαν από το υπόγειο έρποντας και κλαίγοντας. [...] Ανθρώπινα μέλη είχαν εκτοξευτεί παντού, στο έδαφος και στα δέντρα. Την επόμενη μέρα μαζέψαμε τα κομμάτια και τα πετάξαμε μέσα στο καταφύγιο. Όσα κομμάτια ήταν πολύ ψηλά στα δέντρα τα αφήσαμε εκεί.” Από αυτό το αποτρόπαιο πείραμα ο Widmann έμαθε ότι η εξόντωση με εκρηκτικά δεν ήταν αυτό που ήθελε ο Χίμλερ, έτσι σκέφτηκε μια άλλη μέθοδο.»

Ο Βίντμαν λοιπόν αποφασίζει να κάνει ένα πείραμα με CO το οποίο είχε ως εξής:

«Ο χώρος πραγματοποίησης του πειράματος ήταν το υπόγειο του ψυχιατρείου του Μόγκιλεφ, ανατολικά του Μινσκ. Κλείδωσαν μερικούς από τους ασθενείς του ιδρύματος στο δωμάτιο και άναψαν τη μηχανή ενός αυτοκινήτου. Ειδωμένη από τη ναζιστική οπτική γωνία, η πρώτη δοκιμή δεν υπήρξε επιτυχημένη: Το μονοξείδιο του άνθρακα που βγήκε από το αυτοκίνητο δεν ήταν αρκετό για να σκοτώσει τους ασθενείς. Το πρόβλημα διορθώθηκε με την αντικατάσταση του αυτοκινήτου με ένα φορτηγό. Αυτή τη φορά, σύμφωνα πάντα με τη ναζιστική λογική, το πείραμα πέτυχε.»

Σε αυτό το σενάριο το Τεχνικό Ινστιτούτο της Αστυνομίας αναλαμβάνει να βρει την κατάλληλη μέθοδο. Ο Βίντμαν, σε μια πρωτοφανή επίδειξη γερμανικής «ευφυΐας», δοκιμάζει με εκρηκτικά (!) αλλά από το αποτέλεσμα καταλαβαίνει ότι πρέπει να βρει κάτι άλλο. Θυμάται ένα ατύχημα του Νέμπε, ο οποίος ένα βράδυ επέστρεψε μεθυσμένος σπίτι του, αποκοιμήθηκε στο αυτοκίνητο και παραλίγο να πεθάνει από τις αναθυμιάσεις της εξάτμισης, έτσι προχωράει σ’ ένα παρόμοιο πείραμα. Πλέον, έχει την μέθοδο που έψαχνε ο Χίμλερ. Πόσο πειστικά είναι όμως τα παραπάνω;

Πρώτον, για τα πειράματα του Βίντμαν δεν υπάρχει έγγραφη τεκμηρίωση παρά μόνον καταθέσεις. Δεύτερον, οι ενέργειες του Βίντμαν είναι τόσο ανοργάνωτες και γελοίες (τα εκρηκτικά που διαμέλizzαν τα θύματα και έστελναν τα κομμάτια τους στα δέντρα θα μείωναν τα ψυχολογικά προβλήματα των τυφεκισμών;) που δεν συνάδουν στο παραμικρό μ’ έναν ανθυπολοχαγό Τεχνικού Ινστιτούτου. Τρίτον, η εκδοχή αυτή αντιφάσκει με του Χίλμπεργκ. Στον Χίλμπεργκ ο θάλαμος αερίων επιλέγεται από τον Γκράβιτς και αναζητάται το κατάλληλο αέριο κατόπιν εντολής του ίδιου του Χίμλερ. Στον Ρης η μέθοδος είναι άγνωστη και βρίσκεται από το Τεχνικό Ινστιτούτο. Ως εκ τούτου η επιλογή του θαλάμου αερίων ως μέσου θανάτωσης βασίζεται σε δύο σενάρια τα οποία είναι όχι απλώς αντιφατικά, αλλά ατεκμηρίωτα και ασυμβίβαστα με την γερμανική τεχνολογία.

Κεφάλαιο 7

Τα Κέντρα Θανάτωσης

«Η ιστορία είναι δύο ειδών – η επίσημη ιστορία που διδάσκεται στα σχολεία, ένα κεκαθαρμένο απάνθισμα ψευδών για ευρεία χρήση· και υπάρχει η μυστική ιστορία η οποία ασχολείται με τις πραγματικές αιτίες των γεγονότων – ένα σκανδαλώδες χρονικό.»

Μπαλζάκ

1. Το Κέλμνο και τα φορτηγά αερίων

Προχωράμε τώρα στην εξέταση των θαλάμων αερίων στα διάφορα στρατόπεδα. Η επίσημη ιστορία θέλει τις εκτελέσεις να ξεκινούν στο στρατόπεδο Κέλμνο στο Βαρταγκάου της Πολωνίας. Όπως γράφει ο Ίαν Κέρσω (**Ο Χίτλερ, οι Γερμανοί και η Τελική Λύση**, σ. 84):

«Οι πρώτες κινητές μονάδες αερίων που έμελλε να χρησιμοποιηθούν κατά των Εβραίων λειτούργησαν στο Βαρταγκάου κατά τους τελευταίους μήνες του 1941. Και η συστηματική θανάτωση των Εβραίων ξεκίνησε στις αρχές Δεκεμβρίου 1941 στο πρώτο στρατόπεδο εξόντωσης – για την ακρίβεια επρόκειτο για κινητό θάλαμο αερίων – που δημιουργήθηκε στο Χέλμνο του Βαρταγκάου, στις όχθες του ποταμού Νερ.»

Η ιστοριογραφία για το Κέλμνο (ή Κούλμχοφ) είναι πολύ περιορισμένη λόγω της σχεδόν παντελούς έλλειψης εγγράφων. Τα θύματα φονεύονταν με CO από τις αναθυμιάσεις της εξατμίσης σε προσαρμοσμένα ημιφορτηγά τα οποία χωρούσαν μέχρι 50 άτομα. Ο αριθμός των νεκρών δεν είναι εξακριβωμένος. Κατά τον Χίλμπεργκ ήταν πάνω από 150.000, κατά την Εγκυκλοπαίδεια του Ολοκαυτώματος (W. Laqueur, σ. 231) έφτασαν τους 320.000. Όπως όμως είδαμε προηγουμένως στην ενότητα για την Τελική Λύση, τα έγγραφα δείχνουν ότι τουλάχιστον μέχρι τον Αύγουστο του 1942 (μνημόνιο Λούθερ) η πολιτική των ναζί εξακολουθούσε να στοχεύει στην εκκένωση των Εβραίων από την Ευρώπη. Ως εκ τούτου η ίδρυση ενός στρατοπέδου εξόντωσης τον Δεκέμβριο του 1941 είναι ανεξήγητη. Οι ιστορικοί φυσικά έχουν πάντοτε τον άσο στο μανίκι – την συνθηματική γλώσσα – για να ξεφεύγουν από κάθε δύσκολη κατάσταση. Γράφει λοιπόν ο Χίλμπεργκ (2003, σ. 927):

«Το 1941 ο Γκαουλάιτερ του Βαρταγκάου Γκράιζερ έλαβε την έγκριση του Χίμλερ να σκοτώσει 100.000 Εβραίους στο Γκάου του.»

Η πηγή του Χίλμπεργκ είναι ένα έγγραφο (NO-246) το οποίο λέει τα εξής:

Η ειδική μεταχείριση (Sonderbehandlung) των περίπου 100.000 Εβραίων στην επικράτεια του Γκάου μου, την οποία εγκρίνατε σε συμφωνία με τον επί κεφαλής του Επιτελείου Ασφαλείας του Ράιχ SS-Obergruppenführer Χάνντριχ, μπορεί να ολοκληρωθεί εντός των επομένων 2-3 μηνών.

(NMT, τ. 1, σ. 776)

Ο Κέρσω σχολιάζοντας το παραπάνω (2011, σ. 102) γράφει βεβαίως ότι η «ειδική μεταχείριση» ήταν ένα λεκτικό καμουφλάζ αντί της θανάτωσης. Αυτή η ερμηνεία θα μπορούσε να ευσταθεί, αλλά για να βεβαιωθούμε πρέπει να δούμε ποιες ήταν οι εντολές του Χίμλερ το 1941. Στις 18 Σεπτεμβρίου 1941 ο Χίμλερ έστειλε στον Γκράιζερ την ακόλουθη επιστολή:

«Ο Φόρερ επιθυμεί το Παλαιό Ράιχ και το Προτεκτοράτο να αδειάσουν και να καθαριστούν από Εβραίους από τα δυτικά προς τα ανατολικά το συντομότερο δυνατόν. Για τον λόγο αυτό εργάστηκα σκληρά για να μεταφέρω, πιθανώς ακόμη και φέτος, τους Εβραίους του Παλαιού Ράιχ και του Προτεκτοράτου, κυρίως ως πρώτο βήμα, στις νέες ανατολικές περιοχές που απέκτησε πριν δύο χρόνια το Ράιχ, και να τους διώξω ακόμη πιο ανατολικά την ερχόμενη άνοιξη. Προτείνω για τον χειμώνα οι περίπου 60.000 Εβραίοι από το Παλαιό Ράιχ και το Προτεκτοράτο να στεγαστούν στο γκέτο του Λίτςμανστατ, το οποίο, κατά την άποψή μου, έχει τον χώρο να τους φιλοξενήσει. Σε παρακαλώ όχι μόνον να κατανοήσεις αυτήν την απόφαση, η οποία θα δημιουργήσει σίγουρα προβλήματα στο Γκάου σου, αλλά να την υποστηρίξεις με όλη σου την δύναμη για το συνολικό συμφέρον του Ράιχ. Ο SS-Gruppenführer Χάνντριχ, ο οποίος έχει αναλάβει αυτήν την εβραϊκή μετανάστευση, θα σε προσεγγίσει σύντομα, άμεσα ή μέσω του SS-Gruppenführer Κόππε.» (C. Mattogno, **Chelmno**, σ. 26-27)

Βάσει αυτής της εντολής η «ειδική μεταχείριση» στο γράμμα του Γκράιζερ θα πρέπει να αφορούσε την συμπερίληψη των 100.000 Εβραίων του Βαρταγκάου στις απελάσεις που σχεδιάζονταν για τους Εβραίους του Παλαιού Ράιχ και του Προτεκτοράτου την άνοιξη του 1942. Και φυσικά, όπως έχει ήδη επισημανθεί, αν οι Γερμανοί ήταν τόσο μυστικοπαθείς ώστε να χρησιμοποιούν ευφημισμούς ακόμη και στις απόρρητες συνομιλίες τους, τότε θα έπρεπε να έχουν πάρει κάποια ανάλογα μέτρα ασφαλείας και για τα στρατόπεδα. Βρισκόταν το Κέλμνο σε κάποια κρυφή τοποθεσία; Κάθε άλλο:

«Το Κέλμνο ήταν μια κωμόπολη περίπου 250 ανθρώπων. Οι Γερμανοί από την Βολινία είχαν εγκατασταθεί στα μεγαλύτερα αγροκτήματα, αλλά οι περισσότεροι κάτοικοι ήταν Πολωνοί. Οι Sonderkommando προχώρησαν στην δημιουργία ενός στρατοπέδου εξόντωσης στο κέντρο της πόλης. [...] Η λειτουργία του στρατοπέδου δεν ήταν σε καμμία περίπτωση κρυμμένη από τους κατοίκους της πόλης. Αρχικά ο χώρος περιβαλλόταν μόνον με σύρμα. Μόνον αφού οι θανατώσεις ήταν εν εξελίξει επί τουλάχιστον έναν μήνα στήθηκε ένας σανιδένιος φράχτης για να αποτρέπει την θέαση.» (C. Browning, **The Origins of the Final Solution**, σ. 417)

Άλλη μια εντυπωσιακή επίδειξη γερμανικής ευφυΐας! Πρώτα η Τελική Λύση η οποία ήταν τόσο μυστική ώστε δεν έπρεπε να αφήσει τίποτα στα χαρτιά, ξεκινάει μ' ένα «μυστικό» στρατόπεδο εξόντωσης το οποίο στήνεται στο κέντρο μιας... κωμόπολης. Μετά όμως από έναν μήνα (!) θανατώσεων οι Γερμανοί καταλαβαίνουν ότι αυτό δεν είναι και πολύ έξυπνο

οπότε στήνουν έναν φράχτη για τους περίεργους. Συνεπώς, είτε θα δεχτούμε ότι οι ναζί έ-
πασχαν από κάποιου είδους σχιζοφρένεια κρύβοντας λόγια αλλά όχι πράξεις, είτε ότι πολύ
απλά δεν είχαν τίποτα να κρύψουν. Ανεπιθύμητο ίσως συμπέρασμα αλλά αναπόφευκτο.

1.1 Η λειτουργία

Ας δούμε τώρα τι στοιχεία υπάρχουν για την χρήση φορτηγών αερίων στο Κέλμνο. Στην
Εγκυκλοπαίδεια του Ολοκαυτώματος (2001, σ. 231) η λειτουργία τους περιγράφεται ως ε-
ξής:

*«Οι θάλαμοι αερίων στο Κέλμνο, εν αντιθέσει μ' εκείνους των άλλων στρατοπέδων εξόντω-
σης, ήταν κινητοί, αποτελούμενοι από δύο ή τρία φορτηγά Renault. Αρχικά όσοι ήταν να φο-
νευτούν συγκεντρώνονταν στην αυλή ενός κάστρου στο χωριό Κέλμνο, όπου, για να τους ηρε-
μήσουν, τους έλεγαν ότι πρέπει να λουστούν και να απολυμανθούν όσο περιμένουν να μετα-
φερθούν σε στρατόπεδο εργασίας. Στην συνέχεια οδηγούνταν σε ομάδες των 50 στο ισόγειο
του κάστρου, όπου τους διέταζαν να γδυθούν και κατόπιν τους πήγαιναν στο κελάρι. Από εκεί
τα θύματα αναγκάζονταν να τρέξουν επάνω σε μια σανιδόσκαλα, κρυμμένη από τα αδιάκριτα
βλέμματα και στις δύο πλευρές, σ' ένα φορτηγό αερίου στο οποίο ωθούνταν με πολλή βία. Ό-
πως κάθονταν στον χώρο φόρτωσης του φορτηγού, ένας σωλήνας εισαγόταν για να μεταφέ-
ρει τα καυσάεiria του κινητήρα στο αμάξωμα. Ο οδηγός μετά έκλεινε και κλείδωνε τις πόρ-
τες. Ο κινητήρας δούλενε για περίπου 10 λεπτά, στην διάρκεια των οποίων όσοι ήταν στο α-
μάξωμα ασφυκτιούσαν από τις αναθυμιάσεις μονοξειδίου του άνθρακα. Εν συνεχεία ο σωλή-
νας της εξαίτησης αποσυνδεόταν, και το φορτηγό οδηγείτο στον χώρο απόρριψης.»*

Το όπλο του εγκλήματος εδώ είναι το φορτηγό αερίων. Το πρώτο λοιπόν που θα έπρεπε να
κάνουμε είναι να το αναζητήσουμε. Αλλά θα ψάχναμε εις μάτην. Κανένα τέτοιο φορτηγό
δεν βρέθηκε ποτέ. Όλα φαίνεται να εξαφανίστηκαν χωρίς να αφήσουν ίχνος. Ομοίως δεν υ-
πάρχουν σχεδιαγράμματα ή έγγραφα κατασκευής τους. Υπάρχουν μόνον κάποιες έμμεσες
αναφορές (που θα εξεταστούν παρακάτω). Αυτό από μόνο του είναι αρκετά προβληματικό.
Η μόνη απάντηση των ιστορικών είναι φυσικά ότι οι ναζί φρόντισαν να τα καταστρέψουν
εγκαιρώς. Μαζί με την συνθηματική γλώσσα, αυτός είναι ο δεύτερος άσος στο μανίκι όταν
οι αποδείξεις λείπουν. Δυστυχώς όμως, χωρίς αποδείξεις δεν μπορεί να γίνει δεκτός κανέ-
νας ισχυρισμός.

1.2 Το πρόβλημα των κινητήρων Diesel

Θέλουμε να κόψουμε μια βελανιδιά. Στην διάθεσή μας έχουμε ένα μικρό πριόνι κι ένα αλυ-
σοπριόνιο. Ποιο θα διαλέξουμε; Η απάντηση είναι προφανής, ειδικά αν έχουμε να κόψουμε
πολλές βελανιδιές. Αλλά τι σχέση έχει αυτό με το θέμα; Στην χρήση φορτηγών αερίων για
θανατώσεις, υπάρχουν δύο προβληματικά σημεία. Το πρώτο έχει να κάνει με την παραγωγή
του CO. Στους θαλάμους αερίων με CO η επίσημη ιστορία λέει ότι ο θάνατος επερχόταν
εντός μισής ώρας το πολύ. Αυτό θα σήμαινε ότι η συγκέντρωση CO ήταν τουλάχιστον 1%.
Τα φερόμενα ως φορτηγά αερίων διέθεταν κινητήρες ντίζελ. Πόσο CO παράγει ένας κινη-
τήρας ντίζελ;

*«Αν και οι εκπομπές μονοξειδίου του άνθρακα (CO) είναι ρυθμισμένες, δεν θα εξεταστούν ε-
δώ, καθώς η διαδικασία της καύσης σε κινητήρα ντίζελ εξ' ορισμού αναστέλλει την παραγωγή
CO.» (E. Sher, **Handbook of Air Pollution from Internal Combustion Engines**, σ. 288)*

Τα καυσάερια των κινητήρων ντίζελ, αν και εξαιρετικά δύσοσμα, έχουν ελάχιστο CO (περίπου 0,1%) και αρκετό οξυγόνο. Ως εκ τούτου έχουν χρησιμοποιηθεί ευρέως σε κλειστούς χώρους όπως ορυχεία και υποβρύχια διότι τα καυσάερια που παράγουν είναι αρκετά ασφαλή. Συνεπώς φαίνονται τελείως παράλογη επιλογή για μαζικές θανατώσεις (ανάλογη με την επιλογή του μικρού πριονιού) δεδομένου ότι οι Γερμανοί γνώριζαν πολύ καλά τις ιδιότητές τους. Θεωρητικά είναι δυνατόν ένας ντιζελοκινητήρας να ρυθμιστεί έτσι ώστε να παράγει μεγαλύτερα ποσοστά CO, αυξάνοντας το καύσιμο, μειώνοντας τον εισαγόμενο αέρα, και πατώντας τέρμα το γκάζι (αυτό θα ήταν ισοδύναμο μ' ένα φορτωμένο φορτηγό με «πειραγμένη» μηχανή να ανεβαίνει μια απότομη πλαγιά για αρκετή ώρα). Δεν θα μπορούσε όμως να γίνει μ' ένα ακίνητο όχημα εντός 10 λεπτών όπως περιγράφηκε παραπάνω. Αλλά η θεωρία δεν είναι ποτέ αρκετή. Πρέπει να δούμε τι γίνεται στην πράξη.

Το 1957 μια ομάδα Βρετανών εξέθεσε διάφορα πειραματόζωα σε καυσάερια κινητήρων ντίζελ για να ελέγξει την τοξικότητά τους. Η μελέτη¹⁰ δημοσιεύτηκε στο *British Journal of Industrial Medicine*. Αφού γέμιζε ο θάλαμος με αέριο έβαζαν μέσα 40 ποντίκια, 4 κουνέλια και 10 ινδικά χοιρίδια για 5 ώρες. Στο πιο επικίνδυνο πείραμα (D1) ο κινητήρας είχε ρυθμιστεί ώστε να παράγει περισσότερο CO αλλά και πάλι η συγκέντρωση μόλις που έφτασε το 0,22%. Το αποτέλεσμα ήταν το εξής:

«Μετά από έκθεση μιας ώρας στο D1 (0,22% CO), όλα τα ποντίκια εκτός από τρία ήταν νεκρά. Όλα τα κουνέλια και τα ινδικά χοιρίδια ήταν ζωντανά. Μετά από 3 ώρες και 20 λεπτά όλα τα ζώα ήταν νεκρά και το πείραμα σταμάτησε.» (σ. 49)

Σε αυτό το πείραμα ο θάλαμος ήταν ήδη γεμάτος με αέριο όταν μπήκαν τα ζώα αλλά παρ' όλα αυτά χρειάστηκαν πάνω από τρεις ώρες μέχρι να πεθάνουν. Είναι σαφές ότι σ' ένα φορτηγό αερίων 10 λεπτά δεν θα ήταν ποτέ αρκετά για τον θάνατο των θυμάτων, όχι μόνον λόγω της χαμηλής συγκέντρωσης CO αλλά και του οξυγόνου των καυσασερίων το οποίο θα αναπλήρωνε μέρος του οξυγόνου που είχε ήδη καταναλωθεί. Οι μαζικές θανατώσεις με καυσάερια κινητήρων ντίζελ εντός ολίγων λεπτών καθίστανται ως εκ τούτου ιδιαίτερος προβληματικές.

1.3 Το αεροστεγές αμάξωμα

Το δεύτερο προβληματικό σημείο αφορά το αμάξωμα όπου κλείνονταν τα θύματα. Γράφει η Εγκυκλοπαίδεια (2001, σ. 230):

«Για να αποφεύγεται η διαρροή του αερίου, μεγάλες πόρτες με στουπώματα δημιουργούσαν μια ερμητική σφράγιση.»

Εκ πρώτης όψεως ακούγεται λογικό. Είναι όμως; Υποθέτοντας έναν μέσο κινητήρα χωρητικότητας 5 λίτρων με 1.000 στροφές το λεπτό θα είχαμε σ' αυτό το διάστημα παραγωγή 2,5 κυβικών μέτρων καυσασερίου. Ο κενός χώρος στο αμάξωμα θα είχε γεμίσει σε 6-8 λεπτά αυξάνοντας την πίεση κατά 1 Atm. Το 1 Atm ισοδυναμεί με περίπου 1 κιλό πίεσης ανά τετραγωνικό εκατοστό ή δέκα τόνους ανά τετραγωνικό μέτρο. Μια τόσο μεγάλη πίεση θα προκαλούσε διάρρηξη ή έκρηξη του αμαξώματος, αν δεν είχε κολλήσει πρώτα ο κινητήρας. Συνεπώς θα ήταν απαραίτητη μια βαλβίδα ασφαλείας για εκτόνωση των αερίων. Το αμάξωμα δεν θα μπορούσε να είναι αεροστεγές (S. Alvarez, *The Gas Vans*, σ. 29-30).

10. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1037740>

1.4 Τα ειδικά οχήματα

Με την γνωστή της τακτική να αναζητά παντού λεκτικά καμουφλάζ και κώδικες, η επίσημη ιστοριογραφία αναζητά τα φορτηγά αερίων σε όρους όπως *Sonderwagen* ή *Spezialwagen*, οι οποίοι σημαίνουν ειδικό όχημα. Όμως αυτές οι ερμηνείες είναι αβάσιμες. Κάθε γερμανικό όχημα που είχε κατασκευαστεί αποκλειστικά για στρατιωτική χρήση ονομαζόταν ειδικό όχημα γνωστό ως *Sd Kfz*, εκ του *Sonderkraftfahrzeug* (όχημα ειδικού σκοπού). Για παράδειγμα το *Sd Kfz 222* ήταν το εξής (W. Davies, **German Army Handbook**, σ. 74):

Λίγο διαφορετικός είναι ο όρος *S-Wagen*. Το S δεν σήμαινε *sonder* αλλά *standard* για να ξεχωρίζει από το *A-Wagen*, το οποίο περιέγραφε ένα όχημα με κίνηση σε όλους (*alle*) τους τροχούς, αλλά κατά τ' άλλα ήταν ίδιο με το όχημα τύπου S. Πέραν αυτών, υπάρχει και άλλη μια παράμετρος στο ζήτημα των φορτηγών αερίων. Όπως με τους θαλάμους αερίων για απολυμάνσεις, οι Γερμανοί διέθεταν επίσης και φορτηγά γι' αυτόν τον σκοπό. Στις 30 Δεκεμβρίου 1941 οι *Times* δημοσιεύουν το εξής (**Lectures on the Holocaust**, σ. 258):

«Γερμανικές αναφορές σε τύφο, ή απλώς “επιδημίες”, στην Πολωνία, την Ουκρανία, τις χώρες της Βαλτικής, και ιδιαίτερα στην Λιθουανία, γίνονται όλο και πιο συχνές, αλλά λίγες πληροφορίες επιτρέπεται να περάσουν από την λογοκρισία ώστε να δώσουν μια ιδέα για το αν η επικράτηση είναι πραγματικά τόσο σοβαρή και διαδεδομένη όσο υποστηρίζουν οι πρόνοιες. Οι Γερμανοί έχουν εισαγάγει κινητές διμοιρίες αποψείρωσης με ειδικά φορτηγά, και ήδη εργάζονται σκληρά στις περιοχές που συνορεύουν με την Ρωσία, όπου οι Γερμανοί διοργανώνουν χειμαδιά για τους στρατιώτες του ανατολικού μετώπου.»

Όπως είδαμε, ο καθαρισμός στους θαλάμους γινόταν με κνάνιο ή καυτό ατμό. Το ενδιαφέρον σημείο είναι ότι, όταν δεν υπήρχε άλλος τρόπος, υπήρχε μια εναλλακτική μέθοδος αυτοσχεδιασμού που προβλεπόταν από τον στρατιωτικό κανονισμό (Alvarez, σ. 100). Σύμφωνα με αυτήν, ως υποκατάστατο του καυτού ατμού συνίσταται η χρήση καυσασερίων από κινητήρες ντίζελ! Λόγω της θερμοκρασίας τους αλλά και του λίγου CO που περιέχουν, αυτά τα καυσάστρια θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για μια πρόχειρη απολύμανση, όχι όμως για μαζικές θανατώσεις. Συνεπώς καθίσταται ακόμη πιο σαφές πώς θα μπορούσαν να προκύψουν αργότερα οι παρανοήσεις ως προς τον σκοπό των διαδικασιών αυτών.

1.5 Οι φωτογραφίες

Αφού δεν έχουμε τα ίδια τα φορτηγά, μήπως τουλάχιστον υπάρχουν φωτογραφίες τους; Πράγματι κυκλοφορούν κάποιες φωτογραφίες, με την πιο γνωστή να είναι η εξής:

Αλλά δεν υπάρχει το παραμικρό σ' αυτήν την φωτογραφία που να συνηγορεί ότι αυτό το όχημα χρησιμοποιήθηκε κάποτε ως φορτηγό αερίων. Κατ' αρχάς τα εν λόγω φορτηγά υποτίθεται ότι είχαν κατασκευαστεί κατά κύριο λόγο από τις εταιρείες Saurer, Diamond, Opel, και Renault. Το όχημα της φωτογραφίας είναι Magirus. Και πράγματι το 1995 ο πρόεδρος του Μουσείου Ολοκαυτώματος δημοσίευσε στο διαδίκτυο¹¹ το εξής:

«Η Επιτροπή έλαβε πληροφορίες ότι στην πόλη Κόλο (περίπου 12 χλμ από το Κέλμνο) στο πρώην εργοστάσιο της Ostrowski υπήρχε ένα φορτηγό το οποίο, σύμφωνα με τους μάρτυρες, χρησιμοποιήθηκε στο κέντρο θανάτου στο Κέλμνο. Το φορτηγό βρέθηκε, φωτογραφήθηκε και ερευνήθηκε. [...] Μία από τις φωτογραφίες υπάρχει στο βιβλίο του Φλέμινγκ "Ο Χίτλερ και η Τελική Λύση" με την πληροφορία ότι πρόκειται για φωτογραφία ενός "gaswagon" που χρησιμοποιήθηκε στο Κέλμνο. Παρά τις επεξηγήσεις τους, οι φωτογραφίες δεν δείχνουν το φορτηγό αερίων που χρησιμοποιήθηκε στο στρατόπεδο θανάτου Κέλμνο. [...] Μάρτυρες που είδαν την φωτογραφία του φορτηγού στο Κόλο δεν επιβεβαίωσαν ότι ήταν ένα από εκείνα που χρησιμοποιήθηκαν στο Κέλμνο για θανατώσεις ανθρώπων. Κάποιοι εξ αυτών είπαν μόνον ότι ήταν παρόμοιο μ' εκείνα που περιέγραψαν στις καταθέσεις τους, αλλά όχι το ίδιο. Η πιο συνηθισμένη απάντηση ήταν: "Δεν είδα αυτό". [...] Το 1945 οι εισαγγελείς κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το φορτηγό δεν ήταν φορτηγό αερίων του Κέλμνο. [...] Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει αξιόπιστη γραφική απεικόνιση των φορτηγών αερίων που χρησιμοποιήθηκαν στο Κέλμνο.»

Στην ίδια διεύθυνση υπάρχουν φωτογραφίες δύο άλλων φορτηγών στα οποία ομοίως δεν φαίνεται κάτι ύποπτο, όπως και ζωγραφίες των υποτιθέμενων φορτηγών. Με άλλα λόγια, δεν υπάρχει αξιόπιστη γραφική απεικόνιση. Το όπλο του εγκλήματος απουσιάζει και από τις φωτογραφίες.

11. http://www.deathcamps.org/gas_chambers/gas_chambers_vans.html

1.6 Η Επιστολή Μπέκερ

Ελλείψει άλλων αποδείξεων για την ύπαρξη αυτών των φορτηγών περνάμε στα έγγραφα. Εάν υπήρξαν όντως φορτηγά αερίων θα έπρεπε να πληρούν κάποιες προϋποθέσεις για να λειτουργήσουν χωρίς πρόβλημα. Έτσι λοιπόν:

1. Το αμάξωμα και η πόρτα θα έπρεπε να είναι ιδιαίτερος ενισχυμένος ώστε να μπορούν να αντέξουν την πίεση των πανικόβλητων θυμάτων.
2. Κάποιου είδους εξάρτημα θα έπρεπε να οδηγεί τα αέρια της εξάτμισης εκτός αμαξώματος όταν επρόκειτο να κινηθεί το όχημα.
3. Η τρύπα από την οποία θα εισέρχονταν τα αέρια θα έπρεπε να προστατεύεται από φραγή ή καταστροφή.
4. Θα έπρεπε να υπάρχει βαλβίδα ασφαλείας για αποσυμπίεση όπως επισημάνθηκε.

Αλλά τέτοιες μετατροπές δεν γίνονται στο πόδι. Το Γ' Ράιχ ήταν εξαιρετικά γραφειοκρατικό και εάν είχαν γίνει τα παραπάνω σε 30 οχήματα όπως θέλει η επίσημη ιστορία, θα είχαν ως αποτέλεσμα πληθώρα εγγράφων για τις εργασίες, τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν, τις δαπάνες και κάθε είδους άλλη λεπτομέρεια. Τι απ' όλα αυτά έχουμε όμως για τα φορτηγά αερίων;

Το πρώτο έγγραφο που φαίνεται να βεβαιώνει την ύπαρξή τους είναι η επιστολή του Untersturmführer Αυγούστου Μπέκερ στον Obersturmbannführer Βάλτερ Ράουφ στις 16 Μαΐου 1942 (έγγραφο 501-PS). Το κείμενο της επιστολής έχει ως εξής:

Η επιδιόρθωση των φορτηγών από τις ομάδες D και C έχει τελειώσει. Ενώ τα φορτηγά της πρώτης σειράς μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν αν ο καιρός δεν είναι πολύ κακός, τα φορτηγά της δεύτερης σειράς (Saurer) σταματούν εντελώς με βροχερό καιρό. Αν έχει βρέξει για παράδειγμα μόνον για μισή ώρα, το φορτηγό δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί επειδή απλά ολισθαίνει. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνον σε απολύτως ξηρές καιρικές συνθήκες. Είναι μόνο μια ερώτηση τώρα αν μπορεί να χρησιμοποιηθεί το φορτηγό απλώς ακίνητο στον τόπο της εκτέλεσης. Πρώτα το φορτηγό πρέπει να πάει εκεί, κάτι που είναι δυνατόν μόνο με καλό καιρό. Ο τόπος εκτέλεσης είναι συνήθως 10-15 χιλιόμετρα μακριά από τους αυτοκινητόδρομους και είναι δύσκολη η πρόσβαση λόγω της τοποθεσίας του· σε υγρό ή βροχερό καιρό δεν είναι καθόλου προσβάσιμος. Αν οι εκτελούμενοι οδηγηθούν ή κατευθυνθούν εκεί, τότε αντιλαμβάνονται αμέσως τι συμβαίνει και γίνονται ανήσυχοι, το οποίο πρέπει να αποφεύγεται όσο το δυνατόν περισσότερο. Μόνον ένας τρόπος απομένει· να φορτώνονται στο σημείο συλλογής και να τους οδηγούν στο σημείο.

Διέταξα τα φορτηγά της ομάδας D να παραλλαχθούν ως τροχόσπιτα βάζοντας ένα παραθυρόφυλλο σε κάθε πλευρά του μικρού φορτηγού και δύο σε κάθε πλευρά των μεγαλύτερων φορτηγών, όπως εκείνα που βλέπει συχνά κάποιος στις αγροικίες της χώρας. Τα φορτηγά έγιναν τόσο γνωστά, ώστε όχι μόνον οι αρχές, αλλά και οι πολίτες τα ονο-

μάζουν «φορτηγά θανάτου», μόλις εμφανίζεται ένα από αυτά τα οχήματα. Κατά την γνώμη μου, το φορτηγό δεν μπορεί να κρατηθεί μυστικό για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα, ούτε καν παραλλαγμένο.

Το φορτηγό Sauger που μετέφερα από την Συμφερούπολη στο Ταγκανρόγκ υπέστη βλάβη στα φρένα καθ' οδόν. Η Διοίκηση Ασφαλείας στην Μαριούπολη βρήκε την μανσέτα της συνδυσασμένης πέδησης πετρελαίου - αέρα σπασμένη σε πολλά σημεία. Πείθοντας και δωροδοκώντας το Η.Κ.Ρ. καταφέραμε να φτιάξουμε ένα καλούπι στο οποίο είχαν φτιαχτεί οι μανσέτες. Όταν πήγα στο Σταλινό και στην Γκορλόβκα μερικές μέρες αργότερα, οι οδηγοί των φορτηγών παραπονέθηκαν για τις ίδιες βλάβες. Αφού μίλησα με τους διοικητές της διοίκησης, πήγα πάλι στην Μαριούπολη για να φτιάξω μανσέτες και για εκείνα τα αυτοκίνητα. Όπως συμφωνήθηκε θα φτιαχτούν δύο μανσέτες για κάθε αυτοκίνητο, έξι μανσέτες θα μείνουν στην Μαριούπολη ως αντικατάστατα για την ομάδα D και έξι μανσέτες θα σταλούν στον SS-Untersturmfuhrer Έρνστ στο Κίεβο για τα αυτοκίνητα της ομάδας C. Οι μανσέτες για τις ομάδες B και A μπορούν να διατεθούν από το Βερολίνο, διότι η μεταφορά από την Μαριούπολη στα βόρεια είναι περίπλοκη και θα πάρει πολύ χρόνο. Μικρότερες ζημιές στα αυτοκίνητα θα επισκευάζονται από ειδικούς της διοίκησης, δηλαδή από τις ομάδες στα δικά τους συνεργεία.

Λόγω του ανώμαλου εδάφους και των απερίγραπτων συνθηκών σε δρόμους και λεωφόρους, οι αρμοί και τα καρφιά χαλαρώνουν με τον χρόνο. Με ρώτησαν αν σε τέτοιες περιπτώσεις τα φορτηγά θα πρέπει να πηγαίνουν στο Βερολίνο για επισκευή. Η μεταφορά στο Βερολίνο θα ήταν πολύ ακριβή και θα απαιτούσε πολλά καύσιμα. Για να γλυτώσουμε τα έξοδα διέταξα οι μικρότερες διαρροές να συγκολληθούν και αν αυτό δεν είναι πλέον δυνατό, να ενημερωθεί το Βερολίνο αμέσως μέσω ασυρμάτου, ότι το Pol. Nr.... είναι εκτός λειτουργίας. Πλην αυτού διέταξα ότι κατά την εφαρμογή του αερίου όλοι οι άνδρες θα πρέπει να είναι όσο πιο μακριά γίνεται από τα φορτηγά, έτσι ώστε να μην υποστούν βλάβη στην υγεία τους από το αέριο που τελικά θα διαφύγει. Θα ήθελα να εκμεταλλευτώ αυτήν την ευκαιρία για να σας θέσω υπ' όψιν το εξής: αρκετές διοικήσεις έβαλαν τους άντρες τους να ξεφορτώσουν μετά την χρήση του αερίου. Εφέστησα την προσοχή των διοικητών των εν λόγω S.K. στα τεράστια ψυχολογικά τραύματα και βλάβες που μπορεί να προκαλέσει αυτή η δουλειά στην υγεία τους, αν όχι αμέσως, τουλάχιστον αργότερα. Οι άνδρες μου παραπονέθηκαν για πονοκεφάλους που εμφανίστηκαν μετά από κάθε εκφόρτωση. Παρ' όλα αυτά δεν θέλουν να αλλάξουν τις διαταγές, επειδή φοβούνται ότι αν φέρουν κρατούμενους για την δουλειά, θα το εκμεταλλευτούν για να ξεφύγουν. Για την προστασία των ανδρών από τέτοιες βλάβες, ζητώ οι διαταγές να δοθούν αναλόγως.

Η εφαρμογή του αερίου συνήθως δεν γίνεται σωστά. Για να έρθει το τέλος όσο το δυνατόν πιο γρήγορα, ο οδηγός πατάει τέρμα το γκάζι. Με τον τρόπο αυτό οι εκτελούμενοι πεθαίνουν από ασφυξία και όχι με το να αποκοιμηθούν όπως έχει σχεδιαστεί. Οι οδηγίες μου τώρα έχουν αποδείξει ότι με την σωστή ρύθμιση των μοχλών ο θάνατος έρχεται πιο γρήγορα και οι κρατούμενοι αποκοιμούνται ειρηνικά. Παραμορφωμένα πρόσωπα και απεκκρίσεις, όπως εμφανίζονταν πριν, δεν παρατηρούνται πλέον. Σήμερα θα συνεχίσω το ταξίδι μου στην ομάδα B, όπου μπορείτε να μου στείλετε περαιτέρω νέα.

(IMT, Red Series, τ. 3, σ. 418-419)

Ως προς την γνησιότητα, η προέλευση του εγγράφου είναι άγνωστη όπως άγνωστο είναι το πού βρίσκεται το πρωτότυπο (αν υπάρχει), ενώ υπάρχουν τρία διαφορετικά αντίγραφα με αρκετές ενδείξεις πλαστογραφίας (**Dissecting the Holocaust**, σ. 225-227). Ως προς το περιεχόμενο:

1. Η επιστολή λέει ότι οι εκτελούμενοι οδηγούνταν στον τόπο εκτέλεσης είτε οδοιπορικώς είτε με κάποιο όχημα (όχι το φορτηγό αερίων). Η μετάβαση των θυμάτων οδοιπορικώς δεν επιβεβαιώνεται από κάπου, ούτε καν από κάποια μαρτυρία. Αν χρησιμοποιούσαν άλλο όχημα διότι το φορτηγό δεν μπορούσε να μετακινηθεί εξ αιτίας των καιρικών συνθηκών, τότε το εν λόγω όχημα (επίσης φορτηγό) πώς πήγαινε στον τόπο εκτέλεσης; Και πώς καταλάβαιναν οι εκτελούμενοι τι επρόκειτο να συμβεί;

2. Η επόμενη πρόταση λέει ότι η μόνη λύση είναι να τους φορτώνουν στο σημείο συλλογής και να τους πηγαίνουν στο σημείο, κάτι που καθιστά ακόμη πιο ακατανόητο το κείμενο. Αυτό θα σήμαινε ότι στην προηγούμενη πρόταση οι εκτελούμενοι μεταφέρονταν ξεχωριστά στον τόπο εκτέλεσης, πράγμα παράλογο. Και πώς ακριβώς αυτή η μέθοδος απέτρεπε τα θύματα απ' το να καταλάβουν τι επρόκειτο να συμβεί;

3. Η εντολή να παραλλαχτούν τα φορτηγά ως τροχόσπιτα βάζοντας παραθυρόφυλλα είναι παιδαριώδης. Δεν υπήρχαν τότε τροχόσπιτα εκεί γύρω και τα παραθυρόφυλλα θα τραβούσαν περισσότερο την προσοχή αντί για το ανάποδο. Και αφού όπως λέει ο συντάκτης τα φορτηγά δεν μπορούσαν εν τέλει να μείνουν κρυφά ποιο το νόημα της παραλλαγής;

4. Τι νόημα είχε ένας αξιωματικός να παραδεχτεί εγγράφως στον ανώτερό του ότι δωροδόκησε ένα συνεργείο για να κάνει την δουλειά του;

5. Τα καρφιά δεν χαλαρώνουν έτσι εύκολα λόγω του ανώμαλου εδάφους ενώ οι όποιες σχισμές ή ρωγμές θα μπορούσαν να συγκολληθούν εύκολα. Το αίτημα μεταφοράς στο Βερολίνο για κάτι τόσο απλό ακούγεται τελείως παράλογο.

6. Ο συντάκτης συνιστά οι άντρες να μένουν μακριά για να μην κινδυνεύσουν από το αέριο που θα διαφύγει. Το γερμανικό κείμενο (IMT, Blue Series, τ. 26, σ. 104) λέει για αέριο που **πιθανώς** θα διαφύγει, συνεπώς για τον συντάκτη το αμάξιωμα υπό κανονικές συνθήκες έπρεπε να είναι αεροστεγές, πράγμα αδύνατον όπως εξηγήθηκε. Αλλά ακόμα πιο περίεργος είναι ο ισχυρισμός ότι οι άντρες εκτός του οχήματος θα κινδύνευαν από απλά καυσαέρια.

7. Όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο οι θάλαμοι και τα φορτηγά αερίων επιλέχθηκαν για να αντιμετωπιστούν τα ψυχολογικά προβλήματα των μαζικών τυφεκισμών. Αλλά στην επιστολή διαβάζουμε για «τεράστια ψυχολογικά τραύματα» που προκαλεί η απλή εκφόρτωση των νεκρών, το οποίο είναι διπλά αντιφατικό, διότι η εκφόρτωση υποτίθεται ότι γινόταν από κρατούμενους. Όσο για την σωματική υγεία, δεν διέτρεχε σοβαρούς κινδύνους αφού η εισπνοή καυσαερίων θα ήταν μηδαμινή.

8. Η θανάτωση μέσω «ύπνωσης» αντί ασφυξίας δεν βγάζει κανένα νόημα, καθότι και πάλι ο θάνατος θα οφειλόταν σε ασφυξία. Και ποιοι ήταν αυτοί οι μοχλοί των οποίων η ρύθμιση πετύχαινε την κοίμηση των θυμάτων; Τα καυσαέρια των ντιζελοκινητήρων είναι τόσο δύσσομα και ενοχλητικά που δεν θα μπορούσαν με καμμία ρύθμιση να κοιμήσουν τα θύματα. Οποιαδήποτε ρύθμιση θα έπρεπε να αφορά την ταχύτητα θανάτωσης όχι τον τρόπο αυτής. Και τότε οι ναζί έγιναν τόσο ανθρωπιστές;

Συμπερασματικά, το εν λόγω έγγραφο περιέχει αρκετούς προβληματικούς και παράλογους ισχυρισμούς, και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η προέλευσή του δεν είναι εξακριβωμένη, είναι αρκετό για να εγείρει σοβαρές αμφιβολίες για την γνησιότητά του.

1.7 Το Μνημόνιο Τζαστ

Το δεύτερο βασικό έγγραφο περί φορτηγών αερίων είναι ένα μνημόνιο πάλι προς τον Ράουφ από τον Βίλυ Τζαστ. Το κείμενο έχει ως εξής (Alvarez, σ. 64-66):

Για παράδειγμα, 97.000 επεξεργάστηκαν από τον Δεκέμβριο του 1941 με 3 οχήματα χωρίς να παρατηρηθεί κάποιο ελάττωμα στα οχήματα. Η γνωστή έκρηξη στο Κούλμχοφ πρέπει να αξιολογηθεί ως μεμονωμένη περίπτωση. Η αιτία πρέπει να αποδοθεί σε σφάλμα χειρισμού. Προκειμένου να αποφευχθούν τέτοιου είδους ατυχήματα, εστάλησαν ειδικές διαταγές στα αρμόδια γραφεία. Οι διαταγές τηρήθηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε ο βαθμός ασφαλείας αυξήθηκε σημαντικά. Οι άλλες μέχρι τώρα εμπειρίες δείχνουν ότι οι εξής τεχνικές τροποποιήσεις φαίνονται κατάλληλες:

1) Για να καταστεί δυνατή η ταχεία εισροή του μονοξειδίου του άνθρακα εμποδίζοντας την υπερβολική πίεση, δύο ανοικτές σχισμές 10 εκ. x 1 εκ. πρέπει να βρίσκονται στο επάνω μέρος του πίσω τοιχώματος. Αυτές πρέπει να καλυφθούν εξωτερικά με ευκίνητα συνδεδεμένα μεταλλικά πτερύγια, ώστε να επιτρέπουν την αυτορύθμιση οποιασδήποτε πιθανής υπερβολικής πίεσης.

2) Το φορτίο των φορτηγών συνήθως ανέρχεται σε 9-10 ανά m². Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει υπερφόρτωση στα ευρύχωρα ειδικά οχήματα Sauger, η χρήση κατ' αυτόν τον τρόπο δεν είναι δυνατή, διότι οι εκτός δρόμου δυνατότητές τους μειώνονται κατά πολύ από αυτό. Η μείωση του χώρου φόρτωσης φαίνεται απαραίτητη. Αυτό θα επιτευχθεί με την μείωση του σώματος κατά περίπου 1 μέτρο. Η παραπάνω δυσκολία δεν πρέπει να λυθεί, όπως γινόταν μέχρι τώρα, με την μείωση του αριθμού των μονάδων. Αυτό επειδή η μείωση των μονάδων απαιτεί περισσότερο χρόνο λειτουργίας, δεδομένου ότι τα κενά πρέπει επίσης να γεμίσουν με μονοξείδιο του άνθρακα. Εν αντιθέσει με αυτό, ένας σαφώς μικρότερος χρόνος λειτουργίας αρκεί σε περίπτωση ενός μικρότερου και εντελώς γεμάτου χώρου φόρτωσης, αφού δεν υπάρχουν κενά. Σε μια συζήτηση με τον κατασκευαστή, μου επεσήμανε ότι μια μείωση του αμαξώματος θα είχε ως αποτέλεσμα μια μειονεκτική μετατόπιση βάρους. Τονίστηκε ότι παρουσιάζεται υπερφόρτωση του μπροστινού άξονα. Όμως στην πραγματικότητα, υπάρχει μια ακούσια εξισορρόπηση στην κατανομή του βάρους, επειδή κατά την λειτουργία το φορτίο που προσπαθεί να φτάσει στην πίσω πόρτα βρίσκεται πάντοτε κατά κύριο λόγο εκεί. Λόγω αυτού δεν υπάρχει πρόσθετο φορτίο στον εμπρόσθιο άξονα.

3) Οι σωλήνες σύνδεσης μεταξύ της εξάτμισης και του οχήματος συχνά σκουριάζουν, επειδή διαβρώνονται στο εσωτερικό από αυξανόμενα υγρά. Για να αποφευχθεί αυτό, ο σωλήνας πλήρωσης θα τοποθετείται πλέον κατά τέτοιο τρόπο ώστε η εισαγωγή να γίνεται από πάνω προς τα κάτω. Αυτό θα εμποδίσει την εισροή υγρών.

4) Για τον εύκολο καθαρισμό του οχήματος, ένα ερμητικά κλειόμενο άνοιγμα απο-

στράγγισης πρέπει να βρίσκεται στο κέντρο του δαπέδου. Το κάλυμμα αποστράγγισης με διάμετρο περίπου 200 έως 300 mm πρέπει να είναι εξοπλισμένο με παγίδα U, έτσι ώστε αραιά ρευστά να μπορούν επίσης να στραγγίζουν κατά την λειτουργία. Για να αποφευχθεί το φράξιμο, η παγίδα U πρέπει να έχει ένα κόσκινο στην κορυφή. Η πυκνή σκόνη μπορεί να ξεπλυθεί μέσω του μεγάλου ανοίγματος κατά τον καθαρισμό του οχήματος. Το δάπεδο του οχήματος πρέπει να κλίνει ελαφρώς προς το άνοιγμα αποστράγγισης. Αυτό γίνεται για να εξασφαλιστεί ότι όλα τα υγρά θα ρέουν αμέσως προς το κέντρο. Έτσι αποτρέπεται σε μεγάλο βαθμό η ροή υγρών στους σωλήνες.

5) Τα παράθυρα παρατήρησης που έχουν εγκατασταθεί μέχρι στιγμής μπορούν να παραλειφθούν, καθώς δεν χρησιμοποιούνται σχεδόν ποτέ. Κατά την κατασκευή άλλων οχημάτων, αυτή η παράλειψη των παραθύρων εξοικονομεί σημαντικό χρόνο εργασίας όσον αφορά την δύσκολη εγκατάσταση και σφράγιση τους.

6) Οι συσκευές φωτισμού πρέπει να προστατεύονται περισσότερο από την καταστροφή απ' όσο μέχρι τώρα. Το προστατευτικό σιδερένιο πλέγμα πάνω από τις λάμπες πρέπει να είναι αρκετά θολωτό ώστε να καταστεί αδύνατη την βλάβη στο παράθυρο του λαμπτήρα. Από την πρακτική εμπειρία, προτάθηκε οι λάμπες να παραλειφθούν εντελώς, δεδομένου ότι υποτίθεται πως δεν χρησιμοποιούνται ποτέ. Διαπιστώθηκε, ωστόσο, ότι όταν η πίσω πόρτα είναι κλειστή, δηλαδή όταν σκοτεινιάζει, το φορτίο πάντοτε σπεύδει επειγόντως προς την πόρτα. Αυτό συμβαίνει διότι, μόλις σκοτεινιάσει, το φορτίο σπεύδει προς το φως. Αυτό καθιστά δύσκολο το μαντάλωμα της πόρτας. Διαπιστώθηκε ότι πάντοτε ξεσπάει φασαρία μόλις κλείσουν οι πόρτες, πιθανώς λόγω της απόκοσμης φύσης του σκότους. Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητο να ανάβουν τα φώτα πριν και κατά τα πρώτα λεπτά λειτουργίας. Ο φωτισμός είναι επίσης πλεονεκτικός κατά τις νυχτερινές λειτουργίες και για τον καθαρισμό του εσωτερικού του οχήματος.

7) Για την πιο γρήγορη και εύκολη εκφόρτωση του οχήματος, θα εγκατασταθεί μια αναδιπλούμενη σχάρα. Θα οδηγείται σε μικρούς τροχούς πάνω σε σιδηροτροχιές σχήματος U. Η εξαγωγή και η αναδίπλωση πρέπει να γίνεται μέσω ενός βαρούλκου τοποθετημένου κάτω από το όχημα. Η εταιρεία που ανέλαβε την εγκατάσταση θεωρεί αυτόν τον σχεδιασμό ανέφικτο για την ώρα λόγω έλλειψης προσωπικού και υλικού. Η εγκατάσταση θα προταθεί σε άλλη εταιρεία.

Οι ανωτέρω τεχνικές τροποποιήσεις θα εφαρμοστούν μόνον στα εν υπηρεσία οχήματα, εάν ένα όχημα πρέπει να υποβληθεί σε διαφορετική βασική επισκευή. Οι προαναφερθείσες τροποποιήσεις πρέπει να εξεταστούν όσο το δυνατόν περισσότερο για τα 10 επιφορτισμένα σασί Sauger. Δεδομένου ότι ο κατασκευαστής έχει τονίσει με αφορμή ένα συμβούλιο ότι τεχνικές τροποποιήσεις επί του παρόντος δεν είναι δυνατές ή μόνον για ελάχιστη τροποποίηση, πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια, με μια άλλη εταιρεία, να εξοπλιστεί τουλάχιστον ένα από αυτά τα 10 οχήματα με όλες τις βελτιώσεις και τις τροποποιήσεις που προκύπτουν από την μέχρι σήμερα πρακτική εμπειρία. Προτείνω την εταιρεία στο Hohenmauth για την μία τροποποίηση. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις περιστάσεις, θα πρέπει να αναμένεται καθυστερημένη ολοκλήρωση γι' αυτό το όχημα. Κατόπιν πρέπει να είναι διαθέσιμο ή να στέλνεται όχι μόνον ως μοντέλο αλλά και ως εφεδρικό όχημα. Εάν αποδειχθεί αξιόπιστο, τα άλλα οχήματα θα αποσυρθούν από την υπηρεσία ένα προς ένα και θα μετατραπούν σύμφωνα με το πρότυπο όχημα.

Ας δούμε τώρα τι γίνεται με αυτό το έγγραφο. Κατ' αρχάς υπάρχουν και εδώ αρκετές ενδείξεις πλαστογραφίας, ανάμεσά τους η υπογραφή του Ράουφ. Αλλά πιο ουσιαστική είναι η εξέταση του περιεχομένου οπότε θα περιοριστούμε σε αυτήν. Το κείμενο ξεκινάει τελείως ανορθόδοξα με την φράση «για παράδειγμα». Κάτι τέτοιο έχει νόημα μόνον όταν έχει προηγηθεί κάποιο άλλο κείμενο που περιγράφει το θέμα. Αλλά τέτοιο κείμενο δεν υπάρχει και ως εκ τούτου η αρχή του εγγράφου καθίσταται τελείως ακατανόητη.

Κατόπιν διαβάζουμε για «επεξεργασία» 97.000 χωρίς να διευκρινίζεται τι είναι αυτές οι 97.000. Αυτό δεν εμποδίζει τον Κέρσω να γράψει (2011, σ. 102):

«Σύμφωνα με ένα μνημόνιο του Επιτελείου Ασφαλείας του Ράιχ με ημερομηνία 5 Ιουνίου 1942, συνολικά 97.000 Εβραίοι είχαν ήδη θανατωθεί στο Χέλμνο από τον Δεκέμβριο του 1941.»

Αν και από τα συμφραζόμενα που ακολουθούν φαίνεται ότι πρέπει να πρόκειται για ανθρώπους, το έγγραφο δεν λέει ρητώς κάτι τέτοιο όπως αφήνει να εννοηθεί ο Κέρσω. Περαιτέρω η «επεξεργασία» των 97.000 λέγεται ότι έγινε χωρίς να παρατηρηθεί πρόβλημα στα οχήματα, οπότε είναι πολύ περίεργο γιατί προτείνονται τόσες πολλές τροποποιήσεις αμέσως μετά. Οι οποίες τροποποιήσεις όπως θα δούμε ευθύς αμέσως μπερδεύουν περισσότερο την κατάσταση (η αριθμηση αντιστοιχεί στην αριθμηση του εγγράφου).

1. Αρχικά προτείνεται το άνοιγμα σχισμών για να αποφεύγεται το πρόβλημα της υπερβολικής πίεσης (που επισημάνθηκε πριν). Αυτό σημαίνει ότι δεν υπήρχαν τέτοιες σχισμές συνεπώς είναι απορίας άξιον πώς θανατώθηκαν 97.000 άνθρωποι χωρίς να προκύψει πρόβλημα στα οχήματα.

2. Επισημαίνεται ότι 9-10 (μονάδες) ανά m^2 δεν προκαλούν υπερφόρτωση. Σύμφωνα μ' ένα μνημόνιο του Επιτελείου Ασφαλείας της 27ης Απριλίου 1942 (Alvarez, σ. 299) το αμάξωμα αυτών των φορτηγών είχε 5,8 μέτρα μήκος, 1,7 μέτρα ύψος και μέγιστο φορτίο 4,5 τόνους. Μ' ένα μέσο πλάτος 2,5 μέτρων η επιφάνεια θα ήταν $14,5 m^2$ έτσι 10 άτομα ανά m^2 με μέσο βάρος 60 κιλά θα είχαν ως αποτέλεσμα $10 \times 60 \times 14,5 = 8.700$ κιλά ή 8,7 τόνους βάρος. Συνεπώς ο ισχυρισμός του εγγράφου ότι δεν υπάρχει υπερφόρτωση είναι τελείως εσφαλμένος. Όσο για το πρόβλημα των 10 ατόμων ανά m^2 , αυτό δεν θα αφορούσε την μείωση των δυνατοτήτων του οχήματος, αλλά το στρίμωγμα τόσων ατόμων σε μια τόσο μικρή επιφάνεια. Κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατό χωρίς την πλήρη συνεργασία τους και η χρήση βίας θα προκαλούσε απροθυμία και πανικό. Παρακάτω, ο ισχυρισμός ότι η μείωση των μονάδων απαιτεί περισσότερο χρόνο λειτουργίας λόγω των κενών που δημιουργούνται είναι απλά ανόητος. Η μείωση των μονάδων θα είχε ως αποτέλεσμα ελάχιστο παραπάνω χώρο και αν η ροή του αερίου γίνεται σωστά, ο ελεύθερος χώρος δεν επηρεάζει ουσιαστικά την διάρκεια της διαδικασίας. Επίσης, δεδομένου ότι το αμάξωμα γέμιζε γρήγορα με αέριο και η εκτέλεση διαρκούσε 10 λεπτά, η μείωση του μήκους κατά 1 μέτρο θα είχε ως αποτέλεσμα μια διαφορά μερικών δευτερολέπτων ή ενός λεπτού το πολύ. Σίγουρα όχι ένας «σαφώς μικρότερος χρόνος» όπως υποστηρίζει ο συντάκτης. Ακόμη πιο ανόητος είναι ο ισχυρισμός ότι η μείωση του αμαξώματος επιφέρει υπερφόρτωση στον μπροστινό άξονα αλλά αυτό εξισορροπείται με την μετακίνηση του φορτίου προς τα πίσω. Εκτός απ' το γεγονός ότι με την μείωση του μήκους υπάρχει ανάλογη μείωση του φορτίου ενώ το βάρος του φορτίου παραμένει στο πίσω μέρος, 10 άτομα ανά τετραγωνικό μέτρο δεν θα μπορούσαν καν να κουνηθούν ώστε να «προσπαθήσουν να φτάσουν στο πίσω μέρος».

3. Ο συντάκτης λέει ότι οι σωλήνες σκουριάζουν «συχνά» λόγω υγρών. Αλλά οι σωλήνες εξάτμισης ήταν ειδικά κατασκευασμένοι ακριβώς για να αντιστέκονται στην διάβρωση. Θα χρειάζονταν χρόνια μέχρι να σκουριάσουν.

4. Σε αυτήν την παράγραφο ζητείται ένα άνοιγμα αποστράγγισης στο κέντρο του δαπέδου για να αποφεύγεται η ροή υγρών στους σωλήνες. Κάτι τέτοιο θα απαιτούσε ένα κοίλο δάπεδο. Αλλά μόλις στην προηγούμενη παράγραφο προτείνεται η απομάκρυνση των σωλήνων από το δάπεδο λόγω των υγρών που συσσωρεύονται. Αν δεν γινόταν δεκτή αυτή η απλή μετατροπή για ποιο λόγο θα γινόταν δεκτό ένα κοίλο δάπεδο;

5, 6. Η αφαίρεση των παραθύρων ακούγεται λογική οπότε περνάμε στο σημείο 6 το οποίο έχει αρκετά παράδοξα. Κατ' αρχάς ο όρος «παράθυρο λαμπτήρα» (*Lampenfenster*) είναι ανύπαρκτος και δεν βγάζει κανένα νόημα. Μετά διαβάζουμε ξανά για φορτίο που σπενδύει προς την πόρτα, το οποίο σημαίνει ότι το φορτηγό δεν μπορεί να ήταν γεμάτο ασφυκτικά. Όσο για την καταστροφή των λαμπτήρων, αν το σκότος προκαλούσε πανικό στα θύματα για ποιο λόγο θα σπάγανε τον λαμπτήρα; Και αν ήταν σβηστός πώς τον βρήκαν; Αλλά ακόμη πιο περίεργος είναι ο ισχυρισμός ότι τα θύματα έσπευδαν προς την πόρτα λόγω του φωτός. Σε μια ερμητικά σφραγισμένη πόρτα δεν θα υπήρχε καθόλου φως. Τα θύματα θα πήγαιναν προς τα εκεί επειδή πολύ απλά ήταν η μόνη διέξοδος διαφυγής.

7. Η σχάρα που προτείνεται θα έπρεπε να είναι ικανή να αντέξει το βάρος του φορτίου και ο χειρισμός της δεν θα ήταν τόσο εύκολος όσο ακούγεται.

Όπως με την επιστολή Μπέκερ, τα χαρακτηριστικά και το περιεχόμενο του εν λόγω μνημονίου εγείρουν σοβαρές αμφιβολίες για την γνησιότητά του. Υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι αυτό το έγγραφο πλαστογραφήθηκε με βάση ένα γράμμα της 23ης Ιουνίου 1942 το οποίο ήταν μέρος μιας αλληλογραφίας μεταξύ του Επιτελείου Ασφαλείας και της εταιρείας Gaub-schat. Η αντιπαραβολή των δύο κειμένων με τονισμένα τα ενοχοποιητικά αποσπάσματα του μνημονίου έχει ως εξής (Alvarez, σ. 328-329):

Γράμμα 23ης Ιουνίου	Μνημόνιο 5ης Ιουνίου
1. Το μήκος του κυβικού σώματος θα μειωθεί κατά 800 mm. [...] Δια του παρόντος αναγνωρίζουμε τις ενστάσεις που υποβλήθηκαν, ότι μια τέτοια μείωση θα προκαλέσει μειονεκτική κατανομή του βάρους. Τυχόν μειονεκτήματα που προκύπτουν στο εξής δεν θα καταγγέλλονται στην εταιρεία Gaub-schat.	2. Η μείωση του χώρου φόρτωσης φαίνεται απαραίτητη. Αυτό θα επιτευχθεί με την μείωση του σώματος κατά περίπου 1 μ. Η παρπάνω δυσκολία δεν πρέπει να λυθεί, όπως γινόταν μέχρι τώρα, με την μείωση του αριθμού των μονάδων. Αυτό επειδή η μείωση των μονάδων απαιτεί περισσότερο χρόνο λειτουργίας, δεδομένου ότι τα κενά πρέπει επίσης να γεμίσουν με μονοξείδιο του άνθρακα. [...] Σε μια συζήτηση με τον κατασκευαστή, μου επεσήμανε ότι μια μείωση του αμαξώματος θα είχε ως αποτέλεσμα μια μειονεκτική μετατόπιση βάρους. [...] Όμως στην πραγματικότητα, υπάρχει μια ακούσια εξισορρόπηση στην κατανομή του βάρους, επειδή κατά την λειτουργία

	γία το φορτίο που προσπαθεί να φτάσει στην πίσω πόρτα βρίσκεται πάντοτε κατά κύριο λόγο εκεί.
5. Τα ανοίγματα με συρόμενα καλύμματα στις πίσω πόρτες θα αφαιρεθούν και θα αντικατασταθούν με ανοιχτές σχισμές 100 x 10 mm στο επάνω μέρος του πίσω τοιχώματος (όχι στην πόρτα). Αυτές πρέπει να καλυφθούν εξωτερικά με ευκίνητα συνδεδεμένα μεταλλικά πτερύγια.	1. Για να καταστεί δυνατή η ταχεία εισροή του μονοξειδίου του άνθρακα εμποδίζοντας την υπερβολική πίεση, δύο ανοιχτές σχισμές 10 εκ. x 1 εκ. πρέπει να βρίσκονται στο επάνω μέρος του πίσω τοιχώματος. Αυτές πρέπει να καλυφθούν εξωτερικά με ευκίνητα συνδεδεμένα μεταλλικά πτερύγια, ώστε να επιτρέπουν την αυτορύθμιση οποιασδήποτε πιθανής υπερβολικής πίεσης.
6. Το κλειόμενο άνοιγμα αποστράγγισης στο δεξιό μπροστινό μέρος του δαπέδου θα παραλειφθεί. Αντ' αυτού, θα ανοιχτεί ένα άνοιγμα αποστράγγισης διαμέτρου περίπου 200 mm στο δάπεδο. Αυτό το άνοιγμα θα έχει ένα ισχυρό, σφιχτά τοποθετημένο, αρωτικό πώμα το οποίο θα μπορεί να κλείνει και να ανοίγει με ασφάλεια από το εξωτερικό.	4. Για τον εύκολο καθαρισμό του οχήματος, ένα ερμητικά κλειόμενο άνοιγμα αποστράγγισης πρέπει να βρίσκεται στο κέντρο του δαπέδου. Το κάλυμμα αποστράγγισης με διάμετρο περίπου 200 έως 300 mm πρέπει να είναι εξοπλισμένο με παγίδα U, έτσι ώστε αραιά ρευστά να μπορούν επίσης να στραγγίζουν κατά την λειτουργία.
7. Τα εσωτερικά φώτα πρέπει να προστατευτούν με ένα θολωτό προστατευτικό πλέγμα δυνατότερο από εκείνο που χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα.	6. Οι συσκευές φωτισμού πρέπει να προστατεύονται περισσότερο από την καταστροφή απ' όσο μέχρι τώρα. Το προστατευτικό σιδερένιο πλέγμα πάνω από τις λάμπες πρέπει να είναι αρκετά θολωτό ώστε να καταστεί αδύνατη την βλάβη στο παράθυρο του λαμπτήρα. Από την πρακτική εμπειρία, προτάθηκε οι λάμπες να παραλειφθούν εντελώς, δεδομένου ότι υποτίθεται πως δεν χρησιμοποιούνται ποτέ. Διαπιστώθηκε, ωστόσο, ότι όταν η πίσω πόρτα είναι κλειστή, δηλαδή όταν σκοτεινιάζει, το φορτίο πάντοτε σπενδύει επειγόντως προς την πόρτα. Αυτό συμβαίνει διότι, μόλις σκοτεινιάσει, το φορτίο σπενδύει προς το φως. Αυτό καθιστά δύσκολο το μαντάλωμα της πόρτας. Διαπιστώθηκε ότι πάντοτε ξεσπάει φασαρία μόλις κλείσουν οι πόρτες, πιθανώς λόγω της απόκοσμης φύσης του σκότους. Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητο να ανάβουν τα φώτα πριν και κατά τα πρώτα λεπτά λειτουργίας. Ο φωτισμός είναι επίσης πλεονεκτικός κατά τις νυχτερινές λειτουργίες και για τον καθαρισμό του εσωτερικού του οχήματος.

Αυτή η αλληλογραφία αφορούσε την αναζήτηση μιας μεθόδου για την πιο γρήγορη εκφόρτωση των φορτηγών. Η λύση που προτάθηκε ήταν η εγκατάσταση μιας σχάρας. Το είδος του φορτίου δεν προσδιορίζεται αλλά τα στοιχεία των επιστολών δεν παραπέμπουν σε «φορτηγά αερίων». Για παράδειγμα το ύψος του αμαξώματος ήταν 1,7 μέτρα και με την σχάρα θα περιοριζόταν στα 1,62 μέτρα ή και πιο χαμηλά, άρα δεν επρόκειτο να μεταφερθούν όρθιοι άνθρωποι. Η αλληλογραφία ξεκινάει τον Απρίλιο του '42 και παρουσιάζει μια λογική αλληλουχία γεγονότων μέχρι τον Σεπτέμβριο. Στις 14 Μαΐου η εταιρεία απαντά ότι δεν μπορεί να προχωρήσει στις αλλαγές λόγω έλλειψης προσωπικού. Στις 23 Ιουνίου το Επιτελείο παρουσιάζει τις 7 μικρές τροποποιήσεις που συμφωνήθηκαν σε 7 σημεία. Το μνημόνιο της 5ης Ιουνίου έχει επίσης 7 σημεία αν και δεν αντιστοιχούν ένα προς ένα με το γράμμα της 23ης Ιουνίου. Στις 18 Σεπτεμβρίου η εταιρεία απαντά ότι οι τροποποιήσεις θα γίνουν αρχικά σε ένα όχημα και στις 24 Σεπτεμβρίου ότι θα προχωρήσει στις αλλαγές και στα υπόλοιπα εννέα οχήματα. Κανένα έγγραφο δεν χαρακτηρίζεται απόρρητο όπως το μνημόνιο της 5ης Ιουνίου (το οποίο δεν είναι μέρος αυτής της αλληλογραφίας). Όπως βλέπουμε στην αντιπαράβολή, υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι ο συντάκτης χρησιμοποίησε το γράμμα της 23ης Ιουνίου ως βάση. Του διέφυγε όμως μια σημαντική λεπτομέρεια. Στο σημείο 2 του μνημονίου αναφέρεται μια συζήτηση με τον κατασκευαστή. Σύμφωνα με το γράμμα της 23ης Ιουνίου αυτή η συζήτηση έγινε στις 16 Ιουνίου, δηλαδή 11 μέρες μετά την συγγραφή του μνημονίου. Αυτό δείχνει ότι γράφτηκε μετά τις 23 Ιουνίου και χρονολογήθηκε εκ των υστέρων στις 5 Ιουνίου. Συνεπώς οι ενδείξεις πλαστογραφίας είναι πολλές.

Ενδιαφέρον έχει όμως και μια αντιπαράβολή του μνημονίου Τζαστ με την επιστολή Μπέκερ. Αν και τα δύο έγγραφα απέχουν λίγες μέρες και γράφουν για το ίδιο θέμα, μια σύγκριση μεταξύ τους αποκαλύπτει σαφείς διαφορές:

Μπέκερ	Τζαστ
Επισημαίνονται πολλές βλάβες. Καμμία αναφορά σε ανοίγματα για αποσυμπίεση.	97.000 εκτελέσεις χωρίς να παρουσιαστούν ελαττώματα.
Παρά τις βλάβες δεν ζητούνται αλλαγές.	Παρά την έλλειψη ελαττωμάτων ζητούνται επτά αλλαγές (εσωτερική αντίφαση).
Δυσκολίες στην μετακίνηση. Σε βροχερό καιρό τα φορτηγά ακινητοποιούνται.	Μειωμένη δυνατότητα εκτός δρόμου λόγω φορτίου. Απαραίτητο να μειωθεί το φορτίο.
Το αμάξωμα πρέπει να είναι αεροστεγές.	Προτείνονται δύο σχισμές για αποσυμπίεση.
Τα φορτηγά είναι παραλλαγμένα αν και χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα.	Καμμία απόπειρα παραλλαγής.
Κίνδυνος του προσωπικού από την εισπνοή αερίων παρά το αεροστεγές αμάξωμα.	Καμμία τέτοια αναφορά.
Ο θάνατος πρέπει να έρχεται μέσω ύπνωσης όχι ασφυξίας.	Καμμία τέτοια προσπάθεια.

Συνεπώς δεν μπορεί αμφότερα τα έγγραφα να είναι γνήσια. Τουλάχιστον ένα εκ των δύο είναι πλαστό, εκτός και αν δεχτούμε ότι μιλάνε για διαφορετικό θέμα, οπότε η κατάσταση μπερδεύεται ακόμη περισσότερο. Με όσα όμως εκτέθηκαν δεν φαίνεται να υπάρχει λόγος να δεχτούμε οποιοδήποτε ως γνήσιο.

1.8 Οι μαρτυρίες

Χωρίς άλλα στοιχεία για τα φορτηγά αερίων το μόνο που μένει είναι οι μαρτυρίες. Μια βασική μαρτυρία είναι γνωστή ως έκθεση Ζλάμεκ (Szlamek). Ο Ζλάμεκ υποστηρίζει ότι ήταν κρατούμενος στο Κέλμνο μεταξύ 6 και 19 Ιανουαρίου 1942 οπότε και απέδρασε. Η έκθεση έχει μορφή ημερολογίου με πάρα πολλές λεπτομέρειες για κάθε μία από τις 14 μέρες κράτησης. Αυτό είναι ιδιαίτερος αξιοπερίεργο δεδομένου ότι ο Ζλάμεκ έγραψε την έκθεση από μνήμης αφού απέδρασε. Σύμφωνα λοιπόν με αυτόν, ένα φορτηγό αερίων είχε ως εξής:

*«Έμοιαζε μ' ένα κανονικό μεγάλο φορτηγό, βαμμένο γκρι, με δύο ερμητικά κλειστές πίσω πόρτες. Τα εσωτερικά τοιχώματα ήταν από ατσάλι. Δεν υπήρχαν καθίσματα. Το δάπεδο ήταν καλυμμένο με μια ξύλινη σχάρα, όπως στα δημόσια λουτρά, με ψάθες από πάνω. Μεταξύ της καμπίνας του οδηγού και του πίσω μέρους υπήρχαν δύο ματάκια. Μ' έναν φακό μπορούσε κάποιος να δει μέσα από αυτά τα ματάκια αν τα θύματα ήταν ήδη νεκρά. Κάτω από την ξύλινη σχάρα υπήρχαν δύο σωλήνες περίπου 15 εκατοστά σε πάχος οι οποίοι έρχονταν από την καμπίνα. Οι σωλήνες είχαν μικρά ανοίγματα από τα οποία έβγαине αέριο. Η γεννήτρια του αερίου ήταν στην καμπίνα, όπου καθόταν ο ίδιος οδηγός συνεχώς. [...] Υπήρχαν δύο τέτοια φορτηγά. Όταν πλησίαζαν τα φορτηγά έπρεπε να σταθούμε σε απόσταση 5 μέτρων από την τάφρο. Ο αρχηγός της φρουράς ήταν ένας υψηλόβαθμος SS, ένας απόλυτος σαδιστής και δολοφόνος. Διέταξε οκτώ άνδρες να ανοίξουν τις πόρτες του φορτηγού. Η μυρωδιά του αερίου που μας βρήκε ήταν συντριπτική.» (M. Gilbert, **The Holocaust**, σ. 255)*

Η λειτουργία τους είχε ως εξής:

«Οι σύντροφοί μας από τους “οκτώ” μάς είπαν ότι υπήρχε μια συσκευή με κουμπιά στην καμπίνα του οδηγού. Από αυτήν την συσκευή δύο σωλήνες οδηγούσαν στο φορτηγό. Ο οδηγός (υπήρχαν δύο φορτηγά αερίων για εκτελέσεις, και δύο οδηγοί – πάντοτε οι ίδιοι) πάτησε ένα κουμπί και βγήκε από το φορτηγό. Την ίδια στιγμή ακούγονταν φοβερές κραυγές, φωνές και χτυπήματα στις πλευρές του φορτηγού. Αυτό διαρκούσε για περίπου δεκαπέντε λεπτά. Κατόπιν ο οδηγός ανέβαινε πάλι στο φορτηγό και άναβε έναν ηλεκτρικό φακό στο πίσω μέρος για να δει αν οι άνθρωποι ήταν ήδη νεκροί. Μετά οδηγούσε το φορτηγό σε μια απόσταση πέντε μέτρων από την τάφρο.» (ως ανωτ. σ. 259-260)

Διαπιστώνουμε ότι τα παραπάνω αντιφάσκουν με την περιγραφή της Εγκυκλοπαίδειας που είδαμε προηγουμένως. Ο Ζλάμεκ τοποθετεί τις θανατώσεις στο ίδιο το στρατόπεδο, ενώ η Εγκυκλοπαίδεια λέει ότι γίνονταν σ' ένα κάστρο του χωριού. Ακόμη πιο διαφορετικός είναι ο τρόπος λειτουργίας. Ο Ζλάμεκ λέει για μια «γεννήτρια αερίου» η οποία ήταν στην καμπίνα του οδηγού. Ο οδηγός πατούσε ένα κουμπί στην «συσκευή» και απομακρυνόταν μέχρι την ολοκλήρωση της εκτέλεσης. Στην Εγκυκλοπαίδεια ο οδηγός συνδέει την εξάτμιση με το αμάξωμα μ' έναν σωλήνα, πατάει γκάζί για 10 λεπτά, και κατόπιν αφαιρεί τον σωλήνα και πηγαίνει να ξεφορτώσει τα πτώματα. Αλλά κατά τον Ζλάμεκ δεν φαίνεται να εμπλέκεται ούτε ο κινητήρας ούτε η εξάτμιση του οχήματος. Ο Ζλάμεκ επίσης βεβαιώνει ότι οι πόρτες έκλειναν ερμητικά, κάτι που όπως εξηγήθηκε δεν μπορούσε να συμβαίνει. Όσο για τα πτώματα, διαβάζουμε το εξής:

«Πώς ήταν οι νεκροί; Δεν ήταν καμένοι ή μαύροι· τα πρόσωπά τους ήταν αμετάβλητα. [...] Ήταν ακόμη ζεστοί και φαίνονταν κοιμισμένοι. Τα μάγουλά τους δεν ήταν χλωμά· είχαν ακόμη φυσικό χρώμα δέρματος.» (ως ανωτ. σ. 257, 260)

Ο Ζλάμεκ λοιπόν δεν αναφέρει κάτι αξιοπρόσεκτο στην εμφάνιση των πτωμάτων. Τι ισχύει σ' αυτήν την περίπτωση;

«Τα ευρήματα της νεκροψίας σε θανάτους από CO είναι αρκετά χαρακτηριστικά. Στους Κανκασίους, η πρώτη εντύπωση που αποκομίζει κάποιος βλέποντας το σώμα είναι ότι το άτομο μοιάζει πολύ υγιές. Η ροζ χροιά προκαλείται από τον χρωματισμό του ιστού με καρβοξυαιμοσφαιρίνη, η οποία έχει χαρακτηριστική εμφάνιση κερασένιου κόκκινου ή φωτεινού ροζ που φαίνεται στον ιστό. Το κόκκινο του κερασίου στην πτωματική υπόσταση υποδηλώνει την διάγνωση ακόμη και πριν την νεκροψία του ατόμου.» (D. DeMaio, **Forensic Pathology**, σ. 395)

Είναι γνωστό στην τοξικολογία ότι οι νεκροί από CO έχουν χαρακτηριστικό κόκκινο ή ροζ χρώμα και αυτό έχει επισημανθεί σε πολλές έρευνες. Μια από αυτές¹² η οποία δημοσιεύτηκε στο τεύχος 4 του *Journal of Forensic Sciences* το 1995 καταλήγει:

«Σκοπός αυτής της αναδρομικής έρευνας ακουσίων θανάτων σχετικών με μονοξείδιο του άνθρακα στην Βιέννη ήταν να καθορίσει εάν ο κερασένιος-ροζ χρωματισμός της πτωματικής υπόστασης είναι ένα αξιόπιστο εύρημα για τον ιατροδικαστή ώστε να υποπτευθεί θάνατο από μονοξείδιο του άνθρακα στον τόπο θανάτου. [...] Ως εκ τούτου, αναλύσαμε εκθέσεις νεκροψίας που έγιναν στο Ινστιτούτο Ιατροδικαστικής της Βιέννης μεταξύ 1984 και 1993. Μελετήθηκαν 182 ακούσιοι θάνατοι από μονοξείδιο του άνθρακα: 92 γυναίκες και 90 άντρες. Βρήκαμε μια ισχυρή συσχέτιση μεταξύ του επιπέδου καρβοξυαιμοσφαιρίνης και του κερασένιου-ροζ χρωματισμού της πτωματικής υπόστασης. Στο 98,4% των ακουσίων θανάτων από μονοξείδιο του άνθρακα η πτωματική υπόσταση ήταν σαφώς κερασένια-ροζ. [...] Συνοψίζοντας, δείξαμε ότι οι ιατροδικαστές θα πρέπει να μπορούν να αναγνωρίζουν αμέσως ακούσιους θανάτους από μονοξείδιο του άνθρακα στον τόπο θανάτου, διότι τα φρέσκα πτώματα με επίπεδα καρβοξυαιμοσφαιρίνης μεγαλύτερα του 31% παρουσιάζουν έναν εμφανή κερασένιο-ροζ χρωματισμό της πτωματικής υπόστασης.»

Ο κόκκινος χρωματισμός λοιπόν είναι εμφανής όταν η καρβοξυαιμοσφαιρίνη υπερβεί το 31% και όπως βλέπουμε εδώ, ακόμη και σε περιπτώσεις ακουσίων θανάτων παρουσιάστηκε στο 98,4% των περιπτώσεων. Είναι σαφές ότι σε εκτελέσεις εντός 10 λεπτών σε φορητά αερίων όπου τα θύματα πέθαιναν από οξεία δηλητηρίαση, η καρβοξυαιμοσφαιρίνη θα ήταν αρκετά πάνω από 31% και τα πτώματα θα είχαν έναν σαφή κόκκινο χρωματισμό. Το γεγονός αυτό επισημαίνει και η Εγκυκλοπαίδεια του Ολοκαυτώματος περιγράφοντας μια εκτέλεση στο Ζάξενχαουζεν (2001, σ. 230):

«Η αποτελεσματικότητα των πρώτων φορητών αερίων δοκιμάστηκε σε Σοβιετικούς αιχμαλώτους πολέμου στο στρατόπεδο συγκέντρωσης Ζάξενχαουζεν τον Σεπτέμβριο του 1941. Οι SS χημικοί που ήταν παρόντες στο πείραμα είπαν ότι τα πτώματα που έπεσαν από τα φορητά μετά την αερίωση είχαν το χαρακτηριστικό ροζ χρώμα των θυμάτων δηλητηρίασης από μονοξείδιο του άνθρακα.»

Αυτό που δεν λέει η Εγκυκλοπαίδεια είναι τι χρώμα είχαν τα πτώματα στα στρατόπεδα θανάτου. Όπως είδαμε ο Ζλάμεκ δεν επισημαίνει κάτι ασυνήθιστο, συνεπώς ο θάνατος δεν μπορεί να οφειλόταν σε CO. Και όπως θα δούμε αργότερα, παρόμοιο ζήτημα υπάρχει και για τα υπόλοιπα στρατόπεδα, έτσι η συγκεκριμένη παράλειψη της Εγκυκλοπαίδειας δεν είναι καθόλου τυχαία.

12. http://www.astm.org/DIGITAL_LIBRARY/JOURNALS/FORENSIC/PAGES/JFS13832J.htm

Τα προβλήματα με την μαρτυρία του Ζλάμεκ δεν τελειώνουν εδώ. Όπως λέει έπρεπε κάθε μέρα να ανοίγουν 3 λάκκους χωρητικότητας 180-200 πτωμάτων έκαστος. Μάλιστα αν έπεφταν μπροστά σε δέντρο το έκοβαν. Λίγο παρακάτω όμως επισημαίνει ότι η θερμοκρασία ήταν 20 βαθμοί υπό το μηδέν συνεπώς το έδαφος ήταν παγωμένο. Πώς άνοιγαν τρεις λάκκους ημερησίως κόβοντας και δέντρα αν χρειαζόταν; Και αν αγνοήσουμε αυτό το πρόβλημα, στις 16 Ιανουαρίου ισχυρίζεται ότι οι Γερμανοί άρχισαν να ρίχνουν ασβέστη στους τάφους λόγω της δυσοσμίας. Αλλά με τέτοιο ψύχος πώς είχε αρχίσει η αποσύνθεση των πτωμάτων; Η εν λόγω έκθεση λοιπόν όχι μόνον αντιφάσκει με την επίσημη ιστορία αλλά το περιεχόμενό της την καθιστά τελείως αναξιόπιστη.

Αλλά και οι υπόλοιπες μαρτυρίες δεν είναι περισσότερο αξιόπιστες. Αρκεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, η κατάθεση του Ζάμιον Σρέμπρνικ¹³ το 1945, ενός εκ των τριών επιζώντων του Κέλμνο. Ο Σρέμπρνικ σε ηλικία 13-14 ετών εστάλη στο Κέλμνο όπου παρέμεινε περίπου ένα χρόνο. Η παραμονή ενός 14χρονου επί ένα χρόνο σ' ένα στρατόπεδο θανάτου σίγουρα δεν μπορεί παρά να προβληματίσει, και οι προβληματισμοί γίνονται πολύ πιο βασανιστικοί με μια ματιά στους ισχυρισμούς του συγκεκριμένου μάρτυρα. Κατ' αρχάς αναγνώρισε το γνωστό φορτηγό στο Κόλο (σ. 121) ως το φορτηγό αερίων στο Κέλμνο. Αν και αυτό θα αρκούσε για να απορριφθεί η μαρτυρία του, μεγαλύτερο ενδιαφέρον έχουν κάποιοι άλλοι ισχυρισμοί οι οποίοι είναι απλώς εξωπραγματικοί. Για τις αποτεφρώσεις λέει:

«Υπήρξαν μερικές περιπτώσεις ακούσιας αυτο-αποτέφρωσης: ένας Εβραίος που προσπαθούσε να βάλει φωτιά σ' έναν σωρό πτωμάτων πέθανε ο ίδιος στις φλόγες.»

Μόνο που το ανθρώπινο σώμα δεν είναι από άχυρο ώστε να αναφλέγεται έτσι απλά. Αλλά η επόμενη ιστορία είναι πιο παράξενη:

«Ο Φινκελστάιν, τον οποίο ανέφερα ήδη στην κατάθεσή μου, έπρεπε να ρίξει την ίδια του την αδελφή στις φλόγες. Ανέκτησε τις αισθήσεις της και φώναζε: Δολοφόνε, γιατί με ρίχνεις στον φούρνο; Είμαι ακόμη ζωντανή.»

Εκεί όμως που ο Σρέμπρνικ ξεπερνάει τον εαυτό του είναι όταν περιγράφει την απόδρασή του:

«Όταν ο σοβιετικός στρατός προέλαυνε γρήγορα, μια νύχτα μας διέταξαν να εγκαταλείψουμε την σιταποθήκη σε ομάδες των πέντε. [...] Πήγα έξω με την πρώτη ομάδα. Ο Λεντζ μας διέταξε να ζαπλώσουμε στο έδαφος. Τους πυροβόλησε όλους στο πίσω μέρος του κεφαλιού. Έχασα τις αισθήσεις μου και τις ανέκτησα όταν δεν υπήρχε κανείς γύρω. Όλοι οι SS πυροβολούσαν μέσα στην σιταποθήκη. Σύρθηκα στο αυτοκίνητο που φώτιζε το σημείο και έσπασα τα φανάρια. Υπό την κάλυψη του σκότους κατάφερα να το σκάσω. Το τραύμα δεν ήταν θανατηφόρο. Η σφαίρα πέρασε μέσα από τον λαιμό και το στόμα, διαπέρασε την μύτη και βγήκε έξω.»

Καθόλου παράξενο που αυτά δεν εμφανίζονται στα ιστορικά βιβλία. Όσο για τον αριθμό των νεκρών, τους υπολογίζει στους 15.000 για το 1944. Αλλά το 1961 στην δίκη του Άιχμαν κατέθεσε¹⁴ ότι θανάτωναν 1.200 ανθρώπους επί 9 μήνες, το οποίο θα σήμαινε 324.000 νεκρούς και αυτό μόνον για την δεύτερη περίοδο του στρατοπέδου.

13. <http://www.holocaustresearchproject.org/survivor/srebrnik.html>

14. <http://www.nizkor.org/hweb/people/e/eichmann-adolf/transcripts/Sessions/Session-066-03.html>

Δεν χρειάζονται άλλα σχόλια. Οι δικαστές είχαν ήδη εκφράσει αμφιβολίες για κάποιους ισχυρισμούς του Σρέμπρνικ και μετά από αυτήν την δήλωση τον απήλλαξαν στα γρήγορα. Αυτό που μένει να τονιστεί στο ζήτημα των μαρτυριών είναι οι χαώδεις αντιφάσεις που τις χαρακτηρίζουν, αφού δεν συμφωνούν σε καμμία επί μέρους λεπτομέρεια όσον αφορά τα εν λόγω φορτηγά. Συνοπτικά υπάρχουν (Alvarez, σ. 254-262):

- 9 εκδοχές για την μάρκα τους (Saurer, Diamond, Renault, κ.α.).
- 26 εκδοχές για την μορφή και το χρώμα τους (πρώην ψυγεία, μεταλλικά κουτιά, παραλλαγμένα ως τροχόσπιτα, μαύρα, πράσινα, κίτρινα, γκριζα κλπ).
- 27 εκδοχές για την χωρητικότητά τους (από 14 μέχρι 170 άτομα).
- 16 εκδοχές για την διάρκεια εκτέλεσης (από 2 έως 30 λεπτά).
- 8 εκδοχές για την πηγή του δηλητηρίου (καυσαέρια ντίζελ, βενζίνης, κ.α.).
- 7 εκδοχές για τον μηχανισμό θανάτωσης (συσκευές με κουμπιά, μοχλοί, κ.α.).
- 2 εκδοχές για τον τρόπο θανάτωσης (φορηγό εν κινήσει ή ακίνητο).
- 2 ακόμη εκδοχές στην περίπτωση του ακίνητου φορτηγού (θανάτωση και κατόπιν μετάβαση στον τόπο απόρριψης ή αντιστρόφως).

Το μόνο συμπέρασμα που μπορεί να βγει από όλα όσα εκτέθηκαν είναι η απουσία αξιοπίστων στοιχείων για την ύπαρξη και χρήση φορτηγών αερίων στο Κέλμνο.

2. Μπέλζεκ

Η υλοποίηση της Τελικής Λύσης συνεχίστηκε το 1942 με την λεγόμενη Επιχείρηση Ράινχαρντ. Αυτή ήταν η εκκένωση όλων των Εβραίων από την Γενική Κυβέρνηση, μια μεγάλη περιοχή της Πολωνίας όπου ζούσαν πάνω από 2 εκατομμύρια Εβραίοι, και η οποία θα επιτυγχανόταν μέσω τριών στρατοπέδων γι' αυτόν τον σκοπό, τα Μπέλζεκ, Σόμπιμπορ και Τρεμπλίνκα. Οι ιστορικοί υποστηρίζουν ότι αυτά τα στρατόπεδα προορίζονταν αποκλειστικά για εξοντώσεις όπου άπαντες φονεύονταν χωρίς εξαιρέσεις. Ξεκινώντας από το Μπέλζεκ, θα δούμε πού στηρίζονται αυτοί οι ισχυρισμοί και πόσο βάσιμοι είναι.

2.1 Η τοποθεσία

Το Μπέλζεκ άνοιξε τον Μάρτιο του 1942 και λειτούργησε μέχρι το τέλος του έτους. Όπως με το Κέλμνο, δεν βρισκόταν σε κάποια κρυφή τοποθεσία, αλλά πολύ κοντά στο χωριό του Μπέλζεκ και στον σιδηροδρομικό σταθμό. Μάλιστα είχε χτιστεί στην πλαγιά ενός λόφου, έτσι ακόμη και ένας ψηλός φράχτης δεν θα βοηθούσε πολύ στην απόκρυψη εάν κάποιος παρατηρούσε από μακριά. Ο ιστορικός Μάικλ Τρεγκέντσα¹⁵ γράφει χαρακτηριστικά:

«Εξ αρχής, κάθε χωρικός ήξερε τι συνέβαινε στο στρατόπεδο. Αυτό προέκυψε από τις φιλικές σχέσεις μεταξύ του προσωπικού του στρατοπέδου και του ουκρανικού πληθυσμού του χωριού. [...] Επί πλέον, πόρνες από άλλες πόλεις έρχονταν στο Μπέλζεκ. [...] Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι στους χωρικούς Eustachy U. και Wojciech I. όχι μόνον επιτρεπόταν να έχουν φωτογραφικές μηχανές, αλλά τους επέτρεπαν, ή μάλλον, τους ενθάρρυναν, να βγάζουν φωτογραφίες των φρουρών του στρατοπέδου εξόντωσης. Μερικές φωτογραφίες τραβήχτηκαν ακόμη και μέσα στο στρατόπεδο.» (C. Mattogno, **Belzec**, σ. 43)

15. Wojak/Hayes, *Arisierung im Nationalsozialismus*, 2000, σ. 246-247.

Πόσο πιθανό είναι ένα «μυστικό» στρατόπεδο εξόντωσης να είναι... κέντρο διερχομένων; Και μάλιστα κέντρο όπου όχι μόνον μπεινοβγαίνουν πολίτες αλλά επιτρέπεται να τραβάνε και φωτογραφίες;

2.2 Η μέθοδος θανάτωσης

Οι νεκροί στο Μπέλζεκ υπολογίζονται σε 434.508 με βάση ένα γερμανικό τηλεγράφημα που βρέθηκε προσφάτως, το οποίο όμως δίνει τον παραπάνω αριθμό ως το σύνολο των εκτοπισθέντων (όχι φονευθέντων) στο Μπέλζεκ. Με ποιον τρόπο όμως θανατώθηκαν όλοι αυτοί; Οι περισσότεροι θα απαντούσαν «μα στους θαλάμους αερίων φυσικά». Θα έκαναν όμως λάθος διότι οι πρώτες εκθέσεις δεν έλεγαν για θαλάμους αερίων αλλά για θαλάμους ηλεκτροπληξίας (βλ. Κεφ. 1) οι οποίοι όπως είδαμε έφτασαν μέχρι την Νυρεμβέργη. Για παράδειγμα στις 10 Ιουλίου 1942 η εξόριστη πολωνική κυβέρνηση στο Λονδίνο έλαβε την παρακάτω έκθεση (ως ανωτ. σ. 12):

«Σύμφωνα με πληροφορίες από έναν Γερμανό που δουλεύει εκεί, ο τόπος εκτέλεσης είναι στο Μπέλζεκ, κοντά στον σταθμό, και είναι περιφραγμένος με συρματοπλέγμα. [...] Η εκτέλεση γίνεται ως εξής: Ένα τρένο γεμάτο Εβραίους, μόλις φτάσει στον σταθμό του Μπέλζεκ, κινείται σε μια παρακαμπτήριο προς τον φράχτη που περιβάλλει τον τόπο εκτέλεσης. [...] Αφού ξεφορτώσει, οι άνδρες πάνε σ' έναν στρατώνα στα δεξιά, οι γυναίκες σ' έναν στα αριστερά, για να γδυθούν, δήθεν για μπάνιο. Μετά οι ομάδες πηγαίνουν μαζί σ' έναν τρίτο στρατώνα με μια ηλεκτρική πλάκα όπου γίνεται η εκτέλεση. Τα σώματα κατόπιν μεταφέρονται μέσω σιδηροδρόμου σ' έναν λάκκο, περίπου 30 μέτρα βαθύ, ο οποίος βρίσκεται έξω απ' τον φράχτη.»

Παρενθετικά, το εντυπωσιακό εδώ δεν είναι η ηλεκτρική πλάκα αλλά ο λάκκος βάθους 30 μέτρων! Κατόπιν το 1944 ένας αντιπρόσωπος του Παγκοσμίου Εβραϊκού Κογκρέσου ονόματι Αβραάμ Σιλμπερσκάν δημοσιεύει κάποια φυλλάδια για την εξόντωση των Εβραίων στην Πολωνία. Σ' ένα εξ αυτών γράφει (ως ανωτ. σ. 14):

«Οι Εβραίοι που στέλνονταν στο Μπέλζεκ διατάζονταν να γδυθούν, σαν να επρόκειτο να κάνουν μπάνιο. Πράγματι τους πήγαιναν σ' ένα λουτρό που χωρούσε πολλές εκατοντάδες ανθρώπους. Ωστόσο, τους εκτελούσαν μαζικά μέσω ηλεκτρικού ρεύματος. Ένα αγόρι που κατάφερε να ξεφύγει από μια τέτοια εγκατάσταση μου είπε τι συνέβη μετά την ηλεκτροπληξία: Το λίπος από τα πτώματα στραγγιζόταν για να φτιάξουν σαπούνι από αυτό.»

Σε άλλο φυλλάδιο η περιγραφή είναι ίδια με την έκθεση του 1942 αλλά το ηλεκτρικό πάτωμα έχει γίνει... ηλεκτρικός φούρνος (ως ανωτ. σ. 16):

«Οι εκτελέσεις γίνονται ως εξής: Κατά την άφιξη, το τρένο με τους Εβραίους πηγαίνει σε μια παρακαμπτήριο δίπλα ακριβώς απ' τον συρμάτινο φράχτη. [...] Μετά την εκφόρτωση, οι άνδρες κατευθύνονται προς τα δεξιά, οι γυναίκες στον στρατώνα στα αριστερά. Διατάζονται να γδυθούν και να προετοιμαστούν για το τέλος. Στην συνέχεια πρέπει να μπουν σ' έναν τρίτο στρατώνα, ο οποίος περιλαμβάνει έναν ηλεκτρικό φούρνο. Οι εκτελέσεις γίνονται σ' αυτόν τον στρατώνα. Μετά τα πτώματα μεταφέρονται με τρένο σε μια τάφρο πέρα απ' το συρματοπλέγμα. Η τάφρος έχει βάθος περίπου 30 μέτρα.»

Πλην της ηλεκτροπληξίας, ο Πολωνός Γιαν Κάρσκι είχε δημοσιεύσει μια άλλη πιο περιεργή μέθοδο (βλ. Κεφ. 1), τα «τρένα θανάτου». Η ιστορία του όμως άλλαζε με τον καιρό μέ-

χρι να λάβει την τελική της μορφή. Η πρώτη εκδοχή είναι μια έκθεση που παρέδωσε ο Κάρσκι στην πολωνική κυβέρνηση στο Λονδίνο στις 25 Νοεμβρίου 1942 και η οποία έγραφε τα εξής:

*«Μερικές φορές το τρένο ξεκινά αμέσως αφού φορτωθεί, μερικές φορές παραμένει σε μια παρακαμπτήριο για μια μέρα, δυο μέρες ή ακόμη περισσότερο. Οι άνθρωποι είναι τόσο στριμωμένοι ώστε εκείνοι που πεθαίνουν από ασφυξία παραμένουν δίπλα στους ζωντανούς και εκείνους που αργοπεθαίνουν από τις αναθυμιάσεις του ασβέστη και της χλωρίνης, την έλλειψη αέρα, νερού και τροφής. Όταν τα τρένα φτάνουν οι μισοί είναι νεκροί. Οι επιζώντες αποστέλλονται σε ειδικά στρατόπεδα στην Τρεμπλίνκα, Μπέλζεκ και Σόμπιμπορ. Μόλις φτάσουν, οι λεγόμενοι “έποικοι” δολοφονούνται μαζικά. [...] Οι “έποικοι” φτάνουν σε μια παρακαμπτήριο, εκεί όπου θα γίνει η εκτέλεση. [...] Τα θύματα διατάζονται να γδυθούν – τάχα για να κάνουν μπάνιο – και εν συνεχεία οδηγούνται σ’ έναν στρατώνα με μια μεταλλική πλάκα για δάπεδο. Η πόρτα κλειδώνεται, ηλεκτρικό ρεύμα διαπερνά τα θύματα και ο θάνατός τους είναι σχεδόν ακαριαίος.» (M. Gilbert, **Auschwitz and the Allies**, σ. 94)*

Εδώ τα τρένα είναι κυρίως μέσα βασανισμού και οι εκτελέσεις γίνονται με ηλεκτρικό ρεύμα στο ίδιο το στρατόπεδο, το οποίο σημειωτέον ο Κάρσκι δεν ισχυρίζεται ότι έχει επισκεφτεί. Αλλά στην εκδοχή του 1944 (βλ. Κεφ. 1) τα τρένα έχουν γίνει το κύριο μέσο θανάτωσης στο Μπέλζεκ, στο οποίο τώρα ο Κάρσκι έχει μπει μεταμφιεσμένος. Λόγω των παραπάνω οι ιστορικοί είναι πολύ προσεκτικοί με τον συγκεκριμένο μάρτυρα. Ο Χίλμπεργκ και ο Αράντ τον αγνοούν τελείως ενώ η Εγκυκλοπαίδεια, αν και αναφέρει σε μερικές σελίδες την αποστολή του να γνωστοποιήσει στους ηγέτες των δυτικών κρατών την εξόντωση των Εβραίων της Πολωνίας, δεν παρουσιάζει τίποτα από την μαρτυρία του. Είναι μάλλον σαφές το γιατί.

Πώς όμως φτάσαμε στους θαλάμους αερίων;

2.3 Η Έκθεση Γκέρσταϊν

Ουσιαστικά η επίσημη ιστοριογραφία για το Μπέλζεκ στηρίζεται μόνον σε δύο μάρτυρες. Τον Κουρτ Γκέρσταϊν και τον Ρούντολφ Ρέντερ (**The Holocaust Encyclopedia**, σ. 232). Ο Γκέρσταϊν ήταν ένας SS ο οποίος λέγεται ότι εστάλη στο Μπέλζεκ (όπου παρακολούθησε μια εκτέλεση), με ειδική αποστολή να βελτιώσει τους θαλάμους που λειτουργούσαν μέχρι τότε με CO ώστε να λειτουργούν με πρωσικό οξύ. Μετά τον πόλεμο συνελήφθη από τους Γάλλους και ομολόγησε. Η ομολογία του είναι γνωστή ως Έκθεση Γκέρσταϊν. Λίγο μετά πέθανε υπό μυστηριώδεις συνθήκες (επισημώς αυτοκτονήσε).

Υπάρχουν 6 διαφορετικές εκδοχές (I-VI) αυτής της έκθεσης, δύο εξ αυτών στα γερμανικά και οι υπόλοιπες στα γαλλικά (H. Roques, **The Confessions of Kurt Gerstein**). Οι τέσσερις είναι δακτυλογραφημένες και οι άλλες χειρόγραφες, με ομοιότητες αλλά και διαφορές μεταξύ τους. Κάποιες πληροφορίες επαναλαμβάνονται, κάποιες παραλείπονται, κάποιες διαφέρουν. Ας δούμε τι βρίσκουμε στις διάφορες εκδοχές.

1. Ο Γκέρσταϊν πηγαίνει στο Μπέλζεκ παίρνοντας μαζί του:

- ◆ 100 κιλά πρωσικό οξύ (I, II, III, VI).
- ◆ 260 κιλά πρωσικό οξύ (IV, V).

2. Εκεί βρίσκει τον Οντίλο Γκλομπότσνικ ο οποίος τον ενημερώνει για τις ημερήσιες θανάτωσεις στα στρατόπεδα οι οποίες είχαν ως εξής: 15.000 στο Μπέλζεκ, 20.000 στο Σόμπιμπορ, 25.000 στην Τρεμπλίνκα (60.000 συνολικά). Παρενθετικά, με τέτοιους ρυθμούς θα είχαν φονευτεί 6.000.000 σε μόλις 3 μήνες.

3. Ο Γκέρσταϊν επισκέπτεται τα στρατόπεδα:

- ◆ Μπέλζεκ, Τρεμπλίνκα, Μαϊντάνεκ (I, II, III, IV, VI).
- ◆ Μπέλζεκ, Τρεμπλίνκα, Σόμπιμπορ (V).

4. Εκτελούνται 700-800 άτομα σε θαλάμους επιφάνειας 25 m² και όγκου 45 m³. Αυτό θα σήμαινε περίπου 30 άτομα ανά m² ! Το ερώτημα δεν είναι πώς είναι δυνατόν κάτι τέτοιο (προφανώς δεν είναι), αλλά γιατί αν οι Γερμανοί κατάφεραν να στριμώξουν τόσους σ' έναν θάλαμο (με το πρόσχημα ότι πάνε για μπάνιο!) δεν τους άφησαν να πεθάνουν απλώς από ασφυξία. Μια εύκολη, σίγουρη, ασφαλής μέθοδος, εν αντιθέσει με τα δηλητηριώδη αέρια που είναι επικίνδυνα στην χρήση. Ας το δούμε αριθμητικά. Έστω ότι έχουμε 250 άτομα στον παραπάνω θάλαμο. Η ασφυξία επέρχεται γρήγορα αν το διοξείδιο του άνθρακα υπερβεί το 10%. Ένας ενήλικας παράγει περίπου 0,3 λίτρα (0,0003 m³) CO₂ ανά λεπτό και έχει όγκο περίπου 0,1 m³. 250 άτομα έχουν όγκο 25 m³ (άρα ο ελεύθερος χώρος είναι 20 m³) και παράγουν 0,075 m³ CO₂ το λεπτό, ή περίπου 0,4% του διαθέσιμου αέρα. Το CO₂ θα είχε φτάσει το 10% σε 25 λεπτά και σύντομα όλοι θα ήταν νεκροί. Είναι σαφές ότι 750 άτομα όλων των ηλικιών θα είχαν καταλήξει πολύ πιο γρήγορα.

Αλλά ο Γκέρσταϊν έχει διαφορετική άποψη. Όπως γράφει, ο ντιζελοκινητήρας δεν έπαιρνε μπρος επί 2 ώρες και 49 λεπτά (!) και αυτό το ήξερε επειδή τόση ώρα είχε βγάλει το χρονόμετρο και μετρούσε. Καμμία απολύτως εξήγηση γιατί θα χρονομετρούσε κάτι τέτοιο. Τελικά ο κινητήρας παίρνει μπρος, ενώ οι έγκλειστοι είναι ακόμα ζωντανοί, και μόνον μετά από 32 λεπτά (!) είναι όλοι νεκροί. Και τα παράδοξα συνεχίζονται, διότι όπως επισημάνθηκε η αποστολή του Γκέρσταϊν ήταν να βελτιώσει την διαδικασία εκτέλεσης ώστε να είναι πιο γρήγορη και αποτελεσματική. Αλλά παρά τα προβλήματα ανωτέρω, ο διοικητής του Μπέλζεκ Βιρτ τον παρακαλάει να μην αλλάξει τίποτα (!) και ο Γκέρσταϊν υπακούει, θάβει το πρωσικό οξύ και επιστρέφει στο Βερολίνο, όπου όχι μόνον δεν αναφέρει σε κανέναν το αποτέλεσμα της άκρως απόρρητης αποστολής του αλλά ούτε τον ρωτάνε τίποτα!

5. Ο Γκέρσταϊν περιγράφει τα πτώματα ως «μπλε», όχι ροδοκόκκινα. Αν και σε συνθήκες ασφυξίας είναι δυνατόν να εμφανιστεί κυάνωση, κυρίως στο πρόσωπο, οι περισσότεροι νεκροί θα είχαν σαφώς κόκκινο χρώμα, κάτι που ο Γκέρσταϊν δεν φαίνεται να πρόσεξε.

6. Ακόμη κι αν κάποιος μπορεί να πιστέψει ότι 700 άτομα χώρεσαν σ' έναν θάλαμο 5 x 5 κι έμειναν ζωντανά επί σχεδόν 3 ώρες, θα δυσκολευτεί να δεχθεί ότι στα στρατόπεδα Μπέλζεκ και Τρεμπλίνκα οι Γερμανοί φόνευσαν συνολικά... 25.000.000 (25 εκατομμύρια) ανθρώπους. Διότι αυτό ακριβώς ισχυρίζεται ο Γκέρσταϊν.

7. Στην Τρεμπλίνκα ο Γκέρσταϊν βλέπει έναν σωρό ρούχων ύψους... 40 μέτρων, δηλαδή όσο περίπου το Άγαλμα της Ελευθερίας χωρίς την βάση του (46 μέτρα).

8. Στο Άουσβιτς φονεύτηκαν εκατομμύρια παιδιά βάζοντας πανιά με πρωσικό οξύ στην μύτη τους.

9. Τέλος, στο στρατόπεδο του Οράνιενμπουργκ:

- ◆ Όλοι οι ομοφυλόφιλοι φονεύονται σε μία μέρα (II).
- ◆ Εκατοντάδες ομοφυλόφιλοι εξαφανίζονται στους φούρνους σε μερικές μέρες (III).
- ◆ Χιλιάδες παιδεραστές εξαφανίζονται στους φούρνους σε μία μέρα (V).
- ◆ Χιλιάδες ομοφυλόφιλοι εξαφανίζονται στους φούρνους σε μία μέρα (VI).

Αυτά είναι μερικά από τα περιεχόμενα της έκθεσης. Και το ερώτημα φυσικά είναι τι λένε οι ιστορικοί για όλα αυτά. Αυτό έχει ενδιαφέρον. Ο Τρεγκένζα (βλ. υποσημ. 15) διαλέγει την εύκολη οδό και απορρίπτει τον Γκέρσταϊν ως τελείως αναξιόπιστο. Οι υπόλοιποι όμως που δεν θέλουν να τον αποχωριστούν έχουν λίγο πιο δύσκολη δουλειά. Ιδιαίτερος προβληματικός είναι ο ισχυρισμός της εκτέλεσης 750 ατόμων σε θάλαμο 25 m² που καθιστά απαραίτητες μερικές «διορθώσεις». Έτσι ο Ρόμπερτ Νιούμαν (**Hitler**, σ. 176) αφήνει τις διαστάσεις ως έχουν αλλά μειώνει τα θύματα σε 170-180. Ο Γκίλμπερτ (1986, σ. 427) αφήνει τα θύματα ως έχουν αλλά απαλείφει τον όγκο και αυξάνει την επιφάνεια στα 93 m² ενώ σε άλλο έργο (**Final journey**, σ. 91) θέτει την επιφάνεια στα 100 m². Ο Σκέλβις (**Sobibor**, σ. 115) υποστηρίζει ότι ο Γκέρσταϊν έκανε λάθος και ότι 700-800 άτομα ήταν στους 6 θαλάμους συνολικά. Ο Γκέρσταϊν όμως είναι σαφής: 700-800 άτομα σε έναν θάλαμο. Ο Χίλμπεργκ (2003, σ. 959) είναι πιο προσεκτικός. Παραλείπει οποιοδήποτε αριθμητικό δεδομένο και περιορίζεται σε μια φευγαλέα αναφορά στην τρίωρη εκτέλεση. Αρκετά πιο τολμηρός είναι ο Αράντ (1987, σ. 100-102). Παρουσιάζει ένα μεγάλο απόσπασμα από την έκθεση επισημαίνοντας ότι ο Γκέρσταϊν είναι αξιόπιστος, αλλά αυτά που του είπε ο Γκλομπότσνικ (όπως οι 60.000 θανατώσεις ημερησίως) ήταν υπερβολές ή επινοήσεις. Δεν κάνει κάποιο σχόλιο για την εκτέλεση των 700-800 ή τα 40 μέτρα ρούχα, ενώ παραλείπει το σημείο που λέει για 25.000.000 νεκρούς. Εμμέσως πλην σαφώς, οι ιστορικοί λένε το προφανές: Οι ισχυρισμοί του Γκέρσταϊν στερούνται όχι απλώς αξιοπιστίας αλλά στοιχειώδους αληθοφάνειας.

2.4 Η κατάθεση του Ρέντερ

Δύο λέγεται ότι ήταν οι επιζώντες του Μπέλζεκ και μόνον ένας εξ αυτών επέζησε του πολέμου: ο Ρούντολφ Ρέντερ. Αυτός είναι ο δεύτερος βασικός μάρτυρας για το Μπέλζεκ και ο οποίος κατέθεσε τις εμπειρίες του ενώπιον του Πολωνού δικαστή Γιαν Σεν στις 29 Δεκεμβρίου 1945. Όπως με τον Γκέρσταϊν, η μαρτυρία του έχει πολλά προβληματικά σημεία. Κατ' αρχάς υποστηρίζει ότι εστάλη μαζί με άλλους 5.000 στο Μπέλζεκ οι οποίοι φονεύθηκαν αμέσως πλην του ιδίου και άλλων 7, και ο λόγος ήταν ότι προσφέρθηκαν να δουλέψουν. Εκτός απ' το παράδοξο γεγονός να ανταποκρίνονται μόλις 8 από τους 5.000, η προτίμηση των Γερμανών στον Ρέντερ είναι περίεργη δεδομένου ότι τότε ήταν 61 ετών και η δουλειά που θα αναλάμβανε δεν ήταν φυσικά γραφείου αλλά το άνοιγμα λάκκων και η μεταφορά εκατοντάδων πτωμάτων. Παρά ταύτα παρέμεινε στο στρατόπεδο 3,5 μήνες οπότε και απέδρασε. Για τους θαλάμους αερίων κατέθεσε τα εξής:

«Δεν είμαι σε θέση να πω με ποια ακριβώς χημική διαδικασία δολοφονούνταν οι άνθρωποι στους θαλάμους του Μπέλζεκ. Γνωρίζω μόνον ότι από το μηχανοστάσιο ένας σωλήνας, διαμέτρου μιας ίντσας, πήγαινε σε κάθε θάλαμο αερίων. Η έξοδος αυτών των σωλήνων βρισκόταν στους επί μέρους θαλάμους. Δεν μπορώ να πω αν στέλνονταν αέρια μέσω αυτών των σωλήνων στους θαλάμους, αν συμπιεζόταν ο αέρας στους θαλάμους, ή αν ο αέρας απομακρυνόταν από τους θαλάμους. Ήμουν συχνά στην ράμπα όταν άνοιγαν οι πόρτες, αλλά ποτέ δεν μύρισα κάποια οσμή, και μπαίνοντας στον θάλαμο μόλις άνοιγαν οι πόρτες δεν αισθάνθηκα πο-

τέ οποιοσδήποτε επιπτώσεις στην υγεία μου. Τα πτώματα στον θάλαμο δεν είχαν κάποιον αφύσικο χρωματισμό. Έμοιαζαν ζωντανοί, οι περισσότεροι είχαν τα μάτια τους ανοιχτά. Μόνο σε λίγες περιπτώσεις τα πτώματα ήταν αιματοβαμμένα. Ο αέρας στους θαλάμους, όταν άνοιγαν, ήταν καθαρός, διαφανής και άοσμος. Συγκεκριμένα, δεν υπήρχε καπνός από τα καυσάεργια του κινητήρα. Το αέριο εκκεωνόταν από τον κινητήρα κατ' ευθείαν στον ανοικτό αέρα, και όχι μέσα στους θαλάμους.» (C. Mattogno, **Belzec**, σ. 37-38)

Ο Ρέντερ λοιπόν όχι μόνον δεν βλέπει κάποιον αφύσικο χρωματισμό στα πτώματα αλλά βεβαιώνει ότι τα καυσάεργια στέλνονταν στην ατμόσφαιρα και όχι στον θάλαμο! Ως εκ τούτου η αιτία θανάτου είναι απροσδιόριστη. Ένα άλλο ενδιαφέρον σημείο είναι ότι κατά τον Ρέντερ ο κινητήρας λειτουργούσε με βενζίνη (ως ανωτ. σ. 40). Οι βενζινοκινητήρες παράγουν μέχρι και 7% CO και συνεπώς θα ήταν πολύ πιο κατάλληλοι για θανατώσεις. Αλλά με τα καυσάεργια να στέλνονται εκτός θαλάμου οι ιστορικοί δεν είχαν άλλη επιλογή απ' το να προτιμήσουν τον ντιζελοκινητήρα του Γκέρσταϊν, ο οποίος εξ άλλου ως μηχανικός θα ήξερε να ξεχωρίσει τα δύο είδη.

Όσο για τους νεκρούς, ο Ρέντερ υποστηρίζει ότι τα πτώματα θάφτηκαν σε 30 τεράστιους τάφους διαστάσεων 100 x 25 x 15 με 100.000 νεκρούς ανά τάφο (ως ανωτ. σ. 74). Αυτό θα σήμαινε ότι οι τάφοι περιείχαν 3.000.000 νεκρούς (!) και η συνολική τους έκταση ήταν 75.000 m² (7,5 εκτάρια) δηλαδή θα κάλυπταν όλο το στρατόπεδο (6-7 εκτάρια)! Είναι σαφές η αξιοπιστία του συγκεκριμένου μάρτυρα. Και αυτό είναι πιο εμφανές από το πώς τον χρησιμοποιούν οι ιστορικοί. Ο Τρεγκένζα απλώς τον απορρίπτει όπως τον Γκέρσταϊν. Ο Αράντ τον επικαλείται πολλές φορές χωρίς όμως να παρουσιάζει τι λέει για την λειτουργία των θαλάμων, και ούτε λόγος φυσικά για τα 3.000.000 νεκρούς. Ο Χίλμπεργκ τον επικαλείται μία μόνο φορά για μια αδιάφορη πρόταση 10 λέξεων (2003, σ. 1037). Οπότε η δεύτερη βασική μαρτυρία φαίνεται να έχει καταπέσει, και μαζί της η επίσημη εκδοχή για το Μπέλζεκ.

Μια τελευταία επισήμανση σχετικά με τον αριθμό των νεκρών. Η Εγκυκλοπαίδεια δέχεται 600.000 νεκρούς στο Μπέλζεκ (2001, σ. 178), προσθέτοντας ότι οι θάλαμοι είχαν δυνατότητα 15.000 θανατώσεων ημερησίως. Έτσι όμως οι 600.000 θα είχαν φονευτεί σε μόλις 40 μέρες. Είναι προφανές ότι ο αριθμός αυτός δεν ανταποκρίνεται ούτε κατά προσέγγιση στην πραγματικότητα. Σκοπός του είναι να αποτυπώσει τους θηριώδεις ρυθμούς του στρατοπέδου. Την ίδια τακτική ακολουθεί και ο Γκίλμπερτ (1981, σ. 26):

«Η προμελετημένη προσπάθεια να καταστραφούν συστηματικά όλοι οι Εβραίοι της Ευρώπης δεν ήταν αναμενόμενη κατά την άνοιξη και τις αρχές καλοκαιριού του 1942: την ίδια περίοδο κατά την οποία ήταν εντονότατη, και κατά την οποία εκατοντάδες χιλιάδες Εβραίοι φονεύονταν καθημερινά με αέρια σε Μπέλζεκ, Κέλμνο, Σόμπιμπορ και Τρεμπλίνκα.»

Προσπερνώντας το γεγονός ότι την εν λόγω περίοδο δεν υπήρχε ακόμη η Τρεμπλίνκα, ας μείνουμε στον ισχυρισμό των εκατοντάδων χιλιάδων θανατώσεων καθημερινά. Έστω ότι φονεύονταν 150.000 ημερησίως. Τότε σε 4 μήνες (άνοιξη-αρχές καλοκαιριού) θα είχαν θανατωθεί 18.000.000 Εβραίοι, δηλαδή όλος ο εβραϊκός πληθυσμός της υψηλίου και μερικά εκατομμύρια ακόμα. Αυτά δεν μπορεί να είναι απλές ανακρίβειες ή αθώα λάθη. Οι ιστορικοί δείχνουν δυστυχώς να ενδιαφέρονται περισσότερο για τους φτηνούς εντυπωσιασμούς παρά για την αντικειμενική καταγραφή των γεγονότων.

3. Σόμπιμπορ

Το δεύτερο στρατόπεδο της Επιχείρησης Ράινχαρντ ήταν το Σόμπιμπορ το οποίο άνοιξε τον Μάιο του '42. Χτίστηκε με πρότυπο το Μπέλζεκ και θανάτωσε από 150.000 έως 250.000 Εβραίους. Όπως με το Μπέλζεκ, η ιστορία του στηρίζεται αποκλειστικά σε μαρτυρίες και καταθέσεις. Αυτές οι μαρτυρίες όμως δυσκολεύονται πολύ να συμφωνήσουν έστω στα βασικά.

3.1 Η πρώτη εκτέλεση

Μέσα Απριλίου 1942, καθώς ολοκληρωνόταν η κατασκευή του στρατοπέδου, έγινε μια πειραματική εκτέλεση. Ο Αράντ (1987, σ. 32) παρουσιάζει σχετικά την κατάθεση του SS Έριχ Φουκς:

«Μετά απ' αυτό, έγινε ένα πείραμα με αέρια. Αν δεν με απατά η μνήμη μου, περίπου τριάντα με σαράντα γυναίκες θανατώθηκαν σ' έναν θάλαμο αερίων. Οι Εβραίες αναγκάστηκαν να γδυθούν σ' έναν ανοικτό χώρο κοντά στον θάλαμο αερίων, και οδηγήθηκαν στον θάλαμο από τα προαναφερθέντα μέλη των SS και Ουκρανούς βοηθούς. [...] Περίπου δέκα λεπτά αργότερα οι τριάντα με σαράντα γυναίκες ήταν νεκρές. Ο χημικός και ο αρχηγός των SS έδωσαν το σήμα να σταματήσει ο κινητήρας. Μάζεψα τα εργαλεία μου και είδα πώς απομακρύνονταν τα πτώματα. Η μεταφορά γινόταν σ' έναν δρόμο που οδηγούσε από τους θαλάμους αερίων σ' ένα απομακρυσμένο οικόπεδο.»

Αλλά ο διοικητής του Σόμπιμπορ Φραντς Στανγκλ λέει τα εξής για την πρώτη εκτέλεση:

*«Και τότε ένα απόγευμα ο βοηθός του Βιρτ, ο Όμπερχαουζερ, ήρθε να με πάρει. Θα πήγαινα στον θάλαμο αερίων. Όταν έφτασα εκεί, ο Βιρτ στάθηκε μπροστά από το κτήριο σκουπίζοντας τον ιδρώτα απ' το καπέλο του και καπνίζοντας. Ο Μισέλ μου είπε αργότερα ότι είχε εμφανιστεί ξαφνικά, είδε ποιοι θάλαμοι αερίων εξακολουθούσαν να λειτουργούν και είπε, “Έντάξει, θα το δοκιμάσουμε τώρα με αυτούς τους είκοσι πέντε εργάτες Εβραίους: φέρτε τους εδώ”. Πήγαν τους είκοσι πέντε Εβραίους μας εκεί και απλώς τους έσπρωξαν μέσα, και τους θανάτωσαν. Ο Μισέλ είπε ότι ο Βιρτ έκανε σαν παλαβός, χτυπώντας το ίδιο του το προσωπικό με το μαστίγιο για να συνεχίσουν. Και μετά ήταν πελιδνός επειδή οι πόρτες δεν είχαν δουλέψει σωστά.» (G. Sereny, **Into That Darkness**, σ. 113-114)*

Όσο για τα πτώματα:

*«Νομίζω ότι οι σοροί θάφτηκαν κοντά στο τούβλινο κτήριο. Δεν είχε ανοιχτεί τάφος. Είμαι βέβαιος ότι τα σώματα δεν ήταν γυμνά, αλλά θάφτηκαν μαζί με τα ρούχα τους. Άκουσα τότε ότι οι άνθρωποι είχαν αντισταθεί κλειδωμένοι στον θάλαμο αερίων. Αυτός ήταν άλλος ένας λόγος που ήταν τόσο εξοργισμένος ο Βιρτ.» (J. Schelvis, **Sobibor**, σ. 101)*

Κατά τον Στανγκλ λοιπόν φονεύτηκαν 25 άντρες με τα ρούχα τους και θάφτηκαν κοντά στον θάλαμο. Κατά τον Φουκς φονεύτηκαν 30-40 γυμνές γυναίκες και θάφτηκαν σ' ένα απομακρυσμένο οικόπεδο. Επίσης ο Φουκς αν και μνημονεύει τον Στανγκλ ως παρόντα στην εκτέλεση, αγνοεί τους Βιρτ και Όμπερχαουζερ, πράγμα ιδιαιτέρως παράξενο δεδομένης της εξάλλης συμπεριφοράς του Βιρτ και του γεγονότος ότι ήταν επιθεωρητής της Επιχείρησης Ράινχαρντ. Οι δύο εκδοχές, αν και προέρχονται από αυτόπτες, είναι σαφώς αντιφατικές.

3.2 Οι θάλαμοι αερίων

Τι ξέρουμε για τους θαλάμους αερίων στο Σόμπιμπορ; Κατά την επίσημη ιστορία λειτουργούσαν με CO. Όπως όμως είδαμε στο Κεφάλαιο 1, κάποιοι μάρτυρες ανέφεραν την χρήση χλωρίνης στους θαλάμους (οι οποίοι μάλιστα είχαν πατώματα που άνοιγαν για να αδειάζουν τα πτώματα). Και αυτή δεν είναι η μοναδική παραλλαγή όσον αφορά την πηγή του δηλητηρίου. Ένας αιχμάλωτος πολέμου ονόματι Αλεξάντερ Πετσέρσκυ, λέει τα εξής, για τα οποία όμως σημειώνει ότι δεν τα είδε αλλά τα έμαθε από άλλους που «ήξεραν»:

«Δύο κτήρια στέκονται εκεί, ένα για τις γυναίκες και τα παιδιά, το άλλο για τους άντρες. Δεν έχω δει πώς είναι μέσα, αλλά άνθρωποι που γνωρίζουν το έχουν περιγράψει. Εκ πρώτης όψεως, όλα φαίνονται όπως πρέπει να φαίνονται σ' ένα λουτρό – βρύσες για ζεστό και κρύο νερό, λεκάνες για πλύσιμο... Μόλις μπουν οι άνθρωποι, οι πόρτες κλείνουν. Μια πυκνή σκούρα ουσία βγαίνει μέσα από αεραγωγούς στην οροφή. Φρικτές κραυγές ακούγονται, αλλά δεν διαρκούν πολύ. Σύντομα μετατρέπονται σε αγκομαχητό ασφυξίας και ακούσιους σπασμούς. [...] Σε δεκαπέντε λεπτά όλα έχουν τελειώσει. Το δάπεδο ανοίγει και τα νεκρά σώματα πέφτουν σε μικρά βαγόνια που περιμένουν κάτω, στα κελάρια του “λουτρού”. [...] Έξω τα σώματα τοποθετούνται με συγκεκριμένη σειρά. Ποτίζονται με βενζίνη και αναφλέγονται. Εκεί καίγονται.» (Y. Suhl, **They fought back**, σ. 12)

Περαιτέρω ένας Εβραίος συγγραφέας ονόματι Τζόσεφ Τένενμπαουμ, μετά από μια περιόδεια στην Πολωνία το 1946 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι Γερμανοί χρησιμοποιούσαν Zyklon B στο Σόμπιμπορ (**In Search of a Lost People**, σ. 285). Έτσι λοιπόν για την πηγή του δηλητηρίου έχουμε χλωρίνη, μια άγνωστη σκούρα ουσία και Zyklon B. Όσο για το CO, δεν είναι ξεκάθαρο αν προερχόταν από ντιζελοκινητήρα ή βενζινοκινητήρα. Αν και οι μαρτυρίες συγκλίνουν προς τον θάλαμο αερίων, δεν καταφέρνουν να συμφωνήσουν σ' αυτήν την βασική λεπτομέρεια. Και αυτή δεν είναι η μοναδική ασυμφωνία.

Τι ξέρουμε για τις διαστάσεις και τον αριθμό τους; Η επίσημη ιστορία λέει ότι υπήρχαν δύο φάσεις. Η Μίριαμ Νόβιτς (**Sobibór, martyrdom and revolt**, σ. 24-26) γράφει ότι στην πρώτη φάση υπήρχαν 3 θάλαμοι με επιφάνεια 10 m² και χωρητικότητα 50 ατόμων έκαστος. Στην δεύτερη φάση υπήρχαν 5 θάλαμοι 4 x 12 με χωρητικότητα 70-80 ατόμων, δηλαδή 400 άτομα συνολικά. Διαφορετική άποψη έχει ο Αράντ. Αρχικά υπήρχαν 3 θάλαμοι 4 x 4 και χωρητικότητα 200 ατόμων έκαστος (1987, σ. 31). Αργότερα υπήρχαν 6 θάλαμοι πάλι 4 x 4 με συνολική χωρητικότητα 1.300 ατόμων (ως ανωτ. σ. 123). Οπότε ποια ήταν η πραγματική χωρητικότητα; Ο Σκέλβις αναγκάζεται να παραδεχτεί (2007, σ. 102):

«Είναι σχεδόν αδύνατο να συναχθεί από τις διάφορες μαρτυρικές καταθέσεις και τα έγγραφα πόσοι πραγματικά σκοτώθηκαν ανά πάσα στιγμή στους θαλάμους αερίων. Οι αριθμοί που δίνουν οι SS κι ένας Ουκρανός αποκλίνουν πολύ.»

Αν δεν ξέρουμε την χωρητικότητά τους μήπως ξέρουμε από τι ήταν φτιαγμένοι; Στην σελίδα που γράφει για τους πρώτους θαλάμους ο Αράντ λέει ότι βρίσκονταν σ' ένα κτήριο από τούβλα. Ο Σκέλβις όμως λέει ότι οι πρώτοι θάλαμοι ήταν ξύλινοι (ως ανωτ. σ. 114). Την πρώτη εκδοχή υποστηρίζει ο διοικητής του Σόμπιμπορ Φραντς Σταναγκλ και την δεύτερη ο επιβλέπων τους θαλάμους Έριχ Μπάουερ. Δεν πρόκειται για τυχαία άτομα. Πώς γίνεται αυτοί που ήταν υπεύθυνοι για το χτίσιμο και την λειτουργία των θαλάμων να διαφωνούν τελείως σε κάτι τόσο βασικό;

Ένα άλλο ερώτημα αφορά την απομάκρυνση των νεκρών. Ο Αράντ (1987, σ. 31) λέει ότι τα πτώματα απομακρύνονταν από τις πόρτες στην εξωτερική πλευρά του κτηρίου. Όπως όμως είδαμε παραπάνω, κάποιοι κρατούμενοι λένε ότι το πτώμα άνοιγε και τα πτώματα έπεφταν σε βαγόνια που βρίσκονταν από κάτω. Ο Αράντ συνεχίζει λέγοντας ότι τα πτώματα μεταφέρονταν στους τάφους πρώτα με χειράμαξες και κατόπιν με βαγόνια πάνω σε ράγες (σ. 123). Αλλά η Νόβιτς (1980, σ. 155) μας δίνει την μαρτυρία του Μοσέ Μπαχίρ σύμφωνα με τον οποίο η διαδικασία είχε ως εξής:

«Μετά από μερικές μέρες, έφεραν δύο γιγαντιαίους γερανούς στο στρατόπεδο και τους έστησαν κοντά στους θαλάμους αερίων. Αυτοί οι γερανοί δούλευαν ακατάπαυστα, τρεις βάρδιες ημερησίως, βγάζοντας τα σώματα από τους θαλάμους και μεταφέροντάς τα στα νέα κρεματόρια που είχαν χτιστεί εκεί κοντά.»

Πλην των γερανών ο Μπαχίρ, ο οποίος περιγράφει και το πτώμα-καταπακτή, αντιφάσκει σ' άλλο ένα βασικό σημείο με την επίσημη ιστορία αφού στο Σόμπιμπορ δεν υπήρξαν κρεματόρια (κανένα πρόβλημα φυσικά για τον Αράντ να κάνει ότι δεν βλέπει και να τον επικαλεστεί 4 φορές στο βιβλίο του). Ένας άλλος μάρτυρας, ο Ουκρανός Μίκαελ Ραζγκονάγιεφ, ο οποίος υπηρέτησε ως φρουρός στο Σόμπιμπορ από τον Μάιο του 1942 μέχρι τον Ιούλιο του 1943, έδωσε μια κατάθεση¹⁶ το 1948 όπου περιέγραψε λεπτομερώς τους θαλάμους:

«Στο κτήριο με τους θαλάμους αερίων υπήρχε ένας ευρύς διάδρομος, στην μία πλευρά του οποίου βρίσκονταν 4 θάλαμοι. Στους τέσσερις θαλάμους, το δάπεδο, η οροφή και οι τοίχοι ήταν από σκυρόδεμα· είχαν 4 ειδικές κεφαλές λουτρών οι οποίες δεν προορίζονταν για την παροχή νερού αλλά για την είσοδο των καυσαερίων, μέσω των οποίων φονεύονταν οι άνθρωποι στους θαλάμους. Κάθε θάλαμος είχε δύο πόρτες: την εσωτερική – στην πλευρά του διαδρόμου, μέσω της οποίας οι άνθρωποι εισέρχονταν στον θάλαμο και την εξωτερική που άνοιγε προς τα έξω και από εκεί απομακρύνονταν τα σώματα. Οι πόρτες – η εσωτερική και η εξωτερική – έκλειναν ερμητικά και ήταν εφοδιασμένες με λαστιχένιες ταινίες οι οποίες δεν επέτρεπαν να διαφύγει το αέριο από τον θάλαμο. Πίσω από το οπίσθιο τοίχωμα του κτηρίου βρισκόταν σε μια βάση, κάτω από μια τέντα, ένας ισχυρός κινητήρας ο οποίος ξεκινούσε την στιγμή που οι θάλαμοι γέμιζαν και οι πόρτες έκλειναν ερμητικά. Από τον κινητήρα ξεκινούσε ένας σωλήνας ο οποίος περνούσε από την οροφή του διαδρόμου με τους θαλάμους αερίων. Από τον σωλήνα έβγαινε σε κάθε θάλαμο ένας μεταλλικός σωλήνας, ο οποίος κατέληγε σε μια κεφαλή λουτρού όπως αυτή που χρησιμοποιείται στα λουτρά για την παροχή νερού. Μέσω αυτού του συστήματος τα καυσαέρια του κινητήρα οδηγούνταν στον θάλαμο.»

Όπως γράφει ο Αράντ (1987, σ. 123), το φθινόπωρο του 1942 οι 3 παλιοί θάλαμοι ξηλώθηκαν και χτίστηκαν 6 καινούργιοι. Αλλά ο Ραζγκονάγιεφ αγνοεί αυτήν την μετατροπή αν και υπηρετούσε εκείνη την περίοδο και όπως λέει παρακάτω είδε τις εξοντώσεις με τα μάτια του. Όσο για τον αριθμό των νεκρών, δεν ξέρει πόσοι ήταν αλλά τους υπολογίζει σε 1.500 ημερησίως, δηλαδή κάθε θάλαμος χωρούσε 375 άτομα. Οπότε μόνον κατά την 15μηνη παραμονή του οι νεκροί θα είχαν φτάσει τους... 675.000. Σίγουρα δεν ήξερε πόσοι ήταν.

Οπότε ας συνοψίσουμε τι ξέρουμε για τους θαλάμους αερίων στο Σόμπιμπορ. Οι πρώτοι θάλαμοι ήταν 3 ή 4, από τούβλα ή ξύλα, με επιφάνεια 10 m² ή 16 m², και χωρητικότητα 50 ατόμων ή 200 ατόμων ή 375 ατόμων. Η πηγή του δηλητηρίου ήταν χλωρίνη, ή μια πυκνή σκούρα ουσία, ή Zyklon B, ή καυσαέρια ντίξελ, ή καυσαέρια βενζινοκινητήρα. Κατά την

16. <http://www.nizkor.org/ftp.cgi/people/r/razgonayev.mikhail.a/razgonayev.001>

πρώτη εκτέλεση φονεύτηκαν 25 ντυμένοι άντρες ή 30-40 γυμνές γυναίκες. Τα πτώματα θάφτηκαν δίπλα στον θάλαμο ή σ' ένα απομακρυσμένο οικόπεδο. Αργότερα χτίστηκαν νέοι θάλαμοι οι οποίοι ήταν 5 ή 6, διαστάσεων 4 x 12 ή 4 x 4, συνολικής χωρητικότητας 400 ή 1.300 ατόμων, ή δεν χτίστηκαν καθόλου νέοι θάλαμοι. Τα πτώματα απομακρύνονταν από εξωτερικές πόρτες ή από το υπόγειο αφού άνοιγε το πάτωμα, και μεταφέρονταν είτε με βελόνια και χειράμαξες είτε με τεράστιους γερανούς.

Το μόνο που μπορούμε να συμπεράνουμε από όλες αυτές τις αντικρουόμενες πληροφορίες είναι ότι δεν μπορούμε να βγάλουμε κανένα συμπέρασμα με ιστορική αξία.

3.3 Η διαταγή του Χίμλερ

Προσπαθώντας να ξεδιαλύνουμε τι έγινε στο στρατόπεδο πρέπει να στραφούμε στα έγγραφα. Υπάρχει μια πολύ σημαντική επικοινωνία μεταξύ του Χίμλερ και του Όσβαλντ Πόολ τον Ιούλιο του 1943, η οποία καταγράφεται στο έγγραφο NO-482. Αρχικά στις 5 Ιουλίου ο Χίμλερ στέλνει την παρακάτω εντολή:

1. Το στρατόπεδο διέλευσης του Σόμπιμπορ στην περιοχή του Λούμπλιν θα μετατραπεί σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. Σε αυτό το στρατόπεδο συγκέντρωσης πρέπει να στηθεί μια αποθήκη για την αποσυναρμολόγηση των κατασχεθέντων πυρομαχικών.
2. Όλοι οι υψηλόβαθμοι SS και οι Αρχηγοί της Αστυνομίας έχουν εντολή να στείλουν σε αυτό το στρατόπεδο όλα τα κατασχεθέντα πυρομαχικά, εφ' όσον δεν χρειάζονται για το γέμισμα των κατασχεθέντων όπλων εν χρήσει.
3. Τα μέταλλα και ιδίως η πυρίτιδα πρέπει να χρησιμοποιούνται προσεκτικά.
4. Ταυτοχρόνως, πρέπει να στηθεί μια αποθήκη για την κατασκευή των πολλαπλών ολμοβόλων μας ή άλλων πυρομαχικών σε αυτό το στρατόπεδο συγκέντρωσης.

Ο Πόολ απαντά στις 15 Ιουλίου:

Σύμφωνα με τις παραπάνω οδηγίες σας, το στρατόπεδο διέλευσης του Σόμπιμπορ στην περιοχή του Λούμπλιν θα μετατραπεί σε στρατόπεδο συγκέντρωσης.

Συζήτησα το θέμα με τον SS-Gruppenführer Γκλομπότσνικ. Και οι δύο σας προτείνουν να εγκαταλείψετε την ιδέα της μετατροπής σε στρατόπεδο συγκέντρωσης, επειδή ο σκοπός σας, δηλαδή το στήσιμο μιας αποθήκης στο Σόμπιμπορ για την αποσυναρμολόγηση των κατασχεθέντων πυρομαχικών, θα γίνει χωρίς αυτήν την μετατροπή.

Τα άλλα σημεία των παραπάνω οδηγιών μπορούν να παραμείνουν αμετάβλητα. Ζητώ την συγκατάθεσή σας, η οποία θα έχει σημασία μόνον για τον Gruppenführer Γκλομπότσνικ και μένα.

Το γραφείο του Χίμλερ απαντά στις 24 Ιουλίου:

Ο Reichsführer-SS συμφωνεί με την πρότασή σας και του SS-Gruppenführer Γκλομπότσνικ να αφήσει το στρατόπεδο διέλευσης του Σόμπιμπορ στην περιοχή του Λούμπλιν ως έχει, δεδομένου ότι ο σκοπός για τον οποίο το προορίζει θα επιτευχθεί και με αυτόν τον τρόπο.

Στην επικοινωνία αυτή (η οποία χαρακτηρίζεται άκρως απόρρητη) επισημαίνεται ότι το Σόμπιμπορ είναι στρατόπεδο διέλευσης, δηλαδή ένας προσωρινός σταθμός για την περαιτέρω εκτόπιση στα ανατολικά, κάτι που συμφωνεί με τα υπόλοιπα έγγραφα που αφορούν την Τελική Λύση. Ο Χίμπεργκ σε εμφανώς δύσκολη θέση, γράφει (2003, σ. 1028):

«Ένα καθιερωμένο μέτρο απόκρυψης ήταν το λεκτικό καμουφλάζ. Ο πιο σημαντικός και ίσως ο πιο παραπλανητικός όρος που χρησιμοποιήθηκε για όλα τα κέντρα δολοφονίας ήταν η “Ανατολή”. Η φράση αυτή χρησιμοποιήθηκε ξανά και ξανά κατά τις απελάσεις. [...] Το Σόμπιμπορ ονομαζόταν καταλλήλως Durchgangslager (στρατόπεδο διέλευσης). Δεδομένου ότι βρισκόταν κοντά στον ποταμό Bug, στα σύνορα των κατεχόμενων ανατολικών εδαφών, ο προσδιορισμός ταίριαζε στον μύθο της “ανατολικής μετανάστευσης”. Όταν μια μέρα ο Χίμλερ πρότεινε το στρατόπεδο να προσδιοριστεί ως Konzentrationslager, ο Πόολ αντιτάχθηκε στην αλλαγή.»

Όπως όμως είδαμε, δεν ετέθη κανένα θέμα «προσδιορισμού» ή ονομασίας. Η εντολή του Χίμλερ ήταν να μετατραπεί το Σόμπιμπορ από στρατόπεδο διέλευσης σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. Ο Πόολ απάντησε ότι δεν ήταν απαραίτητο οπότε το Σόμπιμπορ παρέμεινε ως είχε. Ο Χίμπεργκ όμως δεν παρουσιάζει τα κείμενα και χωρίς αυτά ο αναγνώστης σχηματίζει λανθασμένη εντύπωση. Ο ισχυρισμός των ιστορικών ότι οι ναζί χρησιμοποιούσαν ευφημισμούς ακόμη και σε άκρως απόρρητες συνομιλίες όπως αυτή δεν έχει βάση. Το πιο λογικό συμπέρασμα σύμφωνα με τους αναθεωρητές είναι ότι δεν υπήρχε κανένας μύθος ανατολικής μετανάστευσης και το Σόμπιμπορ ήταν πράγματι στρατόπεδο διέλευσης.

3.4 Η εξέγερση

Στις 14 Οκτωβρίου 1943 γίνεται μια εξέγερση στο Σόμπιμπορ. 11 Γερμανοί φονεύονται και περίπου 300 Εβραίοι δραπετεύουν. Επί κεφαλής είναι ο προαναφερθείς Αλεξάντερ Πετσέρσκυ. Όπως μας λέει (Y. Suhl, 1967) το στρατόπεδο έχει 600 συνολικά κρατούμενους. Κάθε μέρα τους κακομεταχειρίζονται και τους μαστιγώνουν αν δεν δείχνουν αρκετό ζήλο στην δουλειά. Γνωρίζουν για τις μαζικές δολοφονίες των αδελφών τους και ζουν με τον τρόπο ότι ανά πάσα στιγμή θα έχουν την ίδια τύχη, κάτι που ούτως ή άλλως θα συμβεί όταν κλείσει το στρατόπεδο. Υπό αυτές τις συνθήκες δεν έχουν τίποτα να χάσουν. Ο Πετσέρσκυ δίνει εντολή να μαζέψουν 70 κοφτερά μαχαίρια ή ξυράφια όπως και τους μπαλτάδες του ξυλουργείου. Επικείται εξέγερση. Είναι σαφές ότι σ’ ένα πραγματικό στρατόπεδο εξόντωσης όπου καθημερινά θανατώνονται εκατοντάδες ή χιλιάδες άνθρωποι, τα μέτρα ασφαλείας θα ήταν δρακόντεια. Οι Γερμανοί, οι οποίοι ήταν μια χούφτα, θα ήταν μονίμως σε επιφυλακή, οπλισμένοι σαν αστακοί όλο το 24ωρο, με το δάχτυλο στην σκανδάλη και με μάτια ακόμη και στην πλάτη. Με λίγα λόγια, έτοιμοι ανά πάσα στιγμή να καταστείλουν μια πιθανή εξέγερση. Τι έγινε λοιπόν στις 14 Οκτωβρίου 1943;

«Ο *Unterscharführer* Έρνστ Μπεργκ πήγε μέχρι το ραφείο, όπως είχε κανονιστεί εκ των προτέρων, κατέβηκε από το αλόγο του και το άφησε να στέκεται με τα ηνία να κρέμονται. Απ' ό,τι έμαθα αργότερα, μέσα έγιναν τα εξής: Όταν μπήκε ο *Unterscharführer*, όλοι σηκώθηκαν ως συνήθως. Ο Σουμπάγιεφ [...] περπάτησε μέχρι την άκρη του τραπέζιού. Στην γωνία, κοντά σ' ένα από τα πόδια του τραπέζιού, βρισκόταν ένας μπαλτάς τυλιγμένος σ' ένα πουκάμισο. Ο *Unterscharführer* έβγαλε την ζώνη του μαζί με την θήκη και το πιστόλι του και τα ακούμπησε στο τραπέζι. Εν συνεχεία έβγαλε το σακάκι του. Ο Γιούζεφ, ο ράφτης, πήγε αμέσως με την στολή για να πάρει μέτρα. Ο Σένι πήγε στο τραπέζι για να μπορεί, αν χρειαστεί, ν' αρπάξει το πιστόλι. Ο Γιούζεφ γύρισε τον Γερμανό με την πλάτη προς τον Σουμπάγιεφ, εξηγώντας του ότι το έκανε για να έχει έναν καλλίτερο φωτισμό στην στολή. Εκείνη την στιγμή, ο Σουμπάγιεφ χτύπησε τον χιτλερικό στο κεφάλι με την επίπεδη πλευρά του μπαλτά. Έβγαλε μια φοβερή κραυγή. Έξω, το αλόγο ταράχτηκε και τέντωσε τ' αυτιά του. Το δεύτερο χτύπημα σίγησε τον χιτλερικό για τα καλά. [...] Δέκα λεπτά αργότερα, ο επί κεφαλής της φρουράς, *Oberscharführer* Ερμπερτ Χέλμ, μπήκε στο ραφείο. Δεν ξαναβγήκε. Παραμόνευε ο Σένι μόλις πέρασε το κατώφλι. Ακριβώς στις τέσσερις, όπως είχε κανονιστεί πριν, ο *Oberscharführer* Γκέτινγκερ, επί κεφαλής του στρατοπέδου III, μπήκε στο υποδηματοποιείο. Ο Αρκάντυ Βασπάτιρ επισκευάζε ένα σκαμνί. Ο Γκρίσα στεκόταν κοντά στην πόρτα. [...] “Ο ήλιος λάμπει, είναι ζεστά, ωραία”, συνέχισε να φλυαρεί. “Είναι έτοιμες οι αρβύλες μου;” “Εδώ, παρακαλώ”, είπε ο Τζέικομπ, παραδίδοντας τις αρβύλες του, “δοκιμάστε τις”. “Ε, εσύ, Τζέικομπ”, συνέχισε ο *Oberscharführer*, “σε πέντε μέρες από τώρα θα πάω στην Γερμανία. Πρέπει να φτιάξεις ένα ζευγάρι παντόφλες για την κυρία μου. Να το θυμάσαι.” “Ελπίζω η κυρία σας να μείνει ικανοποιημένη” απάντησε ο Τζέικομπ. Εκείνη την στιγμή, ο Αρκάντυ κατέβασε τον μπαλτά στο κεφάλι του. [...] Τότε ακριβώς, ο *Unterscharführer* Χάουλστιτς εμφανίστηκε στην αυλή. Ο Σλόμε έτρεξε σ' εκείνον. “*Unterscharführer*”, είπε, “δεν ξέρω πώς να συνεχίσω τα προχώματα. Κάθονται όλοι και δεν κάνουν τίποτα”. Ο *Unterscharführer* βάδισε προς τους στρατώνες. Ο Σμιντ, ο κάπο, τον ακολούθησε. Μόλις το αντιλήφθηκα έτρεξα στον Μπρζέκι. “Πάρε τον Σμιντ από εδώ. Δεν πρέπει να μπει στους στρατώνες.” [...] Εν τω μεταξύ, ο *Unterscharführer* τακτοποιήθηκε μέσα. Ο ίδιος ο Σλόμε τον αποτελείωσε.» (Suhl, σ. 35-38)

Τι έγινε εδώ; Κάτι πολύ απλό. Οι Γερμανοί πήγαν σαν πρόβατα επί σφαγή. Αλλά αυτό θα μπορούσε να γίνει μόνον με έναν τρόπο. Δεν είχαν λάβει κανένα μέτρο ασφαλείας διότι δεν περίμεναν ποτέ εξέγερση. Πώς αλλιώς να εξηγηθεί το γεγονός ότι κυκλοφορούν ανάμεσα στους κρατουμένους μόνον τους, αφήνουν τον (ελαφρύ) οπλισμό τους όπου βρουν, και τους γυρίζουν και την πλάτη; Οι δε κρατούμενοι (οι οποίοι μαστιγώνονται αν δεν δουλεύουν με ζήλο) έχουν εύκολη πρόσβαση σε μαχαίρια, τσεκούρια και άλλα τέτοια αντικείμενα. Ακόμα και σε μια φυλακή όπου δεν θανατώνονται οι κρατούμενοι, τα μέτρα ασφαλείας είναι πολύ πιο αυξημένα απ' ό,τι εδώ. Είναι αυτή εικόνα στρατοπέδου εξόντωσης; Οι συνθήκες μπορεί πράγματι να ήταν σκληρές. Αλλά εδώ ο Πετσέρσκυ, αν και θα ήθελε να πιστεύουμε για μαστιγώσεις, βασανιστήρια και θανατώσεις επί καθημερινής βάσεως, ουσιαστικά ανοίγει το κουτί της Πανδώρας για την επίσημη ιστορία.

Ασυνέπεια παρουσιάζεται και στον αριθμό των νεκρών. Ο Χίλμπεργκ τους υπολογίζει στους 150.000. Το στρατόπεδο λειτούργησε για 17 μήνες. Αφαιρώντας δύο μήνες κατά τους οποίους δεν υπήρξαν αφίξεις λόγω έργων στις γραμμές, οι θανατώσεις διήρκεσαν 15 μήνες. Αυτό θα σήμαινε περίπου 330 θανατώσεις ημερησίως. Αλλά με τέτοιους ρυθμούς ποιος ο λόγος να χτιστεί το στρατόπεδο; Το Μπέλζεκ θα μπορούσε εύκολα να αναλάβει τον φόρτο. Αλλά ακόμη και αν έπρεπε να χτιστεί άλλο στρατόπεδο, δεν υπήρχε λόγος να χτιστούν καινούργιοι θάλαμοι. Οι αρχικοί θα μπορούσαν να κάνουν την δουλειά με μόνον μία χρήση ημερησίως.

4. Τρεμπλίνκα

Το τελευταίο στρατόπεδο της Επιχείρησης Ράινχαρντ ήταν και το πιο φοβερό. Άνοιξε τον Ιούλιο του 1942 και τουλάχιστον 800.000 άνθρωποι δολοφονήθηκαν σύμφωνα με την επίσημη εκδοχή. Αν και ο αριθμός είναι μεγάλος, απέχει πολύ από τα 3.000.000 που διέδωσε το 1946 η σοβιετική προπαγάνδα (βλ. Κεφ. 1). Όπως επισημάνθηκε, δεν υπήρχε τίποτα κρυφό στην Τρεμπλίνκα. Έτσι οι διάφορες εκθέσεις άρχισαν να καταφτάνουν στην Βαρσοβία ήδη από τον Αύγουστο. Το ενδιαφέρον εδώ είναι ότι οι φήμες είχαν αρχίσει να οργιάζουν **πριν** ανοίξει το στρατόπεδο! Αν και η Τρεμπλίνκα άνοιξε στις 23 Ιουλίου, στις 11 Ιουλίου (όταν το στρατόπεδο ήταν υπό κατασκευή) η πολωνική εφημερίδα *Dziennik Polski* δημοσίευσε ένα άρθρο για την σφαγή των Εβραίων το οποίο έλεγε τα εξής (σ. 3):

«Η κατάσταση των Εβραίων παρουσιάζεται ακόμη χειρότερη. Το θέμα του γκέτο της Βαρσοβίας είναι πολύ γνωστό. Η πείνα, ο θάνατος και οι ασθένειες απειλούν συνεχώς και συστηματικά τον εβραϊκό πληθυσμό. Στην περιοχή του Λούμπλιν την νύχτα στις 23-24 Μαρτίου ο εβραϊκός πληθυσμός εκτοπίστηκε. Οι άρρωστοι και ανάπηροι φονεύτηκαν επί τόπου. Όλα τα παιδιά ηλικίας 2-3 ετών του ορφανοτροφείου, 108 στο σύνολο, εστάλησαν μακριά από την πόλη μαζί με τις τροφούς τους και δολοφονήθηκαν. Συνολικά 2.500 άνθρωποι δολοφονήθηκαν εκείνη την νύχτα, ενώ οι υπόλοιποι 26.000 εστάλησαν σε στρατόπεδα στο Μπέλζεκ και στην Τρεμπλίνκα. [...] Λέγεται ότι στο Μπέλζεκ και στην Τρεμπλίνκα η θανάτωση γίνεται με την βοήθεια δηλητηριωδών αερίων.»

Το άρθρο όχι μόνον δημοσιεύεται 11 μέρες πριν ανοίξει η Τρεμπλίνκα αλλά υποδηλώνει ότι οι εξοντώσεις είχαν ήδη ξεκινήσει από τον Μάρτιο, δηλαδή πριν καν ξεκινήσει η κατασκευή του στρατοπέδου. Αλλά πώς γίνεται αυτό; Στην Τρεμπλίνκα υπήρχαν δύο στρατόπεδα, Α και Β, σε απόσταση δύο χιλιομέτρων περίπου. Στρατόπεδο εξόντωσης ήταν το Β. Το Α ήταν στρατόπεδο εργασίας και άνοιξε το 1941. Εκτοπίσεις είχαν γίνει και προς εκείνο το στρατόπεδο, συνεπώς δεν είναι περίεργο πώς θα μπορούσε να προκύψει η σχετική παραφροσύνη.

4.1 Η έκθεση της 15ης Νοεμβρίου 1942

Αναζητώντας το όπλο του εγκλήματος στην Τρεμπλίνκα βρισκόμαστε και πάλι ενώπιον μιας πληθώρας τρόπων (βλ. Κεφ. 1). Θάλαμοι κενού, ατμών, ακόμη και ηλεκτροπληξίας. Ποικιλία υπάρχει και όσον αφορά τους θαλάμους αερίων. Για παράδειγμα σε μια πολωνική έκθεση της 17ης Αυγούστου 1942 διαβάζουμε για... κινητό θάλαμο αερίων (Agad, σ. 353):

«Αφού φύγει η μηχανή απ' τον σταθμό, αναγκάζουν τους Εβραίους να γδυθούν, δήθεν για να πάνε στα λουτρά. Στην πραγματικότητα πηγαίνουν στους θαλάμους αερίων, εξοντώνονται, και θάβονται σε έτοιμους λάκκους, ενίοτε ενώ είναι ακόμη ζωντανόι. [...] Οι θάλαμοι αερίων είναι κινητοί, και βρίσκονται πάνω από τους λάκκους.»

Σε άλλη έκθεση διαβάζουμε για αέριο με... καθυστέρηση (ως ανωτ. σ. 354):

«Μπαίνουν σε ομάδες των 300-500. Κάθε ομάδα κλείνεται μέσα ερμητικά και θανατώνεται με αέρια. Το αέριο δεν τους επηρεάζει αμέσως, διότι οι Εβραίοι πρέπει να συνεχίσουν στους λάκκους που βρίσκονται μερικές δεκάδες μέτρα μακριά, και έχουν βάθος 30 μέτρα. Εκεί πέφτουν αναίσθητοι, και ο σκάφτης τους σκεπάζει μ' ένα λεπτό στρώμα χώματος.»

Ο Αράντ αναγκάζεται να παραδεχτεί ότι τα περί βαδίσματος στους λάκκους δεν ήταν αλήθεια αλλά η έκθεση περιέγραφε σωστά τους θαλάμους ως... ακίνητους. Η μέθοδος όμως που δέσποζε για την Τρεμπλίνκα ήταν οι θάλαμοι **ατμών**. Στις 15 Νοεμβρίου 1942 γράφτηκε στο γκέτο της Βαρσοβίας μια ιδιαίτερος λεπτομερής έκθεση η οποία περιέγραφε τους θαλάμους και τις θανατώσεις ως εξής:

*«Το δωμάτιο ατμού (15α) βρίσκεται δίπλα στο κτήριο. Μέσα υπάρχει μια μεγάλη δεξαμενή που παράγει τον ατμό. Ο καυτός ατμός εισέρχεται στους θαλάμους μέσω τοποθετημένων σωλήνων, καθένας με καθορισμένο αριθμό αεραγωγών. [...] Τα δάπεδα των θαλάμων γλιστράνε. Τα θύματα γλιστρούν και πέφτουν, και δεν μπορούν να σηκωθούν καθώς περισσότερα θύματα που οδηγούνται βιαίως μέσα πέφτουν επάνω τους. Ο επί κεφαλής ρίχνει μικρά παιδιά στους θαλάμους πάνω από τα κεφάλια των γυναικών. Όταν οι θάλαμοι γεμίσουν οι πόρτες κλείνουν ερμητικά και η αργή ασφυξία των ανθρώπων αρχίζει, προκαλούμενη από τον ατμό που βγαίνει από τους πολλούς αεραγωγούς στους σωλήνες. Αρχικά, ασφυκτιούσες κραυγές φτάνουν μέχρι έξω· σταδιακά χαμηλώνουν και 15 λεπτά αργότερα η εκτέλεση έχει ολοκληρωθεί.» (Matogno/Graf, **Treblinka**, σ. 52-56)*

Αυτή η έκθεση απετέλεσε ουσιαστικά την βάση για το έγγραφο 3311-PS στην δίκη της Νυρεμβέργης (βλ. Κεφ. 5) και η ιστορία της Τρεμπλίνκα στηρίζεται σε αυτήν. Μάλιστα λίγο παρακάτω γράφει ότι μέχρι εκείνη την στιγμή (Νοέμβριος 1942) 2.000.000 Εβραίοι βρίσκονται θαμμένοι στην περιοχή της Τρεμπλίνκα. Για να δούμε όμως τι λέει ο Αράντ σχετικά (1987, σ. 354-355):

«Στο έγγραφο αυτό υπάρχει μια περιγραφή της κατασκευής του στρατοπέδου εξόντωσης της Τρεμπλίνκα, της τοποθεσίας του, του μεγέθους του, και ένα λεπτομερές σχέδιο, καθώς κι ένα σχεδιάγραμμα της περιοχής. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει επίσης μια περιγραφή των δεκάδων νέων θαλάμων αερίων και άλλων κατασκευών στο στρατόπεδο. Όσον αφορά το προσωπικό του στρατοπέδου, λέει ότι, πλην των Γερμανών και των Ουκρανών υπάρχουν και Εβραίοι, τους οποίους το έγγραφο ονομάζει “Εβραίους βοηθούς”, οι οποίοι απασχολούνται σε βοηθητικές εργασίες, στην ταξινόμηση των ρούχων των δολοφονηθέντων και την απομάκρυνση των πτωμάτων από τους θαλάμους αερίων και την ταφή τους. Το έγγραφο αναφέρει τις εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες υπό τις οποίες κρατούνται οι φυλακισμένοι, τις καθημερινές δολοφονίες μεταξύ αυτών των Εβραίων, και ότι το προσδόκιμο ζωής τους σε αυτό το στρατόπεδο δεν ήταν περισσότερο από δύο εβδομάδες. [...] Αυτή η έκθεση είναι η πρώτη στην οποία υπάρχει μια ολοκληρωμένη περιγραφή του στρατοπέδου εξόντωσης Τρεμπλίνκα. Τα γεγονότα είναι, ως επί το πλείστον, σωστά. Η πηγή τους είναι δραπετές από το στρατόπεδο που έφτασαν στο γκέτο της Βαρσοβίας και οι οποίοι κατέθεσαν για το Αρχείο Ringelblum και σε εβραϊκές υπόγειες ομάδες στο γκέτο της Βαρσοβίας. Αυτή η έκθεση βασίζεται συνεπώς στις περιγραφές των μαρτύρων που είχαν δει οι ίδιοι την διαδικασία εξόντωσης, που είχαν ζήσει στο στρατόπεδο για μέρες ή εβδομάδες ως κρατούμενοι, που είχαν απασχοληθεί σε διάφορες δουλειές, και οι οποίοι είχαν καταφέρει να διαφύγουν. Τα περιστατικά που σχετίζονται με βάση όσα είχαν δει ήταν ακριβή, αλλά η αναφορά σε δύο εκατομμύρια δολοφονημένους Εβραίους ήταν λανθασμένη.»

Ο Αράντ λοιπόν, ο οποίος δεν παρουσιάζει ούτε μια γραμμή από την έκθεση, μετατρέπει απλά τους θαλάμους ατμών σε θαλάμους αερίων, και κατόπιν βεβαιώνει ότι, πλην των δύο εκατομμυρίων νεκρών, το περιεχόμενο είναι ως επί το πλείστον σωστό. Όταν όμως γράφεται έτσι η επίσημη ιστορία μοιραία δημιουργούνται πολλά ερωτηματικά για την αξιοπιστία των συγγραφέων της.

4.2 Αναζητώντας το όπλο του εγκλήματος

Το 1944 οι Σοβιετικοί κατέλαβαν την περιοχή και προσπαθούσαν να βρουν πώς γίνονταν οι θανατώσεις στην Τρεμπλίνκα. Οι μάρτυρες όμως δεν μπορούσαν να συμφωνήσουν. Ένας πρώην κρατούμενος ονόματι Άμπε Κον κατέθεσε (Mattogno/Graf, **Treblinka**, σ. 65):

«Το λουτρό αποτελείτο από 12 καμπίνες. Κάθε καμπίνα ήταν 6 x 6. Το ύψος ήταν 2,5 μέτρα. Έβαζαν 600 άτομα σε κάθε καμπίνα. Τα παιδιά ρίχνονταν στα κεφάλια τους. Οι καμπίνες είχαν δύο πόρτες, οι οποίες σφράγιζαν ερμητικά. Στην γωνία μεταξύ της οροφής και των τοίχων δύο ανοίγματα συνδέονταν με σωλήνες. Πίσω από το “λουτρό” ήταν μια μηχανή. Αντλούσε τον αέρα από τους θαλάμους. Οι άνθρωποι ασφυκτιούσαν σε 6 έως 15 λεπτά. [...] Με αυτόν τον τρόπο 15.000 έως 18.000 άτομα θανατώνονταν κάθε μέρα.»

Ο Ζάμιον Γκόλντμπεργκ προσθέτει περισσότερες λεπτομέρειες:

«Οι Εβραίοι δηλητηριάζονταν λόγω της άντλησης του αέρα – υπήρχε ένα μηχανήμα για την άντληση του αέρα – και του αερίου ενός οχήματος. Αιθέρας καίγεται και ο ατμός εισαγόταν μέσα. Επίσης υπήρχε χλωρίνη.» (ως ανωτ. σ. 67)

Ο Στανισλάου Κον:

«Η θανάτωση γινόταν είτε μέσω της άντλησης του αέρα είτε με την εισαγωγή καυσαερίων από κινητήρα.» (ως ανωτ.)

Η σύγχυση συνεχίζεται με την κατάθεση του Σάμιουελ Ράζμαν, ο οποίος κατά δήλωσή του πέρασε 10 μήνες στο στρατόπεδο (αν και το προσδόκιμο ζωής όπως είδαμε ήταν δύο εβδομάδες), και η οποία είχε ως εξής (ως ανωτ. σ. 68):

«Αυτές οι καμπίνες ήταν ερμητικά κλειστές. Την πρώτη περίοδο, η θανάτωση γινόταν μέσω της άντλησης του αέρα από τις καμπίνες· τότε κατέφυγαν σε άλλες μεθόδους – δηλητηρίαση από αέριο χλώριο και αέριο Cydon. Στο στρατόπεδο υπήρχε ένα ειδικό κατάστημα υλικών με μια μεγάλη ποσότητα (μέχρι 15 τόνους) της λεγόμενης Χλωρίνης. Η Χλωρίνη ήταν σε τεμάχια, λευκού χρώματος. Είδα να μεταφέρουν βαρέλια αυτής της Χλωρίνης στο δεύτερο τμήμα κάθε μέρα. [...] Οι κινητήρες στα “λουτρά”, λειτουργούσαν 24 ώρες χωρίς διακοπή.»

Όταν όμως κατέθεσε στην Νυρεμβέργη (IMT, Blue Series, τ. 8, σ. 324-329) δήλωσε απλώς ότι τα θύματα οδηγούνταν στους θαλάμους αερίων χωρίς να προσθέσει άλλες λεπτομέρειες. Όσο για τους κινητήρες που λειτουργούσαν επί 24 ώρες πρέπει να επισημανθεί ότι κάτι τέτοιο δεν έχει νόημα αφού οι κινητήρες θα λειτουργούσαν μόνον κατά τις θανατώσεις. Τότε πώς θα μπορούσε να προκύψει μια τέτοια δήλωση; Απλό. Στα στρατόπεδα υπήρχαν πράγματι κινητήρες (ντίζελ) που λειτουργούσαν συνεχώς διότι ανήκαν σε γεννήτριες ηλεκτρισμού. Σκοπός τους ήταν να παρέχουν ηλεκτρική ενέργεια στο στρατόπεδο. Βλέπουμε λοιπόν με ποιο τρόπο οτιδήποτε στα στρατόπεδα μπορούσε να αποκτήσει εγκληματική σημασία. Επειδή όμως όλες αυτές οι μέθοδοι εκτός από αντιφατικές δεν ακούγονταν και πολύ πειστικές (ειδικά ο ατμός) επελέγη κάτι αληθοφανές, ήτοι τα καυσαέρια κινητήρων ντίζελ. Σ' αυτό βοήθησε κυρίως η Έκθεση Γκέρσταϊν η οποία όπως είδαμε απέδιδε αυτήν την μέθοδο στο Μπέλζεκ. Έτσι οι θάλαμοι ατμών από κυρίως όπλο πέρασαν στην λήθη και οι θάλαμοι αερίων έγιναν γεγονός.

4.3 Το χρονολόγιο θανάτου

Ως συνήθως, οι μάρτυρες δεν μπορούν να συμφωνήσουν ως προς τον αριθμό των θαλάμων, τις διαστάσεις και την χωρητικότητά τους. Πιο εντυπωσιακοί όμως είναι οι ισχυρισμοί για τους αριθμούς των θανατωθέντων. Είδαμε ήδη την κατάθεση του Κον περί τουλάχιστον 15.000 εκτελέσεων καθημερινά (οπότε οι 800.000 θα είχαν φονευτεί σε 50 περίπου μέρες). Τον ίδιο αριθμό επιβεβαιώνει και ο Φραντς Στανγκλ (Agad, σ. 121). Ο Ράζμαν τον ανεβάζει στις 25.000:

«Κάθε μέρα υπήρχαν περίπου 20.000 πτώματα. [...] Υπήρχαν μέρες κατά τις οποίες φονεύονταν έως και 25.000 άνθρωποι.» (Mattogno/Graf, **Treblinka**, σ. 155)

Ο Μάνφρεντ Μπλανκ τον ανεβάζει ακόμη περισσότερο:

«Στην Τρεμπλίνκα πολλές φορές έφταναν κάθε μέρα μέχρι 5 μεταφορές με 6.000 άτομα κατά μέσο όρο η καθεμία.» (ως ανωτ.)

Αυτό θα σήμαινε 30.000 την ημέρα ή 900.000 σ' έναν μήνα! Η παντελής έλλειψη επαφής με την πραγματικότητα τέτοιων ισχυρισμών είναι ολοφάνερη. Πόσοι όμως ήταν οι νεκροί καθημερινά; Για να το διαπιστώσουμε πρέπει να δούμε το χρονολόγιο θανάτου. Όπως γράφει ο Αράντ (1987, σ. 119-120), αρχικά υπήρχαν 3 θάλαμοι 4 x 4 και κατόπιν κτίστηκαν 10 καινούργιοι 4 x 8. Αυτό υποτίθεται έγινε επειδή οι 3 πρώτοι δεν μπορούσαν να ανταπεξέλθουν στον φόρτο. Ταυτοχρόνως όμως διαβάζουμε ότι μόλις λειτούργησαν οι καινούργιοι, οι παλιοί αντί να συνεχίσουν μετατράπηκαν σε... ραφείο! Όχι και τόσο λογικό όταν ο αποκλειστικός σκοπός του στρατοπέδου είναι οι εξοντώσεις. Σύμφωνα τώρα με τους αριθμούς εκτοπισθέντων που δίνει στο παράρτημα ο Αράντ (ως ανωτ. σ. 392-397) από το άνοιγμα του στρατοπέδου (17 Ιουλίου) μέχρι τα μέσα Οκτωβρίου (οπότε τέθηκαν σε λειτουργία οι καινούργιοι θάλαμοι) στην Τρεμπλίνκα είχαν σταλεί 574.720 άτομα. Ακολούθως εστάλησαν 295.670 με την τελευταία αποστολή στις 19 Αυγούστου 1943. Οπότε έχουμε την εξής εικόνα:

Περίοδος	Διάρκεια	Θάλαμοι	Νεκροί	Ημερησίως
Ιουλ. - Οκτ. '42	3 μήνες	3 (48 m ²)	574.720	6.386
Οκτ. - Αύγ. '43	10 μήνες	10 (320 m ²)	295.670	986

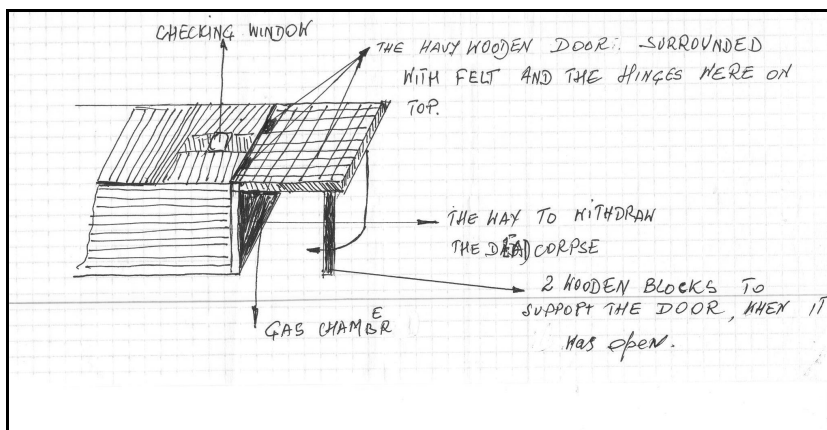
Παρατηρούμε ότι την δεύτερη περίοδο, αντί να πολλαπλασιαστούν οι θανατώσεις, συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Κατά την πρώτη περίοδο θανατώνονται κατά μέσο όρο πάνω από 6.000 άτομα ημερησίως ενώ κατά την δεύτερη ούτε καν 1.000. Γι' άλλη μια φορά υπάρχει ασυνέπεια στους αριθμούς. Οι ιστορικοί λένε ότι χτίστηκαν καινούργιοι θάλαμοι λόγω του υπερβολικού φόρτου. Σύμφωνα όμως με τα δεδομένα που δίνουν οι ίδιοι, οι πρώτοι θάλαμοι με χωρητικότητα 600 ατόμων συνολικά χρησιμοποιούνταν πάνω από 10 φορές την ημέρα επί 3 μήνες! Οι καινούργιοι με χωρητικότητα 3.800 ατόμων χρησιμοποιούνταν μόλις 1 φορά και χωρίς καν να γεμίσουν. Με άλλα λόγια οι καινούργιοι θάλαμοι δεν χρειαζόνταν. Από την οπτική ενός στρατοπέδου εξόντωσης η κατασκευή καινούργιων θαλάμων που τελικά χρησιμοποιούνται ελάχιστα (ενώ οι παλιοί γίνονται ραφείο!) δεν βγάζει κανένα νόημα. Αλλά από την προπαγανδιστική οπτική οι θάλαμοι έπρεπε να αυξηθούν διότι οι 3 πρώτοι δεν ήταν αρκετά φοβεροί.

4.4 Θάλαμοι και θανατώσεις

Όπως επισημάνθηκε, οι μάρτυρες διαφωνούν ως προς τον αριθμό των θαλάμων και τις διαστάσεις τους. Αρχικά υπήρχαν 3 θάλαμοι 4 x 4 και μετά προστέθηκαν άλλοι 6 ή 10 ή 12, διαστάσεων 8 x 4, ή 8 x 7, ή 7 x 7, ή 6 x 6, με χωρητικότητα 600 ή 1.200 ατόμων, ενώ το παράθυρο παρατήρησης ήταν στην πόρτα ή στην οροφή (Mattogno/Graf, σ. 116-119). Ακόμη πιο περίεργο είναι το γεγονός ότι για κάποιον ανεξήγητο λόγο ο κινητήρας που παρείχε το αέριο ανήκε στην ηλεκτρική γεννήτρια του στρατοπέδου και προερχόταν από ένα παλιό σοβιετικό τανκ. Η χρήση του δηλαδή ήταν διπλή – ηλεκτρισμός και θανατώσεις. Αλλά για ποιο λόγο θα προτιμούσαν οι Γερμανοί έναν παλιό ξένο κινητήρα αντί για έναν δικό τους; Για να ψάχνουν ανταλλακτικά και τεχνικούς όταν θα χρειαζόταν συντήρηση/επισκευή; Ο Αράντ μάλιστα προσθέτει (1987, σ. 87):

«Οι κινητήρες που παρήγαγαν και παρείχαν το αέριο στους θαλάμους χαλούσαν επίσης, προκαλώντας παύσεις στην διαδικασία εξόντωσης. Βλάβες αυτού του είδους συνέβαιναν επίσης όταν τα θύματα βρίσκονταν ήδη στους θαλάμους, και κρατούνταν εκεί για πολλές ώρες μέχρι να επισκευαστούν οι κινητήρες.»

Εδώ έχουμε πάλι την τακτική του εντυπωσιασμού. Επειδή η θανάτωση στους θαλάμους δεν είναι αρκετά σκληρή, ο Αράντ βάζει τους εγκλείστους να υποφέρουν για ώρες μέχρι να επισκευαστεί ο κινητήρας ενώ στην πραγματικότητα θα είχαν πεθάνει προ πολλού από ασφυξία. Ειρήσθω εν παρόδω, για την ασφυξία ισχύει ό,τι επισημάνθηκε προηγουμένως για το Μπέλζεκ. Τα θύματα εντός μισής ώρας το πολύ θα ασφυκτιούσαν χωρίς την χρήση αερίων συνεπώς δεν υπήρχε λόγος να εμπλακούν κινητήρες και καυσάερια. Και ενώ υποτίθεται υπήρχαν αυτά τα προβλήματα, πόσο πιθανό είναι ότι οι Γερμανοί θα έφτιαχναν κατόπιν νέους θαλάμους με το ίδιο ακριβώς σύστημα; Αλλά υπάρχει και συνέχεια διότι χάρη στην κατάθεση του Ελιγιάχου Ρόζενμπεργκ¹⁷ έχουμε μια γραφική απεικόνιση των περιβόητων θαλάμων:

Εδώ έχουμε μάλλον τον λόγο που οι ιστορικοί αποφεύγουν να τους δείξουν. Βλέποντας το παραπάνω δύσκολα αποφεύγεται η... βλάσφημη σκέψη ότι αυτό μοιάζει με αχυρώνα και ό-

17. <http://www.holocaustresearchproject.org/trials/rosenbergtestimony.html>

χι με θάλαμο αερίων. Μια τέτοια κατασκευή δεν θα μπορούσε καν να αντέξει την πίεση των θυμάτων, καθώς είναι γνωστό από πραγματικά περιστατικά ότι ένα πανικόβλητο πλήθος ισοπεδώνει μέχρι και σιδερένιες καγκελόπορτες. Η επιλογή του ξύλου ως υλικού κατασκευής είναι τελείως παράλογη. Ακόμη όμως και αν κατάφερνε να αντέξει, σίγουρα δεν θα άντεχε την πίεση των αερίων, διότι και εδώ υπάρχει το πρόβλημα που επισημάνθηκε στα φορτηγά, με την διαφορά ότι ο κινητήρας είναι πολύ πιο ισχυρός. Αν οι θάλαμοι έκλειναν ερμητικά όπως βεβαιώνουν οι μάρτυρες, η πίεση των αερίων θα αυξανόταν σε ελάχιστα λεπτά τινάζοντας την πόρτα ή το παράθυρο, αν όχι όλη την κατασκευή.

Τέλος, όπως είδαμε οι νεκροί από CO έχουν ένα χαρακτηριστικό ροδοκόκκινο χρώμα. Κανένας όμως μάρτυρας στην Τρεμπλίνκα δεν φαίνεται να πρόσεξε την κρίσιμη αυτή λεπτομέρεια, αφού τα πτώματα περιγράφονται ως λευκά, μπλε η... κίτρινα. Γι' αυτό μάλλον η Εγκυκλοπαίδεια του Ολοκαυτώματος παραλείπει οποιαδήποτε σχετική μνεία.

4.5 Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας το ζήτημα της Επιχείρησης Ράινχαρντ και βλέποντας την συνολική εικόνα παρατηρούμε πολλές ασυνέπειες. Κατ' αρχάς η εθνικοσοσιαλιστική ηγεσία αποφασίζει να σκοτώσει πάνω από 2.000.000 ανθρώπους στην Γενική Κυβέρνηση. Χτίζει πρώτα ένα στρατόπεδο (Μπέλζεκ) με 3 ουσιαστικά μικροσκοπικούς θαλάμους για μια τέτοια δουλειά (4 x 8) με συνολική επιφάνεια μόλις 96 m². Ακόμη όμως και με αυτές τις διαστάσεις, ένας θάλαμος αντί για τρεις ξεχωριστούς θα ήταν πολύ πιο εξυπηρετικός. Μετά από μερικούς μήνες (!) οι Γερμανοί καταλαβαίνουν επιτέλους ότι οι θάλαμοι είναι μικροί, αλλά αντί να φτιάξουν απλώς περισσότερους, ξηλώνουν τους παλιούς και φτιάχνουν μόλις... 6 νέους θαλάμους ίδιων ή και πιο μικρών (!) διαστάσεων με τους παλιούς (4 x 5 ή 4 x 8).

Έστω. Πώς γίνεται όμως το ίδιο ακριβώς λάθος να επαναλαμβάνεται όχι μία αλλά δύο φορές; Λίγους μήνες μετά το άνοιγμα του Μπέλζεκ ανοίγει το Σόμπιμπορ το οποίο ξεκινάει επίσης με 3 θαλάμους αλλά ακόμη πιο μικρούς (4 x 4)! Πάλι περνάνε μερικοί μήνες μέχρι να ξυπνήσουν οι Γερμανοί και να φτιάξουν άλλους... 3 θαλάμους 4 x 4! Ο παραλογισμός συνεχίζεται στην Τρεμπλίνκα η οποία ανοίγει τον Ιούλιο (όταν οι καινούργιοι θάλαμοι στο Μπέλζεκ είναι πλέον σε λειτουργία) αλλά παρ' όλα αυτά πάλι με 3 θαλάμους 4 x 4, αν και είναι το στρατόπεδο που δέχεται τις περισσότερες αφίξεις με διαφορά. Χρειάζεται να φτάσει ο Σεπτέμβριος για να ξεκινήσει η κατασκευή 10 νέων θαλάμων ελάχιστα πιο μεγάλων (4 x 8), ενώ οι παλιοί γίνονται ραφείο! Ερώτημα: Υπάρχει κάτι στα παραπάνω που να παραπέμπει σε στοιχειώδη γερμανική οργάνωση και δράση; Κάτι έστω που να έχει την παραμικρή σχέση με την λογική; Η εικόνα που έχει δημιουργήσει η επίσημη ιστοριογραφία για αυτά τα στρατόπεδα είναι τελείως παράλογη.

Ερωτήματα υπάρχουν και για την διαδικασία της θανάτωσης. Ο ισχυρισμός ότι οι Γερμανοί θανάτωσαν εκατοντάδες χιλιάδες σε κάθε στρατόπεδο με κινητήρες ντίζελ είναι ιδιαιτέρως προβληματικός αν όχι απίστευτος. Μόνο στο Σόμπιμπορ ο Χίλμπεργκ βάζει έναν βενζινοκινητήρα (2003, σ. 936), αλλά ρώσικο όχι γερμανικό. Οι Γερμανοί γνώριζαν καλώς την διαφορά στην τοξικότητα των καυσασερίων μεταξύ των δύο και δεν θα είχαν προτιμήσει ποτέ τους κινητήρες ντίζελ και δη από παλιά σοβιετικά τανκ. Ακόμη πιο εξωπραγματικό είναι το γεγονός στο Σόμπιμπορ να χρησιμοποιήσαν βενζινοκινητήρα και στην Τρεμπλίνκα να προτίμησαν πάλι ντίζελ. Αλλά υπάρχει και μια άλλη παράμετρος. Αν οι Γερμανοί είχαν αποφασίσει να προχωρήσουν σε μαζικές θανατώσεις με CO είναι απίθανο να είχαν σκεφτεί

καυσάερια κινητήρων αντί για την χρήση εμφιαλωμένου CO. Ακόμη όμως και αν προτιμούσαν κάτι φτηνό (το εμφιαλωμένο CO ήταν πολύ ακριβό) είχαν έναν πολύ πιο αποτελεσματικό τρόπο. Λόγω της μόνιμης έλλειψης καυσίμων η Γερμανία είχε στραφεί προς τους κινητήρες αεριογόνου (*wood gas generator*), δηλαδή κινητήρες που καίνε αέριο. Σε αυτό το σύστημα καίγεται ξύλο ή κάρβουνο σ' έναν ειδικό θάλαμο και το παραγόμενο αέριο διοχετεύεται στον κινητήρα για να τον θέσει σε λειτουργία. Το χαρακτηριστικό αυτού του αερίου (πριν εισέλθει προς καύση στον κινητήρα) είναι η μεγάλη του τοξικότητα, με τουλάχιστον 18% CO. Αυτό το σύστημα (το οποίο βρισκόταν σε εκατοντάδες χιλιάδες οχήματα) θα ήταν ιδανικό για μαζικές θανατώσεις όχι μόνον λόγω του τοξικού του αερίου αλλά και της ευχρηστίας του, αφού δεν είναι καν απαραίτητος ο κινητήρας, ούτε φυσικά και τα καύσιμα η έλλειψη των οποίων ήταν συνεχής πονοκέφαλος για τους Γερμανούς. Σε συνδυασμό με τις αντιφατικές μαρτυρίες, είναι σαφή τα προβλήματα της επίσημης εκδοχής.

Αν όμως τα εν λόγω στρατόπεδα δεν ήταν στρατόπεδα εξόντωσης, τι ήταν; Σύμφωνα με τους αναθεωρητές επρόκειτο για στρατόπεδα διέλευσης, όπως φαίνεται στην διαταγή του Χίμλερ για το Σόμπιμπορ, δηλαδή ενδιάμεσοι σταθμοί προς τον σκοπό της τελικής εκκαθάρισης του Ράιχ. Οι περισσότεροι εκτοπισθέντες περνούσαν από την διαδικασία του καθαρισμού που είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο και κατόπιν στέλνονταν αλλού. Ως προς αυτό, ας δούμε την σκηνή που παρουσιάζουν πολλοί μάρτυρες: Οι αφιχθέντες παραδίδουν τα πράγματά τους και ακολουθεί μια διαλογή για το ποιοι θα παραμείνουν. Οι υπόλοιποι κουρεύονται, γδύνονται, και οδηγούνται στα «λουτρά». Κατόπιν ακούγονται κραυγές οι οποίες καταλαγιάζουν γρήγορα. Κανένας δεν επιστρέφει από εκεί. Οι κρατούμενοι που τα είδαν αυτά μένουν με την εντύπωση ότι θανατώθηκαν όλοι.

Όμως οι αναθεωρητές παρουσιάζουν μια άλλη εξήγηση. Η παραπάνω περιγραφή ταιριάζει με μια διαδικασία καθαρισμού, αφού κατ' αρχάς το κούρεμα πριν την θανάτωση δεν έχει κανένα νόημα. Οι κραυγές σταματούσαν διότι όσοι ήταν μέσα συνειδητοποιούσαν ότι πράγματι βρίσκονταν σε λουτρό. Μετά το πλύσιμο δεν επέστρεφαν διότι έπρεπε να βγουν στην «καθαρή ζώνη», συνεπώς έβγαιναν από την άλλη πλευρά και σύντομα έφευγαν απ' το στρατόπεδο. Ένα σχετικό περιστατικό παρουσιάζει ο Ρης (2013, σ. 267-268):

«Το τρένο, γεμάτο πρόσφυγες, αναχώρησε από τη Βουδαπέστη στις 30 Ιουνίου 1944, μετά την παράδοση των χρημάτων και άλλων τιμαλφών, που είχαν στοιβαχτεί σε βαλίτσες, στα SS. [...] Παρ' όλα αυτά δεν υπήρχε καμία εγγύηση ότι οι 1.684 επιβάτες τελικά δεν θα ταξίδευαν για το Άουσβιτς. “Φοβόμασταν συνέχεια” λέει η Eva Speter “και φυσικά φοβόμασταν και στο τρένο. Δεν ξέραμε ποιο θα ήταν το μέλλον μας, αν και ποτέ κανείς δεν ξέρει το μέλλον του, σε πέντε λεπτά μπορεί να γίνει σεισμός”. Το τρένο κατευθύνθηκε δυτικά, όχι βόρεια, και πέρασε στην Αυστρία, για να σταματήσει στο Λιντζ. Οι ναζί είπαν στους Ούγγρους Εβραίους ότι σταμάτησαν για να περάσουν από ιατρικές εξετάσεις και να “απολυμανθούν”. Η ανακοίνωση αυτή σκόρπισε τρόμο ανάμεσα στους επιβάτες του τρένου, καθώς όλοι υποπτεύθηκαν ότι οι ναζί χρησιμοποιούσαν κάποιο τέχνασμα για να τους στείλουν στους θαλάμους αερίων. “Θυμάμαι να στέκομαι γυμνή μπροστά στο γιατρό λέει η Eva Speter και να τον κοιτάζω με περηφάνια στα μάτια, σκεπτόμενη ότι θα του έδειχνα πώς βαδίζει προς το θάνατο μια περήφανη Εβραία”. Μπήκε στα ντους και από τις ντουζιέρες έτρεξε “υπέροχο ζεστό νερό”. “Ήταν μια πολύ ανακουφιστική εμπειρία, καθώς περιμέναμε να πεθάνουμε εκεί μέσα”.»

Τους φόβους αυτούς είχαν διαπιστώσει και οι Αμερικανοί όταν κατέλαβαν το Μπέργκεν Μπέλσεν:

«Στις 19 Ιουνίου 1945 το πρώτο τρένο του Ερυθρού Σταυρού [...] άφησε το Μπέλσεν για το γερμανικό λιμάνι του Lübeck. Εκεί οι ασθενείς έπρεπε να πλυθούν και να απολυμανθούν ξανά προτού επιβιβαστούν στα πλοία. Ένας Αμερικανός περιθάλπων που δεν είχε δουλέψει στο Μπέλσεν δεν μπορούσε να καταλάβει γιατί ήταν δύσκολο πολλοί από αυτούς τους ανθρώπους να μπουν στο ατμόλουτρο εθελοντικά. Πολλές από τις γυναίκες ιδίως, σημείωσε ο Marvin Klemme, έβγαζαν τέτοιες κραυγές καθώς οδηγούνταν εκεί, ή καθώς εισερχόταν ο ατμός, που θα νόμιζε κάποιος ότι έμπαιναν σε σφαγείο. Τελικά, ένας Εβραίος γιατρός τού εξήγησε ότι μέρος αυτού του φόβου οφειλόταν σε μια υποσυνείδητη αίσθηση ότι επρόκειτο να μπουν σε κάποιον είδους θάλαμο βασανιστηρίων.» (B. Shephard, *After Daybreak*, σ. 148)

Οπότε έχουμε την εξής εικόνα: Όσοι λένε ότι είδαν τους συνταξιδιώτες τους να πηγαίνουν προς τους «θαλάμους αερίων» και να χάνονται απ' το στρατόπεδο λένε πάνω κάτω τα ίδια. Όσοι υποστηρίζουν ότι είδαν με τα μάτια τους τις θανατώσεις, είτε ως απλοί θεατές είτε συμμετέχοντας, αντιφάσκουν σχεδόν σε όλα, ενώ αυτά που περιγράφουν παρουσιάζουν πλήθος λογικών και τεχνικών προβλημάτων. Το γεγονός αυτό δεν μπορεί παρά να εγείρει σοβαρές αμφιβολίες για την επίσημη εκδοχή.

5. Μαϊντάνεκ

Το Μαϊντάνεκ ιδρύθηκε το 1941. Βρισκόταν έξω από την πόλη του Λούμπλιν (δηλαδή και αυτό σε «μυστική» τοποθεσία) και ήταν το μεγαλύτερο σε έκταση από τα έξι στρατόπεδα εξόντωσης (2,7 τετραγωνικά χιλιόμετρα). Επίσημως ο σκοπός του ήταν διπλός: Εργασία και εξοντώσεις. Το συγκεκριμένο στρατόπεδο βέβαια μπορεί να θεωρηθεί ήδη αλωμένο κάστρο. Με μερικές δεκάδες χιλιάδες νεκρούς (από το 1.500.000 της Νυρεμβέργης) θα μπορούσε να αφαιρεθεί από τα στρατόπεδα θανάτου χωρίς ουσιαστική επίπτωση στην επίσημη ιστορία. Και πράγματι αυτό φαίνεται να έκανε ο Αράντ (1987, σ. vii):

«Υπήρχαν πέντε στρατόπεδα θανάτου: Άουσβιτς-Μπίρκεναου, Κέλμνο, Μπέλζεκ, Σόμπιμπορ και Τρεμπλίνκα.»

Τι ήταν τότε το Μαϊντάνεκ; Εδώ ο Αράντ φαίνεται λίγο μπερδεμένος. Γράφει παρακάτω:

«Οι Εβραίοι που απέμειναν στο Λούμπλιν κλείστηκαν σ' ένα μικρό γκέτο στο Μάινταν-Τάρσκι και αργότερα μεταφέρθηκαν στο Μαϊντάνεκ, όπου δολοφονήθηκαν.» (σ. 58)

Πηγή για το παραπάνω; Καμμία. Λίγο μετά, γράφοντας για τις απελάσεις των Εβραίων από την Γαλλία, λέει ότι 2.001 Εβραίοι:

«Έφτασαν στο Μαϊντάνεκ, όπου κάποιοι εξ αυτών παρέμειναν να δουλέψουν· οι άλλοι εστάλησαν στο Σόμπιμπορ και δολοφονήθηκαν εκεί.» (σ. 147)

Εδώ για κάποιον ανεξήγητο λόγο οι Εβραίοι πρέπει να μεταφερθούν από το Μαϊντάνεκ στο Σόμπιμπορ για να θανατωθούν. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει καν πηγή για την δεύτερη δήλωση, ο Αράντ ουσιαστικά φαίνεται να παραδέχεται ότι το Μαϊντάνεκ δεν ήταν στρατόπεδο εξόντωσης. Αποκαλυπτικός όμως είναι και ο Χίλμπεργκ. Στην ενότητα που περιγράφει τις θανατώσεις στα στρατόπεδα (2003, σ. 1027-1042), εν αντιθέσει με τα υπόλοιπα στρατόπεδα, δεν υπάρχει **ούτε μια λέξη** για το Μαϊντάνεκ (πλην μιας αδιάφορης επισήμανσης ότι ο Χανς Φρανκ ήθελε να το επισκεφτεί). Τυχαίο;

Για να δούμε τι λέει η Εγκυκλοπαίδεια σχετικά (2001, σ. 233-234):

«Το μόνο στρατόπεδο εξόντωσης όπου διεπράχθησαν μαζικές δολοφονίες με μονοξείδιο του άνθρακα και αέριο υδροκυάνιο ήταν το Μαϊντάνεκ, στα προάστια του Λούμπλιν. Το μονοξείδιο του άνθρακα διοχετευόταν στους θαλάμους από κάνιστρα αποθήκευσης τα οποία φυλάσσονταν σ' ένα δωμάτιο ελέγχου εκεί κοντά. Το Zyklon B ριχνόταν από τρύπες στην οροφή. (Αυτά τα ανοίγματα, όπως ο μπλε χρωματισμός στους τοίχους που προκλήθηκε από το αέριο που τους εμπότισε, είναι ακόμη ορατά στο Μαϊντάνεκ). [...] Επτά θάλαμοι αερίων διαφορετικών μεγεθών χτίστηκαν στο Μαϊντάνεκ. Ακόμη και στον μικρότερο εξ αυτών γίνονταν συνεχείς προσπάθειες να μεγιστοποιηθεί η χωρητικότητα αναγκάζοντας όλο και περισσότερους ανθρώπους μέσα. Χρησιμοποιήθηκε ακόμη και ο χώρος μεταξύ της οροφής και των κεφαλιών των ανθρώπων. [...] Οι θανατώσεις με αέρια στο Μαϊντάνεκ προφανώς ξεκίνησαν τον Οκτώβριο του 1942 και σταμάτησαν το φθινόπωρο του 1943. Η πηγή πληροφοριών σχετικά με την δολοφονία των Εβραίων σε αυτό το στρατόπεδο είναι η πολωνική μυστική οργάνωση, η οποία ανέφερε ότι μέχρι 1.000 Εβραίοι ασφυκτιούσαν ημερησίως στους θαλάμους αερίων. [...] Συνολικά, περίπου 360.000 άτομα θανατώθηκαν στο Μαϊντάνεκ, το 40% (144.000) με μεθόδους μαζικής εξόντωσης (θαλάμους αερίων και εκτελεστικά αποσπάσματα). [...] Οι Εβραίοι ήταν τουλάχιστον το ένα τρίτο των θυμάτων στο Μαϊντάνεκ και η πλειοψηφία όσων δολοφονήθηκαν από αέρια. Οι νέες αφίξεις στο Μαϊντάνεκ εξαπατούνταν με διάφορους τρόπους. Όπως και στα άλλα στρατόπεδα, τους έλεγαν ότι πρέπει να απολυμανθούν. Όχι μόνον τα κτήρια που στέγαζαν τους θαλάμους αερίων ήταν καμουφλαρισμένα, αλλά τα θύματα έκαναν πραγματικό μπάνιο πριν μπουν στους θαλάμους. Ο σκοπός του μπάνιου μπορεί να ήταν για περισσότερη εξαπάτηση και να κρατήσει τα θύματα ήρεμα· επιπροσθέτως, μερικοί δράστες ισχυρίστηκαν ότι το μπάνιο επιτάχυνε τον διασκορπισμό του δηλητηριώδους αερίου.»

Αυτή η περιγραφή βρίθει από περιέργους ή φαιδρούς ισχυρισμούς. Το πρώτο που παρατηρούμε είναι ο ανεξήγητος συνδυασμός CO και Zyklon B. Δεν ήταν αρκετό το ένα από τα δύο; Ακολούθως, ο ισχυρισμός περί χρήσης του χώρου πάνω από τα κεφάλια των θυμάτων είναι τουλάχιστον γελοίος. Αυτό θα σήμαινε είτε ότι οι Γερμανοί πετούσαν τα μικρά παιδιά σαν σακκιά πάνω από τα κεφάλια των υπολοίπων, είτε ότι ανάγκαζαν κάποιους να πατάνε πάνω στους ώμους των άλλων, και αυτό αφού τους είχαν στείλει προηγουμένως στο μπάνιο τάχα για να τους ηρεμήσουν! Ο δε ισχυρισμός ότι το αέριο διασκορπιζόταν πιο γρήγορα με το μπάνιο είναι απλώς αναληθής. Ίσα-ίσα που το κυάνιο του Zyklon B εξατμίζεται πιο αργά με την υγρασία.

Ως προς τον αριθμό των νεκρών, διαβάζουμε ότι το 60% πέθανε από φυσικά αίτια (ασθένειες, εξάντληση) και το 40% από εκτελέσεις, με το 1/3 να είναι Εβραίοι, δηλαδή 120.000. Άρα οι Εβραίοι που θανατώθηκαν από αέρια/τυφεκισμούς ήταν $120.000 \times 0,4 = 48.000$. Αφαιρώντας 18.000 οι οποίοι πολυβολήθηκαν σε μία μόνο μέρα (Hilberg, σ. 561) μένουν 30.000 νεκροί από αέρια. Για την περίοδο που λειτούργησαν οι θάλαμοι (περίπου 12 μήνες) αυτό θα σήμαινε μόλις 83 άτομα ημερησίως, πολύ μακριά από τους 1.000 που λέει η ίδια Εγκυκλοπαίδεια. Ως εκ τούτου δεν υπήρχε λόγος να χτιστούν θάλαμοι αερίων στο Μαϊντάνεκ. Τόσο λίγοι θα μπορούσαν να σταλούν σε κάποιο στρατόπεδο της Επιχείρησης Ράινχαρντ.

Ακόμη χειρότερα είναι τα πράγματα με τα στοιχεία του Χίλμπεργκ. Οι νεκροί Εβραίοι ήταν 50.000, δηλαδή από αέρια/τυφεκισμούς θανατώθηκαν 20.000. Αφαιρώντας τους 18.000 πολυβοληθέντες, μένουν μόλις 2.000 νεκροί από αέρια, ή... **5-6** άτομα ημερησίως. Αρχίζει να γίνεται αντιληπτή η σιγή του Χίλμπεργκ. Είναι απολύτως σαφές το μέγεθος της ασυνέπειας

αυτών των αριθμών με ισχυρισμούς για 7 θαλάμους διαφορετικών μεγεθών, 1.000 θανατώσεις καθημερινά, και συνεχείς προσπάθειες για αύξηση της χωρητικότητας με χρήση του χώρου μεταξύ κεφαλών και οροφής. Αν και αυτά από μόνα τους διαψεύδουν μαζικές θανατώσεις μεγάλης κλίμακας, παρακάτω θα εξεταστούν οι φερόμενοι ως θάλαμοι αερίων.

5.1 Η κατασκευή των θαλάμων

Το Μαϊντάνεκ διέθετε φυσικά θαλάμους αερίων. Όλα όμως τα έγγραφα βεβαιώνουν ότι ο σκοπός τους ήταν απολυμάνσεις και καθαρισμοί. Για παράδειγμα στις 19 Ιουνίου 1942 ο επί κεφαλής του Γραφείου Επιθεώρησης Κατασκευών SS-Sturmabführer Λένζερ στέλνει στον Επιθεωρητή Κτηρίων των Waffen-SS το παρακάτω αίτημα του γραφείου Amt BII:

*«Στην προαναφερθείσα επιστολή το Amt BII υπέβαλε μια αίτηση για την κατασκευή μιας εγκατάστασης απεντόμωσης με το σύστημα απεντόμωσης με υδροκυάνιο. Καθώς σκοπεύω να εγκρίνω αυτό το αίτημα, δεδομένου του επείγοντος αυτού, το κατάλληλο Γραφείο Κτηρίων πρέπει να λάβει οδηγίες για να συντάξει και να υποβάλει μια πρόταση κατασκευής χωρίς καθυστέρηση. Το τοπικό γραφείο του Amt BII θα εμπλακεί σε αυτό το έργο. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έλαβα, ο απαιτούμενος κλίβανος είναι διαθέσιμος μέσω του Amt BII. Η επιστολή αυτή θα συνοδεύει την πρόταση κατασκευής ως επίσημη σύσταση. Ημερομηνία υποβολής, 30 Ιουνίου 1942.» (Mattogno/Graf, **Majdanek**, σ. 129)*

Υπενθυμίζεται ότι οι θάλαμοι απολύμανσης χρησιμοποιούσαν θερμό αέρα για την γρήγορη εξάτμιση του αερίου, γι' αυτό χρειαζόταν ο κλίβανος. Στις 10 Ιουλίου 1942 ο επί κεφαλής του Κεντρικού Γραφείου Κατασκευών είχε έτοιμα όλα τα σχετικά έγγραφα για την εγκατάσταση. Ένα εξ αυτών ήταν μια επεξηγηματική έκθεση η οποία έλεγε τα εξής:

«Για τους σκοπούς απεντόμωσης γούνινων αντικειμένων και ένδυσης, μια εγκατάσταση απεντόμωσης σύμφωνα με το διάγραμμα που παρέχεται από το SS Κεντρικό Γραφείο Οικονομίας και Διοίκησης πρόκειται να χτιστεί στο [...] Λούμπλιν. Όπως δείχνει το συνημμένο διάγραμμα, ο θάλαμος απεντόμωσης θα είναι συμπαγής με οροφή από ενισχυμένο σκυρόδεμα. [...] Ο κλίβανος καθώς και ο υπόλοιπος εξοπλισμός παρέχονται από το Amt BII. Όλα τα άλλα προκύπτουν απ' το σχεδιάγραμμα.» (ως ανωτ. σ. 130)

Τώρα σύμφωνα με την επίσημη ιστορία αυτοί ακριβώς οι θάλαμοι χρησιμοποιήθηκαν για ανθρωποκτονίες. Η πηγή γι' αυτό είναι μια πολωνοσοβιετική έκθεση (ως ανωτ. σ. 117-126) η οποία συντάχθηκε μετά την κατάληψη του στρατοπέδου το 1944. Με δεδομένη την κλίση των Σοβιετικών στην χάλκευση στοιχείων, μια τέτοια πηγή είναι σαφώς προβληματική. Το συμπέρασμα της εν λόγω έκθεσης έχει ως εξής:

«Με τον τρόπο αυτό, η τεχνική και η υγιεινό-χημική εξέταση των ερμητικώς σφραγισμένων θαλάμων του στρατοπέδου συγκέντρωσης του Λούμπλιν επιβεβαιώνει πλήρως το γεγονός που καθορίζεται με την παρούσα, ότι όλοι αυτοί οι θάλαμοι, και ιδιαιτέρως οι I, II, III και IV, σχεδιάστηκαν και χρησιμοποιήθηκαν ως χώροι για την συστηματική μαζική εξόντωση ανθρώπων μέσω της δηλητηρίασης με δηλητηριώδη αέρια όπως το υδροκυάνιο (η ουσία Zyklon) και το μονοξείδιο του άνθρακα. Αν οι θάλαμοι V και VI χρησιμοποιήθηκαν επίσης για απεντόμωση, τότε χρησιμοποιήθηκαν μόνον για τον καθαρισμό των ενδυμάτων των εξοντωθέντων θυμάτων. Υποθέτοντας ότι μέχρι έξι όρθιοι άνθρωποι μπορούν να χωρέσουν σε μια επιφάνεια ενός τετραγωνικού μέτρου, τότε δεδομένης της ταυτόχρονης λειτουργίας όλων των

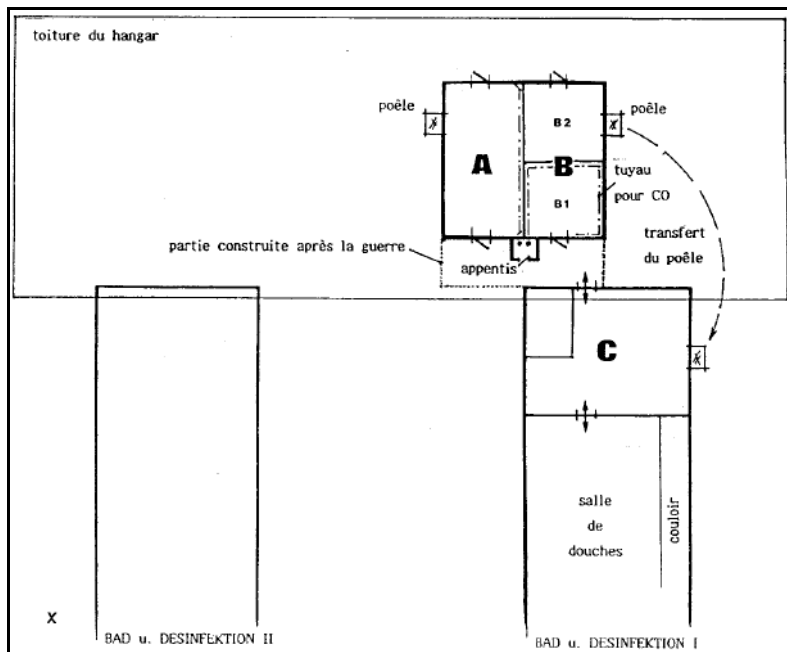
θαλάμων που έχουν σχεδιαστεί για δηλητηριάσεις, 1.914 άνθρωποι μπορούσαν να δηλητηριαστούν συγχρόνως.» (ως ανωτ. σ. 123)

Αξιοπρόσεκτο ότι οι άρχοντες της υπερβολής Σοβιετικοί θέτουν την χωρητικότητα στα 6 άτομα ανά τετραγωνικό μέτρο, αρκετά μακριά από αυτά που συνήθως διαβάζουμε σε άλλες εκθέσεις και μαρτυρίες. Αλλά ο ισχυρισμός της έκθεσης (ως ανωτ. σ. 124) ότι μια συγκέντρωση 0,5% CO σκοτώνει σε 5-10 λεπτά είναι τελείως λανθασμένος. Ακόμα και με 1% θα χρειάζονταν τουλάχιστον 30 λεπτά για τον θάνατο. Συνοψίζοντας τα στοιχεία που δίνει η έκθεση έχουμε τα εξής:

Θάλαμος	Τοποθεσία	Επιφάνεια (m ²)	Αέριο
I	Στρατώνας 41	17,1	HCN/CO
II	Ομοίως	17,1	HCN
III	Ομοίως	36,3	HCN/CO
IV	Ομοίως	107,7	HCN
V	Στρατώνας 28	70,5	HCN
VI	Ομοίως	70,5	HCN
VII	Κρεματόριο	34,9	HCN

5.2 Οι θάλαμοι I-III

Το παρακάτω είναι ένα σχέδιο του Πρεσσάκ των θαλάμων I-IV (ως ανωτ. σ. 327).

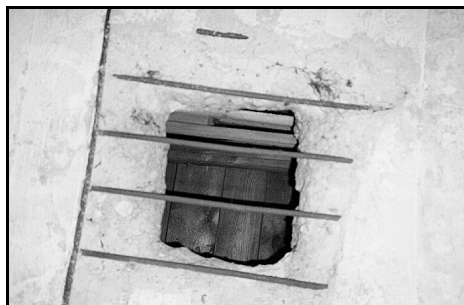
Το Α είναι ο θάλαμος ΙΙΙ, τα Β1 και Β2 οι θάλαμοι Ι και ΙΙ και το C ο θάλαμος ΙV. Σχετικά με τους θαλάμους Ι-ΙΙΙ ο Πρεσσάκ επισημαίνει (ως ανωτ. σ. 141):

«Είναι δύσκολο να πούμε αν τα δωμάτια Α, Β1 και Β2 χρησιμοποιήθηκαν ως θάλαμοι αερίων για θανατώσεις με υδροκυάνιο. Αυτό το ερώτημα παραμένει ανοιχτό. Στα δωμάτια Β1 και Β2, λέγεται, οι κόκκοι του Ζyklon χύνονταν μέσα από το άνοιγμα στην οροφή. Εξ όσων γνωρίζω, κανένας μάρτυρας δεν υποστήριξε ποτέ ότι είδε έναν SS να ανεβαίνει μια σκάλα μέχρι την οροφή. Λόγω της απουσίας ανοιγμάτων πλην εκείνου στην οροφή, και της πόρτας, καθώς επίσης και της έλλειψης τεχνητού εξαερισμού, ο αερισμός αυτών των δωματίων χωρητικότητας 36 m³ έκαστο αναγκαστικά θα έπαιρνε πολλή ώρα. Η εισαγωγή του Ζyklon Β στο δωμάτιο Α θέτει προβλήματα τα οποία ένας ιστορικός στο Μουσείο του Μαϊντάνεκ χαρακτήρισε ως εξής: “Το Ζyklon δεν ριχνόταν από ένα άνοιγμα στην οροφή, όπως στον προηγούμενο θάλαμο [Β1], δεδομένου ότι δεν υπήρχε τέτοιο άνοιγμα. Αντ’ αυτού, ριχνόταν από την πόρτα λίγο πριν κλείσει”. Για να είμαι ειλικρινής, είναι δύσκολο να φανταστεί κάποιος έναν SS, φορώντας μάσκα και κρατώντας ένα κουτί Ζyklon Β στο χέρι του, να ρίχνει τους κόκκους στο διάστημα των 30 εκατοστών μεταξύ των κεφαλιών των θυμάτων και της οροφής (και, εν τω μεταξύ, να διακινδυνεύει τα σφαιρίδια να πέσουν έξω απ’ τον θάλαμο) και μετά να προσπαθεί να κλείσει την πόρτα, χωρίς η ενέργεια αυτή να μην οδηγήσει σε μια απελπισμένη προσπάθεια των θυμάτων να το σκάσουν. Για τους λόγους αυτούς δεν πιστεύω ότι το τμήμα Α θα μπορούσε να χρησιμεύσει για θανατώσεις με Ζyklon Β. Στα δωμάτια Β1 και Β2 φαίνεται να είναι τεχνικά δυνατόν, αλλά είναι απίθανο οι εγκαταστάσεις αυτές να χρησιμοποιήθηκαν πράγματι για τον σκοπό αυτό.»

Ουσιαστικά λοιπόν ο Πρεσσάκ απορρίπτει την χρήση Ζyklon Β για ανθρωποκτονίες σε αυτούς τους θαλάμους. Προσθέτουμε και το γεγονός ότι ένα χαρακτηριστικό του κυανίου είναι ότι προκαλεί έντονους μπλε χρωματισμούς στους τοίχους και λόγω της μεγάλης του διεισδυτικότητας ο χρωματισμός εμφανίζεται και στην άλλη μεριά του τοίχου. Στο δωμάτιο Α (που δεν έχει άνοιγμα στην οροφή) υπάρχει σαφής μπλε χρωματισμός, ενώ είναι λίγος στο Β2 και απουσιάζει στο Β1. Αυτό υποδηλώνει ότι χρησιμοποιήθηκε Ζyklon Β στο Α (για καθαρισμούς) και η διάχυση του αερίου στο τοίχωμα προκάλεσε την εμφάνιση χρωματισμού στο διπλανό δωμάτιο. Οπότε με το Ζyklon Β εκτός, μένει το CO. Δεν υπάρχει όμως καμμία εξήγηση γιατί οι Γερμανοί έχοντας θαλάμους Ζyklon Β θα τους τροποποιούσαν για να λειτουργούν με CO. Και τι στοιχεία υπάρχουν για την χρήση CO; Ο Πρεσσάκ συνεχίζει:

«Αντιθέτως, φαίνεται ότι οι SS ήθελαν να έχουν δύο διαφορετικούς θαλάμους μονοξειδίου του άνθρακα (Α και Β1), που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για διαφορετικούς αριθμούς θυμάτων: Ο θάλαμος Α (36 m³) για ομάδες 250 έως 350 ατόμων, ο θάλαμος Β1 (18 m³) για 125-175 άτομα. Αυτοί οι αριθμοί έχουν επισημανθεί επανειλημμένως από τους επιζώντες οι οποίοι δίνουν την δύναμη των μεταφορών που στέλνονταν στους θαλάμους αερίων. Τέλος, τα ανοίγματα στις οροφές των δωματίων Β1 και Β2 μάλλον χρησίμευαν για να επιταχύνουν τον εξαερισμό, αντί για την εισαγωγή του Ζyklon. Αυτή η ερμηνεία ισχύει μόνον για το δωμάτιο Β1. Κατά την ετοιμασία του κτηρίου για ανθρωποκτονίες, το Β2 φαίνεται να είχε μόνον έναν παθητικό σκοπό ως “νεκρός χώρος”, παρά το άνοιγμα στην οροφή. Κατά την απελευθέρωση [...] το παράρτημα ήταν άδειο. Αρχικά, κουτιά Ζyklon Β είχαν στοιβαχτεί εκεί για να δώσουν την εντύπωση ότι το περιεχόμενό τους θα μπορούσε να χυθεί στον σωλήνα του δωματίου Β1 (αντί μέσω της καταπακτής στην οροφή). Πέντε ατσάλινες φιάλες CO βρέθηκαν στο στρατόπεδο. Αφού το περιεχόμενό τους αναλύθηκε χημικά, δύο εξ αυτών τοποθετήθηκαν στο παράρτημα.» (ως ανωτ. σ. 141-142)

Κατ' αρχάς, ο ισχυρισμός περί θαλάμων για διαφορετικούς αριθμούς θυμάτων είναι ασόβαρος. Σ' έναν μεγάλο θάλαμο θα μπορούσαν να εκτελεστούν πολλοί ή λίγοι. Δεν έχει κανένα νόημα να χωριστεί ένας θάλαμος σε μικρότερους για μια τέτοια δουλειά ενώ κάτι τέτοιο θα δυσκόλευε την όλη διαδικασία, χωρίς ότι ο θάλαμος B2 υποτίθεται ότι κατέληξε να είναι «νεκρός χώρος». Όσο για τους αριθμούς, ο Πρεσσάκ περιέργως βάζει στους θαλάμους περίπου 10 άτομα ανά τετραγωνικό μέτρο εν αντιθέσει με τα 6 της επιτροπής.

Κατόπιν ισχυρίζεται ότι τα ανοίγματα στις οροφές των θαλάμων I και II ήταν για εξαερισμό. Βλέποντας τα εν λόγω ανοίγματα παραπάνω (ως ανωτ. σ. 340) βλέπουμε ότι είναι τόσο μικρά που ελάχιστα θα μπορούσαν να βοηθήσουν στον εξαερισμό. Και γιατί να ανοιχτούν στην οροφή και όχι στον τοίχο; Αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι όλα δείχνουν ότι ανοίχτηκαν βιαστικά μετά την κατάληψη του στρατοπέδου. Έχουν ανοιχτεί πρόχειρα, οι σιδερόβεργες είναι τελείως άθικτες, και στον θάλαμο II (δεξιά) δεν υπάρχει καν ξύλινο πλαίσιο γύρω απ' την τρύπα. Υπάρχει και συνέχεια, διότι ο θάλαμος I έχει ένα εξωτερικό παράθυρο (ως ανωτ. σ. 342) το οποίο όπως φαίνεται παρακάτω δεν κλείνει ερμητικά και ένα τζάμι θα μπορούσε να σπάσει εύκολα. Υποτίθεται ότι αυτό ήταν για να παρατηρούν τα θύματα, αλλά τότε για ποιο λόγο δεν υπήρχε παράθυρο και στον θάλαμο III;

Το μόνο που μένει για την χρήση CO στους θαλάμους I και III είναι οι σωληνώσεις. Υποτίθεται ότι συνδέονταν με φιάλες οι οποίες βρίσκονταν έξω (περιέργο ότι εδώ οι Γερμανοί προτίμησαν το εμποιασμένο CO αντί για καυσάερια κινητήρων). Η έκθεση της επιτροπής γράφει ότι βρέθηκαν 5 κόκκινες φιάλες CO, όχι όμως έξω απ' τους θαλάμους αλλά στον Στρατώνα 52. Δύο εξ αυτών τοποθετήθηκαν αργότερα σ' ένα κελί κοντά στους θαλάμους

ενώ οι υπόλοιπες τρεις αγνοούνται. Οι φιάλες όμως που υπάρχουν σήμερα γράφουν CO₂ δηλαδή διοξείδιο του άνθρακα (ως ανωτ. σ. 143). Αυτό υποδεικνύει ότι η επιτροπή αλλοίωσε τα στοιχεία και ίσως οι άλλες τρεις φιάλες να μην υπήρξαν καν. Γιατί όμως να χρησιμοποιηθεί CO₂ σε αυτούς τους χώρους; Υπάρχει μια απλή εξήγηση. Λόγω της υψηλής θνησιμότητας το κρεματόριο του στρατοπέδου δεν μπορούσε να ανταπεξέλθει στον φόρτο και τα πτώματα συσσωρεύονταν. Το νεκροτομείο ήταν πολύ μικρό, έτσι οι Γερμανοί μετέτρεψαν προσωρινά δύο θαλάμους απολύμανσης σε νεκροτομεία. Με την χρήση του CO₂ μειωνόταν η θερμοκρασία του δωματίου ενώ επιβραδυνόταν η αποσύνθεση των πτωμάτων. Όταν δεν χρειάζονταν πλέον, μπορούσαν να επανέλθουν στην αρχική τους λειτουργία. Οπότε ούτε για την χρήση CO στους θαλάμους φαίνεται να υπάρχουν αξιόπιστα στοιχεία.

5.3 Ο θάλαμος IV

Για τον θάλαμο IV τα πράγματα είναι ξεκάθαρα. Αποκλειστικός του σκοπός του ήταν οι καθαρισμοί. Δεν υπάρχει σύστημα εξαερισμού, υπάρχει ένα γυάλινο παράθυρο το οποίο θα μπορούσε να σπάσει εύκολα, και η είσοδος στον θάλαμο γίνεται από μία απλή ξύλινη πόρτα σε κάθε πλευρά, με την μία εκ των δύο να ανοίγει προς τα μέσα και να μανταλώνει από μέσα. Ο απολυμαντής έμπαινε από αυτήν, την έκλεινε, σκόρπιζε το Zyklon B και έβγαине από την άλλη. Ο Πρεσσάκ καταλήγει:

«Ως εκ τούτου, ο χώρος C ήταν εγκατάσταση αποψείρωσης ρούχων. Θα μπορούσε να γίνει ένας πολύ “αποτελεσματικός” ανθρωποκτόνος θάλαμος αερίων, εάν είχε αφαιρεθεί το παράθυρο. Το αν υπήρχε ή όχι αυτό το παράθυρο κατά την απελευθέρωση του Μαϊντάνεκ είναι ο αποφασιστικός παράγοντας για το κατά πόσον ο χώρος θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιηθεί για θανατώσεις ανθρώπων με αέρια: δεδομένου ότι δεν ξέρω την απάντηση σε αυτό, επιφυλάσσομαι.» (ως ανωτ. σ. 148)

Η απάντηση στο ερώτημα είναι σαφώς καταφατική διότι υπάρχει μπλε χρωματισμός στο πλαίσιο του παραθύρου ενώ δεν υπάρχει καθόλου στα ανοίγματα στην οροφή.

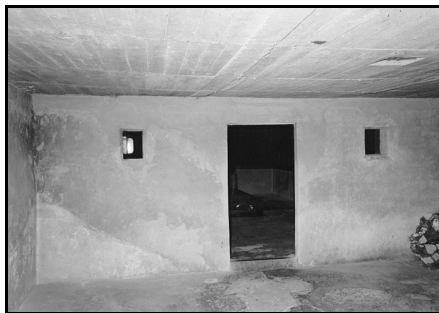
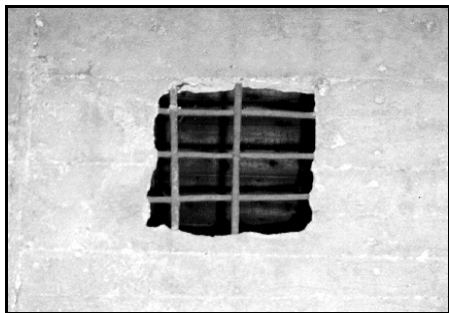
5.4 Οι θάλαμοι V-VI

Εδώ τα πράγματα είναι ακόμη πιο ξεκάθαρα. Ο Στρατώνας 28 στον οποίο υποτίθεται βρίσκονταν αυτοί οι θάλαμοι έχει εξαφανιστεί χωρίς ίχνος. Κανένας δεν μπορεί να βεβαιώσει πού βρισκόταν ενώ δεν υπάρχει κανένα έγγραφο για την κατασκευή των θαλάμων του. Κατά πάσα πιθανότητα οι θάλαμοι αυτοί ήταν επινόηση των Σοβιετικών.

5.5 Ο θάλαμος VII

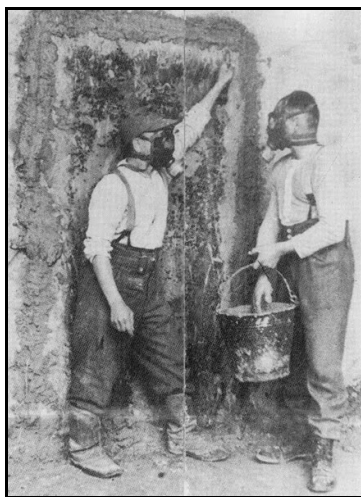
Αυτός βρισκόταν στο νέο κρεματόριο. Ο Πρεσσάκ γράφει:

«Η ύπαρξη θαλάμου αερίων δεν εμφανίζεται σε καμμία περιγραφή των εσωτερικών χαρακτηριστικών του νέου κρεματορίου, και για καλό λόγο, καθώς το γερμανικό προσχέδιο του κτηρίου προσδιορίζει το εν λόγω δωμάτιο ως νεκροτομείο. Αν κάποιος ήθελε να σκοτώσει ανθρώπους με Zyklon B σε αυτό, η ενθυλακωμένη του θέση εντός του κτηρίου [...] θα απαιτούσε αναγκαστικά ένα σύστημα τεχνητού εξαερισμού, από το οποίο όμως δεν υπάρχει ίχνος. Αν κάποιος υποθέσει φυσικό αερισμό [...] όλο το κρεματόριο θα έπρεπε να εκκενωθεί πλήρως για μια περίοδο η διάρκεια της οποίας είναι δύσκολο να εκτιμηθεί.» (ως ανωτ. σ. 151)

Πέραν των επισημάνσεων του Πρεσάκ, δεν υπάρχει καθόλου μπλε χρωματισμός στους τοίχους και η τρύπα στην οροφή (αριστερά) είναι ολοφάνερο ότι ανοίχτηκε πρόχειρα εκ των υστέρων (ως ανωτ. σ. 345). Πλην αυτών, στον τοίχο αυτού του δωματίου (δεξιά) υπάρχουν δύο μικρά παράθυρα. Δεν υπάρχει όμως κανένας τρόπος να κλείσουν και μάλιστα ερμητικά. Συμπληρωματικά, οι θάλαμοι ήταν μακριά από τα κρεματόρια, κάτι τελείως παράλογο σ' ένα σενάριο μαζικής εξόντωσης, και στο νέο κρεματόριο δεν φρόντισαν να συμπεριλάβουν κάποιον. Και μετά την υποτιθέμενη μετατροπή του Μαϊντάνεκ σε στρατόπεδο εξόντωσης, δεν υπήρξε καμμία ανάλογη αύξηση των κρεματορίων (το νέο κρεματόριο ετοιμαζόταν πριν την μετατροπή), που σημαίνει ότι η διοίκηση του στρατοπέδου δεν περίμενε κάποια ιδιαίτερη αύξηση στους νεκρούς όπως αυτή που θα προέκυπτε από μια μαζική εξόντωση.

Κλείνουμε το ζήτημα των θαλάμων του Μαϊντάνεκ με μια φωτογραφία από το περιοδικό *Vrij Nederland* (29 Ιουνίου 1991).

Εδώ βλέπουμε την αναπαράσταση μιας θανάτωσης σε θάλαμο αερίων από δύο Ρώσους το 1944. Βάσει αυτής, θα πρέπει να δεχτούμε ότι, για να αποτραπούν οι διαρροές, οι έχοντες στοιχειώδη νοημοσύνη και προηγμένοι τεχνολογικά Γερμανοί κάλυπταν τις πόρτες με... λάσπη. Συγκριτικά βέβαια με άλλους ισχυρισμούς που είδαμε προηγουμένως (όπως το αέριο με καθυστέρηση), τούτος εδώ δεν φαίνεται και τόσο φαιδρός.

6. Άουσβιτς

Το Άουσβιτς είναι αναμφίβολα το επίκεντρο της επίσημης εκδοχής. Το όνομά του έχει γίνει συνώνυμο του στρατοπέδου εξόντωσης. Χωρίς υπερβολή, η επίσημη εκδοχή ιστάται και πέφτει με το Άουσβιτς. Ας δούμε λοιπόν πώς έχουν τα πράγματα με αυτό.

Το Άουσβιτς ήταν σύμπλεγμα τριών στρατοπέδων: Το κεντρικό στρατόπεδο (Άουσβιτς Ι), το Μπίρκεναου (Άουσβιτς ΙΙ) και το Μόνοβιτς (Άουσβιτς ΙΙΙ). Στρατόπεδα εξόντωσης ήταν τα δύο πρώτα και κυρίως το δεύτερο. Εκ πρώτης όψεως φαίνεται τελείως παράλογο ότι οι Γερμανοί θα επέλεγαν αυτό το μέρος για την εφαρμογή της Τελικής Λύσης. Στο Άουσβιτς βρισκόταν μια τεράστια βιομηχανική ζώνη και τίποτα απολύτως δεν θα μπορούσε να παραμείνει κρυφό για πολύ. Όπως γράφει ο Χίλμπεργκ (2003, σ. 1031):

«Το Άουσβιτς, με την μεγάλη του βιομηχανική δραστηριότητα, είχε μια συνεχή ροή εισερχομένων και εξερχομένων εταιρικών επισημών, μηχανικών, οικοδόμων, και άλλου προσωπικού, όλοι άριστοι φορείς κουτσομπολιών στις πιο απόμακρες γωνίες του Ράιχ.»

Ακόμη και αν οι Γερμανοί επικοινωνούσαν με τηλεπάθεια, δεν θα τους βοηθούσε σε τίποτα όταν θα περνούσαν από την σκέψη στην πράξη. Πέραν αυτού, πολλές χιλιάδες κρατούμενοι είτε απελευθερώθηκαν, είτε μεταφέρθηκαν σε άλλα στρατόπεδα:

«Στον αριθμό των κρατουμένων που μεταφέρθηκαν απ' το Άουσβιτς μεταξύ 1940 και 1945 (212.820), πρέπει να προστεθούν 1.500 απολυθέντες κρατούμενοι, 500 δραπετές και 8.000 απελευθερωθέντες, για ένα εκτιμώμενο τελικό σύνολο 222.820 κρατουμένων που βγήκαν ζωντανοί απ' το στρατόπεδο.» (Y. Gutman, **Anatomy of the Auschwitz Death Camp**, σ. 71)

Που σημαίνει ότι πάνω από 200.000 κρατούμενοι βγήκαν από το Άουσβιτς με την έγκριση των Γερμανών και μπορούσαν να μεταφέρουν ό,τι είδαν ή άκουσαν. Πρώτη λοιπόν ασυνέπεια, την οποία ξαναείδαμε: Ουδέν κρυπτόν στο στρατόπεδο.

6.1 Η πρώτη εκτέλεση στην Πτέρυγα 11

Τον Σεπτέμβριο του 1941 έγινε η πρώτη πειραματική εκτέλεση με Zyklon B στο Άουσβιτς καθώς οι Γερμανοί προσπαθούσαν να βρουν μια νέα αποτελεσματική μέθοδο θανάτωσης. Αυτή απετέλεσε την έναρξη της ιστορίας των θαλάμων αερίων του στρατοπέδου. Ο χώρος εκτέλεσης ήταν το υπόγειο της Πτέρυγας (block) 11 στο Άουσβιτς. Ο Χίλμπεργκ γράφει για την πρώτη εκτέλεση (2003, σ. 941):

«Μια μέρα, όταν ο Ες έλειπε για δουλειές, ο βοηθός του ο Φριτς, κλείδωσε κάποιους κρατουμένους σ' ένα κελάρι και τους σκότωσε με υδροκυάνιο, ένα αέριο για απολύμανση. Το πείραμα επαναλήφθηκε όταν ο Ες επέστρεψε. Το κτήριο (ή "block" όπως λεγόταν στο Άουσβιτς), με αριθμό 11, έπρεπε να αεριστεί για δύο μέρες, οπότε η επόμενη εκτέλεση προγραμματίστηκε για έναν κάπως μεγαλύτερο αριθμό Ρώσων στο κρεματόριο.»

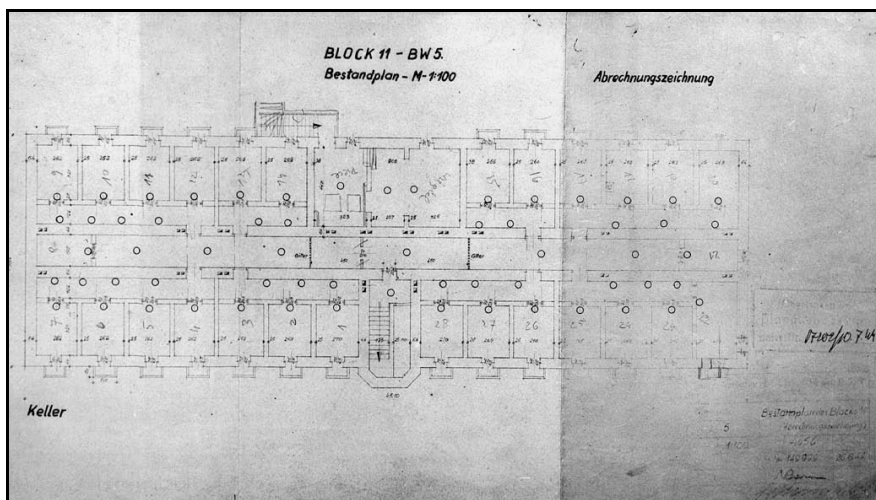
Ο Ρης τα λέει λίγο διαφορετικά (2013, σ. 84):

«Όταν ο Ες επέστρεψε, ο Fritzsch τού ανακοίνωσε τα νέα για τα πειράματα. Ο Ες παρευρέθηκε στην επόμενη εκτέλεση στο Block 11.»

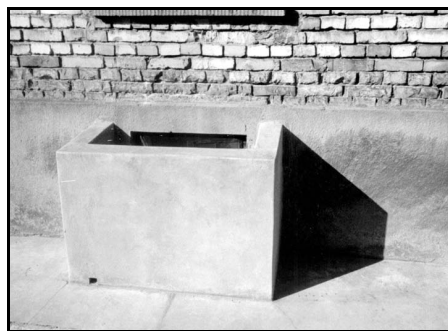
Οπότε πού έγινε το δεύτερο πείραμα; Στο κρεματόριο ή στην Πτέρυγα 11; Η αντίφαση οφείλεται σε δύο αντιφατικές δηλώσεις του ίδιου του Ες. Η δεύτερη εκδοχή βρίσκεται στην αυτοβιογραφία του, ενώ η πρώτη σ' ένα προγενέστερο κείμενο του Ες για την Τελική Λύση που υπάρχει στο Παράρτημα της βιογραφίας. Πρώτη λοιπόν ασυμφωνία. Και αυτή είναι μόνο η αρχή όπως θα διαπιστώσουμε εξετάζοντας τα επί μέρους στοιχεία της πρώτης εκτέλεσης.

Ι. Η Πτέρυγα

Για την κατανόηση της όλης διαδικασίας πρέπει να δούμε πού υποτίθεται ότι έγινε. Η κάτοψη του κτηρίου έχει ως εξής (C. Mattogno, **The First Gassing**, σ. 129):

Από αυτό έχουμε τα ακόλουθα δεδομένα: Υπάρχουν 28 κελιά με επιφάνεια 6 έως 12,3 m² και ύψος 2,18 μέτρα (ως ανωτ. σ. 28). Η συνολική τους επιφάνεια είναι 238 m². Τα παράθυρα των κελιών 1-7, 9-13, 15-19, και 22-28 περιβάλλονται από ένα μικρό τοίχωμα όπως βλέπουμε παρακάτω (ως ανωτ. σ. 154-155):

Σε αυτά λοιπόν τα κελιά φονεύτηκαν τον Σεπτέμβριο του 1941 600 Ρώσοι αιχμάλωτοι πολέμου και 250 ασθενείς. Τι στοιχεία υπάρχουν όμως γι' αυτό το γεγονός;

II. Η ημερομηνία

Για την πρώτη πειραματική εκτέλεση υπάρχει πλήθος μαρτυριών οι οποίες όμως δεν καταφέρνουν να συμφωνήσουν σχεδόν πουθενά. Δεδομένου του μεγάλου αριθμού των ασυμφωνιών θα παρουσιαστούν οι πιο βασικές, ξεκινώντας από την ημερομηνία. Ο κρατούμενος Μάικλ Κούλα κατέθεσε σχετικά (ως ανωτ. σ. 42):

«Σύμφωνα με τις πληροφορίες μου, η πρώτη εκτέλεση έγινε την νύχτα στις 14-15 και την ημέρα της 15ης Αυγούστου 1941 στα κελιά του Block II. Το θυμάμαι πολύ καλά διότι συνέπεσε με την πρώτη επέτειο της αφίξεώς μου στο στρατόπεδο και επειδή οι πρώτοι Ρώσοι αιχμάλωτοι πολέμου θανατώθηκαν τότε με αέρια.»

Ο SS Μαξ Γκράμπνερ (ως ανωτ. σ. 69):

«Οι κρατούμενοι στο Άουσβιτς άρχισαν να δολοφονούνται με αέρια από το 1942 και μετά, αρχικά στο Block II.»

Ο SS Χένρυ Στορτς (ως ανωτ. σ. 70):

«Νομίζω ότι ήταν την άνοιξη του 1941 που έμαθα ότι είχαν σκοτωθεί άνθρωποι για πρώτη φορά με Zyklon B στο υπόγειο του Block II [...] του κυρίως στρατοπέδου.»

Αν και η επίσημη ημερομηνία είναι η 3η Σεπτεμβρίου 1941, δεν υπάρχει κάποια απόδειξη. Στην πραγματικότητα, σύμφωνα με τις μαρτυρίες η ημερομηνία κινείται μεταξύ της άνοιξης του 1941 και του Ιανουαρίου του 1942.

III. Ο αριθμός των θυμάτων

Διαφωνίες υπάρχουν και ως προς τα θύματα, τα οποία είναι Ρώσοι ή Πολωνοί, αξιωματικοί ή κομισάριοι ή στρατιώτες ή παρτιζάνοι, αιχμάλωτοι πολέμου και ασθενείς ή μόνον αιχμάλωτοι πολέμου. Αλλά οι μεγαλύτερες διαφωνίες αφορούν τον αριθμό των θυμάτων. Έτσι ο κρατούμενος Γιουτζίν Μοτς λέει για 200 αιχμαλώτους και 100-150 ασθενείς. Ο Κούλα για 60 αιχμαλώτους και 260 ασθενείς. Άλλοι δίνουν τις συνθέσεις 500/196, 600/400, 600/200, 600/257, 400/1000 και συνολικά οι νεκροί ήταν από 200 έως 1.663 (ως ανωτ. σ. 78, 94).

IV. Η εκτέλεση

Ακόμη και αν αγνοήσουμε όλα τα παραπάνω, ερωτήματα υπάρχουν για την ίδια την εκτέλεση. Πρώτον θα περιμέναμε να γίνει υπό άκρα μυστικότητα, να απομακρυνθούν οι μη εμπλεκόμενοι και ακολούθως να κλείσουν τα ανεπιθύμητα στόματα. Αλλά τίποτα τέτοιο δεν φαίνεται να συνέβη. Όπως γράφει ο Ρης (2013, σ. 83-84):

«Τα πειράματα του Fritzsch έγιναν γνωστά από την πρώτη κιόλας μέρα. “Μπόρεσα να δω ότι μετέφεραν χώμα με χειρόμαζες για να μονώσουν τα παράθυρα” λέει ο Wilhelm Brasse. “Και μια μέρα τους είδα να βγάζουν τους βαριά άρρωστους από το νοσοκομείο και να τους μεταφέρουν στο Block II”. [...] “Συγκέντρωσαν τους Σοβιετικούς αιχμαλώτους πολέμου στο υπόγειο” λέει ο August Kowalczyk. “Όμως το αέριο δε λειτούργησε τόσο καλά, και πολλοί από τους κρατούμενους ήταν ακόμα ζωντανοί την επόμενη μέρα. Έτσι μεγάλωσαν τη δόση. Χρησιμοποιήθηκαν ακόμα περισσότεροι κρύσταλλοι”.»

Εκτός απ' το ότι το Zyklon B δεν αποτελείται από «κρυστάλλους» αλλά από γύψινους κόκκους, η παραπάνω περιγραφή παρουσιάζει δύο άλυτα προβλήματα. Πρώτον: Μονώνουμε τα παράθυρα, κλειδώνουμε μέσα τα θύματα και ρίχνουμε το Zyklon B. Καλώς. Αλλά... από πού; Δεν υπάρχει κανένα άνοιγμα εισαγωγής σ' αυτά τα κελιά. Ο μόνος τρόπος θα ήταν από την πόρτα πριν κλείσει. Όπως όμως επισημαίνει ο Πρεσσάκ (βλ. ενότητα 5.2):

«Είναι δύσκολο να φανταστεί κάποιος έναν SS, φορώντας μάσκα και κρατώντας ένα κουτί Zyklon B στο χέρι του, να ρίχνει τους κόκκους στο διάστημα των 30 εκατοστών μεταξύ των κεφαλιών των θυμάτων και της οροφής (και, εν τω μεταξύ, να διακινδυνεύει τα σφαιρίδια να πέσουν έξω απ' τον θάλαμο) και μετά να προσπαθεί να κλείσει την πόρτα, χωρίς η ενέργεια αυτή να μην οδηγήσει σε μια απελπισμένη προσπάθεια των θυμάτων να το σκάσουν.»

Και τα θύματα ήταν Ρώσοι αιχμάλωτοι πολέμου, όχι ανήμποροι και παιδιά. Αλλά ακόμη πιο εξωπραγματικός είναι ο ισχυρισμός ότι το αέριο «δεν λειτούργησε καλά» και πολλοί ήταν ζωντανοί την επομένη μέρα. Όχι μόνον το αέριο δεν είναι κινητήρας για να μην λειτούργει καλά, αλλά ακόμη και χωρίς καθόλου αέριο, μέχρι την επομένη μέρα θα ήταν όλοι νεκροί από ασφυξία. Με μέση επιφάνεια 9 m^2 και ύψος $2,18 \text{ μέτρα}$ ο χώρος κάθε κελιού είναι $19,62 \text{ m}^3$. Με 40 άτομα κατά μέσο όρο σ' ένα κελί (οι μάρτυρες λένε μέχρι 60) ο ελεύθερος χώρος είναι $15,62 \text{ m}^3$. 40 άτομα παράγουν $0,012 \text{ m}^3 \text{ CO}_2$ το λεπτό ή περίπου $0,08\%$ του αέρα. Το CO_2 θα είχε φτάσει το 10% σε 125 λεπτά, δηλαδή δύο ώρες. Η πραγματικότητα φυσικά είναι ότι το κυάνιο θα είχε φονεύσει τους πάντες πολύ πιο πριν.

Τέλος, τα πτώματα περιγράφονται ως μπλε, πράσινα, μπλε-μωβ, ή μπλε-μαύρα. Αλλά η δηλητηρίαση από κυάνιο προκαλεί έναν ροδοκόκκινο χρωματισμό, όπως γίνεται και με το CO (**Forensic Pathology**, σ. 271). Είναι αρκετά σαφές ποια η αξιοπιστία των σχετικών μαρτυριών, οι οποίες είναι και οι μόνες που στηρίζουν αυτό το γεγονός. Ένα μάλιστα γεγονός που δεν είχε κανένα νόημα, διότι οι Γερμανοί δεν είχαν βρει το Zyklon B πάνω στα δέντρα ή πεταμένο σε κάποιο χωράφι. Γνώριζαν καλά τις ιδιότητες και την τοξικότητά του και τέτοιο πείραμα απλώς δεν χρειαζόταν. Αν έγινε, το μόνο σίγουρο είναι ότι δεν ξέρουμε τίποτα γ' αυτό.

6.2 Κρεματόριο I

Μετά το πείραμα στην Πτέρυγα 11 οι εκτελέσεις συνεχίστηκαν στο κρεματόριο του στρατοπέδου (Κρεματόριο I) το οποίο λειτούργησε για περίπου έναν χρόνο. Ως θάλαμος αερίων χρησιμοποιήθηκε το νεκροτομείο του κρεματορίου αφού ανοίχτηκαν κάποιες τρύπες στην οροφή. Αργότερα οι εκτελέσεις μεταφέρθηκαν στο Μπίρκεναου και το 1944 το κτήριο μετατράπηκε σε αντιαεροπορικό καταφύγιο.

Προτού εξετάσουμε τι στοιχεία υπάρχουν για την ύπαρξη θαλάμου αερίων σε αυτό το κτίσμα, πρέπει να επισημάνουμε πού βρισκόταν. Αν οι Γερμανοί είχαν αποφασίσει να προχωρήσουν σε μαζικές δολοφονίες το λογικό θα ήταν να διαλέξουν κάποιο κρυφό και απομακρυσμένο σημείο, ειδικά από την στιγμή που το ίδιο το στρατόπεδο δεν ήταν καθόλου κρυφό. Το κρεματόριο όμως όχι μόνον ήταν ευκόλως ορατό από όλες τις πλευρές, αλλά βρισκόταν **εκτός** του κυρίως στρατοπέδου. Εκατοντάδες εργάτες περνούσαν καθημερινά έξω από το κρεματόριο προτού διαβούν την κεντρική πύλη και μπορούσαν να δουν τι συνέβαινε. Και δεν ήταν μόνο αυτοί διότι όπως βλέπουμε στην φωτογραφία, απέναντι από το κρεματόριο βρισκόταν το νοσοκομείο:

Όχι μόνον το κρεματόριο δεν ήταν κρυμμένο, αλλά το κυάνιο κατά τον εξαερισμό θα μπορούσε με το παραμικρό αεράκι να φτάσει στο νοσοκομείο δηλητηριάζοντας προσωπικό και ασθενείς. Όχι και τόσο έξυπνη επιλογή.

Ι. Οι μάρτυρες

Τα μόνα στοιχεία για την ύπαρξη θαλάμου αερίων στο Κρεματόριο Ι είναι (και πάλι) μαρτυρίες οι οποίες είναι (και πάλι) αντιφατικές και ασυμβίβαστες. Ο Πρεσσάκ (1989, σ. 128) αν και το αναγνωρίζει, τις αποδέχεται επειδή συμφωνούν στο βασικό σημείο, ήτοι την χρήση του νεκροτομείου για εγκληματικό σκοπό. Και αυτό παρά τις υποσχέσεις του ότι θα θεμελιώσει την ιστορική ύπαρξη των θαλάμων με βάση τα έγγραφα, εν αντιθέσει με την χρεωκοπημένη (όπως την χαρακτηρίζει) επίσημη ιστοριογραφία η οποία (ως ανωτ. σ. 264):

«Βασίζεται ως επί το πλείστον σε μαρτυρίες, μαζεμένες αναλόγως την διάθεση της στιγμής, κουτσουρεμένες για να ταιριάζουν σε μια αυθαίρετη αλήθεια και γαρνιρισμένες με μερικά γερμανικά έγγραφα άνισης αξίας και άνευ σύνδεσης το ένα με το άλλο.»

Ας δούμε λοιπόν τι λένε κάποιοι βασικοί μάρτυρες ξεκινώντας απ' τον Ρούντολφ Ες. Μετά την εκτέλεση στην Πτέρυγα ΙΙ ακολούθησαν τα εξής (1974, σ. 164):

«Θυμάμαι πιο καθαρά την θανάτωση εννιακοσίων Ρώσων η οποία ακολούθησε λίγο μετά στο παλιό κρεματόριο. [...] Καθώς ξεφόρτωνε το τρένο, ανοίχτηκαν τρύπες στην [...] συμπαγή οροφή του νεκροτομείου. Οι Ρώσοι διατάχτηκαν να γδυθούν στον προθάλαμο· κατόπιν μπήκαν ήσυχα στο νεκροτομείο, διότι τους είχαν πει ότι θα αποπειρωθούν. [...] Οι πόρτες σφραγίστηκαν και το αέριο ρίχτηκε απ' τις τρύπες στην στέγη. [...] Όταν ρίχτηκε μέσα η σκόνη, κάποιοι φώναζαν “Αέριο!”, μετά ένα μεγάλο ουρλιαχτό, και οι παγιδευμένοι κρατούμενοι όρμησαν και στις δύο πόρτες. Αλλά οι πόρτες άντεξαν. Ανοίχτηκαν αρκετές ώρες αργότερα, ώστε ο χώρος να αεριστεί.»

Αυτή η περιγραφή παρουσιάζει πολλά προβλήματα. Σύμφωνα με τα παραπάνω το νεκροτομείο μετατράπηκε σε θάλαμο αερίων επί τόπου, καθώς ξεφόρτωνε το τρένο. Η μόνη όμως μετατροπή ήταν οι τρύπες στην οροφή. Κατά τ' άλλα, ούτε εξαερισμός, ούτε αεροστεγείς ατσάλινες πόρτες προστέθηκαν. Ο δε προθάλαμος ήταν μικρός και χωρούσε μέχρι 30 άτομα, άρα οι 900 Ρώσοι θα έπρεπε να μουν στον θάλαμο ανά 30. Όμως ο θάλαμος δεν είχε λουτρά ή κάτι παρόμοιο για να τους ξεγελάσει. Παρ' όλα αυτά αυτοί παρέμειναν ήσυχοι

μέχρι να γεμίσει ο θάλαμος, ο οποίος ήταν 78 m² και συνεπώς θα έπρεπε να στριμωχτούν 11 άτομα ανά τετραγωνικό μέτρο. Αλλά ούτε και εκεί υποψιάστηκαν κάτι. Μόνο όταν ρίχτηκε το αέριο ξύπνησαν και «όρμησαν» στις πόρτες. Αλλά έτσι που ήταν στριμωγμένοι δεν θα μπορούσαν να κάνουν βήμα. Ο Πρεσσάκ σχολιάζει (1989, σ. 127):

«Δύο λεπτομέρειες είναι απίθανες: το στρίμωγμα 900 ατόμων σε 78.2 m² και η “ταχεία” διάτρηση πολλών τρυπών στην οροφή για να ριχτεί το Zyklon B. Το τρύπημα μέσα από 10 έως 15 εκατοστά σκυρόδεμα δεν ήταν μια δουλειά που θα μπορούσε να γίνει στην παρόρμηση της στιγμής.»

Σωστά, αλλά ο Πρεσσάκ για να μην απορρίψει την μαρτυρία του Ες αναγκάζεται να καταφύγει στην εξής αστειότητα: **Ήταν παρών, χωρίς να δει** (ως ανωτ. σ. 128). Δηλαδή δεν ήταν καν μάρτυρας. Μάλιστα. Ένας άλλος SS, ο Χανς Σταρκ, κατέθεσε (Rees, σ. 110):

«Στις εκτελέσεις με αέρια έπρεπε να βάλουμε Zyklon B ταυτόχρονα και στα δύο ανοίγματα του θαλάμου αερίων [...] Καθώς το Zyklon B είχε κοκκώδη μορφή, έπεφτε πάνω στους ανθρώπους όπως το ρίχναμε μέσα. [...] Έπειτα από μερικά λεπτά ανοίγαμε το θάλαμο αερίων. Τα πτώματα κείτονταν παντού.»

Κατ’ αρχάς για τον Σταρκ τα ανοίγματα στην οροφή ήταν δύο, όχι τέσσερα. Μετά λέει ότι έπρεπε να ρίξουν το Zyklon B ταυτόχρονα στα δύο ανοίγματα, χωρίς να εξηγήσει το γιατί. Δεν υπήρχε λόγος για κάτι τέτοιο. Στην επόμενη μάλιστα σελίδα ο Ρης δίνει την μαρτυρία ενός κρατουμένου ο οποίος διαγνεύει τον Σταρκ λέγοντας ότι είδε μόνο έναν SS να ρίχνει το Zyklon σε μία καταπακτή όχι δύο. Αλλά αυτά δεν έχουν τόση σημασία. Έχοντας δει πώς λειτουργεί ένας θάλαμος αερίων καταλαβαίνουμε ότι η περιγραφή του Σταρκ δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα. Πρώτον, για να πεθάνουν εκατοντάδες άτομα σε λίγα λεπτά θα χρειαζόνταν **υψηλότερες** συγκεντρώσεις κυανίου **σε όλο τον θάλαμο**. Αλλά αυτό δεν μπορεί να γίνει με το Zyklon B το οποίο απελευθερώνει το αέριο πολύ αργά. Επίσης δεν υπήρχε κάποιο εσωτερικό σύστημα για να καταναίμει το αέριο ομοιόμορφα σε όλο τον χώρο. Ακόμη όμως κι αν ήταν εφικτό, αυτό που δεν μπορούσε να γίνει με τίποτα ήταν το άνοιγμα του θαλάμου και η μεταφορά των πτωμάτων. Το Zyklon θα συνέχιζε να απελευθερώνει αέριο και η είσοδος στον θάλαμο θα ισοδυναμούσε με σίγουρο θάνατο. Θα έπρεπε πρώτα να αδειάσει (μετά από 1-2 ώρες), να εξαεριστεί ο θάλαμος (με τα στοιβαγμένα πτώματα θα χρειαζόνταν ώρες αν όχι μέρες) και μετά να ανοίξει. Όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, κατά την απολύμανση ενός άδειου κτηρίου προτείνεται 20 ώρες εξαερισμός. Ο Σταρκ συνεπώς δεν μπορεί να περιγράψει ένα γεγονός που είδε με τα μάτια του. Και είναι σημαντικό ότι όλες οι μαρτυρίες παρουσιάζουν το ίδιο σενάριο με μικρές παραλλαγές.

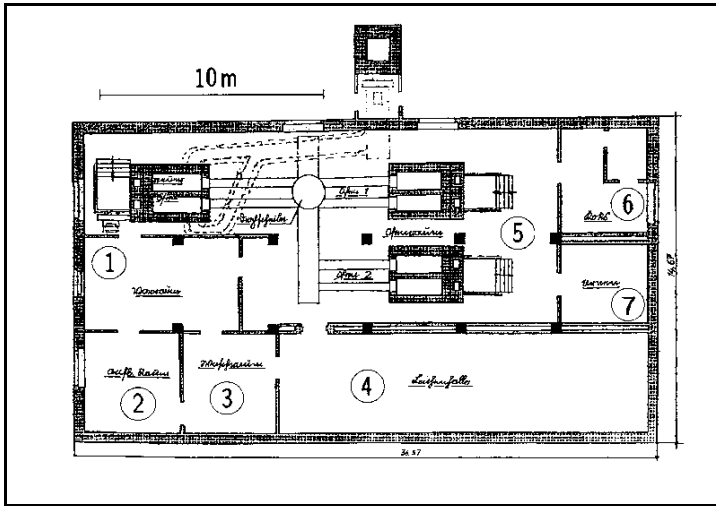
Μετά υπάρχουν οι εξωπραγματικοί ισχυρισμοί του SS Πέρυ Μπροντ, όπως 3 εκατομμύρια νεκροί κατά την θητεία του στο Άουσβιτς (C. Mattogno, **Crematorium I**, σ. 57), οι οποίοι ανάγκασαν τον Πρεσσάκ να γράψει (1989, σ. 128):

«Η μορφή και το ύψος της δήλωσής του ακούγονται ψευδείς. Τα κείμενά του δεν μπορεί να είναι η πιστή αντανάκλαση των σκέψεων ενός SS και πράγματι η ανάγνωσή τους δίνει την εντύπωση ότι γράφτηκαν από έναν πρώην κρατούμενο. [...] Περαιτέρω, το πρωτότυπο χειρόγραφο της δήλωσής του δεν είναι γνωστό.»

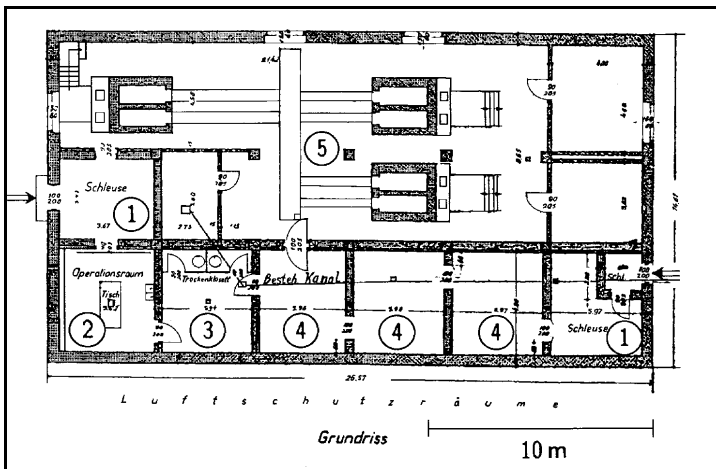
Αν και ο Πρεσσάκ πιστεύει ότι η δήλωση του Μπροντ διορθώθηκε από τους Πολωνούς «ελαφρώς» (τα εισαγωγικά δικά του, άρα πολύ), δεν διστάζει να την δεχτεί.

II. Τα έγγραφα

Λόγω της αναξιοπιστίας των μαρτυριών πρέπει να στραφούμε στα έγγραφα, τα οποία παρουσιάζουν μια διαφορετική εικόνα της ιστορίας του κρεματορίου, του οποίου το σχέδιαγραμμα στην αρχική του μορφή είχε ως εξής (**The Rudolf Report**, σ. 74):

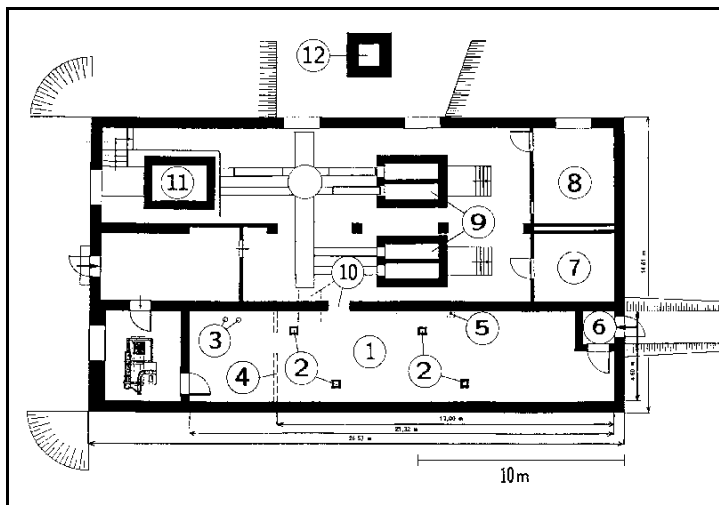
Το (4) είναι το νεκροτομείο, το (3) είναι το δωμάτιο όπου έπλεναν τα πτώματα και το (5) το δωμάτιο με τους κλιβάνους. Το πρώτο που διαπιστώνουμε είναι ότι δεν υπάρχει εξωτερική πόρτα στον θάλαμο. Τα θύματα θα έπρεπε πρώτα να περάσουν είτε από το δωμάτιο (5) είτε από το (3), βλέποντας πτώματα εδώ κι εκεί (πλην των νεκρών από αέρια θα υπήρχαν και οι δεκάδες νεκροί από ασθένειες). Καθόλου έξυπνη διάταξη αν ο σκοπός ήταν να πειστούν ότι πάνε για λουτρό. Το 1944 το κρεματοριο μετατράπηκε σε αντιαεροπορικό καταφύγιο οπότε είχε την παρακάτω μορφή (ως ανωτ. σ. 75):

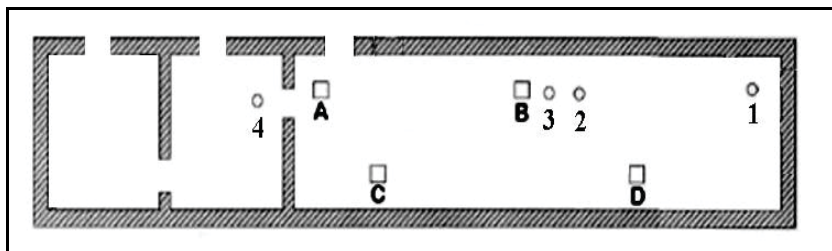
Για την μετατροπή έγιναν κάποιες εργασίες οι οποίες περιγράφονται λεπτομερώς σε μια επιστολή του SS-Obersturmführer Γιόστεν. Κάποιες εξ αυτών ήταν οι εξής:

«Εγκατάσταση αεροστεγών πορτών, παραθυρόφυλλων, και παραθύρων. Κατασκευή ανοιγμάτων στα τοιχώματα, απαραίτητων για τους φούρνους θέρμανσης, καθώς και για τις εισόδους και εξόδους του εξαερισμού.» (ως ανωτ. σ. 76)

Αυτό δείχνει ότι μέχρι τότε δεν υπήρχαν αεροστεγείς πόρτες στο κρεματόριο, ούτε άλλα ανοίγματα στην οροφή. Στις εργασίες δεν επισημαίνεται επίσης κάποιο κλείσιμο ανοιγμάτων τα οποία αν υπήρχαν δεν θα είχε νόημα να τα κλείσουν για να ανοίξουν άλλα, μειώνοντας έτσι την αντοχή της στέγης. Μετά τον πόλεμο οι Πολωνοί προχώρησαν σε μερικές μετατροπές και το κρεματόριο σήμερα έχει ως εξής (ως ανωτ.)

Οι εσωτερικοί τοίχοι του νεκροτομείου γκρεμίστηκαν (ακόμη και εκείνος που χώριζε το νεκροτομείο απ' το δωμάτιο πλύσης) ενώ ανοίχτηκαν 4 καινούργιες τρύπες στην οροφή (2). Αν όμως είχαν υπάρξει άλλες αρχικά, θα ήταν ορατές από το εσωτερικό και θα ήταν εύκολο να ανοιχτούν και πάλι. Αλλά κάτι τέτοιο δεν συνέβη.

Σε αυτό το σχέδιο (ως ανωτ. σ. 81) φαίνεται η θέση όλων των τρυπών στην οροφή στην πρωτότυπη διάταξη του κρεματορίου. Οι αριθμοί είναι οι θύρες του εξαερισμού (κλειστές σήμερα αλλά ορατές από μέσα) και τα γράμματα είναι τα ανοίγματα που ανοίχτηκαν μετά

τον πόλεμο. Είναι σαφές ότι οι αριθμοί δεν μπορεί να ήταν ανοίγματα εισαγωγής Zyklon B. Είναι τοποθετημένα ακανόνιστα, έχουν στρογγυλό σχήμα, και το άνοιγμα 4 είναι στο πλυντήριο. Όσο για τα σημερινά ανοίγματα, δεν είναι πρωτότυπα. Είναι μεν τοποθετημένα ομοιόμορφα, αλλά μόνον στην τωρινή μορφή του θαλάμου, ο οποίος περιλαμβάνει το νεκροτομείο μαζί με το δωμάτιο πλύσης. Είναι τελείως ασύμμετρα στην αρχική του μορφή.

Όλες αυτές τις αλλαγές παραδέχτηκε το 1995 ο Γάλλος δημοσιογράφος και αντισταθωρητής Έρικ Κόναν γράφοντας (ως ανωτ. σ. 78):

«Το 1948, όταν δημιουργήθηκε το μουσείο, το Κρεματόριο I ανακατασκευάστηκε στην υποτιθέμενη αρχική του μορφή. Όλα σ' αυτό είναι λάθος (Tout y est faux): οι διαστάσεις του θαλάμου αερίων, οι θέσεις των θυρών, τα ανοίγματα για την ρίψη του Zyklon B, οι φούρνοι, ανακατασκευασμένοι σύμφωνα με τις αναμνήσεις κάποιων επιζώντων, το ύψος της καμινάδας. [...] Προς το παρόν, τα πράγματα παραμένουν ως έχουν και δεν λέγεται τίποτα στους επισκέπτες. Είναι πολύ περίπλοκο.»

Ερωτήματα υπάρχουν και για τις αεροστεγείς πόρτες που θα έπρεπε να έχει ο θάλαμος. Δεν υπάρχει κανένα έγγραφο για την τοποθέτησή τους ενώ και οι ίδιες οι πόρτες δεν βρέθηκαν ποτέ. Και κάτι πολύ απλό που μπορεί να διαπιστώσει οποιοσδήποτε επισκέπτης: Δεν υπάρχει ίχνος πρωσικού μπλε στους τοίχους του θαλάμου. Πώς εξηγείται αυτό; Ο Πρεσσάκ κάνει μια απόπειρα (1989, σ. 555):

«Λίγο από το δηλητήριο εισπνεόταν από τα θύματα και το υπόλοιπο απομακρυνόταν από τους απορροφητήρες, έτσι ώστε ο χρόνος επαφής ήταν σύντομος και οι τοίχοι δεν προλάβαν να εμποτιστούν.»

Αυτή η εξήγηση είναι φυσικά επιεικώς καταγέλαστη. Σύμφωνα με αυτήν οι Γερμανοί είχαν ανακαλύψει το τηλεκατευθυνόμενο αέριο, το οποίο πήγαινε κατ' ευθείαν στις μύτες και τα στόματα, μακριά από τους τοίχους, την οροφή, αλλά και τα ίδια τα σώματα των θυμάτων (το κυάνιο απορροφάται από το δέρμα). Ο Πρεσσάκ θα πρέπει να βρέθηκε σε πολύ δύσκολη θέση για να γράψει κάτι τέτοιο, αν και φαρμακοποιός.

Συνοψίζοντας, το νεκροτομείο του Κρεματορίου I δεν πληρούσε στο ελάχιστο τις προϋποθέσεις ενός θαλάμου αερίων και δεν υπάρχει έγγραφη ή απτή απόδειξη ότι πράγματι χρησιμοποιήθηκε ως τέτοιος.

6.3 Τα Bunkers

Μετά το Κρεματόριο I οι εκτελέσεις μεταφέρθηκαν στο Μπίρκεναου και συγκεκριμένα στα λεγόμενα Bunkers. Επρόκειτο για δύο παλιές αγροικίες εκτός του στρατοπέδου οι οποίες μετατράπηκαν σε θαλάμους αερίων, γνωστές ως Bunker 1 ή Μικρό Κόκκινο Σπίτι και Bunker 2 ή Μικρό Άσπρο Σπίτι. Δίπλα τους υπήρχαν ξύλινοι στρατώνες όπου γδύνονταν τα θύματα. Οι εκτελέσεις στο Bunker 1 ξεκίνησαν τον Μάρτιο του '42 και στο Bunker 2 τον Ιούνιο. Πώς έχουν τα πράγματα εδώ; Κατ' αρχάς κάθε κατασκευή στο στρατόπεδο είχε ως αποτέλεσμα πλήθος εγγράφων και αρμόδιο ήταν το Κεντρικό Γραφείο Κατασκευών (ZBL). Σε αυτά τα έγγραφα (τα οποία έπεσαν **όλα** στα χέρια των Σοβιετικών) καταγράφονται λεπτομερώς οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης, οι εργασίες που θα γίνουν, τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν, το κόστος κλπ. Για να μετατραπούν δύο αγροικίες σε θαλάμους αερίων

θα είχαν γίνει αρκετές εργασίες όπως παραγγελία και εγκατάσταση αεροστεγών πορτών, στήσιμο φραχτών, χτίσιμο αποδυτηρίων, σύνδεση με το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης του στρατοπέδου για τον καθαρισμό των θαλάμων κλπ. Στα έγγραφα όμως του ZBL δεν υπάρχει ίχνος αυτών των εργασιών. Το μόνο που έχουμε για την ύπαρξη αυτών των «Καταφυγίων» είναι μαρτυρίες, ως συνήθως αντιφατικές. Η δε λειτουργία τους είναι ιδιαίτερος προβληματική. Για κάποιον άγνωστο λόγο, εσωτερικά είχαν χωριστεί σε μικρότερους θαλάμους (δύο στο Καταφύγιο 1, τέσσερις στο Καταφύγιο 2) κάτι που δεν θα βοηθούσε σε τίποτα και θα έκανε την διαδικασία πιο περίπλοκη. Ειδικά για το Καταφύγιο 2 το οποίο μπήκε σε λειτουργία επειδή το 1 δεν αρκούσε, αποτελεί μέγα μυστήριο ο εσωτερικός διαμερισμός. Ακόμη χειρότερα, δεν υπήρχε κανένα σύστημα εξαερισμού. Με μια απλή ματιά η ιστορία και η λειτουργία αυτών των καταφυγίων δεν βγάζει νόημα. Αλλά ας τα πάρουμε από την αρχή.

Ι. Οι πρώτες εκθέσεις

Η πρώτη σχετική έκθεση εμφανίζεται τον Αύγουστο του 1942:

*«Πιο φοβερές είναι οι μαζικές εκτελέσεις με αέρια σε θαλάμους κατασκευασμένους για τον σκοπό αυτό. Υπάρχουν δύο και χωράνε 1.200 άτομα. Διαθέτουν μπανιέρες και λουτρά, αλλά αντί για νερό βγαίνει αέριο από αυτά. Κατ' αυτόν τον τρόπο, δολοφονούνται ολόκληρες μεταφορές ανυποψίαστων ατόμων. Τους λένε ότι πάνε για λουτρό, τους δίνουν πετσέτες – με αυτόν τον τρόπο, 300.000 άτομα έχουν ήδη πεθάνει. Αρχικά, θάβονταν σε τάφους, τώρα καίγονται έξω σε τάφρους σκαμμένες γι' αυτόν τον λόγο. Ο θάνατος έρχεται από ασφυξία διότι αίμα τρέχει απ' την μύτη και το στόμα.» (C. Mattogno, **The Bunkers of Auschwitz**, σ. 51)*

Σε αυτήν την πρώτη εκδοχή το Zyklon δεν έχει κάνει ακόμα την εμφάνισή του και το αέριο βγαίνει από τα λουτρά. Σε μια επόμενη ανώνυμη έκθεση της αντίστασης του στρατοπέδου τον Δεκέμβριο του '42 παρουσιάζονται περισσότερες λεπτομέρειες:

«Αν ο αριθμός τους ήταν πολύ μεγάλος, φορτώνονταν σε φορτηγό και μεταφέρονταν στον θάλαμο αερίων του Μπίρκεναου. Υπάρχουν δύο, και χωράνε 1.000 άτομα κάθε φορά. Πρόκειται για δύο κατοικίες, στις οποίες τα εσωτερικά τοιχώματα και τα παράθυρα έχουν αφαιρεθεί. Έχουν μείνει μόνο φαρδιές, αεροστεγείς πόρτες και μικρά ανοίγματα για εξαερισμό. Στο εσωτερικό, οι θάλαμοι μοιάζουν με λουτρό, με την διαφορά ότι αντί για νερό βγαίνει τοξικό αέριο. Μέσα υπάρχει η τροχιά ενός στενού σιδηροδρόμου για να πάρει τα πτώματα. Μεταξύ των δύο θαλάμων, υπάρχει ένας στρατώνας χωρισμένος σε δύο τμήματα, ένα για τις γυναίκες και τα παιδιά και ένα για τους άνδρες. [...] Όταν ο θάλαμος γεμίσει, οι πόρτες κλείνουν και το αέριο βγαίνει από τα ανοίγματα που μοιάζουν με λουτρό. Είναι δύσκολο να πεις τι γίνεται μετά στο εσωτερικό. Μετά από μισή ώρα ανοίγει ο εξαερισμός, και μετά από 45 λεπτά τα πτώματα έχουν ήδη φορτωθεί στα βαγόνια και απομακρύνονται. Ο θάνατος επέρχεται μάλλον μέσω ασφυξίας, διότι όλοι αιμορραγούν από το στόμα. Αρχικά τα πτώματα θάβονταν δημιουργώντας τεράστιους τάφους που περιείχαν περίπου 200.000 άτομα.» (ως ανωτ. σ. 58-59)

Εδώ υπάρχουν πολλές λεπτομέρειες που απέχουν όμως αρκετά από την τελική εκδοχή, όπως η σιδηροτροχιά για την απομάκρυνση των πτωμάτων, τα αποδυτήρια ανάμεσα στους θαλάμους και ο εξαερισμός. Οι εκθέσεις συνεχίστηκαν χωρίς όμως να εμφανίζεται ούτε ο όρος Καταφύγιο, ούτε το είδος του αερίου. Το τελευταίο εμφανίζεται για πρώτη φορά σε μια ανώνυμη έκθεση του 1944 (ως ανωτ. σ. 67):

«Μέχρι την άνοιξη του 1943, δύο μικρά αγροκτήματα στο Μπρεζίνκα/Μπίρκεναου χρησιμοποιήθηκαν ως θάλαμοι αερίων. Όλα τα παράθυρα είχαν χτιστεί και υπήρχαν μόνο λίγα ανοίγματα ερμητικά κλειστά και ψεύτικα λουτρά στην οροφή. [...] Μέσα από τα ανοίγματα ρίχνουν ένα κονιοποιημένο αέριο, από κουτιά που φέρουν το όνομα CYKLON. Η σκόνη, οξειδούμενη, δηλητηριάζει αμέσως τους ανθρώπους που είναι μέσα. Προκειμένου να ξοδεύουν λιγότερο CYKLON – ένα αέριο που μυρίζει σαν μουστάρδα – ρίχνουν πρώτα άλλα κουτιά τα οποία απορροφούν το οξυγόνο του αέρα. Ο εξαεριστήρας [ανοίγει] και ειδικοί Sonderkommando ρίχνουν τα πτώματα σε δύο τεράστιους λάκκους, τα τακτοποιούν σε στρώματα και τα σκεπάζουν με χλωριούχο ασβέστιο. Επειδή οι λάκκοι γεμίζουν γρήγορα, ήδη από το καλοκαίρι του 1942 τα πτώματα καίγονταν σε πυρές από κλαδιά και ξύλα με πετρέλαιο ή βενζίνη. Τα παιδιά ρίχνονταν κατ' ευθείαν στις πυρές εν μέσω πραγματικά τρομερών κατάρων.»

Εδώ κάνει την πρώτη του εμφάνιση το Zyklon και ως εκ τούτου τα ανοίγματα για την εισαγωγή του, παρά την πρωτοφανή άγνοια του συντάκτη περί αυτού (σκόνη που οξειδώνεται και μυρίζει σαν μουστάρδα), ο οποίος επινοεί μέχρι και... κουτιά που απορροφούν τον αέρα, ενώ δεν ξέρει ότι Sonderkommando σήμαινε ειδικοί κομμάντο και η φράση «ειδικοί Sonderkommando» είναι πλεονασμός. Πώς πήρε όμως η ιστορία την τελική της μορφή;

II. Η κατάθεση του Σλόμο Ντράγκον

Η κυρίως πηγή είναι η μαρτυρία ενός κρατουμένου, του Σλόμο (ή Σλάμα) Ντράγκον, ο οποίος όπως υποστηρίζει είχε δουλέψει σε αυτά τα Καταφύγια. Ο Ντράγκον έδωσε δύο καταθέσεις, μία ενώπιον ενός Σοβιετικού δικαστή (ως ανωτ. σ. 71-73) και μία ενώπιον ενός Πολωνού τρεις μήνες αργότερα (ως ανωτ. σ. 73-74). Παρ' όλα αυτά υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο καταθέσεων, ξεκινώντας από την ορολογία. Στην πρώτη ο Ντράγκον δεν φαίνεται να ξέρει τον όρο Καταφύγιο (καίτοι επίσημος) και λέει απλώς θάλαμος αερίων. Ο όρος εμφανίζεται στην δεύτερη κατάθεση. Περαιτέρω:

Τα Καταφύγια 1 και 2 βρίσκονταν σε απόσταση:

- ♦ 3 χιλιόμετρων.
- ♦ 500 μέτρων.

Ως προς το Καταφύγιο 1, κάθε θάλαμος είχε:

- ♦ Δύο πόρτες.
- ♦ Μία πόρτα κι ένα παράθυρο.

Σε μικρή απόσταση απ' το Καταφύγιο 1 υπήρχαν:

- ♦ Δύο ξύλινοι στρατώνες (στα 500 μέτρα).
- ♦ Δύο στρατώνες κι ένας αχυρώνας.

Οι λάκκοι όπου καίγονταν οι νεκροί βρίσκονταν:

- ♦ 500 μέτρα απ' τον θάλαμο (ήτοι σε ίδια απόσταση με τους στρατώνες).
- ♦ Πολύ μακριά απ' τον θάλαμο (εν αντιθέσει με τους στρατώνες που ήταν κοντά).

Ακολουθώς, ως προς το Καταφύγιο 2:

Τα παράθυρα:

- ◆ Είχαν σφραγιστεί ερμητικά.
- ◆ Είχαν χτιστεί.

Δύο στρατώνες βρίσκονταν σε απόσταση:

- ◆ 150 μέτρων.
- ◆ 30-40 μέτρων.

Οι λάκκοι καύσης βρίσκονταν:

- ◆ 150 μέτρα απ' το Καταφύγιο.
- ◆ Στην άλλη πλευρά του σπιτιού.

Και ήταν:

- ◆ Έξι.
- ◆ Τέσσερις.

Διαστάσεων:

- ◆ 30-35 x 7-8 x 2.
- ◆ 30 x 7 x 3.

Το Καταφύγιο χωρούσε:

- ◆ 2.000 άτομα.
- ◆ Τουλάχιστον 2.500.

Πέραν αυτών οι καταθέσεις περιέχουν εξωπραγματικούς ισχυρισμούς, με τους πιο σημαντικούς να είναι οι εξής:

1. Το Καταφύγιο 1 είχε επιφάνεια 80 m² και χωρούσε 1.500-1.700 άτομα, ή μέχρι... 21 άτομα ανά τετραγωνικό μέτρο. Το Καταφύγιο 2 ήταν 100 m² και χωρούσε μέχρι 2.500 άτομα ή 25 άτομα ανά τετραγωνικό μέτρο.

2. Η παραμονή στον θάλαμο για παραπάνω από 20 λεπτά ήταν δύσκολη διότι η... οσμή του Zyklon δεν είχε φύγει! Δηλαδή οι εργάτες δούλευαν χωρίς μάσκες κάτι που θα τους είχε στείλει όλους στο νοσοκομείο (μαζί με τους Γερμανούς) αν όχι στο νεκροταφείο. Επίσης, σε ακόμη μια αντίφαση, στην πολωνική κατάθεση ως δια μαγείας οι εργάτες έχουν αποκτήσει μάσκες.

3. Το άδειασμα του Καταφυγίου 1 διαρκούσε 2-3 ώρες από 12 άντρες οι οποίοι έβγαζαν 6 πτώματα ανά 15 λεπτά. Αλλά έτσι τα 1.500 πτώματα θα απαιτούσαν... 62 ώρες.

4. Σε 24 ώρες οι λάκκοι έκαιγαν συνήθως 17.000-18.000 νεκρούς και ενίοτε έφταναν τους 27.000-28.000, το οποίο σημαίνει ότι οι 1.000.000 συνολικά νεκροί του Άουσβιτς θα είχαν φονευτεί σε 2 μήνες το πολύ μόνον στα Καταφύγια.

Υπάρχει άλλη μια λεπτομέρεια. Σύμφωνα με την επίσημη ιστορία οι εργάτες των θαλάμων φονεύονταν μετά από λίγο καιρό για να αντικατασταθούν (επειδή ήξεραν πολλά). Ο Ες μάλιστα λέει ότι στα Καταφύγια φονεύονταν αμέσως μετά από κάθε εκτέλεση (1974, σ. 210). Αλλά ο Ντράγκον τα λέει διαφορετικά. Ήδη την πρώτη μέρα δουλειάς αρρωσταίνει αλλά αντί να καταλήξει στον θάλαμο τού αναθέτουν άλλη δουλειά. Συνεχίζει μέχρι το 1944 δουλεύοντας περιστασιακά στα Καταφύγια, οπότε τον στέλνουν στο Κρεματόριο IV. Παραμένει εκεί μέχρι τις 18 Ιανουαρίου 1945 και κατόπιν μαζί με άλλους 100, αντί να εκτελεστούν στέλνονται οδοιπορικώς στην Γερμανία και ο Ντράγκον καταφέρει ν' αποδράσει! Συνεπώς, είτε θα δεχθούμε ότι οι Γερμανοί είχαν έναν πολύ περίεργο τρόπο να κλείνουν στόματα, είτε ότι ο μάρτυρας δεν μας τα λέει τόσο καλά.

III. Οι μαρτυρίες

Οι αντιφάσεις δεν απουσιάζουν και από τις υπόλοιπες μαρτυρίες και μάλιστα σε βασικά σημεία. Αρκεί να ρίξουμε μια ματιά στις μαρτυρίες για το Καταφύγιο 1 που επικαλείται ο Πρεσσάκ.

Στην περιοχή λοιπόν υπήρχαν:

- ◆ Ένα σπίτι (το Καταφύγιο) και δύο καλύβες (Ες).
- ◆ Ένα σπίτι, ένας αχυρώνας και δύο καλύβες (Ντράγκον).
- ◆ Δύο τσιμεντένια κτήρια (Μπενρουμπί).
- ◆ Ένα σπίτι κι ένα υπόστεγο (Μπούκι).
- ◆ Τρία ή τέσσερα σπίτια κι ένας αχυρώνας (Γκάρμπαρζ).

Οι θάλαμοι ήταν:

- ◆ Ένας (Μπούκι).
- ◆ Δύο σε διαφορετικά κτήρια (Μπενρουμπί).
- ◆ Δύο στο ίδιο κτήριο (Ντράγκον).
- ◆ Τέσσερις σε διαφορετικά κτήρια (Γκάρμπαρζ).
- ◆ Πέντε στο ίδιο κτήριο (Ες).

Με συνολική χωρητικότητα:

- ◆ 80 ατόμων (Γκάρμπαρζ).
- ◆ 800 ατόμων (Ες).
- ◆ 2.000 ατόμων (Ντράγκον).

Κάθε θάλαμος είχε:

- ◆ Δύο πόρτες (Ες).
- ◆ Μια πόρτα κι ένα παράθυρο (Ντράγκον).

Η εισαγωγή του Zyklon γινόταν από:

- ◆ Ειδικά ανοίγματα (Ες).
- ◆ Ένα παράθυρο (Ντράγκον).
- ◆ Μια καταπακτή (Γκάρμπαρζ).
- ◆ Μια μικρή καμινάδα (Μπούκι).

Οι λάκκοι είχαν διαστάσεις:

- ◆ 30 x 7 x 3 (Ντράγκον).
- ◆ 40 x 6 (Μπούκι).
- ◆ 20-30 x 50-60 (Γκάρμπαρζ).
- ◆ 20 x 3 x 2,5 (Μπενρουμπί).

Εδώ έχουμε ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα των μεθόδων της επίσημης ιστοριογραφίας. Ο Πρεσσάκ αναγκάζεται να παραδεχθεί ότι είναι αδύνατον να φτιαχτεί μια σύνθεση όλων αυτών των περιγραφών (1989, σ. 165), αλλά επειδή όλες περιγράφουν την ίδια διαδικασία (θανάτωση με αέρια), η χρήση του Καταφυγίου 1 για εξοντώσεις δεν μπορεί να αμφισβητηθεί! Και προσθέτει ότι οι μόνοι που θα μπορούσαν να ισχυριστούν ότι οι μάρτυρες ψεύδονται είναι οι κακόπιστοι αναθεωρητές. Οι μόνοι; Ιδού η απορία.

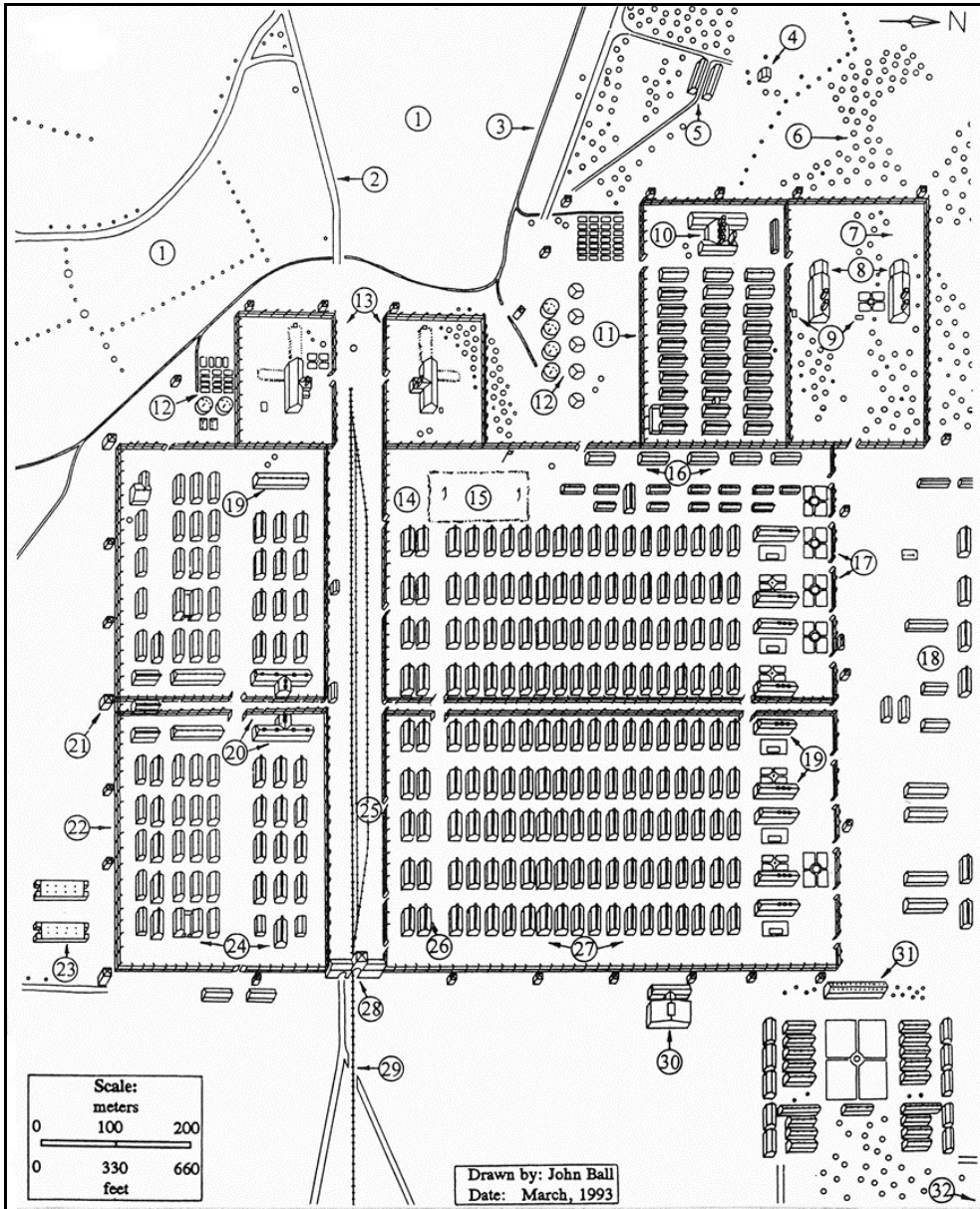
6.4 Κρεματόρια II-III

Το 1943 οι εκτελέσεις μεταφέρθηκαν στο Μπίρκεναου. Ουσιαστικά, όταν ακούμε Άουσβιτς εννοείται το Μπίρκεναου διότι σε αυτό αποδίδονται οι 1.000.000 νεκροί. Για τον σκοπό αυτό κατασκευάστηκαν 4 μεγάλα Κρεματόρια (II-V) σε δύο ζευγάρια. Το κάθε ζευγάρι αποτελείτο από δύο όμοια Κρεματόρια χτισμένα αντικρυστά. Κάθε Κρεματόριο διέθετε θάλαμο αερίων και κλιβάνους για την αποτέφρωση των πτωμάτων. Ας δούμε λοιπόν τι και πώς συνέβη εκεί ξεκινώντας από τα Κρεματόρια II-III, των οποίων οι θάλαμοι αερίων και τα αποδυτήρια βρίσκονταν στο υπόγειο (Κελάρι 1 και Κελάρι 2).

I. Η τοποθεσία

Το πρώτο που πρέπει να εξετάσουμε είναι τον χώρο του εγκλήματος. Με δεδομένη την μυστικοπάθεια των Γερμανών αλλά και την υπερβολική κίνηση στο στρατόπεδο, θα περιμέναμε τα Κρεματόρια να βρίσκονται σε κάποιο απομακρυσμένο σημείο και καταλλήλως περιφραγμένα ώστε να μην είναι εύκολη η παρατήρηση της δραστηριότητάς τους. Αλλά και πάλι διαπιστώνουμε το αντίθετο. Τα Κρεματόρια βρίσκονταν δίπλα στις υπόλοιπες εγκαταστάσεις και δεν ήταν κρυμμένα κατά κανέναν τρόπο. Μάλιστα έγγραφο του 1943 αποδεικνύει ότι οι Γερμανοί σκόπευαν να χτίσουν ένα μεγάλο νοσοκομείο εκεί κοντά. Τα σχόλια του Πρεσσάκ είναι χαρακτηριστικά (1989, σ. 512):

«Το σχέδιο στην φωτογραφία 20 είναι ένα πραγματικό θεόσταλτο για τους αναθεωρητές. Όσον αφορά την αρχική ρύθμιση για το τρίτο στάδιο κατασκευής στο Μπίρκεναου [...] δηλώνει επισήμως ότι αυτό επρόκειτο να είναι μόνον ένα μικτό στρατόπεδο καραντίνας και νοσηλείας. Υπάρχει ΑΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ στην δημιουργία ενός στρατοπέδου υγείας μερικές εκατοντάδες μέτρα από τέσσερα Κρεματόρια, όπου, σύμφωνα με την επίσημη ιστορία, εξοντώνονταν άνθρωποι σε μεγάλη κλίμακα.»

Όλα αυτά είναι πολύ πιο ξεκάθαρα στον χάρτη του στρατοπέδου (σχέδιο του αναθεωρητή Τζων Μπολ με βάση αεροφωτογραφία του 1944). Δίπλα από τα Κρεματόρια II-III πάνω αριστερά (13) υπήρχαν τα μαγειρεία (19), το γήπεδο ποδοσφαίρου (15) και λίγο πιο δεξιά το νοσοκομείο (16). Επίσης εκτός στρατοπέδου υπήρχε ένας δρόμος (2) και χωράφια (1) απ' όπου η παρατήρηση ήταν εύκολη. Υπάρχει και συνέχεια. Οι άρτι αφιχθέντες περνούσαν απ' την είσοδο (28), αποβιβάζονταν, και ακολουθώντας περνούσαν **ανάμεσα** από τα Κρεματόρια, έστριβαν δεξιά, και πήγαιναν στην Σάουνα (10) για τον προβλεπόμενο καθαρισμό. Κατόπιν περνούσαν δίπλα από τα Κρεματόρια IV-V (8) και βάδιζαν προς τα κάτω για να μεταβούν

στους στρατώνες. Ένα στιγμιότυπο αυτής της διαδρομής είδαμε προηγουμένως στο Κεφάλαιο 2 (σ. 26, τελευταία φωτογραφία) όπου ο φωτογράφος με μέτωπο προς το Κρεματόριο III (δεξιά στο σχέδιο) τράβηξε τις νέες αφίσες. Είναι δυνατόν να υπήρχε τόση πολυκοσμία σε χώρους όπου σύμφωνα με την επίσημη ιστορία εξοντώνονταν καθημερινά χιλιάδες άνθρωποι με τα ουρλιαχτά, τις φλόγες και την οσμή καμένης σάρκας να κυριαρχούν; Η όλη διάταξη από μόνη της προβληματίζει.

II. Τα εγκληματικά ίχνη

Πώς ξέρουμε ότι αυτά τα κτίσματα διέθεταν θαλάμους αερίων; Ο Πρεσσάκ ήταν ο πρώτος που προσπάθησε να βρει αποδείξεις στα αρχεία του ZBL. Ανήμπορος όμως να εντοπίσει οτιδήποτε για θαλάμους αερίων αναγκάστηκε να καταφύγει στην τακτική των «εγκληματικών ίχνων». Αυτό ήταν η απόδοση εγκληματικής έννοιας σε κάποια έγγραφα τα οποία όμως θα μπορούσαν να έχουν άλλη ερμηνεία. Μια πλήρης παρουσίαση όλων αυτών των «ιχνών» είναι πέραν του σκοπού αυτού του βιβλίου συνεπώς θα παρουσιαστούν κάποια από τα πιο βασικά.

1. Το πρώτο ίχνος είναι ο όρος *Vergasungskeller* (κελάρι αερίωσης) ο οποίος εμφανίζεται σ' ένα γράμμα του SS Μπίσοφ στον SS Χανς Κάμλερ στις 29 Ιανουαρίου 1943. Το γράμμα έχει ως εξής (Pressac, σ. 211):

«Το Κρεματόριο II έχει ολοκληρωθεί πλην μικρών λεπτομερειών, χάρη σε όλο το διαθέσιμο εργατικό δυναμικό, παρά τις τεράστιες δυσκολίες και τον παγωμένο καιρό, με βάρδιες μέρα και νύχτα. [...] Λόγω του παγετού δεν κατέστη δυνατή η αφαίρεση των σανίδων από την οροφή του κελαριού πτωμάτων. Αυτό όμως δεν έχει σημασία, επειδή το κελάρι αερίωσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί γι' αυτό τον σκοπό [ως νεκροτομείο].»

Ο Πρεσσάκ χαρακτηρίζει το παραπάνω ως «τεράστια γκάφα» (ως ανωτ. σ. 217) η οποία αποκαλύπτει την ύπαρξη θαλάμου αερίων στο Κρεματόριο, αν και ο ίδιος παραδέχεται αργότερα (σ. 505) ότι το γράμμα δεν συνιστά απόλυτη απόδειξη. Αξιοσημείωτη η σιγή του Χίλμπεργκ, ο οποίος παραθέτει δύο φράσεις από το γράμμα (2003, σ. 948), αλλά αποφεύγει οποιαδήποτε μνεία στον επίμαχο όρο. Επιστρέφοντας στον Πρεσσάκ, η εξήγηση της τεράστιας γκάφας δεν φαίνεται και τόσο πιθανή λαμβάνοντας υπ' όψιν ένα άλλο έγγραφο της εταιρείας Τοπφ (κατασκευάστριας των κρεματορίων) λίγες μέρες μετά:

«Ο κύριος Σουλτς κάλεσε και μας ενημέρωσε για τα εξής: Ο ανεμιστήρας εξαερισμού υπ' αριθμόν 450 για το κελάρι αερίων (Gaskeller) δεν μπορεί να βρεθεί εκεί, αν και λέγεται ότι τον στείλαμε.» (The Rudolf Report, σ. 90)

Το οποίο σημαίνει ότι μετά την πρώτη τεράστια γκάφα, ακολούθησε μια δεύτερη ακόμα πιο μεγάλη, δηλαδή ο Σουλτς (υπάλληλος του ZBL) ανέφερε τον απαγορευμένο όρο και μάλιστα σε πολίτες! Μήπως λοιπόν υπάρχει κάποια άλλη εξήγηση; Πράγματι υπάρχει, και για την ακρίβεια δύο πιθανές εξηγήσεις. Η πρώτη είναι ότι το Κελάρι 1 προοριζόταν να χρησιμοποιηθεί ως αντιαεροπορικό καταφύγιο σε περίπτωση ανάγκης. Αυτά τα καταφύγια ήταν επίσης εφοδιασμένα με αεροστεγείς πόρτες διότι ο σκοπός τους ήταν η προστασία από δηλητηριώδη αέρια. Η δεύτερη είναι ότι τον Ιανουάριο του 1943 οι Γερμανοί, έχοντας να αντιμετωπίσουν μια επιδημία τύφου, σκόπευαν να χρησιμοποιήσουν εκτάκτως το Κελάρι 1 ως θάλαμο απολυμάνσεων, ένα σχέδιο που τελικά εγκαταλείφθηκε. Στα γερμανικά έγγραφα οι θάλαμοι απολύμανσης του Μπίρκεναου περιγράφονται ως *Vergasungsraum* (δω-

μάτιο αερίωσης) και ο όρος *Vergasung* επαναλαμβάνεται σε αρκετά έγγραφα τα οποία αφορούν διαδικασίες καθαρισμού (C. Mattoigno, **The Case For Sanity**, σ. 67). Ίσως εδώ οφείλεται και η σιγή του γερμανομαθή Χίλμπεργκ περί αυτού του «ίχθους».

2. Σε κάποια έγγραφα το Κελάρι 2 ονομάζεται *Auskleidekeller* ή *Auskleideraum* (αποδυτήρια). Ο όρος εμφανίζεται τον Μάρτιο του 1943 (Pressac, σ. 434, 438). Ο Πρεσσάκ συμπεραίνει ότι ο σκοπός του είχε αλλάξει και από νεκροτομείο είχε γίνει ο χώρος όπου γδύνονταν τα θύματα πριν μπουν στους θαλάμους. Αλλά ίσως υπάρχει μια πιο απλή εξήγηση. Σ' ένα γράμμα στις 21 Ιανουαρίου 1943, ο Έντουαρντ Βιρτς, γιατρός στο Άουσβιτς, γράφει τα εξής:

«Ο SS χειρουργός του Άουσβιτς ζητά έναν διαχωρισμό στην αίθουσα ανατομίας που σχεδιάζεται για το νέο κρεματόριο στο Μπίρκεναου, ο οποίος θα διαιρεί την αίθουσα σε 2 δωμάτια ίσου μεγέθους και στο πρώτο δωμάτιο να τοποθετηθούν 1 ή 2 νιπτήρες, διότι αυτό το δωμάτιο θα χρειαστεί για τις νεκροψίες, ενώ το 2ο δωμάτιο θα χρειαστεί για ανατομικές προετοιμασίες [...] και για εργασία με το μικροσκόπιο. Περαιτέρω ζητείται να παρασχεθεί ένα δωμάτιο για αποδυτήρια (*Auskleideraum*) στα κελάρια.» (**The Case For Sanity**, σ. 72)

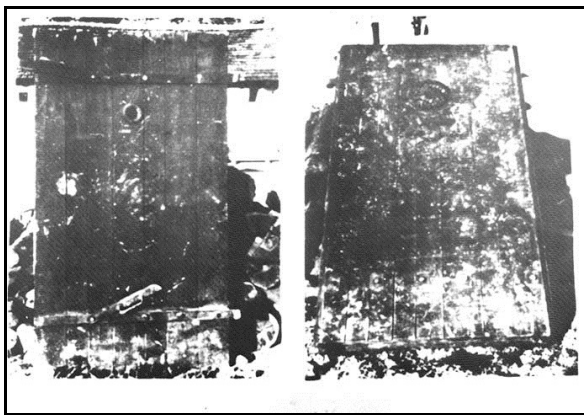
Το οποίο σημαίνει ότι τα αποδυτήρια προορίζονταν για τους νεκρούς του στρατοπέδου. Τα πτώματα γδύνονταν, πλένονταν (σε άλλο δωμάτιο), και τοποθετούνταν γυμνά στο νεκροτομείο μέχρι να αποτεφρωθούν.

3. Σ' έναν κατάλογο εργασιών του Κρεματορίου III τον Ιούνιο του 1943 αναφέρονται 14 λουτρά (κεφαλές) τα οποία δεν συνδέονται με τους σωλήνες νερού στα σχέδια. Άρα ήταν ψεύτικα και προορίζονταν να ξεγελάσουν τα θύματα (Pressac, σ. 429). Ο Πρεσσάκ πάλι σπεύδει να βγάλει συμπεράσματα. Τον Μάιο του 1943 ξεκίνησε ένα πρόγραμμα για την βελτίωση των εγκαταστάσεων υγιεινής στο Άουσβιτς. Στις 16 Μαΐου ο Μπίσοφ στέλνει στον Κάμλερ μια έκθεση όπου σημειώνει:

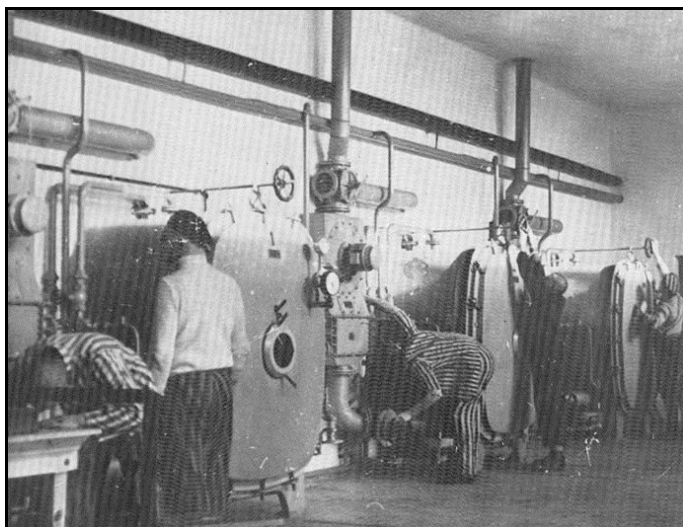
«Επίσης, σχεδιάζεται η εισαγωγή πηνίων θέρμανσης στον αποτεφρωτήρα απορριμμάτων στο Κρεματόριο III για την παραγωγή [ζεστού] νερού για ένα λουτρό που θα εγκατασταθεί στο κελάρι του Κρεματορίου III. Οι διαπραγματεύσεις για την εγκατάσταση αυτού του λουτρού έχουν πραγματοποιηθεί με την Τοπφ & Υιοί.» (**The Case For Sanity**, σ. 152)

Τα 14 λουτρά ήταν αληθινά. Όπως παρατηρεί και ο Πρεσσάκ, με επιφάνεια 210 m² το κελάρι θα έπρεπε να έχει κανονικά 115 λουτρά. 14 λουτρά δεν θα αρκούσαν για να ξεγελάσουν τα εκατοντάδες θύματα. Ο λόγος που είναι 14 είναι ότι επρόκειτο για μια πρόχειρη μερική εφαρμογή του σχεδίου το οποίο τελικά δεν τελεσφόρησε, κι ένας λόγος ήταν ότι τοποθετήθηκαν 100 λουτρά στις δύο μονάδες απολύμανσης τα οποία και λειτούργησαν στις 13 Ιουλίου (ως ανωτ. σ. 151-154).

4. Στα Κρεματόρια τοποθετήθηκαν αεροστεγείς πόρτες. Οι πόρτες διέθεταν οπές παρατήρησης (ματάκια) για να διαπιστώνεται ο θάνατος των θυμάτων. Για τον Πρεσσάκ η πόρτα σε συνδυασμό με τα ψεύτικα λουτρά είναι η **οριστική** απόδειξη της ύπαρξης θαλάμου αερίων στο Κρεματόριο III (1989, σ. 430). Δεν αργεί όμως ν' αλλάξει γνώμη διότι εννιά σελίδες μετά η οριστική απόδειξη έχει γίνει... έμμεση. Όσον αφορά τις πόρτες, υπό το πρίσμα όσων επισημάνθηκαν (αντιαεροπορικά καταφύγια, θάλαμοι απολύμανσης) η τοποθέτησή τους δεν είναι παράξενη. Το πιο ουσιαστικό όμως είναι οι ίδιες οι πόρτες. Πώς ακριβώς ήταν; Με τι έμοιαζαν;

Ο Πρεσσάκ παρουσιάζει την φωτογραφία αριστερά (1989, σ. 49) επισημαίνοντας ότι αυτή ανήκε σε θάλαμο αερίων για απολυμάνσεις. Είναι σαφές ότι αυτές οι πόρτες δεν είχαν τίποτα το ιδιαίτερο. Ήταν ξύλινες και οι χαραμάδες είχαν απλώς καλυφθεί με ταινίες. Γιατί όμως είχαν ματάκι; Για λόγους ασφαλείας. Κανένας απολυμαντής δεν έπρεπε να δουλεύει μόνος του. Έπρεπε κάποιος δεύτερος να μπορεί να τον παρατηρεί ώστε σε περίπτωση ανάγκης να παρασχεθεί αμέσως βοήθεια. Στην επόμενη σελίδα ο Πρεσσάκ παρουσιάζει την πόρτα δεξιά συμπεραίνοντας ότι ανήκε σε θάλαμο αερίων για θανατώσεις επειδή το ματάκι προστατεύεται από ένα πλέγμα. Αλλά αυτό ισχύει και για την πρώτη πόρτα. Ο Πρεσσάκ προχωράει περαιτέρω παρουσιάζοντας μια ολόιδια πόρτα (ως ανωτ. σ. 425) η οποία όμως δεν έχει ματάκι και βεβαιώνει (χωρίς απόδειξη) ότι είχε χρησιμοποιηθεί σε θάλαμο αερίων για θανατώσεις. Διαψεύδει δηλαδή το ίδιο του το ίχνος. Παρενθετικά, οι πόρτες των αντιαεροπορικών καταφυγίων είχαν επίσης ματάκι. Η ουσία φυσικά είναι ότι αυτές οι πόρτες, με ματάκι ή χωρίς, δεν θα άντεχαν ποτέ την πίεση εκατοντάδων πανικόβλητων θυμάτων. Αν ήθελαν οι Γερμανοί να θανατώσουν εκατοντάδες ανθρώπους ταυτοχρόνως σε θαλάμους αερίων είναι σαφές ότι θα τους είχαν εξοπλίσει με μεγάλες ατσάλινες πόρτες που έκλειναν ερμητικά. Δεν είχαν τέτοιες; Φυσικά και είχαν:

Αυτοί ήταν οι ατμοθάλαμοι όπου καθαρίζονταν τα ρούχα (Pressac, σ. 82). Είναι λοιπόν απορίας άξιον γιατί οι θάλαμοι αερίων δεν διέθεταν τέτοιες πόρτες οι οποίες θα ήταν εκ των ων ουκ άνευ για μια εκτέλεση χωρίς απρόοπτα.

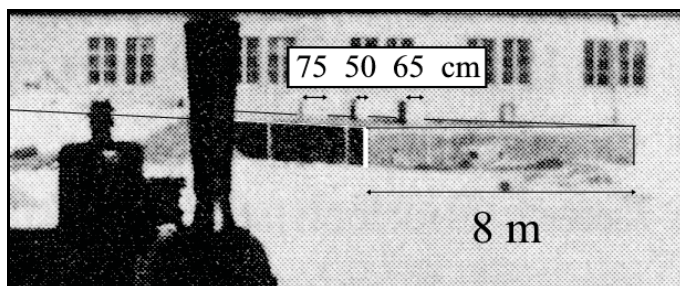
III. Τα ανοίγματα στην οροφή

Η επίσημη ιστορία λέει ότι το Κελάρι 1 προοριζόταν για νεκροτομείο αλλά πριν την ολοκλήρωσή του αποφάσισαν να το χρησιμοποιήσουν ως θάλαμο αερίων. Ως εκ τούτου προκύπτει το ζήτημα της εισαγωγής του αερίου στον θάλαμο. Πάνω σε αυτό όμως υπάρχουν αρκετά παράδοξα. Κατ' αρχάς το πιο απλό που θα μπορούσαν να κάνουν οι Γερμανοί είναι να εφαρμόσουν το σύστημα των θαλάμων απολύμανσης. Δηλαδή να αδειάζουν το Zyklon σ' ένα ειδικό σημείο του αεραγωγού και μετά μ' ένα ρεύμα θερμού αέρα να ωθείται το αέριο στον θάλαμο. Έτσι θα επιτυγχανόταν η γρήγορη ροή του αερίου και κατά συνέπεια η θανάτωση, και ακολούθως ο αεραγωγός θα μπορούσε εύκολα να κλείσει και το Zyklon να απομακρυνθεί. Αλλά κάτι τέτοιο δεν έγινε. Για κάποιο λόγο οι Γερμανοί αποφάσισαν ν' ανοίξουν 4 τετράγωνες τρύπες 70 x 70 cm στην οροφή για να αδειάζουν τα κουτιά. Έστω. Τότε το λογικό θα ήταν να συμπεριλάβουν αυτές τις τρύπες στην οροφή κατά την κατασκευή της. Αλλά ούτε αυτό έγινε. Η οροφή ολοκληρώθηκε και κατόπιν ανοίχτηκαν πρόχειρα οι τρύπες, σπάζοντας το σκυρόδεμα. Δεν βγαίνει κανένα νόημα, αλλά έστω και πάλι. Τι στοιχεία υπάρχουν γι' αυτά τα ανοίγματα;

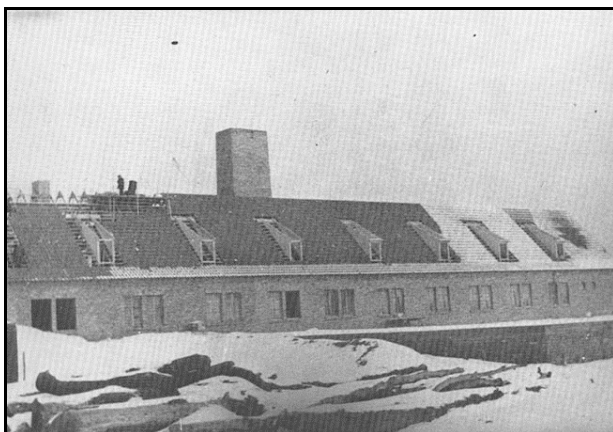
Ο Πρεσσάκ παρουσιάζει την παρακάτω φωτογραφία του Κρεματορίου II (1989, σ. 340) και επισημαίνει τρία αντικείμενα σαν καμινάδες στην οροφή του κελαριού τα οποία είναι τα ανοίγματα για το Zyklon (ένα τέταρτο αντικείμενο πιο δεξιά είναι πίσω από την οροφή).

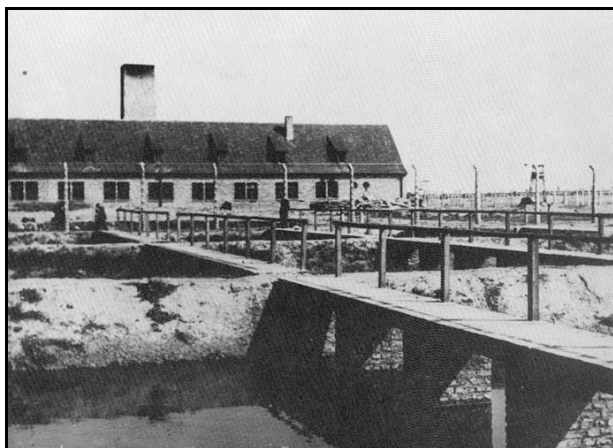
Αν υπήρξαν τέτοιες καμινάδες θα έπρεπε να είναι ευθυγραμμισμένες, ίδιου μεγέθους και ομοιόμορφα κατανεμημένες στην οροφή. Αλλά τα αντικείμενα της φωτογραφίας δεν παρουσιάζουν αυτά τα χαρακτηριστικά. Μεγεθύνοντας το επίμαχο σημείο διαπιστώνουμε ότι βρίσκονται όλα συγκεντρωμένα στην μια πλευρά της οροφής, έχουν διαφορετικό πλάτος και σκίαση:

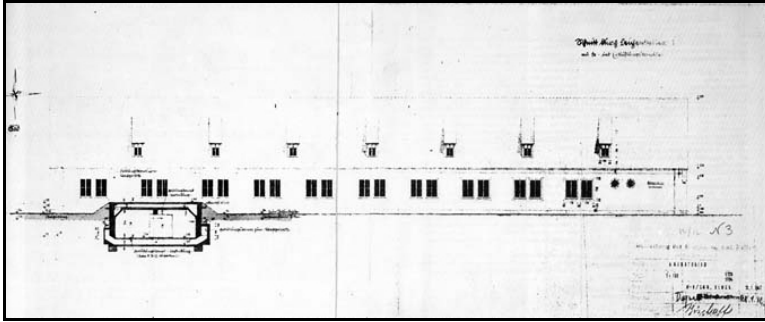
Συνεπώς δεν μπορεί να είναι τα ζητούμενα ανοίγματα. Πρέπει να είναι κιβώτια ή βαρέλια. Προηγουμένως ο Πρεσσάκ έχει παρουσιάσει μια φωτογραφία τραβηγμένη λίγες μέρες πριν στην οποία δεν υπάρχει τίποτα στην οροφή (ως ανωτ. σ. 335):

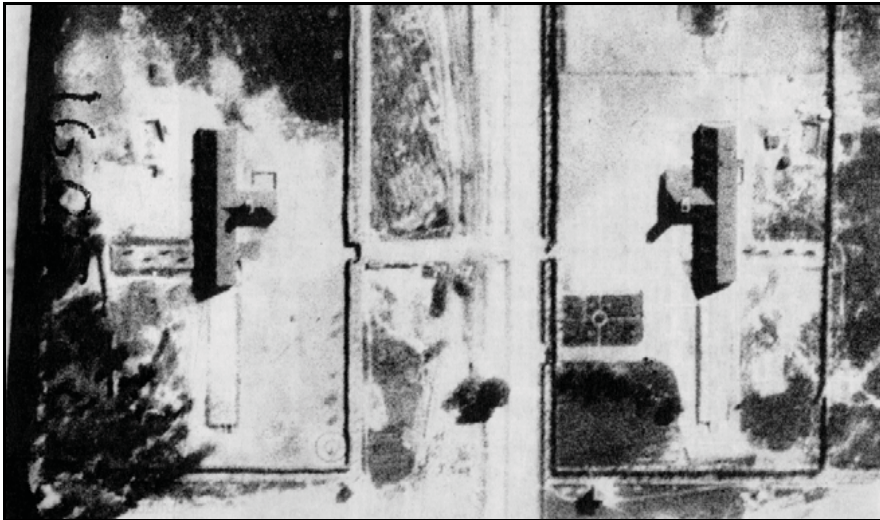
Ο Πρεσσάκ φυσικά υποστηρίζει ότι οι καμινάδες προστέθηκαν αργότερα, πράγμα παράδοξο αφού η οροφή έχει τελειώσει και έχει σκεπαστεί απ' το χιόνι. Λίγο μετά παρουσιάζει την εξής φωτογραφία, τραβηγμένη το καλοκαίρι του 1943 (ως ανωτ. σ. 341):

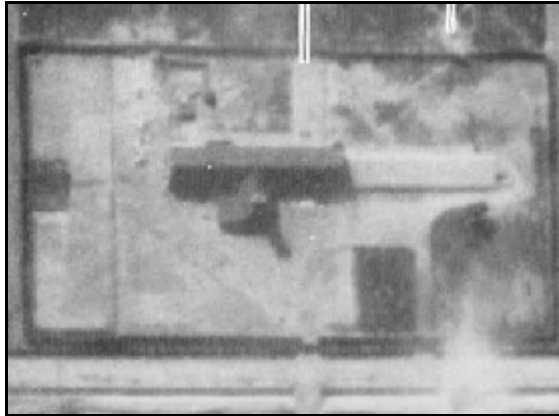
Ο Πρεσσάκ ισχυρίζεται ότι μια καμινάδα είναι ελαφρώς ορατή κάτω από το πρώτο παράθυρο και δείχνει ένα αντικείμενο στην δεξιά γωνία του παραθύρου. Εδώ όμως έχει κάνει ένα σημαντικό λάθος. Το σχεδιάγραμμα της εξωτερικής πλευράς του Κρεματορίου έχει ως εξής (ως ανωτ. σ. 275):

Το Κελάρι 1 βρίσκεται μπροστά από το δεύτερο παράθυρο. Στην φωτογραφία φαίνονται τα οχτώ τελευταία παράθυρα, συνεπώς το πρώτο είναι στην πραγματικότητα το τρίτο. Το οποίο σημαίνει ότι εκεί που δείχνει ο Πρεσσάκ δεν υπάρχει καν οροφή. Οπότε από το έδαφος δεν φαίνεται να εντοπίζονται αυτές οι «καμινάδες». Πρέπει να στραφούμε στις αεροφωτογραφίες.

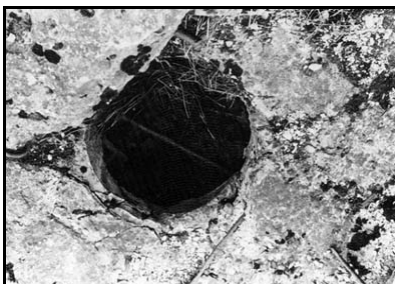
Φωτογραφία των Κρεματορίων στις 25 Αυγούστου 1944 (το Κρεματόριο II δεξιά). Στις οροφές των κελαριών φαίνονται 4 κηλίδες. Είναι άραγε τα περιβόητα ανοίγματα; Σαφώς όχι. Πρώτον, αυτά τα σημάδια δεν είναι τετράγωνα και είναι υπερβολικά μεγάλα (περίπου 3 μέτρα μήκος). Αρκεί μια σύγκριση με το (πολύ μεγαλύτερο από τα υποτιθέμενα ανοίγματα) άνοιγμα των καμινάδων και το μέγεθός τους είναι εμφανές. Δεν μπορεί επίσης να είναι σκιές διότι όχι μόνον το μήκος τους είναι πολύ μεγάλο αλλά και η κατεύθυνσή τους είναι διαφορετική από την κατεύθυνση της σκιάς της καμινάδας. Περαιτέρω, οι κηλίδες στο Κρεματόριο II απουσιάζουν από μία τουλάχιστον αεροφωτογραφία:

Αυτή έχει τραβηχτεί στις 13 Σεπτεμβρίου 1944 (J. Ball, **Air Photo Evidence**, σ. 48) και οι μυστηριώδεις κηλίδες απουσιάζουν. Σε συνδυασμό με το περίεργο και ακανόνιστο σχήμα τους δημιουργούνται βάσιμες υποψίες ότι προστέθηκαν εκ των υστέρων. Το μόνο λοιπόν που απομένει στην αναζήτηση των ανοιγμάτων είναι η αρχαιολογία. Η οροφή του Κελαριού 1 του Κρεματορίου II υπάρχει μέχρι σήμερα. Έχει σπάσει σε αρκετά κομμάτια μετά την ανατίναξη αλλά είναι σχετικά άθικτη. Οι μόνες όμως τρύπες που ταιριάζουν σε μέγεθος και σχήμα δείχνουν να έχουν ανοιχτεί αργότερα (**The Rudolf Report**, σ. 110, 112):

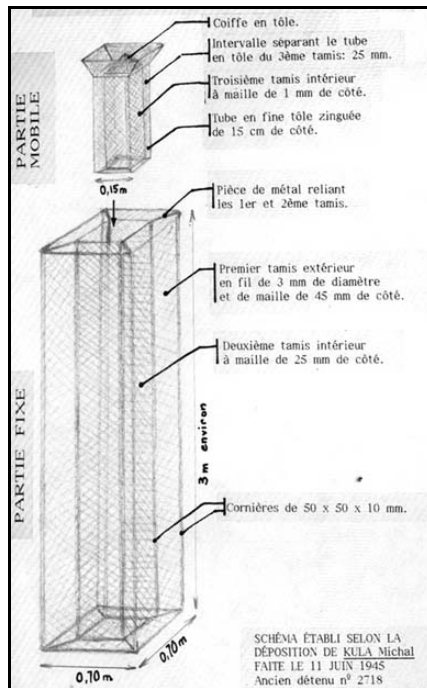
Ειδικά στην δεύτερη τρύπα οι σιδερόβεργες είναι ακόμη στην θέση τους, λυγισμένες απλώς προς τα έξω. Υπάρχουν και άλλες τρύπες αλλά με ακόμη πιο ακανόνιστο σχήμα και είναι σαφές ότι προήλθαν από την έκρηξη. Σε ευθεία αντίθεση με τα παραπάνω, τα υπόλοιπα ανοίγματα που υπήρχαν είναι πρακτικά ανέπαφα, όπως τα εξής (Pressac, σ. 365-366):

Αριστερά είναι ο αεραγωγός στο Κελάρι 2 του Κρεματορίου II και δεξιά ένα άνοιγμα στο δωμάτιο των κλιβάνων του Κρεματορίου III για να εκκενώνεται η θερμότητα. Υπήρχε ένα τέτοιο άνοιγμα για καθέναν από τους πέντε κλιβάνους και όλα είναι εύκολα εντοπίσιμα. Τα ανοίγματα όμως για το Ζυκλον αγνοούνται. Και χωρίς ανοίγματα, τα πράγματα είναι πολύ άσχημα για την επίσημη εκδοχή.

IV. Οι συρμάτινοι στύλοι

Τα Κρεματορία II-III είχαν μια ιδιομορφία. Τα ανοίγματα στην οροφή δεν οδηγούσαν απ' ευθείας στον θάλαμο. Το Ζυκλον άδειαζε σ' ένα καλάθι και κατόπιν το καλάθι χαμήλωνε εντός ενός συρμάτινου στύλου. Μετά την εκτέλεση το καλάθι ανέβαινε για να απομακρυνθεί το Ζυκλον. Αυτοί οι στύλοι είχαν ως εξής (Pressac, σ. 487):

Για την ύπαρξη αυτών των στύλων ο Πρεσσάκ στηρίζεται σ' ένα έγγραφο και την μαρτυρία του Μ. Κούλα ο οποίος υποστηρίζει ότι τους κατασκεύασε. Το έγγραφο (ως ανωτ. σ. 430) είναι ένας κατάλογος με διάφορα αντικείμενα που προορίζονταν για το Κρεματοτήριο II. Σε αυτόν εμφανίζεται ο σύνθετος όρος *Drahtnetzzeinschiebevorrichtung* τον οποίο ο Πρεσσάκ μεταφράζει ως «συρμάτινη συσκευή εισαγωγής». Ο όρος είναι γραμμένος με το χέρι, άγνωστο από ποιον.

Υπάρχουν αρκετά προβλήματα με αυτούς τους στύλους τα οποία ξεκινούν από τον ανωτέρω όρο. Εμφανίζεται μόνον σε αυτό το έγγραφο χωρίς εξήγηση της λειτουργίας αυτών των συσκευών. Επίσης οι συσκευές αποδίδονται στο Κελάρι 2 (τα αποδυτήρια) όχι στο 1 (τον θάλαμο αερίων). Ο Πρεσσάκ προσπαθεί να λύσει το πρόβλημα επισημαίνοντας (σωστά) ότι στον κατάλογο υπάρχει ένα λάθος και οι βρύσες του Κελαριού 1 αποδίδονται στο 2 και

αντιστρόφως. Από αυτό συμπεραίνει ότι και στην επόμενη στήλη οι καταχωρίσεις είναι ανάποδα και οι συσκευές προορίζονταν για το Κελάρι 1. Το συμπέρασμα είναι αβάσιμο ειδικά από την στιγμή που στην άλλη στήλη όπου καταγράφονται οι λάμπες των κελαριών οι σχετικές καταχωρίσεις είναι σωστές. Περαιτέρω, το ρήμα *schieben* το οποίο αποτελεί συνθετικό του όρου, σημαίνει σπρώχνω (Messinger, σ. 496) και υποδηλώνει μια οριζόντια κίνηση (σπρώχνω μέσα στο πλήθος) όχι κατακόρυφη.

Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι αυτοί οι στύλοι δεν υπάρχουν πουθενά στα αρχεία του ZBL. Ούτε η παραγγελία τους, ούτε τα έγγραφα κατασκευής τους, ούτε σχεδιαγράμματα (το σχέδιο της προηγούμενης σελίδας είναι του Πρεσσάκ). Και επί πλέον στον κατάλογο του σιδηρουργείου ο οποίος περιλαμβάνει όλες τις εργασίες που έγιναν για τα κρεματορία, υπάρχει μόνον μία εργασία από τον Κούλα και αυτή αφορά την επιδιόρθωση μιας αντλίας (**The Case for Sanity**, σ. 87). Το μόνο σχετικό έγγραφο είναι ο παραπάνω κατάλογος του Κρεματορίου όπου οι συσκευές δεν αποδίδονται καν στο Κελάρι 1. Σημειωτέον ότι στον αντίστοιχο κατάλογο του Κρεματορίου III (ως ανωτ. σ. 696) δεν υπάρχουν οι εν λόγω μηχανισμοί.

Τέλος, τέτοιοι στύλοι θα έπρεπε να είναι φτιαγμένοι από ατόφιο ατσάλι και καρφωμένοι γερά στο πάτωμα και την οροφή για να μην γίνουν κομμάτια από τα πανικόβλητα θύματα. Παρ' όλα αυτά δεν βρέθηκε ποτέ το παραμικρό από αυτούς. Αν τους ξήλωσαν οι Γερμανοί για να εξαφανίσουν τα ίχνη είναι απορίας άξιον γιατί δεν έκαναν το ίδιο με τις αεροστεγείς πόρτες (που ήταν και ξύλινες), όπως επίσης γιατί δεν υπάρχει κάποιο ίχνος στην οροφή ή στο πάτωμα εκεί που ήταν καρφωμένοι. Το σίγουρο πάντως είναι ότι δεν υπάρχει έγγραφη ή υλική απόδειξη της ύπαρξής τους.

V. Το σύστημα εξαερισμού

Σε κάθε θάλαμο αερίων το σύστημα εξαερισμού αποτελεί φυσικά έναν από τους πιο βασικούς παράγοντες για την ομαλή λειτουργία του. Στα νεκροτομεία λόγω των πτωμάτων ήταν επίσης απαραίτητος ο εξαερισμός, έτσι τα κελάρια των Κρεματορίων διέθεταν εξαερισμό. Πόσο ισχυρός ήταν όμως και τι προδιαγραφές είχε;

Υπάρχουν δύο τιμολόγια της εταιρείας Τοπφ για τα σχετικά συστήματα των Κρεματορίων (**Auschwitz: Plain Facts**, σ. 175-178) σύμφωνα με τα οποία ο εξαερισμός είχε δυνατότητα αναρρόφησης 4.800 m³/hr για το Κελάρι 1 και 10.000 m³/hr για το Κελάρι 2. Οι αντίστοιχες χωρητικότητες ήταν 506 m³ για το 1 και 902,7 m³ για το 2 (Pressac, σ. 286). Αυτό σημαίνει ότι ο εξαερισμός στον θάλαμο αερίων μπορούσε να κάνει $4.800 \div 506 = 9,49$ ανταλλαγές του αέρα στον χώρο ανά ώρα και στα αποδυτήρια $10.000 \div 902,7 = 11$ ανταλλαγές. Δηλαδή ο εξαερισμός στα αποδυτήρια ήταν λίγο πιο ισχυρός. Αυτές οι δυνατότητες είναι συμβατές μ' ένα νεκροτομείο αλλά ασύμβατες μ' έναν θάλαμο αερίων. Υπ' όψιν ότι ο εξαερισμός στο Κρεματοριο I είχε δυνατότητα 20 ανταλλαγών ενώ στους θαλάμους απολύμανσης 72 (**The Case for Sanity**, σ. 48). Αν το Κελάρι 1 είχε μετατραπεί σε θάλαμο αερίων θα περιμέναμε μια σημαντική αύξηση της ισχύος του εξαερισμού. Αλλά κάτι τέτοιο δεν συνέβη. Και όχι μόνο. Σ' ένα νεκροτομείο η ροή του αέρα είναι από πάνω προς τα κάτω. Ο καθαρός αέρας εισέρχεται από την οροφή ενώ ο ακάθαρτος απομακρύνεται από αεραγωγούς κοντά στο πάτωμα. Σ' έναν θάλαμο αερίων η ροή είναι αντίστροφη αφού το κυάνιο είναι ελαφρύτερο του αέρα. Αλλά ούτε τέτοια μετατροπή υπήρξε. Ο Πρεσσάκ αναγκάζεται να καταφύγει σε μια ανόητη εξήγηση (1989, σ. 224):

«Το σύστημα εξαερισμού του Leichenkeller 1 είχε αρχικά σχεδιαστεί για ένα νεκροτομείο, με τον φρέσκο αέρα να εισέρχεται κοντά στην οροφή και τον κρύο ανθυγιεινό αέρα να απομακρύνεται κοντά στο πάτωμα. Η χρήση του ως θάλαμος αερίων απαιτούσε την αντίστροφη κατάσταση, με τον φρέσκο αέρα να εισέρχεται κοντά στο δάπεδο και τον θερμό αέρα γεμάτο με υδροκυάνιο να απομακρύνεται κοντά στην οροφή. Αλλά οι SS και ο Prüfer επέλεξαν να διατηρήσουν το αρχικό σύστημα “νεκροτομείου” στον θάλαμο αερίων, ελπίζοντας ότι θα ήταν αρκετά αποτελεσματικό.»

Οι Γερμανοί λοιπόν αντί να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους αλλά και την εμπειρία που είχαν ήδη από το Κρεματόριο I, προτίμησαν να «ελπίσουν». Μόνο που γι' αυτές τις ελπίδες δεν υπάρχουν έγγραφα. Αντιθέτως αυτά που υπάρχουν έρχονται σε ευθεία αντίθεση με την μετατροπή του Κελαριού 1 σε θάλαμο αερίων.

VI. Η εκτέλεση

Είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο την δυσκολία εκτέλεσης ενός ατόμου σε θάλαμο αερίων. Είναι σαφές ότι η εκτέλεση εκατοντάδων ή χιλιάδων ταυτοχρόνως είναι ακόμη πιο δύσκολη, ειδικά με την μέθοδο που υποτίθεται ότι χρησιμοποιήθηκε στα στρατόπεδα. Για να αναπαραστήσουμε το γεγονός όσο το δυνατόν ακριβέστερα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν όσο το δυνατόν περισσότερους παράγοντες.

Ο πρώτος παράγοντας είναι το Zyklon B. Τα χαρακτηριστικά του είναι ότι απελευθερώνει το αέριο αργά και λόγω της κοκκώδους μορφής του πρέπει να σκορπίζεται για να αδειάσει γρήγορα. Η χαμηλή θερμοκρασία και ιδίως η υγρασία μειώνουν περαιτέρω την εξάτμιση του κυανίου. Στα Κρεματόρια II-III η εισαγωγή του Zyklon γινόταν σ' ένα καλάθι εντός τεσσάρων στύλων. Ως εκ τούτου σε κάθε στύλο οι κόκκοι ήταν όλοι συγκεντρωμένοι σε μια μικρή επιφάνεια πίσω από τρεις στρώσεις σύρματος. Περαιτέρω στο Κελάρι υπήρχε αρκετή υγρασία η οποία θα αυξανόταν με την παρουσία εκατοντάδων στριμωγμένων ανθρώπων. Και αν όπως λέγεται ο θάλαμος πλενόταν μετά από κάθε χρήση, το πάτωμα θα ήταν βρεγμένο αυξάνοντας περισσότερο την υγρασία. Όλα αυτά θα μείωναν σημαντικά την εξάτμιση του αερίου.

Κατόπιν, ως προς την διάρκεια της εκτέλεσης, όλοι οι μάρτυρες συμφωνούν ότι διαρκούσε 3-15 λεπτά, δηλαδή εντός 15 λεπτών το πολύ όλοι ήταν νεκροί ή έστω αναισθητοί. Όπως είδαμε στους θαλάμους αερίων στην Αμερική η εκτέλεση διαρκεί περίπου το ίδιο. Αυτοί όμως οι θάλαμοι είναι πολύ μικροί, το αέριο φτάνει αμέσως τον εκτελούμενο και η συγκέντρωσή του είναι τουλάχιστον 10 φορές παραπάνω από την θανασιμη (η οποία είναι περίπου 0,36 g/m³). Για να επιτευχθεί το ίδιο στα κελάρια των Κρεματορίων θα έπρεπε μια παρόμοια ποσότητα να γεμίσει αμέσως τον θάλαμο εντός 5 λεπτών. Με μέσο όρο 1.200 άτομα όλων των ηλικιών ο ελεύθερος χώρος είναι 434 m³ συνεπώς η απαιτούμενη ποσότητα αερίου είναι $434 \times 3,6 = 1562,4$ g ή 1,5 κιλό. Αλλά υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες το Zyklon θα είχε απελευθερώσει μόνον το 10% του αερίου σε 5 λεπτά οπότε θα χρειαζόταν δεκαπλάσια ποσότητα ή 15 κιλά για τον θάνατο όλων στο ζητούμενο χρονικό διάστημα. Και δεδομένου ότι το αέριο δεν θα μπορούσε να φτάσει ακαριαία σε κάθε γωνιά του θαλάμου η ποσότητα θα έπρεπε να αυξηθεί τουλάχιστον στα 20 κιλά.

Ο Πρεσσάκ (1989, σ. 16) υποστηρίζει ότι για κάθε εκτέλεση 1.000-2.000 ατόμων αρκούσαν 5-7 κιλά Zyklon, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα μια μέση συγκέντρωση 12 g/m³ δηλαδή 40 φορές όσο η θανασιμη. Τα θύματα πέθαιναν εντός 5 λεπτών και κατόπιν ξεκινούσε ο

εξαερισμός για 15 λεπτά. Αλλά ο Πρεσσάκ παραβλέπει τελείως το γεγονός ότι για μια τέτοια συγκέντρωση θα έπρεπε να αδειάσει πλήρως το Zyklop, κάτι που θα έπαιρνε τουλάχιστον μια ώρα. Σε 5 λεπτά η συγκέντρωση θα ήταν $1,2 \text{ g/m}^3$ η οποία ακόμα και σε ατομικό θάλαμο αερίων δεν θα αρκούσε για να θανατώσει τον εκτελούμενο τόσο γρήγορα. Όσο για τον εξαερισμό, 15 λεπτά διαρκεί στον ατομικό θάλαμο. Στα κελάρια με τον εξαερισμό για νεκροτομεία, τους υγρούς τοίχους, και τα εκατοντάδες στοιβαγμένα πτώματα τα οποία θα έφραζαν εν μέρει τους αεραγωγούς, δεν θα αρκούσαν ποτέ 15 λεπτά. Αν το Zyklop απομακρυνόταν μετά την θανάτωση, η είσοδος με μάσκες θα ήταν εφικτή μετά από 30-45 λεπτά και χωρίς μάσκες μετά από 1-2 ώρες (**The Rudolf Report**, σ. 211).

Οπότε ας δούμε πώς περιγράφει τις εκτελέσεις ο Ες (1974, σ. 223-225):

«Η πόρτα τώρα κλείδωνε και το αέριο ριχνόταν αμέσως από τους απολυμαντές από αγωγούς στην οροφή των θαλάμων, σ' έναν στύλο που έφτανε μέχρι το πάτωμα. Αυτό εξασφάλιζε την ταχεία διανομή του αερίου.»

Όπως επισημάνθηκε, οι στύλοι κάθε άλλο παρά θα βοηθούσαν στην διανομή του αερίου.

«Η πόρτα άνοιξε μισή ώρα μετά την εισαγωγή του αερίου, και ο εξαερισμός άνοιξε. Αμέσως ξεκινούσε η μεταφορά των πτωμάτων. Δεν υπήρχε αξιοπρόσεκτη αλλαγή στα πτώματα και κανένα σημάδι σπασμού ή χρωματισμού.»

Ο Ες λοιπόν δεν βλέπει κάποιον ροδοκόκκινο χρωματισμό στα πτώματα, ενώ απουσιάζει ένα σημαντικό βήμα της διαδικασίας, η πλύση των πτωμάτων και του θαλάμου με αμμωνία. Αλλά το πιο παράξενο είναι ότι βάζει τον εξαερισμό να ανοίγει **μετά** το άνοιγμα της πόρτας! Και κατόπιν οι εργάτες εισέρχονταν χωρίς μάσκες:

«Εκτελούσαν το αποτρόπαιο έργο τους με μια βλακώδη αδιαφορία. [...] Αν και ήταν καλοταϊσμένοι και είχαν πολλές παροχές, τους έβλεπες συχνά να μετακινούν πτώματα με το ένα χέρι ενώ ροκανίζανε κάτι που κρατούσαν στο άλλο.»

Η μεταφορά εκατοντάδων πτωμάτων τα οποία είχαν εκτεθεί σε υδροκυάνιο χωρίς την παραμικρή προστασία θα ήταν εξαιρετικά επικίνδυνη, ειδικά σ' έναν ανεπαρκώς εξαερισμένο θάλαμο. Σε μια ανάκριση ο Ες ρωτήθηκε γι' αυτό (R. Overly, **Interrogations**, σ. 386):

«Ε: Αλλά δεν ήταν αρκετά επικίνδυνο γι' αυτούς τους κρατούμενους να μπαίνουν στους θαλάμους και να δουλεύουν ανάμεσα στα πτώματα και τις αναθυμιάσεις του αερίου;

Α: Όχι.

Ε: Είχαν μάσκες;

Α: Είχαν μερικές, αλλά δεν τις χρειάζονταν, αφού δεν έγινε ποτέ τίποτα.»

Η απάντηση φυσικά του Ες είναι εξωπραγματική. Σκοπός των масκών είναι να φορούνται ακριβώς για να μην γίνει κάτι, όχι να φορεθούν αν γίνει. Ο Πρεσσάκ (1989, σ. 16) ισχυρίζεται ότι αυτή η ασήμαντη (!) λεπτομέρεια δεν ενδιέφερε τον Ες διότι ήταν απασχολημένος με τα καθήκοντά του. Τον Πρεσσάκ διαψεύδει ο... Πρεσσάκ μ' ένα γράμμα του Ες στις 12 Αυγούστου 1942 όπου διατάζει τα εξής ως προς τις απολυμάνσεις (ως ανωτ. σ. 201):

«Μια περίπτωση αδιαθεσίας με ελαφρά συμπτώματα δηλητηρίασης από υδροκυάνιο που συνέβη σήμερα καθιστά αναγκαίο να προειδοποιηθούν οι συμμετέχοντες στις αερίώσεις και τα άλλα μέλη των SS ότι, ιδίως για το άνοιγμα δωματίων που χρησιμοποιούνται για αερίωση οι SS που δεν φορούν μάσκες πρέπει να περιμένουν τουλάχιστον πέντε ώρες και να μένουν σε απόσταση τουλάχιστον 15 μέτρων από τον θάλαμο. Επί πλέον, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στην κατεύθυνση του ανέμου. Το αέριο που χρησιμοποιείται τώρα περιέχει λιγότερες προειδοποιητικές οσμές και ως εκ τούτου είναι ιδιαίτερος επικίνδυνος. Ο γιατρός της φρουράς δεν αναλαμβάνει καμμία ευθύνη για τυχόν ατύχημα που θα συμβεί στην περίπτωση που οι οδηγίες αυτές δεν τηρηθούν από τα μέλη των SS.»

Τα παραπάνω κλονίζουν γι' άλλη μια φορά την αξιοπιστία της ομολογίας του Ες. Εδώ συνήθως κάποιοι σπεύδουν να πουν ότι οι Γερμανοί ήθελαν απλώς να ξεπερδεύουν γρήγορα και δεν νοιάζονταν για τους εργάτες αφού θα τους σκότωναν ούτως ή άλλως. Αυτή η δικαιολογία είναι παρόμοια με τον ισχυρισμό ότι κάποιος θα πήδαγε από ένα αεροπλάνο χωρίς αλεξίπτωτο επειδή βιάζεται να φτάσει κάτω. Στην χρήση δηλητηριωδών αερίων δεν υπάρχουν περιθώρια για προχειρότητες και οι Γερμανοί σίγουρα νοιάζονταν για τους εαυτούς τους. Με το παραμικρό ατύχημα η διαδικασία θα άλλαζε άρδην. Εξ άλλου υπήρχε μια δουλειά που έπρεπε να γίνει και οι εργάτες δεν θα χρησίμευαν σε τίποτα αν πέθαιναν ή λιποθυμούσαν κατά την μεταφορά των νεκρών. Βέβαια υπάρχουν κάποιοι μάρτυρες που αναφέρουν μάσκες αλλά αυτό μάλλον οφείλεται σε προνοητικότητα. Όχι μόνον οι μαρτυρίες τους παρουσιάζουν πολλά άλλα προβλήματα αλλά υπό τις παραπάνω συνθήκες οι μάσκες απλώς δεν θα αρκούσαν. Οι εργάτες θα έπρεπε να φοράνε και στολές κάτι που δεν αναφέρει κανένας.

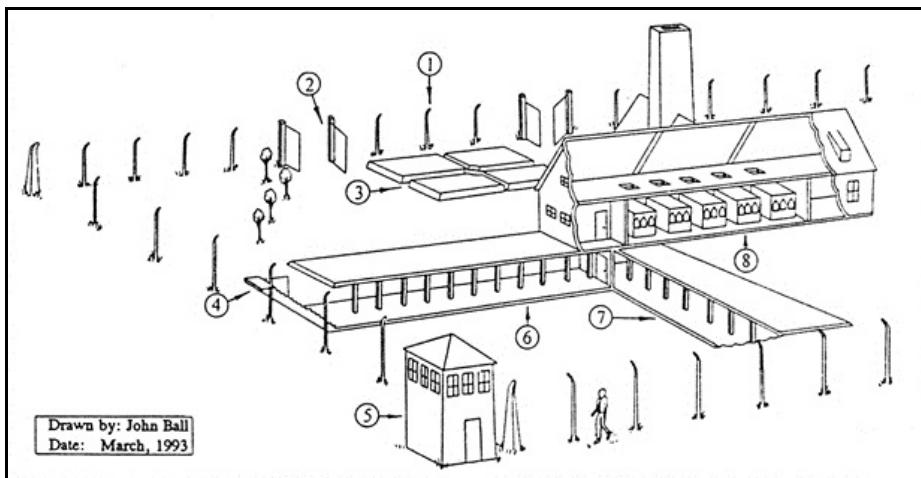
Για να λύσει το πρόβλημα της πόρτας που άνοιγε πριν τον εξαερισμό ο Πρεσσάκ αγνοεί αυτά που λένε οι ίδιοι του οι μάρτυρες και φτιάχνει δικά του σενάρια (ως ανωτ. σ. 16):

«Για παράδειγμα, ο διοικητής του στρατοπέδου Ες και ο Δρ Νίτλι αναφέρουν ΑΚΡΙΒΩΣ την ίδια διαδικασία: ρίψη του Zyklon B μέσω των ανοιγμάτων στην οροφή, πτώση των σφαιριδίων στους τέσσερις συρματινούς στύλους και ταχεία διάδοση του HCN με εξάτμιση στο δωμάτιο “προθερμασμένο” από την ανθρώπινη θερμότητα του σώματος. Σε 5 ή 10 λεπτά, όλοι ήταν νεκροί. Εν συνεχεία, υπήρχε μια ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ αναμονή 20 έως 30 λεπτών ΠΡΙΝ το άνοιγμα του εξαερισμού. Η πόρτα άνοιγε και η εξαγωγή των πτωμάτων ξεκίνησε αμέσως. [...] Αυτή είναι η διαδικασία, όπως την ΕΙΔΑΝ ΚΑΙ ΑΚΟΥΣΑΝ οι μάρτυρες. Αλλά γιατί να περιμένεις 20 έως 30 λεπτά μετά τον θάνατο των θυμάτων πριν ανοίξεις την πόρτα; Αυτό είναι χάσιμο χρόνου εάν λάβουμε υπ' όψιν τους ταχείς ρυθμούς που επέβαλλαν οι SS, πάντοτε βιαστικοί. Ο Ες και ο Νίτλι κάνουν λάθος όσον αφορά την στιγμή που ξεκινούσε ο εξαερισμός. Στην πραγματικότητα ξεκινούσε όχι περισσότερο από 10 λεπτά ΜΕΤΑ την εισαγωγή του αερίου και έμενε σε λειτουργία ΕΠΙ 20 με 30 λεπτά ΠΡΙΝ ανοίξει η πόρτα. Οι μάρτυρες δηλώνουν το αντίθετο, και γι' αυτούς είναι η αλήθεια. Το γεγονός είναι ότι όσο η αεροστεγής πόρτα παρέμενε κλειστή, ουδείς ΗΧΟΣ μπορούσε να ακουστεί και οι άνθρωποι μπορούσαν να δουν ΜΕΣΑ στον θάλαμο αερίων μόνο από το ματάκι. [...] Οι μάρτυρες ΑΚΟΥΣΑΝ τον θόρυβο των ανεμιστήρων ΟΤΑΝ άνοιξε η πόρτα και είχαν ΤΗΝ ΕΝΤΥΠΩΣΗ ότι ο εξαερισμός είχε μόλις τεθεί σε λειτουργία.»

Το πρόβλημα λοιπόν λύνεται με την υπόθεση ότι οι μάρτυρες δεν άκουγαν τον εξαερισμό όσο ήταν κλειστή η πόρτα. Με άλλα λόγια αγνοείται επιδεικτικά ο ισχυρισμός του Ες ότι ήξεραν τότε είχαν πεθάνει τα θύματα επειδή σταματούσαν οι κραυγές τους (3868-PS) όπως και ισχυρισμοί όπως οι παρακάτω (Rees, σ. 258):

«Από την άλλη πλευρά της κλειδωμένης πόρτας ο Ντάριο Γκαμπάι και ο Μόρρις Βενέτσια άκουγαν τα παιδιά και τις μητέρες τους να κλαίνε και να γδέρνουν τους τοίχους. Ο Μόρρις θυμάται ότι, όταν οι θάλαμοι γέμιζαν με χιλιάδες ανθρώπους, άκουγε τις φωνές τους: “Θεέ μου! Θεέ μου! Ήταν σαν φωνές από κατακόμβες. Ακόμα τις ακούω στο μυαλό μου”. Όταν οι φωνές σταματούσαν, έπαιρναν μπρος δυνατοί ανεμιστήρες για να καθαρίσουν την ατμόσφαιρα από το αέριο.»

Και τα προβλήματα συνεχίζονται. Για να γίνει κατανοητή η πολυπλοκότητα της διαδικασίας πρέπει να δούμε πού έγινε και πώς.

Αυτό είναι το σχέδιο του Κρεματορίου. Οι μαρτυρίες λένε ότι θανατώνονταν 2.000 ή ακόμη και 3.000 άνθρωποι κάθε φορά. Τι ακριβώς γινόταν; Τα θύματα εισέρχονταν στα αποδυτήρια (6) από την εξωτερική είσοδο (4) και κατόπιν στον θάλαμο αερίων (7). Με επιφάνεια 210 τετραγωνικών θα έπρεπε να σταθούν 9-10 άτομα ανά τετραγωνικό μέτρο για να χωρέσουν 2.000 άτομα. Όλοι αυτοί θα έπρεπε να περάσουν από μία πόρτα, να περπατήσουν μέχρι την άλλη άκρη, και να σταθούν σε μια σειρά στον τοίχο. Αυτό θα έπρεπε να επαναληφθεί με στρατιωτική πειθαρχία μέχρι να γεμίσει ο θάλαμος.

Το πρώτο ζήτημα αφορά το γέμισμα του θαλάμου. Για να ξεγελαστούν τα θύματα ότι πάνε για λουτρό θα έπρεπε πρώτα να χωριστούν σε φύλα. Αλλά κάτι τέτοιο δεν συνέβαινε. Θα ήταν πολύ δύσκολο για εκατοντάδες ανθρώπους και των δύο φύλων, μαζί με παιδιά, αγνωστούς μεταξύ τους, πρώτα να γδυθούν μπροστά στους άλλους και μετά να στριμωχτούν κατ' αυτόν τον τρόπο. Πώς θα μπορούσαν να πιστέψουν ότι θα πλυθούν όντας ο ένας πάνω στον άλλο; Και σ' ένα υπόγειο με λίγο οξυγόνο, αυτοί που ήταν στο βάθος μπορεί να δυσκολευόνταν ν' ανασάνουν πριν καν γεμίσει ο θάλαμος, με κίνδυνο δημιουργίας πανικού.

Ίσως τότε δεν ήταν τόσο πολλοί. Έστω λοιπόν ότι ήταν 1.200. Μετά την εκτέλεση θα έπρεπε να μεταφερθούν επάνω (8) για να αποτεφρωθούν. Επάνω υπήρχαν 5 κλίβανοι με 3 καμίνους (θαλάμους) έκαστος, οι οποίοι αποτέφρωναν $5 \times 3 = 15$ πτώματα σε μία ώρα. Θεωρητικά λοιπόν σε 24 ώρες θα αποτέφρωναν 360 νεκρούς το οποίο στρογγυλεύουμε στο 500 για να λάβουμε υπ' όψιν και τις μικρές ηλικίες. Αυτό όμως αφήνει 700 νεκρούς στο υπόγειο. Πού θα τους έκρυβαν αυτούς ώστε οι επόμενοι που περιμένουν έξω να μην τους

δουν; Και ενώ γίνονταν αυτά, οι νεκροί από ασθένειες (εκατοντάδες ημερησίως όταν υπήρχε επιδημία) και άλλα αίτια πού φυλάσσονταν; Πότε αποτεφρώνονταν; Όπως επισημάνθηκε αυτά τα υπόγεια προορίζονταν για νεκροτομεία και άλλες σχετικές εργασίες. Βάζοντας όμως εκεί τα αποδυτήρια και τους θαλάμους αερίων η επίσημη ιστορία δημιουργεί ανυπόβλητα προβλήματα, τα οποία δεν τελειώνουν εδώ. Συνεχίζονται και κατά την μεταφορά των πτωμάτων, η οποία γινόταν με τον παρακάτω ουσιαστικά πρωτόγονο ανελκυστήρα:

Αυτός ήταν ο ανελκυστήρας στο Κρεματόριο II με ωφέλιμο φορτίο 300 κιλά. Φτιάχτηκε στο στρατόπεδο και ολοκληρώθηκε στις 13 Μαρτίου 1943 (Pressac, σ. 488). Ο Πρεσσάκ ισχυρίζεται ότι αργότερα αντικαταστάθηκε μ' έναν άλλο χωρητικότητας 1.500 κιλών επικαλούμενος ένα γράμμα του ZBL στις 28 Φεβρουαρίου 1943 (ως ανωτ. σ. 475). Αλλά αυτός ο ανελκυστήρας (κατασκευής Τοπφ) τοποθετήθηκε στο Κρεματόριο III μεταξύ 17 Μαΐου και 9 Ιουνίου (ως ανωτ. σ. 370). Στο Κρεματόριο II παρέμεινε ο ανελκυστήρας ανωτέρω. Αυτό φαίνεται και από ένα γράμμα της Τοπφ στο ZBL στις 23 Ιουλίου 1943:

«Στην πρόσφατη τηλεφωνική συνομιλία με τον επιστάτη σας, Sturmbannführer Μπίσοφ, ο τελευταίος δήλωσε ότι ο ανελκυστήρας στο κρεματόριο II έχει προκαλέσει επίσης μόνιμα προβλήματα. Εμείς, ωστόσο, δεν φτιάξαμε αυτόν τον ανελκυστήρα· αντ' αυτού συναρμολογήθηκε και εγκαταστάθηκε από τους δικούς σας ανθρώπους. Ως εκ τούτου, αδυνατούμε να καταλάβουμε πώς μπορείτε να μας καθιστάτε υπεύθυνους για μια συσκευή που δεν κατασκευάστηκε από εμάς.» (The Case for Sanity, σ. 50)

Ακόμη και αν οι κλίβανοι μπορούσαν να κάψουν σε λίγα λεπτά τους νεκρούς θα έπρεπε πρώτα να μεταφερθούν επάνω μέσω αυτού του ανελκυστήρα. Με μέσο βάρος ενός νεκρού 60 κιλά ο ανελκυστήρας θα μπορούσε να μεταφέρει 5 πτώματα, συνεπώς θα χρειαζόνταν 240 δρομολόγια για να μεταφερθούν 1.200 νεκροί. Τουτέστιν 10 δρομολόγια ανά ώρα ή 1 ανά 6 λεπτά. Ο ανελκυστήρας λειτουργούσε με 4 εργάτες, 2 κάτω και 2 πάνω, σε 12ωρες βάρδιες (ως ανωτ. σ. 53). Αυτό σημαίνει ότι σε 6 λεπτά θα έπρεπε οι Ζοντερκομμάντο (οι εργάτες που μετέφεραν τους νεκρούς απ' τον θάλαμο) να φέρουν τα πτώματα στον ανελκυστήρα, να τα φορτώσουν οι 2 εργάτες που τον χειρίζονταν, να τα ανεβάσουν επάνω, να τα ξεφορτώσουν οι άλλοι 2 εργάτες και να στείλουν πάλι τον ανελκυστήρα κάτω. Οι πρώτες μεταφορές θα μπορούσαν να γίνουν χωρίς πρόβλημα. Αλλά η όλη διαδικασία θα έπρεπε να συνεχιστεί χωρίς καμιά διακοπή όλο το 24ωρο, κάθε μέρα επί μήνες! Και αυτό χωρίς να

ληφθούν υπ' όψιν οι νεκροί από ασθένειες, οι βλάβες (με τόσο συχνή χρήση ακόμη και ένας ανελκυστήρας τελευταίου τύπου θα παρουσίαζε προβλήματα), και η κόπωση των εργατών, οι οποίοι μετά από 4 ώρες θα είχαν μεταφέρει 12 τόνους και η απόδοσή τους θα μειωνόταν σταθερά. Ως εκ τούτου, η λειτουργία αυτού του ανελκυστήρα ταιριάζει με τον αριθμό των νεκρών από φυσικά αίτια αλλά καθόλου με τους τεράστιους αριθμούς της επίσημης εκδοχής.

VII. Το χρώμα των νεκρών

Όπως είδαμε οι νεκροί από κυάνιο έχουν ροδοκόκκινο χρώμα κάτι που δεν φαίνεται να πρόσεξε ούτε ο Ες αλλά ούτε και άλλοι όπως ο Γκαμπάι, ο οποίος λέει ότι κάποιοι είχαν γίνει μαύροι και μπλε από το αέριο (Rees, σ. 258). Ο Χίλμπεργκ όμως λέει κάτι αρκετά διαφορετικό: Τα πτώματα ήταν ροζ με πράσινες βούλες (2003, σ. 1041). Δεν είναι ξεκάθαρο πόθεν προέκυψαν οι πράσινες βούλες αλλά αυτή η περιγραφή είναι η μόνη που πλησιάζει αρκετά στην πραγματικότητα. Ποια είναι η πηγή; Κατ' αρχάς ο Χίλμπεργκ έχει κάνει το εξής: Ενώ αλλού όταν χρησιμοποιεί πολλές πηγές δίνει αμέσως την κάθε πηγή στο τέλος της φράσης, εδώ δίνει όλες τις πηγές (4 μαρτυρίες κι ένα βιβλίο) στο τέλος της παραγράφου. Έτσι δημιουργείται η εντύπωση ότι όλες λένε τα ίδια. Όσον αφορά όμως το χρώμα των νεκρών μόνο μία πηγή έχει την παραπάνω πληροφορία. Πρόκειται για το βιβλίο *German Crimes in Poland* της Κεντρικής Επιτροπής Ερεύνης για τα γερμανικά εγκλήματα στην Πολωνία. Αυτό όμως το βιβλίο έχει μορφή διηγήματος με τις πηγές κατά τις περιγραφές των γεγονότων στα στρατόπεδα να απουσιάζουν. Σε ελάχιστες περιπτώσεις μνημονεύονται ονομαστικά κάποιοι μάρτυρες αλλά χωρίς άλλες λεπτομέρειες. Από πού λοιπόν προέρχεται η πληροφορία για το χρώμα των νεκρών; Η απάντηση είναι από την κατάθεση του Ζοντερκομμάντο Χένρυκ Τώμπερ (Pressac, σ. 489). Τόσο η Επιτροπή όσο και ο Χίλμπεργκ γνώριζαν την επίδραση του κυανίου, οπότε διάλεξαν την μαρτυρία που ταίριαζε περισσότερο στην αλήθεια, αγνοώντας τις υπόλοιπες. Γιατί όμως ο Χίλμπεργκ δεν παρέπεμψε απ' ευθείας στον μάρτυρα αντί να προτιμήσει μια ουσιαστικά ανώνυμη πηγή; Αυτό θα το δούμε όταν εξετάσουμε την εν λόγω μαρτυρία στο Κεφάλαιο 9.

6.5 Κρεματόρια IV-V

Για τα Κρεματόρια IV-V ο Ρης λέει ότι (2013, σ. 197):

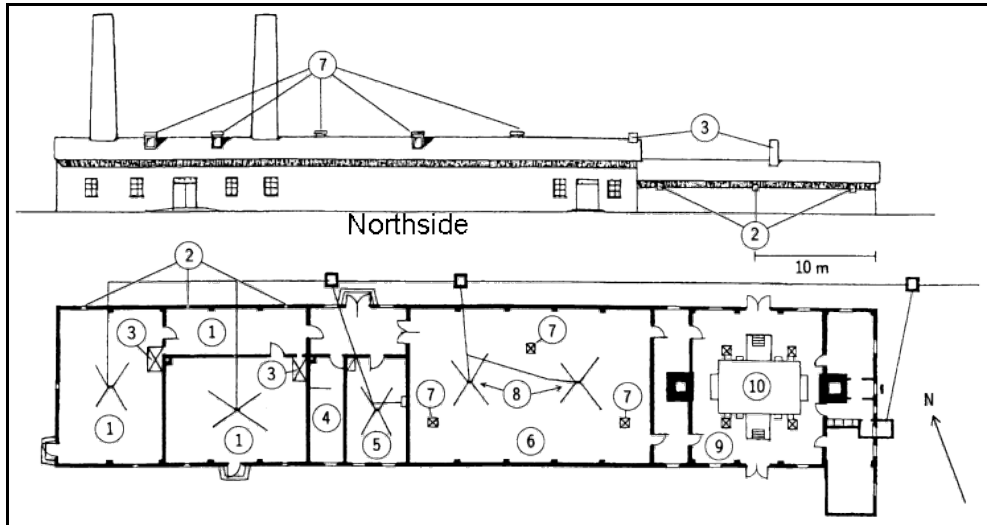
«Κατασκευάστηκαν σε μια απομακρυσμένη περιοχή του Μπίρκεναου, κοντά στους πρώτους αυτοσχέδιους θαλάμους αερίων Μικρό Κόκκινο Σπίτι και Μικρό Άσπρο Σπίτι.»

Αλλά με μια ματιά στον χάρτη διαπιστώνουμε ότι δεν είναι έτσι. Ναι μεν τα κρεματόρια ήταν στην βορειοδυτική γωνία του στρατοπέδου αλλά δεν ήταν καθόλου απομακρυσμένα ώστε να είναι μακριά από τα αδιάκριτα βλέμματα. Βρίσκονταν δίπλα στην Σάουνα απ' όπου εξέρχονταν οι νέοι αφιχθέντες. Ο Ρης συνεχίζει:

«Τα καινούργια κρεματόρια δεν είχαν τους θαλάμους αερίων τους στο υπόγειο αλλά στο ισόγειο, στο ίδιο επίπεδο με τους φούρνους αποτέφρωσης. Πρόκειται για μία προφανή σχεδιαστική “βελτίωση”, καθώς τα πτώματα δε χρειαζόταν πλέον να μεταφερθούν από το υπόγειο στο ισόγειο.»

Αλλά αυτή φαίνεται να ήταν και η μοναδική βελτίωση. Υποτίθεται ότι αυτά τα κρεματόρια

σχεδιάστηκαν εκ των προτέρων με θαλάμους αερίων. Θα περιμέναμε λοιπόν μια πλήρως αυτοματοποιημένη διαδικασία και διορθώσεις των ατελειών των Κρεματορίων II-III. Κι όμως τίποτα από αυτά δεν έγινε. Οι θάλαμοι αυτών των Κρεματορίων δεν διέθεταν ούτε ειδικό σύστημα εισαγωγής του Zyklon, ούτε σύστημα απομάκρυνσης, ούτε καν εξαερισμό! Ο εξαερισμός γινόταν αναγκαστικά ανοίγοντας τις πόρτες μισή ώρα μετά την εισαγωγή του αερίου, όταν το Zyklon δεν είχε καν αδειάσει, που σημαίνει ότι όλο το Κρεματόριο θα έπρεπε να εκκενωθεί για ώρες. Τέτοιοι ισχυρισμοί απλώς στερούνται αληθοφάνειας. Αλλά και η αρχιτεκτονική των Κρεματορίων δεν βγάζει νόημα. Το διάγραμμά τους είχε ως εξής:

Κατ' αρχάς σ' ένα Κρεματόριο που έχει σχεδιαστεί εκ των προτέρων για εξοντώσεις θα περιμέναμε να δούμε την σειρά: αποδυτήρια → θάλαμος αερίων → κρεματόριο. Αλλά εδώ το πρώτο που παρατηρούμε είναι ότι δεν υπάρχουν αποδυτήρια. Τα θύματα θα έπρεπε να γδυθούν είτε στο νεκροτομείο (6) με τα πτώματα τριγύρω, είτε έξω. Επειδή η πρώτη επιλογή δεν φαίνεται και τόσο πιθανή (αν και ο Πρεσσάκ την προτιμά) μένει η δεύτερη. Τώρα εκατοντάδες άνθρωποι και των δύο φύλων θα έπρεπε να γδυθούν όχι μόνο μπροστά στους άλλους αλλά και μπροστά στους υπολοίπους που περνούσαν από εκεί βγαίνοντας από την Σάουνα. Σίγουρα αυτό δεν μπορεί να χαρακτηριστεί σχεδιαστική βελτίωση.

Μετά είναι οι θάλαμοι, οι οποίοι τελείως ανεξήγητα ήταν τρεις. Ένας διάδρομος και δύο δωμάτια (1). Σε τι ακριβώς εξυπηρετούσαν τρεις θάλαμοι και μάλιστα έτσι τοποθετημένοι; Αν μάλιστα τα θύματα γδύνονταν στο νεκροτομείο, θα έπρεπε ακολούθως να πάνε στους θαλάμους αριστερά, και μετά την θανάτωση τα πτώματα να μεταφερθούν στην άλλη άκρη του Κρεματορίου όπου βρίσκονταν οι κλίβανοι (9). Μια τέτοια μη γραμμική διάταξη είναι τελείως ανεξήγητη.

Αλλά πιο παράλογη ήταν η εισαγωγή του Zyklon η οποία γινόταν από έξι παράθυρα (2), τρία σε κάθε πλευρά του Κρεματορίου. Ο SS έπρεπε να ανέβει μια μικρή σκάλα μ' ένα κουτί Zyklon του 1 κιλού στο αριστερό του χέρι, να ανοίξει το παράθυρο, να βάλει το κουτί στο δεξί του χέρι, να το περάσει μέσα από το παράθυρο, ν' αδειάσει το περιεχόμενο, και να κλείσει το παράθυρο. Αυτό έπρεπε να επαναληφθεί και στα υπόλοιπα παράθυρα. Αν δεν

μπορούσε να ισορροπήσει, έπρεπε πρώτα ν' ανέβει για ν' ανοίξει το παράθυρο, να κατέβει για να φέρει το Zyklon, και μετά ν' ανέβει για τρίτη φορά για να κλείσει το παράθυρο. Ο Πρεσσάκ (1989, σ. 386) περιγράφει την διαδικασία ως γελοία που θύμιζε νούμερο τσίρκου, αλλά παρ' όλα αυτά δεν διστάζει να γράψει ότι δεν την άλλαξαν διότι οι αρχές του στρατοπέδου θεώρησαν ότι λίγη γυμναστική θα έκανε καλό (!) χωρίς να διευκρινίζει πού το ξέρει αυτό. Αλλά για να δούμε τι γράφει κάπου αλλού σχετικά (Gutman, σ. 234):

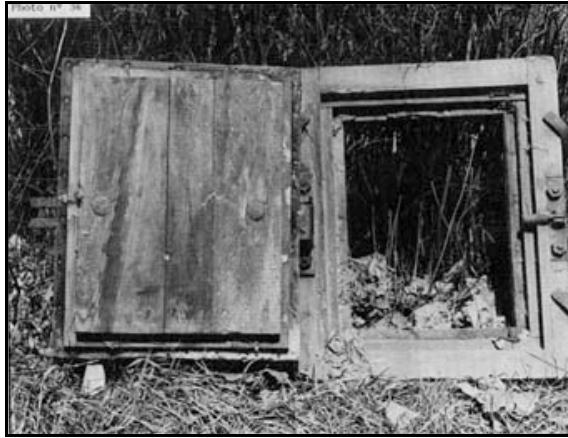
«Η πρώτη εκτέλεση στο κρεματόριο IV δεν πήγε καλά. Ένας SS, φορώντας μάσκα, έπρεπε να ανέβει μια μικρή σκάλα για να φτάσει σ' ένα “παράθυρο”, μετά να το ανοίξει με το ένα χέρι και να ρίξει μέσα το Zyklon B με το άλλο. Αυτή η ακροβατική διαδικασία έπρεπε να επαναληφθεί έξι φορές. Όταν άνοιξαν οι αεροστεγείς πόρτες για να απομακρυνθεί το αέριο, παρατηρήθηκε ότι ο φυσικός αερισμός ήταν αναποτελεσματικός· μια πόρτα έπρεπε να ανοιχτεί αμέσως στον βόρειο διάδρομο για να υπάρξει ένα ρεύμα αέρα.»

Το πρώτο ερώτημα είναι πού τα ξέρει αυτά ο Πρεσσάκ. Στην υποσημείωση (σ. 245) δίνει ως πηγή την φωτογραφία 112 από το *Auschwitz Album*. Το δεύτερο ερώτημα είναι πώς κατάλαβε από μια φωτογραφία την παρατήρηση των SS ότι ο αερισμός ήταν αναποτελεσματικός. Εκτός και αν η φωτογραφία είχε υπότιτλους όπως στις ταινίες ή πάνω από το κεφάλι του SS υπήρχε ένα συννεφάκι όπως στα κόμιξ που να γράφει ότι ο αερισμός είναι αναποτελεσματικός, δεν θα ήταν δυνατόν να συμπεράνει κάτι τέτοιο. Αλλά αυτά είναι άνευ σημασίας. Και αυτό διότι η εν λόγω φωτογραφία (P. Hellman, **The Auschwitz Album**, σ. 96) είναι τελείως άσχετη! Πρόκειται για την πρώτη φωτογραφία που είδαμε ήδη στην σελίδα 26. Ούτε υπάρχει έστω κάποια άλλη φωτογραφία που να δείχνει κάτι σχετικό. Ως εκ τούτου η πηγή του Πρεσσάκ είναι αποκύημα της φαντασίας του.

Υπάρχει όμως και ένα άλλο βασικό σημείο που δεν ταιριάζει με την ύπαρξη θαλάμων αερίων σ' αυτά τα Κρεματόρια· τα παράθυρα εισαγωγής. Κατ' αρχάς σύμφωνα με το σκαρίφημα των Κρεματορίων (Pressac, σ. 398-399) το πάτωμα των θαλάμων απείχε 2,2 μέτρα από την οροφή και τα παράθυρα ξεκινούσαν μόλις 1,7 μέτρα από το πάτωμα. Αυτό σημαίνει ότι όχι μόνον ήταν προσβάσιμα στα θύματα αλλά ήταν τόσο μικρά που ένα μόνο άτομο θα μπορούσε εύκολα να εμποδίσει το χέρι του SS να ρίξει το Zyklon. Υπάρχει και συνέχεια. Τα παραθυρόφυλλα των Κρεματορίων είχαν ως εξής (ως ανωτ. σ. 426):

Η πόρτα του πρώτου παραθύρου είναι 30 x 40 εκατοστά και των άλλων 40 x 50. Λόγω όμως της κατασκευής τους το εσωτερικό άνοιγμα είναι πιο μικρό: περίπου 20 x 30 για το πρώτο παράθυρο και 30 x 40 για τα άλλα. Σύμφωνα με μια παραγγελία της 17ης Φεβρουαρίου 1943 στα Κρεματόρια τοποθετήθηκαν 12 παραθυρόφυλλα (6 στο κάθε Κρεματόριο) του τύπου 30 x 40. Άρα τα παράθυρα των θαλάμων καλύπτονταν από παραθυρόφυλλα όπως το πρώτο. Ο Πρεσσάκ ισχυρίζεται (σ. 386) ότι λόγω των προβλημάτων της διαδικασίας τα ανοίγματα μεγάλωσαν από 30 x 40 σε 40 x 50 (δηλαδή μάλλον άλλαξαν τα παραθυρόφυλλα) αλλά χωρίς να δίνει πηγή. Περαιτέρω παραβλέπει το γεγονός ότι τα παράθυρα είχαν γρίλιες ή κάγκελα (σ. 500) και αν το άνοιγμά τους ήταν μικρό, τότε το πιο απλό θα ήταν να αφαιρεθούν τα κάγκελα (τα οποία φυσικά δεν είχαν κανένα νόημα να τοποθετηθούν αν τα παράθυρα προορίζονταν για εισαγωγή Zyklon).

Αυτό δείχνει ότι τα παράθυρα δεν ήταν ανοίγματα για Zyklon. Και για να μην μείνει αμφιβολία αρκεί να δούμε τις διαστάσεις τους. Ακόμη και το μεγάλο παραθυρόφυλλο (40 x 50) που βλέπουμε εδώ (ως ανωτ. σ. 428) έχει εσωτερικό άνοιγμα περίπου 30 x 40 εκατοστά. Τα κυλινδρικά κουτιά του Zyklon ήταν πολύ χοντρά με διάμετρο 15,4 εκατοστά. Το κουτί του ενός κιλού είχε ύψος τουλάχιστον 16-17 εκατοστά. Δεν ξέρουμε τι μορφή είχαν τα κάγκελα αλλά θα αρκούσαν δύο σίδερα είτε οριζόντια είτε σταυρωτά για να εμποδίσουν την εισαγωγή του κουτιού. Συνεπώς η διαδικασία που περιγράφει ο Πρεσσάκ δεν ήταν απλώς γελοία αλλά αδύνατη.

6.6 Οι χημικές αναλύσεις

Το 1988 ο Αμερικανός Φρεντ Λόιχτερ, κατασκευαστής θαλάμων αερίων και άλλων μηχανισμών θανάτωσης για θανατοποινίτες, πήρε δείγματα από τους θαλάμους στο Άουσβιτς για ανάλυση. Τα αποτελέσματα προκάλεσαν αίσθηση και θύελλα αντιδράσεων. Στους μεν θαλάμους αποφθειρίσεως οι συγκεντρώσεις κυανίου ήταν πολύ υψηλές, στους δε θαλάμους αερίων ήταν από ελάχιστες έως μηδενικές. Οι ιστορικοί επικαλέστηκαν διάφορες, καθόλου πειστικές δικαιολογίες, όπως ότι το κυάνιο μετά από 45 χρόνια θα είχε ξεπλυθεί από τις καιρικές συνθήκες και την όξινη βροχή, παρ' όλο που οι θάλαμοι αποφθειρίσεως ήταν εκτεθειμένοι στις ίδιες ακριβώς συνθήκες αλλά δεν επηρεάστηκαν. Μέχρι σήμερα οι τοίχοι τους είναι χρωματισμένοι μέσα-έξω από το χαρακτηριστικό πρωσικό μπλε που προκαλεί η χημική αντίδραση με το κυάνιο. Περαιτέρω το εσωτερικό των Κρεματορίων Ι και ΙΙ ήταν

προστατευμένο από τον καιρό. Αυτή η εξήγηση ήταν απλώς ανόητη. Αλλά ακόμη πιο ανόητη ήταν η εξήγηση ότι δεν βρέθηκε κυάνιο επειδή το είχαν εισπνεύσει τα θύματα (δηλαδή οι Γερμανοί είχαν ανακαλύψει έναν τύπο κυανίου που προτιμούσε τα ανθρώπινα σώματα αντί για τους υγρούς τοίχους των κελαριών) ενώ ο χρωματισμός στους θαλάμους αποφθειρίας ήταν απλή... μπογιά. Άλλη εξήγηση, φαινομενικά σωστή, ήταν ότι στις θανατώσεις χρησιμοποιήθηκε λίγο κυάνιο διότι οι άνθρωποι είναι πολύ πιο ευαίσθητοι από τα έντομα. Όπως όμως επισημάνθηκε, για να φονευτούν εκατοντάδες άνθρωποι σε λίγα λεπτά με το Zyklon το οποίο απελευθερώνει το αέριο αργά, θα χρειαζόταν αντιστοίχως πολύ μεγαλύτερη ποσότητα για να επιτευχθεί η απαραίτητη συγκέντρωση, η οποία έπρεπε να είναι υψηλή και **σταθερή** για να θανατωθούν όλοι στο ζητούμενο διάστημα. Έπρεπε λοιπόν να βρεθεί μια πιο πειστική απάντηση.

Το 1990 ανατέθηκε σ' ένα πολωνικό ινστιτούτο η διεξαγωγή μιας ανάλογης έρευνας. Επιβλέπων ήταν ο Γιαν Μάρκεβιτς. Τα αποτελέσματα όμως ήταν απογοητευτικά διότι ουσιαστικά επιβεβαίωναν τον Λόιχτερ: Λίγο κυάνιο στους θαλάμους αποφθειρίας και καθόλου στα άλλα δείγματα. Ως εκ τούτου η έρευνα έμεινε στο συρτάρι. Διέρρευσε όμως και δημοσιεύτηκε από τους αναθεωρητές το 1991. Το 1993 ακολούθησε η ιδιαίτερος αναλυτική διατριβή του Γερμανού χημικού Γκέρμαρ Ρούντολφ ο οποίος είχε επίσης λάβει δείγματα από τα τοιχώματα των θαλάμων. Τα αποτελέσματα ήταν ξεκάθαρα: Η συγκέντρωση κυανίου στους θαλάμους αποφθειρίας ήταν χιλιάδες φορές παραπάνω από τους θαλάμους εκτέλεσης. Αυτό δημιουργούσε ίσως τα πιο σοβαρά προβλήματα για την επίσημη εκδοχή. Το ινστιτούτο έπρεπε ν' αναλάβει δράση. Ακολούθησε δεύτερη έρευνα η οποία δημοσιεύτηκε το 1994 και τα αποτελέσματα ήταν τα «σωστά». Η συγκέντρωση κυανίου στους θαλάμους αποφθειρίας ήταν παρόμοια με αυτή στους θαλάμους εκτέλεσης. Ή μήπως όχι;

Θάλαμοι	Μάρκεβιτς	Λόιχτερ	Ρούντολφ
Απολύμανσης	0 - 0,8	1.050	1.000 - 13.000
Εκτέλεσης	0 - 0,6	0 - 8	0 - 7

Αυτά είναι τα αποτελέσματα των αναλύσεων (συγκεντρώσεις σε mg/kg). Αυτό που είναι αμέσως αντιληπτό είναι ότι οι συγκεντρώσεις του ινστιτούτου είναι πολύ μικρές (κάτω από 1 mg/kg). Και ο λόγος είναι ότι οι Πολωνοί χρησιμοποίησαν μια μέθοδο που δεν μπορούσε να εντοπίσει σταθερές κυανιούχες ενώσεις οι οποίες θα άντεχαν στον χρόνο. Απέκλεισαν δηλαδή ακριβώς εκείνες τις ενώσεις που θα ήταν και οι πιο αξιόπιστες σε μια μέτρηση. Το γιατί το έκαναν το λένε οι ίδιοι¹⁸ εξηγώντας την μεθοδολογία τους:

«Οι αναθεωρητές επικέντρωσαν την προσοχή τους σχεδόν αποκλειστικά στο Πρωσικό μπλε, το οποίο είναι έντονο σκούρο μπλε χρώμα και χαρακτηρίζεται από εξαιρετική αντοχή. Αυτός ο χρωματισμός υπάρχει, ιδίως με την μορφή κηλίδων, στα εξωτερικά τούβλα των τοίχων του πρώην λουτρού καθαρισμού στην περιοχή του στρατοπέδου Μπίρκεναου. Είναι δύσκολο να φανταστεί κάποιος τις χημικές αντιδράσεις και φυσικοχημικές διεργασίες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στον σχηματισμό του Πρωσικού μπλε σ' εκείνο το μέρος.»

Αν και ο Ρούντολφ είχε αφιερώσει ένα κεφάλαιο σε αυτό ακριβώς το ερώτημα στην διατριβή του, την οποία οι Πολωνοί γνώριζαν διότι την μνημονεύουν στην εισαγωγή τους, προ-

18. <http://www.nizkor.org/hweb/orgs/polish/institute-for-forensic-research/methodology-one.html>

σποιήθηκαν άγνοια. Ακόμη όμως και αν η άγνοιά τους ήταν ειλικρινής, καθήκον του επιστήμονα είναι να προσπαθεί να βρει απαντήσεις σ' αυτό που δεν έχει ακόμη εξηγηθεί, όχι να το χρησιμοποιεί ως πρόσχημα για να μην ερευνήσει όπως πρέπει. Ο καθηγητής Άρθουρ Μπατζ σχολίασε χαρακτηριστικά σ' ένα άρθρο του¹⁹ την στάση τους ως εξής:

«Δεν καταλαβαίνω πώς βρέθηκε εκεί το φεγγάρι, γι' αυτό θα αγνοήσω όλες τις επιδράσεις που συνδέονται μ' αυτό, όπως τις παλίρροιες. Ελπίζω να μην πνιγώ.»

Αυτό που φαίνεται βέβαια είναι ότι οι Πολωνοί δεν είχαν επιστημονικά κίνητρα αλλά πολιτικά. Ενδιαφέρονταν να βρουν τα αποτελέσματα που ήθελαν και όχι την αλήθεια.

Μια τελευταία λογική ερώτηση είναι: Για ποιο λόγο υπάρχει έστω αυτό το λίγο κυάνιο στους θαλάμους εκτέλεσης; Η απάντηση είναι ότι παρόμοιες συγκεντρώσεις υπάρχουν και στους στρατώνες (**The Rudolf Report**, σ. 239). Μπορούν να εξηγηθούν με τις διαδικασίες καθαρισμού από ζωύφια αλλά πολύ δύσκολο να εξηγηθούν με τις συνεχόμενες μαζικές θανατώσεις εκατοντάδων ανθρώπων εντός ολίγων λεπτών. Και οι πονοκέφαλοι δεν τελειώνουν εδώ. Οι υποκλοπές των Βρετανών κρυπταναλυτών²⁰ την περίοδο 1942-1943 είχαν τα εξής αποτελέσματα (**Dissecting the Holocaust**, σ. 43):

«Τα μηνύματα απ' το Άουσβιτς, το μεγαλύτερο από τα στρατόπεδα με 20.000 κρατουμένους, ανέφεραν ασθένειες ως την κύρια αιτία θανάτου, αλλά είχαν αναφορές σε τυφεκισμούς και απαγχονισμούς. Δεν υπήρχαν αναφορές στις αποκρυπτογραφήσεις σε θανατώσεις με αέρια.»

Τα μηνύματα αυτά ήταν άκρως απόρρητα. Οπότε τώρα τι γίνεται; Καταφεύγουμε στην συνθηματική γλώσσα; Στην τηλεπάθεια; Ή ακολουθούμε την προτροπή του Βίτζελ να τα αφήσουμε όλα στην δύναμη της φαντασίας;

7. Το ανατολικό μέτωπο

Ο κύκλος των εξοντώσεων ολοκληρώνεται με τους μαζικούς τυφεκισμούς στο ανατολικό μέτωπο οι οποίοι πραγματοποιήθηκαν από διάφορες μονάδες του γερμανικού στρατού. Ο Χίλμπεργκ αποδίδει 1.400.000 νεκρούς στους τυφεκισμούς, με τουλάχιστον 900.000 να έχουν φονευτεί από τις 4 μονάδες των Einsatzgruppen, τα λεγόμενα τάγματα θανάτου. Σύμφωνα με τον Χίλμπεργκ οι νεκροί κατά μονάδα είχαν ως εξής (2003, σ. 1314):

Μονάδα	Νεκροί	Τελικός αριθμός
A	218.050 (έως Φεβ. 1942)	Πολύ παραπάνω
B	126.195 (έως Σεπ. 1942)	Όχι πολύ παραπάνω
C	95.165 (έως Δεκ. 1941)	Πάνω από 120.000
D	91.678 (έως Απρ. 1942)	Περίπου 100.000

Όσον αφορά αυτά τα τάγματα, ο πρωταρχικός τους σκοπός ήταν ο πόλεμος κατά των παρτιζάνων (ανταρτών) στα κατεχόμενα σοβιετικά εδάφη οι οποίοι δημιουργούσαν πολύ σοβα-

19. *The Journal of Historical Review*, τόμος 19, τεύχος 6, σ. 15.

20. Francis Harry Hinsley, *British Intelligence in the Second World War*, τ. 2, σ. 673.

ρά προβλήματα και μεγάλες απώλειες στους Γερμανούς. Εκείνοι με την σειρά τους απα-
ντούσαν με σκληρά αντίποινα καίγοντας ακόμη και ολόκληρα χωριά. Όσοι εμπλέκονταν σε
τρομοκρατικές ενέργειες ή δολιοφθορές, ή προέτρεπαν σε στάση, ή διέδιδαν αντιγερμανική
προπαγάνδα, τυφεκίζονταν επί τόπου. Δεν υπάρχει λοιπόν αμφιβολία για τους ίδιους τους
τυφεκισμούς. Η επίσημη ιστορία όμως προσθέτει ότι σκοπός των ταγμάτων ήταν επίσης η
αναζήτηση και αδιάκριτη εξόντωση των Σοβιετικών Εβραίων, η οποία ξεκίνησε τον Αύγου-
στο του 1941, παραδόξως πολύ πριν τις τελικές αποφάσεις στην διάσκεψη του Βάνζε. Οι
Εβραίοι μαζεύονταν από τις πόλεις και τα χωριά, μεταφέρονταν κάπου στα περίχωρα, εκτε-
λούνταν και ρίχνονταν στους λάκκους που είχαν ανοιχτεί εκεί. Κατόπιν το 1943 ξεκίνησε η
επιχείρηση εξάλειψης των ιχνών με την ονομασία *Aktion 1005* υπό τον Πάουλ Μπλόμπελ.
Σκοπός της ήταν η αναζήτηση των τάφων και η καύση των νεκρών, κάτι όμως που λόγω
διαφόρων δυσκολιών επετεύχθη μόνον εν μέρει.

Για τα παραπάνω όμως υπάρχουν όμως κάποια βασίμα ερωτήματα. Πρώτον αυτά τα τά-
γματα ήταν επιφορτισμένα με συγκεκριμένα στρατιωτικά καθήκοντα. Πλην της αντιμετώ-
πισης των παρτιζάνων έπρεπε να εντοπίζουν Εβραίους, κομμουνιστές και κομισάριους ανά-
μεσα στους αιχμαλώτους πολέμου οι οποίοι μέχρι το τέλος του 1941 είχαν φτάσει τα
3.350.000 (ως ανωτ. σ. 346). Είναι λοιπόν απορίας άξιος γιατί θα αναλάμβαναν και το έργο
των μαζικών εξοντώσεων πετυχαίνοντας μάλιστα αυτούς τους αστρονομικούς αριθμούς νε-
κρών. Η μονάδα Α για παράδειγμα αποτελείτο από 990 άτομα διαφόρων ειδικοτήτων. Α-
φαιρώντας 172 μοτοσυκλετιστές, 13 γυναίκες, 51 διερμηνείς, 3 χειριστές τηλετύπου και 8
ασυρματιστές μένουν μόλις 743 μάχιμοι (ως ανωτ. σ. 292). Αυτοί μέχρι τις 15 Οκτωβρίου
1941 (δηλαδή περίπου 2 μήνες) τυφέκισαν 130.000 άτομα εκ των οποίων οι 125.000 ήταν
Εβραίοι (ως ανωτ. σ. 300). Δηλαδή κάθε μέρα επί 2 μήνες έπρεπε να βρουν περίπου 2.000
Εβραίους, να τους μαζέψουν, να τους πάνε στον τόπο εκτέλεσης, να τους φονεύσουν και να
τους θάψουν. Αν δεν είχαν να κάνουν κάτι άλλο θα μπορούσαν να ανταπεξέλθουν. Αλλά ό-
λα αυτά θα έπρεπε να γίνουν εν μέσω των μαχών κατά των (υπεράριθμων) παρτιζάνων και
του «χτενίσματος» εκατοντάδων χιλιάδων αιχμαλώτων. Πόσο πιθανό είναι αυτό; Περαιτέ-
ρω η επίσημη ιστορία λέει ότι οι θάλαμοι αερίων χρησιμοποιήθηκαν λόγω των ψυχολογι-
κών προβλημάτων που προκαλούσαν στους στρατιώτες αυτοί ακριβώς οι τυφεκισμοί. Αλλά
ταυτοχρόνως τα εν λόγω τάγματα με συνολική δύναμη μόλις 3.000 ανδρών φέρεται να τυ-
φέκισαν σχεδόν 1.000.000 Εβραίους. Και όχι μόνο αυτό αλλά ο Χίλμπεργκ προσθέτει ότι
οι Εβραίοι, πλην ελαχίστων, θανατώθηκαν χωρίς να προβάλουν αντίσταση ενώ τα τάγματα
δεν έχασαν ούτε έναν άνδρα σε αυτές τις επιχειρήσεις (σ. 328). Πόσο πιστευτό είναι κάτι
τέτοιο; Ή μήπως είναι πιστευτός ο ισχυρισμός (σ. 354) ότι οι Εβραίοι πρόσφυγες επέστρε-
φαν στις πόλεις από τις οποίες είχαν φύγει; Θα γινόταν αυτό με εξοντώσεις τέτοιας κλίμα-
κας;

Πού όμως στηρίζονται οι αριθμοί των νεκρών που αποδίδονται σε αυτά τα τάγματα; Κυρί-
ως σε κάποιες εκθέσεις τους τις οποίες φέρεται να βρήκαν οι Σοβιετικοί στο Βερολίνο. Δε-
δομένου ότι οι Γερμανοί προσπάθησαν να εξαφανίσουν τα ίχνη ψάχνοντας τους τάφους σε
ατελείωτες εκτάσεις για να κάψουν τα πτώματα, προκύπτει αμέσως το ερώτημα γιατί δεν
φρόντισαν να κάψουν και μερικούς σωρούς χαρτιά. Αυτό δημιουργεί βάσιμες υποψίες πλα-
στογραφίας (Butz, σ. 243):

«Εκτός από τις κανονικές δραστηριότητες κατά των παρτιζάνων, οι εκθέσεις μιλούν για ανε-
ξάρτητες μαζικές εκτελέσεις Εβραίων, με τους αριθμούς των θυμάτων να είναι συνήθως χι-
λιάδες. Υποδηλώνεται, στις περισσότερες περιπτώσεις, ότι πολλά αντίγραφα, ενίοτε μέχρι ε-
κατό, διανεμήθηκαν. Έχουν πολυγραφηθεί, οι υπογραφές είναι πολύ σπάνιες και, όταν υπάρ-

χουν, εμφανίζονται σε μη ενοχοποιητικές σελίδες. Το έγγραφο NO-3159 για παράδειγμα, έχει την υπογραφή κάποιου R. R. Strauch, αλλά μόνον σε μια εξωτερική σελίδα που δίνει τις θέσεις των διαφόρων μονάδων των Einsatzgruppen. Υπάρχει επίσης το NO-1128, υποτίθεται από τον Χίμλερ στον Χίτλερ, αναφέροντας μεταξύ άλλων την εκτέλεση 363.211 Ρώσων Εβραίων από τον Αύγουστο μέχρι τον Νοέμβριο του 1942. Αυτός ο ισχυρισμός υπάρχει στην σελίδα 4 του NO-1128, ενώ τα αρχικά που φέρεται να ανήκουν στον Χίμλερ βρίσκονται στην άσχετη σελίδα 1. Επί πλέον, τα αρχικά του Χίμλερ ήταν εύκολο να πλαστογραφηθούν: τρεις κατακόρυφες γραμμές με μια οριζόντια γραμμή στο μέσο τους.»

Αν έπεσαν τέτοια έγγραφα στα χέρια των Σοβιετικών αυτό σημαίνει ότι δεν καταστράφηκαν άρα δεν θεωρήθηκαν ενοχοποιητικά. Και το γεγονός ότι πέρασαν πρώτα από τους Σοβιετικούς (οι οποίοι δεν φημίζονται για την αξιοπιστία τους) πριν παρουσιαστούν στις διάφορες δίκες, αρκεί για να δημιουργήσει βάσιμες υποψίες ότι το περιεχόμενο των εκθέσεων «βελτιώθηκε» είτε ως προς τους αριθμούς είτε/και ως προς τα γεγονότα. Ο Ρέτζιναλντ Πέιτζετ, δικηγόρος του Στρατάρχη Έριχ φον Μάνσταϊν, στα απομνημονεύματά του²¹ επισημαίνει σχετικά (**Lectures on the Holocaust**, σ. 278):

«Μου φαινόταν ότι οι ισχυρισμοί της S.D. ήταν εντελώς αδύνατοι. Μόνοι λόχοι των 100 με περίπου 8 οχήματα ανέφεραν φόνους μέχρι 10.000 και 12.000 Εβραίων σε δύο ή τρεις μέρες. Δεν θα μπορούσαν να έχουν πιάσει περισσότερους από περίπου 20 ή 30 Εβραίους οι οποίοι, υπενθυμίζεται, νόμιζαν ότι θα επανεγκατασταθούν και είχαν τα πράγματά τους μαζί τους, σ' ένα μόνο φορτηγό. Φόρτωση, ταξίδι τουλάχιστον 10 χιλιομέτρων, εκφόρτωση και επιστροφή θα έπαιρνε σχεδόν δύο ώρες αντί για μία. Η ρωσική χειμερινή ημέρα είναι μικρή και δεν γίνονταν ταξίδια την νύχτα. Θα χρειάζονταν τουλάχιστον τρεις εβδομάδες για να φονευτούν 10.000 Εβραίοι. Σε μια περίπτωση μπορέσαμε να ελέγξουμε τα στοιχεία τους. Η S.D. ισχυριζόταν ότι είχαν σκοτώσει 10.000 στην Συμφερόπολη τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο ανέφεραν ότι η Συμφερόπολη είχε καθαρίσει από Εβραίους. Με μια σειρά διασταυρώσεων μπορέσαμε να προσδιορίσουμε ότι η εκτέλεση των Εβραίων στην Συμφερόπολη είχε γίνει σε μία μόνο μέρα, στις 16 Νοεμβρίου. Ένας μόνο λόχος της S.D. ήταν στην Συμφερόπολη. Ο τόπος εκτέλεσης βρισκόταν 15 χιλιόμετρα από την πόλη. Οι σχετικοί αριθμοί δεν θα μπορούσαν να είναι μεγαλύτεροι από περίπου 300. Αυτοί οι 300 δεν ήταν μάλλον αποκλειστικά Εβραίοι αλλά μια συλλογή διαφόρων ανθρώπων οι οποίοι κρατούνταν ως ύποπτοι αντιστασιακής δράσης. Το περιστατικό στην Συμφερόπολη έλαβε μεγάλη δημοσιότητα επειδή μίλησε γι' αυτό ο μοναδικός μάρτυρας της κατηγορούσας αρχής, ένας Αυστριακός δεκανέας ονόματι Gaffa ο οποίος είπε ότι άκουσε να αναφέρονται αντιεβραϊκές δραστηριότητες [...] όταν πέρασε από τον τόπο εκτέλεσης στην Συμφερόπολη. Ως αποτέλεσμα λάβαμε έναν μεγάλο αριθμό επιστολών, και μπορέσαμε να καλέσουμε αρκετούς μάρτυρες που είχαν καταλύσει με εβραϊκές οικογένειες και μίλησαν επίσης για την λειτουργία της τοπικής συναγωγής και μιας εβραϊκής αγοράς όπου αγόρασαν εικονίσματα και παρόμοια μικροπράγματα μέχρι την στιγμή που ο Μάνσταϊν έφυγε από την Κριμαία και μετά. Ήταν πράγματι σαφές ότι η εβραϊκή κοινότητα είχε συνεχίσει να λειτουργεί ανοιχτά στην Συμφερόπολη και αν και αρκετοί εκ των μαρτύρων μας είχαν ακούσει φήμες για μια ακρότητα της S.D. κατά των Εβραίων στην Συμφερόπολη, σίγουρα φαινόταν ότι αυτή η εβραϊκή κοινότητα αγνοούσε κάποιον ιδιαίτερο κίνδυνο.»

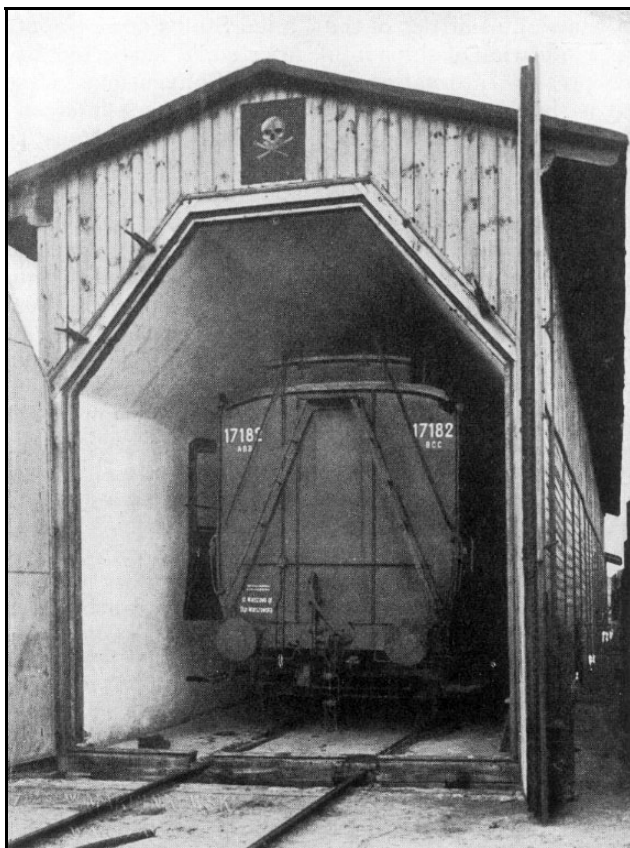
Η δράση λοιπόν των εν λόγω ταγμάτων είναι αναμφισβήτητη αλλά υπάρχουν πολλές ενδείξεις ότι γεγονότα και αριθμοί, ιδίως οι αριθμοί, έχουν διογκωθεί.

21. Manstein: *His Campaigns and his Trial*, 1951, σ. 170.

8. Συνοψίζοντας

Οι εξοντώσεις στα στρατόπεδα αποτελούν αναμφίβολα τον πυρήνα της επίσημης εκδοχής. Θα περιμέναμε λοιπόν στα ιστορικά βιβλία να διαβάσουμε λεπτομερείς περιγραφές για το τι, πού και πώς έγινε, ώστε να έχουμε μια σαφή εικόνα. Αντιθέτως βρίσκουμε μια ανεξήγητη λακωνικότητα. Οι ιστορικοί αφιερώνουν σελίδες επί σελίδων σε άλλα ζητήματα αλλά σε αυτό είναι παραδόξως πολύ συνοπτικοί. Παίρνοντας ως παράδειγμα το πιο έγκυρο και εκτενές έργο, του Χίλμπεργκ, διαπιστώνουμε ότι από τις 1.332 σελίδες έχει αφιερώσει μόλις 18 σε αυτό το θέμα (οι οποίες είναι και αρκετά συγκεχυμένες). Δηλαδή έχει περιορίσει τον πυρήνα της επίσημης εκδοχής στο 1,35% του έργου. Και σίγουρα ο λόγος δεν ήταν ότι λυπήθηκε το χαρτί. Επί πλέον, παρά τον όγκο της μελέτης, δεν υπάρχει ούτε μια φωτογραφία οποιουδήποτε είδους, και ειδικά για τα στρατόπεδα, ούτε ένα σχεδιάγραμμα ή ένας χάρτης. Οι ιστορικοί λένε ότι αυτό ήταν το μεγαλύτερο έγκλημα της ιστορίας. Οι ίδιες τους όμως οι περιγραφές παρουσιάζουν ασυμβατότητα με αυτόν τον χαρακτηρισμό.

Μετά έχουμε τους Γερμανούς. Τα τεχνολογικά τους επιτεύγματα, για στρατιωτική χρήση ή μη, είναι αδιαμφισβήτητα. Πύραυλοι, άρματα, αεριοθούμενα, ελικόπτερα, τεράστια αεροπλάνα, υποβρύχια, σκόπευτρα με νυχτερινή όραση, πυρηνική ενέργεια, αέρια νεύρων, τεχνολογία μικροκυμάτων, συνθετικά ελαστικά, ηλεκτρονικά μικροσκόπια, αλλά και γιγανταίοι θάλαμοι για καθαρισμούς ολόκληρων τρένων (**Lectures on the Holocaust**, σ. 213):

Κάποια στιγμή λοιπόν αποφασίζουν να προχωρήσουν σε μαζικές εξοντώσεις και για κάποιο λόγο διαλέγουν την χρήση δηλητηριωδών αερίων. Τι θα περιμέναμε από κάποιους που διαθέτουν τα παραπάνω;

- Ακατάλληλες και επικίνδυνες μεθόδους;
- Πρόχειρες λύσεις της στιγμής;
- Εξατμίσεις φορτηγών;
- Φυτοφάρμακα;
- Παλιές αγροικίες;
- Νεκροτομεία;
- Τρύπες ανοιγμένες στο πόδι;
- Παράθυρα με κάγκελα;
- Ξύλινες πόρτες;
- Σφραγίσματα με λάσπη;
- Καυσαέρια ντίζελ σε παράγκες;

Η επίσημη ιστορία αυτά λέει. Αλλά το ερώτημα που θέτουν οι αναθεωρητές είναι καίριο: Πόσο πειστικά είναι; Οι ιστορικοί δυστυχώς αντί για ικανοποιητικές απαντήσεις φαίνεται να προτιμούν άλλες τακτικές. Ο Ρης για παράδειγμα δίνει την μαρτυρία ενός πρώην SS, του Όσκαρ Γκρούνινγκ, ο οποίος έχει το παρακάτω μήνυμα για τους αρνητές του Ολοκαυτώματος (2013, σ. 329):

«Θα ήθελα να με πιστέψετε. Είδα τους θαλάμους αερίων. Είδα τα κρεματόρια. Ήμουν στη ράμπα όταν πραγματοποιούνταν οι διαλογές. Θα ήθελα να πιστέψετε ότι αυτές οι φρικαλεότητες συνέβησαν, επειδή ήμουν εκεί.»

Αυτή η δήλωση υποτίθεται προέρχεται από την συνέντευξη του Γκρούνινγκ για το ντοκιμαντέρ του BBC *Auschwitz: The Nazis and the Final Solution*. Αν όμως μπει κάποιος στον κόπο να ελέγξει τι ακριβώς λέει ο Γκρούνινγκ στην εκπομπή²² τότε θα ακούσει επί λέξει τα εξής (43:50):

«I see it as my task, now at my age, to face up to these things that I experienced and to oppose the Holocaust deniers who claim that Auschwitz never happened. And that's why I am here today. Because I want to tell those deniers: I have seen the crematoria. I have seen the burning pits. And I want you to believe me that these atrocities happened. I was there.»

Ασφαλώς ουδείς ισχυρίζεται ότι δεν υπήρξαν το Άουσβιτς και τα κρεματόρια. Η δήλωση του Γκρούνινγκ έχει απλά προστεθεί για λόγους εντυπωσιασμού. Αλλά το ουσιώδες είναι ότι στην «απομαγνητοφώνηση» έχει εμφανιστεί ως δια μαγείας μια παραδοχή των θαλάμων αερίων! Ως άλλος Ντέιβιντ Κόπερφιλντ, ο σεναριογράφος Ρης βγάζει απ' το καπέλο του τον ένα λαγό μετά τον άλλο εισπράττοντας τα χειροκροτήματα (αλλά και τον οβολό) του κοινού, πριν μεταβεί για να παραλάβει το βραβείο καλλίτερου βιβλίου ιστορίας για το 2006. Και οι αναθεωρητές; Στο περιθώριο ή σε κάποιο κελί. Μόνοι τους με τις ιδέες τους. Αλλά όπως είπε ένας (ομοεθνής του Ρης) κινηματογραφικός μασκοφόρος, «οι ιδέες είναι αλεξίσφαιρες». Υπερβαίνουν την ισχύ, το χρήμα, τους τυράννους. Και ο χρόνος θα δείξει ποιος τελικά θα επικρατήσει.

22. YouTube: Auschwitz The Nazis and the Final Solution complete.

Κεφάλαιο 8

Η Εξάλειψη των Ιχνών

«Μόνο το λάθος χρειάζεται την στήριξη της κυβέρνησης. Η αλήθεια στέκεται μόνη της.»
Τόμας Τζέφερσον

Σε μια ιστορία του Σέρλοκ Χολμς με τίτλο η Περιπέτεια του Συνταξιούχου Χρωματοπώλη, ο δαιμόνιος ντετέκτιβ αναλαμβάνει να εξιχνιάσει μια διπλή ανθρωποκτονία, στην οποία μάλιστα ο θάνατος των θυμάτων επήλθε από αναθυμιάσεις υγραερίου. Όταν τελικά ανακαλύπτει τον ένοχο (ο οποίος δεν είναι άλλος από εκείνον που τον προσέλαβε) έχει μόνο μια ερώτηση να του κάνει: Τι κάνατε τα πτώματα;

Πράγματι σε κάθε φόνο η ανεύρεση και η μελέτη του πτώματος έχει πρωταρχική σημασία. Αν στα ναζιστικά στρατόπεδα φονεύτηκαν εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι η εγκληματολογική έρευνα επιβάλλει να αναζητηθούν τα πτώματα. Όσον αφορά αυτό το ζήτημα η επίσημη ιστορία είναι σαφής: Τα πτώματα αποτεφρώθηκαν είτε σε κρεματόρια είτε στην ύπαιθρο. Οπότε ο θάλαμος αερίων αποκτά έναν βασικό συναυτουργό στο έγκλημα: τον κλιβανο αποτέφρωσης. Ως εκ τούτου πρέπει να εξεταστούν οι προδιαγραφές και τα βασικά χαρακτηριστικά αυτών των κλιβάνων, οι δυνατότητες των οποίων έχουν αποκτήσει μυθικές διαστάσεις. Όπως με τους θαλάμους αερίων, οι περιγραφές των ιστορικών είναι και εδώ πολύ λακωνικές. Γράφει για παράδειγμα ο Ρης (2013, σ. 197):

«Συνολικά, στα τέσσερα κρεματόρια μπορούσαν να δολοφονηθούν καθημερινά 4.700 άνθρωποι, και στη συνέχεια τα πτώματά τους να εξαφανιστούν.»

Πώς λοιπόν εξαφανίζονταν τα πτώματα; Για να το καταλάβουμε, πρέπει πρώτα να δούμε πώς λειτουργεί ένα κρεματόριο:

«Στις περισσότερες αποτεφρώσεις, αλλά όχι σε όλες, το σώμα είναι σε φέρετρο, και αποτεφρώνεται ένα πτώμα κάθε φορά. Το φέρετρο και το σώμα καίγονται σ' έναν θάλαμο διαμορφωμένο έτσι ώστε να είναι λίγο μεγαλύτερος από το φέρετρο. [...] Η διαδικασία αρχίζει με ανάφλεξη της εξωτερικής επιφάνειας του φερέτρου. Αρχικά, το εσωτερικό του θαλάμου αποτέφρωσης έχει θερμοκρασία μεταξύ 700-850°C. Εισάγεται αέρας για την ανάφλεξη κατά μήκος του θαλάμου έτσι ώστε να επιτευχθεί η καύση σε όλο το φέρετρο. Δεδομένου ότι το ανθρώπινο σώμα αποτελείται από έως 75% νερό, πολύ από αυτό πρέπει να αποξηρανθεί πριν μπορέ-

σει να γίνει η κατάλληλη καύση. Αυτή η ξήρανση κυριαρχεί στην διαδικασία αποτεφρώσεως στους περισσότερους σύγχρονους αποτεφρωτές οι οποίοι χρειάζονται 60 έως 90 λεπτά για την ολοκλήρωση από την εισαγωγή του φερέτρου. [...] Όλοι οι αποτεφρωτές έχουν μια δευτερεύουσα ζώνη καύσεως στην οποία όλα τα αέρια της αποτεφρώσεως καίγονται τελείως για να εξαλειφθεί ο καπνός, η μυρωδιά και η ρύπανση. Η ζώνη διατηρείται σε θερμοκρασία τουλάχιστον 850°C και αυτή, επίσης, θερμαίνεται από υποστηρικτικούς καυστήρες καυσίμου. Η θερμοκρασία και η συγκέντρωση οξυγόνου σε αυτόν τον θάλαμο βρίσκονται υπό στενό έλεγχο προκειμένου να επιτευχθούν τα καθαρά καυσαέρια τα οποία αποβάλλονται από την καμινάδα.» (D. Davies, **Encyclopedia of Cremation**, σ. 132-133)

Το σώμα λοιπόν δεν έχει άμεση επαφή με την φωτιά. Η καύση γίνεται μέσω καυτού αέρα και ακόμη και στα σημερινά κρεματόρια απαιτούνται τουλάχιστον 60 λεπτά για να καεί ένα σώμα. Όπως θα δούμε, τα κρεματόρια των στρατοπέδων είχαν παρόμοιες δυνατότητες.

1. Τα Κρεματόρια του Άουσβιτς

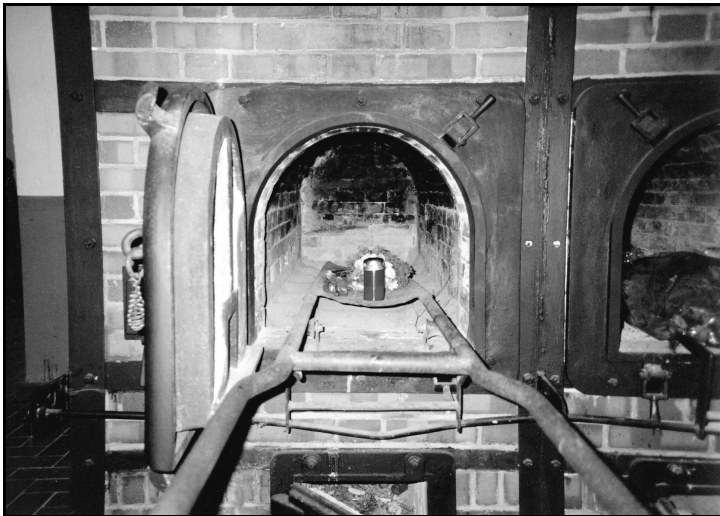
Στο Άουσβιτς-Μπίρκεναου υπήρχαν πέντε μεγάλα κρεματόρια στα οποία υπήρχαν:

Κρεματόριο I: 3 κλίβανοι με 2 καμίνους έκαστος = 6 κάμινοι.

Κρεματόρια II-III: 5 κλίβανοι με 3 καμίνους έκαστος = 15 κάμινοι.

Κρεματόρια IV-V: 1 κλίβανος με 8 καμίνους = 8 κάμινοι.

Συνολικά λοιπόν στο Άουσβιτς υπήρχαν $6+15+15+8+8 = 52$ κάμινοι, οι οποίοι ήταν ως εξής (**The Case for Sanity**, σ. 725):

Αυτός είναι ένας δικάμινος κλίβανος στο Μαουτχάουζεν κατασκευής Τοφ. Ίδιου τύπου ήταν οι κλίβανοι του Άουσβιτς (ο τρικάμινος κλίβανος ήταν ουσιαστικά ένας δικάμινος με μια τρίτη κάμινο στην μέση). Ας δούμε τώρα ποια ήταν τα χαρακτηριστικά τους.

1.1 Χωρητικότητα και απόδοση

Αυτό που είναι αμέσως αντιληπτό είναι ότι αυτοί οι κάμινοι ήταν ατομικοί. Δεν είχαν κατασκευαστεί για πολλαπλές αποτεφρώσεις. Το ερώτημα είναι πόση ώρα διαρκούσε μία καύση. Υπάρχουν τέσσερα έγγραφα γι' αυτό το θέμα τα οποία όμως δίνουν αντιφατικές πληροφορίες. Το πρώτο είναι ένα γράμμα της Τοπφ προς το Μαουτχάουζεν στις 1 Νοεμβρίου 1940 το οποίο λέει τα εξής (**Dissecting the Holocaust**, σ. 394):

«Ο κ. Προύφερ σας ενημέρωσε ήδη ότι στον κλίβανο της προηγούμενης προσφοράς, δύο σώματα μπορούν να αποτεφρωθούν σε μια ώρα.»

Ο κλίβανος ήταν δικάμιнос, άρα χρειάζονταν 60 λεπτά για μία καύση. Το δεύτερο έγγραφο είναι πάλι ένα γράμμα της Τοπφ στις 14 Ιουλίου 1941 (ως ανωτ.) το οποίο προσδιορίζει ότι σ' έναν δικάμινο κλίβανο μπορούν να αποτεφρωθούν 30-36 πτώματα σε 10 ώρες, ήτοι ένα πτώμα σε 33-40 λεπτά. Το τρίτο έγγραφο είναι ένα υπόμνημα του Προύφερ στις 8 Σεπτεμβρίου 1942 (**The Case for Sanity**, σ. 452) το οποίο αναφέρει 250 αποτεφρώσεις ημερησίως στους τρεις δικάμινους κλιβάνους, 800 ημερησίως στους πέντε τρικάμινους και από 800 στους δύο οκτακάμινους. Και το τέταρτο έγγραφο είναι ένα γράμμα του SS Μπίσοφ προς τον SS Κάμλερ στις 28 Ιουνίου 1943 το οποίο για 24 ώρες λειτουργίας αναφέρει 340 αποτεφρώσεις στο Κρεματόριο I, από 1.440 στα Κρεματόρια II-III και από 768 στα Κρεματόρια IV-V. Συνεπώς η διάρκεια μιας καύσης (σε λεπτά) σύμφωνα με τα τέσσερα έγγραφα είχε ως εξής:

Κλίβανος	Έγγραφο 1	Έγγραφο 2	Έγγραφο 3	Έγγραφο 4
Δικάμινος	60	33-40	34-35	25
Τρικάμινος	-	-	27	15
Οκτακάμινος	-	-	14-15	15

Ο Χίλμπεργκ (2003, σ. 1044) προτιμάει φυσικά το τελευταίο έγγραφο για ευνόητους λόγους. Ποιο όμως από τα παραπάνω ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα; Για να το διαπιστώσουμε χρειαζόμαστε δεδομένα από πραγματικές αποτεφρώσεις.

Το πρώτο δεδομένο προκύπτει από τον Γερμανό μηχανικό Ρίτσαρντ Κέσλερ. Το 1927 διεξήγαγε μερικά προσεκτικά πειράματα σ' ένα κρεματόριο ανώτερο από τα κρεματόρια της Τοπφ. Η μέση διάρκεια μιας αποτέφρωσης ήταν 55 λεπτά (**The Case for Sanity**, σ. 274), με την βασική διαφορά ότι το πτώμα ήταν σε φέρετρο (η θερμότητα που παράγεται από την καύση του φερέτρου μειώνει λίγο την διάρκεια της καύσης). Ακολούθως υπάρχουν τα στοιχεία από το κρεματόριο στο στρατόπεδο Westerbork. Η διάρκεια της αποτέφρωσης ενός ενήλικα ήταν 50 λεπτά, ενώ η αποτέφρωση ενός ενήλικα μαζί μ' ένα παιδί περίπου 1 έτους διαρκούσε 57 λεπτά (ως ανωτ. σ. 276). Ο κλίβανος όμως δεν ήταν Τοπφ αλλά Κόρι και παρείχε περισσότερη θερμότητα. Με βάση λοιπόν τα παραπάνω, τα στοιχεία του πρώτου εγγράφου πρέπει να είναι τα σωστά, ήτοι 60 λεπτά για μία καύση. Το γεγονός αυτό επιβεβαίωσε και ο Προύφερ (μηχανικός της Τοπφ) σε μια ανάκριση το 1946 (ως ανωτ. σ. 281):

«Σ' ένα κρεματόριο με πέντε κλιβάνους ή 15 ανοίγματα, δεκαπέντε πτώματα μπορούσαν να αποτεφρωθούν σε μία ώρα.»

Θα μπορούσαν όμως να αποτεφρωθούν περισσότερα άτομα σε κάθε κάμινο; Πρακτικά όχι. Και αυτό διότι τα κρεματόρια λειτουργούν διαφορετικά από τους κοινούς φούρνους. Αν ένας αρτοποιός θέλει για παράδειγμα να ψήσει 10 τυρόπιττες και κάθε τυρόπιττα χρειάζεται 30 λεπτά, τις βάζει να ψηθούν όλες μαζί και σε μισή ώρα είναι έτοιμες. Αλλά στα κρεματόρια η αύξηση της οργανικής ουσίας προς καύση **αυξάνει** τον χρόνο αποτέφρωσης. Σε διάφορα πειράματα με ζώα η αποτέφρωση μιας μάζας 900 κιλών χρειάστηκε 13,5 ώρες για να καεί (ως ανωτ. σ. 285). Αυτό θα ήταν ισοδύναμο με 13 πτώματα 70 κιλών, τα οποία θα είχαν χρειαστεί τον ίδιο περίπου χρόνο αν είχαν καεί ξεχωριστά. Η αύξηση του χρόνου φαίνεται και στο κρεματόριο του Westerbork όπου ένα βρέφος αύξανε τον χρόνο καύσης κατά 14%. Οπότε πρακτικά δεν υπήρχε κέρδος στην αποτέφρωση πολλών πτωμάτων μαζί.

Περαιτέρω οι κλίβανοι των στρατοπέδων δεν είχαν κατασκευαστεί για πολλαπλές αποτεφρώσεις. Και αυτό δεν οφειλόταν μόνο στο μέγεθός τους. Στα εσωτερικά τοιχώματα υπήρχαν μικρά ανοίγματα για να κυκλοφορεί ο αέρας σε όλες τις καμίνους. Η εισαγωγή πολλών πτωμάτων, ακόμη και αν ήταν δυνατή, θα έφραζε τα ανοίγματα προκαλώντας σοβαρά προβλήματα στην λειτουργία του κλιβάνου. Στην κατάθεσή του το 1946 ο Προύφερ επεσήμανε:

«Μπροστά μου εισήχθησαν σε μία κάμινο δύο πτώματα αντί για ένα. Οι κλίβανοι δεν μπορούσαν να αντέξουν τον φόρτο.» (Auschwitz Lies, σ. 111)

Ως προς την ημερήσια διάρκεια λειτουργίας, θεωρητικά ήταν περίπου 20 ώρες, διότι κάθε μέρα οι κάμινοι και τα υπόλοιπα εσωτερικά συστήματα έπρεπε να καθαριστούν από τις στάχτες και τα άλλα υπολείμματα. Συνεπώς η θεωρητική ημερήσια απόδοση των Κρεματορίων είχε ως εξής:

I	120
II	300
III	300
IV	160
V	160
Σύνολο	1.040

Αυτή η απόδοση ταιριάζει με τον αριθμό των νεκρών από φυσικά αίτια. Αυτό φαίνεται και από την σύγκριση των νεκρών στο Άουσβιτς τα έτη 1942-1943 με τους νεκρούς στα Μπούχενβαλντ και Νταχάου (Butz, σ. 416):

Έτος	Άουσβιτς	Μπούχενβαλντ	Νταχάου
1942	45.575	2.898	2.470
1943	36.960	3.516	1.100

Τώρα αν διαιρέσουμε τον αριθμό των καμίνων στα ανωτέρω στρατόπεδα με 1.000 νεκρούς έχουμε τις εξής αναλογίες:

Έτος	Λουσβιτς (52)	Μπούχενβαλντ (6)	Νταχάου (6)
1942	1,14	2,07	2,43
1943	1,41	1,71	5,45

Εδώ βλέπουμε ότι τα άλλα δύο στρατόπεδα, αν και δεν ήταν στρατόπεδα εξόντωσης, διέθεταν αναλογικά περισσότερες καμίνους. Αυτό δείχνει ότι ο αριθμός των Κρεματορίων του Λουσβιτς (τα οποία σημειωτέον ουδέποτε λειτούργησαν ταυτοχρόνως) δεν παρουσιάζει κάτι το ύποπτο και ταιριάζει με τους καταγεγραμμένους νεκρούς από φυσικά αίτια.

1.2 Καύσιμα

Ο δεύτερος βασικός παράγοντας για να προσδιοριστεί ο αριθμός των νεκρών που θα μπορούσαν να αποτεφρωθούν είναι τα καύσιμα. Οι κλίβανοι Τοπφ έκαigan οπτάνθρακα (κωκ) και τέτοιοι κλίβανοι λειτουργούσαν ως εξής:

«Μέχρι περίπου το 1930 τα περισσότερα κρεματόρια λειτουργούσαν με κωκ, το οποίο καιγόταν σ' έναν θάλαμο “πλάτη-με-πλάτη” με τον θάλαμο αποτέφρωσης. Κατά αέρια από την πλευρά του φούρνου του κωκ εισέρχονταν στον θάλαμο με το φέρετρο και όλη η συσκευή βασίζονταν στο φυσικό ρεύμα για να στείλει τα αέρια στην καμινάδα και από εκεί στην ατμόσφαιρα. Ο σκοπός ήταν να λειτουργήσει η καύση του κωκ ως αεριογόνο – δηλαδή, με ανεπαρκή αέρα για να καεί τελείως το κωκ. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ένα αέριο πλούσιο σε μονοξείδιο του άνθρακα το οποίο καιγόταν στον θάλαμο αποτέφρωσης και ολοκλήρωνε την αποτέφρωση. Αν και τα κρεματόρια με κωκ ήταν αρκετά επιτυχή όσον αφορά την επίτευξη του πρωταρχικού σκοπού της απόρριψης των ανθρωπίνων υπολειμμάτων, παρέμεινε ένας αριθμός ανεπιθύμητων χαρακτηριστικών. Αυτά περιελάμβαναν την ανάγκη τεραστίων ποσοτήτων κωκ, με περίπου 500 κιλά για να φτάσει το κρεματόριο σε θερμοκρασία λειτουργίας και 250 κιλά ανά αποτέφρωση στην συνέχεια, καθώς και το γεγονός ότι η λειτουργία του κρεματορίου ήταν πολύ εντατική εργασία.» (Encyclopedia of Cremation, σ. 146)

Σ' έναν τέτοιο κλίβανο χρειάζεται πρώτα μια μεγάλη ποσότητα κωκ για την προθέρμανση. Αν ακολουθήσουν και άλλες αποτεφρώσεις η απαραίτητη ποσότητα μειώνεται σταθερά, επειδή ο κλίβανος είναι ζεστός, μέχρι που σταθεροποιείται. Τότε ο κλίβανος βρίσκεται σε «θερμική ισορροπία». Ως εκ τούτου, 20 αποτεφρώσεις σε 20 μέρες χρειάζονται πολύ περισσότερο κωκ από 20 διαδοχικές αποτεφρώσεις σε μία μέρα. Ως προς την μέση ποσότητα κωκ μετά την θερμική ισορροπία, τα σχετικά έγγραφα για το στρατόπεδο Γκούζεν δείχνουν ότι τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο του 1941 αποτεφρώθηκαν 677 νεκροί με 20,7 τόνους κωκ, ή 30,6 κιλά ανά νεκρό (**The Case for Sanity**, σ. 268). Η απαιτούμενη ποσότητα βέβαια διαφέρει αναλόγως τον κλίβανο και το είδος του πτώματος, και για τους κλιβάνους Τοπφ είχε ως εξής (ως ανωτ. σ. 271):

Πτώμα	Δικάμιнос	Τρικάμιнос	Οκτακάμιнос
Κανονικό (70 kg)	23,5	16	12
Μέσο (55 kg)	28	19	14
Αδύνατο (40 kg)	32,5	22	16

Με βάση αυτά, ένα πτώμα απαιτούσε κατά μέσο όρο 20 κιλά κωκ. Οι μηνιαίες παραλαβές κωκ (σε τόνους) τα έτη 1942-1943 είχαν ως εξής (Pressac, σ. 224):

	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
1942	-	22	39	39	32	29,5	16,5	31,5	52	15	17	39
1943	23	40	144,5	60	95	61	67	71	61	82	-	-

Πρώτον, παρατηρούμε ότι μετά τον Μάρτιο του 1943 (οπότε μπήκαν σε λειτουργία τα κρεματορία στο Μπίρκεναου), οι μηνιαίες παραλαβές κωκ αυξήθηκαν κατά μέσο όρο επί έναν παράγοντα 2,79 αν και οι κάμινοι ήταν 8 φορές περισσότεροι. Αλλά το πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι η συνολική ποσότητα κωκ για την συγκεκριμένη περίοδο (1037 τόννοι) θα αρκούσε για την αποτέφρωση 51.850 νεκρών. Συνεπώς, μετά την απόδοση των κρεματορίων, οι ποσότητες κωκ είναι επίσης συμβατές με τους νεκρούς από φυσικά αίτια.

1.3 Αντοχή

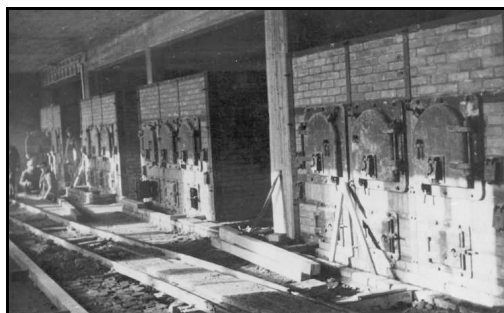
Ο τελευταίος παράγοντας για τον καθορισμό του αριθμού των αποτεφρώσεων προκύπτει από την αντοχή των κλιβάνων. Οι κάμινοι κατασκευάζονταν με πυρίμαχα τούβλα τα οποία είχαν χρόνο ζωής 2.000 αποτεφρώσεις, αλλά θεωρητικά μπορούσαν να φτάσουν τις 3.000. Συνεπώς στην βέλτιστη περίπτωση θα μπορούσαν να αποτεφρωθούν $6 \times 3.000 = 18.000$ άτομα στο Άουσβιτς και $46 \times 3.000 = 138.000$ στο Μπίρκεναου. Μετά από αυτό τα τούβλα θα έπρεπε να αντικατασταθούν, δηλαδή ουσιαστικά οι κλιβανοί να φτιαχτούν από την αρχή. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα πλήθος εγγράφων για τις παραγγελίες των υλικών, τις παραλαβές και τις εργασίες. Αλλά στα αρχεία του ZBL δεν υπάρχει ίχνος αυτών των εργασιών. Υπάρχει μόνο ένα έγγραφο για την επιδιόρθωση ενός κλιβάνου στο Άουσβιτς τον Δεκέμβριο του 1941 (**The Case for Sanity**, σ. 299). Αυτό θεωρητικά προσθέτει άλλες 6.000 αποτεφρώσεις, για ένα τελικό σύνολο 24.000 στο Κρεματόριο Ι. Συνολικά λοιπόν οι νεκροί που αποτεφρώθηκαν στο Άουσβιτς-Μπίρκεναου δεν θα μπορούσαν να υπερβαίνουν τις 162.000, ένας αριθμός απολύτως συμβατός με τους νεκρούς από φυσικά αίτια.

1.4 Ιστοριογραφία και μάρτυρες

Τι λέει η επίσημη ιστοριογραφία για τις δυνατότητες και την λειτουργία των Κρεματορίων; Όπως επισημάνθηκε, σχεδόν τίποτα. Μόνο κάτι γενικολογίες όπως του Ρης παραπάνω. Ο οποίος Ρης δεν αρκείται στις γενικολογίες αλλά προχωράει και στις ανακρίβειες. Έτσι γράφει για το Κρεματόριο ΙΙ (2013, σ. 196):

«Το Μάρτιο του 1943, λίγες βδομάδες πριν από την εξέγερση στο γκέτο της Βαρσοβίας, ένα σημαντικό γεγονός συνέβη στο Άουσβιτς: Άνοιξε το πρώτο κρεματόριο στο Μπίρκεναου. [...] Στο ισόγειο θα υπήρχε ένα μεγάλο κρεματόριο με πέντε τεράστιους φούρνους, με τρεις ξεχωριστές πόρτες ο καθένας. Τα πτώματα θα μεταφέρονταν από τους θαλάμους αερίων στο κρεματόριο με τη βοήθεια ενός μικρού ασανσέρ.»

Ο Ρης δεν θεωρεί απαραίτητο να διευκρινίσει τι εννοεί όταν λέει «τεράστιους φούρνους». Μια κατά κάποιον τρόπο διευκρίνιση (που δεν βοηθάει και πολύ) υπάρχει παρακάτω στο ένθετο με τις φωτογραφίες:

Ο Ρης παρουσιάζει την φωτογραφία αριστερά επισημαίνοντας ότι κάθε φούρνος χωρούσε «αρκετά» πτώματα. Αποφεύγει βέβαια να δείξει την φωτογραφία δεξιά²³ η οποία απεικονίζει την πραγματικότητα· οι κάμινοι ήταν κάθε άλλο παρά «τεράστιοι».

Με την σιγή των ιστορικών, θα περιμέναμε τον Πρεσσάκ να σώσει την κατάσταση. Αλλά εις μάτην. Αν και ουσιαστικά είναι ο μόνος ο οποίος προσπάθησε να καλύψει το κενό, η προσπάθειά του χαρακτηρίζεται από λανθασμένους υπολογισμούς και αρκετή σύγχυση, αφού δεν καταφέρνει ν' απαντήσει στο πιο απλό ερώτημα: Πόσες ήταν οι αποτεφρώσεις ημερησίως στο Κρεματόριο II; Ως προς αυτό, ο Πρεσσάκ ξεκινάει με το γράμμα του Μπίσοφ προς τον Κάμλερ γράφοντας (1989, σ. 110):

«Γνωρίζοντας ότι οι επίσημοι ρυθμοί αποτέφρωσης που κοινοποίησαν οι SS του Άουσβιτς στους ανωτέρους τους στο Βερολίνο (επιστολή της 28ης Ιουνίου 1943) ήταν εντελώς θεωρητικοί, αποτέλεσμα υπολογισμού και πάνω απ' όλα με σκοπό να καταδείξουν την "αποτελεσματικότητα" του στρατοπέδου, είναι αναγκαίο να διορθωθούν. Ακόμη και αν μειωθούν κατά το 1/3, ο "επίσημος" αριθμός είναι ελάχιστα πιστευτός. Οι κομπάζοντες SS συνήθως πολλαπλασίαζαν τους πραγματικούς αριθμούς επί έναν συντελεστή 2 με 5, και όπου είναι δυνατές οι συγκρίσεις, η διαίρεση με κάτι σε αυτό το εύρος φέρνει το εντελώς απίθανο στην σφαίρα του εφικτού.»

Οπότε οι 1.440 αποτεφρώσεις που δίνει αυτό το γράμμα για το Κρεματόριο II θα πρέπει να διαιρεθούν μ' έναν αριθμό μεταξύ 2 και 5. Αυτό δίνει 288 ή 360 ή 480 ή 720 αποτεφρώσεις ημερησίως. Και σαν να μην ήταν αρκετά ασαφής αυτή η απάντηση, ο Πρεσσάκ παρακάτω ανεβάζει τις καύσεις στις 1.000 ημερησίως (σ. 470). Μερικές σελίδες μετά οι καύσεις ανεβαίνουν κι άλλο στις 1.000-1.500 (σ. 475). Τέλος φτάνουμε στην σελίδα 494 όπου παίρνουμε 4 διαφορετικές απαντήσεις:

«Είναι εύλογο να θεωρήσουμε ότι η αρχική απόδοση του Κρεματορίου II έφτασε ένα ανώτατο όριο 700 έως 750 αποτεφρώσεων ημερησίως. Στην συνέχεια, με την εμπειρία, αυξήθηκε σε περίπου 1.000. Οποιοσδήποτε μεγαλύτερος αριθμός δεν είναι ρεαλιστικός, και σε ορισμένες περιπτώσεις τελείως ψευδής.»

Αυτές είναι οι πρώτες τρεις. Η τέταρτη απάντηση είναι στην μεθεπόμενη παράγραφο όπου σχολιάζοντας μια μαρτυρία που λέει για 2.500 αποτεφρώσεις καθημερινά, λέει ότι εδώ βρίσκουμε σχεδόν τον διάσημο πολλαπλασιαστικό παράγοντα του τέσσερα, το οποίο σημαίνει ότι ο πραγματικός αριθμός ήταν κοντά στο 625.

23. http://www.ushmm.org/wlc/en/media_ph.php?ModuleId=10006237&MediaId=4041

Συμπερασματικά, κατά τον Πρεσσάκ οι καθημερινές αποτεφρώσεις στο Κρεματόριο II ήταν: 288 ή 360 ή 480 ή 625 ή 700-750 ή 720 ή 1.000 ή 1.000-1.500. Και αν αυτά δεν μας αρκούν, μπορούμε να ρίξουμε μια ματιά στις καταθέσεις κάποιων μαρτύρων στις επιτροπές έρευνας μετά τον πόλεμο. Παραδείγματα:

1. Ο Χένρυκ Μάντελμπαουμ κατέθεσε (The Case for Sanity, σ. 311):

«Υπήρχαν 5 φούρνοι με 3 θαλάμους αποτέφρωσης. [...] Σε κάθε κάμινο βάζαμε 4 [πτώματα] και 6, αν ήταν πολύ αδύνατα. Η αποτέφρωση διαρκούσε 12, 13 και 15 λεπτά.»

Αυτό σημαίνει 240 πτώματα σε μια ώρα στο Κρεματόριο II ή 5.760 σε 24 ώρες.

2. Ο Ντέιβιντ Φλάμενμπαουμ (ως ανωτ. σ. 313):

«Στα κρεματόρια 2 και 3, κάθε φούρνος χωρούσε 6 πτώματα συγχρόνως τα οποία καίγονταν σε 15 λεπτά, και υπήρχαν 5 φούρνοι. Ως εκ τούτου, κάθε κρεματόριο έκαιγε 120 πτώματα σε μια ώρα. Τα Κρεματόρια 4 και 5 είχαν επίσης την ίδια χωρητικότητα.»

Άρα από 2.880 πτώματα ημερησίως στα Κρεματόρια II-III (με δύο πτώματα ανά κάμινο).

3. Ο Στανισλάου Γιανκόβσκι (ως ανωτ.):

«Τότε υπήρχαν τέσσερα κρεματόρια στο Μπίρκεναου. Τα Κρεματόρια II και III με 15 φούρνους το καθένα και χωρητικότητα 5.000 πτωμάτων καθημερινά, και τα κρεματόρια IV και V με 8 φούρνους το καθένα τα οποία μπορούσαν να αποτεφρώσουν 3.000 πτώματα καθημερινά. Στα τέσσερα κρεματόρια μπορούσε να κάψει κάποιος συνολικά 8.000 πτώματα ημερησίως.»

4. Ο Ντον Παϊσικόβιτς (ως ανωτ. σ. 314):

«Η απομάκρυνση των 3.000 πτωμάτων από τον θάλαμο αερίων έπαιρνε περίπου 6 ώρες. Καθώς οι 15 φούρνοι του κρεματορίου χρειάζονταν 12 ώρες για να κάψουν τα πτώματα, σωριάζονταν στον χώρο μπροστά από τους φούρνους. [...] Τα πτώματα καίγονταν σε περίπου 4 λεπτά.»

5. Ο Τζόσουα Ρόξενμπλουμ (ως ανωτ. σ. 315):

«Σε κάθε φούρνο μπορούσαν να καούν περίπου 800 πτώματα σε 24 ώρες. [...] Κάθε 10 λεπτά, φορτώναμε 4 πτώματα.»

4 πτώματα ανά 10 λεπτά σε κάθε κάμινο ισοδυναμούν με 8.640 σε 24 ώρες.

6. Ο Τζάκοφ Γκαμπάι (ως ανωτ. σ. 316):

«Κάθε φούρνος είχε τρεις πόρτες, σε κάθε πόρτα έμπαιναν τέσσερα πτώματα. [...] Μας έπαιρνε μισή ώρα για να κάψουμε τέσσερα πτώματα σ' ένα άνοιγμα του φούρνου. Πέντε φούρνοι με τρεις πόρτες με τέσσερα πτώματα είναι 60 πτώματα για κάθε πόρτα τα οποία μπορούσαν να αποτεφρωθούν ταυτόχρονα στο κρεματόριο II σε μισή ώρα: 120 σε μία ώρα, περίπου 2.800 σε 24 ώρες.»

Τουλάχιστον οι παραπάνω, παρά τους εξωφρενικούς αριθμούς που αναφέρουν, ξέρουν πόσοι ήταν οι κλίβανοι των Κρεματορίων. Αντιθέτως άλλοι αγνοούν τόσο αυτό όσο και το πώς λειτουργούσαν οι θάλαμοι αερίων:

Αυτός ο θάλαμος χωρούσε 3.000 άτομα. Το αέριο ελευθερωνόταν από τους ψεκαστήρες των λουτρών και από βόμβες που ρίχγονταν μέσω ανοιγμάτων τα οποία είχαν σχεδιαστεί για να επιτρέπουν αυτήν την διαδικασία. Ο θάνατος ερχόταν εντός πέντε λεπτών. Κάποιες μέρες όταν τεράστιες μεταφορές έφταναν στον σταθμό του Μπίρκεναου, 42.000 άνθρωποι θανατώνονταν με αέρια. Μόλις ολοκληρωνόταν η διαδικασία, το δάπεδο του θαλάμου άνοιγε αυτομάτως και τα πτώματα έπεφταν στον υπόγειο θάλαμο όπου αναλάμβαναν οι κρατούμενοι επιφορτισμένοι με την εξαγωγή των δοντιών ή την κοπή των μαλλιών ορισμένου μήκους. [...] Μόλις είχαν ανακτηθεί τα χρυσά δόντια, τα πτώματα φορτώνονταν σ' έναν κινούμενο ιμάντα και μεταφέρονταν σε φούρνους αποτέφρωσης, μέσω υπογείων διαδρόμων. Υπήρχαν τέσσερις φούρνοι, ένας μεγάλος και τρεις μικροί, οι οποίοι μπορούσαν να κάψουν 400 πτώματα σε πέντε λεπτά.

(IMT, Red Series, τ. 6, σ. 1101-1102)

Παρόμοιες ανακρίβειες γράφει και η Όλγα Λένγκυελ:

«Από τα τέσσερα κρεματόρια στο Μπίρκεναου, τα δύο ήταν τεράστια και καταβρόχθιζαν τεράστιους αριθμούς σωμάτων. Τα άλλα δύο ήταν μικρότερα. Κάθε κρεματόριο αποτελείτο από έναν φούρνο, μια αχανή αίθουσα, και έναν θάλαμο αερίων. Πάνω από το καθένα υψωνόταν μια ψηλή καμινάδα, την οποία συνήθως τροφοδοτούσαν εννέα φωτιές. Οι τέσσερις φούρνοι του Μπίρκεναου θερμαίνονταν από τριάντα φωτιές συνολικά. Κάθε φούρνος είχε μεγάλα ανοίγματα. Δηλαδή, υπήρχαν 120 ανοίγματα, το καθένα από τα οποία έπαιρνε τρία πτώματα κάθε φορά. Αυτό σήμαινε ότι μπορούσαν να κάψουν 360 πτώματα ανά λειτουργία. [...] Τριακόσια εξήντα πτώματα κάθε μισή ώρα, διότι τόσο χρειαζόταν για να μετατραπεί η ανθρώπινη σάρκα σε στάχτες, ήταν 720 ανά ώρα, ή 17.280 πτώματα σε μια 24ωρη βάρδια. Και οι φούρνοι, με δολοφονική απόδοση, λειτουργούσαν μέρα και νύχτα.» (Five Chimneys, σ. 81-82)

Και στην επόμενη σελίδα γράφει ότι το 1944 εξοντώθηκαν 1.314.000 άνθρωποι σε μόλις τρεις μήνες (Μάιος-Ιούλιος). Και παρ' όλα αυτά ο Χίλμπεργκ χρησιμοποιεί αυτό το βιβλίο ως πηγή. Απλώς τα παραπάνω κάνει ότι δεν τα βλέπει. Γενικά οι ιστορικοί αγνοούν συστηματικά τους μάρτυρες όταν πρόκειται για την αποδοτικότητα των Κρεματορίων και καταλαβαίνουμε το γιατί, ενώ τα αριθμητικά στοιχεία περιορίζονται στο ελάχιστο. Για παράδειγμα στο βιβλίο του Γκίντεον Χάουζνερ, εισαγγελέα στην δίκη του Αιχμαν, διαβάζουμε τα εξής (**Justice in Jerusalem**, σ. xvii):

«Κάποιες φορές πέντε τρένα φορτωμένα με 14.000 άτομα έφταναν καθημερινά στο Άουσβιτς, περισσότερα απ' όσα τα τέσσερα κρεματόρια του στρατοπέδου, αποτελούμενα από 46 φούρνους με συνολική χωρητικότητα 500 ατόμων την ώρα, μπορούσαν να αντέξουν.»

Το οποίο σημαίνει ότι σε μία κάμινο ένα πτώμα καίγεται σε 6 λεπτά. Αυτά έχει εν ολίγοις να μας πει η επίσημη ιστορία για τα περιβόητα Κρεματόρια. Το ποια είναι η επαφή τους με την πραγματικότητα, είναι μάλλον ρητορικό ερώτημα.

2. Υπαίθριες αποτεφρώσεις

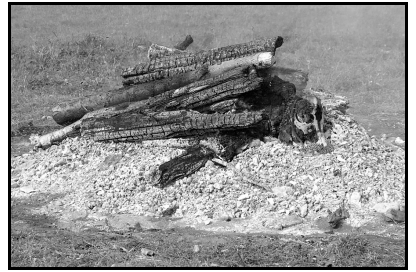
Πλην των Κρεματορίων, ένας μεγάλος αριθμός νεκρών στα στρατόπεδα έπρεπε να αποτεφρωθεί στην ύπαιθρο, είτε επειδή τα Κρεματόρια δεν αρκούσαν είτε επειδή απλώς δεν υπήρχαν. Οι ιστορικοί είναι και εδώ πολύ λακωνικοί με αποτέλεσμα να μην γίνεται αντιληπτή η δυσκολία και η πολυπλοκότητα των διαδικασιών. Στην ύπαιθρο υπάρχει μεγάλη απώλεια θερμότητας προς το περιβάλλον με συνέπεια να απαιτούνται πάρα πολλά καύσιμα αλλά και χρόνος για την πλήρη καύση. Για παράδειγμα:

«Στην δίκη του Καθηγητή Γουέμπστερ το 1850, ο Δρ Γούντμπριτζ Στρονγκ κατέθεσε ότι ανέλαβε να κάψει ένα σώμα στην ύπαιθρο, αλλά μετά από μια ολόκληρη νύχτα μεγάλο μέρος είχε μείνει άκαυτο. Το είδος του καυσίμου δεν αναφέρεται, αλλά ήταν μάλλον ξύλο. Στα στοιχεία της υπόθεσης Κάλντερ λέγεται ότι οι δύο δολοφονηθέντες άνδρες τοποθετήθηκαν σε μια μεγάλη φωτιά από κορμούς στις 2 μ.μ.· η φωτιά αναπληρωνόταν πού και πού, και τα μεσάνυχτα τα σώματα είχαν ως επί το πλείστον καεί· τα ξημερώματα είχαν μείνει μόνο στάχτες και αποκαΐδια, μεταξύ των οποίων βρέθηκαν κατόπιν πολλά δόντια και πολλά μέρη απανθρακωμένων οστών.» (F. Peterson, **Legal Medicine and Toxicology**, σ. 877)

Στο παρακάτω πείραμα αποτέφρωσης ενός χοίρου²⁴ μπορεί να καταστεί ακόμη πιο σαφής η δυσκολία της διαδικασίας.

0 λεπτά: Έναρξη φωτιάς.	
18 λεπτά: Η πλάτη καίγεται.	

24. <http://www.folklore.ee/folklore/vol37/tbl2.htm>

35 λεπτά: Ρυθμίζεται η θέση του ζώου διότι είχε αρχίσει να πέφτει από την πυρά.	
52 λεπτά: Η πυρά έχει σχεδόν καεί αλλά το ζώο παραμένει.	
1 ώρα: Προσθήκη ξύλων.	
1 ώρα, 46 λεπτά: Ρύθμιση φωτιάς και προσθήκη ξυλείας στο κάτω μέρος του σώματος.	

2 ώρες: Το κρανίο έχει καεί. Υπάρχει ακόμη σάρκα στο πίσω μέρος.	
2 ώρες, 5 λεπτά: Προσθήκη ξύλων.	
2 ώρες, 47 λεπτά: Το πίσω μέρος δεν έχει καεί ακόμα.	
3 ώρες, 5 λεπτά: Προσθήκη ξύλων.	

3 ώρες, 41 λεπτά: Προσθήκη ξύλων.	
4 ώρες, 42 λεπτά: Κομμάτια σάρκας είναι ακόμη ορατά.	
5 ώρες, 23 λεπτά: Θρυμματισμός οστών.	
6 ώρες: Όλη η σάρκα έχει καεί.	

Είναι ευνόητο ότι για μια αποτέφρωση είναι απαραίτητη μια δυνατή φωτιά. Για μια δυνατή φωτιά χρειάζονται πολλά καύσιμα και επαρκής ροή αέρα για να την διατηρήσει και η καύση θα διαρκέσει αρκετές ώρες. Δεν πρόκειται λοιπόν για μια απλή υπόθεση και τα παραπάνω δίνουν μόνο μια ιδέα των δυσκολιών που θα προέκυπταν από μια αποτέφρωση χιλιάδων νεκρών ταυτοχρόνως καθημερινά. Αυτές οι δυσκολίες θα εξεταστούν σε δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις: Στο Άουσβιτς και στα στρατόπεδα της Επιχείρησης Ράινχαρντ.

2.1 Η Ουγγρική Επιχείρηση

Το καλοκαίρι του 1944 400.000 Εβραίοι εξ Ουγγαρίας εστάλησαν και φονεύθηκαν στο Μπίρκεναου σε περίπου δύο μήνες. Επειδή τα Κρεματόρια δεν μπορούσαν να ανταπεξέλθουν στον φόρτο, ανοίχτηκαν μεγάλοι λάκκοι δίπλα απ' το Κρεματόριο V και το Bunker 2 για την καύση των νεκρών. Γι' αυτούς τους λάκκους η επίσημη ιστοριογραφία είναι εξαιρετικά συνοπτική. Για παράδειγμα ο Ρης έχει μόνον μία πρόταση σχετικά (2013, σ. 253):

«Ο Ες διέταξε την άμεση επισκευή των φούρνων του Κρεματόριου 5 και το σκάψιμο πέντε λάκκων δίπλα στο κρεματόριο για την καύση των πτωμάτων.»

Ο λόγος αυτής της λακωνικότητας είναι ότι ουσιαστικά τα μόνα διαθέσιμα στοιχεία είναι μαρτυρίες, οι οποίες όμως δυσκολεύονται πολύ να συμφωνήσουν έστω στα βασικά. Για παράδειγμα οι λάκκοι στο Κρεματόριο V (διαστάσεις σε μέτρα) σύμφωνα με τους Ζοντερκομ-μάντο είχαν ως εξής (C. Mattogno, **Auschwitz: Open Air Incinerations**, σ. 23):

Μάρτυρας	Λάκκοι	Μήκος	Πλάτος	Βάθος	Χωρητικότητα
Τόμπερ	5	-	-	-	-
Μαντελμπάουμ	-	30-35	15	-	1.500-1.800/λάκκο σε 1-2 μέρες
Γιανκόβσκι	2	20	2	2	2.000 / λάκκο
Ντράγκον	5	25	6	3	5.000 ημερησίως
Μπέντελ	3	12	6	1,5	1.000 την ώρα
Μύλερ	5	40-50	8	2	1.200 / λάκκο σε 5-6 ώρες

Πλην των ασυμφωνιών, υπάρχει και το ερώτημα σε τι ακριβώς εξυπηρετούσαν οι λάκκοι. Ένας λάκκος και μάλιστα τόσο βαθύς όχι μόνο δυσχεραίνει την ροή του αέρα η οποία είναι απαραίτητη για την διατήρηση της φωτιάς, αλλά στο Μπίρκεναου υπήρχε και το εξής πρόβλημα (Rees, σ. 126):

«Σε κάθε βήμα τα πόδια σου βούλιαζαν στο βούρκο. Το νερό για πλύσιμο σπάνιζε.»

Το Μπίρκεναου ήταν χτισμένο σε βαλτώδη περιοχή. Αν και υπήρχε ένα σύστημα άντλησης υδάτων, δεν έκανε και τόσο καλή δουλειά και το νερό ήταν μόλις 1,2 μέτρα κάτω από την επιφάνεια. Ένας λάκκος λοιπόν δεν θα μπορούσε να είναι πιο βαθύς από αυτό.

Τώρα αν οι αριθμοί της επίσημης ιστορίας είναι σωστοί πρέπει να δούμε τι συνεπάγεται από αυτούς. Ο Χίλμπεργκ λέει ότι επί δύο μήνες οι Ούγγροι Εβραίοι φονεύονταν με ρυθμό 10.000 ημερησίως (2003, σ. 1044). Αφαιρώντας τους 1.040 που θα μπορούσαν να αποτε-

φρωθούν στα Κρεματόρια μένουν 8.960 που θα έπρεπε να καούν στους λάκκους. Επειδή οι λάκκοι δεν μπορούσαν να είναι βαθύτεροι του ενός μέτρου θα μπορούσαν να χωρέσουν το πολύ μία στρώση νεκρών μαζί με μία στρώση ξύλων. Με μια μέση επιφάνεια 0,75 m² για ένα πτώμα η συνολική επιφάνεια θα ήταν 8.960 x 0,75 = 6.720 m², σχεδόν 8 φορές η επιφάνεια του Κρεματορίου V. Αναλόγως τον μάρτυρα, αυτή η επιφάνεια σε λάκκους μεταφράζεται σε:

- ◆ 13 λάκκους 35 x 15.
- ◆ 168 λάκκους 20 x 2.
- ◆ 44 λάκκους 25 x 6.
- ◆ 94 λάκκους 12 x 6.
- ◆ 17 λάκκους 50 x 8.

Επίσης αυτοί οι λάκκοι θα είχαν ως αποτέλεσμα την εκσκαφή 6.720 m³ χώματος, ένας όγκος που θα ήταν 8.400 m³ διότι το χώμα όταν απομακρύνεται από την γη διογκώνεται κατά περίπου 25% (E. W. McAllister, **Pipeline Rules of Thumb Handbook**, σ. 49).

Εν συνεχεία, για την αποτέφρωση ενός σώματος στην ύπαιθρο απαιτούνται 300-500 κιλά ξύλο και η καύση διαρκεί 3-4 ώρες (S. Mande, **Towards Cleaner Technologies**, σ. 179). Για να ληφθούν υπ' όψιν οι μικρές ηλικίες μειώνουμε την ποσότητα στα 200 κιλά το οποίο θα σήμαινε 1.792 τόνους ξύλο για 8.960 νεκρούς. Τι ποσότητα είναι αυτή; Ένα αεροπλάνο Airbus ζυγίζει 275 τόνους (R. Fitzgerald, **Fantastic Inventions**, σ. 25). Κάθε μέρα λοιπόν το στρατόπεδο θα έπρεπε να παραλαμβάνει ποσότητα ξύλου μάζας ίσης με 6,5 Airbus. Όσο για τον όγκο, εξαρτάται από το είδος του ξύλου. Ένα κυβικό μέτρο ξύλο από έλατο ζυγίζει 370 κιλά (H. Wenzl, **The Chemical Technology of Wood**, σ. 79). Οι 1.792 τόνοι θα είχαν όγκο 4.843 m³ δηλαδή ένας σωρός μήκους περίπου 80 μέτρων, πλάτους 30 μέτρων και ύψους 2 μέτρων. Όχι δηλαδή μερικά ξερόκλαδα.

Η καύση όλων αυτών θα άφηνε πίσω της μια μεγάλη ποσότητα στάχτης, η οποία θα ήταν περίπου ίση με το 5% της μάζας του σώματος και το 4% της μάζας του ξύλου. Με μέσο βάρος ενός πτώματος 60 κιλά, αυτό θα σήμαινε περίπου 27 τόνους στάχτης από τους νεκρούς και 72 τόνους από το ξύλο, δηλαδή σχεδόν 100 τόνους ημερησίως. Αυτή η στάχτη θα έπρεπε κατόπιν να κοσκινιστεί, τα οστά να θρυμματιστούν και να φορτωθεί σε φορτηγά για να απομακρυνθεί. Συνοπτικά λοιπόν, αν η επίσημη ιστορία είναι σωστή, κάθε μέρα θα έπρεπε να έχουμε:

- ◆ Λάκκους συνολικής έκτασης 6.720 m².
- ◆ 8.400 m³ εκσκαμμένης γης.
- ◆ 1.792 τόνους ξύλο.
- ◆ Δεκάδες φορτηγά για την μεταφορά ξυλείας και στάχτης.

Κάποιοι μάρτυρες προσθέτουν και τα εξής: Μια σιδηροτροχιά για την μεταφορά των πτωμάτων από το Κρεματόριο στους λάκκους (Τόμπερ, Μαντελμπάουμ), έναν φράχτη 150 μέτρων από κλαδιά (Γιανκόβσκι) και μια πλατφόρμα 60 x 15 (Μύλερ) στην αυλή του Κρεματορίου V η οποία παρενθετικά θα ήταν μεγαλύτερη από το ίδιο το Κρεματόριο. Πώς θα εξακριβώσουμε αν αυτά ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα; Εξετάζοντας τις αεροφωτογραφίες του Μπίρκεναου αυτής της περιόδου (**Open Air Incinerations**, σ. 101-120).

31 Μαΐου: Καθόλου καπνός από τα Κρεματόρια ή το Bunker 2. Ελάχιστος καπνός στην αυλή του Κρεματορίου V.

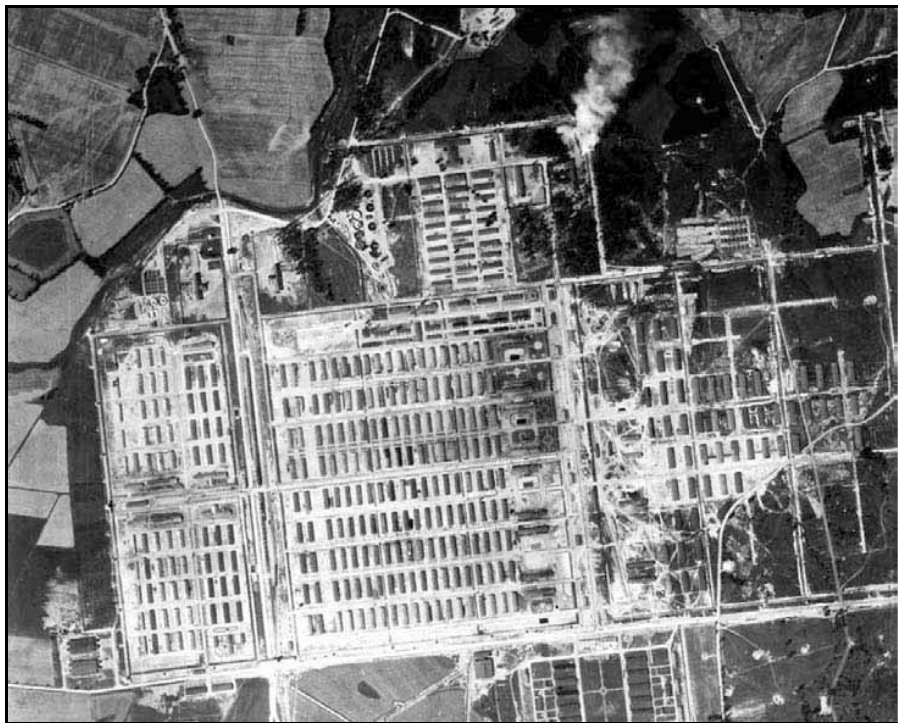
26 Ιουνίου: Καθόλου καπνός.

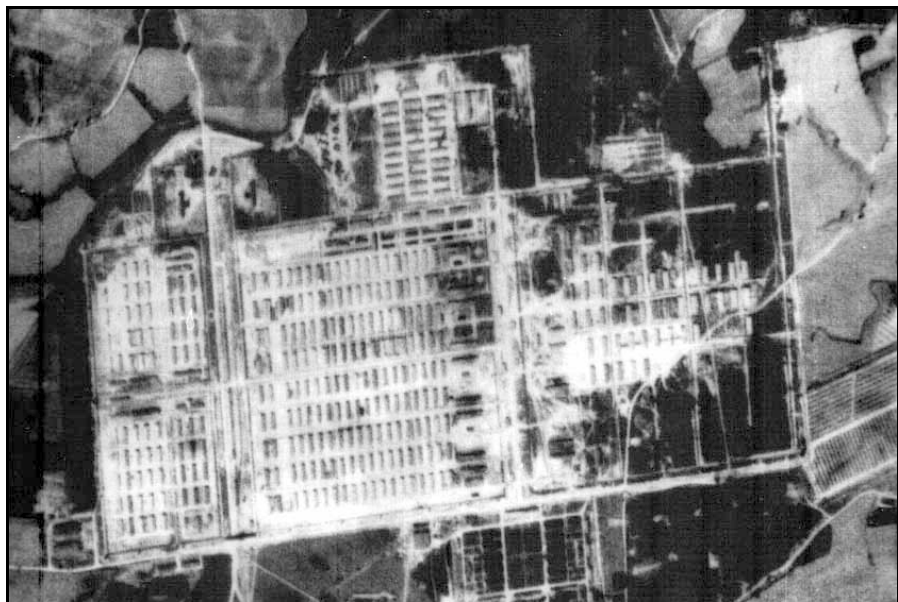
8 Ιουλίου: Λίγος καπνός στην αυλή του Κρεματορίου V.

20 Αυγούστου: Ομοίως.

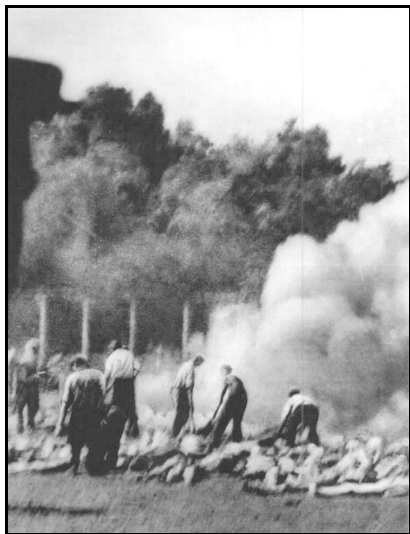

23 Αυγούστου: Καπνός στην αυλή του Κρεματορίου V.

25 Αυγούστου: Καθόλου καπνός.

Συνεπώς, καμμία φωτογραφία δεν δείχνει καπνό από τα Κρεματόρια ή το Bunker 2 και τέσσερις δείχνουν καπνό στην αυλή του Κρεματορίου V. Αυτός ο καπνός όμως προέρχεται από μια πολύ μικρή περιοχή (περίπου 50 m²) η οποία είναι τελείως ασύμβατη με αυτήν που υπαγορεύει η επίσημη ιστορία. Περαιτέρω δεν φαίνονται πουθενά τεράστιοι σωροί από χώματα ή ξύλα, δεκάδες φορτηγά για την μεταφορά ξυλείας και στάχτης, σιδηροτροχιές ή μια πλατφόρμα 60 x 15. Ο καπνός όμως από πού προέρχεται; Η απάντηση ίσως βρίσκεται σε δύο φωτογραφίες από το έδαφος (ως ανωτ. σ. 93-94):

Αυτές έχουν τραβηχτεί κρυφά από έναν κρατούμενο. Στην πρώτη φωτογραφία φαίνονται 6 εργάτες και πιθανώς ένας φύλακας (στα αριστερά) που τους επιτηρεί. Στην δεύτερη φωτογραφία, ξεκινώντας από τα αριστερά, βλέπουμε το πόδι ενός ατόμου (μάλλον του φύλακα) και 8 εργάτες (ο όγδοος είναι ακριβώς πίσω από τον έβδομο). Δεδομένου ότι ο φωτογράφος τράβηξε ουσιαστικά την ίδια σκηνή δύο φορές με μια μικρή μετατόπιση του φακού, δεν φαίνεται να έβλεπε κάτι άλλο πιο φοβερό για να το καταγράψει. Τι δείχνουν λοιπόν αυτές οι φωτογραφίες;

Μόλις οχτώ εργάτες να είναι απασχολημένοι με την καύση μερικών δεκάδων νεκρών. Αυτό δεν ταιριάζει με την καύση χιλιάδων νεκρών στην οποία ήταν απασχολημένοι εκατοντάδες εργάτες όπως θέλει η επίσημη ιστορία. Τι συμβαίνει τότε; Εκείνη την περίοδο τα Κρεματόρια ήταν εκτός λειτουργίας για επισκευές (γι' αυτό δεν φαίνεται καπνός από αυτά στις αεροφωτογραφίες), οπότε οι νεκροί του στρατοπέδου έπρεπε να καούν έξω. Οι φωτογραφίες τραβήχτηκαν τέλη Αυγούστου συνεπώς ο καπνός που φαίνεται στις αεροφωτογραφίες του Αυγούστου πρέπει να είναι ο ίδιος. Αυτό δείχνει ότι υπάρχει ένας πυρήνας αλήθειας ως προς τις καύσεις σε λάκκους, ο οποίος όμως δεν επιβεβαιώνει τους αριθμούς της επίσημης εκδοχής.

Μια τελευταία παρατήρηση. Ο Χίλμπεργκ γράφει (2003, σ. 1044):

«Στον πάτο των λάκκων το ανθρώπινο λίπος συλλεγόταν και χυνόταν πάλι στην φωτιά με κουβάδες για να επιταχυνθούν οι αποτεφρώσεις.»

Πρώτον, μια φωτιά δεν συντηρείται με την ρίψη εύφλεκτων υγρών κάτι το οποίο είναι εξαιρετικά επικίνδυνο αλλά και άσκοπο αφού το υγρό απλώς θα αναφλεγεί αμέσως. Το μόνο που θα καταφέρει είναι να φουντώσει προς στιγμήν τις φλόγες, πράγμα ανούσιο σε μια αποτέφρωση. Το πιο ουσιαστικό όμως είναι ότι αυτή η διαδικασία είναι τελείως αδύνατη. Και αυτό διότι το ζωϊκό λίπος είναι το πρώτο πράγμα που καίγεται σε μία καύση ενώ αναφλέγεται αμέσως στους 202-260°C (R. Pohanish, **HazMat Data**, σ. 846). Η θερμοκρασία στις πυρές είναι πολύ μεγαλύτερη (μπορεί να φτάσει τους 900°C) και ακόμη και αν μια ποσότητα λίπους κατάφερνε να διαφύγει από κάποιο σώμα θα καιγόταν πριν καν προλάβει να έρθει σε επαφή με την φωτιά. Δεν είναι ξεκάθαρο από πού προέρχεται αυτή η ιστορία (την οποία επαναλαμβάνουν πολλοί μάρτυρες) αλλά ίσως να συνδέεται με την γενική παραφιλολογία περί συλλογής λίπους για παρασκευή διαφόρων προϊόντων. Το μόνο σίγουρο είναι ότι πλήττει σοβαρά την αξιοπιστία των μαρτυριών.

2.2 Επιχείρηση Ράινχαρντ

Στα στρατόπεδα της Επιχείρησης Ράινχαρντ η καύση των εκατοντάδων χιλιάδων νεκρών θα ήταν τρομακτικά δύσκολη. Για να γίνουν αντιληπτά τα μεγέθη, ιδού μια φωτογραφία του ΟΑΚΑ²⁵ το οποίο έχει 69.618 θέσεις.

Με βάση τα στοιχεία του Χίλμπεργκ, οι νεκροί θα γέμιζαν περίπου:

- ◆ 6 ΟΑΚΑ στο Μπέλζεκ.
- ◆ 2 ΟΑΚΑ στο Σόμπιμπορ.
- ◆ 11 ΟΑΚΑ στην Τρεμπλίνκα.

25. <http://www.sentrigoal.gr/article.asp?catid=10534&subid=2&pubid=129100190>

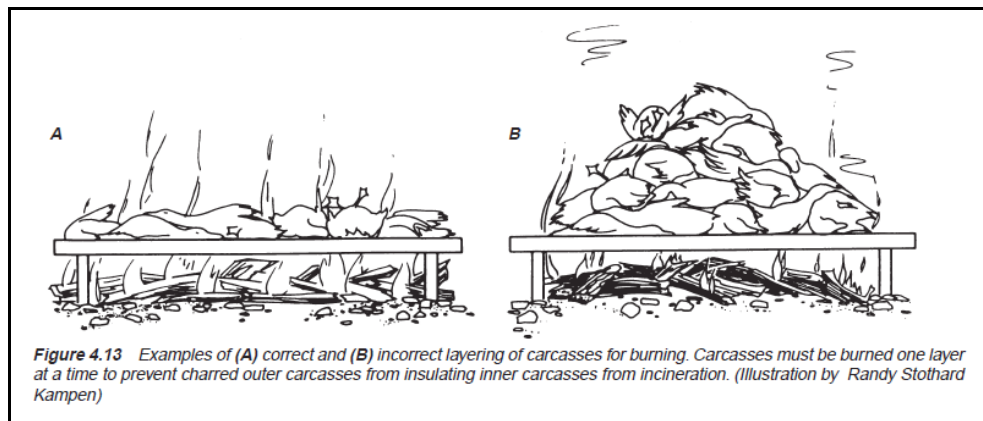
Όλοι αυτοί αποτεφρώθηκαν πάνω σε σχάρες οι οποίες είχαν ως εξής (Arad, σ. 174):

«Η κατασκευή αποτέφρωσης αποτελείτο από μια ψησιέρα φτιαγμένη από πέντε ή έξι ράγες τρένου τοποθετημένες πάνω σε τρεις σειρέςτσιμεντένιων στύλων ύψους 70 εκατοστών έκαστος. Η κατασκευή είχε πλάτος 30 μέτρα.»

Ο Αράντ γράφει πλάτος αλλά μάλλον εννοεί μήκος. Το πλάτος, αν οι ράγες απείχαν μεταξύ τους μέχρι 50 εκατοστά, δεν θα μπορούσε να είναι περισσότερο από 3 μέτρα. Σε κάθε σχάρα έβαζαν 2.000-3.000 πτώματα σε στρώσεις οι οποίες έφταναν τα 2 μέτρα ύψος και κατόπιν άναβαν την φωτιά. Η καύση διαρκούσε όλη την νύχτα και το πρωί είχαν μείνει μόνο σκελετοί και στάχτες (ως ανωτ. σ. 175-176). Μια τέτοια κατασκευή όμως εγείρει τα παρακάτω ερωτήματα.

I. Η διάταξη των πτωμάτων

Κατ' αρχάς δεδομένης της επιφάνειας της σχάρας (90 m²) ένας σωρός 2.500 νεκρών ύψους 2 μέτρων θα σήμαινε περίπου 14 σώματα ανά κυβικό μέτρο, πράγμα τελείως απίθανο. Αλλά το πιο ουσιαστικό είναι ότι μια τέτοια διάταξη είναι πολύ ασταθής. Όχι μόνον υπήρχε κίνδυνος τα πτώματα να σωριαστούν ανά πάσα στιγμή αλλά το βάρος τους σε συνδυασμό με τις υψηλές θερμοκρασίες θα μπορούσε να λυγίσει τις ράγες οδηγώντας σε απρόβλεπτες καταστάσεις. Επί πλέον είναι και λανθασμένη. Για μια σωστή καύση η σωστή διάταξη έχει ως εξής (M. Friend, **Field Manual of Wildlife Diseases**, σ. 32):

Ένας σωρός (B) εμποδίζει την καύση των πτωμάτων που βρίσκονται στο εσωτερικό του και μ' έναν σωρό 2 μέτρων τα ανώτερα στρώματα δεν θα είχαν πρακτικά καμμία επαφή με την φωτιά. Γι' αυτό πρέπει να καίγεται ένα στρώμα κάθε φορά (A).

II. Η απαιτούμενη ξυλεία

Για την καύση ενός σώματος απαιτούνται όπως είδαμε 300-500 κιλά το οποίο θα σήμαινε περίπου 400 κιλά για ένα σώμα μέσου βάρους 70 κιλών. Οι περισσότεροι ή όλοι οι νεκροί στα στρατόπεδα είχαν θαφτεί πριν ξεκινήσουν οι αποτεφρώσεις οπότε θα είχαν χάσει ένα μέρος της μάζας τους. Λαμβάνοντας υπ' όψιν και την παρουσία παιδιών, ένα πτώμα θα είχε μέσο βάρος 35 κιλά και θα χρειαζόταν 150-200 κιλά ξύλο για να αποτεφρωθεί πλήρως.

Αυτό σημαίνει ότι θα απαιτούνταν:

- ◆ 65.250 τόνοι στο Μπέλζεκ για 435.000 νεκρούς.
- ◆ 22.500 τόνοι στο Σόμπιμπορ για 150.000 νεκρούς.
- ◆ 120.000 τόνοι στην Τρεμπλίνκα για 800.000 νεκρούς.

Αναλογικά, η ποσότητα ξυλείας θα ήταν ίση με 237 Airbus στο Μπέλζεκ, 81 Airbus στο Σόμπιμπορ, και 436 Airbus στην Τρεμπλίνκα. Έτσι λοιπόν προκύπτει ένα βασικό ερώτημα: Από πού προήλθε όλη αυτή η ποσότητα; Όπως ισχυρίζονται κάποιοι μάρτυρες, από τις δασικές εκτάσεις δίπλα στα στρατόπεδα (δεν υπάρχουν στοιχεία για μαζικές αποστολές μέσω τρένου). Αλλά για τέτοιες ποσότητες θα έπρεπε να κοπούν εκατοντάδες εκτάρια δάσους. Οι αεροφωτογραφίες όμως δείχνουν ότι τα δάση γύρω από τα στρατόπεδα είναι άθικτα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Τρεμπλίνκα (με έκταση 14 εκτάρια):

Αριστερά αεροφωτογραφία του 1944 (Ball, σ. 85) με το τετράπλευρο να δείχνει την περίμετρο του στρατοπέδου. Δεξιά πολωνικός χάρτης της περιοχής²⁶ του 1936. Εύκολα διαπιστώνουμε ότι τα μόνα δέντρα που έχουν κοπεί είναι αυτά εντός του στρατοπέδου. Δεν υπάρχει κάποια άλλη ένδειξη αποψίλωσης. Με τις αποτεφρώσεις να διαρκούν 4 μήνες η Τρεμπλίνκα χρειαζόταν 1.000 τόνους ξύλο καθημερινά (3,6 Airbus) και αν τα ξύλα αποστέλλονταν από κάποια κοντινή περιοχή θα χρειαζόνταν δεκάδες φορτηγά για την μεταφορά τους, τα οποία όμως ουδείς φαίνεται να πρόσεξε. Ως εκ τούτου η προέλευση της ξυλείας παραμένει ένα άλυτο μυστήριο.

Παρενθετικά, σύμφωνα με τον SS Χάινριχ Μάτες το ξύλο στην Τρεμπλίνκα ραντιζόταν με βενζίνη (Arad, σ. 174). Θα μείωνε αυτό την απαιτούμενη ποσότητα ξυλείας; Κατ' αρχάς οι Γερμανοί είχαν σοβαρό πρόβλημα καυσίμων και δεν είχαν περιθώριο να τα ξοδεύουν σε καύσεις νεκρών. Η δε βενζίνη είναι τελείως ακατάλληλη για μια τέτοια δουλειά. Αφ' ενός ένα μέρος της θα χυθεί στο έδαφος, αφ' ετέρου είναι πολύ πτητική παράγοντας ατμούς που εξαπλώνονται. Υπάρχουν βίντεο στο διαδίκτυο που δείχνουν τους κινδύνους που προκύ-

26. http://www.mapywig.org/m/wig100k/P38_S34_MALKINIA.jpg

πτουν από αυτό το γεγονός. Σε ένα από αυτά²⁷ ένας σωρός από ξύλα ραντίζεται με βενζίνη αλλά η απόπειρα ανάφλεξης προκαλεί... έκρηξη. Και ακόμη και αν δεν υπήρχε αυτό το πρόβλημα (C. Schmidt, **The Analysis of Burned Human Remains**, σ. 12):

«Οι άνθρωποι συχνά υποθέτουν ότι η βενζίνη από μόνη της θα καταφέρει μεγάλη ζημιά σ' ένα ανθρώπινο σώμα. Η βενζίνη ωστόσο καίγεται πολύ γρήγορα και οι ζημιές από τις φλόγες σπανίως υπερβαίνουν το σχίσμο και το καψάλισμα του δέρματος.»

III. Η καύση

Ερωτηματικά υπάρχουν και στο θέμα της καύσης. Το πρώτο αφορά την απαιτούμενη ποσότητα ξύλου για κάθε σχάρα. 2.500 νεκροί χρειάζονται 375 τόνους. Τα διάφορα είδη ξύλου ζυγίζουν 320-570 kg/m³ (Wenzl, σ. 79). Οπότε στην βέλτιστη περίπτωση οι 375 τόνοι θα είχαν όγκο 658 κυβικά μέτρα. Αλλά ο χώρος κάτω από την σχάρα ήταν 0,7 x 90 = 63 κυβικά μέτρα, συνεπώς χωρούσε μόλις το 1/10 της απαραίτητης ποσότητας. Και χωρίς αυτήν δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν οι αναγκαίες θερμοκρασίες.

Επιπροσθέτως τόσα ξύλα δεν καίγονται από την μια στιγμή στην άλλη. Στο πείραμα αποτέφρωσης του χοίρου η αρχική ποσότητα ήταν δύο κυβικά μέτρα και χρειάστηκε περίπου μία ώρα για να καούν. Ως εκ τούτου η καύση 658 κυβικών μέτρων θα διαρκούσε μέρες. Στο θέμα μάλιστα της καύσης, στο Μπέλζεκ η κατάσταση θα ήταν εφιαλτική. Οι αποτεφρώσεις ξεκίνησαν τον Νοέμβριο όταν είχε αρχίσει να χιονίζει (Arad, σ. 172), δηλαδή εν μέσω του πολωνικού χειμώνα. Πλην των δυσκολιών της αποτέφρωσης σε τέτοιες συνθήκες οι εργάτες για να ξεθάψουν τα πτώματα θα έπρεπε να παλέψουν με το χιόνι και το παγωμένο έδαφος το οποίο θα ήταν σκληρό σαν πέτρα σε θερμοκρασίες υπό του μηδενός. Η σκληρότητα θα ήταν τέτοια που ακόμη και ένας εκσκαφέας δεν θα βοηθούσε πολύ.

Ένα άλλο πρόβλημα αφορά τον καπνό. Οι μαζικές καύσεις έχουν ως αποτέλεσμα τεράστια νέφη καπνού. Μια ιδέα δίνει η παρακάτω φωτογραφία²⁸ από τις καύσεις ζώων στην Αγγλία το 2001 κατά την επιδημία αφθώδους πυρετού.

27. YouTube: massive bonfire explosion fail!

28. <http://kingwell-holdings.co.uk/disease.htm>

Μια τέτοια εικόνα θα παρουσίαζαν τα στρατόπεδα κάθε μέρα επί μήνες αν καίγονταν χιλιάδες νεκροί. Υποτίθεται ότι οι αποτεφρώσεις γίνονταν για να εξαφανιστούν οι αποδείξεις. Αλλά με τόσο καπνό, ακόμα και αν οι περίοικοι αγνοούσαν τα στρατόπεδα, θα είχαν αντιληφθεί τι συμβαίνει. Τα κατασκοπευτικά αεροπλάνα επίσης θα είχαν εντοπίσει τα σημεία και θα μπορούσαν να τραβήξουν εύκολα πολλές φωτογραφίες. Αλλά παραδόξως δεν υπάρχει καμμία τέτοια.

Μετά όλες αυτές οι καύσεις θα άφηναν πίσω τους τεράστιες ποσότητες στάχτης. Ένα πτώμα 35 κιλών και η αντίστοιχη ποσότητα ξύλου θα παρήγαγαν περίπου 8 κιλά στάχτη, οπότε η συνολική στάχτη θα ήταν:

- ◆ 3.480 τόνοι στο Μπέλζεκ.
- ◆ 1.200 τόνοι στο Σόμπιμπορ.
- ◆ 6.400 τόνοι στην Τρεμπλίνκα.

Τι απέγινε όλη αυτή η στάχτη; Υποτίθεται ότι ρίχτηκε πίσω στους τάφους όπου ήταν θαμμένοι οι νεκροί, κάτι που μόνο έξυπνο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί. Μετά από τόσο κόπο να εξαφανιστούν τα ίχνη, το θάψιμο των αποδείξεων στον χώρο του εγκλήματος ουσιαστικά ακυρώνει την όλη διαδικασία.

Τι λέει για όλα αυτά η επίσημη ιστορία; Τίποτα. Η γενική προσέγγιση όπως αποτυπώνεται στην Εγκυκλοπαίδεια του Ολοκαυτώματος έχει ως εξής (2001, σ. 233):

«Τα στρατόπεδα δεν είχαν κρεματόρια. Αρχικά τα πτώματα θάφτηκαν σε πελώριους λάκκους· αργότερα, αποτεφρώθηκαν σε τεράστιες πυρές.»

Μόνο που αυτό είναι πιο εύκολο να γραφτεί παρά να γίνει.

3. Οι μαζικοί τάφοι

Σε κάθε εγκληματολογική έρευνα είναι ζωτικής σημασίας η ανεύρεση των νεκρών προκειμένου να διαπιστωθεί ο αριθμός τους και τα αίτια του θανάτου τους. Στα στρατόπεδα της Επιχείρησης Ράινχαρντ πραγματοποιήθηκαν κάποιες έρευνες ήδη πριν την λήξη του πολέμου. Το ερώτημα είναι ποια εκδοχή υποστηρίζουν τα ευρήματα.

3.1 Οι έρευνες του 1944-1947

Τον Οκτώβριο του 1945 οι Πολωνοί ξεκίνησαν έρευνες στο Μπέλζεκ. Ο επιβλέπων δικαστής Τσεσλάου Γκοτζίζέφσκυ έγραψε τα εξής ως προς τα ευρήματα:

«Το άνοιγμα Νο. 1 έφτασε σε βάθος 8 μ. και πλάτος 10 μ. μέχρι τον πάτο των τάφων. Κατά την διαδικασία, σε βάθος περίπου 2 μ., βρήκαμε το πρώτο στρώμα στάχτης προερχόμενο από αποτεφρωμένα ανθρώπινα σώματα, ανακατεμένο με άμμο. Αυτό το στρώμα είχε πάχος περίπου 1 μέτρο. Το επόμενο στρώμα στάχτης βρέθηκε σε βάθος 4-6 μέτρων. Στην στάχτη που αφαιρέθηκε, βρέθηκαν μερικά καυλισμένα υπολείμματα ανθρωπίνων σωμάτων, όπως χέρια και βραχίονες, γυναικεία μαλλιά, καθώς και ανθρώπινα οστά που δεν είχαν καεί τελείως. Ανακτήσαμε επίσης κομμάτια καμένου ξύλου. Στην τάφο Νο. 1, η στρώση της ανθρωπίνης τέ-

φρας σταμάτησε σε βάθος 6 μέτρων. Το άνοιγμα Νο. 2 έφτασε σε βάθος 6 μέτρων. Σε αυτήν την τάφρο η στρώση της ανθρώπινης τέφρας άρχισε σε βάθος 1,5 μ. και συνεχίστηκε μέχρι βάθους περίπου 5 μ. με περιστασιακές διακοπές. Και εδώ η τέφρα περιείχε ανθρώπινα μαλλιά, μέρος ενός ανθρώπινου σώματος, κομμάτια ρούχων, και υπολείμματα ατελώς καμένων οστών. Τα ανοίγματα Νο. 3 και 4 ανοίχτηκαν σε βάθος 3 μέτρων. Στο άνοιγμα Νο. 4, σε βάθος 80 εκ., βρήκαμε ένα ανθρώπινο κρανίο με υπολείμματα δέρματος και μαλλιών, όπως και μια κνήμη κι ένα πλευρό. Περαιτέρω, σ' ένα βάθος μεταξύ ενός και τριών μέτρων, σε αυτά τα ανοίγματα βρέθηκε ανθρώπινη τέφρα ανακατεμένη με άμμο και θραύσματα ατελώς καμένων ανθρώπινων οστών. Τα ανοίγματα Νο. 5, 6, 7, 8, και 9 σκάφτηκαν σε βάθος 2 μ., αλλά έδειξαν μόνο ανθρώπινη τέφρα ανακατεμένη με άμμο και ανθρώπινα οστά, όπως γνάθοι και κνήμες.» (C. Mattogno, **Belzec**, σ. 79)

Την επομένη ημέρα τα ευρήματα εξετάστηκαν από τον ιατροδικαστή, η έκθεση του οποίου λέει τα εξής (ως ανωτ. σ. 80):

«Κατά την επιθεώρηση του χώρου του στρατοπέδου εξόντωσης, ιδιαίτερος κατά τις ανασκαφές στο νεκροταφείο στις 12 Οκτωβρίου 1945, βρέθηκε ένας μεγάλος αριθμός από ανθρώπινα οστά, όπως κρανία, τμήματα κρανίων, σπόνδυλοι, πλευρά, κλείδες, ωμοπλάτες, οστά βραχίονα, κάτω άκρα, καρποί, δάχτυλα, οστά λεκάνης, μηριαία οστά, και οστά πελμάτων. Μερικά εξ αυτών είναι είτε μερικώς είτε καθόλου καμένα. Πλην μερικών κρανίων με σήψη στο τριχωτό της κεφαλής και τα μαλλιά, η πλειοψηφία των οστών είναι απαλλαγμένα από μαλακό ιστό. Ανάμεσα στα υπολείμματα των ανθρώπινων σωμάτων που ανακτήθηκαν στις 12 Οκτωβρίου 1945, εντοπίσαμε δύο βραχίονες και ένα οσφυϊκό τμήμα της σπονδυλικής στήλης με κάποιο μαλακό ιστό και ίχνη απανθράκωσης. Το οσφυϊκό τμήμα ανήκει σε ενήλικα, ενώ οι βραχίονες προέρχονται από ένα παιδί μερικών ετών. Από το μέγεθος των διαφόρων οστών μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι ανήκουν σε άτομα διαφορετικών ηλικιακών ομάδων, από δύο ετών έως πολύ ηλικιωμένων, όπως αποδεικνύεται από τα σαγόνια χωρίς δόντια και τις πολλές τεχνητές οδοντοστοιχίες. [...] Δεν βρέθηκαν ίχνη από σφαίρες ή άλλα μηχανικά τραύματα στα κρανία. Τα μακρά οστά επίσης δεν παρουσιάζουν κανένα ίχνος από τραύματα σφαιρών ή καταγμάτων.»

Όπως λοιπόν ήταν αναμενόμενο βρέθηκαν νεκροί, αλλά η παραπάνω φρασεολογία και τα σχόλια επί μεμονωμένων οστών υποδεικνύουν ότι ο αριθμός τους ήταν πολύ μικρότερος απ' όσο απαιτεί η επίσημη εκδοχή. Ακολουθως, ως προς το Σόμπιμπορ, μια πολωνική έκθεση του 1947 λέει μόνον τα εξής (C. Mattogno, **Sobibór**, σ. 107):

«Οι ανασκαφές έδειξαν την παρουσία τέφρας και θραυσμάτων οστών ανακατεμένων με στάχτη κάτω από ένα στρώμα άμμου πάχους μισού μέτρου. [...] Σε όλη την περιοχή του στρατοπέδου ανθρώπινα οστά μπορούν να βρεθούν εδώ κι εκεί.»

Τέλος στην Τρεμπλίνκα έγιναν δύο έρευνες. Τον Αύγουστο του 1944 οι Σοβιετικοί μαζί με κάποιους Πολωνούς ξεκίνησαν ανασκαφές στο στρατόπεδο. Βρέθηκαν τρεις μαζικοί τάφοι οι οποίοι είχαν ως εξής (Mattogno/Graf, **Treblinka**, σ. 77):

1ος: 10 x 5 x 2 μέτρα με 105 νεκρούς.

2ος: 10 x 5 x 1,9 μέτρα με 97 νεκρούς.

3ος: 10 x 5 x 2,5 μέτρα με 103 νεκρούς.

Η έκθεση ακολούθως επισημαίνει ότι οι θανατώσεις γίνονταν αντλώντας τον αέρα από τους θαλάμους (ως ανωτ. σ. 78) και με την γνωστή σοβιετική «μετριοπάθεια» καταλήγει ότι οι νεκροί ήταν περίπου τρία εκατομμύρια (ως ανωτ. σ. 80).

Την επόμενη χρονιά διεξήχθη δεύτερη έρευνα με επί κεφαλής τον Πολωνό δικαστή Λουκασκίεβιτς. Τα πορίσματα της έρευνάς του είχαν ως εξής (ως ανωτ. σ. 85-86):

9 Νοεμβρίου

«Οι ανασκαφές ξεκίνησαν στο σημείο που περιέγραψε ο μάρτυς Ράζμαν στις 6 Νοεμβρίου, εκεί όπου βρισκόταν το λεγόμενο “νοσοκομείο του στρατοπέδου” και όπου, σύμφωνα με τον μάρτυρα, υπάρχει ένας μαζικός τάφος. Επειδή εκεί βρίσκεται ένας κρατήρας από βόμβα βάθους 4 έως 5 μέτρων – δύο βόμβες βρίσκονται ακόμη σε μικρή απόσταση από αυτόν τον κρατήρα – το σκάψιμο ξεκίνησε από αυτόν τον κρατήρα. [...] Στο τέλος των εργασιών, περίπου στις 3 μ.μ., σε βάθος 6 μέτρων, συναντήσαμε ένα στρώμα άθικτο μέχρι τότε. Δεν βρέθηκαν ανθρώπινα υπολείμματα.»

10 Νοεμβρίου

«Οι εργασίες συνεχίστηκαν, με 36 εργάτες που είχαν επιταχθεί για οδικά έργα. Σε βάθος 6 μέτρων ξεκινάει ένα στρώμα που δεν έχει ποτέ αποκαλυφθεί πριν από κανέναν. Αποτελείται εν μέρει από όλα τα είδη μαγειρικών σκευών και διάφορα οικιακά είδη· υπάρχουν επίσης κομμάτια από ρούχα. [...] Κατά την διάρκεια των ανασκαφών, ανακαλύφθηκαν πολλά λίγο ή πολύ κατεστραμμένα έγγραφα, μια άσχημα κατεστραμμένη ταυτότητα ενός Γερμανού Εβραίου, καθώς και πολλά νομίσματα: πολωνικά, γερμανικά, ρωσικά, βελγικά, ακόμη και αμερικανικά.»

11 Νοεμβρίου

«Μια σειρά δοκιμαστικών ανασκαφών πραγματοποιήθηκαν στο σημείο όπου θα έπρεπε να βρίσκονται οι θάλαμοι, προκειμένου να βρεθούν τα θεμέλιά τους, αν ήταν δυνατόν. Ανοίχθηκαν λάκκοι μήκους 10-15 μέτρων και βάθους 1,5 μέτρου, αποκαλύπτοντας αδιατάρακτα στρώματα γης. Ο μεγαλύτερος κρατήρας από τις εκρήξεις (πολλά θραύσματα επιβεβαιώνουν ότι αυτές οι εκρήξεις προήλθαν από βόμβες), ο οποίος έχει μέγιστο βάθος 6 μέτρα και διάμετρο περίπου 25 μέτρα – τα τοιχώματά του παρέχουν αναγνωρίσιμα στοιχεία για την παρουσία μιας μεγάλης ποσότητας στάχτης, καθώς και ανθρωπίνων υπολειμμάτων – ανεσκάφη περαιτέρω για να προσδιοριστεί το βάθος του λάκκου σε αυτό το τμήμα του στρατοπέδου. Πολύαριθμα ανθρώπινα υπολείμματα βρέθηκαν σε αυτές τις ανασκαφές, εν μέρει ακόμα σε κατάσταση αποσύνθεσης. Το έδαφος αποτελείται από στάχτες διασπαρμένες με άμμο, και έχει ένα σκούρο γκρι χρώμα, με κοκκώδη μορφή. Κατά την διάρκεια των ανασκαφών, το χώμα ανέδιδε μια έντονη μυρωδιά καπνίσματος και σήψης. Σε βάθος 7,5 μέτρων βρέθηκε ο πάτος, ο οποίος αποτελείται από στρώματα άμικτης άμμου. Στο σημείο αυτό το σκάψιμο σταμάτησε.»

13 Νοεμβρίου

«Με την βοήθεια 30 εργατών [...] ξεκίνησε το άνοιγμα ενός λάκκου. [...] Σε αυτό το σημείο [...] βρέθηκε ένας πολύ μεγάλος αριθμός εγγράφων [...] σπασμένα κομμάτια από όλα τα είδη δοχείων κουζίνας, καθώς κι ένας μεγάλος αριθμός από κουρέλια. [...] Σε βάθος 5 μέτρων οι εργασίες σταμάτησαν λόγω των ολοένα επιδεινούμενων καιρικών συνθηκών.»

Στην καταληκτική του δήλωση ο δικαστής επισημαίνει ότι κατά πιθανότητα δεν βρίσκονται πλέον μαζικοί τάφοι στην περιοχή του στρατοπέδου. Οπότε τι προκύπτει από τα παραπάνω; Κατ' αρχάς δεν βρέθηκε ίχνος από τους θαλάμους. Ανθρώπινα υπολείμματα φυσικά βρέθηκαν, αλλά απροσδιόριστης ποσότητας με κάποια εξ αυτών να μην έχουν καν αποτεφρωθεί. Η περιγραφή πάντως δεν παραπέμπει καθόλου σε εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς. Αν ο αριθμός ήταν τόσο μεγάλος ο δικαστής δεν θα είχε παραλείψει να τραβήξει αρκετές φωτογραφίες. Αλλά οι ελάχιστες φωτογραφίες που υπάρχουν δείχνουν μόνον μερικά οστά, όπως η παρακάτω²⁹ τραβηγμένη το 1945:

Μια σύγκριση με το Κατύν είναι αποκαλυπτική. Το 1943 οι Γερμανοί εντόπισαν τους μαζικούς τάφους των τυφεκισθέντων Πολωνών αξιωματικών στο δάσος του Κατύν. Για τις έρευνες συνεκλήθη μια επιτροπή από εκπροσώπους πολλών κρατών. Ξεθάφτηκαν 4.143 νεκροί και το αποτέλεσμα ήταν μια λεπτομερής έκθεση³⁰ με δεκάδες φωτογραφίες. Μετά από αυτό οι Σοβιετικοί θα είχαν κάθε λόγο να απαντήσουν με το ίδιο νόμισμα. Αλλά αντιθέτως κάτι τέτοιο δεν συνέβη, και ένας πολύ πιθανός λόγος είναι ότι τα ευρήματα στα στρατόπεδα δεν ήταν τα επιθυμητά.

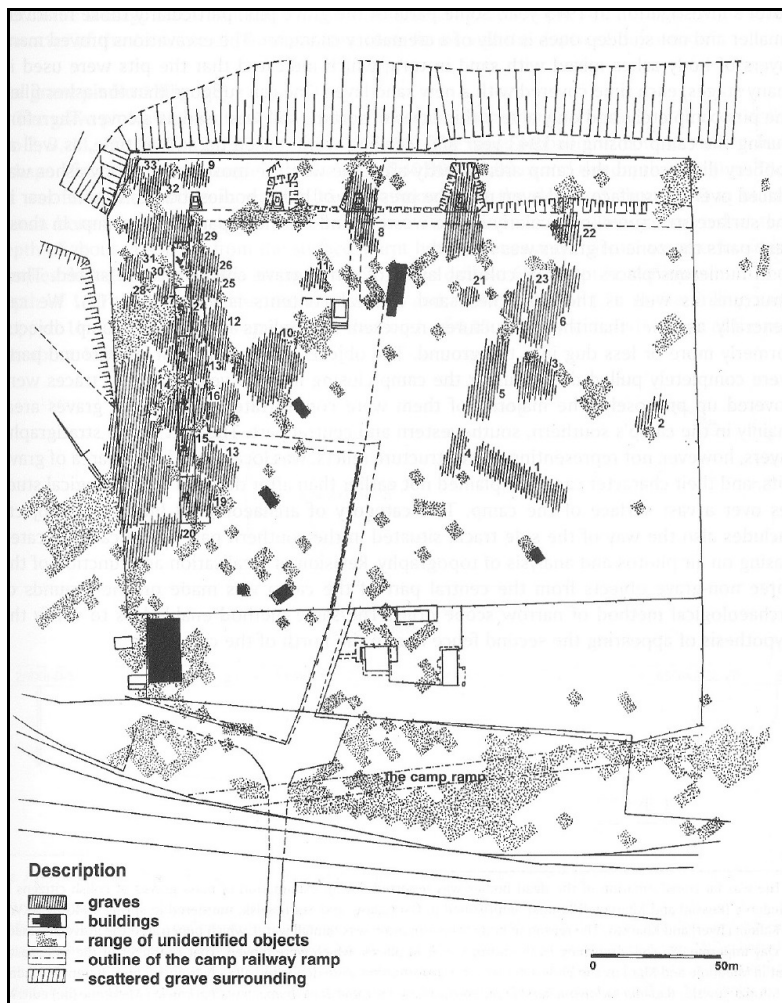
3.2 Οι σύγχρονες έρευνες

Το 1997 ξεκίνησαν νέες έρευνες στο Μπέλζεκ από τον Πολωνό Άντρεϊ Κόλα με σκοπό να εντοπιστούν οι μαζικοί τάφοι. Οι έρευνες όμως δεν έγιναν μέσω ανασκαφών αλλά γεωτρήσεων. Χρησιμοποιήθηκε ένα τρυπάνι με διάμετρο 65 χιλιοστών λαμβάνοντας ένα δείγμα ανά 5 μέτρα. Συνολικά ελήφθησαν 2.227 δείγματα από τα οποία 236 περιείχαν ανθρώπινα υπολείμματα. Αυτά τα δείγματα όμως δεν ήταν ομοιόμορφα. Τα περισσότερα περιείχαν στάχτη ανακατεμένη με άμμο αλλά υπήρχαν και κάποια από πτώματα σε κατάσταση σαπώνοισης (δηλαδή δεν είχαν αποτεφρωθεί). Με βάση αυτά τα ευρήματα ο Κόλα εντόπισε 33 τάφους όπως φαίνονται στον παρακάτω χάρτη (Α. Kola, **Belzec**, σ. 19):

29. <http://www.deathcamps.org/treblinka/pic/bigp43.jpg>

30. <http://www.allworldwars.com/Katyn-Files.html>

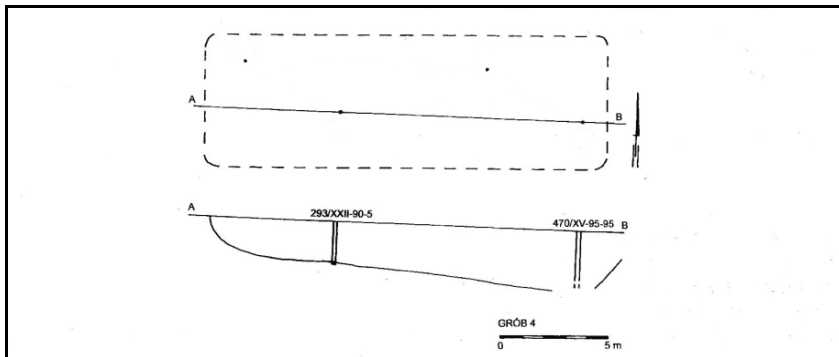

Κατ' αρχάς είναι προφανές ότι η συγκεκριμένη μέθοδος δεν είναι αξιόπιστη για τον ακριβή προσδιορισμό του μεγέθους και του περιεχομένου των τάφων. Τρυπώντας εδώ κι εκεί μπορεί να δώσει ενδείξεις, αλλά χωρίς ανασκαφές δεν μπορεί να βγει κανένα ασφαλές συμπέρασμα. Τώρα ως προς τα ευρήματα υπάρχουν κάποια ερωτηματικά.

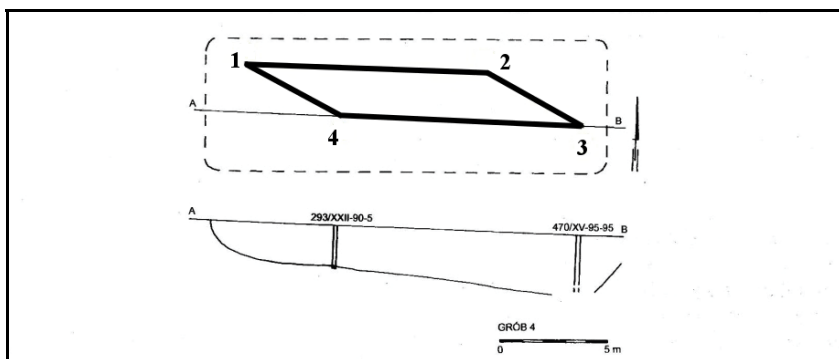
1. Πρώτον, με μια ματιά στον χάρτη διαπιστώνουμε ότι οι τάφοι είναι αρκετά ακατάστατοι. Δεν φαίνονται να είναι αποτέλεσμα προσεκτικού σχεδιασμού, όπως θα ήταν εξ άλλου απαραίτητος σ' ένα στρατόπεδο εξόντωσης.

2. Η συνολική τους χωρητικότητα είναι περίπου 21.000 m³. Στους διάφορους μαζικούς τάφους του πολέμου (όπως στην Τρεμπλίνκα και στο Κατύν) έχει βρεθεί ότι η πυκνότητα ήταν περίπου 1-3 πτώματα ανά κυβικό μέτρο. Μ' έναν θεωρητικό αριθμό 6 πτωμάτων ανά κυβικό μέτρο (χωρίς να υπολογίσουμε το χώμα που θα κάλυπτε τον τάφο) οι τάφοι του Κόλα θα μπορούσαν να χωρέσουν το πολύ $21.000 \times 6 = 126.000$ νεκρούς. Αν οι νεκροί συνολικά ήταν 435.000 πού θάφτηκαν οι υπόλοιποι;

3. Τα ευρήματα του Κόλα είναι επίσης παραπλανητικά ως προς το μέγεθος και το σχήμα των τάφων. Για παράδειγμα ο τάφος 4 έχει ως εξής (ως ανωτ. σ. 23):

Οι διαστάσεις του είναι $16 \times 6 = 96 \text{ m}^2$ και προσδιορίστηκε με 4 τρυπήματα. Ενώνοντας όμως τις «τελείες» παίρνουμε το εξής:

Αυτό που προκύπτει είναι ένα παραλληλόγραμμο με πολύ πιο μικρή επιφάνεια. Είναι δυνατόν να συμπεράνουμε με ασφάλεια το μέγεθος και το σχήμα του τάφου κατ' αυτόν τον τρόπο; Υπάρχουν και χειρότερα παραδείγματα. Ο τάφος 2 είναι ένα ορθογώνιο 14×6 το οποίο προσδιορίστηκε από 3 τρυπήματα σε μια ευθεία. Ο τάφος 11 είναι ένα ορθογώνιο 9×5 και βρέθηκε μόνο με 2 τρυπήματα, όπως και οι τάφοι 31 και 33. Το αποκορύφωμα είναι ίσως ο τάφος 21. Ένα τετράγωνο 5×5 με μόνον ένα τρύπημα στο κέντρο. Όλοι οι τάφοι έχουν προκύψει με τον ίδιο τρόπο. Και λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι δεν είναι γεμάτοι από πάνω μέχρι κάτω (τα υπολείμματα είναι κυρίως στον πάτο) τότε ο Κόλα βρήκε στην καλύτερη περίπτωση μερικές δεκάδες πτώματα. Φυσικά ο πραγματικός αριθμός είναι σίγουρα πολύ μεγαλύτερος αλλά με αυτά τα δεδομένα είναι αδύνατον να βγουν ξεκάθαρα συμπεράσματα.

Συνοψίζοντας, στα στρατόπεδα είναι βέβαιο ότι υπήρξαν πολλές δεκάδες χιλιάδες νεκροί και για λόγους υγιεινής τα πτώματά τους έπρεπε να καούν. Αλλά αν όλες αυτές οι έρευνες, παλαιές και νέες, επιβεβαίωναν τους αριθμούς της επίσημης ιστορίας οι ιστορικοί δεν θα έχαναν την ευκαιρία να τις επικαλεστούν. Αντιθέτως βρίσκουμε μόνο σιγή. Έγκυρες και εκτενείς πηγές όπως ο Χίλμπεργκ και η Εγκυκλοπαίδεια του Ολοκαυτώματος δεν έχουν ούτε νόξη. Και αυτό σίγουρα μόνο τυχαίο δεν είναι.

Τέλος υπάρχει το ζήτημα των εκτελέσεων στο ανατολικό μέτωπο. Με σχεδόν 1,5 εκατομμύριο νεκρούς θα έπρεπε να υπάρχουν εκατοντάδες αν όχι χιλιάδες τάφοι. Οι αποδείξεις φαίνεται να ήρθαν το 2008 με την έκδοση του βιβλίου *The Holocaust by Bullets* του Καθολικού ιερωμένου Πάτρικ Ντεσμπονά. Στον Πρόλογο ο Πωλ Σαπίρο, διευθυντής του Μουσείου Ολοκαυτώματος (USHMM), γράφει:

«Τα πρώτα 1,5 εκατομμύριο θύματα του Ολοκαυτώματος δεν “εξαφανίστηκαν” από προσώπου γης, ή από την ανθρώπινη συνείδηση, όπως ήλπιζαν οι ναζί. Ο πατήρ Ντεσμπονά βρήκε τους μαζικούς τάφους όπου κείτονται τα θύματα. [...] Και στο μέλλον τα αποτελέσματα του έργου του θα βοηθήσουν στην καταπολέμηση της άρνησης του Ολοκαυτώματος.» (σ. xi-xii)

Εδώ λοιπόν θα περιμέναμε να βρούμε όλες τις απαντήσεις: Αριθμός των τάφων, τοποθεσία, διαστάσεις, στατιστικές νεκρών με συνολικό άθροισμα 1,5 εκατομμύριο κλπ. Οι προσδοκίες όμως διαψεύδονται γρήγορα διότι δεν βρίσκουμε τίποτα από τα παραπάνω. Το βιβλίο αναλώνεται σε συνεντεύξεις μαρτύρων χωρίς να παρουσιάζει σχεδόν τίποτα συγκεκριμένο. Ούτε χάρτες, ούτε σχεδιαγράμματα, ούτε αναλύσεις. Διάφοροι τάφοι επισημαίνονται εδώ κι εκεί χωρίς άλλες λεπτομέρειες. Μόνο μια ανασκαφή 17 τάφων σχολιάζεται η οποία διήρκεσε τρεις εβδομάδες (σ. 176). Αυτοί οι τάφοι φωτογραφήθηκαν από ελικόπτερο αλλά για κάποιο λόγο οι φωτογραφίες απουσιάζουν από το βιβλίο. Αντιθέτως υπάρχουν 26 φωτογραφίες που δείχνουν τοπία ή χωρικούς και 3 φωτογραφίες με μερικούς κάλυκες, οι οποίοι φαίνεται να είναι τα μοναδικά ευρήματα. Ακόμα και οι αριθμοί εκτελεσθέντων σπανίζουν. Οι μόνοι που δίνονται για κάποιες τοποθεσίες είναι οι εξής:

- ◆ 10.000 (σ. 29)
- ◆ 8.000 (σ. 66)
- ◆ 2.300 (σ. 83)
- ◆ 10.000 (σ. 98)
- ◆ 90.000 (σ. 111)
- ◆ 10.000 (σ. 145)
- ◆ 1.750 (σ. 176)

Σύνολο: 132.050 (δηλαδή ούτε το 10% του συνολικού αριθμού) και για το οποίο μάλιστα δεν παρέχεται άλλη τεκμηρίωση. Επιπροσθέτως, στις μαρτυρίες που παρουσιάζονται υπάρχουν ισχυρισμοί αρκετά... περίεργοι. Έτσι διαβάζουμε ότι:

«Οι Εβραίοι έσκαβαν οι ίδιοι τους λάκκους. Πήγαμε εκεί την επομένη μέρα και οι λάκκοι είχαν καλυφθεί μ' ένα λεπτό στρώμα από χώμα. Δεν ξέρω αν αυτό το έκαναν οι Γερμανοί. Πολύ σύντομα, αίμα άρχισε να τρέχει από τον λάκκο.» (σ. 40)

Οι νεκροί φυσικά δεν αιμορραγούν, πόσω μάλλον οι θαμμένοι. Παρακάτω μαθαίνουμε ότι οι Γερμανοί χρησιμοποιούσαν... παιδιά ως βοηθούς για τα διάφορα θελήματα (σ. 82, 97) όπως να βγάσουν τα χρυσά δόντια απ' τους νεκρούς ή να φέρνουν κάνναβη (!) και ηλιοτρόπια (!) για να κάψουν τα πτώματα· τρία ξυπόλητα μικρά κορίτσια έπρεπε να... πατικώσουν τα πτώματα στον λάκκο περπατώντας επάνω τους και μετά να τα σκεπάσουν με άμμο ώστε να ξαπλώσουν οι επόμενοι (σ. 84)· και οι τάφοι κινούνταν επί τρεις ημέρες (!) μετά την εκτέλεση επειδή κάποιοι είχαν θαφτεί ζωντανοί (σ. 65, 139, 210). Το τελευταίο ειδικά το βεβαίωσαν όλοι ανεξαιρέτως οι μάρτυρες (σ. 97). Απ' ό,τι φαίνεται, οι προσδοκίες του Σαπίρο είναι πολύ υψηλές.

Συμπέρασμα; Παρά τις υποσχέσεις του Σαπίρο το βιβλίο του Ντεσμπούα υστερεί σημαντικά. Τα αριθμητικά δεδομένα είναι ελάχιστα και ασαφή. Ακόμη πιο λίγα είναι τα υλικά ευρήματα. Όσο για τις μαρτυρίες... δεν φαίνεται να διεκδικούν δάφνες αξιοπιστίας. Οπότε δεν μπορεί να συναχθεί τίποτα με σιγουριά. Αν παρ' όλα αυτά πρέπει οπωσδήποτε να βγει κάποιο συμπέρασμα, αναγκαστικά αυτό θα κλίνει προς την αναθεωρητική άποψη: Οι μαζικοί τυφεκισμοί είναι μεν γεγονός, αλλά είχαν ως βασικό κίνητρο τα αντίποινα με το σύνολο των νεκρών πιθανώς να μην ξεπερνάει το 10% της επίσημης εκδοχής.

Εν κατακλείδι, τα υλικά ευρήματα είναι πάντοτε το πιο σημαντικό στοιχείο στην εγκληματολογική έρευνα. Και σε αυτό ακριβώς το σημείο η επίσημη εκδοχή υστερεί σημαντικά, γι' αυτό και είναι αναγκασμένη να στηρίζεται στις μαρτυρίες. Ο ισχυρισμός ότι οι ναζί εξαφάνισαν όλα τα ίχνη του εγκλήματος απλώς δεν είναι πειστικός. Μπορείς να εξαφανίσεις σχετικά εύκολα ένα χαρτί, ένα μαχαίρι, ένα ρούχο, αλλά όχι ένα πτώμα – πόσω μάλλον εκατομμύρια πτώματα. Η καύση τόσων νεκρών ακόμη και εν καιρώ ειρήνης θα ήταν τρομακτικά και τερατωδώς δύσκολη, ειδικά στην ύπαιθρο.

Εν τέλει, τα γεγονότα όπως παρουσιάζονται από την επίσημη ιστορία, εγείρουν πολλά αναπάντητα, πολύ συγκεκριμένα ερωτήματα αναφορικά με τον τόπο, τον τρόπο και τον χρόνο των θανατώσεων όπως και την απόρριψη των πτωμάτων. Ερωτήματα στα οποία οι ιστορικοί οφείλουν να δώσουν ξεκάθαρες και πειστικές απαντήσεις. Αλλά δυστυχώς μέχρι σήμερα, πολλές δεκαετίες μετά τα γεγονότα, δεν δείχνουν πρόθυμοι για κάτι τέτοιο παρά τους πρακτικά απεριόριστους πόρους στην διάθεσή τους. Ίσως επειδή γνωρίζουν καλλίτερα απ' τον καθένα τις αδυναμίες της επίσημης εκδοχής και τις υποχωρήσεις που θα χρειαστεί ενδεχομένως να κάνουν υπό το φως ανεπιθύμητων στοιχείων. Αντιστρέφοντας το ρητό «αν δεν είναι χαλασμένο, μην το φτιάχνεις» οι ιστορικοί δυστυχώς φαίνεται να ακολουθούν το «αν είναι χαλασμένο, φρόντισε να μην το μάθει κανένας».

Κεφάλαιο 9

Μαρτυριών Έλεγχος

«Εάν βρούμε ένα ή δύο ψεύδη σε κάποιο σύγγραμμα, και αυτό έχει γίνει σκοπίμως, είναι σαφές ότι ουδέν εξ αυτών που λέει ο συγγραφέας μπορεί να θεωρηθεί βέβαιο ή αξιόπιστο.»

Πολύβιος

1. Οι μαρτυρίες ως αποδεικτικό στοιχείο

Σε κάθε εγκληματολογική έρευνα αναζητούνται στοιχεία που θα βοηθήσουν στην εξιχνίαση του εγκλήματος. Κάποια από αυτά είναι και οι μαρτυρίες. Αυτές χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες: Καταθέσεις παθόντων/αυτοπτών και ομολογίες υπόπτων/κατηγορουμένων. Ποια είναι όμως η αποδεικτική τους βαρύτητα; Έστω μια έγκυος η οποία κατηγορείται για μοιχεία. Ο δικαστής έχει στα χέρια του τα παρακάτω: Μια φωτογραφία της κατηγορουμένης να συζητά με κάποιον άγνωστο· τις καταθέσεις δύο γειτόνων ότι διατηρεί σχέση με τον άνδρα της φωτογραφίας· ένα τεστ πατρότητας. Πού θα πρέπει να στηριχθεί ο δικαστής; Φυσικά στο τεστ πατρότητας, το οποίο αν είναι αρνητικό θα υπερισχύσει των άλλων στοιχείων.

Λόγω λοιπόν του είδους τους, υπάρχει ιεραρχία στους τύπους των στοιχείων. Πρώτες είναι οι απτές αποδείξεις, κατόπιν οι έγγραφες και τέλος οι μαρτυρίες. Ο λόγος είναι ότι οι μαρτυρίες είναι εκ φύσεως αναξιόπιστες. Οι μάρτυρες ξεχνάνε, μπερδεύονται, αγχώνονται, φοβούνται, οργίζονται, δωροδοκούνται, ψεύδονται και είναι γενικά ευάλωτοι σε όλων των ειδών τις επιρροές από τον χρόνο, την συναισθηματική φόρτιση και το περιβάλλον. Ως εκ τούτου το περιεχόμενο κάθε μαρτυρίας πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά για να διαπιστώνεται τι είναι αληθές, τι είναι πιθανό, τι είναι δύσκολο, και τι είναι τελείως αδύνατο.

Ο πλέον βασικός παράγοντας στην εγκυρότητα μιας μαρτυρίας είναι η μνήμη. Ακόμη και αν ένας μάρτυρας είναι τελείως ειλικρινής και απαλλαγμένος από κάθε εξωτερική επιρροή, εξακολουθεί να περιορίζεται από την μνήμη του. Πώς όμως λειτουργεί η μνήμη;

«Η μνήμη είναι ατελής. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι συχνά δεν βλέπουμε εξ αρχής τα πράγματα με ακρίβεια. Αλλά ακόμη και αν έχουμε μια αρκετά ακριβή εικόνα κάποιας εμπειρίας, δεν παραμένει αναγκαστικά τελείως ανέπαφη στην μνήμη. Υπάρχει και άλλος παράγοντας. Τα

ίχνη της μνήμης μπορούν πραγματικά να παραμορφωθούν. Με το πέρασμα του χρόνου, με το κατάλληλο κίνητρο, με την εισαγωγή ειδικών ειδών παρεμβλλομένων γεγονότων, τα ίχνη της μνήμης φαίνεται μερικές φορές ν' αλλάζουν ή να μεταμορφώνονται. Αυτές οι στρεβλώσεις μπορεί να είναι αρκετά τρομακτικές, διότι μπορούν να μας κάνουν να έχουμε αναμνήσεις πραγμάτων που δεν έγιναν ποτέ. Τόσο εύπλαστη είναι η μνήμη ακόμη και στους πιο έξυπνους εξ ημών.» (E. Loftus, **Memory**, σ. 37)

Στην καθημερινή μας ζωή η μνήμη λειτουργεί σχετικά ικανοποιητικά οπότε έχουμε την εντύπωση ότι είναι αξιόπιστη. Μόνο όταν την δοκιμάσουμε υπό συγκεκριμένες συνθήκες διαπιστώνουμε ότι δεν είναι έτσι:

«Πριν μερικά χρόνια, δύο Άγγλοι ψυχολόγοι ηχογράφησαν μια συζήτηση που πραγματοποιήθηκε στην Ψυχολογική Εταιρεία του Κέιμπριτζ. Δυο εβδομάδες αργότερα, έγραψαν σ' όλους τους ψυχολόγους που είχαν παρευρεθεί και τους ζήτησαν να γράψουν ό,τι μπορούσαν να θυμηθούν από την συζήτηση. Οι εκθέσεις που ήρθαν ελέγχθηκαν σε σχέση με την ηχογράφηση. Οι συγκρίσεις ήταν εντυπωσιακές. Ο μέσος αριθμός συγκεκριμένων σημείων που είχε θυμηθεί οποιοδήποτε άτομο ήταν μόλις πάνω από το 8% της συνολικής καταγραφής. Περαιτέρω, σχεδόν τα μισά από τα ενθυμηθέντα σημεία ήταν ουσιαδώς εσφαλμένα. Αναφέρθηκαν γεγονότα που δεν είχαν συμβεί καν. Ανακλήθηκαν περιστατικά που είχαν γίνει κάποια άλλη στιγμή να έχουν συμβεί στην συγκεκριμένη συζήτηση. Τα λάθη και οι συγχύσεις φαίνονταν να είναι ο κανόνας αντί η εξαίρεση.» (ως ανωτ. σ. 64-65)

Η μνήμη αλλοιώνεται και μάλιστα εύκολα. Δεν χρειάζεται καν πίεση ή βία για να γίνει. Αυτό συμβαίνει επειδή ο εγκέφαλος δεν αποθηκεύει τα δεδομένα όπως ένας υπολογιστής. Και η αλλοίωση αυτή δεν σημαίνει απαραίτητως ολική απώλεια δεδομένων:

«Σύμφωνα με το στερεότυπο, η μνήμη εξασθενεί. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, αναπτύσσεται. Αυτό που μπορεί να εξασθενεί είναι η αρχική αντίληψη, η πραγματική εμπειρία των γεγονότων. Αλλά κάθε φορά που θυμόμαστε ένα γεγονός πρέπει να αναδομήσουμε την μνήμη, κι έτσι κάθε φορά αλλάζει – χρωματίζεται από επόμενα γεγονότα, βελτιωμένη κατανόηση, ένα νέο πλαίσιο, υποβολές από άλλους, αναμνήσεις άλλων ανθρώπων.» (ως ανωτ. σ. 169)

Έτσι λοιπόν, όχι μόνο δεδομένα μπορεί να απωλεσθούν αλλά να αντικατασταθούν από άλλα, κάτι που γίνεται εν αγνοία του ατόμου. Αυτό δείχνει τα προβλήματα που μπορούν να ανακύψουν από μια μαρτυρία. Ο μάρτυρας μπορεί να είναι απολύτως βέβαιος για τους ισχυρισμούς του, αλλά παρ' όλα αυτά να περιγράφει κάτι αναληθές. Το πρόβλημα γίνεται ακόμη πιο έντονο λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι οι μαρτυρίες, αν και έχουν μικρή αποδεικτική βαρύτητα, έχουν ωστόσο μέγιστη ψυχολογική βαρύτητα:

«Αρκετά χρόνια πριν έκανα ένα πείραμα στο οποίο κάποιοι υποδύονταν τους ενόρκους σε μια ποινική υπόθεση. Πρώτα άκουσαν μια περιγραφή μιας ληστείας μετά φόνου, μετά ένα επιχείρημα της εισαγγελίας, μετά ένα επιχείρημα της υπεράσπισης. Σε μία εκδοχή, η εισαγγελία παρουσίασε μόνον έμμεσες αποδείξεις· με αυτά τα στοιχεία, μόνον το 18% των “ενόρκων” βρήκε ένοχο τον “κατηγορούμενο”. Σε μια δεύτερη εκδοχή, η εισαγγελία παρουσίασε την ίδια υπόθεση, με μία διαφορά: Υπήρχε μαρτυρία ενός μόνο αυτόπτη – ένας υπάλληλος ο οποίος αναγνώρισε τον κατηγορούμενο ως τον ληστή. Τώρα, το 72% των ενόρκων βρήκε τον κατηγορούμενο ένοχο. Ο κίνδυνος της κατάθεσης αυτοπτών είναι σαφής: Οποιοσδήποτε στον κόσμο μπορεί να καταδικαστεί για κάποιο έγκλημα που δεν διέπραξε, ή να στερηθεί μιας αμανευμένης δικαστικής απόφασης, με βάση αποκλειστικά τα στοιχεία ενός μάρτυρα ο οποί-

ος πείθει τους ενόρκους ότι η μνήμη του ως προς το τι είδε είναι σωστή. Οι καταθέσεις αυτοπτών είναι τόσο ισχυρές που μπορούν να επηρεάσουν τους ενόρκους ακόμη και αν αργότερα καταδειχθεί ότι η μαρτυρία ήταν εσφαλμένη.» (ως ανωτ. σ. 162)

Αλλά ακόμη μεγαλύτερη επιρροή ασκεί η ομολογία του κατηγορουμένου. Αυτό όμως που δεν είναι ευρέως γνωστό εκτός εγκληματολογικών κύκλων είναι το φαινόμενο των ψευδών ομολογιών (G. Gudjonsson, *The Psychology of Interrogations and Confessions*, σ. 227):

«Το 1991, ο κ. Ζ συνελήφθη από την αστυνομία με την υποψία ότι μια εβδομάδα πριν δολοφόνησε μια μητέρα και την πεντάχρονη κόρη της στο σπίτι τους. [...] Ο κ. Ζ ήταν στα 30 του και είχε ένα ιστορικό ήπιας μαθησιακής δυσκολίας. Κατά την διάρκεια μιας μαγνητοσκοπημένης συνέντευξης από την αστυνομία ο κ. Ζ ομολόγησε διπλή δολοφονία και βιασμό. Του ασκήθηκε δίωξη για τα αδικήματα και προφυλακίστηκε. Πέρασε σχεδόν 10 εβδομάδες στην φυλακή προτού αποδειχθεί με εξέταση DNA ότι ο κ. Ζ δεν θα μπορούσε να ήταν αυτός που κακοποίησε σεξουαλικά το δολοφονημένο παιδί. Λίγο αργότερα συνελήφθη ο πραγματικός δολοφόνος και τα ιατροδικαστικά στοιχεία ήταν αδιαμφισβήτητα για την συμμετοχή του στο έγκλημα. Έδωσε μια λεπτομερή ομολογία για τις δύο δολοφονίες και την σεξουαλική επίθεση κατά του παιδιού. Αν δεν ήταν τα αποδεικτικά στοιχεία του DNA ίσως δεν θα είχε αποδειχθεί ποτέ η αθωότητα του κ. Ζ και θα είχε μάλλον καταδικαστεί για τα εγκλήματα. Εξ άλλου, η ομολογία του περιείχε ενοχοποιητικές ειδικές γνώσεις, τις οποίες πρέπει να του μετέδωσε η αστυνομία κατά την διάρκεια μη καταγεγραμμένων συνεντεύξεων και συζητήσεων.»

Αθώοι λοιπόν ομολογούν εγκλήματα που ουδέποτε διέπραξαν. Οι λόγοι ποικίλουν. Είτε θέλουν να προστατέψουν κάποιον τρίτο, είτε δεν αντέχουν την πίεση των ανακρίσεων, είτε λαμβάνουν υποσχέσεις μειωμένης ποινής ή απαλλαγής, είτε έχουν τυφλή εμπιστοσύνη στην αστυνομία και πείθονται πραγματικά ότι διέπραξαν το έγκλημα αλλά δεν το θυμούνται. Συχνά καταδικάζονται και μένουν αρκετά χρόνια στην φυλακή προτού αποδειχθεί η αθωότητά τους (ενίοτε τυχαία). Θα περίμενε κάποιος ότι εν τέλει ανακαλούν την ομολογία τους αλλά αρκετές φορές δεν συμβαίνει, είτε επειδή προστατεύουν κάποιον, είτε επειδή θεωρούν ότι δεν έχει νόημα, είτε επειδή πιστεύουν ότι είναι ένοχοι, είτε για άλλους λόγους. Επιπροσθέτως, πραγματικοί ένοχοι ανακαλούν τις ομολογίες τους προβάλλοντας διάφορες δικαιολογίες. Μια ομολογία λοιπόν και η ενδεχόμενη ανάκλησή της δεν αρκούν για την διαλεύκανση του εγκλήματος. Και τα παραπάνω ισχύουν για απλούς πολίτες. Εξυπακούεται ότι με τους ναζί στα χέρια Συμμάχων και Σοβιετικών τα πράγματα θα ήταν πολύ χειρότερα:

«Οι κομμουνιστές είναι ικανοί στην απόσπαση πληροφοριών από κρατουμένους και στο να καταφέρνουν τους κρατουμένους να κάνουν αυτό που θέλουν. Έχει φανεί ότι μπορούν να αναγκάσουν ανθρώπους να ομολογήσουν εγκλήματα που δεν διέπραξαν και κατόπιν, προφανώς, να πιστέψουν στην αλήθεια των ομολογιών τους και να εκφράσουν συμπάθεια και ευγνωμοσύνη προς αυτούς που τους φυλάκισαν.» (ως ανωτ. σ. 186)

Αυτά βέβαια αφορούν Κινέζους, αλλά ανάλογα ισχύουν και για τους Ρώσους ομοϊδεάτες τους (ως ανωτ.):

«Οι Beck και Godin (1951), των οποίων το βιβλίο *Russian Purge and the Extraction of Confession* βασίζεται σε προσωπικές τους εμπειρίες κατά την περίοδο Yezhov, εκτιμούν ότι μεταξύ 5 και 10% του σοβιετικού πληθυσμού συνελήφθη μεταξύ 1936 και 1939. Οι λόγοι των συλλήψεων ήταν πολιτικοί και χρησίμευαν στην κάμψη οποιασδήποτε εναντίωσης στο υπάρ-

χον πολιτικό καθεστώς. Η απόσπαση των ομολογιών εξυπηρετούσε την δικαιολόγηση αυτών των συλλήψεων και είχε ως στόχο να διαβεβαιώσει το κοινό για την ενοχή αυτών των ατόμων. Οι τεχνικές ανάκρισης εξατομικεύονταν αναλόγως τα χαρακτηριστικά και την αντοχή του συλληφθέντος. Οι ανακρίσεις κανονικά διεξάγονταν την νύχτα και συνδύαζαν ξυλοδαρμούς, εκτεταμένη στέρηση ύπνου, στέρηση κοινωνικών επαφών, σωματική δυσφορία, απειλές και εκφοβισμό. Το βιβλίο των Beck και Godin τονίζει τις ψυχολογικές πτυχές αυτών των ανακρίσεων. Σε πολλές περιπτώσεις δεν χρειαζόταν ξυλοδαρμός. Παρ' όλα αυτά, όλοι σχεδόν ομολογούσαν: Χρόνια εμπειρίας είχαν δώσει την ικανότητα στην NKVD να αναπτύξει μια τεχνική παρατεταμένης ανάκρισης στην οποία πρακτικά ουδείς μπορούσε ν' αντισταθεί.»

Ο ένας εκ των συγγραφέων ήταν προετοιμασμένος για την σύλληψή του και αποφασισμένος να μην ομολογήσει. Αλλά αν και άντεξε 50 μέρες ανακρίσεων, τελικά λύγισε. Θα σημείωνε σχετικά (ως ανωτ. σ. 187):

«Τώρα ήξερα γιατί όσοι εμπλέκονταν σε στημένες δίκες παραδέχονταν τόσο εύκολα κάθε κατηγορία, και η σύγκριση με τις μεσαιωνικές δίκες μαγισσών δεν μου φαινόταν πλέον διασκεδαστική. Υπάρχουν καταστάσεις υπό τις οποίες ένα ανθρώπινο ον θα ομολογήσει οτιδήποτε.»

Συνεπώς οποιαδήποτε μαρτυρία ή ομολογία πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά και να διασταυρώνεται προτού γίνει αποδεκτή. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο για τις μαρτυρίες του Ολοκαυτώματος οι οποίες θα εξεταστούν παρακάτω.

2. Βασικοί μάρτυρες

2.1 Φίλιπ Μύλερ

Κρατούμενος στο Άουσβιτς ο οποίος υποστηρίζει ότι εργαζόταν ως Ζοντερκομμάντο. Αν και κατά την επίσημη ιστορία οι Ζοντερκομμάντο φονεύονταν ανά τακτά χρονικά διαστήματα επειδή είχαν δει πολλά, ο συγκεκριμένος έζησε τρία ολόκληρα χρόνια στο Άουσβιτς οπότε και αποχώρησε με τους υπόλοιπους όταν οι Γερμανοί εκκένωσαν το στρατόπεδο. Για τον Χίλμπεργκ είναι ο πιο βασικός μάρτυρας μετά τον Ες και τον επικαλείται πολλές φορές. Για να διαπιστωθεί αν είναι άξιος αυτής της τιμής πρέπει να παρουσιαστούν μερικά αποσπάσματα από το βιβλίο του (**Eyewitness Auschwitz**, 1979).

Ο Μύλερ πρώτα στέλνεται στο Κρεματόριο I όπου παρατηρεί ότι:

«Πίσω του υψωνόταν στον ουρανό μια στρογγυλή καμινάδα από κόκκινα τούβλα.» (σ. 11)

Όπως όμως φαίνεται στην κάτοψη του Κρεματορίου που είδαμε προηγουμένως η καμινάδα ήταν τετράγωνη όχι στρογγυλή. Ακολούθως μπαίνει μέσα:

«Μέσα από τις αναθυμιάσεις είδα τα ασαφή περιγράμματα τεράστιων φούρνων. [...] Καθώς η λάμψη από τις φλόγες διαπέρασε τον καπνό και τις αναθυμιάσεις, πρόσεξα δύο μεγάλα ανοίγματα: ήταν αποτεφρωτήρες από χυτοσίδηρο.» (σ. 12)

Οι αποτεφρωτήρες δεν αναδύουν φλόγες και καπνούς ακόμη και με ανοιχτές τις πόρτες ενώ στο Άουσβιτς ήταν φτιαγμένοι από τούβλα όχι χυτοσίδηρο. Στην συνέχεια ο Μύλερ πηγαίνει στον θάλαμο αερίων:

«Πρόσεξα ότι υπήρχαν μερικοί μικροί κυανοπράσινοι κρύσταλλοι στο τσιμεντένιο δάπεδο στο πίσω μέρος του δωματίου.» (σ. 13)

Το Zyklon B αποτελείτο από γύψινους λευκούς κόκκους όχι «κυανοπράσινους κρυστάλλους». Και μετά από μια εκτέλεση θα έπρεπε να απομακρυνθούν για λόγους ασφαλείας όχι να μένουν παρατημένοι στο δάπεδο.

«Με την άκρη του ματιού μου, πρόσεξα μια μισάνοιχτη βαλίτσα με τρόφιμα. Προσποιούμενος ότι έγδυνα ένα πτώμα με το ένα χέρι, έψαξα την βαλίτσα με το άλλο. Με το μάτι στην πόρτα σε περίπτωση που επέστρεφε ξαφνικά ο Σταρκ άρπαξα βιαστικά μερικά τρίγωνα τυριού και ένα κέικ παπαρουνόσπορου. Με τα βρώμικα, ματωμένα μου δάχτυλα έκοψα κομμάτια κέικ και τα καταβρόχθισα λαίμαργα.» (ως ανωτ.)

Κατ' αρχάς τα θύματα φέρεται να έχουν θανατωθεί με τα ρούχα και τις αποσκευές τους σε πλήρη αντίθεση με τις υπόλοιπες μαρτυρίες αλλά και την λογική. Αλλά το πιο ουσιαστικό είναι ότι αν ο Μύλερ είχε φάει κάτι σ' έναν χώρο όπου τα πάντα είχαν διαποτιστεί με κυάνιο, αυτό θα ήταν το τελευταίο του γεύμα (σημειωτέον ότι σύμφωνα με τον Μύλερ το Κρεματόριο I είχε έξι ανοιγμάτα στην οροφή αντί για τέσσερα).

Αργότερα μεταφέρεται στο Κρεματόριο II. Για τους συρμάτινους στύλους εισαγωγής του Zyklon γράφει:

«Οι κρύσταλλοι του Zyklon B εισάγονταν μέσω ανοιγμάτων σε κούφιους στύλους από λαμαρίνα. Ήταν διάτρητοι ανά τακτά διαστήματα και στο εσωτερικό τους υπήρχε μια σπείρα από πάνω μέχρι κάτω ώστε να εξασφαλίζεται όσο το δυνατόν περισσότερο μια άρτια κατανομή των κοκκωδών κρυστάλλων.» (σ. 60)

Σύμφωνα με την επίσημη ιστορία οι στύλοι δεν είχαν καμμία «σπείρα» στο εσωτερικό τους αλλά ένα καλάθι για να απομακρύνονται οι κόκκοι μετά την εκτέλεση.

«Κατά την απομάκρυνση των πτωμάτων από τον θάλαμο αερίων οι εργάτες έπρεπε να φοράνε μάσκες διότι οι ανεμιστήρες δεν μπορούσαν να διασκορπίσουν το αέριο τελείως. Συγκεκριμένα υπήρχαν υπολείμματα του φονικού αερίου μεταξύ των σωμάτων, και αυτά ελευθερώνονταν κατά τους καθαρισμούς. Ήταν τρομερή αλλά και κουραστική δουλειά να ξεμπερδεύεις τα πτώματα και μετά να τα απομακρύνεις. Μ' έκανε να ιδρώνω γρήγορα και τα γυαλιά της μάσκας μου θόλωναν.» (σ. 117-118)

Αυτό που δεν συνειδητοποιεί ο Μύλερ είναι ότι υπό αυτές τις συνθήκες μια μάσκα δεν θα αρκούσε. Το κυάνιο θα είχε απορροφηθεί εύκολα από το ιδρωμένο δέρμα προκαλώντας λιποθυμία αν όχι άμεσο θάνατο. Όσο για τους νεκρούς:

«Πολλοί είχαν γίνει μπλε, και πολλά πρόσωπα ήταν παραμορφωμένα από τα χτυπήματα σχεδόν πέραν αναγνώρισης.» (σ. 117)

Μπλε λοιπόν και όχι ροδοκόκκινοι. Κατόπιν για το Κρεματόριο V διαβάζουμε τα εξής:

«Από το ασθενοφόρο του Ερυθρού Σταυρού το οποίο συνόδευε την μεταφορά μέχρι το κρεματόριο, δύο SS πήραν τα λεγόμενα απολυμαντικά, αρκετά κάνιστρα του Zyklon B και άδειασαν το περιεχόμενό τους στα ανοιγμάτα πάνω από τον θάλαμο αερίων.» (σ. 81)

Αλλά όπως είδαμε, στο Κρεματόριο V το Zyklon εισαγόταν από παράθυρα, όχι ανοίγματα στην οροφή. Όσο για τις δυνατότητες των κλιβάνων, στο Κρεματόριο I τρία πτώματα καίγονταν σε κάθε κάmino εντός 20 λεπτών (σ. 16), δηλαδή 9 φορές πιο γρήγορα από την πραγματικότητα. Στο δε Κρεματόριο II:

«Οι δεκαπέντε τεράστιοι φούρνοι του, δουλεύοντας ασταμάτητα, μπορούσαν να αποτεφρώσουν καθημερινά περισσότερα από 3.000 πτώματα.» (σ. 59)

Με μια μέση λειτουργία 20 ωρών, αυτό θα σήμαινε 150 πτώματα σε μία ώρα, ή ένα πτώμα σε 12 λεπτά. Αλλά ο Μύλερ δεν μένει εκεί. Σχετικά με κάποια πειράματα των Γερμανών για να εξοικονομήσουν κωκ γράφει:

«Έτσι διετάχθη ότι η διαδικασία που ήταν η πιο οικονομική και γλύτωνε τα περισσότερα καύσιμα ήταν να καίγονται τα πτώματα ενός καλοθρεμμένου άντρα και μιας αδύνατης γυναίκας, ή αντιστρόφως, μαζί μ' ενός παιδιού, διότι, όπως είχαν δείξει τα πειράματα, με αυτόν τον συνδυασμό, μόλις είχαν πιάσει φωτιά, οι νεκροί συνέχιζαν να καίγονται χωρίς να είναι απαραίτητο άλλο κωκ.» (σ. 99)

Η αποτέφρωση σε κλίβανο γίνεται μέσω καυτού αέρα όχι φωτιάς. Περαιτέρω το ανθρώπινο σώμα δεν είναι καύσιμο για να πιάσει φωτιά. Με κάθε του δήλωση ο Μύλερ απομακρύνεται όλο και περισσότερο από την πραγματικότητα. Δεν παραβλέπει φυσικά να αναφέρει την συλλογή λίπους από τους λάκκους (σ. 130, 136). Αλλά ακόμη και αυτό δεν είναι αρκετό. Έτσι μας ενημερώνει ότι ένα από τα βασανιστήρια που είχαν επινοήσει οι Γερμανοί είχε ως εξής:

«Τα ατυχή θύματα αναγκάζονταν να κολυπήσουν σε μία από τις λιμνούλες κοντά στα κρεματόρια κοιάζοντας σαν βάρδαχοι μέχρι να πνιγούν από εξάντληση.» (σ. 142)

Κοντά στα κρεματόρια δεν υπήρχαν λίμνες όπου θα μπορούσε να πνιγεί κάποιος παρά μόνον μερικοί νερόλακκοι επειδή το Μπίρκεναου ήταν σε βαλτώδη περιοχή. Αλλά ούτε και αυτό είναι αρκετό για τον Μύλερ. Για τους γιατρούς των SS γράφει ότι:

«Σαν τους εμπόρους βοοειδών αισθάνονταν τους μηρούς και τις γάμπες ανδρών και γυναικών που ήταν ακόμα ζωντανοί και επέλεγαν αυτά που ονόμαζαν τα καλλίτερα κομμάτια πριν εκτελεστούν τα θύματα. Μετά την εκτέλεσή τους τα επιλεχθέντα σώματα αφήνονταν πάνω σ' ένα τραπέζι. Οι γιατροί έκοβαν κομμάτια σάρκας ακόμη ζεστής από τους μηρούς και τις γάμπες και τα πετούσαν σε δοχεία. Οι μύες όσων είχαν τυφεκιστεί εξακολουθούσαν να δουλεύουν και να συσπώνται, κάνοντας τον κάδο να αναπηδά.» (σ. 46-47)

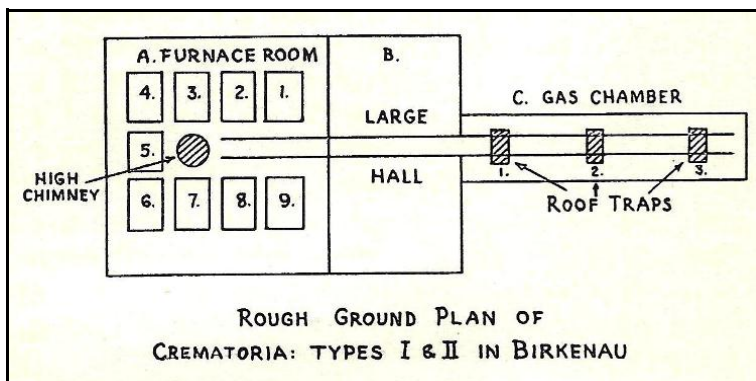
Αυτόν λοιπόν θεωρεί ο Χίλμπεργκ αξιόπιστο μάρτυρα, ο οποίος μάλιστα για κάποιον άγνωστο λόγο περίμενε μέχρι το 1979 για να πει στον κόσμο την ιστορία του. Ο Πρεσσάκ, πιο προσγειωμένος, επισημαίνει χαρακτηριστικά (1989, σ. 181):

«Πάρα πολύ αργά, τριάντα έξι χρόνια μετά το γεγονός, είναι στο όριο της αξιοπιστίας. Ο Φίλιπ Μύλερ είναι σημαντικός μάρτυρας, αλλά επιλέγοντας να περιγράψει υλικό και ακριβή γεγονότα σε βιβλίο και το 1979 (1η γερμανική έκδοση) έχει συσσωρεύσει λάθη, καθιστώντας έτσι την περιγραφή του ιστορικά αμφίβολη. Η καλλίτερη προσέγγιση είναι να διαβάζεται ως μυθιστόρημα βασισμένο σε αληθινή ιστορία.»

2.2 Ρούντολφ Βέρμπα

Τον Απρίλιο του 1944 δύο Σλοβάκοι Εβραίοι, ο Ρούντολφ Βέρμπα και ο Άλφρεντ Βέτζλερ, απέδρασαν από το Μπίρκεναου. Μαζί τους είχαν μια έκθεση για τα κρεματόρια και τους θαλάμους αερίων η οποία έγινε γνωστή ως Έκθεση Βέρμπα-Βέτζλερ ή Πρωτόκολλα του Αουσβιτς. Ουσιαστικά αυτή είναι η μοναδική σχετική έκθεση από κρατούμενους. Ο Βέρμπα την συμπεριέλαβε στο βιβλίο που έγραψε αργότερα (**I Cannot Forgive**, σ. 283-316). Ένα τέτοιο έγγραφο θα περιμέναμε να υπάρχει σε όλα τα ιστορικά βιβλία αλλά κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει. Οι ιστορικοί περιορίζονται μόνον σε φευγαλέες αναφορές αποφεύγοντας να παρουσιάσουν οτιδήποτε από την εν λόγω έκθεση. Ο λόγος είναι απλός: Τα πολλά και σοβαρά λάθη που περιέχει. Συγκεκριμένα:

1. Το Zyklon B περιγράφεται λανθασμένα ως σκόνη.
2. Σε κάθε θάλαμο 2.000 άνθρωποι φονεύονται εντός 3 λεπτών το οποίο είναι τελείως αδύνατον ακόμη και σε ατομικό θάλαμο.
3. Τα Κρεματόρια IV-V περιγράφονται ως όμοια με τα Κρεματόρια II-III αλλά πιο μικρά.
4. Η συνολική απόδοση των 4 Κρεματορίων είναι 6.000 αποτεφρώσεις ημερησίως, όταν η θεωρητική τους απόδοση ήταν 920 αποτεφρώσεις (βλ. Κεφ. 8).
5. Μόνο για το διάστημα Απρίλιος '42 - Απρίλιος '44 οι νεκροί Εβραίοι ήταν 1.765.000. Σύμφωνα με μεταγενέστερη κατάθεση του Βέρμπα το 1961 οι νεκροί συνολικά έφτασαν τα 2.500.000 (σ. 273).
6. Το σχεδιάγραμμα των Κρεματορίων II-III όπως φαίνεται με μια απλή ματιά είναι εξ ολοκλήρου επινόηση (σ. 298):

Το σχήμα του κτηρίου είναι λάθος, αλλά ακόμη περισσότερο το εσωτερικό του. Οι κλίβανοι είναι 9 με 4 καμίνους έκαστος τοποθετημένοι σε ημικόκλιο, αντί για 5 τρικάμινους σε ευθεία. Τα αποδυτήρια (B) είναι στο ισόγειο όπως και ο θάλαμος αερίων (αλλά λίγο πιο χαμηλά) ενώ στην πραγματικότητα αμφότερα τα δωμάτια ήταν στο υπόγειο. Ο δε θάλαμος έχει 3 ανοίγματα στην οροφή αντί για 4 και συνδέεται με το κρεματόριο όχι με ανελκυστήρα αλλά με μια σιδηροτροχιά η οποία δεν υπήρχε.

Με όλα αυτά η σιγή των ιστορικών είναι κατανοητή. Ο Βέρμπα περιγράφει επίσης με γλαφυρό τρόπο μια επίσκεψη του Χίμλερ στο Μπίρκεναου τον Ιανουάριο του 1943 για να παρευρεθεί στην εκτέλεση 3.000 Πολωνών Εβραίων στο Κρεματόριο II (σ. 15-18). Ο Χίμλερ φτάνει στο στρατόπεδο στις 8:00 και τα θύματα κλείνονται στον θάλαμο στις 8:45. Ένας SS ανεβαίνει στην οροφή με το Zyklon αλλά ο Χίμλερ δεν έχει εμφανιστεί. Κάπου χτυπάει ένα τηλέφωνο και όλα τα κεφάλια στρέφονται προς αυτό. Το μήνυμα που έρχεται είναι ότι ο Στρατάρχης δεν έχει τελειώσει ακόμη το πρωινό του. Ακολουθούν και άλλα τηλέφωνα. Τελικά στις 11:00 καταφτάνει ένα αυτοκίνητο και βγαίνουν ο Ες με τον Χίμλερ. Οι αξιωματικοί τού εξηγούν την διαδικασία λεπτομερώς. Ο Χίμλερ ρίχνει μια ματιά από το μικρό παράθυρο παρατήρησης στην πόρτα και επιστρέφει με κάποιες ερωτήσεις. Ακολουθεί η εκτέλεση. Ο Χίμλερ παρακολουθεί από το ματάκι εντυπωσιασμένος. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας και την απομάκρυνση των πτωμάτων η ώρα είναι 13:00 και ο Χίμλερ αναχωρεί για μεσημεριανό.

Δυστυχώς για τον Βέρμπα, η τελευταία επίσκεψη του Χίμλερ στο Μπίρκεναου ήταν τον Ιούλιο του 1942 ενώ το Κρεματόριο II τέθηκε σε λειτουργία τον Μάρτιο του 1943. Όσο για το σχεδιάγραμμα στην έκθεσή του, ο Πρεσσάκ είναι ο μόνος που προσπάθησε να δικαιολογήσει τα λάθη του αλλά χωρίς επιτυχία. Για να τα καταφέρει χρειάστηκε να βασιστεί σε αστήρικτες υποθέσεις, όπως ότι οι πληροφορίες που έλαβαν οι Βέρμπα-Βέτζλερ μπορεί να προήλθαν από εργάτες στα Bunkers οι οποίοι είχαν παρατηρήσει το κτήριο εξωτερικά όταν ήταν ακόμη υπό κατασκευή. Αλλά ο Βέρμπα είναι σαφής ως προς αυτό:

«Ανανέωσα την επαφή με τον Φίλιπ Μύλερ ο οποίος έγινε μια από τις πιο πολύτιμες πηγές πληροφόρησής μου.» (σ. 175)

Ο Μύλερ επιβεβαιώνει (1979, σ. 121-122):

«Έδωσα στον Άλφρεντ ένα σχέδιο των κρεματορίων και των θαλάμων αερίων καθώς και μια λίστα με τα ονόματα των SS που υπηρετούσαν εκεί. [...] Κατά την διάρκεια πολλών μακρών συζητήσεων είχα περιγράψει και στους δύο την τραγωδία που συνέβαινε πίσω από τους τοίχους του κρεματορίου.»

Οι πληροφορίες λοιπόν σύμφωνα με τον Βέρμπα προήλθαν από τους Ζοντερκομμάντο και κατά συνέπεια οι εξηγήσεις του Πρεσσάκ (οι οποίες δεν είναι καθόλου πειστικές) δεν μπορούν να σταθούν. Για παράδειγμα, δεν υπάρχει καμμία εξήγηση πώς συμπεράναν οι εργάτες στα Bunkers τον αριθμό των κλιβάνων ή των καμίνων ή την διάταξή τους παρατηρώντας απλώς το Κρεματόριο εξωτερικά. Για τα δε αποδυτήρια τα οποία εμφανίζονται στο ισόγειο, η μόνη εξήγηση του Πρεσσάκ (1989, σ. 459) είναι ότι πριν λειτουργήσουν τα υπόγεια αποδυτήρια είχε ανεγερθεί μια καλύβα στην αυλή του Κρεματορίου II γι' αυτόν τον σκοπό. Η καλύβα ξηλώθηκε μετά από μια εβδομάδα (ως ανωτ. σ. 462). Αυτή η εξήγηση φυσικά δεν εξηγεί τίποτα. Στο σχέδιο του Βέρμπα όχι μόνον δεν υπάρχει καλύβα (άλλωστε πώς μια καλύβα έγινε δωμάτιο στο Κρεματόριο;) αλλά η έκθεση γράφει:

«Αυτήν την στιγμή λειτουργούν τέσσερα κρεματόρια στο ΜΠΙΡΚΕΝΑΟΥ, δύο μεγάλα, I και II, και δύο μικρότερα, III και IV.» (σ. 297)

Το σχέδιο λοιπόν περιέγραφε τα Κρεματόρια όπως ήταν το 1944 όχι τον Μάρτιο του 1943. Εν τέλει είναι σαφές ότι η συγκεκριμένη έκθεση δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια αφού δεν μπορεί να προήλθε καν από εργάτες των Κρεματορίων.

2.3 Χένρυκ Τώμπερ

Ζοντερκομμάντο στο Άουσβιτς και το Μπίρκεναου του οποίου την μαρτυρία (κατάθεση στις 24 Μαΐου 1945 ενώπιον του Πολωνού δικαστή Γιαν Σεν) παρουσιάζει ολόκληρη ο Πρεσσάκ και την χαρακτηρίζει κατά 95% αξιόπιστη (1989, σ. 481). Ας δούμε αν αυτό το ποσοστό ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Αρχικά για τους θαλάμους αερίων ο Τώμπερ λέει τα εξής:

«Είχε πολλή ζέση στον θάλαμο αερίων και ήταν τόσο ασφυκτικά ώστε να είναι αφόρητο. [...] Παρά το γεγονός ότι ο εξαερισμός παρέμενε ανοιχτός για κάποιο διάστημα μετά το άνοιγμα του θαλάμου αερίων, φορούσαμε μάσκες για να δουλέψουμε εκεί.» (σ. 489)

Η δεύτερη πρόταση (η οποία είναι λίγες γραμμές παρακάτω) διαψεύδει την πρώτη, διότι αν η ατμόσφαιρα ήταν ασφυκτική, ο Τώμπερ είχε μπει στον θάλαμο χωρίς μάσκα. Κατόπιν για τους κλιβάνους ισχυρίζεται ότι:

«Στο Κρεματόριο Ι, υπήρχαν τρεις δικάμινοι κλίβανοι, όπως έχω ήδη αναφέρει. Κάθε κάμιнос μπορούσε να αποτεφρώσει πέντε ανθρώπινα σώματα. Τριάντα πτώματα μπορούσαν να αποτεφρωθούν ταυτόχρονα σε αυτό το κρεματόριο. Όταν τους λειτουργούσα, η αποτέφρωση ενός τέτοιου φορτίου έπαιρνε μέχρι μιάμιση ώρα, επειδή τα σώματα ήταν πολύ λεπτών ανθρώπων, πραγματικών σκελετών, οι οποίοι καίγονταν πολύ αργά.» (σ. 483)

Και παρακάτω:

«Σε γενικές γραμμές, καίγαμε 4 ή 5 πτώματα κάθε φορά σε μία κάμινο, αλλά ενίοτε βάζαμε περισσότερα πτώματα. Ήταν δυνατόν να βάλουμε μέχρι 8 “μουσουλμάνους”.» (σ. 489)

«Μουσουλμάνους» ήταν υποτιμητικός όρος για τους πολύ αδυνατισμένους κρατούμενους, τα δε 5 πτώματα ανήκαν σε ενήλικες. Όταν ήθελαν να βάλουν παιδιά έβαζαν 2 ενήλικες και 5-6 παιδιά σε κάθε κάμινο (σ. 495). Η εισαγωγή των πτωμάτων γινόταν ως εξής:

«Κάθε κάμιнос είχε δύο τροχαλίες για την εισαγωγή των πτωμάτων. Αυτό το “φορείο” ετίθετο μπροστά απ’ την κάμινο. Δύο κρατούμενοι το φόρτωναν με πτώματα. Η διαδικασία ήταν να τοποθετηθεί το πρώτο πτώμα με τα πόδια προς την κάμινο, με την πλάτη κάτω και το πρόσωπο πάνω. Ακολούθως, τοποθετούσαν ένα δεύτερο πτώμα από πάνω, πάλι με το πρόσωπο προς τα πάνω, αλλά με το κεφάλι προς την κάμινο. [...] Δύο κρατούμενοι φόρτωναν τα φορεία. Η μια άκρη του φορείου έμπαινε μπροστά από την κάμινο, κάτω από την ράβδο, παραπλευρώς της οποίας βρίσκονταν δύο κρατούμενοι. Ενώ τα πτώματα φορτώνονταν στο φορείο, ένας εξ αυτών άνοιγε την πόρτα της καμίνου και ο άλλος έθετε τις τροχαλίες. Μετά, σήκωναν το φορείο και το έβαζαν στις τροχαλίες, ενώ ένας πέμπτος κρατούμενος, ευρισκόμενος στις λαβές στην άλλη άκρη του φορείου, το σήκωνε την ίδια στιγμή και το έσπρωχνε στην κάμινο. Μόλις τα πτώματα ήταν μέσα, ένας έκτος κρατούμενος τα κρατούσε εκεί μ’ ένα σίδερο ενώ ο πέμπτος τραβούσε το φορείο. [...] Ίδια ήταν η διαδικασία για το επόμενο φορτίο που προοριζόταν να αποτεφρωθεί στην ίδια κάμινο. [...] Κατά την εισαγωγή των άλλων δύο πτωμάτων, μπορούσα να δω την πορεία της αποτέφρωσης.» (σ. 495)

Η πραγματική απόδοση και χωρητικότητα των κλιβάνων έχει ήδη επισημανθεί οπότε μένει μια οπτική αναπαράσταση.

Η εισαγωγή δύο πτωμάτων στην κάμινο θα είχε ως αποτέλεσμα το πρώτο πτώμα να φτάνει μέχρι την γραμμή 1 και το δεύτερο μέχρι την 2 (μαζί με το φορείο οι γραμμές θα ήταν ψηλότερα). Περαιτέρω εισαγωγή πτωμάτων δεν θα ήταν δυνατή. Ο Τώμπερ προσθέτει για την κάυση των 8 «μουσουλμάνων»:

«Τόσο μεγάλα φορτία αποτεφρώνονταν εν αγνοία του επί κεφαλής του κρεματορίου κατά την διάρκεια αεροπορικών επιδρομών, προκειμένου να προσελκύσουν την προσοχή των αεροπόρων με το να βγάζουν μια μεγαλύτερη φωτιά από την καμινάδα.» (σ. 489)

Δηλαδή για τον Τώμπερ οι καμινάδες έβγαζαν φλόγες όταν λειτουργούσαν τα κρεματορία το οποίο είναι τεχνικώς αδύνατον. Τα κρεματορία έχουν τέτοιες προδιαγραφές ώστε τα παραγόμενα αέρια καίγονται εντός του κλιβάνου και δεν μπορούν να διανύσουν δεκάδες μέτρα μέχρι το στόμιο της καμινάδας έτσι ώστε η ανάφλεξή τους να προκαλέσει το φαινόμενο των φλεγόμενων καμινάδων. Θεωρητικά κάτι τέτοιο θα μπορούσε να γίνει αν οι κλίβανοι έκαιγαν εκατοντάδες κιλά **καθαρό λίπος**, αλλά όχι με ανθρώπινα σώματα και δη «μουσουλμάνων». Ως προς το ζήτημα του λίπους, για τα χοντρά πτώματα ο Τώμπερ λέει:

«Κατά την καύση τέτοιων πτωμάτων, χρησιμοποιούσαμε το κοκ μόνο για ν' ανάψουμε αρχικά την φωτιά, διότι τα παχιά πτώματα καίγονταν από μόνα τους χάρη στην καύση του σωματικού λίπους. Περιστασιακά, όταν υπήρχε έλλειψη κοκ, βάζαμε λίγο άχυρο και μαλλί στις τεφροδόχους κάτω από τις καμίνους, και μόλις το λίπος του πτώματος άρχιζε να καίγεται τα άλλα πτώματα έπιαναν φωτιά από μόνα τους.» (ως ανωτ.)

Η «αυτανάφλεξη» που περιγράφει εδώ ο Τώμπερ είναι επιστημονική φαντασία. Ναι μεν το λίπος βοηθάει στην καύση αλλά δεν μπορεί να αποτεφρώσει ένα σώμα. Μόλις καεί απλώς η φωτιά θα σβήσει. Ο Τώμπερ προσθέτει:

«Τα σώματα των γυναικών καίγονταν πολύ καλλίτερα και πιο γρήγορα απ' των ανδρών. Για τον λόγο αυτό, όταν ένα φορτίο δεν καιγόταν καλά βάζαμε ένα γυναικείο σώμα για να επιταχύνει την καύση.» (σ. 495)

Η καύση ενός γυναικείου σώματος δεν είχε τόσο μεγάλη διαφορά από την καύση ενός ανδρικού, αλλά η ουσία είναι ότι η πραγματικότητα είναι ακριβώς αντίθετη. Η εισαγωγή οποιουδήποτε σώματος θα επιβράδυνε την καύση.

«Σε συνεχή λειτουργία, καίγαμε δύο φορτία την ώρα. Σύμφωνα με τους κανονισμούς έπρεπε να γεμίζουμε τις καμίνους κάθε μισή ώρα. Ο Όμπερ Κάπο Όγκουστ μας εξήγησε ότι, σύμφωνα με τους υπολογισμούς και τα σχέδια γι' αυτό το κρεματόριο, επιτρέπονταν 5 έως 7 λεπτά για την καύση ενός πτώματος σε μία κάμινο.» (σ. 489)

Αυτοί οι ισχυρισμοί είναι φυσικά εκτός πραγματικότητας. Παρακάτω ο Τώμπερ λέει ότι κατά μέσο όρο έκαιγαν 2.500 πτώματα ημερησίως (σ. 494) για το οποίο ακόμη και ο Πρεσσάκ σχολιάζει ότι είναι 4 φορές παραπάνω απ' το κανονικό. Όμως παρά την μεγάλη αποδοτικότητα ο Τώμπερ υποστηρίζει:

«Διαπιστώθηκε ότι οι λάκκοι έκαιγαν καλλίτερα τα πτώματα, έτσι τα Κρεματόρια έκλεισαν το ένα μετά το άλλο όταν ανοίχτηκαν οι λάκκοι.» (σ. 500-501)

Το οποίο είναι επίσης εκτός πραγματικότητας. Αλλά ο Τώμπερ δεν αρκείται σ' αυτό. Για τους λάκκους λέει:

«Μια άλλη φορά, οι SS κινήγησαν έναν κρατούμενο που δεν δούλευε αρκετά γρήγορα σ' έναν λάκκο κοντά στο κρεματόριο που ήταν γεμάτος με βραστό ανθρώπινο λίπος. Εκείνη την περίοδο τα πτώματα αποτεφρώνονταν σε λάκκους στην ύπαιθρο, από τους οποίους το λίπος έρεε σε μια ξεχωριστή δεξαμενή, σκαμμένη στο έδαφος. Αυτό το λίπος χυνόταν πάνω από τα πτώματα για να επιταχύνει την καύση τους. Αυτός ο φτωχοδιάβολος τραβήχτηκε από το λίπος ακόμη ζωντανός και τυφεκίστηκε.» (σ. 494)

Σύμφωνα λοιπόν με τον Τώμπερ το λίπος, το οποίο στους κλιβάνους αρκούσε για να καούν από μόνα τους τα πτώματα, στην ύπαιθρο όχι μόνο δεν καιγόταν αλλά γέμιζε ολόκληρους λάκκους αρκετά μεγάλους ώστε να χωρέσει ένας άνθρωπος. Ο Τώμπερ γενικά επαναλαμβάνει τις διάφορες προπαγανδιστικές ιστορίες καύσεως ζωντανών ανθρώπων. Λέει για παράδειγμα ότι όταν οι SS εξέταζαν αν τα χρυσά δόντια των πτωμάτων είχαν αφαιρεθεί:

«Κατά καιρούς εύρισκαν ένα ξεχασμένο χρυσό δόντι. Τέτοια απροσεξία εθεωρείτο σαμποτάζ, και ο ένοχος καιγόταν ζωντανός στον φούρνο. Είδα ο ίδιος κάτι τέτοιο. [...] Αυτή η τιμωρία επιβαλλόταν συχνά στους Ζοντερκομμάντο, αλλά δεν ήταν η μόνη. [...] Σε αρκετές περιπτώσεις, ο Μολ έρριχνε τους ανθρώπους ζωντανούς στους πύρινους λάκκους.» (σ. 489, 496)

Όσο για τον αριθμό των νεκρών:

«Φαντάζομαι ότι την περίοδο κατά την οποία εργάστηκα στα Κρεματόρια ως μέλος των Ζοντερκομμάντο, συνολικά περίπου 2 εκατομμύρια άνθρωποι θανατώθηκαν με αέρια. Κατά την διάρκεια της παραμονής μου στο Άουσβιτς, συζήτησα με διάφορους κρατουμένους που είχαν δουλέψει στα Κρεματόρια και τα Bunkers πριν έρθω. Μου είπαν ότι δεν ήμουν απ' τους πρώτους που έκαναν αυτήν την δουλειά, και ότι πριν έρθω άλλα 2 εκατομμύρια είχαν ήδη θανατωθεί στα Bunkers 1 και 2 και στο Κρεματόριο Ι. Προσθέτοντας, ο συνολικός αριθμός των θανατωθέντων με αέρια στο Άουσβιτς ανήλθε σε περίπου 4 εκατομμύρια.» (σ. 501)

Συμπερασματικά, είναι άραγε παράξενο που ο Χίμπεργκ αγνόησε τελείως τον συγκεκριμένο μάρτυρα; Ως προς τις περιγραφές των κτηρίων και των χώρων ο Τώμπερ είναι γενικά ακριβής, αλλά ως προς τα γεγονότα η μαρτυρία του μπορεί να χαρακτηριστεί κατά 95% α-ναξιόπιστη.

2.4 Ντέιβιντ Ολέρ

Ο Ολέρ εστάλη στο Άουσβιτς το 1943 και ανέλαβε να ζωγραφίζει πίνακες για τους SS. Έμεινε στο Κρεματόριο III και είδε τις θανατώσεις με τα μάτια του. Αργότερα τις αποτύπωσε στο χαρτί. Αν και ήταν αυτόπτης, παραδόξως αναχώρησε μαζί με τους υπόλοιπους κατά την εκκένωση του στρατοπέδου. Οι πίνακές του είναι η μοναδική οπτική αναπαράσταση των γεγονότων της επίσημης ιστορίας. Αλλά κατά πόσο απεικονίζουν την πραγματικότητα;

Στον πίνακα αριστερά οι Ζοντερκομμάντο απομακρύνουν τους νεκρούς από τον θάλαμο. Αν και μεταφέρουν εκατοντάδες πτώματα νεκρών από κυάνιο δεν έχουν την παραμικρή προστασία. Ούτε στολές, ούτε καν μάσκες. Ομοίως είναι απροστάτευτοι στον πίνακα δεξιά όπου αφαιρούν τα χρυσά δόντια ευρισκόμενοι **μέσα** στον θάλαμο, όπως φαίνεται από τον συρμάτινο στύλο (C). Ο Πρεσσάκ ο οποίος δημοσιεύει αυτούς τους πίνακες (1989, σ. 493) δεν κάνει κανένα σχόλιο επ' αυτού.

Η αποτέφρωση των νεκρών. Ο πίνακας έχει πολλές ανακρίβειες. Η πρώτη και πιο βασική είναι το μέγεθος του κλιβάνου το οποίο είναι πολύ μεγαλύτερο από το κανονικό. Η κάμινος είναι πιο ψηλά από τα κεφάλια των κρατουμένων (ενώ απείχε περίπου 1,3 μέτρα από το πάτωμα) και το άνοιγμά της είναι επίσης πολύ μεγάλο έτσι ώστε να φαίνεται ότι ήταν εφικτή η φόρτωση πολλών πτωμάτων ταυτοχρόνως.

Δεύτερον, το φορείο δεν εισέρχεται στην κάμινω πάνω σε τροχαλίες αλλά σε μία ράβδο που κρατούν δύο άλλοι κρατούμενοι. Αλλά ακόμα και έτσι θα χρειαζόταν ένας τέταρτος κρατούμενος για να κρατήσει μ' ένα σίδερο τα πτώματα μέσα ώστε ο τρίτος να τραβήξει το φορείο έξω. Περαιτέρω οι κρατούμενοι είναι ημίγυμνοι μπροστά στην κάμινω όπου η θερμοκρασία έφτανε τους 800°C, ειδικά ο δεύτερος ο οποίος έχει την πλάτη του κοντά στην πυρωμένη πόρτα. Τρίτον, οι κάμινοι δεν ανέδυναν φλόγες και καπνούς ούτε καν όταν ήταν ανοιχτές, αλλά στον πίνακα του Ολέρ ακόμα και οι πίσω κάμινοι αναδύουν καπνούς.

Και εδώ το Κρεματόριο εξωτερικά. Πυκνοί καπνοί και φλόγες ξεπηδούν από την καμινάδα. Αυτό το φαινόμενο εμφανίζεται σε όλους τους πίνακες του Ολέρ αλλά όπως εξηγήθηκε δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Καύση παιδιών σε λάκκους. Ο Ολέρ έχει ζωγραφίσει ακόμη πιο αποκρουστικούς πίνακες, όπως έναν SS να καταβροχθίζει ένα παιδί, ενώ υποστηρίζει ότι οι Γερμανοί έφτιαχναν λουκάνικα από ανθρώπινο κρέας (Pressac, σ. 554). Αυτό που φαίνεται να τον ενδιέφερε ήταν να προκαλέσει αποτροπιασμό στο κοινό, όχι να καταγράψει την πραγματικότητα. Ως εκ τούτου η μαρτυρία του δεν μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστη.

2.5 Γιάνκελ Γέρνικ

Ξυλουργός ο οποίος πέρασε έναν ολόκληρο χρόνο στην Τρεμπλίνκα (ένα υπερβολικά μεγάλο χρονικό διάστημα για στρατόπεδο εξόντωσης) και απέδρασε λίγο πριν το κλείσιμο του στρατοπέδου. Έγραψε ένα μικρό βιβλίο για τις εμπειρίες του μετά την απόδρασή του (1944) όπου όπως λέει συμμετείχε στην κατασκευή των θαλάμων και στην καύση των νεκρών. Ουσιαστικά είναι ο πιο σημαντικός μάρτυρας για την Τρεμπλίνκα, αλλά ως συνήθως και οι δικοί του ισχυρισμοί απέχουν πολύ απ' το να χαρακτηριστούν αξιόπιστοι. Αρχικά για τους πρώτους τρεις θαλάμους γράφει (A. Donat, **The Death camp Treblinka**, σ. 158):

«Από 450 έως 500 άτομα στριμώνχονταν σ' έναν θάλαμο 25 τετραγωνικών μέτρων.»

Αυτό θα σήμαινε 1.500 άτομα συνολικά με πυκνότητα 18-20 άτομα ανά τετραγωνικό μέτρο! Ο Αράντ παραλείπει αυτήν την δήλωση κατεβάζοντας τον συνολικό αριθμό των θυμάτων στα 600 (1987, σ. 120). Για τους καινούργιους θαλάμους διαβάζουμε:

«Όπως προέκυψε χτίζαμε δέκα πρόσθετους θαλάμους αερίων, πιο ευρύχωρους από τους παλιούς, 7 επί 7 μέτρα ή περίπου 50 τετραγωνικά μέτρα. Από 1.000 έως 1.200 άτομα μπορούσαν να στριμωχθούν σ' έναν θάλαμο.» (Donat, σ. 161)

Δηλαδή 12.000 άτομα συνολικά με 20-24 άτομα ανά τετραγωνικό μέτρο (σύμφωνα με τον Αράντ οι νέοι θάλαμοι ήταν 4 x 8 και συνολικά χωρούσαν 3.800 άτομα). Κατόπιν για τις καθημερινές θανατώσεις ο Γέρνικ ισχυρίζεται (σ. 164):

«Ο αριθμός των μεταφορών μεγάλωνε καθημερινά, και υπήρχαν περίοδοι που μέχρι 30.000 άτομα θανατώνονταν με αέρια σε μια μέρα, με όλους τους 13 θαλάμους να λειτουργούν.»

Όπως όμως είδαμε ο Αράντ λέει ότι οι παλιοί θάλαμοι έπαψαν να λειτουργούν όταν χτίστηκαν οι καινούργιοι. Όσο για τις 30.000 θανατώσεις καθημερινά, δεν χρειάζονται σχόλια. Αρκεί μια ματιά στο χρονολόγιο θανάτου (βλ. Κεφ. 7) για να διαπιστώσουμε ότι την δεύτερη περίοδο οι θανατώσεις δεν υπερέβαιναν τις 1.000. Ο Γέρνικ όμως δεν αρκείται σε αυτό. Λίγο πιο πριν επισημαίνει:

«Ο κινητήρας που παρήγαγε το αέριο στους καινούργιους θαλάμους ήταν ελαττωματικός, και έτσι τα αβοήθητα θύματα έπρεπε να υποφέρουν για ώρες πριν πεθάνουν. Ο ίδιος ο Σατανάς δεν θα μπορούσε να επινοήσει ένα πιο διαβολικό βασανιστήριο. Όταν οι θάλαμοι άνοιγαν, πολλά από τα θύματα ήταν μισοπεθαμένα και έπρεπε να τα αποτελειώσουν με τα κοντάκια των όπλων, σφαίρες ή δυνατά λακτίσματα.» (ως ανωτ.)

Ακόμη και αν ο κινητήρας ήταν ελαττωματικός, 1.000 άνθρωποι σε 49 τετραγωνικά μέτρα θα είχαν ασφυκτήσει σε μισή ώρα το πολύ. Και αυτοί που εν τέλει φονεύονταν με CO πώς ήταν; Θα έπρεπε να παρουσιάζουν μια ροδοκόκκινη απόχρωση αλλά ο Γέρνικ έχει διαφορετική άποψη:

«Δεν υπήρχε πλέον ομορφιά ή ασχήμια, διότι όλοι ήταν κίτρινοι απ' το αέριο.» (σ. 159)

Ως προς τις καύσεις των νεκρών οι ισχυρισμοί του Γέρνικ είναι ακόμη πιο παράδοξοι. Πρώτα διαβάζουμε ότι:

«Ξεκίνησε η αποτέφρωση των νεκρών. [...] Όποτε φαινόταν ένα αεροπλάνο, όλες οι δουλειές σταματούσαν, τα πτώματα σκεπάζονταν με φύλλωμα ως κάλυψη κατά της εναέριας παρατήρησης.» (σ. 170)

Αυτός ο ισχυρισμός είναι φυσικά εξωφρενικός. Πλην της δυσκολίας να σκεπαστούν με φύλλωμα χιλιάδες νεκροί σε ελάχιστα λεπτά, διότι τόσο χρόνο θα διέθεταν μέχρι να περάσει το αεροπλάνο πάνω απ' το στρατόπεδο, κάτι τέτοιο θα μπορούσε να γίνει μόνον πριν την καύση. Όταν ξεκινούσε η φωτιά οι καπνοί θα ήταν ορατοί από χιλιόμετρα και η οποιαδήποτε απόκρυψη θα ήταν απλώς αδύνατη. Ο ισχυρισμός φαντάζει ακόμη πιο εξωφρενικός όταν ο ίδιος ο Γέρνικ περιγράφει τις καύσεις ως μια τεράστια κόλαση η οποία εξ αποστάσεως έμοιαζε με την έκρηξη ενός ηφαιστείου. Αλλά αυτήν ακριβώς την κόλαση ο Γέρνικ δεν φαίνεται να την έπαιρνε και πολύ στα σοβαρά. Στην ίδια παράγραφο γράφει:

«Επειδή η αποτέφρωση ήταν σκληρή δουλειά, εμφανίστηκε ανταγωνισμός μεταξύ των ομάδων εργασίας ως προς το ποια θα κάψει τον μεγαλύτερο αριθμό πτωμάτων. Στήθηκαν πίνακες ανακοινώσεων και καταγράφονταν καθημερινά σκορ.»

Μέσα λοιπόν σε όλη αυτή την φρίκη αυτό που ενδιέφερε τους εργάτες ήταν ποιος θα βγει πρώτος στις καύσεις; Οι οποίοι εργάτες όπως διαβάζουμε παρακάτω κατέρρεαν καθημερινά από σωματική κόπωση και ψυχική οδύνη; Τίποτα δεν φαίνεται να είναι αρκετά παράλογο για τον Γέρνικ ο οποίος για το μεγάλο πρόβλημα της καύσιμης ύλης έχει την εξής λύση:

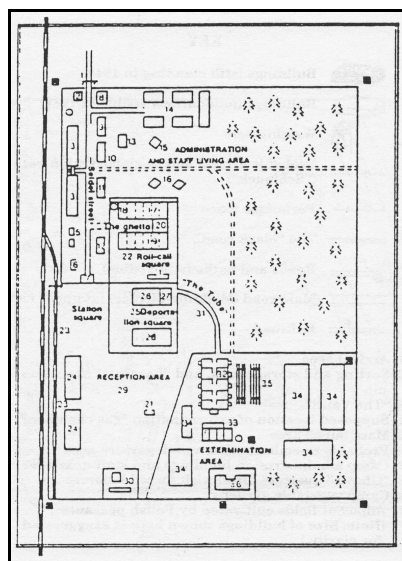
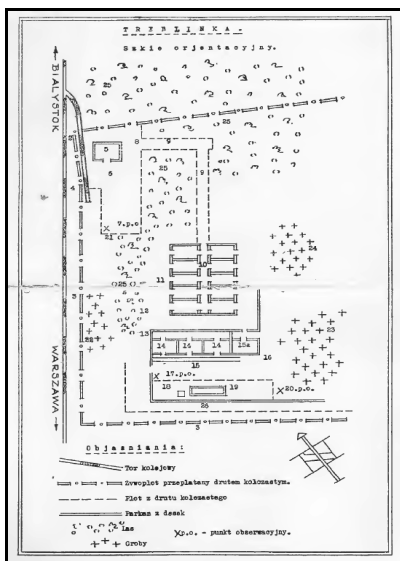
«Όπως προέκυψε οι γυναίκες καίγονταν πιο εύκολα απ' τους άνδρες. Κατά συνέπεια, τα πτώματα των γυναικών χρησιμοποιούνταν για προσάναμμα των πυρκαγιών.» (ως ανωτ.)

Στον πραγματικό βέβαια κόσμο κανένα πτώμα δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για «προσάναμμα» διότι το ανθρώπινο σώμα δεν είναι καύσιμο και μέχρι σήμερα δεν έχουν ανακαλυφθεί σώματα που να καίγονται από μόνα τους. Ο Γέρνικ όχι μόνο φαίνεται να αγνοεί τις τεράστιες ποσότητες ξυλείας που θα χρειαζόνταν για την καύση χιλιάδων νεκρών καθημερινά αλλά το ξύλο δεν μνημονεύεται καν στις περιγραφές των αποτεφρώσεων. Μόνον η χρήση βενζίνης αναφέρεται αλλά και πάλι τα πτώματα δεν καίγονται. Τελικά καταφθάνει στο στρατόπεδο ένας Γερμανός αξιωματικός για να δώσει λύση. Στήνει κάποιες σχάρες από ράγες τρένου πάνω στις οποίες οι εργάτες τοποθετούν τα πτώματα και κατόπιν τα «ανάβουν». Χωρίς άλλη εξήγηση, η μέθοδος πετυχαίνει και τα πτώματα καίγονται πλήρως. Τα προβλήματα με αυτήν την διάταξη έχουν ήδη επισημανθεί και δεν χρειάζεται να επαναληφθούν εδώ. Τώρα πρέπει να δούμε τι λέει ο Γέρνικ για τον αριθμό των νεκρών.

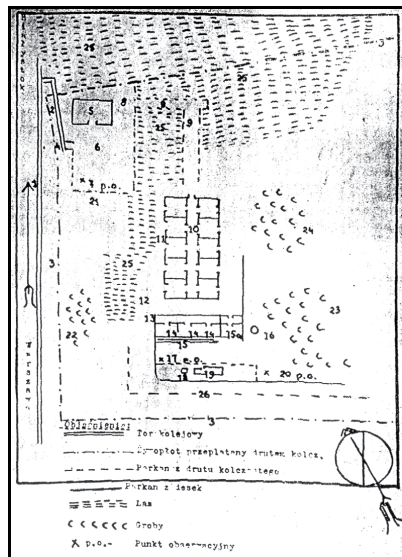
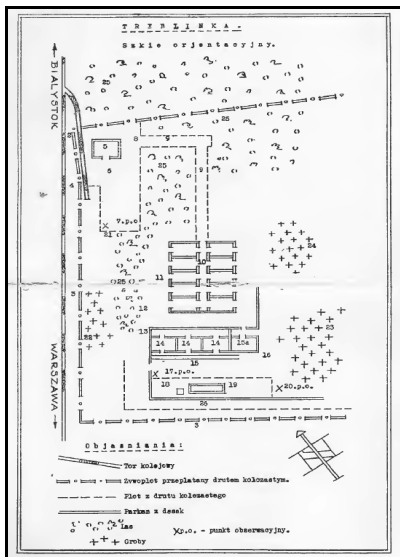
Κατ' αρχάς οι σχάρες έκαιγαν μέχρι 12.000 πτώματα καθημερινά (σ. 171) και τέλη Ιουλίου του '43 είχε αποτεφρωθεί το 75% των νεκρών:

«Ο Ιούλιος πλησίαζε στο τέλος και ο καιρός ήταν καυτός. [...] Μέσα σε λίγες μέρες ξεκίνησε το άδειασμα του υπολοίπου 25% των τάφων και τα πτώματα αποτεφρώθηκαν.» (σ. 181)

Δεδομένου ότι όπως γράφει παρακάτω στις 2 Αυγούστου έγινε εξέγερση κατά την οποία δραπέτευσε, αυτό σημαίνει ότι το 25% των νεκρών αποτεφρώθηκε σε 5-10 μέρες. Σε αυτό το διάστημα θα είχαν αποτεφρωθεί το πολύ $12.000 \times 10 = 120.000$ πτώματα και αν αυτό ήταν το 25% των νεκρών, αυτό σημαίνει ότι οι νεκροί ήταν συνολικά 480.000. Όχι μόνον ο αριθμός είναι περίπου ο μισός της επίσημης εκδοχής αλλά απέχει πολύ από την εκτίμηση του ίδιου του Γέρνικ σύμφωνα με τον οποίο οι νεκροί ήταν απλώς... εκατομμύρια (σ. 185).

Υπάρχει και συνέχεια. Ο Γέρνικ γράφει ότι ήταν αποφασισμένοι να ζησει για να παρουσιάσει στον κόσμο μια περιγραφή και ένα σχεδιάγραμμα του κολαστηρίου. Αυτό το σχεδιάγραμμα είναι αριστερά (*A Year in Treblinka*, σ. 24-25). Συγκρίνοντάς το με τον χάρτη του στρατοπέδου δεξιά (Agad, σ. 39) διαπιστώνουμε ότι είναι τελείως ανακριβές. Τα μόνα κτήρια που ουσιαστικά υπάρχουν στο σχέδιο του Γέρνικ είναι οι παλαιοί και οι καινούργιοι θάλαμοι αερίων, οι οποίοι είναι στο κάτω μέρος του στρατοπέδου στον χάρτη του Αράντ. Όλο το υπόλοιπο στρατόπεδο λείπει. Πώς γίνεται αυτό;

Η απάντηση ίσως βρίσκεται στην περιβόητη έκθεση της 15ης Νοεμβρίου 1942 η οποία περιλαμβάνει επίσης ένα σχεδιάγραμμα (δεξιά). Η αντιπαραβολή με τον χάρτη του Γέρνικ

δείχνει ότι τα κτήρια είναι ίδια, η αρίθμηση επίσης, όπως και οι περιγραφές. Η μόνη διαφορά είναι ότι ο βραστήρας στον χάρτη της έκθεσης έχει γίνει κινητήρας ντίζελ στον χάρτη του Γέρνικ. Το οποίο σημαίνει ότι αν ο πιο βασικός μάρτυρας για την Τρεμπλίνκα στηρίχτηκε σε μια έκθεση τρίτου για κάτι που θα έπρεπε να ξέρει πολύ καλλίτερα ο ίδιος, η αξιοπιστία του εκμηδενίζεται.

2.6 Μίκλος Νίζλι

Ο Νίζλι ήταν Εβραίος γιατρός ο οποίος εστάλη στο Μπίρκεναου το 1944 και υποστηρίζει ότι εργάστηκε ως βοηθός του διαβόητου Γόζεφ Μένγκελε. Κατέγραψε τις εμπειρίες του στο βιβλίο *Auschwitz: A Doctor's Eyewitness Account*. Οι ιστορικοί όμως είτε το αγνοούν είτε είναι πολύ επιλεκτικοί με το περιεχόμενο. Και αυτό διότι το βιβλίο έχει πολλά και σημαντικά λάθη. Για παράδειγμα:

1. Ο Νίζλι γράφει ότι το μήκος του δωματίου με τους κλιβάνους στο Κρεματόριο II ήταν 500 πόδια (ενώ ήταν 100) και ότι οι 15 φούρνοι ήταν ξεχωριστοί αντί σε ομάδες των τριών.
2. Τα Κελάρια 1 και 2 είχαν μήκος 200 γιάρδες έκαστο (183 μέτρα) ενώ είχαν αντιστοίχως 30 και 50 μέτρα μήκος.
3. Στον θάλαμο αερίων 3.000 άνθρωποι φονευόνταν σε 5 λεπτά.
4. Το δηλητήριο ήταν Zyklon ή χλωρίνη. Αυτή η πρόταση απουσιάζει από την αγγλική έκδοση (Pressac, σ. 473).
5. Αναφέρονται 4 ανελκυστήρες αντί για ένας.
6. Οι πόρτες των φούρνων άνοιγαν αυτόματα αντί χειροκίνητα.
7. Σε κάθε φούρνο (εννοεί κάμινω) αποτεφρώνονταν 3 πτώματα σε 20 λεπτά.
8. Το κάθε κρεματόριο είχε 15 φούρνους, ενώ αυτό ίσχυε μόνο για τα Κρεματόρια II-III. Η δε καμινάδα τους κατά τον Νίζλι δεν σταματούσε ποτέ να εκτοξεύει φλόγες.
9. Κάθε μέρα αποτεφρώνονταν 20.000 άνθρωποι (αρκετές χιλιάδες στην αγγλική έκδοση).
10. Οι νεκροί συνολικά ήταν 4.000.000.

Ο Πρεσσάκ (1989, σ. 474-475) σχολιάζει 55 αποσπάσματα απ' το Κεφάλαιο 7 του βιβλίου επισημαίνοντας τα λάθη ή τις υπερβολές. Γράφει χαρακτηριστικά ότι το (5) είναι λάθος και **σκοπίμως** παραπλανητικό, και αναρωτιέται ποιον προσπαθεί να παραπλανήσει ο Δρ Νίζλι και γιατί, το (6) είναι καθαρή επινόηση και το (9) είναι θρύλος. Παρ' όλα αυτά ο Πρεσσάκ δεν πτοείται. Έχει την λύση για να σώσει την αξιοπιστία του Νίζλι στην οποία μάλιστα δίνει και όνομα: Ο Πολλαπλασιαστής. Ο Δρ Νίζλι είπε μεν την αλήθεια αλλά πολλαπλασίασε τα αριθμητικά δεδομένα κατά μέσο όρο επί 4, οπότε κάνοντας την διαίρεση έχουμε τα σωστά στοιχεία: Το Κελάρι 2 είχε μήκος 50 γιάρδες, ο ανελκυστήρας ήταν ένας και οι νεκροί ήταν 1.000.000. Αλλά ακόμα και μ' αυτά τα μαθηματικά ακροβατικά τα υπόλοιπα ζητήματα παραμένουν· και επ' αυτών ο Πρεσσάκ δεν βοηθάει και πολύ.

Όσο για τον «Πολλαπλασιαστή», ο αναθεωρητής Ρομπέρ Φωρισσόν θα σχολίαζε σαρκαστικά (**Lectures on the Holocaust**, σ. 392):

«Εστω ότι ένας μάρτυρας δηλώνει ότι σε έξι μήνες (η διάρκεια της παραμονής του Νίτζι στο Άουσβιτς) είδε τέσσερις άνδρες οι οποίοι ήταν 7 μέτρα ψηλοί και 200 ετών. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι οποιοσδήποτε θα απέρριπτε έναν τέτοιο μάρτυρα. Οποιοσδήποτε πλην του Πρεσσάκ, ο οποίος, εφαρμόζοντας τον κανόνα του διάσημου διαιρέτη του τέσσερα, θα έλεγε: Αυτός ο μάρτυρας λέει την αλήθεια. Είδε έναν άνδρα 1,75 μέτρα ψηλό και 50 ετών.»

3. Δευτερεύοντες μάρτυρες

Σε αυτήν την κατηγορία ανήκουν γενικά οι μάρτυρες που παρουσιάζονται για πρώτη φορά πολλές δεκαετίες μετά τα γεγονότα. Δεν δίνουν πολλές λεπτομέρειες και εκ των πραγμάτων οι μαρτυρίες τους δεν μπορούν να θεωρηθούν αξιόπιστες διότι μοιραία έχουν επηρεαστεί από τον χρόνο και τις έξωθεν πληροφορίες. Κατά βάση οι ιστορίες τους δημοσιεύονται στον τύπο ή στο διαδίκτυο. Δεν είναι όμως απαραίτητες κάποιες ειδικές γνώσεις για να γίνει αντιληπτό ότι κάτι δεν πάει καθόλου καλά με τους ισχυρισμούς τους. Ενδεικτικά:

Moshe Peer. Επέζησε 6 φορές (!) από θάλαμο αερίων. Η μόνη εξήγηση που μπορούσε να δώσει ήταν ότι ίσως τα παιδιά να αντιστέκονται περισσότερο. Αλλά στο Μπέργκεν-Μπέλσεν όπου ήταν δεν υπήρχε θάλαμος αερίων (*Montreal Gazette*, 5/8/1993).

Mary Barraco. Αμερικανίδα η οποία μετανάστευσε στο Βέλγιο και σε ηλικία 18 ετών αιχμαλωτίστηκε από τους ναζί ως αντιστασιακή. Πέρασε 16 μήνες σε στρατόπεδα του Βελγίου και της Γαλλίας. Κάποια στιγμή την έβαλαν στον θάλαμο **ατμών** όπου λιποθύμησε. Τελικά αφέθηκε ελεύθερη (*The Free Lance-Star*, 25/2/1982). Με βάση όσα είδαμε, το πιο πιθανό είναι ο «θάλαμος ατμών» να ήταν απλώς ατμόλουτρο.

Soocha Renay. Στην ουρά για τον θάλαμο αερίων σε ηλικία 12 ετών (άγνωστο σε ποιο στρατόπεδο) λιποθύμησε από την πείνα και την έστειλαν στο... νοσοκομείο. Μετά κάποιοι φίλοι την βοήθησαν να πάει στην Βιέννη (*Long Island Star Journal*, 7/6/1956).

Sidney Glucksman. Σε ηλικία 12 ετών βλέπει γυναίκες και παιδιά να εξαφανίζονται στον θάλαμο αερίων του... Νταχάου και τους ναζί να βάζουν μωρά σε σακιά και να τα συνθλίβουν στους τοίχους. Δεν εξηγεί πώς γλύτωσε (*cjp.org*).

Rosalie Simon. Εστάλη στο Άουσβιτς σε ηλικία 12 ετών. Επέζησε επειδή κάποια άλλη γυναίκα προσφέρθηκε να πάρει την θέση της στον θάλαμο αερίων για να πεθάνει μαζί με το παιδί της. Αλλά οι κρατούμενοι δεν γνώριζαν ότι πάνε στους θαλάμους αερίων, ούτε φυσικά έκαναν τέτοιες παραχωρήσεις οι Γερμανοί. Η Simon εντείνει την σύγχυση λέγοντας ότι κατόπιν μια νεαρή Εβραία της είπε να... τρέξει. Εκείνη έτρεξε (άγνωστο πού) και κατάφερε να βρει τις αδερφές της (άγνωστο πού) και να επιζήσει (*pressofatlanticcity.com*).

Yanina Cywinska. Στο Άουσβιτς σε ηλικία 10 ετών. Επέζησε απ' τον θάλαμο αερίων διότι ενήλικες την καταπλάκωσαν και έτσι δεν εισπνευσε αρκετό αέριο (;;;). Όταν την βρήκαν οι εργάτες, την έντυσαν με την στολή τους και της είπαν να ανακατευτεί με τους υπόλοιπους. Οι Γερμανοί δεν φαίνεται να κατάλαβαν τίποτα βλέποντας μια δεκάχρονη να μεταφέρει πτώματα και αργότερα την έστειλαν στο Νταχάου (*qctimes.com, newsreview.com*).

Yitzhak Ganan. Στο Άουσβιτς ο Μέγκελε του αφαίρεσε το νεφρό χωρίς αναισθητικό και μετά τον έβαλε σε μια δεξαμενή με παγωμένο νερό για μια ολόκληρη νύχτα (το παγωμένο νερό μπορεί να σκοτώσει σε 15-30 λεπτά). Όταν δεν τον χρειάζονταν άλλο τον έστειλαν στον θάλαμο αερίων όπου γλύτωσε διότι ο θάλαμος χωρούσε 200 άτομα και αυτός ήταν ο 201ος. Αυτή η εξήγηση εμφανίζεται και σε άλλες μαρτυρίες χωρίς ποτέ να διευκρινίζεται γιατί δεν εκτελέστηκαν με την επόμενη σειρά (*spiegel.de*).

Michael Howard. Η θεία του επέζησε 3 φορές απ' τον θάλαμο αερίων στο Άουσβιτς. Την μία από τις τρεις οι Γερμανοί είχαν ξεμείνει από αέριο (*bbc.co.uk*). Άλλη μια εξήγηση που δίνουν και άλλοι επιζώντες και προκαλεί ερωτηματικά. Αν οι Γερμανοί είχαν ξεμείνει από αέριο δεν θα κανόνιζαν κάποια εκτέλεση. Ακόμη όμως και αν το καταλάβαιναν την τελευταία στιγμή, σίγουρα δεν θα το έλεγαν στους κρατούμενους. Και φυσικά οι εκτελέσεις θα συνεχίζονταν με την νέα παραλαβή. Οπότε πώς γνώριζαν οι επιζώντες ότι οι Γερμανοί ξέμειναν από αέριο και γιατί δεν εκτελέστηκαν την επόμενη φορά;

Leon Litvack. Υποστηρίζει ότι η μητέρα του εστάλη δύο φορές στον θάλαμο αερίων του Άουσβιτς. Και τις δύο φορές επέζησε πηδώντας από... το παράθυρο (*bbms.org.uk*).

Samuel Pisar. Επέζησε «κάπως» από Μαϊντάνεκ, Άουσβιτς και Νταχάου. Μπήκε 12 χρόνων και βγήκε στα 16. Ερώτημα: Πώς επιζεί «κάπως» ένας δωδεκάχρονος από δύο στρατόπεδα θανάτου; Σύμφωνα με την επίσημη εκδοχή θα έπρεπε να έχει θανατωθεί αμέσως αντί να τον στέλνουν απ' το ένα στρατόπεδο στο άλλο (*nytimes.com*).

Σαν να μην έφταναν αυτά, υπάρχουν και οι περιπτώσεις βιογραφιών που αργότερα απεδείχθησαν χαλκευμένες (κάποιες εξ αυτών μετά από πάρα πολλά χρόνια). Παραδείγματα:

Stolen Soul του Μπέρναρντ Χολστάιν. Σε ηλικία 9 ετών βρέθηκε στο Άουσβιτς όπου αντί να εκτελεστεί αμέσως έγινε... μέλος της αντίστασης. Υπεβλήθη σε ιατρικά πειράματα, απέδρασε, αλλά τον έπιασαν και τον ξαναβασάνισαν. Κατόπιν όμως έρευνας η εκδότης του βιβλίου ανακάλυψε στοιχεία που διέψευδαν τον συγγραφέα και απέσυρε το βιβλίο.

Fragments του Μπέντζαμιν Βίλκομίσκι. Σε ηλικία 3 ετών τον στέλνουν στο Μαϊντάνεκ και στο Άουσβιτς όπου με άγνωστο τρόπο επιβιώνει. Πολυβραβευμένο βιβλίο, μεταφράστηκε σε 9 γλώσσες, αλλά τελικά ο συγγραφέας είχε περάσει τον πόλεμο στην Ελβετία.

Angel at the Fence του Χέρμαν Ρόζενμπλατ. Σε μικρή ηλικία και ενώ είναι κρατούμενος στο Μπούχενβαλντ, γνωρίζει ένα κορίτσι το οποίο του πετάει μήλα πάνω από τον φράχτη για να μην λιμοκτονήσει. Χρόνια αργότερα στην Αμερική ξαναβρίσκονται και παντρεύονται. Το 2008, λίγους μήνες πριν την έκδοση του βιβλίου, ο Ρόζενμπλατ παραδέχτηκε ότι είχε επινοήσει την ιστορία.

Misha: A Memoire of the Holocaust Years της Μίσα Ντεφοσένκα. Σε ηλικία 6 ετών το σκάει απ' την Βαρσοβία για να ξεφύγει απ' τους ναζί και ξεκινάει ένα μακρινό ταξίδι εκατοντάδων μιλίων σε Πολωνία, Βέλγιο και Γερμανία ψάχνοντας τους γονείς της. Στην διάρκεια της τετραετούς περιπλανήσεώς της μια αγέλη λύκων την φροντίζει και της φέρνει φαγητό. Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 1997, μεταφράστηκε σε 18 γλώσσες, ενώ έγινε και κινηματογραφική ταινία. Τελικά το 2008 αποκαλύφθηκε ότι η συγγραφέας δεν ήταν και Εβραία αλλά Καθολική και πέρασε τα χρόνια του πολέμου στο σπίτι της στις Βρυξέλλες.

The Painted Bird του Τζέρζυ Κοζίνσκι. Άλλο ένα έργο που είχε αποσπάσει διθυράμβους πριν αποκαλυφθεί ότι επρόκειτο για μυθιστόρημα.

Hannah: From Dachau to the Olympics and Beyond της Ζαν Μέσινγκερ. Μια βιογραφία της Ρόζμαρι Πενς η οποία επέζησε απ' το Νταχάου και αργότερα συμμετείχε στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Η συγγραφέας προς απογοήτευσή της ανακάλυψε το 2009 ότι η ιστορία δεν ήταν αληθινή.

Stoker: The Story of an Australian Soldier Who Survived Auschwitz-Birkenau του Ντόναλντ Βατ. Άλλη μια βιογραφία ενός Αυστραλού ο οποίος αιχμαλωτίστηκε και εστάλη στο Μπίρκεναου όπου δούλεψε στα κρεματόρια, αλλά στην πραγματικότητα δεν ήταν ποτέ στο Άουσβιτς.

Τέτοιες περιπτώσεις έχουν κλονίσει πολύ σοβαρά την αξιοπιστία των μαρτυριών. Το πρόβλημα αυτό έχουν αναγκαστεί να παραδεχτούν και κάποιοι ιστορικοί. Έτσι ο Γκάρντ Γουάιζμαν γράφει:

«Ακαδημαϊκοί και επιζώντες του Ολοκαυτώματος αμφισβητούν την ειλικρίνεια των απομνημονευμάτων των επιζώντων επί δεκαετίες. Ήδη από το 1950 ο Samuel Gringauz γράφει σ' ένα τεύχος του *Jewish Social Studies* ότι: τα περισσότερα απομνημονεύματα και εκθέσεις βρίθουν από παράλογη πολυλογία, γραφομανιακή υπερβολή, δραματικές εντυπώσεις, υπερεκτιμημένη αυτοπροβολή, ερασιτεχνικό φιλοσοφείν, επίδοξο λυρισμό, ανεξακρίβωτες φήμες, προκαταλήψεις, οπαδικές επιθέσεις και απολογίες.» (*Fantasies of witnessing*, σ. 50)

Ο Ζακ Μπαϋνάκ (J. Graf, *The Giant With Feet of Clay*, σ. 81):

«Για τον επιστήμονα ιστορικό η δήλωση ενός μάρτυρα δεν εκπροσωπεί πραγματική ιστορία. Είναι ένα αντικείμενο της ιστορίας. Μια δήλωση μάρτυρα μετράει λίγο, πολλές δηλώσεις μαρτύρων δεν μετράνε περισσότερο, εάν δεν υπάρχει συμπαγές έγγραφο να τις υποστηρίξει. Θα μπορούσε κάποιος να πει χωρίς πολλές υπερβολές, η αρχή της επιστημονικής ιστοριογραφίας είναι, κανένα χαρτί, κανένα αποδεδειγμένο γεγονός.»

Η Λούσυ Νταβίντοβιτς:

«Οι καταγεγραμμένες μαρτυρίες που έχω εξετάσει ήταν γεμάτες λάθη στις ημερομηνίες, τα ονόματα των εμπλεκόμενων, και στους τόπους, και υπάρχουν προφανείς παρανοήσεις των ίδιων των γεγονότων.» (*The Holocaust and the Historians*, σ. 177)

Και αλλού γράφει (*A Holocaust reader*, σ. 11):

«Οι περιγραφές των επιζώντων για τα κρίσιμα γεγονότα είναι χαρακτηριστικές όλων των μαρτυριών, ήτοι, είναι γεμάτες ασυμφωνίες. Για όλα τα θέματα τόσο ασήμαντα όσο και σημαντικά, τα στοιχεία είναι σχεδόν πάντοτε αμφισβητούμενα. Εν μέρει η αναξιοπιστία των περιγραφών αυτών οφείλεται σε ατελή παρατήρηση και ελαττωματική μνήμη, αλλά κατά κύριο λόγο στο γεγονός ότι δεν έχουν δομηθεί αποκλειστικά με βάση την προσωπική εμπειρία. Για να παρουσιάσει μια συνεκτική αφήγηση, ο συγγραφέας έχει πιθανώς συμπεριλάβει μεγάλο μέρος από διαδόσεις, κουτσομπολιά, φήμες, εικασίες, πιθανολογίες και υποθέσεις.»

Αυτές οι φήμες, τα κουτσομπολιά, οι πιθανολογίες και οι υποθέσεις για τα στρατόπεδα κυ-

κλοφορούσαν από στόμα σε στόμα και οι κρατούμενοι, με τον φόβο για το άγνωστο, αλλά και τις κακουχίες που υπέστησαν, δεν δίσταζαν να τις πιστέψουν. Μετά τον πόλεμο τις επά- νελαβαν όπως τις άκουσαν. Γράφει σχετικά ο Ρασινιέ (1978, σ. 34):

«Η περίφημη επιγραφή που βρισκόταν στην καγκελόπορτα που έκλεινε την είσοδο του στρα- τοπέδου έλεγε: *jedem das Seine*. Με τα φτωχά μου γερμανικά, το μετέφρασα ως *A chacun sa destinée* (καθείς με την μοίρα του). Όλοι οι Γάλλοι κρατούμενοι ήταν πεπεισμένοι ότι ήταν μια μετάφραση της διάσημης φράσης που είχε βάλει ο Δάντης στην πύλη της κολάσεως: *Vous qui entrez ici abandonnez tout espoir* (εγκαταλείψτε κάθε ελπίδα όσοι εισέρχεστε εδώ).»

Παρακάτω εξετάζει κάποιες περιπτώσεις όπως του αββά Ζαν Πωλ Ρενάρντ (κρατούμενος στα ίδια στρατόπεδα με τον Ρασινιέ) ο οποίος σε μια συλλογή ποιημάτων γράφει ότι είδε χιλιάδες να πηγαίνουν στα λουτρά αλλά αντί για νερό βγήκαν αέρια. Επίσης όσοι ήταν α- κατάλληλοι προς εργασία δέχονταν ενέσεις στην καρδιά. Όταν ο Ρασινιέ του επεσήμανε ότι αυτά δεν ήταν αλήθεια έλαβε την ακόλουθη απάντηση (ως ανωτ. σ. 130):

«Σωστά, αλλά αυτό είναι μόνο σχήμα λόγου... και αφού αυτά τα πράγματα υπήρξαν κάπου, δεν έχει σημασία.»

Έτσι απλά, η αυτόπτης μαρτυρία έγινε σχήμα λόγου. Ο Ρασινιέ συνοψίζει:

«Επί δεκαπέντε χρόνια, κάθε φορά που άκουγα για έναν μάρτυρα κάπου [...] ο οποίος ισχυ- ριζόταν ότι ήταν παρών σε εξοντώσεις με αέρια, πήγαινα αμέσως να πάρω την μαρτυρία του. Και, κάθε φορά η κατάληξη ήταν η ίδια. Με τα έγγραφα ανά χείρας, του έκανα τόσες πολλές ακριβείς και λεπτομερείς ερωτήσεις που γρήγορα γινόταν σαφές ότι δεν μπορούσε ν' απαντή- σει παρά μόνον ψευδόμενος. Συχνά τα ψέμματά του γίνονταν τόσο ολοφάνερα, ακόμα και στον ίδιο, που έκλεινε την μαρτυρία του λέγοντας ότι δεν το είχε δει ο ίδιος, αλλά ένας καλός του φίλος, ο οποίος είχε πεθάνει στο στρατόπεδο και δεν μπορούσε ν' αμφισβητήσει την καλή του πίστη, του το είχε πει. Κάλυψα χιλιάδες χιλιάδων χιλιόμετρα στην Ευρώπη κατ' αυτόν τον τρόπο.» (ως ανωτ. σ. 271)

Απ' την άλλη ο Φινκελστάιν δεν μασάει τα λόγια του. Γράφει σχετικά (2003, σ. 55):

«Παρουσιάζοντας τα βασικά δόγματα του Ολοκαυτώματος, μεγάλο μέρος της βιβλιογραφίας για την Τελική Λύση του Χίτλερ είναι άχρηστο ως επιστημονική εργασία. Πράγματι, το πεδίο μελετών του Ολοκαυτώματος βρίθκει ανοησιών, αν όχι καθαρών απατών.»

Για την αντίδραση της Βιομηχανίας (όπως την αποκαλεί) όταν αποκαλύφθηκε το βιβλίο του Βιλκομίρσκι διαβάζουμε τα εξής χαρακτηριστικά:

«Ο Ισραήλ Γκάτμαν είναι διευθυντής του Γιάντ Βασέμ και λέκτορας του Ολοκαυτώματος στο Εβραϊκό Πανεπιστήμιο. Είναι επίσης πρώην κρατούμενος του Άουσβιτς. Κατά τον Γκάτμαν, “δεν είναι τόσο σημαντικό” αν το *Fragments* είναι απάτη. “Ο Βιλκομίρσκι έγραψε μια ιστο- ρία που βίωσε βαθιά: αυτό είναι σίγουρο... Δεν είναι απατεώνας. Είναι κάποιος που ζει αυ- τήν την ιστορία πολύ βαθιά στην ψυχή του. Ο πόνος είναι αυθεντικός.” Οπότε δεν έχει σημα- σία αν πέρασε τον πόλεμο σε στρατόπεδο συγκέντρωσης ή σε ελβετικό σαλέ. Ο Βιλκομίρσκι δεν είναι απατεώνας αν “ο πόνος του είναι αυθεντικός”: Αυτά λέει επιζηώντας τον Άουσβιτς ο οποίος έγινε ειδικός του Ολοκαυτώματος. Οι άλλοι αξίζουν περιφρόνηση· ο Γκάτμαν, απλώς οίκτο.» (σ. 61)

Ακάθεκτος ο (Εβραίος υπενθυμίζεται) Φινκελστάιν συνεχίζει στην επόμενη παράγραφο:

«Το περιοδικό The New Yorker είχε το “Κλέβοντας το Ολοκαύτωμα” ως τίτλο της αποκάλυψης της απάτης Βιλκομίρσκι. Χθες ο Βιλκομίρσκι εξυμνείτο για τις ιστορίες του περί των κακών Εθνικών· σήμερα, επιπλήττεται ως άλλος ένας κακός Εθνικός. Πάντοτε φταίνε οι Εθνικοί. Αληθές, ο Βιλκομίρσκι επινόησε το παρελθόν του, αλλά η μεγαλύτερη αλήθεια είναι ότι η βιομηχανία του Ολοκαυτώματος, χτισμένη πάνω σε μια δόλια κατάχρηση της ιστορίας για ιδεολογικούς λόγους, ήταν πανέτοιμη να εξυμνήσει το χάλκευμα Βιλκομίρσκι.»

Ο Φινκελστάιν είναι ασυγκράτητος. Γράφει παρακάτω:

«Η μεταπολεμική γερμανική κυβέρνηση παρείχε αποζημίωση σε Εβραίους που ήταν σε γκέτο ή στρατόπεδα. Πολλοί Εβραίοι επινόησαν το παρελθόν τους για να καλύψουν αυτήν την προϋπόθεση. Αν ο καθένας που ισχυρίζεται ότι είναι επιζήσας είναι όντως, συνήθιζε να φωνάζει η μητέρα μου, ποιους σκότωσε ο Χίτλερ; Πράγματι, πολλοί ακαδημαϊκοί έχουν αμφισβητήσει την αξιοπιστία των μαρτυρικών καταθέσεων. [...] Πέρα από τις αδυναμίες της μνήμης, κάποιες μαρτυρίες επιζώντων του Ολοκαυτώματος μπορεί να είναι ύποπτες για πρόσθετους λόγους. Επειδή οι επιζώντες τιμώνται ως κοσμικοί άγιοι, ουδείς τολμά να τους αμφισβητήσει. Εξωπραγματικές δηλώσεις περνούν χωρίς σχόλιο.» (σ. 81-82)

Και βεβαίως υπάρχει ένα άλλο ερώτημα. Πώς και δεν υπάρχουν μάρτυρες που να διαφεύδουν έστω εν μέρει την επίσημη εκδοχή αν αυτή δεν ευσταθεί; Υπάρχουν, απλώς δεν τυγχάνουν μεγάλης δημοσιότητας. Κατ' αρχάς υπάρχουν οι πρώην κρατούμενοι οι οποίοι ανακρίθηκαν κατά την προκαταρκτική εξέταση πριν την Δίκη του Άουσβιτς στην Φρανκφούρτη (1963), και των οποίων κάποιες δηλώσεις έρχονται σε αντίθεση με την επίσημη ιστορία. Παραδείγματα (**Lectures on the Holocaust**, σ. 411-418):

Artur Hartmann. Κατέθεσε ότι ένας SS που κακομεταχειριζόταν κρατούμενους καταδικάστηκε εις θάνατον. Κατά τ' άλλα ο ίδιος δεν είχε υποστεί κακομεταχείριση.

Moritz Salomon. Βασανίστηκε τόσο που ήταν «έτοιμος για τον θάλαμο αερίων». Αλλά παραδόξως εστάλη στο νοσοκομείο όπου ανέρρωσε.

Rajzla Sadowska. Ενώ ήταν στο Άουσβιτς είχε ένα σοβαρό εργατικό ατύχημα και δεν μπορούσε πλέον να δουλέψει. Φοβήθηκε ότι θα την θανάτωναν διότι ήταν πλέον κοινή γνώση ότι όσοι ήταν ακατάλληλοι για δουλειά κατέληγαν στον θάλαμο αερίων. Αντ' αυτού βρέθηκε στο νοσοκομείο. Μετά από επτά ημέρες ήλθε ο Μέγκελε και την επέλεξε για να την υποβάλει σε κάποια πειράματα (τα οποία δεν διευκρινίζει) μετά από τα οποία ήταν σχεδόν ανάπηρη. Τελικά όμως ανέρρωσε. Πειράματα ή κάποια επώδυνη εγχείριση;

Hugo Breiden. Υποστηρίζει ότι ένα 11χρονο αγόρι (το οποίο προφανώς δεν θανατώθηκε αμά τη αφίξει στο στρατόπεδο) έλαβε ιατρική περίθαλψη επί εβδομάδες ώστε να αναρρώσει από τύφο. Αργότερα το επέλεξαν για θανατηφόρο ένεση. Αυτό όμως το γνώριζε μόνον από φήμες.

Erwin Valentin. Ήταν γιατρός στο νοσοκομείο το οποίο ανά πάσα στιγμή είχε 1.000 νοσηλευομένους οι οποίοι έπασχαν από τύφο και δυσεντερία. Ήξερε για τις μαζικές θανατώσεις μόνον από φήμες.

Max Willner. Αν και ανίκανος να εργαστεί λόγω ασθένειας εστάλη στο νοσοκομείο όπου ανέρρωσε. Υποστηρίζει ότι οι κρατούμενοι στο Μπίρκεναου διαχωρίζονταν αναλόγως την ασθένειά τους για να σταλούν στους θαλάμους αερίων, για τους οποίους όμως δεν ξέρει τίποτα συγκεκριμένο.

Wilhelm Dibowski. Ήταν στο Μπίρκεναου από τα τέλη του 1941 μέχρι τον Φεβρουάριο του 1943. Για τις μαζικές θανατώσεις ήξερε μόνον αυτά που άκουσε από άλλους.

Hans Röhrig. Το 1942 ήταν στο Μπίρκεναου όπου προσεβλήθη από τύφο. Πέρασε από διαλογή αλλά όχι για τον θάλαμο αερίων. Εστάλη στο νοσοκομείο όπου ανέρρωσε μετά από δύο μήνες.

Πέραν αυτών, υπάρχουν και κρατούμενοι που δεν είχαν καν ακούσει για θαλάμους αερίων όσο ήταν στο στρατόπεδο, όπως η Μαρίκα Φρανκ:

*«Επιτρέψτε μου να εξηγήσω ότι παρ' όλο που ήμουν στο Άουσβιτς δεν ήξερα για τους θαλάμους αερίων. Το φαντάζεστε; Νομίζαμε, όταν ήμασταν εκεί, ότι οι γονείς μας και τα παιδιά στέλνονταν σε πολύ καλλίτερα στρατόπεδα. Υποθέταμε ότι δεν μπορούσαν να επιζήσουν στο στρατόπεδο που ήμασταν.» (S. Rothchild, **Voices from the Holocaust**, σ. 190)*

Στις 26 Οκτωβρίου 1979 δημοσιεύεται η επιστολή μιας Εβραίας κρατούμενης στο Μπούχενβαλντ και το Άουσβιτς η οποία έγραφε τα εξής:

«Επισκεπτόμενη την Γερμανία άκουσα με μεγάλη σύγχυση τις συζητήσεις για το “Ολοκαύτωμα.” Κατάφερα να ξεφύγω απ' το κολαστήριο. Η κράτησή μου στο Μπούχενβαλντ και στο Άουσβιτς έχει γραφτεί ανεξίτηλα στην μνήμη μου. Στην σχεδόν τριετή αιχμαλωσία μου είδα ανθρώπους στην πρωτόγονη κατάστασή τους, το άμετρο ανθρώπων που είχαν ισχύ επί άλλων και άσκοπη σκληρότητα, αλλά και την ικανότητα υπομονής και το μεγάλο πνεύμα του λαού μου. Επειδή η αλήθεια δεν διαχωρίζεται, πρέπει επίσης να πω ότι έλαβα βοήθεια και στήριξη από πολλούς Γερμανούς εκείνους τους δύσκολους καιρούς. Επίσης, δεν είδα θαλάμους αερίων, ούτε καν άκουσα γι' αυτούς παρά μόνον μετά την απελευθέρωσή μου. Σ' αυτό το θέμα αισθάνομαι όπως πολλοί Γερμανοί, οπότε κατανοώ τις αμφιβολίες που ακούγονται συχνά. Αισθάνομαι ότι είναι σημαντική μια ανοιχτή έρευνα από τελείως αμερόληπτα άτομα, διότι μόνον η αλήθεια μπορεί να μας βοηθήσει να προχωρήσουμε μαζί – τώρα και στις επόμενες γενιές.» (Hutchinson News, σ. 4)

Στην δεύτερη δίκη του αναθεωρητή Ερνστ Ζούντελ στο Τορόντο το 1988 κατέθεσε ως μάρτυρας υπερασπίσεως η Μαρία Χερβαρντεν, μια πρώην κρατούμενη στο Μπίρκεναου η οποία ήταν στο στρατόπεδο από τον Δεκέμβριο του 1942 μέχρι τον Ιανουάριο του 1945. Η κατάθεσή της είχε μερικές ενδιαφέρουσες πληροφορίες:

*«Υπήρχαν περίπου άλλες είκοσι γυναίκες στο τρένο που ταξίδευε από την Βιέννη στο Άουσβιτς. Δεν μπορούσε να ξεχωρίσει αν κάποιες ήταν Εβραίες. Έλαβαν τρόφιμα στο τρένο. Μια σιγγάνα είπε στην Χερβαρντεν ότι θα φονεύονταν με αέρια όταν έφταναν στο Άουσβιτς. Έφτασαν στο στρατόπεδο στις 2 Δεκεμβρίου το απόγευμα. Εκείνο το βράδυ οι SS ήρθαν και τις πήγαν στο Μπίρκεναου. Τις οδήγησαν σ' ένα κρύο δωμάτιο χωρίς παράθυρα λέγοντάς τους ότι πρέπει να κάνουν κρύο μπάνιο. [...] Η Χερβαρντεν ήταν “τρομερά φοβισμένη” όταν πήγε στο λουτρό, επειδή “είπαν ότι θα βγει αέριο αλλά ήταν νερό”. Τους έδωσαν σαπούνι, αλλά το νερό ήταν κρύο.» (B. Kulaszka, **Did Six Million Really Die?**, σ. 253-254)*

Οι φήμες λοιπόν προηγούνται του στρατοπέδου. Αλλά στο ίδιο το στρατόπεδο η Μαρία:

«Δεν είδε καμμία ένδειξη “εκατομμυρίων” ανθρώπων· ούτε είδε ποτέ κάποια ένδειξη μαζικής δολοφονίας ή εξόντωσης των Εβραίων. Ενώ υπήρχαν συζητήσεις για θανατώσεις με αέρια στο στρατόπεδο, προσωπικά δεν είδε ποτέ της κάτι τέτοιο.» (ως ανωτ. σ. 255)

Αυτό πάντως που δεν θα περίμενε ποτέ κανείς είναι να υπάρχουν Εβραίοι αναθεωρητές. Κι όμως υπάρχουν. Ένας εξ αυτών ήταν ο Τζόσεφ Μπουργκ (J. G. Burg), συγγραφέας αρκετών βιβλίων. Πέρασε τα χρόνια του πολέμου σε μια απομονωμένη ζώνη και μετά την λήξη του άρχισε να ερευνά τους ισχυρισμούς γύρω από τα στρατόπεδα. Κατέθεσε στην παραπάνω δίκη και ήταν πραγματικός χείμαρρος.

«Ο Μπουργκ κατέθεσε ότι μίλησε σε εκατοντάδες ανθρώπους που δούλευαν και λειτουργούσαν τα κρεματόρια αλλά οι άνθρωποι που λειτουργούσαν θαλάμους αερίων ήταν αδύνατον να βρεθούν. Κανείς δεν είχε δημοσιεύσει τίποτα όπου να ισχυρίζεται ότι εργάστηκε σε μια εγκατάσταση αερίων για ανθρώπους. Υπήρχε σχετική βιβλιογραφία η οποία ήταν τελείως αντιφατική. Γιατί; Επειδή ήταν όλα κατασκευασμένα. Αυτές οι απόψεις είχαν δημοσιευτεί στα βιβλία του.» (ως ανωτ. σ. 259)

Για τις καύσεις ζωντανών ανθρώπων σε φούρνους:

«Ο Μπουργκ κατέθεσε ότι θα ήθελε να δει έναν Εβραίο που είχε κάνει τέτοιες δηλώσεις σε μια δίκη. Είπε ότι ένας τέτοιος Εβραίος θα πρέπει να αναγκαστεί να λάβει όρκο σύμφωνα με τις ραβινικές τελετές φορώντας την κιπά, χωρίς εικόνες του Χριστού, με την Εβραϊκή Βίβλο, παρόντος ενός ραβίνου ή ενός ευσεβούς θρησκευμένου Εβραίου. Μετά θα πρέπει να ορκιστεί ότι είδε κάτι τέτοιο. Τότε αυτές οι ψευδείς δηλώσεις, αυτές οι άρρωστες δηλώσεις, θα έπεφταν κατά 99,5% επειδή ο συμβατικός όρκος δεν ήταν ηθικά δεσμευτικός γι' αυτούς τους Εβραίους.» (ως ανωτ.)

Όσο για τους θαλάμους αερίων:

«Το 1946 ο Μπουργκ παρακολούθησε τις δίκες της Νυρεμβέργης όταν εγείρονταν θέματα που αφορούσαν Εβραίους. Σε μια από αυτές τις ακροάσεις συνάντησε τον Ίλια Έρενμπουργκ κι έναν Εβραίο εκδότη που ήταν στο Άουσβιτς για πολλά χρόνια. Ο Μπουργκ ρώτησε τον εκδότη αν είχε δει κάποια εγκατάσταση αερίων για ανθρώπους και αυτός είπε όχι. Ο Έρενμπουργκ, ο οποίος ήταν ο επί κεφαλής της προπαγάνδας του Κόκκινου Στρατού κατά την διάρκεια του πολέμου, είπε στον Μπουργκ ότι είχε πάει στο Άουσβιτς αλλά κι αυτός δεν είχε δει τίποτα για θανατώσεις με αέρια.» (ως ανωτ. σ. 260)

Αρκεί να επισημανθεί ότι ο κατηγορος δεν τόλμησε να ανταξιάσει τον Μπουργκ. Τέλος, μια άλλη περιεργή ιστορία είναι αυτή του τελευταίου διοικητή του Άουσβιτς, Ρίτσαρντ Μπάερ. Γράφει ο Ρασινιέ:

«Συνελήφθη στο Αμβούργο τον Δεκέμβριο του 1960, φυλακίστηκε στην Φρανκφούρτη και η προκαταρκτική εξέταση της υπόθεσής του ξεκίνησε υπό την καθοδήγηση του Γενικού Εισαγγελέα Μπάουερ. [...] Η δίκη του αναβλήθηκε τρεις φορές, αφού είχε ανακοινωθεί τρεις φορές σε έξι μηνιαία διαστήματα. Η τελευταία ανακοίνωση τον Απρίλιο του 1963 ανέβαλε την δίκη για την άνοιξη του 1964 – 2,5 χρόνια μετά την φυλάκισή του στην διάρκεια της οποίας διεξήχθη η προκαταρκτική εξέταση. Αυτό επειδή ήταν πεισματάρης και δεν παραδεχόταν ότι

επί διοικήσεώς του στο Άουσβιτς οι Εβραίοι είχαν πνιγεί σε θαλάμους αερίων. Επί πλέον είπε ότι αν είχαν υπάρξει τέτοιοι θάλαμοι αερίων θα το γνώριζε. Ούτε οι απειλές, ούτε η πειθώ, ούτε η πλύση εγκεφάλου – τίποτα δεν μπορούσε να τον κάνει να το παραδεχτεί. [...] Ευτυχώς η Πρόνοια ήρθε να βοηθήσει τον Γενικό Εισαγγελέα Μπάουερ. Στις 23 Ιουνίου 1963, ανακοινώθηκε ο θάνατος του Ρίτσαρντ Μπάερ από καρδιακή προσβολή. Οπότε τώρα μπορούσαν να τον κάνουν να πει ό,τι χρειαζόταν.» (*The Real Eichmann Trial*, σ. 120)

Ο Ρασινιέ δεν πιστεύει ότι ο Μπάερ δολοφονήθηκε, αλλά ότι επρόκειτο για σύμπτωση. Ωστόσο οι συνθήκες θανάτου του παραμένουν σκοτεινές. Ο Μπάερ ήταν μόλις 51 ετών, δούλευε ως ξυλοκόπος μετά τον πόλεμο και δεν είναι γνωστό να είχε κάποιο πρόβλημα υγείας. Ο Γερμανός δικαστής και αναθεωρητής Βίλχελμ Στάγκλιτς γράφει σχετικά:

«Ενώ ο Langbein δηλώνει απλώς ότι η νεκροψία έδειξε θάνατο από “φυσικά αίτια”, ο Naumann προσδιορίζει μια “πάθηση του κυκλοφορικού” ως την αιτία θανάτου. [...] Είναι πολύ πιθανόν όμως η φυσική κατάσταση αυτού του δυνατού και υγιούς υπαίθριου εργάτη να επιδεινώθηκε ως αποτέλεσμα της μεταχείρισής του στην φυλακή. Αυτό θα ήταν αρκετά καταδικαστικό για όσους είναι καχύποπτοι για την όλη υπόθεση όταν διαβάσει κάποιος την έκθεση της νεκροψίας που έγινε στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Φρανκφούρτης: “Η κατάσταση ενός άοσμου, μη διαβρωτικού δηλητηρίου ... δεν μπορεί να αποκλειστεί”. Παρ’ όλα αυτά, δεν υπήρξε περαιτέρω έρευνα για την αιτία θανάτου του Μπάερ, και ο Γενικός Εισαγγελέας Μπάουερ διέταξε την αποτέφρωση του σώματός του. Η πιθανότητα ο Μπάερ να αυτοκτόνησε μπορεί να απορριφθεί, δεδομένου ότι, σύμφωνα με την σύζυγό του, πίστευε σε απαλλαγή. Επί πλέον, λίγο πριν τον θάνατό του ο Μπάερ διαμαρτυρήθηκε στους δεσμοφύλακες ότι ένοιωθε άρρωστος και ζήτησε γιατρό. Αυτή δεν είναι ενέργεια κάποιου που σκοπεύει να πάρει την ζωή του. Αυτό το πολύ μυστηριώδες γεγονός τράβηξε ελάχιστα την προσοχή του κοινού, και πιθανώς το συμβάν αποσιωπήθηκε συστηματικά. [...] Το ότι αρνήθηκε να δώσει την επίσημη διαβεβαίωσή του στην ιστορία των “θαλάμων αερίων” φαίνεται από το γεγονός ότι οι δηλώσεις που έκανε κατά την ανάκριση δεν διαβάστηκαν στην δίκη. Δεν πρέπει να είχαν αξία για την εισαγγελία.» (*Auschwitz – A judge looks at the evidence*, σ. 238)

Οπότε τι έγινε; Άλλο ένα μεγάλο ερωτηματικό. Το σίγουρο πάντως είναι ότι η αποσιώπηση είναι γεγονός. Σήμερα ο Ες αναφέρεται παντού. Ο Μπάερ πουθενά. Για παράδειγμα ο Ρης δεν έχει ούτε λέξη· η Εγκυκλοπαίδεια έχει μόνο μία πρόταση (2001, σ. 43):

«Ο Ες επέστρεψε στο Άουσβιτς από το Βερολίνο στις 8 Μαΐου 1944 [...] και παρέμεινε μέχρι τις 29 Ιουλίου. Μετά την αποχώρησή του ο *Sturmbannführer* Ρίτσαρντ Μπάερ [...] ανέλαβε το στρατόπεδο.»

Ο Χίλμπεργκ είναι ελάχιστα πιο γενναιόδωρος (2003, σ. 1174):

«Μπάερ, Ρίτσαρντ (Διοικητής του Άουσβιτς Ι): Συνελήφθη κοντά στο Αμβούργο τον Δεκέμβριο του 1960 μετά την ανακοίνωση αμοιβής για την σύλληψή του. Πέθανε πριν την δίκη το 1963.»

Και μάλλον οι ιστορικοί δεν ενδιαφέρονται να πάνε παραπέρα. Εν τέλει, ως προς τις μαρτυρίες, οι αναθεωρητές κατηγορούνται ότι τάχα τις αγνοούν. Αλλά το ακριβώς αντίθετο ισχύει. Ο πιο απλός τρόπος να υποψιαστεί κάποιος ότι κάτι δεν πάει καλά με την επίσημη ιστορία δεν είναι να αγνοήσει τις μαρτυρίες αλλά να τις διαβάσει.

Επίλογος

«Η ιστορία πάντοτε γράφεται λάθος, γι' αυτό πάντοτε πρέπει να ξαναγράφεται.»
Τζωρτζ Σανταγιάνα

1. Πού πήγαν;

Το τελευταίο ερώτημα είναι φυσικά, αν οι Εβραίοι δεν θανατώθηκαν στα στρατόπεδα τι απέγιναν; Πού πήγαν; Αυτή είναι συνήθως η ύστατη απόπειρα αντίκρουσης των αναθεωρητικών θέσεων. Στηρίζεται κυρίως στο γεγονός ότι ο εβραϊκός πληθυσμός της Ευρώπης παρουσιάζει κατακόρυφη μείωση μετά τον πόλεμο και δεν εμφανίζεται κατόπιν στις στατιστικές. Είναι όμως σαφές ότι ένας αγνοούμενος δεν είναι αυτομάτως και νεκρός. Και πόσο αξιόπιστες είναι αυτές οι στατιστικές; Ελάχιστα. Ένας βασικός λόγος είναι ότι οι ίδιοι οι ιστορικοί δεν καταφέρνουν να συμφωνήσουν στον αριθμό των νεκρών είτε κατά στρατόπεδο είτε κατά χώρα. Έτσι η Εγκυκλοπαίδεια του Ολοκαυτώματος (2001, σ. 145) παρουσιάζει μια στατιστική κατά χώρα η οποία παρουσιάζει αποκλίσεις με την στατιστική του Χίλμπεργκ (2003, σ. 1321) με τις πιο σημαντικές να είναι οι εξής:

Χώρα	Εγκυκλοπαίδεια	Χίλμπεργκ
Ουγγαρία	559.250	180.000+
Ρουμανία	120.919	270.000
Σοβιετική Ένωση	2.100.000	700.000+

Δεν μπορεί λοιπόν κάποιος να βγάλει ασφαλή συμπεράσματα με βάση τις στατιστικές. Ο αριθμός των νεκρών είναι πολύ δύσκολο να καθοριστεί διότι δεν υπάρχουν εξακριβωμένα στοιχεία για το πόσοι πέθαναν στα στρατόπεδα, στα γκέτο, στο πεδίο της μάχης, πόσοι εκτοπίστηκαν, πόσοι μετανάστευσαν, πόσοι εκκενώθηκαν. Επίσης δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μετά τον πόλεμο ακολούθησε μια δεύτερη Ιουδαϊκή Διασπορά από την Ευρώπη προς το Ισραήλ, την Αμερική και άλλες χώρες, στην διάρκεια της οποίας αρκετοί Εβραίοι άλλαξαν όνομα ή θρήσκευμα καθιστώντας έτσι τον εντοπισμό τους ακόμη πιο δύσκολο. Κάποιοι δεν έψαξαν καν για τους συγγενείς τους επειδή πίστευαν ότι ήταν νεκροί.

Έχουν υπάρξει περιπτώσεις επιζώντων που θεωρούσαν τους συγγενείς τους νεκρούς αλλά τους ξαναβρήκαν κατά τύχη. Μια τέτοια περίπτωση είναι η παρακάτω και δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Amsterdam Evening Recorder* στις 7 Ιουλίου 1958.

Ο Τζόσεφ Άνγκαρ και η Μάρθα Ροθ παντρεύτηκαν το 1942 στην Βουδαπέστη. Κατά τις εκτοπίσεις που ακολούθησαν το 1944 εστάλησαν σε διαφορετικά στρατόπεδα. Μετά τον πόλεμο ο Τζόσεφ πίστευε ότι η σύζυγός του είχε πεθάνει σε κάποιον θάλαμο αερίων και εκείνη τον θεωρούσε επίσης νεκρό. Ο Τζόσεφ μετανάστευσε στον Καναδά και παντρεύτηκε για δεύτερη φορά το 1953. Η Μάρθα επέστρεψε στην Ουγγαρία όπου ομοίως ξαναπαντρεύτηκε το 1956 λίγο πριν διαφύγει στην Νέα Υόρκη λόγω της Ουγγρικής Επανάστασης. Εκεί έμαθε ότι ο πρώτος της σύζυγος ήταν ζωντανός. Συναντήθηκαν και αρχικά σκόπευαν να ακυρώσουν τον δεύτερο γάμο τους αλλά εν τέλει εκείνος αποφάσισε να μείνει με την δεύτερη γυναίκα του.

Μια άλλη περίπτωση είναι του Τζόσεφ Κλείνμαν, ενός Τσέχου Εβραίου ο οποίος μετά τον πόλεμο άλλαξε όνομα και μετανάστευσε στην Αμερική. Το 1993 επέστρεψε στην Τσεχία αναζητώντας την οικογένειά του. Εκεί όμως έκπληκτος διεπίστωσε ότι ήταν καταγεγραμμένος ως νεκρός.³¹

31. YouTube: Holocaust survivor Joseph Kleinmann finds out he is dead.

Αμέσως εγείρονται δύο κρίσιμα ερωτήματα:

1. Βάσει ποιων στοιχείων προέκυψε ότι αυτός ο άνθρωπος ήταν νεκρός;
2. Πόσοι άλλοι είναι το ίδιο «νεκροί»;

Υπάρχει και συνέχεια. Το ίδρυμα *USC Shoah Foundation Institute* έχει πάρει συνεντεύξεις από πολλούς επιζώντες (κάποιες διαθέσιμες στο διαδίκτυο). Όπως είδαμε, σύμφωνα με την επίσημη ιστορία η Τρεμπλίνκα ήταν αποκλειστικά στρατόπεδο εξόντωσης όπου οι αφιχθέντες θανατώνονταν αμέσως χωρίς εξαιρέσεις. Οι μόνοι επιζώντες ήταν οι δραπετές. Αλλά ω του θαύματος, σε αυτές τις συνεντεύξεις εμφανίζεται πλήθος επιζώντων (Curt Parker, Vivian Chaikin, Linda Penn, Zelda Gordon, Alexander Goldstein, Sol Liber, Eddie Bachner, Riva Kremer, David Silver, Henry Frankel, Sam Kulawy, Helen Schwartz, Moshe Zylberberg, Thaddeus Stabholz) να διαψεύδουν με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο την επίσημη ιστορία (χωρίς μάλλον να το αντιλαμβάνονται και οι ίδιοι) δηλώνοντας μπροστά στον φακό ότι έμειναν στην Τρεμπλίνκα λίγες ώρες ή μέρες, πέρασαν από τις διαδικασίες καθαρισμού, και κατόπιν μαζί με εκατοντάδες άλλους ανέβηκαν στα τρένα και εστάλησαν σε άλλα στρατόπεδα όπως το Μαϊντάνεκ και το Άουσβιτς (όπου προφανώς ούτε εκεί θανατώθηκαν). Μερικοί λένε ότι οι υπόλοιποι από τους οποίους χωρίστηκαν στην Τρεμπλίνκα κατέληξαν στους θαλάμους αερίων αλλά δεν το είδαν πραγματικά αυτό. Απλώς τους είδαν να απομακρύνονται προς άγνωστη κατεύθυνση. Να λοιπόν «πού πήγαν». Και το οξύμωρο είναι ότι όλοι αυτοί οι επιζώντες είναι με τον τρόπο τους «αρνητές» του Ολοκαυτώματος.

2. Επισκόπηση

Ολοκληρώνοντας αυτήν την σύντομη μελέτη πρέπει να έχουν ξεκαθαρίσει πολλές παρανοήσεις. Σίγουρα δεν τίθεται ερώτημα αν υπήρξε Τελική Λύση. Σαφώς και υπήρξε οπότε δεν μπορεί να ειπωθεί ότι το Ολοκαύτωμα είναι «μύθος». Το ερώτημα είναι **ΤΙ** ήταν η Τελική Λύση. Οι αναθεωρητές λένε εθνικάθαρση. Οι ιστορικοί λένε εξόντωση και κατ' επέκταση γενοκτονία, χαρακτηρίζοντας ως αρνητές τους αναθεωρητές. Ως προς το πρώτο, σύμφωνα με το Άρθρο 2 της σχετικής συνθήκης του ΟΗΕ, ως γενοκτονία νοείται οιαδήποτε από τις παρακάτω πράξεις:

- α) Φόνος των μελών της ομάδος.
- β) Σοβαρά βλάβη της σωματικής ή διανοητικής ακεραιότητας των μελών της ομάδος.
- γ) Εκ προθέσεως υποβολή της ομάδος εις συνθήκας διαβίωσης δυναμένης να επιφέρωσιν την πλήρη ή την μερικήν σωματικήν καταστροφήν αυτής.
- δ) Μέτρα αποβλέποντα εις την παρεμπόδισιν των γεννήσεως εις τους κόλπους ωρισμένης ομάδος.
- ε) Αναγκαστική μεταφορά παιδων μιας ομάδος εις ετέραν ομάδα.

Βάσει αυτού του ορισμού, ακόμα και η αναθεωρητική εκδοχή μπορεί να θεωρηθεί γενοκτονία. Οπότε μένει η «άρνηση». Επ' αυτού, οι αναθεωρητές δεν χρειάζεται να αρνηθούν τίποτα. Απλώς κάνουν ερωτήσεις. Αν υπήρξαν θάλαμοι αερίων μήπως υπήρξε/υπήρξαν και:

- Θάλαμοι ατμών.
- Θάλαμοι ασφυξίας.
- Θάλαμοι χλωρίνης.
- Θάλαμοι ηλεκτροπληξίας.
- Θάλαμοι ατμοσφαιρικής πίεσης.
- Θάλαμοι με κινούμενα μαχαίρια.
- Κινητοί θάλαμοι αερίων.
- Θανατώσεις με ενέσεις αέρα.
- Λίμνες με οξύ.
- Ηλεκτρικοί ιμάντες.
- Θανατώσεις με ασβέστη σε τρένα ή λάκκους.
- Εμβολιασμός με θανατηφόρες ασθένειες.
- Αέριο με καθυστέρηση ώστε να περπατήσουν τα θύματα στους τάφους.
- Καύσεις ζωντανών ανθρώπων σε φούρνους ή λάκκους.
- Εξαύλωση 20.000 ανθρώπων με ατομική βόμβα.
- Πίδακες αίματος από μαζικούς τάφους.
- Αναρρίχηση κρατουμένων σε δέντρα και κόψιμο αυτών.
- Σπάσιμο κεφαλιών με ποδοκίνητο μηχανισμό.
- Εκτέλεση κρατουμένων επειδή κοιμήθηκαν με τα εσώρουχα.
- Εκτέλεση κρατουμένων επειδή τα εσώρουχά τους ήταν λερωμένα.
- Εκτέλεση κρατουμένων διότι δεν αποτρίχωσαν μασχάλες και γεννητικά όργανα.
- Δηλητηρίαση πόλης πουλώντας μεθανόλη και οξαλικό οξύ ως σόδα.
- Χρήση παιδιών για σκοποβολή.
- Σχίσιμο ανδρών στα δύο.
- Πνίξιμο βρεφών σε κουβάδες με νερό.
- Δέσιμο ανδρών σε πασσάλους μέχρι να πεθάνουν από ηλίαση.
- Διαμελισμός παιδιών με γυμνά χέρια και ρίψη τους στην φωτιά.
- Θανάτωση παιδιών με ενέσεις καρβολικού οξέος στην καρδιά.
- Τεμαχισμός παιδιών με σκουριασμένα πριόνια.
- Χρήση βρεφών ως μπάλες ποδοσφαίρου.
- Θάψιμο κρατουμένων στο χιόνι και περιλούσιμο με παγωμένο νερό.
- Συρρίκνωση και ταρίχευση κεφαλιών κρατουμένων.
- Σίτιση κρατουμένων με σούπα από ανθρώπινο κρέας.
- Βασανισμός κρατουμένων με εγκλεισμό σε ντουλάπια.
- Φίμωση εκτελουμένων με κατάποση τσιμέντου.
- Θανάτωση ανδρών μέσω υποθερμίας σε βαρέλια με νερό.
- Κρέμασμα γυμνών γυναικών από τα μαλλιά μέχρι να πεθάνουν.
- Θανάτωση παιδιών με δηλητηριασμένες πίττες.
- Δέσιμο κρατουμένων σε τοίχους μέχρι να πεθάνουν από το κρύο.
- Εξαναγκασμός κρατουμένων να μαζεύουν σκουπίδια με το στόμα τους.
- Τεχνητή γονιμοποίηση γυναικών πριν θανατωθούν με αέρια.
- Κινούμενοι τάφοι επί 3 ημέρες.
- Ανθρωποφάγα σκυλιά ή σκυλιά με δηλητηριασμένα δόντια.
- Φωτιστικά, εξώφυλλα βιβλίων, γάντια, σέλες, κ.α. από ανθρώπινο δέρμα.
- Λουκάνικα από ανθρώπινο κρέας.

- Σαπούνι, κόλλα και λάδι τρένων από ανθρώπινα πτώματα.
- Λίπασμα και ζάχαρη από ανθρώπινα οστά.
- Σχοινιά, κάλτσες και στρώματα από ανθρώπινα μαλλιά.

Όλα αυτά είναι κατηγορίες κατά των Γερμανών με τις περισσότερες να βρίσκονται στα πρακτικά της Νυρεμβέργης, αν όμως κάποιος ψάξει στα ιστορικά βιβλία θα δυσκολευτεί πολύ να τις βρει. Για ποιο λόγο;

Οι ιστορικοί δυστυχώς δεν δείχνουν και πολύ πρόθυμοι ν' απαντήσουν σε αυτά αλλά και σε πολλά άλλα ερωτήματα. Η άποψή τους όπως δημοσιεύτηκε στην *Le Monde* στις 21 Φεβρουαρίου 1979 συνοψίζεται στο εξής:

«Δεν πρέπει να ρωτάει κάποιος πώς, τεχνικά, ήταν δυνατή μια τέτοια μαζική δολοφονία. Ήταν τεχνικά δυνατή, επειδή συνέβη. Αυτή είναι η απαραίτητη αφετηρία κάθε ιστορικής έρευνας σε αυτό το θέμα. Εναπόκειται σε εμάς να δηλώσουμε αυτήν την αλήθεια απλά: δεν υπάρχει, δεν μπορεί να υπάρξει καμμία συζήτηση για την ύπαρξη των θαλάμων αερίων.» (σ. 23)

Με αυτήν όμως την δήλωση (την οποία υπέγραφαν 34 ιστορικοί) ουσιαστικά παραδέχτηκαν ότι η θέση τους δεν είναι επιστημονική. Μια επιστημονική θέση είναι εξ ορισμού διαψεύσιμη, δηλαδή μπορεί να αποδειχτεί εσφαλμένη υπό το φως νέων στοιχείων. Μια θέση που δεν διαψεύδεται ποτέ δεν είναι επιστημονική αλλά δογματική. Γράφει χαρακτηριστικά ο Μπρούνο Λεόνι:

«Κανένα πραγματικά επιστημονικό αποτέλεσμα δεν επιτεύχθηκε ποτέ μέσω ομαδικών αποφάσεων και την αρχή της πλειοψηφίας. Όλη η ιστορία της σύγχρονης επιστήμης στην Δύση αποδεικνύει το γεγονός ότι καμμία πλειοψηφία, κανένας τύραννος, κανένας περιορισμός δεν μπορεί να επικρατήσει μακροπρόθεσμα έναντι ατόμων όταν οι τελευταίοι δύνανται να αποδείξουν με κάποιον συγκεκριμένο τρόπο ότι οι δικές τους επιστημονικές θεωρίες λειτουργούν καλλίτερα από τις άλλες και ότι η δική τους θεώρηση των πραγμάτων λύνει προβλήματα και δυσκολίες καλλίτερα από τις θεωρήσεις των άλλων, ανεξαρτήτως του αριθμού, της εξουσίας, ή της ισχύος των τελευταίων. Πράγματι, η ιστορία της σύγχρονης επιστήμης, από την άποψη αυτή, αποτελεί την πιο πειστική απόδειξη της αποτυχίας των ομάδων αποφάσεων και των ομαδικών αποφάσεων οι οποίες βασίζονται σε κάποια καταπιεστική διαδικασία και πιο γενικά της αποτυχίας του περιορισμού που ασκήθηκε επί ατόμων ως δήθεν μέσου προώθησης της επιστημονικής προόδου και της επίτευξης επιστημονικών αποτελεσμάτων. Η δίκη του Γαλιλαίου, στην αυγή της επιστημονικής μας εποχής, είναι υπό αυτήν την έννοια ένα σύμβολο όλης της ιστορίας της, διότι έκτοτε διεξήχθησαν μέχρι σήμερα πολλές δίκες σε διάφορες χώρες στις οποίες έγιναν προσπάθειες να εξαναγκαστούν ορισμένοι επιστήμονες να εγκαταλείψουν κάποια θέση. Αλλά καμμία επιστημονική θέση δεν αποδείχθηκε ή δεν διαψεύστηκε ποτέ ως αποτέλεσμα οποιουδήποτε εξαναγκασμού που ασκήθηκε σε ορισμένους επιστήμονες από φανατικούς τυράννους και αδαείς πλειοψηφίες.» (**Freedom and the Law**, σ. 151)

Στο ζήτημα της ιστορίας, ο Εβραίος μουσικός Γκίλαντ Ατζμόν³² γράφει τα εξής:

«Όταν ήμουν νέος και αφελής θεωρούσα την ιστορία ως ένα σοβαρό ακαδημαϊκό ζήτημα. Όπως την κατανοούσα, η ιστορία είχε να κάνει με την αναζήτηση της αλήθειας, τα έγγραφα, την χρονολόγηση και τα γεγονότα. Ήμουν πεπεισμένος ότι η ιστορία είχε στόχο να μεταφέρει

32. <http://www.gilad.co.uk/writings/truth-history-and-integrity-by-gilad-atzmon.html>

μια λογική περιγραφή του παρελθόντος βασισμένη στην μεθοδική έρευνα. Επίσης πίστευα ότι βασιζόταν στην υπόθεση ότι η κατανόηση του παρελθόντος μπορεί να ρίξει λίγο φως στο παρόν μας και να μας βοηθήσει ακόμα και να διαμορφώσουμε μια προοπτική για ένα καλλίτερο μέλλον. [...] Όπως προέκυψε, μου πήρε πολλά χρόνια για να καταλάβω ότι το Ολοκαύτωμα, η κεντρική δοξασία της σύγχρονης εβραϊκής πίστης, δεν ήταν καθόλου ιστορική αφήγηση διότι οι ιστορικές αφηγήσεις δεν χρειάζονται την προστασία του νόμου και των πολιτικών. Μου πήρε χρόνια για να αντιληφθώ ότι η προγιαγιά μου δεν έγινε “σαπούνη” ή “φωτιστικό”. Μάλλον πέθανε από εξάντληση, τύφο ή ίσως ακόμη μαζικό τυφεκισμό. [...] Η τύχη της προγιαγιάς μου δεν ήταν καθόλου διαφορετική από τους εκατοντάδες χιλιάδες Γερμανούς πολίτες που πέθαναν σ’ έναν εννοχρηστωμένο αδιάκριτο βομβαρδισμό, επειδή ήταν Γερμανοί. Ομοίως, οι άνθρωποι στην Χιροσίμα πέθαναν μόνο και μόνο επειδή ήταν Ιάπωνες. 1 εκατομμύριο Βιετναμέζοι πέθαναν επειδή ήταν Βιετναμέζοι και 1,3 εκατομμύρια Ιρακινοί πέθαναν επειδή ήταν Ιρακινοί. Εν ολίγοις οι τραγικές συνθήκες της προγιαγιάς μου δεν ήταν τελικά τόσο ξεχωριστές. [...] Νομίζω ότι 65 χρόνια μετά την απελευθέρωση του Άουσβιτς, θα πρέπει να έχουμε το δικαίωμα να αρχίσουμε να κάνουμε τις απαραίτητες ερωτήσεις. Θα πρέπει να ζητήσουμε κάποια πειστικά ιστορικά στοιχεία και επιχειρήματα αντί να ακολουθούμε μια θρησκευτική αφήγηση η οποία διατηρείται από πολιτικές πιέσεις και νόμους. Θα πρέπει να αφαιρέσουμε από το ολοκαύτωμα το ιουδαιοκεντρικό εξέχον καθεστώς του και να το αντιμετωπίσουμε ως ένα ιστορικό κεφάλαιο το οποίο ανήκει σ’ έναν συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. [...] Θα πρέπει επίσης να ρωτήσουμε τι σκοπό εξυπηρετούν οι νόμοι άρνησης του ολοκαυτώματος; Τι έχει να κρύψει η θρησκεία του ολοκαυτώματος; [...] Όσο καταστροφικό μπορεί να είναι, σε κάποια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, ένα φρικτό κεφάλαιο έλαβε μια εξέχουσα μετα-ιστορική θέση. Η “πραγματικότητα” του σφραγίστηκε με δρακόντειους νόμους και το σκεπτικό του εξασφαλίστηκε με κοινωνικές και πολιτικές ρυθμίσεις. Το Ολοκαύτωμα έγινε η νέα θρησκεία της Δύσης. Δυστυχώς, είναι η πιο μοχθηρή γνωστή θρησκεία στον άνθρωπο. [...] Η θρησκεία του ολοκαυτώματος στερεί την ανθρωπότητα από τον ανθρωπισμό της. Για χάρη της ειρήνης και των μελλοντικών γενεών, το ολοκαύτωμα πρέπει να απογυμνωθεί αμέσως από το εξέχον καθεστώς του. Πρέπει να υποβληθεί σε ενδελεχή ιστορική έρευνα. Η αλήθεια και η αναζήτησή της είναι μια στοιχειώδης ανθρώπινη πρακτική. Πρέπει να επικρατήσει.»

Όμως οι ιστορικοί (οι οποίοι αρέσκονται να λένε ότι η ιστορία γράφεται από τους νικητές) και οι πολιτικοί σε διάφορες ευρωπαϊκές «δημοκρατικές» χώρες έχουν ακολουθήσει την οδό της αποσιώπησης και της φήμωσης των αναθεωρητών χρησιμοποιώντας διάφορα «επιχειρήματα». Τα κυριότερα είναι η προσβολή της μνήμης των θυμάτων, ο νεοναζισμός και ο αντισημιτισμός. Είναι όμως βάσιμα ή πρόκειται απλώς για προσχήματα;

Ως προς την μνήμη των θυμάτων, υπάρχει ένα ερώτημα κατά πόσο αυτή τιμάται διογκώνοντας τον αριθμό τους ή/και τον τρόπο που πέθαναν. Αλλά έστω ότι αυτά είναι όπως ακριβώς τα παρουσιάζουν οι ιστορικοί. Τότε πρέπει να επισημανθούν η υποκρισία και τα δύο μέτρα και δύο σταθμά, με τρία συγκεκριμένα παραδείγματα. Πρώτον, στις 28 Φεβρουαρίου 2012 το ανώτατο δικαστήριο της Γαλλίας έκρινε ότι η πρόταση νόμου που ποινικοποιούσε την άρνηση της γενοκτονίας των Αρμενίων από τους Τούρκους ήταν αντισυνταγματική και αντίθετη με την ελευθερία της έκφρασης. Αλλά για κάποιο λόγο, στην ίδια χώρα ο νόμος που ποινικοποιεί την άρνηση του Ολοκαυτώματος δεν είναι αντισυνταγματικός.

Δεύτερον, ο Εβραίος Guenter Lewy έγραψε ένα βιβλίο για την δίωξη των Τσιγγάνων από τους ναζί. Σε αυτό λοιπόν υποστηρίζει ότι, παρά τις διώξεις και τις θανατώσεις, δεν υπήρξε κάποιο πρόγραμμα εξόντωσής τους όπως με τους Εβραίους. Γράφει συγκεκριμένα:

«Το πιο σημαντικό, δεν συστάθηκε ποτέ συνολικό σχέδιο για την εξόντωση των Τσιγγάνων, και, όπως υποστηρίχθηκε παραπάνω, τα στοιχεία δείχνουν ότι δεν υλοποιήθηκε κανένα. Η διαταγή για την Τελική Λύση επίσης δεν υπάρχει σε κάποιο έγγραφο, και υπάρχει ακόμα και ερώτημα για το αν υπήρξε ποτέ μια συγκεκριμένη διαταγή. [...] Οι Τσιγγάνοι υπέφεραν φοβερά υπό το ναζιστικό καθεστώς, και πραγματικά δεν υπάρχει λόγος να μεγαλοποιούμε τον τρόπο που έζησαν.» (*The Nazi Persecution of the Gypsies*, σ. 225, 227)

Διαβάζοντας αυτό ένας αναθεωρητής θα ρωτούσε απλά: Αυτό γιατί δεν ισχύει για τους Εβραίους; Αλλά μάλλον δεν θα έπαιρνε απάντηση.

Το τελευταίο παράδειγμα αφορά την γενοκτονία των Ποντίων, όπου κάποιοι μάλιστα επιδεικνύουν αρκετή «ευφράδεια». Έτσι στις 13/7/2013 σε ένθετο της εφημερίδας *Παραπολιτικά* αναδημοσιεύονται οι εξής απόψεις ενός δημοσιογράφου και διευθυντή ραδιοφωνικού σταθμού:

«Όποιος προσπαθεί αποκλειστικά και μόνο με την δική του εκδοχή περί Ιστορίας να διασφαλίσει το παρόν και το μέλλον, στην καλύτερη περίπτωση γίνεται γραφικός. [...] Το παράδειγμα της δόθεν “Ποντιακής γενοκτονίας” είναι χαρακτηριστικό και για τον τρόπο που προβάλλεται, αλλά και για τις συγκυρίες που κάθε φορά επιλέγουν κάποιοι ποντιοπατέρες να εμφανιστούν στο προσκήνιο. Καταρχήν, ο βαρύγδουπος όρος “γενοκτονία” στην περίπτωση των Ποντίων – κατά κύριο λόγο – είναι πολιτικά αστήρικτος. Πάντως, αμφισβητείται από πολλούς ιστορικούς.» (*Secret*, σ. 4)

Δεν χρειάζεται και πολλή σκέψη για να καταλάβουμε με ποια επίθετα θα στολιζόταν ένας αναθεωρητής αν χρησιμοποιούσε παρόμοια φρασεολογία. Η ουσία είναι ότι αυτά τα παραδείγματα καθιστούν σαφές ότι είτε η μνήμη κάποιων θυμάτων έχει μεγαλύτερη αξία από κάποιων άλλων, είτε πρόκειται για πρόσχημα.

Μετά υπάρχει το ζήτημα του νεοναζισμού. Οι αναθεωρητές πρέπει να φιμωθούν διότι προσπαθούν να ξεπλύνουν τους ναζί ώστε να καταστήσουν δυνατή την επάνοδο του ναζισμού. Πλην του γεγονότος ότι ακόμα και αν οι αναθεωρητές έχουν δίκιο οι ναζί κάθε άλλο παρά μετατρέπονται σε παρεξηγημένους προσκόπους, αυτή η κατηγορία είναι απλώς φαιδρή για όποιον έχει διαβάσει μια αναθεωρητική μελέτη. Και στην τελική, αν οι ιστορικοί έχουν δίκιο, τα στοιχεία τους θα είναι αρκετά για να εξουδετερωθεί η «απειλή». Το οξύμωρο εδώ είναι ότι προκειμένου τάχα να αποτραπεί η επάνοδος ενός καθεστώτος το οποίο θα καίει βιβλία και θα καταδιώκει τους αντιφρονούντες υπερασπιζόμενο την αλήθεια του κράτους, καίγονται βιβλία και φυλακίζονται οι συγγραφείς τους διότι αμφισβητούν την αλήθεια του κράτους! Οι αναθεωρητές έχουν υποστεί φυλακίσεις, ξυλοδαρμούς, πρόστιμα, κοινωνικό εξοστρακισμό και όλα αυτά στο όνομα της υπεράσπισης της... δημοκρατίας.

Κάποιοι πιο ψύχραιμοι μπορεί να σκεφτούν ότι οι αναθεωρητές ίσως έχουν επιστημονικά κίνητρα, αλλά εξακολουθεί να υφίσταται το κίνημα του νεοναζισμού. Όμως ο νεοναζισμός οφείλεται πάντοτε σε συγκεκριμένα κοινωνικά αίτια του **παρόντος**, όχι σε ιστορικές θεωρήσεις. Γι’ αυτό και παρουσιάζει άνοδο παρά την καθολική αποδοχή της επίσημης εκδοχής. Και αν αυτά τα αίτια δεν αντιμετωπιστούν, η επίσημη εκδοχή δεν θα βοηθήσει σε τίποτα. Ως προς τα ευρήματα της επιστημονικής έρευνας, αν αυτά καταπνίγονταν λόγω του φόβου εκμετάλλευσής τους, τότε δεν θα υπήρχε καν τυπογραφία με το επιχείρημα ότι κάποιοι θα την χρησιμοποιήσουν για σπίλωση και συκοφαντίες (όπως έχει γίνει). Είναι όμως στο χέρι της κοινωνίας να το αντιμετωπίζει αυτό χωρίς να «τυφεκίζει» τον επιστήμονα.

Τέλος υπάρχει το ζήτημα του αντισημιτισμού. Γίνεται συστηματική προσπάθεια να ταυτιστεί οποιαδήποτε αμφισβήτηση της επίσημης εκδοχής με αντισημιτικές προκαταλήψεις ή προτροπή σε αντισημιτικές ενέργειες, έτσι το κοινό δεν υποψιάζεται ότι οι αμφιβολίες μπορεί να είναι βάσιμες. Αλλά τα γεγονότα είναι γεγονότα και τα επιχειρήματα είναι επιχειρήματα. Δεν υπάρχουν αντισημιτικά ή αντιγερμανικά ή αντιρωσικά επιχειρήματα. Ένα επιχείρημα είτε ισχύει είτε όχι. Αν δεν ισχύει αντικρούεται μόνον με αντεπιχείρημα. Η συνεχής χρήση επιθέτων και χαρακτηρισμών (πόσω μάλλον διώξεων) απλώς δείχνει ότι το καλάθι των αντεπιχειρημάτων είναι πολύ ελαφρύ.

Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, ο μεγαλύτερος πόλεμος της ιστορίας, είναι σίγουρα ένα βιβλίο με αμέτρητες μελανές σελίδες. Ήταν κυριολεκτικά ένα Ολοκαύτωμα χωρίς προηγούμενο. Για τους πολέμους, αν και συνήθως λέγεται ότι η ιστορία γράφεται από τους νικητές και το πρώτο θύμα τους είναι η αλήθεια, σε αυτήν την περίπτωση αυτά φαίνεται να έχουν λησμονηθεί. Εδώ έρχονται οι αναθεωρητές, οι οποίοι βεβαίως μπορεί τελικά να κάνουν λάθος, αλλά πολύ μακριά από τις φαιδρές κατηγορίες εναντίον τους, θέλουν απλώς να μας προτρέψουν να κρίνουμε μόνοι μας, υπενθυμίζοντάς μας την ρήση του Ιμμάνουελ Καντ:

Τόλμησε να γνωρίζεις!

Βιβλιογραφία

(πηγές - φωτογραφίες)

1. Παπαφλωράτος Ιωάννης, *Νυρεμβέργη 1945*, Eurobooks, 2010
2. Alvarez Santiago, *The Gas Vans: A Critical Investigation*, The Barnes Review, 2011
3. Arad Yitzhak, *Belzec, Sobibor, Treblinka*, Indiana University Press, 1987
4. Aroneanu Eugene, *Inside the Concentration Camps: Eyewitness Accounts of Life in Hitler's Death Camps*, Praeger, 1996
5. Ashmore Harry, *Encyclopaedia Britannica*, Vol. 10, 1963
6. Ausubel Nathan, *The book of Jewish knowledge: an encyclopedia of Judaism and the Jewish people, covering all elements of Jewish life from Biblical times to the present*, Crown Publishers, 1964
7. Ball John, *Air Photo Evidence*, Ball Resource Services Limited, 1992
8. Blech Benjamin, *The Secrets of Hebrew Words*, Aronson, 1991
9. Browning Christopher, *The Origins of the Final Solution: The Evolution of Nazi Jewish Policy*, University of Nebraska Press, 2004
10. Butler Rupert, *Legions of Death*, Pen & Sword Military Classics, 1983
11. Butz Arthur, *The Hoax of the Twentieth Century*, Theses & Dissertations Press, 2003
12. Central Commission for Investigation of German Crimes in Poland, *German Crimes in Poland*, Howard Fertig, 2012
13. Christianson Scott, *The Last Gasp: The Rise and Fall of the American Gas Chamber*, University of California Press, 2010
14. Christophersen Thies, *The German Version – An Eyewitness Report: Auschwitz, Truth Or Lie*, Liberty Bell Publications, 1975
15. Culpepper Marilyn, *Never Will We Forget: Oral Histories of World War II*, Greenwood Publishing Group, 2008
16. Dalton Thomas, *Debating the Holocaust: A New Look at Both Sides*, Theses and Dissertations Press, 2009
17. Davies Douglas, *Encyclopedia of Cremation*, Ashgate, 2005
18. Davies William, *German Army Handbook*, Arco Publishing Company, 1977
19. Dawidowicz Lucy, *A Holocaust reader*, Behrman House, 1976

20. Dawidowicz Lucy, *The War Against the Jews*, Henry Holt, 1975
21. Dawidowicz Lucy, *The Holocaust and the Historians*, Harvard University Press, 1983
22. Desbois Patrick, *The Holocaust by Bullets: A Priest's Journey to Uncover the Truth behind the Murder of 1.5 Million Jews*, Macmillan, 2008
23. DiMaio Dominick & Vincent, *Forensic Pathology – Second Edition*, CRC Press, 2001
24. Donat Alexander, *The Death camp Treblinka: a documentary*, Holocaust Library, 1979
25. Douglas William, *An Almanac of Liberty*, Doubleday, 1954
26. Ehrenburg Ilya & Grossman Vasily, *The Black Book: The Nazi Crime Against the Jewish People*, Duell, Sloan and Pearce, 1946
27. Eisenberg Azriel, *Witness to the Holocaust*, Pilgrim Press, 1981
28. Feder Gottfried, *The Programme of the NSDAP and its General Conceptions*, Franz Eher, 1932
29. Fick Johann, *A compleat English-German, German-English dictionary*, Volume 1, J. J. Palm, 1802
30. Finkelstein Norman, *The Holocaust Industry: Reflections on the Exploitation of Jewish Suffering*, Verso, 2003
31. Fitzgerald Robyn, *Fantastic Inventions: The Earliest and Most Recent Land, Air and Sea Creations which Will Both Engage and Amaze*, Ready-Ed Publications, 2009
32. Friedman Filip, *This was Oswiecim: The story of a murder camp*, The United Jewish Relief Appeal, 1946
33. Friend Milton & J. Christian Franson, *Field Manual of Wildlife Diseases: general field procedures and diseases of birds*, U.S. Department of the Interior - U.S. Geological Survey, 1999
34. Gallery Daniel, *Twenty Million Tons Under the Sea*, Naval Institute Press, 2012
35. Gilbert Martin, *Auschwitz and the Allies*, Henry Holt, 1981
36. Gilbert Martin, *The Holocaust – The Jewish Tragedy*, Collins, 1986
37. Gilbert Martin, *Final journey: the fate of the Jews in Nazi Europe*, Mayflower Books, 1979
38. Graf Jürgen, *The Giant With Feet of Clay – Raul Hilberg and his Standard Work on the "Holocaust"*, Theses and Dissertations Press, 2001
39. Grossman Vasily, *A Writer at War: Vasily Grossman with the Red Army 1941-1945*, Random House, 2005

40. Gudjonsson Gisli, *The Psychology of Interrogations and Confessions*, Wiley, 2003
41. Gutman Yisrael & Michael Berenbaum, *Anatomy of the Auschwitz Death Camp*, Indiana University Press, 1998
42. Hausner Gideon, *Justice in Jerusalem*, Harper & Row, 1966
43. Hellman Peter, *The Auschwitz Album*, Random House, 1981
44. Hilberg Raul, *The Destruction of the European Jews*, Yale University Press, 2003
45. Hitler Adolf, *Hitler's Table Talk, 1941-1944: His Private Conversations*, Enigma Books, 2000
46. Hoess Rudolf, *Commandant of Auschwitz*, Pan Books, 1974
47. House Foreign Affairs Committee, *Punishment of war criminals*, US Government Printing Office, 1945
48. Houser Rick & Mary Ann Domokos, *Gaining Power and Control Through Diversity and Group Affiliation*, Praeger Publishers, 2004
49. Institute of Jewish Affairs, *Hitler's ten-year war on the Jews*, 1943
50. International Military Tribunal (Blue Series), *Trial of the Major War Criminals Before the International Military Tribunal*, 42 Volumes, 1949
51. International Military Tribunal (Red Series), *Nazi Conspiracy and Aggression*, US Government Printing Office, 10 Volumes, 1946
52. Jewish Frontier Association, *The Massacre of a People: What the Democracies Can Do*, 1944
53. Journal of Historical Review, Vol. 12, No. 3, 1992
54. Journal of Historical Review, Vol. 19, No. 6, 2000
55. Karski Jan, *Story of a Secret State*, Houghton Mifflin Company, 1944
56. Kershaw Ian, *Ο Χίτλερ, οι Γερμανοί και η Τελική Λύση*, Πατάκης, 2011
57. Koestler Arthur, *The Yogi and the Commissar: And Other Essays*, Macmillan, 1967
58. Koker David, *At the Edge of the Abyss: A Concentration Camp Diary, 1943-1944*, Northwestern University Press, 2012
59. Kola Andrzej, *Belżec: the Nazi camp for Jews in the light of archaeological sources: excavations 1997-1999*, The Council for the Protection of Memory of Combat and Martyrdom, 2000
60. Laqueur Walter, *The Holocaust Encyclopedia*, Yale University Press, 2001

61. Lengyel Olga, *Five Chimneys: A Woman Survivor's True Story of Auschwitz*, Academy Chicago Publishers, 1995
62. Leoni Bruno, *Freedom and the Law*, Nash Publishing, 1972
63. Leuchter Fred, *The Leuchter Reports: Critical Edition*, The Barnes Review, 2012
64. Lewy Guenter, *The Nazi Persecution of the Gypsies*, Oxford University Press, 2000
65. Lochner Louis, *The Goebbels Diaries*, Award Books, 1974
66. Loftus Elizabeth, *Memory: Surprising New Insights Into How We Remember and Why We Forget*, Addison-Wesley, 1980
67. Loftus Elizabeth & Katherine Ketcham, *Witness for the Defense: The Accused, the Eyewitness, and the Expert Who Puts Memory on Trial*, St. Martin's Press, 1991
68. Mande Sanjay & V. V. N. Kishore, *Towards Cleaner Technologies: a process story on biomass gasifiers for heat applications in small and micro enterprises*, The Energy and Resources Institute, 2007
69. Mason Alpheus, *Harlan Fisk Stone: Pillar of the Law*, Viking Press, 1956
70. Mattogno Carlo, *The Bunkers of Auschwitz. Black Propaganda versus History*, Theses & Dissertations Press, 2004
71. Mattogno Carlo, *Auschwitz: Crematorium I and the Alleged Homicidal Gassings*, The Barnes Review, 2010
72. Mattogno Carlo, *Auschwitz: The Case For Sanity*, The Barnes Review, 2010
73. Mattogno Carlo, *Auschwitz: Open Air Incinerations*, The Barnes Review, 2010
74. Mattogno Carlo, *Chelmno: A German Camp in History & Propaganda*, The Barnes Review, 2011
75. Mattogno Carlo, *Belzec in Propaganda, Testimonies, Archeological Research & History*, The Barnes Review, 2011
76. Mattogno Carlo, *Auschwitz: The First Gassing – Rumor & Reality*, The Barnes Review, 2011
77. Mattogno Carlo & Jurgen Graf, *Treblinka: Extermination Camp or Transit Camp?*, The Barnes Review, 2010
78. Mattogno Carlo & Jurgen Graf, *Concentration Camp Majdanek: A Historical & Technical Study*, The Barnes Review, 2012
79. Mattogno Carlo, Jurgen Graf & Thomas Kues, *Sobibór: Holocaust Propaganda and Reality*, The Barnes Review, 2010

80. McAllister E.W., *Pipeline Rules of Thumb Handbook: A Manual of Quick, Accurate Solutions to Everyday Pipeline Engineering Problems*, Gulf Professional Publishing, 2013
81. McClelland Alexander, *The Answer – Justice*, The Historical Review Press, 2013
82. Messinger Heinz, Gisela Türck & Helmut Willmann, *Langenscheidt's standard German dictionary*, Langenscheidt Publishing Group, 1993
83. Moorehead Alan, *Eclipse*, Soho Press, 1999
84. Müller Filip, *Eyewitness Auschwitz: Three Years in the Gas Chambers*, Stein and Day, 1979
85. Neumann Robert & Helga Koppel, *Hitler: Aufstieg und Untergang des Dritten Reiches, eine Bild-Biographie*, Desch, 1973
86. Novitch Miriam, *Sobibór, martyrdom and revolt: documents and testimonies*, Holocaust Library, 1980
87. Nuremberg Military Tribunal (Green Series), *Trial of War Criminals Before the Nuremberg Military Tribunals Under Control Council Law no. 10*, US Government Printing Office, 15 Volumes, 1946-1949
88. Nyiszli Miklos, *Auschwitz: A Doctor's Eyewitness Account*, Arcade Publishing, 1993
89. Overy Richard, *Interrogations: The Nazi Elite in Allied Hands, 1945*, Viking, 2001
90. Peterson Frederick, Walter Haines & Ralph Webster, *Legal Medicine and Toxicology*, Volume 2, W. B. Saunders, 1923
91. Pohanish Richard, *HazMat Data: For First Response, Transportation, Storage, and Security*, Wiley, 2005
92. Poliakov Léon, *Auschwitz*, Julliard, 1964
93. Pressac Jean-Claude, *Auschwitz: Technique and Operation of the Gas Chambers*, The Beate Klarsfeld Foundation, 1989
94. Rassinier Paul, *Debunking the genocide myth: A Study of the Nazi Concentration Camps and the Alleged Extermination of European Jewry*, The Noontide Press, 1978
95. Rassinier Paul, *The Real Eichmann Trial or The Incurable Victims*, IHR, 1983
96. Rees Laurence, *Αουσβιτς: Οι Ναζί και η Τελική Λύση*, Πατάκης, 2013
97. Ribbentrop Joachim, *The Ribbentrop Memoirs*, Weidenfeld and Nicolson, 1953
98. Richmond Theo, *Konin: A Quest*, Vintage, 1996
99. Rothchild Sylvia, *Voices from the Holocaust*, New American Library, 1981

100. Roques Henri, *The Confessions of Kurt Gerstein*, IHR, 1989
101. Rozek Edward, *Allied Wartime Diplomacy: A Pattern in Poland*, Wiley, 1958
102. Rudolf Germar, *Dissecting the Holocaust*, Theses & Dissertations Press, 2003
103. Rudolf Germar, *Lectures on the Holocaust*, The Barnes Review, 2010
104. Rudolf Germar, *Auschwitz: Plain Facts*, The Barnes Review, 2010
105. Rudolf Germar, *The Rudolf Report*, The Barnes Review, 2011
106. Rudolf Germar & Carlo Mattogno, *Auschwitz Lies: Legends, Lies, and Prejudices on the Holocaust*, The Barnes Review, 2011
107. Schelvis Jules, *Sobibor: a history of a Nazi death camp*, Berg, 2007
108. Schmidt Christopher & Steven Symes, *The Analysis of Burned Human Remains*, Academic Press, 2008
109. Sereny Gitta, *Into That Darkness: An Examination of Conscience*, Vintage Books, 1983
110. Shephard Ben, *After daybreak: the liberation of Belsen, 1945*, Jonathan Cape, 2005
111. Sher Eran, *Handbook of Air Pollution from Internal Combustion Engines*, Academic Press, 1998
112. Shirer William, *The Rise and Fall of the Third Reich*, Simon & Schuster, 1960
113. Stäglich Wilhelm, *Auschwitz – A judge looks at the evidence*, IHR, 1990
114. Strauss Herbert, *Jewish Immigrants of the Nazi Period in the USA: Jewish Immigration from Germany, 1933-1945, a Documentary History*, Saur, 1992
115. Szende Stefan, *The Promise Hitler Kept*, Kessinger Publishing, 2010
116. Suhl Yuri, *They fought back: the story of the Jewish resistance in Nazi Europe*, Crown Publishers, 1967
117. Taft Robert, *The Papers of Robert A. Taft*, Vol. 3, Kent State University Press, 2003
118. Taylor Alan, *The Origins of The Second World War*, Simon & Schuster, 1996
119. Taylor Fred, *The Goebbels Diaries 1939-1941*, Putnam, 1983
120. Tenenbaum Joseph, *In Search of a Lost People: The Old and New Poland*, Beechhurst Press, 1948
121. Trombley Stephen, *The Execution Protocol*, Arrow, 1993

122. Turley Mark, *From Nuremberg to Nineveh*, Lulu.com, 2008
123. Utley Freda, *The High Cost of Vengeance*, H. Regnery Company, 1949
124. Veale Frederick, *Advance to Barbarism*, Mitre, 1968
125. Vrba Rudolf & Alan Bestic, *I Cannot Forgive*, Regent College Publishing, 1997
126. Waldman Morris, *Contemporary Jewish Record*, Vol. 2, American Jewish Committee, 1939
127. Weissman Gary, *Fantasies of witnessing: postwar efforts to experience the Holocaust*, Cornell University Press, 2004
128. Wenzl Harmann, *The Chemical Technology of Wood*, Academic Press, 1970
129. Wiernik Yankel, *A Year In Treblinka*, American Representation of the General Jewish Workers' Union of Poland, 1944
130. Wiesel Elie, *Night*, Farrar, Straus and Giroux, 2006
131. Wiesel Elie, *Against Silence: The Voice and Vision of Elie Wiesel*, Vol. 2, Holocaust Library, 1985
132. World Almanac, Press Publishing Company, 1893
133. Εφημερίδα Παραπολιτικά, 13/7/2013
134. Ηλεκτρονικός Τύπος – Διαδίκτυο